

Câteva date privind Asociația Învățătorilor din județul Bacău

Prof. Vilică MUNTEANU

Directorul Serviciului Județean Bacău al Arhivelor Naționale

Încă din primii ani de după Reforma Învățământului, promulgată la 25 noiembrie 1864, în urma căreia s-au înființat cele mai multe școli de stat, învățătorii, acei adevărați *apostoli ai neamului*, au fost aceia care, cu eforturi numai de ei știute, au reușit să insuflă și să cultive știința de carte în rândul copiilor de la orașele reședință de județ, până la unele dintre cele mai îndepărtate sate. Activitățile lor nu s-au limitat doar la predarea materiilor școlare, ci s-au extins mult și în afara catedrei, contribuind substanțial la ridicarea morală, culturală, economică etc. a satului românesc prin acțiuni atât cu elevii, dar și cu adulții (școlile de adulți, cercurile culturale cu sedințe deschise, șezătorile sătești, bibliotecile populare, serbările) fiind, de cele mai multe ori, ei înșiși, exemple demne de urmat pentru cei în mijlocul cărora trăiau și din rândul cărora s-au ridicat, iar exemplele, concret, nici nu pot fi numărate, pentru că ar trebui inclusă marea majoritate a dascălilor de până în anul 1948 și nu numai.

În același timp, trebuie subliniat că și învățătorii aveau problemele lor de familie, de sănătate, de asigurare a celor necesare pentru creșterea și educarea copiilor lor, greutăți materiale și câte altele. De multe ori salariile, care nu erau pe măsura muncii, le primeau cu mari întârzieri, iar despre concedii de odihnă nici nu era vorba până după al Doilea Război Mondial. Pentru a putea face față cu bine cerințelor statutului social și profesional pe care îl aveau, dar și altor probleme care puteau să apară, precum și pentru a sprijini școala și cu alte mijloace decât cele oferite, mai mult sau mai puțin de către stat, în România a apărut ideea înființării unor organizații profesionale ale corpului didactic încă din anul 1869, în condițiile în care alte categorii socio-profesionale începuseră deja să se organizeze. La primul Congres al Învățătorilor din România, desfășurat în decembrie 1898 la Ploiești, s-a pus, între altele, și problema unei organizații profesionale de sprijin care să-i reprezinte. Urmarea nu s-a lăsat așteptată, iar în anii următori Spiru Haret, ministrul educației, a susținut necesitatea uniunilor de credit în rândul cadrelor didactice, iar astfel au apărut: Asociația Învățătorilor din județul Râmnicu-Sărat – 1899, Casa de Economie, Credit și Ajutor a Corpului Didactic București (viitoarea Casă a Corpului Didactic. Instituția a fost creată pentru a înlesni creditul membrilor ei prin avansuri, a acorda ajutoare în cazuri nedorite – boli, răniri, infirmități, moarte –, a înființa și a întreține instituții de educație pentru copiii dascălilor, precum și stabilimente filantropice în folosul acestora. Fondurile Casei se obțineau din cotizații permanente ale membrilor săi, din donații, loterii, spectacole, serbări populare) – 1902, Casa de Ajutor Reciproc a învățătorilor din județul Botoșani – 1907, Societatea de Ajutor Reciproc a învățătorilor din județul Dolj – 1912, Asociația Corpului Didactic Bacău – 1914, Societatea de Ajutor Reciproc pentru sprijinirea membrilor corpului didactic Alba Iulia – 1920 etc. În județul Bacău au funcționat și alte asociații, după cum rezultă din următoarele mărturii documentare: Sava Ariton, directorul Școlii de Băieți Nr. 2 din Bacău, la adresa Casei Școalelor nr. 15693/7 mai 1913, răspundea: „Ca membru al unei Societăți a corpului didactic primar din județul și orașul Bacău am contribuit la întemeierea unui atelier de croitorie”, iar într-un proces-verbal de inspecție din 10 septembrie 1915, la Școala de Fete Nr. 1 din Bacău, revizorul școlar Ioan Al. Lambrior, la capitolul *Activitatea extrașcolară*, nota: „Rog pe d-nele institute să nu lese în părsire societatea ce din invitația subsemnatului s-a format, după îndemnul personal al D-ului Ministru I.Gh. Duca la consfătuirile avute la București sub președinția sa și fac din nou apel la d-na președintă Olimpia Grigoriu spre a nu-și părăsi activitatea, căci totul să face pentru țară și neam și o rog a mă ținea în curent”.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Asociația Corpului Didactic Bacău a avut în fruntea sa câteva dintre personalitățile învățământului din județ, dintre care nominalizăm: învățătorul Nicolae Pâslaru, preotul Nicolae Tudorache, prof. dr. Grigore Tabacaru. Scopul declarat al Asociației era acela de a sprijini învățătorii școlilor primare din județ, atât personal în caz de nevoie, cât și prin dotarea școlilor cu manuale pentru elevi, cărți pentru bibliotecile școlare, materiale didactice, unelte pentru lucrările pe loturile școlare, organizarea de serbări populare, expoziții ș.a. Învățătorii care se înscriau în Asociație trebuiau să plătească o cotizație lunară în cuantumul stabilit de consiliul de conducere. Cu toate eforturile făcute de conducerea Asociației, mai mult de jumătate din învățătorii județului nu erau înscriși în aceasta.

O schimbare majoră în activitatea asociativă s-a produs în anul 1929, când Asociația Corpului Didactic Bacău s-a transformat în Asociația Învățătorilor din județul Bacău, secțiune a Asociației Generale a Învățătorilor din România. Conform Statutului, Asociația Generală avea următoarele obiective:

- a) Cultivarea sentimentului de solidaritate între membrii corpului didactic primar și al legăturilor de interes general, cultural și profesional cu organizațiile din țară și din străinătate.
 - b) Ridicarea și menținerea prestigiului corpului didactic primar și apărarea celor năpăstuiți ori neocroțiți de cei în drept.
 - c) Organizarea mijloacelor de existență pentru membrii Asociației și familiile lor.
 - d) Promovarea situației morale și materiale a corpului învățătoresc primar.
 - e) Propășirea învățământului primar și perfecționarea legislației școlii primare.
- Dintre mijloacele pentru atingerea acestor obiective, enumerăm:
- a) Congresele generale și parțiale.
 - b) Editarea și răspândirea operelor de cultură generală și profesională și întemeierea de biblioteci pe lângă sediile asociațiilor generală și județene.
 - c) Cursuri de vară pentru completarea culturii generale și profesionale a învățătorilor și particularilor ce vor participa la ele.
 - d) Cămine culturale regionale și județene pentru învățători sau fii de învățători care fac studii.
 - e) Sanatorii și case de odihnă în stațiuni balneare și climatice pentru membrii Asociației și familiile lor, precum și cămine de retragere pentru membrii pensionari în lipsă de mijloace sau de asistență familială.
 - f) Ajutoare, la nevoie, membrilor Asociației.
 - g) Susținerea, intensificarea și coordonarea activității extrașcolare și orice s-ar mai hotărî de organele de conducere a Asociației.
 - h) Răspândirea principiilor raționale de educație în popor prin publicații, asociații de părinți și învățători, conferințe etc.
 - i) Înființarea de bănci învățătorești.

Asociația Generală avea secții la nivelul fiecărei reședințe de județ și subsecții la nivel de localitate, acolo unde se organiza, iar fondurile proveneau din cotizații, contribuții, donații speciale, serbări etc. Asociația băcăuană primea, aproape an de an, subvenții consistente din partea Camerei de Comerț și Industrie Bacău, iar ocazional și de la alte societăți.

În anul 1930, Asociația Învățătorilor din județul Bacău avea 678 de membri, din care 147 de membri la școlile primare din orașele Bacău (75), Tg. Ocna (51) și Moinești (21) și 531 de membri la școlile din mediul rural, cu următoarele circumscriptii, dintre care, în anul următor, unele s-au constituit în subsecții: Băsești (16), Berești-Bistrița (16), Berești-Tazlău (27), Brusturoasa (26), Buhoci (24), Berbinceni (24), Borzești (29), Bucșești (29), Călugăra (25), Comănești (29), Dărmănești (26), Faraoni (33), Filipeni (19), Poduri (17), Mărgineni

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

(23), Măgurești (19), Oituz (21), Onești (37), Parincea (23), Racova (26), Scorțeni (19), și Valea Rea (33). Șapte ani mai târziu Asociația număra 495 de membri din cei aproape 900 de învățători din județ, pentru ca în anul 1939, și urmare unor acte normative, toți învățătorii județului să fie membri.

Procesele-verbale încheiate în adunările generale ale Secției Bacău a Asociației Generale în perioada februarie 1933 – iunie 1945 consemnează principalele probleme și realizări ale acesteia: atragerea de noi membri în asociație, acordarea de ajutoare bănești unor învățători aflați în suferință, demersuri și strângerea de fonduri pentru construirea *Căminului Învățătorului* în Bacău, pe un teren aflat pe calea Mărășești lângă Camera de Comerț și Industrie (dezideratul nu a fost însă realizat), cumpărarea, în mai multe rânduri, de cărți pentru bibliotecile școlare, procurarea de haine și încălțăminte pentru unii elevi săraci, procurarea de material didactic, organizarea de activități cultural-educative în colaborare cu cercurile culturale, participarea la cursurile de vară de la Iași, Cluj, Vălenii de Munte, ajutorarea cu bani a reconstrucției Școlii Primare din satul Văleni-Cahul, distrusă de incendiu, acordarea de sprijin material și moral celor 66 de învățători, cu familiile lor, refugiați în anul 1940 din Basarabia și nordul Bucovinei, stabiliți inițial la Tg. Ocna și Onești, susținerea morală a familiilor celor 41 de învățători-eroi căzuți la datorie pe front în anul 1941. Au fost, de asemenea, făcute propuneri de modificare a unor articole din Legea Învățământului Primar, s-au trimis memorii la Asociația Generală și la minister pentru apărarea drepturilor materiale și morale ale învățătorilor etc.

În condițiile de după 6 martie 1945, la 20 aprilie același an se consemnează că Asociația trebuie să se transforme în Sindicat, iar în data de 10 iunie, după Adunarea Generală în care s-a prezentat Darea de seamă a Comitetului Asociației, a fost ales consiliul de conducere al Sindicatului Învățătorilor din județul Bacău.

ASOCIAȚIA ÎNVĂȚĂTORILOR
DIN
JUDEȚUL BACĂU

Bacău, ... Martie 1930

Domnule Coleg,

La congresul profesoriei de toate gradele, ținut la București în Decembrie 1929, s'a hotărât federalizarea noastră pe județe și țara întreagă.

Comitetul executiv al federației corpului didactic din România, prin adresa No. 154930, ne comunică că s'a fixat ziua de 23 Martie 1930 pentru ținerea adunărilor județene în toată țara, când se va discuta și hotări asupra următoarelor chestiuni:

a. Intrarea în legalitate față de membrii corpului didactic, în chestia coeficientului la gradatie, pentru anul financiar 1930.

b. Restituirea imediată a reținerilor forțate, făcute de stat asupra salariilor noastre, în anii 1928 și 1929.

c. Ridicarea până la minimumul de existență omenească, a salariului inițial, al învățătorilor și profesorilor.

d. În cazul unei noi smănări, rechemarea congresului extraordinar. Constituția federației, fiind de o extremă importanță pentru prezentarea noastră ca un corp solidar și hotărât în revendicarea drepturilor materiale, stabilite prin legi organice, sunteți rugat a lua parte și Dv. la adunarea generală din ziua de 23 Martie a. c., ora 11 dim., care se va ține în localul Ateneului Municipal, din localitate.

Membrii corpului didactic, cari nu pot veni la adunare, sunt invitați să adreseze memorii, cu privire la punctele de mai sus și să înainteze de urgență declarații de aderare.

Președintele Asociației Învățătorilor din Jud. Bacău
GR. TABACARU

Procs. Verbal

22 Oct. 1931

Subsemnatul, Gheorghe Lucian, Delegatul secției Bacău pentru subsecția Secuiei a Asociației Învățătorilor din România, poartând convocării trimisă de secția Bacău, am procedat astăzi la constituirea subsecției Secuiei și alegerea delegatului pentru congresul Asociației Învățătorilor din 25-26 Octombrie 1931 la București.

Pentru aabili alegeri s-a procedat prin vot secret conform nărilor din alăturată listă.

La ales prin majoritate. Levoturi 40 d. l. G. Carp ca președinte al subsecției iar d. l. G. Dutochi 26 voturi și d. l. Gh. Tiron 34 voturi înuntri în comitet.

Delegat pentru București d. l. Gh. Fărhangu care a reținu-
nit 36 voturi.

Delegarea a surus în cea mai perfectă liniște și nu s-a
depus nici o contestație.

Delegatului celor absenți se succesea la dosarul aligării.
Drept care am încheiat astăzi procs. verbal în dublu exemplar.

Delegatul subsecției Secuiei

(ss) Muncu

Procs-verbal de constituire a Subsecției Secuiei a Asociației Învățătorilor

Darea de seamă

a

Comitetului Asociației Învățătorilor din
Județul Bacău,
Către

Adunarea generală ordinară din 10 Iunie 1945.

Doamnelor și Domnilor Membri,

Ultima adunare generală a asociației noastre, s'a ținut la 27 Iunie 1943, când s'a expus activitatea comitetului de conducere și mersul operațiilor financiare pe anul 1942.

În sedința comitetului asociației din ziua de 14 Ianuarie 1944, la care a luat parte și d-nii Moise Marinescu, președintele asociației generale a învățătorilor din România, Mircea Lupu, secretarul general, și P. Mironescu-Mora, s'a luat hotărârea ca adunarea generală să aibă loc în ziua de 21 Aprilie 1944, cu ordinea de zi statutară și când urma să se facă și alegerea noului comitet de conducere în conformitate cu statutele, deoarece vechiul comitet își împlinise mandatul.

Ultima Dare de seamă a Asociației Învățătorilor Bacău – 10 iunie 1945

62/62
62

Proces-Verbal.
10 Iunie 1945

Subsemnatii membrii ai Comit. Sindicatului Inv. din
Jud. Bacău, întrunindu-ne astăzi data de mai sus, pentru
constituire, sub președinția elui Gh. Popa ca președinte de
vârstă, am ales următoarea delegație permanentă:

- 1/ H. Niță
- 2/ T. Carș
- 3/ D. Arbureanu

Președinte, d-l. Neculai Niță
Vice-președinte, d-l. Ion Hăion
Cășier, d-l. Ion Carș
Secretar, d-l. D. Arbureanu

Drept care am dăruit prezentul proces-verbal.

Președinte,
T. Carș

Membrii

- H. Niță
- T. Hăion
- D. Arbureanu

**Primul proces-verbal al Sindicatului Învățătorilor din județul Bacău –
10 iunie 1945**

Învățătorul absolut – Grigore Tabacaru

Conf. univ. dr. Ioan Dănilă
Facultatea de Litere a Universității
„Vasile Alecsandri” din Bacău

0. A învăța, învățat, învățător

De când *învățăm*? Desigur, o întrebare aproape fără rost: de când se știe omul pe pământ, are de învățat (mai mult la începuturile vieții și mai puțin spre sfârșitul ei). Dacă luăm în seamă cursivele cu care am notat verbul din întrebare, vom înțelege că ne referim la cuvântul respectiv și nu la o ontogeneză a devenirii umane. Prin urmare, precizând că termenul apare în „*Codicele Voronețean*”, cu un vocabulariu și studiu asupra lui de Ion al lui G. Sbiera“, tipărit la Cernăuți în 1885, nu vom crede că abia de la finele secolului al XIX-lea ne preocupăm de creșterea copiilor noștri. Judecat strict filologic, derivatul regresiv *învăț* „deprindere, știință, sfat“, care apare în „*Viața și petrecerea svinților*“, de Mitropolitul Dosoftei, în 1682 (la Iași), este „puiul“ verbului *a învăța* (și deci oul sau găina?...). Dar adjectivul cu patru terminații *învățat*, -ă, -i, -e de când datează? Ei bine, e mai vechi decât am crede: apare în 1581, între tipăriturile lui Coresi, mai precis în „*Carte de învățătură*“.

Și, în sfârșit, *învățător* – ținta notelor de față – e de o vârstă cu verbul *a învăța*, adică e semnalat tot în *Codicele Voronețean* din 1885. Repetăm: a nu se crede că abia din acești ani s-a folosit un cuvânt sau altul, după cum „*Scrisoarea lui Neacșu*“ din 1521 (primul document scris în limba română) nu statuează anul de naștere al limbii naționale. S-a scris, cu certitudine, și înainte în românește; altfel nu s-ar fi ajuns la un stadiu de maturitate pe care îl etalează documentul de la Câmpulung (Muscel). Tot așa a existat o fază orală a folosirii familiei de cuvinte *a învăța*, de o vechime pe care o bănuim suficient de mare pentru a motiva stadiul de civilizație al societății de pe aceste meleaguri.

Dar ce înseamnă *învățător*? Primul sens este cel de administrativ: „Care transmite sistematic cunoștințe“ (Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti“, București, Editura „Univers enciclopedic“, 2003, s.v.), urmat de două înțelesuri generale: „Care sfătuiește“ și, învechit, „Plin de învățămințe“. Al patrulea sens îl dezvoltă pe primul: „Persoană care predă cunoștințe și face educația civică a copiilor în primele clase de școală“. A doua grupă de sensuri ne conduce spre aripa juridică/politică a unei comunități: „(Inițiator sau) propagator al unei doctrine“ ori „Cunoscător al legilor“. (MDA, de unde am extras citatele, face o eroare de neiertat, numindu-l pe cel din urmă cu sinonimul „juristconsult“, în loc de *jurisconsult*, cum este corect.) A treia și ultima grupă este centrată pe sfera religioasă: sintagma „învățător de suflete“ este echivalată cu „preot“. (*Dicționarul religios* al lui Ion M. Stoian, din 1994, preia *ad litteram* explicațiile din MDA, dezvoltând, cum era de așteptat, sensul tematic: „Atribut care se dă lui Iisus Hristos“. Poate de aceea era necesară precizarea că în acest ultim caz se scrie cu majusculă.)

Nici unul dintre sensurile descrise nu este însoțit de sinonimul „profesor“, ci de altele precum: *dascăl*, *institutor*, *învățătoareasă*, *învățătoriță*; *magistru*, *preceptor* („meditator, pedagog, educator“; a nu se confunda cu *perceptor* „agent fiscal“), *instructor*; *îndrumător*, *povățuitor*, *sfătuitoare* etc. Al treilea și ultimul membru al familiei lexicale de o vârstă cu *a învăța* și *învățător* este *învățătură* (*Codicele Voronețean*, 1885), care dezvoltă cele mai multe înțelesuri, între care cardinal este acela orientat spre răspunderea adulților și cu atât mai mult a specialiștilor privind creșterea tinerei generații. Într-o parabolă ușor de descifrat, Domnul, prin prorocul Iezechiel, atenționează asupra păcatului relei învățături sau al neglijenței: „Amar nouă, păstorilor, pentru că n-ați păscut bine oile Mele! Pe cele bune le-ați înjunghiat și cu lâna lor v-ați

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

îmbrăcat și nu v-ați îngrijit de oile Mele. Pe cea slabă n-ați ridicat-o, pe cea bolnavă n-ați tămăduit-o, pe cea rănită n-ați legat-o și pe cea rătăcită n-ați căutat-o. Și s-au risipit oile Mele prin munți și prin tot dealul înalt s-au împrăștiat oile Mele, peste toată fața pământului, și nimeni nu se îngrijește de ele și nimeni nu le caută“ (*Sf. Efrem Sirul despre învățători*, în „Călăuza biblică“, Bârda, Editura „Cuget românesc“, 2013, p. 403).

1. Grigore Tabacaru – învățătorul absolut

Există în istoria învățământului românesc foarte puține modele de slujitori ai școlii care să merite numele de povătuitori ai neamului sau ai unei țări. (Avem în vedere înțelesul arhaic al termenului, desemnând o anume regiune: Țara Bârsei, Țara Moldovei, Țara Românească, Țara Oașului etc.) Dacă la nivel național modelul absolut este Spiru Haret, în Moldova de mijloc, pentru perioada interbelică și cu reflexe în etapele care au îmbrățișat-o, etalonul învățătorimii a fost Grigore Tabacaru. În anii '80 - '90, am ținut să-i cunosc și să-i înregistrez audio/video pe cei ce i-au fost discipoli acestui uriaș magistr. Învățători din județul Bacău, dar și din țară (Brașov, Brăila, Galați, Sibiu), absolvenți ai Școlii Normale din Bacău, mi-au vorbit mai mult decât laudativ despre dascălul lor de pedagogie, psihologie și didactică. Intuitiv ori urmând doctrina școlii active – înfiripată în Europa în interbelic și promovată la noi în primul rând de Grigore Tabacaru –, fiul preotului de la Fântânele-Hemeiuș le cerea viitorilor învățători să fie dascăli totali: la clasă, să arate că știu carte și îndeosebi că știu să o transmită școlarilor mici; în colectivitate, să vegheze la păstrarea, inventarierea și valorificarea patrimoniului imaterial (folclor, istorie orală, tradiții de orice fel); în obștea profesională, să se prezinte cu monografia localității respective, iar pe cei din jur să-i determine a prețui tezaurul spiritual românesc. Lui i se datorează „Ateneul cultural“ din 1925 („Ateneul“ de azi), de la el avem ediții Ștefan Petică și Ion Creangă și tot el a dirigit una dintre primele istorii ale pedagogiei românești. George Bacovia ori Constantin Moscu i-au stat cu folos în preajmă.

2. 2014 – un an bogat în centenare

Dintre numeroasele centenare înscrise sub semnul lui 2014, semnificativ este cel al Asociației Învățătorilor din județul Bacău (Grigore Tabacaru a fost unul dintre cei mai longevivi președinți ai acestei organizații profesionale – 1927 - 1932).

Printre altele, au existat proiecte de ordin cultural. Când în 1973 s-a sărbătorit semicentenarul cântecului în urbea lui Alecsandri și Bacovia, monografiile au menționat că „inițiativa înființării unui cor al cadrelor didactice din Bacău aparține Asociației Învățătorilor din localitate (constituită în 1914)“ („50 de ani de activitate a corului cadrelor didactice – 1923 - 1973“, Bacău, 1973, p. 11). Dirijorul corului nou înființat a fost profesorul și dramaturgul Ion Luca.

Și tot acum o sută de ani Sextil Pușcariu și Alexie Procopovici publicau *Cartea de învățătură* a diaconului Coresi, ceea ce ne întoarce cu gândul la vorbe ca acestea din înțelepciunea lui Solomon: „Pofta de învățătură are în sine iubirea, iar iubirea este paznicul legilor ei, iar păzirea legilor ei este adevărarea nemuririi“.

Secțiunea

„Comunicare în limba română”

Comunicare în limba română. Digitalizare și metacogniție

Lect. univ. dr. Petronela Savin
Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău

Titlul lucrării noastre cuprinde sintagmele-cheie în care sunt descrise câteva dintre noutățile învățământului românesc din ultima perioadă. *Comunicare în limba română* este titlul disciplinei din planul de învățământ pentru clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a, un indiciu clar asupra filosofiei noului curriculum, care pune accent pe centrarea pe actul comunicării, și nu pe obiectul acesteia. Structura *digitalizare și metacogniție* aduce în prim-plan cele două concepte mult vehiculate în ultima vreme, unul legat de un nou instrument educațional, manualul digital, și altul legat de rezultatul acestui instrument, creșterea autonomiei în ceea ce privește propria formare a elevului.

Ne întrebăm dacă avem de a face cu un demers unitar de schimbare a învățământului, început cu ciclul școlar al achizițiilor fundamentale, sau ne aflăm în fața unui un alt început experimental cu îndelungate consecințe. Sperând că suntem martorii unui început fast pentru educația în România, ne oprim acum asupra a ceea ce ar părea o filosofie coerentă a schimbării.

Ordinul nr. 3.371 din 12 martie 2013 privind aprobarea planurilor-cadru de învățământ pentru învățământul primar și a metodologiei privind aplicarea planurilor-cadru de învățământ pentru învățământul primar prevede o nouă organizare a resurselor curriculare în scopul formării următoarelor competențe transversale: 1. Utilizarea modalităților de comunicare, în limba română, în limba maternă și în cel puțin o limbă străină, într-o varietate de situații; 2. Utilizarea conceptelor, a metodelor specifice diferitelor domenii ale cunoașterii și a instrumentelor tehnologice, în vederea rezolvării de probleme în contexte școlare, extrașcolare și profesionale; 3. Integrarea, participarea activă și responsabilă la viața socială; 4. Utilizarea eficace a instrumentelor necesare educației pe tot parcursul vieții; 5. Interiorizarea unui sistem de valori care să orienteze atitudinile și comportamentele; 6. Manifestarea creativității și a spiritului inovator; 7. Managementul vieții personale și al evoluției în carieră. Competențele transversale, integrate unui document oficial curricular, pot fi considerate dovadă a intenției transparente a centrării educației pe dimensiunea acțională a formării.

Așa cum am văzut, planul-cadru aprobat aduce ca noutate pentru disciplina Limbă și literatură română o schimbare de nume pentru primele trei clase. Elevii claselor pregătitoare, I și a II-a vor studia disciplina Comunicare în limba română, cu câte 5, 7, respectiv 6 ore, săptămânal. Schimbarea pare să fie în acod cu finalitățile generale ale curriculumului centrat pe competențe. Reunirea sub același nume a disciplinei pentru primele trei clase este susținută și de abordarea integrată a *Programei școlare pentru disciplina Comunicare în limba română – clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a*, aprobată prin ordin al ministrului nr. 3418/19.03.2013. Pentru prima dată, avem o programă unitară în care sunt integrate gradual competențele generale, specifice și conținurile pentru fiecare clasă, oferindu-se cheia progresului anual. Nota de prezentare a programei disciplinei prevede asumarea unui nou model de proiectare

curriculară, centrat pe competențe, menit să accentueze dimensiunea acțională în formarea personalității elevului. Este reiterat modelul comunicativ-funcțional, ca fundament al curriculumului. O diferență evidentă față de programa anterioară o reprezintă permanentul apel la contextul învățării. Înseși competențele generale sunt contextualizate prin formulări specifice.

În lumina acestor noutăți, introducerea manualelor digitale pare să contribuie la punerea în act a filosofiei curriculumului actual. Dincolo de numeroasele probleme legate existența unui suport tehnic și a unei asistențe de specialitate în școli, de formarea cadrelor didactice pentru utilizarea noilor tehnologii și de asigurarea accesului tuturor copiilor la aceste resurse, un fapt incontestabil este acela că manualul digital presupune o schimbare majoră în educație. Dintre multele elemente de noutate pe care le implică, manualul digital garantează încrederea pe care o dă sistemul autoformării. Metacogniția, ca ansamblu articulat și flexibil al cunoștințelor pe care le are subiectul cu privire la caracteristicile și funcționarea propriului sistem cognitiv, presupune un „activism interiorizat”, o autoobservare și un autocontrol al propriei activități cognitive. Din acest punct de vedere, manualul digital favorizează structurile metacognitive, competențele de asociere și de integrare a cunoștințelor, pe orizontală sau verticală, intra sau interdisciplinare. Manualul digital, mai evident decât cel clasic, este un instrument de autoformare. Din punct de vedere formal-structural, el sugerează activități după o altă logică a succesiunii sau conectivității. Un conținut poate fi valorificat prin recursul la secvențe informative scriptice, auditive, filmice etc., după un parcurs la care elevul aderă și contribuie. Tehnologiile multimedia, mai ales cele interactive, pot juca un rol deosebit în dezvoltare gândirii critice și practicii reflexive. Manualul digital îi permite elevului să identifice tipul de sarcină, să urmărească etapele rezolvării ei, să conștientizeze, cu alte cuvinte, planul de efectuare a sarcinii, iar prin componenta sa afectiv-motivațională, să conștientizeze corect importanța sarcinii, să-și evalueze șansele, să exercite controlul asupra cunoștințelor și procedurilor folosite și să monitorizeze procesul de realizare a sarcinii. Din acest punct de vedere, comunicarea în limba română este privilegiată.

Așadar, încercând să vedem oportunitățile oferite de schimbările curriculumului din învățământul primar, sesizăm creșterea interesului pentru autoformare, facultate esențială pentru adaptarea la dinamica și complexitatea realului, în diversitatea contextelor în care realul se manifestă.

Bibliografie:

1. Ciolan, L. (2008). *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*. Iași: Editura Polirom;
2. Frumos, F. (2008). *Didactica. Fundamente și dezvoltări cognitiviste*. Iași: Editura POLIROM;
3. Maki, R., McGuire, M. (2002). *Metacognition for text: Findings and implications for education*. În Perfect, T., Schwartz. B. (2002). *Applied metacognition*. Cambridge University Press;
4. Voiculescu, Florea (2011). *Paradigma abordării prin competențe. Suport pentru dezbateri*, Alba Iulia.

Utilizarea dicționarului, o necesitate

*Prof. înv. primar Marcela Acăr
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

1. Importanța îmbogățirii, nuanțării și precizării vocabularului elevilor

Cunoașterea limbii române în forma ei corectă, elevată și nuanțată este o dovadă de respect față de propria persoană, dar și față de cei cu care se interacționează, o îndatorire patriotică a fiecărui cetățean. A vorbi și a scrie corect românește e o obligație elementară a oricui. Aș vrea să adaug a vorbi și a scrie nu numai corect, ci și frumos, expresiv! Limba noastră

este o limbă bogată, plastică, e frumoasă și dulce, cum o caracteriza Eminescu, marele nostru maestru al cuvântului”. Pentru orice om, indiferent de profesie și de poziția socială, modul de folosire și stăpânire a limbii, reprezintă o trăsătură definitorie a nivelului cultural. Limbajul reprezintă principalul mijloc de formare culturală și morală a omului. A-ți cunoaște limba înseamnă a fi capabil să exprimi corect și precis tot ceea ce gândești, simți ori știi, folosind cuvintele din care se compune vocabularul tău.

În formarea limbajului contribuie întreg mediul social și cultural în care se dezvoltă copilul, și odată cu învățarea limbii acesta preia în experiența proprie, experiența adulților și a înaintașilor. Iată, de ce, îmbogățirea și perfecționarea limbajului este o sarcină majoră a școlii și se realizează în cadrul tuturor obiectelor de învățământ, dar în mod deosebit, locul primordial îl ocupă obiectul limba și literatura română. Meritul dascălului va fi cu atât mai mare, cu cât va ști să dea din truda sa copiilor, cultivându-le atent și sensibil o exprimare aleasă, un vocabular bogat și variat și reacțiile afective necesare, pe fondul declanșării permanente a proceselor intelectuale. Elevii trebuie ajutați să conștientizeze că un cuvânt este viu, (*Marcela* La început a fost cuvântul”) și are o încărcătură semantică și emoțională care poate acționa ca balsam sau bumerang, în funcție de intenția vorbitorului, așa că nu ne putem juca cu cuvintele. *Marcela* O faptă rea poate fi îndreptată printr-o faptă bună, dar o vorbă rea nu mai poate fi îndreptată prin nimic”, spunea cunoscuta scriitoare Ileana Vulpescu, în romanul *Marcela* Arta conversației. Problema limbajului, expresivitatea vocabularului, precizarea și nuanțarea lui, constituie o preocupare de bază a învățătorului, în vederea pregătirii copilului pentru viață.

2. Strategii de utilizare a dicționarului

Dorința pentru lărgirea vocabularului este universală, existând preocupări sistematice din partea cadrelor didactice în legătură cu funcționalitatea acestuia. Dacă într-o primă etapă inițială, achiziționarea cuvintelor noi se face prin recunoaștere vizuală, repetare, ilustrații, perceperea nemijlocită a acțiunii denumite prin cuvânt, mimică și gesturi, într-o etapă intermediară prin utilizarea situațiilor lingvistice variate și indicații date prin context, într-o a treia etapă, accentul trebuie să cadă pe strategiile de utilizare a dicționarului.. Utilizarea dicționarului este o activitate intelectuală ce se perpetuează de-a lungul întregii școlarități și chiar de-a lungul întregii vieți, dată fiind explozia informațională și confruntarea individului cu termeni de o mare varietate și complexitate. De asemenea, folosirea dicționarului este strâns legată de lucrul cu manualul și cu alte cărți, de cele mai multe ori cuvintele explicate în subsolul textelor sau la sfârșitul manualelor de limba și literatura română sunt puține și nu acoperă în întregime nevoia de cunoaștere a elevilor. Strategiile de utilizare a dicționarului trebuie impuse ca o necesitate, încă din clasa a II-a, odată cu învățarea și aprofundarea alfabetului. Nefiind o activitate ușoară, cel puțin la început, trebuie ca elevii să învețe un algoritm pe care să-l poată aplica în toate situațiile când lucrează cu dicționarul.

- **Tehnici de localizare**, care constă în formarea deprinderilor de citire în dicționar și găsirea unui cuvânt, pe baza literei inițiale, a cuvântului cheie, abreviere, urmărirea literelor următoare celei inițiale, etc. Această tehnică este precedată de exerciții și jocuri de așezare a unor cuvinte date în ordine alfabetică, fără de care, lucrul cu dicționarul ar fi o activitate dacă nu imposibilă, cel puțin anevoioasă.

- **Tehnici de desprindere a semnificației cuvântului** în raport cu contextul în care se găsește, prin analiza tuturor sensurilor propuse în dicționar pentru cuvântul respectiv.

Explicarea unui cuvânt cu ajutorul dicționarului presupune parcurgerea mai multor etape:

1. lecturarea integrală a textului și extragerea cuvintelor necunoscute

Încă de la prima lectură, elevul trebuie să-și clarifice toți termenii necunoscuți pentru a putea înțelege mesajul textului, să facă operații de analiză și sinteză, să rezolve situațiile problemă întâlnite, să fie capabili să emită judecăți de valoare. De aceea se impune să-și noteze

cuvintele pe care nu le înțelege sau pe acelea de a căror semnificații nu este sigur. Unele înțelesuri ale cuvintelor noi, pot fi “întuite” prin raportarea lor la context, dar aceste sensuri trebuie totdeauna verificate și confruntate cu dicționarul.

2. găsirea cuvintelor în dicționar pe baza tehnicilor de localizare

Dacă în clasa a II- această activitate este anevoioasă și presupune un consum mare de timp, în clasele a III-a și a IV-a elevii deja se obișnuiesc și chiar intră în competiție cine găsește mai repede cuvântul căutat, lucrul cu dicționarul devenind o atracție pentru elevi și o activitate fără de care cel puțin orele de literatură și lectură nu pot fi concepute.

3. **analiza sensurilor** presupune o operație de discernere finalizată prin alegerea unui singur sens al cuvântului, potrivit contextului dat. Dacă un cuvânt, luat separat, poate avea mai multe sensuri, într-un anumit context el are o singură semnificație. Această alegere nu se poate face fără înțelegerea corectă a contextului dat, pentru că elevul să-și dea seama de incidența acestuia asupra sensului (propriu sau figurat) al cuvântului, să înțeleagă nuanța acestuia, încărcătura emoțională și ceea ce dorește autorul să transmită cititorului. Să luăm spre exemplificare cuvântul „odor”, întâlnit în poezia „Oșteanul și drapelul” de George Coșbuc: „Îmi spunea că în altarul/Patriei nu-i alt odor/Mai de preț decât drapelul/Unui neam biruitor”. Iată sensurile cuvântului „odor” în „Dicționarul explicativ al limbii române”:

Odor = obiect lucrat dintr-un metal prețios, împodobit cu pietre scumpe; obiect de mare preț; giuvaer; fig: ființă iubită, prețioasă. Analizând înțelesurile cuvântului în contextual dat, elevii au putut alege explicația potrivită: odor = obiect de mare preț.

4. folosirea cuvintelor în contexte noi

Explicarea cuvintelor și expresiilor în mod independent, cu ajutorul dicționarilor, nu s-a redus la simpla stabilire a înțelesurilor acestora în raport cu contextual dat, ci și introducerea acestora în contexte noi. O asemenea activitate urmărește, mai ales, punerea elevilor în situația de a opera independent cu noile achiziții lexicale, prin introducerea acestora în alte construcții de limbă, conducând astfel la formarea unui vocabular bogat, nuanțat și expresiv. Astfel, pentru fiecare cuvânt și expresie nouă, se pot folosi variate exerciții lexicale, care pun în evidență raporturile de sens ce se pot stabili între cuvinte, diferitele sensuri pe care acestea le pot primi în contexte, în variate construcții lexicale. Și autorii manualelor de limba și literatura română fac trimitere, prin exercițiile pe care le propun, la explicarea unor cuvinte date și includerea acestora în contexte variate. Evident, astfel de exerciții îi stimulează pe elevi în însușirea resurselor limbii, contribuie la dezvoltarea capacităților de combinare a cuvintelor în vederea exprimării cât mai nuanțate a gândurilor și sentimentelor. Activitatea de utilizare a dicționarilor presupune, în primul rând existența acestora în posesia fiecărui școlar, de aceea, se impune ca la începutul clasei a II-a, învățătorul să recomande părinților achiziționarea „Dicționarului școlar”, a cărui formă de prezentare este mai accesibilă micului școlar, urmând ca pe parcursul ciclului primar elevii să poată opera cu dicționare de sinonime, antonime, omonime sau chiar cu DEX.

Bibliografie:

1. Roman, I. - „Vorbiți mai bine, scrieți mai bine românește”, Editura „I. Creangă”, București;
2. Vulpescu, Ileana - „Arta conversației”, Editura „Tempus” Ploiești;
3. DEX, Editura „Univers Enciclopedic”, București.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Metode moderne în predarea verbului

Prof. Mădălina Alexoae
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău

Se vorbește mereu despre folosirea metodelor moderne în procesul de predare - învățare. Ideea acestei lucrări este de a prezenta trei metode moderne privind predarea verbului în clasele de gimnaziu: *metoda cubului*, *metoda știu - vreau să știu - am învățat*, *metoda cadranelor*.

O contribuție foarte importantă în perfecționarea limbajului elevilor o are, în cadrul limbii române, studiul *verbului*.

Acesta se definește prin categorii specifice, fiind partea de vorbire care se conjugă și care exprimă acțiuni sau stări, existența. Din toate categoriile gramaticale, verbul le selectează pe acelea care transmit un caracter dinamic: timpul și modul.

Una dintre metodele îndrăgite de elevi în predarea-învățarea verbului este **metoda cubului**. Aceasta se folosește pentru a explora o problemă din mai multe puncte de vedere. Metoda are câteva etape:

- se realizează un cub pe ale cărui fețe se scrie: *DESCRIE*, *COMPARĂ*, *ASOCIAZĂ*, *ANALIZEAZĂ*, *APLICĂ*, *ARGUMENTEAZĂ*;
- se explică elevilor tema pusă în discuție în acea oră;
- elevii sunt împărțiți în șase grupe, fiecare grupă rezolvând câte o cerință din cele corespunzătoare fiecărei fețe a cubului;
- se comunică tuturor elevilor rezolvările și pentru celelalte cerințe;
- rezolvările le scriu pe maculator.

Am aplicat metodă la clasă ținând cont de distribuirea elevilor în cele șase grupe în Așa fel încât grupele formate să fie echilibrate din punct de vedere al cunoștințelor avute.

Cele șase fețe ale cubului au avut următoarele cerințe:

DESCRIE în 8 - 10 rânduri un peisaj de toamnă, folosind verbe la modul indicativ și la modul participiu.	ANALIZEAZĂ sintactico-morfologic verbe din următorul text: <i>Rolul cititorului este de a imagina, umplând spațiile goale ale ficțiunii, de a căuta drumul spre finalul poveștii, care nu poate să existe fără întâmplări legate într-o construcție care să fie mai elaborată.</i>
COMPARĂ cele două forme verbale, subliniind varianta corectă: <i>Mi-ar plăcea/place să se facă mai mult sport.</i> <i>Eu continuu/continui să citesc romane de aventuri.</i> <i>Își dorește să aibă/aivă o vacanță minunată.</i> <i>Fi/fii gata de plecare în cinci minute!</i> <i>Muzicianul acordă/acordează pianul înainte de concert.</i>	APLICĂ în enunțuri valorile predicativă, auxiliară și copulativă ale verbelor <i>a fi</i> , <i>a avea</i> , <i>a vrea</i> .
ASOCIAZĂ fiecărei propoziții litera corespunzătoare modului și funcției sintactice ale verbului subliniat: <i>...cântau pe rămurile fără a se sfii de nimeni.</i> (P.Ispirescu) <i>Haina-i măturând pământul</i>	ARGUMENTEAZĂ ce valoare morfologică au cuvintele subliniate în enunțurile: <i>A deschis ușa cu mâinile tremurânde.</i> <i>Ușile deschise erau o invitație pentru a</i>

Și-o târăște-abia, abia. (G. Coșbuc) Pentru niște sărăcuți ca noi e greu <u>de făcut</u> trebi ca aceste. (I. Creangă) ...acuș <u>avem să dăm</u> peste o fântână cu apă dulce și rece ca gheața... (I. Creangă) a) supin, subiect; b) indicativ, predicat verbal; c) gerunziu, atribut verbal; d) infinitiv, complement circumstanțial de mod.	intra. Cântă <u>îngânat</u>. <u>Suferindul</u> privea trist frunzele căzute. <u>Povestirea</u> despre cavaleri ne-a plăcut. Îmi place <u>mersul</u> prin parc. Mama a văruit <u>întrândul</u>.
--	--

În urma utilizării la clasă a acestei metode am observat că elevii colaborează, negociază cu plăcere, comunică și scriu cu mult entuziasm informațiile necesare îndeplinirii sarcinii date. Niciunul nu-și petrece timpul pasiv, ci fiecare moment este bine valorificat de către fiecare participant.

Ghid de lectură

Prof. dr. Lavinia-Elena Băisan
 director adjunct al Colegiului Național „Ștefan Cel Mare” Bacău

Mi-am propus să scriu despre acest subiect cu mult timp în urmă, când la catedră fiind, încercam găsirea unei soluții noi pentru ca elevii să capete dragostea de lectură. Dar hai să pornim la drum cu subiectul nostru. Aparent toată lumea știe să citească o carte. Ce mare lucru... Ai luat o carte și o citești rând cu rând până ajungi la capăt și după aceea te lauzi prietenilor că ai citit “cartea aia”. Însă de mult timp, nu se mai pune doar problema citirii cărților, ci selectării lor, modului în care poți să folosești cartea ca un instrument de cunoaștere. Am citit la un moment dat o frază în care cred: „Tot ce trebuie să știi este scris într-o carte”. Deci problema se pune ce cărți să citești și cum să beneficiezi cât se poate de mult de pe urma citirii unei cărți. În vremurile în care trăim, mai toți avem un sentiment ciudat al lipsei timpului. Mai mult de atât, avem metodele alternative de informare, precum Internetul. Totuși, deși recunosc rolul și puterea Internetului, cred că rolul cărții nu s-a diminuat. Încă mai cred în capacitatea cititului de a dezvolta gândirea, vocabularul și inclusiv eleganța relațională. De la început vreau să vă remarc faptul că pe acest subiect s-a scris destul de mult, iar MORTIMER J. ADLER a scris o carte întreagă numai despre acest subiect. Cei care citiți în limba engleză (și cei care nu citiți încă vă recomand să faceți tot ce puteți ca să reușiți acest lucru). Textul meu nu se bazează pe ceea ce au scris alții, însă îmi propun să revin asupra subiectului în viitor și probabil voi face referire la ce au scris aceștia. Dar astăzi încerc să pun pe “hârtie” propria mea metodă de a citi o carte. În primul rând nu citiți tot ce vă pică în mână. Citiți selectiv. Citiți cărți recomandate - de oameni cu experiență într-un anumit domeniu în care voi vreți să vă dezvoltați. Citiți, de exemplu, cărți recomandate de un profesor, dar nu bibliografiile interminabile pe care profesorii români le propun din formalism academic. Probabil că nici ei nu au avut timpul și nici interesul să facă o selecție riguroasă a resurselor, însă atunci când un profesor recomandă o carte sau un autor asupra căruia insistă, probabil că ar trebuie să te apuci de citit. El a fost acolo unde tu vrei să ajungi, deci mergi pe mâna lui. În același timp, pleacă-ți urechea la recomandările prietenilor sau colegilor. Colegii și prietenii nu au nici prejudecăți nici interese de marketing atunci când îți recomandă o carte. Da, părerea lor este subiectivă, dar care părere nu este. În al doilea rând, citiți mai degrabă autori decât cărți. Ce vreau să spun cu asta? Am întâlnit destul de mulți oameni care citesc cărți și se laudă cu ce carte au citit, dar dacă îi întrebi cine a scris cartea respectivă nu-și mai aduc aminte. Un text bun este rezultatul muncii unui om sau oameni dacă

este vorba de o lucrare cu autori multipli. Acordați respect și credit autorilor. Nu disociați un text bun de autorul lui. Eu îmi dau seama că este mai bine uneori în conversații să dați un citat fără să menționați sursa (autorul și cartea) pentru că pari un arrogant, însă atunci când scrii nu ai voie să uiți numele autorului. Atunci când ai ajuns la un autor bun, care ți-a plăcut, a cărui lectură te-a inspirat cu adevărat, ține minte autorul, caută să afli cât mai multe despre el. A mai scris alte lucrări? Prin ce se remarcă în viața publică? Urmărește-i blogul dacă este un autor contemporan. Oricum, ideea este simplă... atunci când ai dat de un autor bun ai dat de o comoară, și probabil o carte bună te conduce la altă carte bună a aceluiași autor.

Să presupunem că ai deja o carte în mână și vrei să o citești. Fiecare gen literar are aspectele lui specifice. Un roman se citește diferit de nonficțiune. Cărțile diferă și în funcție de subiect. O carte de filozofie se citește în alt ritm și în alt fel decât o carte de matematică. Ține cont de aspectele acestea specifice ale unei cărți. O carte nu se citește în grabă. Nu faci concurs cu nimeni. Dacă faci concurs cu cineva renunță. Unii citesc mai repede alții mai lent. Nu parcurgerea unei cărți contează, ci cu ce ai rămas după ce ai citit acea carte. Soția mea citește mult mai repede decât mine, însă când discutăm pe idei din carte de multe ori mă întreabă: „Scria asta în carte”. Deci, nu e important să citești 10 cărți pe an sau să citești cinci cărți odată. E important să te dezvolți citind cărți. Mai mult, nu citești doar să vă relaxați, citești ca să învățați, să fiți inspirați, să fiți provocați. Practica cititului este una dintre alele lucruri la care nu ar trebuie să renunți niciodată. Cititul este ca o gimnastică a minții. Fără să exagerez, eu cred că omul care citește are un chim mai frumos, o privire mai profundă, o îmbătrânire mai lentă, o sănătate mai bună. Eu cred că lectura șlefuieste trupul. Dacă nu mă credeți, faceți o plimbare în parcul central al orașului vostru și uitați-vă la bătrâneii aceia care se plimbă sau joacă șah sau pur și simplu stau de vorbă. Veți recunoaște de la distanță un om care a lucrat cu cărțile și cu cuvântul. Nu merită să citești o carte bună dacă nu este a ta. Am exagerat un pic prin formularea aceasta, însă cred că o carte bună trebuie să o cumperi. Desigur, nu poți să cumperi toate cărțile, de fapt nici nu ai acces la multe dintre ele, însă atunci când ai găsit o carte bună și poți să o cumperi, preferă să fie a ta decât să o împrumuți. Cărțile bune se citesc de două ori. Dacă o carte este „de unică folosință”, nu merită să dai banii pe ea. Dar dacă îți este recomandată sau ai mai citit ceva de acel autor, merită să o cumperi pentru a putea să citești cartea aceea cu toată libertatea. Aici mai trebuie să fac o avertizare: Nu cumpărați cărți pe care nu le citești, numai pentru că titlul promite sau vă cunoașteți autorul, și doar să vă umpleți biblioteca, ci cumpărați numai acele cărți pentru care vă luați angajamentul că le veți citi. Nu dați banii degeaba (sau probabil veți prefera să le dați cadou prietenilor la zilele lor de naștere). Eu cred că nu ar trebui să ai mai mult de cinci cărți în așteptare... să fie citite. O carte bună devine o resursă la care revii, din nou și din nou. Dacă este cartea ta, o ai tot timpul la îndemână. Mai mult de atât poți face adnotări pe margine, iar adnotările și sublinierea textului te ajută la cea de-a doua citire a textului. Atunci când ai cartea în mână, înainte de a porni la drum cu cititul trebuie să poți cântări cartea aceea dintr-o privire sau trebuie să ai răspuns la câteva întrebări (câteva priviri) care își iau mai puțin de un minut. Ce poți afla despre o carte în mai puțin de un minut? Prima privire ar trebui să fie asupra cărții ca atare. Astfel afli: Titlul, subtitlul, autorul (autorii), prețul (ce îți spune prețul despre carte?) Numărul de pagini. Grafica este atractivă? Editură (ce știi despre editură).

De pe coperta spate poți afla de obicei, date despre autor, câteva referințe, câte ceva despre carte, o scurtă prezentare, un citat sau ideea principală. Deși aceste lucruri au scop de marketing, totuși ele îți pot oferi o imagine destul de bună pentru început. A doua privire ar trebui să fie la pagina de titlu. Cine mai apare pe pagina de titlu? Poate un traducător. Un editor. S-ar putea ca acel text să fie rezultatul modelat al traducătorului și editorului. Anul apariției. Când este scrisă? Este o carte contemporană sau o carte clasică? O a treia privire se aruncă peste

spatele paginii de titlu. De aici afli datele tehnice ale cărții. Dacă este o traducere aici găsești când și cu ce titlu a apărut în original. Are mai multe ediții? Mai multe ediții ale unei cărți vorbește despre valoarea cărții și despre faptul că a fost solicitată de public.

Următoarea privire trebuie aruncată asupra cuprinsului. Are cartea un cuprins? Îți poți face deja o privire de ansamblu asupra cărții. Câte capitole are? Sunt capitole scurte sau lungi? Au legătură între ele? Sunt mai multe secțiuni? Sunt o colecție de eseuri? Care este structura cărții? Conținutul este previzibil sau nu. Îți spune titlul capitolului ceva despre conținut? Ai putea să redai ideea principală a cărții? Dacă reușești asta, ești un cititor mai bun decât 70% din oameni. Următoarea privire ar trebui să fie asupra Prefaței sau Introducerii. Cine scrie prefața? Ce se spune în prefață? Care sunt așteptările pe care ți le creează? Care sunt promisiunile autorului? Care sunt așteptările lui? Poți să îți faci deja o idee despre relevanța lucrării, despre felul în care a fost primită de public sau comunitatea științifică a domeniului respectiv. Uneori este bine să citești Prefața chiar înainte de a te uita peste cuprins. Prefața ar trebuie să te ajute să citești mai bine cartea. Poate sunt acolo niște sugestii pe care le-ai putea aplica. Observați că vorbesc aici și despre atitudinea cu care poți aborda o carte. Nu te apropia cu aroganță de o carte. Nici dacă ești autor de cărți nu ai dreptul să disprețuiești munca altui autor, mai ales când nu ai citit acea carte, chiar dacă ai scris pe același subiect. Și apoi “modestia academică”, după cum spune Umberto Eco, s-ar putea să își aducă beneficii destul de mari. Un profesor de al meu spunea: „Românii de nu se citesc unii pe alții, decât ca să vadă ce au mai scris americanii”. Eu cred că nu că vei cădea în ochii nimănui, ba dimpotrivă, atunci când vei fi generos și veri recomanda textele scrise de un autor român. După prefață urmează răsfoirea cărții. Observați câte informații poți afla fără ca să citești măcar un rând din carte. Răsfoirea cărții te ajută să îți faci o idee despre grafică, tehnoredactare, lizibilitate, delimitarea paragrafelor, evidențierea ideilor. Toate aceste lucruri poți să le faci în mai puțin de un minut. Am ajuns la momentul în care vrei să te apuci de citit. O să dezvolt altădată aceste chestiuni, însă mai adaug doar că ar trebui să citești cu un creion în mână și fără milă ar trebui să subliniezi și să adnotezi cartea. După ce ai citit cartea sau în timpul citirii, după ce ai terminat un capitol notează citate, idei, orice lucru despre care crezi că îți poate fi de folos. Altfel spus, adună grâul. O observație aici: trebuie să faci diferența dintre ceea ce spune autorul și notițele tale pe marginea cărții. Chiar dacă ți se pare că sunt idei pe care le știi de o viață, totuși a fost cineva care le-a formulat înaintea ta. Respectă lucrul acesta. Nu are rost să plagiezi. De mare ajutor ar fi să scrii tu însuși un text (poate o recenzie) care are ca sursă cartea pe care ai citit-o. De ce nu un post pe blogul tău care să recomande o carte și să inspire cu un gând, o idee, un citat. Știu că nu am acoperit subiectul, însă este un început. Ai putea să mai adaugi tu ceva?

Spor la citit!

Toamna (acrostih)

*de Mirela-Despina Balaj
Școala Gimnazială Brusturoasa*

T oamna iarăși a sosit!
O amenii muncesc cu spor,
A dunând neconținut
M ari recolte pe ogor.
N ici școlarii nu se lasă:
A duc note mari acasă.

Rolul imaginii în vederea dezvoltării imaginației creatoare la școlarul mic

Prof. înv. primar Carmen Bălănică
Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești

Moto:

*„Eu sunt copilul/Tu ții în mâinile tale destinul meu
Tu determini în cea mai mare măsură/dacă voi reuși sau voi eșua în viață
Dă-mi, te rog, acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire
Educă-mă, te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume.”*

În alegerea acestei teme am pornit de la o serie de observații și constatări de-a lungul carierei didactice cu privire la folosirea imaginii în toate compartimentele planului de învățământ în vederea dezvoltării imaginației la școlarul mic.

Orice dascăl al educației contemporane, după părerea mea, trebuie să prezinte un mare interes și reflecție la însușirile specifice omului de mâine: calcul, imaginație, spirit de echipă, entuziasm, curaj, simțul umorului. Numai posedând astfel de calități viitorii oameni, ce astăzi sunt mici învățăcei, se pot angaja cu eficiență în construirea noului.

Toți copiii, într-un grad mai mare sau mai mic, dispun de o facultate imaginativă, important este că această abilitate să fie dezvoltată în urma unui antrenament susținut.

Imaginația este un proces cognitiv complex, de elaborare a unor imagini și proiecte noi, pe baza combinării și transformării datelor experienței anterioare. Imaginea nou realizată, ideea rezultată cât și valorificarea lor, constituie expresia unui proces de anticipare cognitivă a individului care le-a produs.

Studiul imaginației oferă o amplă confruntare de idei în istoria psihologiei, incitând și astăzi preocupările oamenilor de știință și nu numai ale acestora. Îl. Pieron definește imaginația ca un proces al gândirii constând din evocarea unor imagini memorate sau din construirea unor imagini noi.

Referitor la imaginile ce sunt prezentate copilului mic, ele trebuie să fie corecte, cât mai natural colorate, întrucât natura umană este înzestrată cu o vizualitate diversă care să suscite interesul pentru cunoaștere și curiozitate. Comunicarea pe care o abordează învățătorul cu elevii trebuie să fie clară, sigură, în strânsă legătură cu tema urmărită, prin diverse imagini înlănțuite logic sau dispartate.

Imaginația este considerată un aspect al inteligenței, legat de cunoaștere, este dinamică, este sursa de îmbogățire a gândirii, care este o previziune imaginară. Imaginația este proprie numai omului și apare pe o anumită treaptă a dezvoltării sale psihice, atunci când se pot manifesta alte procese: dezvoltarea reprezentărilor, achiziționarea limbajului, dezvoltarea inteligenței, îmbogățirea experienței de viață, etc., interacționând îndeosebi cu memoria, gândirea, limbajul.

Imaginația copilului se dezvoltă de la acte simple bazate pe asociere de imagini, la un proces imaginativ multifazic, de la imaginație reproductivă la una creatoare. Copilul are tendința de a reda cele reținute de el prin construcție, modelaj, desen, nu atât imaginea statică a obiectului, cât mai ales imaginea lui temporară în acțiune, eșalonată în timp și desfășurată în spațiu. Din experiența la catedră, am constatat că poveștile și povestirile citite, spuse, asociate în mod deosebit cu imagini, ajută copiii să aibă o atitudine critică față de conținutul tematic al basmelor.

O dată cu înaintarea în vârstă atenția copilului se îndreaptă nu numai spre ceea ce vede ci imaginația trece acest prag, ajungând să filmeze mintal ceea ce va urma. Imaginația școlarului mic se dezvoltă în strânsă unitate cu dezvoltarea lui psihică generală, prin stimularea curiozității. El poate opera cu idei și cu imaginile cu care este familiarizat. Imaginația cuprinde în sine acel

flux intelectual de care dispune. Copilul își imaginează lumea în așa fel încât să și-o apropie pentru a o cunoaște.

Imaginile artistice care vor să redea un film, un desen animat, un anume personaj, le formează elevilor deprinderi pozitive în comportamentul creator, le dezvoltă atitudini și acte de bună-cuviință, de respect și cooperare, educându-le spiritul și psihicul, transformându-i în persoane tolerante și cooperante.

Cândoearea vârstei le facilitează transpunerea în lumea poveștilor și nu întâmplător cele mai îndrăgite cărți sunt cele cu basme, legende, povești, povestiri, poezii, proverbe și zicători, pline de imagini sugestive, viu colorate. Oricât de simple și de ușoare ar părea aceste povestiri, ele nasc fără îndoială printre copii dorința de a deveni asemănători cu cei buni care ajung fericiți și în același timp se naște în sufletul lor teamă de nenorocirile ce li s-ar putea întâmpla dacă i-ar urma pe cei răi.

Pentru copil, ficțiunea, visarea au valoare de trăire, dar o trăire aievea realității. În jocurile lor imită personajele preferate, punând accent pe redarea cât mai fidelă a reușitei binelui asupra răului. La școlarul mic este obligatorie intervenția imaginii în actul învățării, al dezvoltării imaginației creatoare, întrucât imaginea îi oferă climatul de reproducere a lumii în care trăiește și care-l transpune direct în tema abordată.

O dată cu verbalizarea imaginii reușește să-și redea sentimentele și convingerile, atitudinea personală față de subiectul tratat (personaje, păsări), ajutându-l să înțeleagă și redea cât mai fidel conținutul textului, intervenind și cu propria imaginație creatoare (comunicarea pusă în contact direct cu imaginea îi dezvoltă limbajul și spiritul creator).

Prezentarea unor imagini după care elevul construiește o povestire favorizează necesitățile de expresie și comunicare ale copilului, fiind încurajați să spună liber și simplu ceea ce gândesc, ceea ce rețin. Chiar și o frază spusă cu efort de copil, constituie un început de compoziție. Învățătorul va face ca prin această exersare a compoziției, copilul să treacă la o expresie mai stilizată, să-și ordoneze forma de exprimare. În acest mod, sensibilitatea fiecărui copil se deschide în fiecare clipă, iar sentimentele se dezvoltă și se exprimă mai clar. Deci, învățătorul, în permanență trebuie să-l pună în contact direct cu imaginile. De exemplu: în clasa a IV-a va ajunge, ca prin simpla vizualizare a imaginii lui Ștefan cel Mare în bătălia de la Podul Înalt, să-l iubească datorită spiritului de sacrificiu și va ști să verbalizeze de ce a câștigat lupta, de ce astăzi este numit, cel mare și sfânt''; la ed. civică, va putea reda ușor valorile etice ale fiecărui personaj sau grup de indivizi; sau la geografie, imaginile trebuie dirijat observate, astfel încât concluzia științifică privind un anumit aspect să fie dedusă de elev (ex: C. Română este mănăstire datorită afluenței de ape mineralizate ce curg din belșug din Carpații Meridionali).

Prin comunicare dirijată asupra observării imaginilor de orice tip, ajunge să li se întipărească elevilor noțiunea de adevăr, de bine, de cooperare în vederea unei vieți în pace dar și de luptă permanentă pentru el și semenii săi.

Imaginile și dezvoltarea imaginației creatoare la școlarul mic, cât și direcția procesului de imaginație sunt strâns legate de interesele persoanei, de aptitudinile sale, de idealul pe care și-l proiectează în viață.

Muncă susținută, inventivitatea și stilul de comunicare a învățătorului cu școlarul mic este încununată de succes dacă proiectarea pedagogică a fiecărei lecții respectă cu rigurozitate cerințele învățământului modern din punct de vedere psihopedagogic.

Bibliografie:

1. Gabrea, Sorin, „Școala creatoare (individualitate, personalitate)”, Ed. „Casa Școalelor”, București;
2. Popescu-Neveanu, Paul, *Psihologie*, manual pentru școlile normale, E.D.P., București.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Puiul meu

de Neculai Balaj
Școala Gimnazială Brusturoasa

Stăteam la geam și mă uitam
La puii ce se duc.
Deși fac asta an de an,
Mi-e greu ca să nu plâng.

E trist să vezi acele ființe
Cum cer parcă iertare,
Dar pentru ele-i suferință
A noastră desfătare.

Nimic pe lumea asta nu-i
Mai scump și mai frumos
Decât să ai măcar un pui
Fie oricum, dar sănătos.

Mă rog la bunul Dumnezeu,
Făcând mulțimi de cruci.
La revedere, dragul meu!
Cu bine să te-ntorci!

Modalități de stimulare a interesului pentru lectură la școlarul mic

Prof. învă. primar Carmen-Mihaela Barcan
Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău

*„Carte frumoasă, cinstei cui te-a scris.
Încet gândită, gingaș cumpănită;
Ești ca o floare anume înflorită
Mâinilor mele care te-au deschis.” (Ex-libris, Tudor Arghezi)*

„Copiii noștri nu citesc”. Iată o afirmație pe care o auzim astăzi din păcate din ce în ce mai des. Cartea, cândva principala uzină de miraje, e depășită azi de televizor, de DVD, de calculator și mai nou, de internet. Explicația succesului este simplă. Oferta întrunește cumulativ trei condiții: este atractivă, spectaculoasă și nu cere un efort mental special. În fața acesteia, alternativa lecturii pălește.

Nevoia de ritm, melodie, zgomot, de continuă, neîntreruptă ambianță sonoră, tinde să reducă lectura la un minimum impus de obligațiile școlare. A căuta o soluție în acest sens nu înseamnă a milita pentru cultura scrisă în defavoarea celei audiovizuale, ci a privi lucrurile din perspectiva complementarității lor, mizând pe caracterul prioritar formativ al celei dintâi și cel prioritar informativ și comunicativ al celeilalte.

Trebuie să pornim de la ideea că elevul are nevoie de un ghid bun, care să îl ajute să pășească în lumea mirifică a cărților. El nu știe ce ascunde bibliotecă în spațiul ei magic și auster, nu bănuiește ce se află dincolo de un titlu, nu are idee că firele lecturii îl conduc în zone altfel inaccesibile, spre surse fabuloase de idei și filoane de gândire. Însă, atâta vreme cât lectura

este asumată ca gest impus, ea nu va avea succes. Elevul ar trebui să o înțeleagă că necesitate și act de libertate a gândirii.

Inocularea unui **cult al lecturii**, ca o coordonată a personalității umane, poate să înceapă în școală în mod sistematic. Poveștile citite cu expresivitate, „la gura sobei”, de către învățător, pot stimula foarte ușor interesul copiilor pentru lectură. Cu atât mai mult dacă acestea sunt citite în bibliotecă sau într-un loc special amenajat din clasă. Povestea poate fi animată în unele momente de mimică și de păpuși mânuite de învățătoare sau de copii. Mai târziu, copiii pot continua și singuri acest exercițiu de citire expresivă pentru colegii lor.

În scopul apropierii de carte ca de un obiect special, se pot organiza activități interesante în ora de lectură, folosind, pe lângă lectura explicativă, și alte tehnici de lectură mult mai atractive, precum *descoperirea progresivă*, *lectura incitativă*, *cuvinte amestecate*, *texte amestecate* etc. Aceste tehnici promovează învățarea împreună în clasă, învățarea prin cooperare, determinându-l pe elev să participe activ la oră, să colaboreze cu colegii, dar, în același timp, conferă lecției și un design atractiv, motivant pentru micii cititori.

Un exemplu potrivit pentru incitarea elevilor la lectură este și folosirea tehnicii *lectura puzzle*, ce constă în citirea unor secvențe dintr-un text în gând și ordonarea acestora în vederea obținerii textului original. Prezint, spre exemplificare, secvențele lecturii „Cei doi pădurari și zâna” de Bucur Milesco:

3

Într-o zi, un tânăr pădurar tăia un copac care crescuse pe malul unui lac adânc. Din neatenție, scăpă toporul în apă. Neștiind ce să facă, începu să plângă de supărare.

6

Zâna pădurii, care locuia în castelul ei de pe fundul lacului, îl auzi. I se făcu milă de el. De aceea ieși la suprafața apei. În mână purta un topor de aur.

- Acesta este toporul tău, pădurarule? întrebă ea.
- Nu, răspunse tânărul uimit.

Zâna coborî din nou și scoase la iveală un topor de argint.

1

A treia oară zâna ținea în mână chiar toporul cu pricina.

4

- Acesta este al tău?

8

Zâna se bucură că era așa de cinstit. De aceea îi înmână cele trei topoare, spunându-i că toate sunt acum ale lui.

2

Un alt pădurar auzi povestea. Îi veni în cap s-o păcălească pe zâna. Merse lângă lac, își aruncă toporul în apă și începu să se vâiete.

Zâna apăru cu un topor de aur în mână.

- Cunoști această unealtă? întrebă ea.

Atunci zâna se înfurie. Dispăru sub apă și nu mai apăru deloc. Iar pădurarul rămase ținut pe mal două săptămâni încheiate.

În cadrul aceleiași lecții, se poate folosi și tehnica „Fiecare fragment de frază la locul său”, potrivit căreia elevul trebuie să completeze propoziții lacunare din text cu numărul corespunzător fragmentului de frază potrivit. Astfel, fragmentul 1 - *purta un topor de aur*, fragmentul 2 - *castelul ei de pe fundul lacului*, fragmentul 3 - *că era așa de cinstit*, fragmentul 4 - *chiar toporul cu pricina*, fragmentul 5 - *pe malul unui lac adânc*, fragmentul 6 - *scoase la iveală*, fragmentul 7 - *la suprafața apei*, fragmentul 8 - *tăia un copac*, fragmentul 9 - *începu să plângă*.

„Într-o zi, un tânăr pădurar ☐ care crescuse ☐ Din neatenție, scăpă toporul în apă. Neștiind ce să facă ☐ de supărare.

Zâna pădurii, care locuia în ☐, îl auzi. I se făcu milă de el. De aceea ieși ☐ În mână ☐ Pădurarul îi spuse zânei că nu era toporul său.

Zâna coborî din nou și ☐ un topor de argint. Pădurarul îi spuse zânei că nici acesta nu era toporul său.

A treia oară, zâna ținea în mână ☐ Pădurarul îl recunosc.

Zâna se bucură. De aceea îi înmână cele trei topoare, spunându-i că toate sunt acum ale lui.”
(Pădurarul și zâna, poveste populară)

Locul corect al fiecărui fragment de frază: 8, 5, 9, 2, 7, 1, 6, 4, 3.

În concluzie, în toate demersurile pe care le întreprindem pentru formarea de priceperi și deprinderi de receptare a textului scris, pentru dezvoltarea gustului pentru citit, trebuie avută în vedere necesitatea nu atât cantitativă a lecturii, cât **calitatea receptării**, câștigul în ceea ce privește simțul și gustul estetic, universal intelectual, dragostea pentru lectură, căci...
Nu e alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților.
(Miron Costin)

Învățătorii

Prof. înv. primar Botezatu Luminița
Școala Gimnazială Plopu, Dărmănești

Cine-am fi fost astăzi fără dascălul care
În mână să-ți pună un stilou oarecare,
Nici dascăli la rându-ni, nici inginer, nici poet,
Nici muncitor, nici ministru fără-a lui alfabet.

Minuni peste vreme, icoane în gând
Ne-au făurit calea din munca lor dăruind.
Din suflet frânturi au împărțit ceas de ceas
Fără a se gândi ei cu ce-au mai rămas.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Această breaslă ce arde rămâne prin vreme
Purtând amintiri despre ore și teme.
Tradiții păstrăm din a lor măiestrie,
Au rămas peste ani ca o flacără vie.

Chiar de anii s-au scurs și nu în zadar
Ei sunt memorabili la ceas centenar.
Au lăsat moștenire un tezaur firesc:
Mărturii și dovezi de-nvățământ românesc.

Activitățile „Asociației învățătorilor băcăuani” îmi dau prilejul să cochetez cu poezia. De aceea nu pot să nu amintesc minunata întâlnire de la Dofteana din iunie 2011, „Dascăli memorabili”, care a beneficiat de o admirabilă organizare a celor ce conduc această asociație, o mână de oameni destoinici și foarte talentați. Șirul activităților este foarte lung, dar toate au un numitor comun, o organizare complexă cu un feed-back extraordinar. O amplă manifestare a avut loc în noiembrie 2013 în cadrul simpozionului internațional „Formal și nonformal în activitatea didactică” care a impresionat nu doar cu activitatea în sine ci și cu un spectacol impresionant desfășurat la Ateneu. Iată că într-o lume blazată de problemele cotidiene, această organizație aduce anual, în atenția celor din jur, breasla învățătorilor cu tot ce are ea mai bun. Prin fiecare activitate susținută, Asociația se reinventează. Ea prezintă adevărata valoare a dascălului pentru care proverbul „Omul sfințește locul” este o emblemă.

Jocul didactic în predarea citit-scrisului

*Înv. Daniela Căpraru
Școala Gimnazială Sascut*

Formarea capacităților de natură instrumentală se referă la stăpânirea unui ansamblu coerent de cunoștințe, priceperi și deprinderi indispensabile pentru asimilarea în continuare a culturii generale și profesionale.

Din cadrul acestora, cele mai importante sunt: însușirea limbii materne, învățarea citit-scrisului, formarea priceperilor și deprinderilor de calcul.

Limbajul oral este principala formă a limbajului dacă este însoțit de mijloace de expresivitate și este folosit cu intonația corespunzătoare.

Pentru că elevul să poată utiliza și limbajul scris trebuie pregătit în scopul de a descifra și redacta un text.

Învățarea citit-scrisului este o tehnică de comunicare care presupune cunoașterea corespondenței dintre foneme și grafeme.

Scrisul presupune cunoașterea semnelor grafice pentru a putea transmite un mesaj iar cititul este un proces de descifrare a acestora și are în vedere totodată înțelegerea și conștientizarea conținutului textului citit.

Învățarea corectă a citit-scrisului este condiționată de cunoașterea unora dintre regulile de bază ale limbii.

Particularitățile specifice limbii determină selectarea celor mai adecvate metode de învățământ folosite în procesul de finalizare a elevilor cu cititul și scrisul.

Pentru a învăța corect citit-scrisul copiii trebuie să aibă capacitatea de a delimita cuvintele din propoziții, a le despărți în silabe, apoi în sunete, dar și metoda inversă: să

alcătuiască silabe cu anumite sunete, să formeze cuvinte cu două sau mai multe silabe și apoi propoziții.

Metoda utilizată este metoda analitico-sintetico-morfologică. Această metodă previne greșelile atât în scriere cât și în citirea și pronunțarea corectă a cuvintelor.

Aplicarea acestei metode este deosebit de eficientă și indispensabilă în perioada preabecedară la clasa întâi. Scrisul este mai dificil decât cititul, presupune și însușiri motrice și o sinteză a semnelor grafice și reproducerea lor corectă și estetică.

Scrierea este un act conștient care se automatizează prin exercițiu, alături de alte metode participative. În învățarea scrisului un rol extrem de prețios îl are jocul didactic, o activitate cognitivă specifică vârstei școlare mici, cu largi valențe educative.

Jocul didactic poate fi folosit ca o tehnică atractivă de explorare a realității de-a lungul oricărei lecții și în orice moment al ei.

În scopul analizei articulației și percepției sunetelor, se poate introduce în lecții, printre celelalte forme de activitate și jocul didactic cu conținut adecvat, impus de sarcina dominantă a lecției.

Unele jocuri precum: „**Jocul silabelor**”, „**Spune mai departe**”, „**Completează cuvântul**”, „**Unde se găsește cuvântul**”, „**De-a cuvintele**”, „**Schimbă prima silabă**” se adoptă în activitatea la clasă, pentru a contribui la formarea și consolidarea abilităților și deprinderilor de articulare corectă a sunetelor, de pronunție corectă a cuvintelor folosite în comunicare, în conformitate cu cerințele programei.

Se poate constata că în timpul desfășurării jocurilor elevii depun eforturi de realizare a scopului propus, scapă de timiditate sau chiar de refuzul de a pronunța anumite sunete, silabe sau cuvinte.

Perioada prealfabetară are ca obiectiv principal dezvoltarea și corectarea vorbirii copiilor pe baza însușirii cunoștințelor și deprinderilor cerute la toate celelalte obiecte de învățământ.

Tot sub formă de joc se vor face și exerciții de repetare a anumitor sunete care se pot prelungi.

În această perioadă elevii sunt pregătiți în vederea învățării cititului și scrierii prin exerciții de analiză și sinteză fonetică.

Aplicarea metodei fonetice, analitico-sintetice se impune atât oral, cât și în compunerea cu ajutorul alfabetului decupat sau în citirea și scrierea cuvintelor sau a propozițiilor. Acest lucru se realizează pe baza textelor din abecedar și cu ajutorul jocurilor didactice.

Aceste jocuri contribuie la dezvoltarea vocii, consolidează deprinderile de pronunțare corectă a sunetelor și a cuvintelor realizate în același timp, relaxarea sistemului nervos.

Gândirea micului școlar se dezvoltă în strânsă legătură cu limbajul și activitatea pe care o desfășoară. Formele de joc îl pun în situația de a stabili legături între fenomene concrete.

Jocul este fundamental un simbol al luptei cu elementele, cu forțele potrivnice, cu sine. Chiar și atunci când nu urmăresc decât simpla plăcere, jocurile aduc strălucirea victoriei, cel puțin de partea învingătorului.

Bibliografie:

1. Magdalena, Dumitrana, *Educarea limbajului în învățământul preșcolar*; Editura „Compania”, București, 1999;
2. Blideanu, Eugen; Șerdean, Ion, *Orientări noi în metodologia studierii limbii române în ciclul primar*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1975.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

„De-a Capra cu trei iezi”. Schiță de joc – dramatizare

Paula Căruceru

Școala Gimnazială Ruginești

Alegerea temei de joc

Copiii stau pe scăunele în semicerc. Pe un panou, în față, afișată o imagine din poveste - imagine pretext. Ajută la recunoașterea poveștii și a autorului. În vederea transpunerii scenice a acestei povești, am organizat mai multe activități cu caracter pregătitor: povestiri, repovestiri, diafilm, familiarizarea cu acțiunile poveștii și cu reproducerea pe roluri a textului.

Amenajarea spațiului de joc

Cu ajutorul copiilor voi amenaja un spațiu simbolic de joc: o măsuță simbolizează copaia, un scaun simbolizează hornul. În loc de costumație se pun în piept (jetoane) câte un însemn simbolic.

Repartizarea rolurilor

Se alege calea de repartizare a rolurilor, după preferințele copiilor, având prioritate la opțiune aceea care în activitățile precedente au făcut dovada că pot fi cei mai buni interpreți.

Desfășurarea jocului

Li se atrage atenția „interpretelor” să respecte textul poveștii, să folosească adecvat intonația, mimico-gesticulația și mișcarea scenică. “Spectatorilor” li se spune să fie atenți la ceea ce spun „interpreții”. În desfășurarea jocului intervin discret, lăsând deplină libertate copiilor în interpretarea rolurilor. Spectatorii au libertatea să aplaude la scenă deschisă.

Aprecierea activității

Luându-și locul pe scăunele, alături de „spectatori”, „interpreții” ascultă ce spun aceștia despre felul cum s-a desfășurat activitatea. Cei mai corecți critici au prioritate la redistribuirea rolurilor. Jocul se poate repeta de mai multe ori.

Spune mai departe!

Prof. înv. preprimar Măricica Chiticaru

Grădinița cu Program Normal Anghelești, jud. Vrancea

Spune mai departe - jocuri exercițiu pentru dezvoltarea vorbirii este titlul volumului apărut în august 2014 la editura **Armonii culturale** și cuprinde peste 100 de jocuri și poezii, frământări de limbă compuse de cadre didactice cu experiență care au participat la cel de-al IV-lea concurs interjudețean „**Cartea primăverii**” organizat la GPN Ruginești, județul Vrancea. Jocurile oglindesc creativitatea și imaginația colegelor din învățământul primar și preprimar și vizează educarea limbajului copiilor în planul fonetic, gramatical, lexical, al expresivității vorbirii într-un mod cât mai atractiv și plăcut celor mici. Vă propun două din jocurile publicate și semnate de mine, desfășurate la grupă cu mult succes.

TRĂISTUȚĂ FERMECATĂ

GRUPĂ: mare

MOMENTUL ORGANIZĂRII: ȚLA

MATERIAL- o trăistuță de la costumul popular, jetoane cu imagini familiare copiilor din grupă

OBIECTIV OPERAȚIONAL:

- să despartă cuvintele în silabe.
- să rostească prima silabă a cuvântului.
- Să găsească cuvinte după o silabă dată.

REGULILE JOCULUI:

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Copiii sunt chemați la masa educatoarei după un joc numărătoare (Ala bala portocală...), aleg din trăistuță un jeton și rostesc prima silabă. Copiii ghicesc cuvântul sau cuvintele care încep cu silabă dată.

DESFĂȘURAREA JOCULUI:

Copiii sunt așezați în semicerc în fața măsuței pe care se află trăistuța fermecată. Educatoarea rostește, Ala bala portocală..., iar copilul la care s-a oprit numărătoarea va veni la măsuță, va alege un jeton din trăistuța fermecată, fără să fie văzut de ceilalți copii, și va pronunța prima silabă. De ex. pe jeton este reprezentată o carte. Copilul pronunță silabă, *car-*, iar ceilalți copii continuă silaba pentru a obține cuvântul. Copiii pot găsi și alte cuvinte care încep cu silabă dată (carnaval, carton, Carmen, etc.). Dacă totuși nu a fost ghicit cuvântul reprezentat pe jeton, copilul poate descrie imaginea în câteva cuvinte, poate da câteva indicii. De ex: Are copertă, citim povești din ea și începe cu silabă, *car-*.

Copilul care a ghicit cuvântul poate rosti numărătoarea-joc în locul educatoarei.

VARIANTĂ

Copilul care vine la măsuță rostește, împreună cu educatoarea, următoarele versuri:

Trăistuță fermecată,

Te rog să-mi spui pe dată,

Ce-ascunzi înăuntrul tău,

Că vreau să știu și eu!

După descoperirea jetonului, poate adresa copiilor îndemnul-

Trăistuța fermecată,

Mi-a arătat pe dată,

Un obiect minunat

Pe nume, ma-, (masa)

Copiii găsesc cuvinte care încep cu silabă dată (ma-ma, mă-sa, ma-și-na, Ma-ri-na, ma-ri-nar etc.). Copiii sunt încurajați să găsească cât mai multe cuvinte și să le despartă în silabe.

Culorile

GRUPĂ: mare

MOMENTUL ORGANIZĂRII: ADP, ȚLA

MATERIAL: un coș cu bile colorate roșii, galbene, verzi, albastre, portocalii, cu una mai puțin decât numărul copiilor din grupă

OBIECTIV OPERAȚIONAL:

- să pronunțe corect consoanele r, ș, g, v.

- să formuleze propoziții corecte din punct de vedere gramatical.

REGULILE JOCULUI:

- Copiii care pronunță corect culoarea unei bile se pot juca pe covor cu ea.
- Cine dorește altă bilă, va trebui să formuleze corect o propoziție despre culoarea respectivă și va primi bila de la copilul care o posedă.
- Copilul rămas fără bilă va formula la rândul lui o altă propoziție pentru a primi o bilă colorată, preferată.

DESFĂȘURAREA JOCULUI:

Copiii sunt așezați în semicerc pe covor, în poziție cât mai comodă. Copilul care dorește o bilă va pronunța culoarea bilei și va formula o propoziție cu acest cuvânt. Copilul care formulează corect propoziția va primi bilă cu care se poate juca în liniște. Copilul rămas fără bilă poate cere oricare bilă cu condiția să formuleze corect o altă propoziție cu cuvântul care denumește culoarea respectivă. Când un copil pronunță greșit o culoare, aceasta va fi repetată de toți copiii din grupă, în cor, fără a insista sau a se atrage atenția asupra defectelor de vorbire..

Exemple: ALBASTRU: Cerul este albastru. Tricoul meu este albastru.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

ROȘU: Mărul este roșu. Floarea este roșie.

Lectura prin desen

Prof. învă. primar Liliana Crăciun

Școala Gimnazială „Costachi S. Ciocan” Comănești

De multe ori ne întrebăm ce ar trebui să mai facem pentru a-i determina pe copii să citească. Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Ea contribuie la lărgirea orizontului de cunoaștere al elevilor, la formarea unui vocabular activ, bogat și colorat, la o exprimare aleasă, corectă, literară, la educarea sentimentelor estetice.

Sunt factori care determină lectura elevilor: particularitățile de vârstă, preferințele lor, climatul familial, măiestria cadrului didactic de a îndruma lectura suplimentară ș.a. Gustul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă ce înglobează răbdare, perseverență, continuitate, voință. Lectura propriu-zisă începe după ce copilul reușește singur să descifreze cu ușurință ideile ascunse în spatele semnelor grafice, o dată cu descifrarea enigmei acestor hieroglife, care adesea îl înspăimântă pe copil.

Am început de anul trecut, de când elevii mei erau în clasa a II-a, să le insuflu dragostea pentru lectură folosind desene simple, realizate pe tablă și, încercând de cele mai multe ori să sugereze o secvență din ceea ce am citit. Totul părea o joacă. Fixasem pentru ziua de vineri patru ore dintre cele mai atractive pentru elevi. Începeam cu lectură, continuam cu educația plastică, abilitățile practice (atunci) și educația muzicală. Fără să-și dea seama, și fără să pară o greutate, realizam de cele mai multe ori o activitate interdisciplinară completă pe parcursul zilei întregi.

Una dintre cele mai reușite activități a pornit de la „Pupăza din tei” a lui Creangă. După ce am început eu lectură, am numit elevii, pe rând, să citească. Am scris la tablă un scurt fragment și am fixat cunoștințele pe bază de întrebări. În ora a doua am desenat pe tablă teiul și pe Nică cu pupăza în mână. Elevii au făcut același lucru pe caietele lor. În ora următoare am realizat din carton pupăza, iar ultima oră am învățat cântecelul cu același nume. A fost o activitate deosebită, după care elevii nu se mai dădeau plecați acasă.

La fel de atractive au fost și alte zile, cu alte lecturi, alte desene, colaje sau cântecele. Vă prezint câteva imagini pentru a întări ceea ce am încercat să vă povestesc: *Puișorii* de Emil Gârleanu, *Povestea găștelor* de George Coșbuc, *Vara* de Liliana Crăciun.

Dacă nu ați încercat niciodată acest mod de a predă o lectură, încercați și nu veți regreta!

„Gândirea critică - abilitate pentru societatea cunoașterii și comunicării”

*Prof. înv. primar Mărioara Crețu
Școala Gimnazială Solonț*

Ce este gândirea critică? S-a scris mult despre gândirea critică. Pentru cei care gândesc critic, înțelegerea informației este începutul, mai degrabă decât sfârșitul învățării. A gândi critic presupune a cântări idei, a le examina implicațiile, a le expune unui scepticism politic, a le pune în balanță cu alte puncte de vedere opuse, a construi sisteme de argumente care să le sprijine și să le dea consistență și a adopta o poziție pe baza acestor structuri.

Gândirea critică este un proces complex de integrare creativă a ideilor și resurselor, de reconceptualizare și reîncadrare a conceptelor și informațiilor. Este un proces de cunoaștere activ și interactiv care are loc simultan la mai multe nivele. De obicei, gândirea critică este orientată spre scop, dar poate fi un proces creator, în care scopurile sunt mai puțin clare.

Gândirea critică constă în procesul mental de analiză sau evaluare a informației, mai ales afirmații sau propoziții pretinse de unii oameni a fi adevărate. Ea duce la un proces de reflecție asupra înțelesului acestor afirmații, examinând dovezile și raționamentul oferit și judecând faptele. Ea declanșează procese cognitive complexe, care încep cu acumularea de informații și se termină cu luarea de decizii.

Cadrul necesar pentru dezvoltarea Gândirii Critice:

- ✓ Timpul - avem nevoie de timp pentru a forma noi opinii, a explora idei, convingeri și experiențe anterioare și pentru a exprima puncte de vedere. Comunicarea ne oferă ocazia de a cizela ideile și de a realiza feedback-ul.
- ✓ Permisivitatea - este o diferență între crearea oportunităților de exprimare și manifestarea indulgenței. Oferirea acestor condiții nu înseamnă a accepta o gândire superficială.
- ✓ Diversitatea - odată ce elevii se simt liberi a-și expune propriul punct de vedere și renunță la convingerea că există un singur răspuns corect, apare diversitatea de opinii și idei.
- ✓ - implicarea activă este esențială pentru dezvoltarea Gândirii Critice.
- ✓ Asumarea de riscuri cognitive - ridiculizarea ideilor încătușează gândirea și nu va fi tolerată.
- ✓ Respectul
- ✓ Valoarea - când elevilor li se solicită doar/măi ales să reproducă ceea ce li s-a explicat în ziua precedentă (oral/scriș), ei conchid că învățarea pe de rost a ideilor altora este esențială. Dacă dorim să evităm acest lucru, atunci trebuie să le spunem elevilor ce anume așteptăm de la ei, ce apreciem măi mult, aplicând alte metode și cerându-le alt feedback.

Strategiile didactice care promovează dezvoltarea Gândirii Critice:

Activitatea elevului:

- ✓ Exprimă puncte de vedere proprii;
- ✓ Realizează schimb de idei cu ceilalți;
- ✓ Argumentează;
- ✓ Pune întrebări pentru a înțelege lucrurile;
- ✓ Cooperează în realizarea sarcinilor.

Activitatea profesorului:

- ✓ Organizează și dirijează învățarea;
- ✓ Facilitează și moderează activitatea;
- ✓ Ajută elevii să înțeleagă;
- ✓ Acceptă și simulează exprimarea unor puncte de vedere diferite;
- ✓ Este partener în învățare.

Modul de realizare a învățării:

- ✓ Prin apel la experiența proprie, euristic;
- ✓ Promovează învățarea prin colaborare;
- ✓ Accent pe dezvoltarea gândirii prin confruntarea cu alții.

Modul de evaluare:

- ✓ Măsurarea și aprecierea capacităților;
- ✓ Accent pe elemente de ordin calitativ

Abilități de gândire critică:

- Analiză;
- Interpretare;
- Autoreglementare;
- Evaluare;
- Deducție;
- Explicație.

Discuțiile în grup și dezbaterile favorizează dezvoltarea capacităților de gândire critică.

Pe măsură ce lumea devine tot mai complexă și democrația se răspândește tot mai mult, devine evident faptul că tinerii trebuie, mai mult ca oricând, să fie capabili să rezolve probleme dificile, să examineze critic condițiile, să cântărească alternativele și să ia decizii gândite și în cunoștință de cauză. Este, de asemenea, evident că a gândi critic este o capacitate care trebuie dezvoltată și încurajată într-un mediu de învățare propice.

Lumea contemporană este o lume complicată. Și asta nu numai din cauza bombardamentului informațional, globalizării, ritmului schimbării tehnologice, deși și acestea sunt de natură să ne asigure o porție zilnică de stres. Este și o lume dominată de retorică, tentată de diferite tipuri de relativisme, ideologii conflictuale etc. Pe lângă aceste schimbări, modul de viață modern a impus un mod de a exista în lume, care ne autoreprezintă drept ființe raționale, capabile să facă alegeri raționale. Nou este modul în care lumea modernă instituționalizează alegerea rațională și o impune ca standard de viață. În plus, democrația universalizează modelul alegerii raționale.

În concluzie, gândirea critică ne învață să citim, să reconstruim, să înțelegem și să elaborăm argumente, fie pentru scopurile practice ale vieții de zi cu zi, fie pentru mai bună exprimare în dezbateri publice, fie pentru organizarea și structurarea comunicării științifice în anumite discipline.

Gândirea critică este una dintre abilitățile de bază pe care și școala secolului XXI încearcă să o dezvolte la copiii noștri, în mod cert cu mai mult succes dacă va beneficia și de ajutorul părinților.

Rolul poveștilor în dezvoltarea psihosocială a elevilor

Prof. învă. primar Costel Cutur
Școala Gimnazială Traian

„La orice vârstă, omul este o ființă care se hrănește cu povești. De aceea, avuția poveștilor, pe care au strâns-o oamenii pe tot globul, din casă în casă, din secol în secol, fie în vorbă, fie și în scris, a depășit celelalte avuții omenești.” (Tagore)

Poveștile au constituit din cele mai vechi timpuri o modalitate de educare a copiilor, așa cum spunea și marele poet Eminescu: *„limba și legile ei dezvoltă cugetarea”*. O dată cu evoluția societății, acest inestimabil tezaur de cultură s-a îmbogățit continuu și s-a transformat potrivit principiilor și normelor unanim acceptate, păstrând în esență valorile fundamentale: binele, frumosul, omenia, adevărul și dreptatea.

Îmbogățirea orizontului de reprezentări și noțiuni antrenează în mod constant ființa umană în vederea acomodării și integrării în viața socială, cunoașterea lumii înconjurătoare completându-se cu cunoașterea de sine și ducând la apariția motivelor și intereselor, pe care se vor fundamenta mai târziu convingerile, ca principii de acțiune. Poveștile dețin un imens potențial, contribuind la familiarizarea cu valorile socio-morale, educând spiritul civic și însuflând umanitarismul, dorința de a fi mai bun și de folos. Coeziunea socială nu se poate realiza decât în virtutea asumării conștiente și responsabile a rolurilor sociale, prin participare și implicare activă în problematica socială. Poveștile le vorbesc copiilor despre nevoile și speranțele lor, răspund problemelor și preocupărilor personale, prezentând un model al eului care funcționează în acord cu lumea și cu sine însuși. Identificarea cu unul dintre protagoniștii pozitivi are un efect psihologic benefic, întărind încrederea în forțele proprii, stimulând sârguința personală și asigurând un nivel optim dezvoltării necesar trecerii de la un stadiu la altul.

Intrarea în școală aduce o schimbare majoră și în ce privește mediul afectiv. Dacă în familie și chiar în grădiniță relațiile cu adultul erau apropiate, exigențele școlare suprimă tendința copilului de atașament și îl obligă să ia treptat inițiativa în toate problemele ce îl privesc. Adeziunea față de norme se instalează pe măsură ce copilul începe să înțeleagă că intențiile educatorului îi sunt benefice. Observând anumite modele prezentate prin intermediul textelor literare și conștientizând aprecierea largă de care se bucură un astfel de caracter, elevul își va dori la rândul său să fie plăcut, apreciat, evidențiat chiar, evitând ceea ce îi prejudiciază imaginea în ochii celorlalți și mai ales în fața adultului. Consecvența, spiritul de inițiativă sau curajul sunt trăsături a căror instalare se face în urma unui efort educativ susținut și de durată. Însuflețit de calitățile eroilor întâlniți în povești, observând varietatea de modele și situații din lumea înconjurătoare și îndrumat printr-un act educativ de calitate, copilul își va mobiliza voința, mai întâi în căutarea aprecierii celor din jur și în final în baza convingerilor pe care și le-a format de-a lungul parcursului său școlar.

Pe perioada miciei școlarități apar primele manifestări ale interesului pentru viața interioară proprie, marcând o nouă fază a dezvoltării conștiinței de sine. Confruntat zilnic cu diverse situații și covârșnici, elevul este pus în postura de a se compara cu ceilalți, de a-și pune întrebări în legătură cu ființa sa. Sensibil la aprecierile cadrului didactic, dar și la ale colegilor, percepându-și treptat propriile calități și defecte, aflat într-o continuă expansiune a eului său social, își va afirma din ce în ce mai mult identitatea, construindu-și o imagine de sine ce se va reflecta pregnant în profilul său socio-moral. Poveștile constituie pentru vârsta școlară mică un mijloc valoros de realizare a dezideratelor educației morale, față de care elevii sunt deosebit de receptivi. Plasticitatea sistemului nervos și curiozitatea specifică vârstei fac că poveștile să își găsească cu ușurință ecou în plan afectiv, astfel încât mesajul purtat de textul literar să fie

receptat de copii și să conducă la structurarea unei conștiințe morale și exprimarea ei într-o conduită pozitivă, favorabilă armonizării individului cu lumea și cu sine însuși.

Complexitatea imaginilor mentale, diversitatea de percepții, saturația senzitivă îl pune de fapt pe copil într-un contact indirect cu mediul social din care face parte, declanșând, dezvoltând și combinând chiar potențialul său. Orice poveste are ca punct de plecare o realitate, punând accentul pe latura formativ-educativă și nu în ultimul rând pe cea afectiv-atitudinală. Ceea ce se remarcă în mod deosebit în ce privește poveștile este universalitatea lor, posibilitatea de a se găsi similitudini și de a fi înțelese în orice cultură și în orice colț al lumii.

Poveștile contribuie la lărgirea orizontului elevilor, dându-le posibilitatea de a diferenția binele de rău, frumosul de urât, răspunzând necesității de a ști, de a înțelege și de a asimila valori. Vârsta micii școlarități este cea la care copilul manifestă un grad ridicat de maleabilitate psihică, permițând intervenția educației. Ficțiunea capătă valoare de trăire; ceea ce este imposibil, în imaginația sa devine real, ecoul afectiv fiind unul cu o puternică rezonanță.

Modul de desfășurare al întâmplărilor face apel la atenție, memorie, imaginație, la spiritul de observație, dezvoltă spiritul investigativ, o gândire logică și flexibilă, cultivând imaginația.

În ce privește *atitudinea față de sine*, poveștile au o influență pozitivă asupra încrederii în forțele proprii, stimulând dorința copiilor de a se remarca, atitudine care de altfel este ea însăși specifică acestei vârste. Ele îi pot ajuta pe cei timizi să depășească temerile pe care le au, îi pot sensibiliza pe cei indiferenți pentru a acorda importanță propriei ținute și propriului comportament, oferă un reper ale principalelor calități morale.

Atitudinea față de covârșnici intră treptat sub semnul competiției, constituindu-se subgrupuri și preferințe pe diferite criterii: elita celor cu rezultate foarte bune, cercul celor cu aptitudini sportive, zona periferică a celor izolați. Poveștile sunt menite să acționeze în vederea creării unor puncte de legătură între elevi, să determine coeziunea grupului și un comportament adecvat în raport cu ceilalți colegi.

Atitudinea față de adulți se remarcă prin schimbarea accentului de pe *teama de pedeapsă* pe *dorința de a fi recompensat*. Eroii poveștilor, recompensați în final pe măsura faptelor lor, întăresc aceste convingeri și îi ajută pe copii să creadă în puterea binelui, în binefacerile pe care le aduc faptele bune.

Atitudinea față de învățare înclină într-o direcție favorabilă cu cât plăcerea și interesul pentru povești devine o preocupare stabilă, determinată de nevoia de a cunoaște, de a îmbogăți bagajul de cunoștințe, de priceperi și deprinderi. Lectura mobilizează concentrarea și procesele cognitive, absoarbe în totalitate cititorul și îl sensibilizează. Informațiile asimilate sunt apoi prelucrate și transpuse în comportament, în conștiința și în conduita verbală.

Atitudinea față de societate și percepția mediului extern se modelează în funcție de experiența acumulată de elev, de interacțiunile pe care acesta le stabilește cu exteriorul. Universul școlarului mic se limitează în principal la familie și școală, dar el poate fi pus în contact și cu alte medii, în cadrul activităților extracurriculare, prin vizite la bibliotecă, excursii, vizionarea unor piese de teatru sau punerea în scenă a unui spectacol.

Îmbogățind viața afectivă, modelând trăsăturile de caracter și întărindu-le pe cele pozitive, exemplificând situații, relații și atitudini sociale, sporind cantitativ și calitativ cunoștințele despre lume și viață, poveștile contribuie la formarea personalității, facilitând procesul de formare și dezvoltare socio-morală. *Explorator* al lumii poveștilor, *păstrător* al comorilor descoperite în acestea, copilul va deveni un *semănător* de valori, un potențial erou sau un simplu om a cărui viață va fi guvernată de principiul binelui.

De la „Bucvariu” la... abecedarul electronic și de la tăbliță la... tabletă

*Prof. inv. primar Mariana Damian
Școala Gimnazială „Ciprian Porumbescu” Comănești*

Prima școală românească se află în interiorul curții bisericii „Sfântul Nicolae” din cartierul istoric Șchei, din Brașov - astăzi monument istoric - sub conducerea filologului Vasile Olteanu. Primele cursuri în limba română s-au ținut aici încă din anul 1583.

Cea mai dragă carte din viața de școlar, abecedarul, a cunoscut de-a lungul timpului schimbări esențiale ca formă și conținut, tocmai pentru a înlesni învățarea citit-scrisului de către copii. Abecedarul a apărut în Europa apuseană prin sec. al XVI-lea, prin 1525, în Germania. La sfârșitul sec. al XVII-lea, la români au fost introduse „bucoavele” sau „bucvarele”; denumirea de „abecedar” s-a folosit abia în 1924.

„Bucoavna” din 1699 a fost întâiul abecedar din istoria educației românești. Acesta a apărut tipărit cu litere chirilice, la Alba Iulia. Trecerea la alfabetul latin s-a realizat abia în secolul al XIX-lea, după ce domnitorul Alexandru Ioan Cuza a decretat în 1862 înlocuirea chirilicelor cu literele latine.

La Muzeul Primei Școli Românești din Șchei, Brașov, se află o colecție impresionantă de abecedare, sub denumirea de atunci de „bucoavne” sau „alfavituri”, tipărite în litere latine.

Odată cu trecerea la alfabetul latin, dascălii s-au preocupat de utilizarea unor metode noi, moderne, de învățare a literelor, metoda fonetică fiind utilizată cu succes.

„Prin metoda fonetică, toată ființa sufletească a copilului se deșteaptă, în același timp ochiul trebuie să prindă semnele integral și să zvârle îndată cuvântul ușor și lămurit”. (Prof. C. Mihăilescu, în studiul „Încercări critice asupra învețământului nostru primar”, 1893).

În anul 1878 apare „Noul abecedar întocmit după un plan cu totul nou”, în care s-au reunit reguli de ortografie, ortoepie și de punctuație. La sfârșitul sec. al XIX-lea, se promova, pe lângă citirea corectă, citirea expresivă, cu intonație. Caligrafia devenise o artă, iar gramatica trebuia respectată cu strictețe.

Abecedarul lui Creangă sau „Metodă nouă de scriere și cetire pentru usulul clasei I primară” a apărut în anul 1867. La cea de-a doua ediție, George Călinescu spunea: „Creangă se uni cu cinci institutori, spre a compune un abecedar ca lumea. Până atunci, copiii învățaseră să citească cum dă Dumnezeu și după cum era și dascălul, cărți fiind puține și proaste”.

Până la apariția acestei cărți se considera că, elevul nu poate învăța concomitent citirea și scrierea, dar abecedarul lui Creangă respecta cele mai moderne metode pedagogice, care introduceau vocalele și consoanele în așa fel încât elevul să poată forma cuvinte de la început, așa cum se procedează și în zilele noastre.

Creangă a stabilit ca literele „a” și „m”, să se învețe la început, pentru a putea scrie cuvântul „mama”. Lecțiile din abecedarul lui Creangă erau legate de educația patriotică: „Țara mea se numește România; ea se compune din două țări mari: una se cheamă Muntenia și cealaltă Moldova”. „Eu am una țară română mare și frumoasă, care este patria mea”.

Alte capitole cuprindeau întâmplări moralizatoare: ajutorarea semenilor, îngrijirea sănătății, dragostea față de istoria și limba românească.

De asemenea, abecedarul conținea animalele domestice, anotimpurile, dar și noțiuni de fizică, logică, matematică și religie. În partea a treia, se descrie școala: copiii ședeau pe niște scaune, unul lângă altul; ei nu se joacă, ci stau binișor, cu ochii îndreptați spre învățător. Toți copiii ascultă cu luare aminte, silindu-se care-de-care să răspundă mai degrabă la întrebările învățătorului”.

Acest abecedar a avut mult succes, iar până la moartea lui Ion Creangă, în anul 1889, a ajuns la ediția a XXI-a.

În anul 1893, scriitorul Al. I. Odobescu a tipărit *Noul abecedar pentru scris și citit*, care avea pe primele pagini liniuțe și bastonașe, iar literelor li s-au asociat imagini. De-a lungul timpului au fost editate și alte abecedare cu conținut îmbunătățit. Spiru Haret, Ministrul Instrucțiunii Publice, în 1908, a publicat o „colecție de legi, regulamente, programe și orarii privitoare la învățământul primar”. În acea perioadă, Spiru Haret decreteează că: „în toate școlile primare din țară nu va fi admis decât un singur abecedar și o singură carte de lectură”. Abecedarul editat în anul 1912 a fost bogat în ilustrații, iar cuvintele erau despărțite în silabe.

Manualele din primii ani ai ocupației sovietice începeau cu imnul U.R.S.S., iar personajele textelor erau Lenin, Stalin, Dej, Ana Pauker etc.

În perioada 1948 - 1988, s-au editat cca 15 abecedare. Ultimele ediții aveau pe prima pagină, chipul lui Nicolae Ceaușescu. După 1989, abecedarele au revenit la menirea lor de bază, aceea de a-i învăța pe elevi să scrie și să citească. Fără celebra propoziție „Ana are mere”, multe variante sub definirea „manuale alternative” au fost editate și au constituit subiecte de „licitații”. În plină eră digitală, anul acesta, s-a propus editarea abecedarului în format electronic, pe care îl așteptăm încă.

Deși a suportat transformări dramatice în ultimii 25 de ani, în încercarea de a găsi cea mai bună variantă, abecedarele au fost contestate de-a lungul timpului de dascăli și de părinți. Sperăm ca, în format electronic, abecedarul să fie mult mai atractiv, mai puțin contestat de către utilizatori, iar elevii să-l îndrăgească și să-și însușească cu ușurință informațiile oferite de acesta.

Școala s-a schimbat. Oare putem spune că în bine? Tăblițele negre de lut pe care elevii scrijelau buchiile cu un creion negru de plumb au fost înlocuite cu caiete și, mai nou, cu tabletele. Tăblițe, tablete, care-i diferența? Tăblițele au dispărut din școlile românești de prin 1948, după ce au rezistat timp de vreo 3000 de ani: tabletele... sunt prezentul! Oare cât vor rezista în timp?

Bibliografie:

1. Oltean, Vasile – „Școala românească din Scheii Brașovului”, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989;
2. Enciclopedia română - publicată din însărcinarea și auspiciile Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român de dr. C. Diaconovich - Tomul III: Kemet-Zymotic - 1904; Sibiu, Editura și tiparul lui W. Krafft;
3. Tipărituri românești. Word.com. (Bucoavnă, Bălgrad (Alba Iulia) 1699; primul abecedar românesc.

Stratul lexical al limbii și implicațiile ortografice

Înv. Camelia Dordea

Școala Gimnazială „Vasile Borcea” Berești - Bistrița

Cultivarea exprimării corecte, coerente și frumoase a elevilor constituie principalul obiectiv al predării limbii române în școală. Realizarea lui presupune nu numai înțelegerea fenomenelor de limbă, însușirea conștientă și activă a sistemului fonetic și gramatical al limbii, ci și stăpânirea unui amplu bagaj lexical, cunoașterea căilor de îmbogățire a vocabularului.

În școala generală, preocuparea pentru elucidarea problemelor de lexic, pentru dezvoltarea și activizarea vocabularului elevilor apare permanent, atât în lecțiile de limbă, cât și în cele de lectură.

Dezvoltarea și activizarea vocabularului la elevi contribuie și la realizarea obiectivului corectitudinii ortografice. „În genere, nu se poate despărți îmbogățirea vocabularului elevilor de ortografia fiecărui cuvânt care intră în stoc”.

Vocabularul, gramatica și ortografia se află în raport de interdependență: primul asigură achiziția, iar celelalte funcționalitatea „... cu atât mai mult cu cât vorbirea gramaticală apare spontan și este adaptată prin imitație înaintea intrării în școală”.

Principală dificultate în însușirea respectivelor cunoștințe constă în faptul că elevii nu posedă nici o noțiune științifică în acest sector al lingvisticii. În consecință, „rezolvarea practico-operativă a problemei e singura posibilă: cunoștințele de lexic se însușesc și se consolidează pe calea exercițiului”.

La intrarea în școală, elevii stăpânesc aspectul vorbit al limbii lor materne. Copilul cunoaște un obiect și își însușește un cuvânt nou, își formează treptat o noțiune pe cale situațională. Cuvântul e însoțit de indicarea obiectului (uite apă!; asta e apă; în pahar e apă etc.), uneori enunțul cuprinde sau i se adaugă în mod intenționat o încercare de definire (respectiv de caracterizarea a obiectului) corespunzător vârstei copilului și capacității intelectuale a adultului (apa curge la robinet; apa ne vine de la izvoarele de la munte; apa o bem când ne e sete etc.).

De fiecare dată când apar situații ale contextului lingvistic, care servesc la precizarea unor caracteristici ale obiectului, dar și a unor trăsături semantico-sintactice ale cuvântului (apă - a bea, a curge; apă - sete, apă - rece, bună; apă, nu lapte, nu sifon, etc.).

În clasa a IV-a cunoștințele de lexic se însușesc tot pe baza exercițiilor, pentru acestea, am început cu un exercițiu de recunoaștere a cuvintelor dintr-un text, apropiate (asemănătoare) prin formă și înțeles. Elevii au citit textul și au menționat aceste cuvinte pe care, scoase din context, le-am scris pe tablă și respectiv pe caiete: *muncă* - muncitor, muncitoare, muncitorime etc.

Îndrumați, elevii au constatat că în toate aceste cuvinte există un element comun (*munca*), pe care elevii l-au subliniat cu roșu în fiecare cuvânt, iar restul cuvintelor cu albastru, că sensul lexical al acestui element comun nu diferă și că prin el toate aceste cuvinte se înrudesesc, se leagă de cuvântul de bază de la care s-au format. Am stabilit valoarea morfologică a unui cuvânt, (exemplu: cuvântul *muncă* este substantiv; cuvântul muncitoresc este adjectiv). Le-am cerut elevilor să includă fiecare cuvânt într-o nouă propoziție, construită de ei. Astfel: „Munca este o datorie de onoare”; „Munca este brătară de aur” ș.a.m.d. Am obținut de la elevi alte exemple de cuvinte (formate de la același cuvânt de bază): *muncim, munculiță, muncitoarește, nemuncit* etc. Elevii au stabilit valoarea morfologică a acestor cuvinte și au construit cu ele propoziții. Ei au ajuns la concluzia că aceste cuvinte se înrudesesc prin formă și înțeles, alcătuind familia cuvântului *muncă*.

Luând în seamă particularitățile de vârstă a elevilor și, de aici, specificul însușirii vocabularului sub aspectul posibilității de îmbogățire prin derivare cu prefixe și sufixe am recurs la corelarea pronunțării cu identificarea derivatelor. Elevii au observat că, până la o liniuță, cuvântul de tipul munculiță, chiar și muncitor au comun un segment fonetic oarecum identic: *munc*.

La fel am procedat și pentru a alcătui alte familii de cuvinte: *tânăr* (tineret, tinerime, tinerețe etc.)

Fixarea cunoștințelor însușite am realizat-o prin exerciții variate: recunoașterea într-un text a cuvintelor care fac parte din aceeași familie: gruparea pe familii a cuvintelor dintr-un șir; formarea de cuvinte de la un cuvânt de bază dat (exemplu: *școală, frunză* etc.).

La acest gen de lecții se poate folosi foarte bine dicționarul, pentru a descoperi cuvinte înrudite, pentru a găsi explicația semnificației lor lexicale. În acest fel vor descoperi utilitatea dicționarului, se vor obișnui cum să lucreze cu el.

Prin predarea cuvintelor compuse am urmărit să familiarizez pe elevi cu unul din procedeele prin care se creează cuvinte noi și să sprijine formarea unor deprinderi de scriere corectă.

Deprinderea de a scrie corect cuvinte compuse ca: *Făt-Frumos, Harap-Alb, floarea-soarelui* etc. Este dobândită pe cale practică.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Privind scrierea cuvintelor compuse voi arăta elevilor că acestea se scriu: într-un cuvânt; cu liniuță de unire și în cuvinte separate.

Se scriu într-un singur cuvânt dacă se prezintă ca o singură unitate semantică și formală: bunăstare, untdelemn, deîmpărțit, deși, numerele de la unu la nouăsprezece și cele formate numai din zeci întregi.

Se scriu cu liniuță de unire dacă se prezintă ca o singură unitate de înțeles, dar componentele au independență formală: după -amiază, de-a dreptul, Cuza-Vodă etc.

Se scriu în cuvinte separate denumirile geografice alcătuite din mai mulți termeni: Marea Neagră, Balta Ialomitei; numeralele, locuțiunile și grupurile sintactice: de asemenea, în curând, în sfârșit, prepozițiile și conjuncțiile compuse și locuțiunile acestora: de sub, o dată cu, ori de câte ori, ca să etc.

Deoarece la înscrierea acestor cuvinte se întâmpină foarte mari greutăți trebuie întotdeauna, când se întâlnesc asemenea cuvinte, să se analizeze cu elevii. Sunt necesare foarte multe exerciții în acest sens.

Abrevierea cuvintelor se întâlnește mai puțin la clasele I - II. Începând din clasa a III-a acest lucru se întâlnește mai des la gramatică (abrevieri pentru părți de propoziție și de vorbire, S = subiect, P = predicat, etc.). La geografie punctele cardinale și intercardinale, denumirea unor întreprinderi C.P.L., C.I.C. etc.

În scrierea corectă a unor cuvinte, elevii sunt ajutați de unele lecții, cum ar fi "Liniuța de unire". Scrierea cuvintelor în care *m* este înainte de *b* și *p*. Scrierea cuvintelor care conțin vocale duble, cuvinte care se termină în unu, doi sau trei de „i”.

Iată câteva exemple pe care le-am lucrat cu elevii în vederea scrierii corecte a cuvintelor:

- să găsească cuvintele scrise cu **n** și **nn**; să găsească apoi cuvintele de la care s-au format cele scrise cu **nn**:

Exemple: nod - înnoda în + nod

Nor - înnora în + nor;

- să formeze cuvinte cu **nn** de la cuvintele: nebun, nou, noapte, nor, nămol, nobil;
- să alcătuiască propoziții cu următoarele cuvinte: înnăscut, înnoit, înnegura, înnora, înnegrit.

O La predarea scrierii lui **m** înainte de **b** și **p**:

- să găsească cuvinte care se scriu cu **m** înainte de **b** și **p** să formeze cu ele propoziții;
- să scrie corect cuvintele de mai jos adăugând în locul liniuței litera care lipsește: u_plut, î_nblânzit, î_pânzit, î_pădurit, u_bră, î_parat.

Familiarizarea elevilor cu propoziția este punctul de plecare în însușirea conștientă a elementelor de limbă și baza pe care se formează apoi primele noțiuni de morfologie. Pe de altă parte, organizarea vorbirii în propoziții închegate, care să exprime în mod adecvat aspecte ale realității, este o condiție pentru însușirea și redarea sub formă verbală a cunoștințelor predate la orice obiect de învățământ.

Procesul de familiarizare a elevilor începe în clasa I, având caracter operațional-practic. Din perioada abecedară, elevilor li se cere să alcătuiască propoziții despre un subiect dat de învățător: „Mama coase”, „Fetița scrie” etc.

Conținutul propoziției trebuie să fie cât mai variat, atât în privința subiectului (nume de ființe sau de lucruri), cât și în privința predicatului (acțiuni variate). De exemplu se pot alcătui propoziții despre școlari, muncitori, despre păsări, animale sălbatice și domestice, obiecte de îmbrăcăminte etc.

Înțelegerea și folosirea propoziției ca unitate de vorbire, de comunicare între oameni capătă perspective noi, odată cu învățarea cititului și scrisului. Familiarizarea cu propoziția se îmbină de aici înainte cu probleme elementare de punctuație și ortografie. Primele noțiuni de

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

acest fel sunt litera mare la începutul propoziției și punctul de la sfârșitul ei, reguli pe care le-am conștientizat prin exerciții de rostire corectă a propoziției și de intonare corectă a lor în procesul citirii.

Tot în perioada abecedară elevii se familiarizează cu scrierea titlului cu literă mare (exemplu: „La masă”, „Bunicul” etc.). Scrierea corectă a titlului cu literă inițială mare se consolidează de fiecare dată când se întâlnește în abecedar, cât și prin exerciții suplimentare:

A) alcătuirea la tablă a unui text scurt din două-cinci propoziții, cărora copiii îi aleg titlul potrivit;

B) exerciții de scriere la tablă a unor texte cu titlu;

C) copieri sau dictări pentru formarea deprinderilor de a scrie titlul cu inițială mare și la mijlocul rândului.

Pentru cunoașterea scrierii cu literă inițială mare a primului cuvânt din propoziție, am utilizat diverse ilustrații, pe baza cărora s-au putut alcătui propoziții corecte. Învățătorul urmărește ca acestea să fie formulate corect, apoi le scrie pe tablă. Exemplu: „E iarnă. Copiii se joacă în curte. Geta, Nicu și Radu fac un om de zăpadă. Grivei latră bucuros”. Fiecare propoziție este citită de 2 - 3 ori. Apoi un elev citește textul în întregime. Se face analiza lui. Se atrage atenția asupra scrierii cuvintelor mai dificile (copiii, Geta), elevii fiind puși să rostească cuvintele clar și verificându-se calitatea auzului fonematic, legând deprinderile ortografice de pronunțare corectă. Se cere elevilor să stabilească titlul textului (exemplu „Iarna”).

Formarea deprinderilor de a folosi litera mare și punctul în scrierea propozițiilor cere în continuare și alte forme de exerciții: alcătuirea și scrierea de propoziții pe baza întuirii unui singur tablou, a unui grup de propoziții pe baza întuirii unui singur tablou, a unui grup de tablouri în succesiune sau a unor ilustrații izolate, de asemenea completarea unui text din care lipsesc titlul, primul cuvânt din propoziție și punctul.

Exemplu

... s-a topit

... este umed

... au început aratul

... duduie

... taie brazda adânc

După cum se știe, deprinderile ortografice se dobândesc prin întregul proces de însușire a cunoștințelor de limbă, îndeosebi a celor de fonetică și de morfologie. De aceea, cele mai multe reguli ortografice se comunică în cadrul lecțiilor de gramatică.

Bibliografie:

1. Beldescu, George - *Ortografia în școală*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1973;
2. Berca, Ion - *Metodica predării limbii române*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1974;
3. Bogdan, Tiberiu; Stănculescu, Ilie - *Psihologia copilului și psihologia pedagogică*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1973;
4. Molan, Vasile; Peneș, Marcela - *Metodica desfășurării orelor de compunere-expunere la ciclul primar*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1983;
5. Stoian, Stanciu; Berca, Ion; Chiosa, Clara-Georgeta - *Metodica predării limbii române în școala generală*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1966.

Comunicarea de la suflet la suflet în procesul de integrare școlară și socială

Prof. înv. primar Elena Durac
Școala Gimnazială „Ioniță Sandu Sturdza” Săucești

Motto: „Tot ce spui vorbește despre tine, mai cu seamă când vorbești despre altul”

(Paul Valéry)

Comunicarea educațională sau pedagogică este cea care mijlocește realizarea fenomenului educațional în ansamblul său, indiferent de conținuturile, nivelurile, formele sau partenerii implicați. Faptul că a comunica este un fenomen universal, firesc, cotidian și natural ne poate face să nu conștientizăm întotdeauna deosebită sa complexitate.

Arta de a comunica nu este un proces natural ori o abilitate cu care ne naștem. Noi învățăm să comunicăm. Orice comunicare implică creație, schimb de înțelegeri. Școala este locul unde se învață arta comunicării, dar acolo unde comunicarea nu se face din suflet, este ca un trup fără spirit.

Educația pentru o comunicare eficientă are drept scop fundamental pregătirea pentru viața socială, pentru confruntările cu problemele lumii moderne, astfel spus, țintește spre reușita umană. Despre calitatea comunicării educaționale se vorbește tot mai mult în ultima vreme. Învățătorul este cel care controlează și evaluează, cel care corectează greșelile, este inițiatorul, cel care dă explicații și sfaturi, cel care observă, soluționează disputele, păstrează disciplina și modelează conștiința și conduită morală a copilului. Totodată, este foarte important ca învățătorul să știe să lase elevului întreaga posibilitate și capacitate de manifestare spirituală. Îndrumarea și controlul să nu devină preponderente în raport cu dialogul și creația, cu cooperarea și exprimarea spontaneității, cu încurajarea unor noi posibilități de a concepe și a ordona lucrurile, ideile, faptele. A acorda libertate copiilor nu înseamnă a o răpi dascălului. Dimpotrivă, ea presupune prezența lui și pretinde că el să fie foarte activ în îndeplinirea sarcinii sale de a oferi stimulare, sugestii oportune și un sprijin adecvat de a deschide perspective culturale și morale, de a încuraja evoluția personalității copilului și bună lui integrare școlară și socială.

Demersul pedagogic are ca finalitate realizarea repertoriului comun între educator și educat. Astfel, într-un ciclu de educație/instruire se disting următoarele tipuri de demersuri didactice:

- punctuale (cu referire la obiectivele operaționale),
- liniare (cu referire la obiectivele specifice),
- strategice (vizează obiectivele generale).

Calitatea comunicării pedagogice depinde de strategia folosită care poate fi proiectată prin interacțiunea următorilor factori:

1. **scopul activității** - vizează dimensiunea cognitivă-afectivă-acțională a personalității copiilor;
2. **personalitatea copilului**- abordabilă din perspectiva capacităților minime-maxime de receptare – înțelegere – interiorizare - reacție;
3. **cadrul concret al activității**- spațial și timpul de desfășurare a activității;
4. **personalitatea cadrului didactic** - abordabilă din perspectiva capacităților de proiectare a comunicării: rigoarea obiectivelor, prelucrarea informațiilor, extinderea/concentrarea, corectitudinea, claritatea, concizia, complexitatea, disponibilitatea mesajului;
5. **stilul educațional**- degajat prin:
 - Modul de organizare a informațiilor - inductive și/sau deductive analogic;
 - Forma de exprimare predominantă: scris, vorbit, imagine, programe informatizate.

Toate acestea se urmăresc în vederea obținerii unor efecte formative maxime.

Cerințe ale creșterii eficienței comunicării:

- ✓ adecvarea comunicării la nivelul experienței lingvistice și de cunoaștere a copiilor. În acest caz eficiența depinde de calitățile comunicării (precizie, claritate, plasticitate) de nivelul de experiență al copiilor, de vocabularul acestora;
- ✓ asigurarea unei audieri active, a unei receptivități spontane;
- ✓ transformarea monologului în dialog;
- ✓ utilizarea de elemente explicative în locul celor descriptive;
- ✓ introducerea unor mijloace adecvate de expresie științifică (planșe, scene filmate, scheme, desene), a unor surse de informare suplimentare;
- ✓ stabilirea unui contact viu cu clasa încă din momentul introductiv;
- ✓ selectarea atentă a materialului factic și esențializarea cunoștințelor cu valoare cognitivă și didactico-educativă.

Tehnici și metode de comunicare eficientă:

- ✓ utilizarea unui limbaj bogat, ales și expresiv, simplu și concis, a unor expresii elegante și clare, formularea de fraze echilibrate, adresate viori, energic, vibrant astfel încât elevii să înțeleagă, să se simtă încurajați;
- ✓ reglarea intensității și ritmului vorbirii;
- ✓ exprimarea corectă din punct de vedere gramatical;
- ✓ eliminarea expresiilor stereotipe, a cuvintelor parazite.

Comunicarea este esențială pentru oameni. În fiecare zi, în fiecare moment, ființele comunică între ele. Omenirea a străbătut un drum lung de la limbajul nearticulat până la variatele modalități de comunicare din zilele noastre. Copilul străbate același drum, dar într-un timp mai scurt, trecând de la plânsul prin care își anunță cererile, la sunete, silabe și apoi cuvinte. El învață să comunice cu cei din jur încă din primii ani de viață. De acest lucru se ocupă la început părinții, bunicii și ceilalți mătuși din jurul copilului, apoi educatorii și mai târziu sarcina revine în principal școlii. Școala intervine în procesul formării și dezvoltării copilului după “cei șapte ani de acasă”, adică după ce multe dintre “scenariile”, tiparele de acțiune au fost deja formate și consolidate în cadrul relațiilor familiale. Exemplul personal al părintelui, precum și integrarea socială a acestuia, vor influența hotărâtor formarea și dezvoltarea copilului-elev. Astăzi, locul comunicării “de la suflet la suflet” între părinte și copil este luat de interacțiunea cvasi-pasivă cu televizorul sau calculatorul.

Receptarea pasivă a informației în fața televizorului nu poate suplini în niciun caz interacțiunea umană. Copiii au nevoie să fie nu doar auziți, ci mai ales ascultați, înțeleși, susținuți și iubiți în mod necondiționat, iar ascultarea, susținerea și iubirea necondiționată chiar dacă par să nu mai fie în topul valorilor societății contemporane, se învață!

O strânsă legătură familie – elev - învățător, o comunicare de la suflet la suflet în această triadă educațională duce la formarea și modelarea conștiinței și conduitei morale a elevului, la o mai bună integrare prosocială.

Bibliografie:

1. Abric, J. C. – „Psihologia comunicării”, Iași, 2002;
2. Anghel. P. - „Stiluri și metode de comunicare”, București, 2003.

**Valențe didactice și estetice ale textelor și modelului
comunicativ funcțional**

*Înv. Carmen-Gabriela Erdic
Școala Gimnazială Nr. 2 Măgura*

Scopul studierii limbii române în perioada școlarității obligatorii este acela de a forma progresiv un tânăr cu o cultură comunicațională și literară de bază, capabil să înțeleagă lumea din jurul său, să comunice și să interacționeze cu semenii, exprimându-și gânduri, stări, sentimente, opinii, să fie sensibil la frumosul din natură și la cel creat de om, să se integreze efectiv în contextul viitorului proces școlar.

Formulând funcțiile și obiectivele principale ale limbii române, se cuvine să fie amintită, în primul rând, funcția sa instrumentală, care se realizează în toate comportamentele limbii române: citit – scris, citire, comunicare/compunere, dezvoltarea vorbirii, gramatică. Această funcție se realizează pe fondul dobândirii de către elevi a unor cunoștințe care sunt implicate în tehnicile muncii intelectuale. Ciclul primar nu are doar rolul de “alfabetizare” a copiilor. Chiar acest proces al alfabetizării are la bază unele cunoștințe care asigură conștientizarea învățării cititului și a scrisului.

Pe lângă aceste cunoștințe, elevii pătrund în mod sistematic, încă din clasa I, la toate activitățile de limba română, în unele din tainele cunoașterii realității înconjurătoare. De aceea, o altă funcție a limbii române la ciclul primar o constituie funcția informațională.

În clasa I, prin toate activitățile pregătitoare în vederea învățării citirii și scrierii, prin conținutul coloanelor de cuvinte și al textelor din abecedar, se asigură elemente ale funcției informative.

Cunoștințelor dobândite prin intermediul citirii li se adaugă cele de limbă, pe care elevii le învață la gramatică, și care constituie baza teoretică a exprimării lor corecte. Gramatica solicită, prin evident efort intelectual, o puternică angajare a proceselor de cunoaștere ale elevilor. De aceea, o altă funcție a limbii române este funcția formativ-educativă.

Formarea priceperilor și deprinderilor de citire, parcurge, în principiu, trei faze la elevul începător:

- A. perceperea literelor și recunoașterea cuvintelor, denumită citire corectă (lectură literară);
- B. Înțelegerea conținutului textelor și a mesajelor oferite de acestea, denumită citire conștientă (lectură funcțională);
- C. Aprecierea valorii textelor și evaluarea informației obținute din textul citit, denumită citire critică (lectură evaluativ-critică).

Însușirea temeinică a limbii și literaturii române, trezirea interesului pentru cunoașterea și întrebuințarea ei adecvată, reprezintă o sarcină didactică și are multiple valențe estetice. La clasele II – IV, lectura explicativă – ca metodă de bază – va fi utilizată, în mod creator, în funcție de specificul fiecărui text, de genul literar căruia îi aparține, astfel încât să li se formeze elevilor deprinderea de a folosi diverse tehnici ale activității cu manualul, ca mijloc de a învăța independent.

Prima etapă în realizarea scopurilor educației estetice se îndreaptă spre dezvoltarea sensibilității estetice și artistice a copilului (sensibilitatea ochiului, a urechii, a mâinii, a mișcării), a capacității de a recepta, înțelege, și interpreta opera de artă, precum și a deprinderii perceptive de a privi, a asculta, a citi diferite forme artistice.

Sublimul trebuie căutat în text, și de multe ori elevii sunt cei care îl găsesc fără prea multe indicații. Este pasajul care conține cel mai tulburător mesaj, care oferă cele mai intense trăiri, întruchiparea perfecțiunii sau a desăvârșirii. Insistând pe aceasta, putem să credem că

mesajul lecturii va fi mai bine înțeles și vom observa chiar modificări importante în comportamentul lor. Iată câteva exemple de identificare a sublimului în lecturile întâlnite în ciclul primar:

„Mama îl privește, și-n sufletul ei de fugarnică încolțește un simțământ stăruitor de milă pentru ființa fragedă căreia i-a dat viață, pe care a hrănit-o cu laptele ei, dar de care trebuia să se despartă chiar azi, căci vremea înțărcatului venise de mult încă.” (Emil Gârleanu – Căprioara)

„Cea dintâi rază de soare s-a împletit pe dânsa ca o sârmă de aur, făcând-o să tremure de fericirea unei asemenea atingeri.” (Emil Gârleanu - *Frunza*)

„În mine pătrunse o înfiorare caldă, ca totdeauna când se pregătea domnu' Trandafir să citească ceva.” (Mihail Sadoveanu – *Domnu' Trandafir*)

„Blana caldă era iarăși lângă el, lângă el izvorul de lapte; și o labă moale și mătăsoasă îl alintă și îl apropia de piept. Înțelegea că s-a întors făptura cea mare și bună care-l ocrotea. Încerca și el să-i lingă botul cu recunoștință. Dar ce stângaci și prostuț mai era!” (Cezar Petrescu – *Fram, ursul polar*)

O primă valență estetică a textelor rezultă din varietatea și interferența modurilor de expunere folosite: epic, dramatic și liric. Acestea sunt modalități sensibile de prezentare a realității cu care copilul vine (și prin literatură) tot mai mult în contact, și au o funcție formativă pentru sensibilitatea și gândirea lui.

Într-o primă fază a vârstei sale, caracterizată îndeosebi prin plasticitatea gândirii și a sensibilității, agreează textele însoțite de ilustrații, apoi pe cele literare, construite pe un fir epic simplu, dar coerent și gradat, sau construite pe dialog, precum povestea. În cea de-a doua fază de vârstă, copilul se manifestă mai sensibil față de textele de factură lirică.

În predarea poeziei Revedere de Mihai Eminescu, la clasa a III-a (ora de lectură), convorbirea introductivă trebuie să anticipeze atmosfera, climatul emotiv, pentru ca apoi, prin mijlocirea dialogului, elevii să recepționeze mesajul artistic al poeziei, semnificațiile acesteia. Sentimentele sunt exprimate în mod direct, prin dialogul dintre poet și codru. Cu ajutorul întrebărilor, elevii sunt conduși către o interpretare corectă, care să țină seama de caracterul liric al acestei frumoase creații eminesciene.

Versurile semnificative sunt memorate, și astfel se cultivă elevilor gustul pentru frumos, pentru expresiile cu sens figurat, cu bogate valențe expresive, pe cale practic – operațională. Se parcurge astfel o primă treaptă în contactul elevului cu textul literar aparținând unor genuri și specii literare deosebite.

Sensibilitatea elevului pentru frumos este observată foarte des în orele de limba și literatura română. Copilul este curios și nerăbdător de a cunoaște lumea și de a se orienta în ea. Literatura îi poate satisface această pornire

Valențele estetice prezentate probează indubitabil că operei literare pentru copii i se pot atribui calitățile operei în general, că literatura pentru copii nu este mai prejos în plan valoric decât marea literatură, că este o componentă artistică, interesând deopotrivă pe adulți – din care nu piere nicicând amintirea copilăriei.

Repere psihologice în învățarea literaturii în școală

*Înv. Monica Fichioș
Școala Gimnazială Nr. 1 Oituz*

Minunatul tărâm al copilăriei reflectat în unicele, inconfundabilele creații literare se deschide o dată ce copilul scoate primul gândurit, leagă primele silabe și cuvinte.

Limbajul lui se realizează pe baza unui sistem de reguli achiziționat prin imitare de la cei din jur și se dezvoltă organic, printr-un complex de situații psihice implicat în procesul comunicării. Lecturile bunicilor, ale părinților sau ale învățătorilor, în anumite momente ale zilei, constituie cea mai bună modalitate de a stabili primele contacte ale copiilor cu cărțile. Când intră în contact cu texte, sau mai ales cu vorbitori, achizițiile unor elemente noi se fac pe baza nativului existent, producându-se o dezvoltare a acestuia.

Psihologia copilului scoate în evidență caracteristicile psihice specifice segmentelor de vârstă; de aici, necesitatea adecvării studiului literaturii la categoriile de vârstă cărora ne adresăm. Până la trei ani (perioada infantilă) nu se poate vorbi de o literatură accesibilă copiilor. Părinții folosesc diferite cărți cu imagini viu colorate, în tonuri dulci, dar ferme, cu versuri ori texte simple. Stadiul senzoriomotor înseamnă dobândirea unui succes concret într-o împrejurare dată prin interacțiunea nemijlocită copil-obiect. Oferta editorială pentru această vârstă este foarte bogată, mai ales în ultimii ani, editurile întrecându-se în modele tot mai colorate și mai sofisticate – cărțile cu câteva versuri, imagini sau replici din povești însoțite de cutiute muzicale, „ferestruici”, personaje redată în formă tridimensională, făcându-le astfel atractive pentru copii. Însă, acest gen de carte, așa cum am amintit, nu constituie literatură pentru copii.

Vârsta preșcolară (3 – 6 ani) este stadiul „preoperațional” sau al „inteligenței reprezentative”, cum o numește J. Piaget, în sensul interdependenței ei cu reprezentările, ca imagini cognitive ale realității. Această etapă se caracterizează printr-o dezvoltare graduală a limbajului și a abilității de a gândi; este vorba de gândirea simbolică în imagini și preconceptuală. Deci, activitatea cognitivă se realizează cu ajutorul reprezentărilor sau al imaginilor. Pasul important ce se produce în această perioadă constă în capacitatea copilului de a transpune în expresii verbale o acțiune efectuată. Copilul este impresionat de culori, imagini, mișcare, sunete vii, penetrante, însă el nu poate generaliza și abstractiza. Realul nu mai este doar o simplă imagine perceptivă (asemănătoare celei din oglindă), el îmbogățindu-se în reprezentare cu însușiri noi, rezultate din prelucrarea imaginilor perceptive. Saltul de la percepție la reprezentare este posibil datorită funcției simbolice pe care o îndeplinește limbajul.

În această perioadă îi sunt accesibile povestirile simple, în versuri mai cu seamă, dar și în proză, texte fără volute și metafore grele de sens ori alambicate. Aceste povestiri trebuie să aibă ca subiecte lumea din jurul său, cunoscută, atinsă eventual, care i se poate chiar atunci, în timpul lecturii, arăta, exemplifica, de la apropiat, concentric, treptat, spre universuri imediat palpabile, fantastice. Modul de prezentare trebuie să fie presărat cu gesturi, sunete lămuritoare, accentuate ori șoptite, mimică, mișcare, imitând jocul personajelor, asemeni actorilor de marionete. Personajele trebuie să fie vii, simple, dar cu caracteristici ferme, accentuate, bune (pozitive) sau rele (negative). Cele negative trebuie să sfârșească rău, să fie pedepsite, iar cele pozitive să învingă, să-i devină apropiate, să le adopte, să le iubească. Educarea imaginației reprezintă, alături de educația senzorială, o altă față a educației intelectuale la această vârstă. Poveștile extraordinare îl încântă, inventând el însuși personaje fantastice.

În perioada 6 – 10 ani asistăm la un real salt în procesul gândirii, concretizat în apariția construcțiilor logice, mediate și reversibile. Saltul constă deci, în atributul pe care-l capătă gândirea, aceea de a fi operațională. Operațiile concrete conferă intelectului o structură calitativ deosebită, imprimând gândirii un caracter operatoriu. Ea se desprinde de datele percepției globale intuitive, a reprezentării; copilul își depășește egocentrismul și realizează o reflectare adecvată prin acțiuni tot mai eficiente asupra obiectului. Trecerea de la un stadiu la altul, de la un colectiv la altul (grădiniță - școală), la un alt tip de activitate (joc - învățare) nu se face fără furtunoase și dureroase privațiuni și eforturi.

La începutul acestei perioade (clasele pregătitoare, I și a II-a, ciclul achizițiilor fundamentale) copilul face primii pași în taina cititului, asemeni elevului Sadoveanu în clasa

domnului Trandafir. Deprinderea lecturii, însușirea limbajului scris deschid școlarului noi drumuri, noi surse de dezvoltare a posibilităților de percepere și înțelegere a povestirilor, a textelor scrise. Deși gândirea logică face progrese simțitoare, se mai constată dificultatea ierarhizării episoadelor unei povestiri, copilul fiind tentat de a povesti totul pe același plan, fără a deosebi momentele esențiale de cele secundare. Școlarul din primele clase, ca și preșcolarul, continuă să fie un emotiv prin excelență. Chiar atitudinea pe care o ia față de conflict și personaje este rezultată mai puțin dintr-o interpretare rațională, cât mai ales, din participare afectivă (este perioada când se înfiripă primele emoții și sentimente). De aici și admiterea numai a două categorii de personaje: ori foarte bune, ori complet negative. Pentru școlarul mic, lupta dintre bine și rău se desfășoară pe un plan exterior, între personajele care le simbolizează. Rezolvarea conflictului este de natura absolutului: reprimarea răului prin distrugerea fizică a personajului negativ. Este soluția pe care o oferă, la începutul acestei perioade de care vorbim, basmul și la sfârșitul ei, romanul.

Din clasele a III-a și a IV-a (ciclul de dezvoltare) se are în vedere o altă etapă sau sarcină în activitatea de învățare: repovestirea a ceea ce au citit pentru a face dovada că au înțeles semnificația operei, apoi deprinderea ierarhizării episoadelor, a tablourilor, deosebirea esențialului de secundar, formularea mesajului transmis de autor. Unii specialiști susțin că valoarea estetică ori complexitatea sufletească a personajelor, conflictele născute de idei și caractere, chiar efuziunile lirice, descrierile sunt mai greu accesibile copiilor de această vârstă. Însă ele nu trebuie eliminate din textele de literatură pentru copii și tineret. Este indicat să se decupeze fragmente din opere mai complicate, cum ar fi poeziile lui Mihai Eminescu, ori *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă (câci greutatea accesibilității nu implică și concluzia inaccesibilității).

În preadolescență, continuând ciclul de dezvoltare, transformările se caracterizează printr-o intensă „accelerare” și cantitativă, dar mai ales calitativă. Dimensiunea intelectuală este marcată de apariția operațiilor formale și a capacității de a raționa ipotetico-deductiv. Acum se descoperă esența, subtilitatea fenomenului. Apare cultivat, crescut în ani, criteriul valoric, atitudinea critică. Părăsesc basmul, povestea, versificările, textele simple. Ele sunt înlocuite de romanul de aventuri, unde își satisfac dorința de cunoaștere. Începe să-i intereseze știința, tehnică, eroii. Povestirile despre personalități celebre, exploratori, savanți, luptători sunt mult apreciate.

Mesajul unei opere literare este receptat de cititor și în funcție de educația din familie, dar și de îndrumarea primită în cadrul sistemului de învățământ, în cadrul școlii. Preocuparea învățătorului trebuie să fie aceea de a deschide elevului gustul și plăcerea pentru lectură, pentru literatura adevărată.

Textul epic în ciclul primar. „Amintiri din copilărie”, de Ion Creangă

Înv. Lenuța Fodor

Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Zemeș

Teoria literaturii clasifică operele literare în trei genuri fundamentale: *liric*, *epic* și *dramatic*. Unii teoreticieni includ în literatură și genul *oratoric*, *genul istoric*, *genul didactic*, *genul pastoral*, genuri asimilate cândva creației literare, însă considerate astăzi ca plasate la granița dintre nonliterar și literar, ca genuri de frontieră. Noțiunea de *gen* apare pentru prima dată la Diomede (sec.IV d. Chr.), care, pornind de la Platon, vorbește de *genus imitativum* (dramatic), *genus ennarativum* (epic) și *genus commune* (un gen mixt, în care se vorbesc alternativ și personajele și poetul). În Evul mediu se deosebeau: genul simplu, *humilis*, care evoca lumea păstorilor, genul de mijloc, *mediocris*, care surprindea lumea agricultorilor și genul

sublim, *gravis*, care își alegea subiectul din lumea eroilor. În Renaștere se discută despre trei genuri, *epopeea*, *oda* și *epistola*, pe când în Clasicism, despre tragedie, epopee și comedie. La romanticii englezi întâlnim trei tipuri fundamentale de literatură: *drama*, *istorisirea* și *cântecele*.¹

„Când în opera sa scriitorul înfățișează direct propriile sale gânduri și stări sufletești, opera literară face parte din **genul liric** (gr. *lirikos*, liric — la greci poezia era rostită în acompaniament de liră). Când scriitorul zugrăvește chipurile oamenilor prin narațiune, cu ajutorul faptelor petrecute în viața acestora, opera literară respectivă face parte din **genul epic**, iar când, în opera sa, scriitorul aduce în prim plan personajele care se definesc direct prin acțiunile lor, iar stările sufletești reies dinamic chiar sub ochii noștri, opera literară face parte din **genul dramatic** (< fr. *dramatique*, lat. *dramaticus*, gr. *dramatikos*)”.²

Genul epic (< fr. *épique*<lat. *epicus*<gr. *epikos*, derivat din *epos* „cuvânt”, „zicere”) este genul literar care cuprinde texte în proză sau în versuri, în care modalitatea literară o constituie narațiunea unor întâmplări. În acest gen se grupează totalitatea speciilor și formelor narrative. Modul de expunere predominant este narațiunea, ca în orice operă epică, dar ea se îmbină măiestrit cu descrierea, cu dialogul, prin care scriitorul pune în lumină însușirile personajelor. Structura operei literare cuprinde părți și elemente constitutive cum ar fi: tema, subiectul, motivul, conflictul, modul de expunere, elemente de compoziție, personaje, figuri de stil, elemente de prozodie, de sintaxă poetică. Întreaga evoluție a genului, cu speciile sale, „se datorește modului cum a fost folosită mobilitatea, în cadrul căreia s-au înregistrat o serie de înnoiri: paralelismul acțiunilor, dislocările și intervertirea ordinii narative, pulverizarea și discontinuitatea intenționată a acțiunii”.³

Studiind textul literar la clasele primare, se realizează educația intelectuală, moral-civică, estetică și depinde de învățător măsura în care valorifică valențele textului literar în vederea realizării tuturor categoriilor de obiecte. Ținând seama că la vârsta școlară mică afectivitatea copilului este foarte bogată, învățătorul va acționa astfel încât să-i facă pe copii „să trăiască” lecturile, să-și spună părerea despre fapte și personaje. Acestea din urmă reprezintă pentru copii modelele de care se atașează, mai întâi în joc și ulterior în viață. Limbajul specific textelor pentru copii, personajele exponențiale, epicul dens, conflictul împins spre suspans și senzațional, deznodământul fericit sunt doar câteva modalități de oglindire a vieții reale prin transfigurare artistică.

Formarea noțiunilor de teorie literară la elevi se impune încă din ciclul primar. Cea dintâi problemă ce trebuie rezolvată, chiar dacă elevii nu posedă noțiuni de teorie literară, este stabilirea genului literar căruia îi aparține. Acest lucru se poate face direct, fără a se recurge la vreo definiție, fără a se face apel la noțiuni de teorie literară. După o primă lectură, repetată până la însușirea sumară a conținutului, *se stabilește că în textul respectiv se povestește ceva „o acțiune, o întâmplare”*⁴. Așadar, studiem un text în care se povestește ceva, în care apar personaje care participă la aceste întâmplări. Autorul redă faptele săvârșite de personaje, povestind. Sub îndrumarea învățătorului, elevii sunt orientați în a înțelege și a distinge

¹ Gabriela Dinu, Maria Zbarcea, *Dicționar de terminologie literară pentru clasele V-VIII*, Ploiești, Editura „Paralela 45”, 2004, p. 163.

² Ioan Andraș, *Elemente de teorie literară pentru elevi*, Cluj-Napoca, Ed. „Dacia”, 1986, p.173.

³ C. Fierăscu, Gh.Ghiță, *Mic dicționar îndrumător în terminologia literară*, București, Editura „Ion Creangă”, 1979, pp. 33-34.

⁴ Dumitru Gherghina, Ioan Dănilă et alii, *Metodica predării limbii și literaturii române în școala primară, gimnaziu și liceu*, Craiova, Ed. „Didactica Nova”, 2005, pp. 51-52.

caracteristicile speciilor literare, accesibile posibilităților lor de înțelegere. Introducerea elevilor, la clasele mici, în tainele unor noțiuni fundamentale de teorie literară are certe efecte pozitive în dezvoltarea gândirii logice, sistematice, aptă pentru compartimentări și comparații, precum și pentru deschiderea orizontului în înțelegerea viitoare, mai complexă, a literaturii în general. Numai o valorificare plenară a valențelor textului literar, duce, indubitabil, la cultivarea sensibilității artistice a elevilor, la dezvoltarea unor emoții estetice, la formarea capacității de receptare și înțelegere a frumosului, la îmbogățirea și nuanțarea vocabularului.

Școlii îi revine sarcina de a asigura descifrarea mesajului operelor artistice și înțelegerea conținutului ideatic și formativ al acestora. Despre abordarea textului literar în școală, Ioan Dănilă afirma că aceasta „a constituit dintotdeauna o dificultate majoră pentru cadrele didactice. Fie că e vorba despre ciclul primar, fie că vorbim despre etapele următoare din evoluția intelectuală a unui tânăr, destinatarul comunicării artistice se descoperă insuficient pregătit pentru receptarea conținutului unei opere artistice”⁵. Pentru înțelegerea textelor literare, elevii trebuie să pătrundă în „atelierul de creație” al scriitorului, în vederea perceperii de date, fapte și informații ce reies din lectura studiată, astfel încât mesajul lecției să poată fi desprins cu ușurință de fiecare elev în parte, în funcție de capacitatea lui de înțelegere și originalitate.

Pe baza modelelor oferite de marii noștri scriitori, copiii își vor însuși un mod de exprimare îngrijit și elevat și vor fi capabili să producă ei înșiși texte literare originale. Dacă elevii sunt determinați să recepteze corect mesajele literare (Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*), atunci vor fi capabili să producă mesaje din universul propriu, în conformitate cu normele unui discurs. Modelul *Amintirilor din copilărie*, de Ion Creangă, o lectură atractivă pentru elevi — desigur cu fragmentele accesibile vârstei, constituie un prilej binevenit, în activitățile instructiv-educative. Cel mai mare povestitor român, Ion Creangă, permanentă a literaturii, observator pe latura morală ai umanității, creator de tipuri, de expresie aforistică, gnomică⁶, ne învață primii pași pe calea cunoașterii, a cultivării dragostei pentru lectură, pentru carte. Nu întâmplător, programa învățământului primar prevede în cadrul unităților de învățare fragmente din cunoscuta operă „*Amintiri din copilărie*” („*La scăldat*”, „*La cireșe*”, „*Pupăza din tei*”, „*Cu uratul*” etc.), fragmente în care sunt zugrăvite năzdrăvăniile din anii copilăriei lui Nică. Aceste fragmente scot în evidență simboluri ale destinului oricărui copil — de a face bucurie și supărare părinților și de a o lua și el pe același drum pe care l-au luat și îl vor lua toți. Nu lipsesc figura mamei povestitorului dar nici prezentarea satului, așezarea geografică, istoricul, oamenii, familia, obiceiurile, tradițiile și îndeletnicirile vremii.

Sub atenta îndrumare a învățătorului (metode activ-participative, dramatizări, activități în cadrul cercurilor literar-artistice, excursii tematice, conversații etc.), pentru a-i face pe elevi să cunoască în profunzime realitatea de la care a plecat autorul, elevii vor constata că *Amintirile* pot constitui puncte de plecare în elaborarea unor compuneri, a unor texte tematice. Prin analogie cu întâmplările povestite de scriitor, legate de Sf. Vasile, de Moși, de Bunavestire, de Crăciun etc. elevii pot fi provocați să povestească la rândul lor, întâmplări, obiceiuri și tradiții, cu privire la sărbătorile calendaristice. Consecințele acestui fapt determină stimularea capacității de receptare a unui text literar, a creativității elevilor dar și valorificarea spiritualității locale.

⁵ Ioan Dănilă et alii, „*Literatura română în teme, texte și pre-texte*”, Bacău, Editura „Egal”, 2002, p.223.

⁶ Cf. Al. Piru, I. Creangă, *clasic al literaturii române*, în „*Limba și literatura română*”, revistă trimestrială pentru elevi, nr.4, București, 1989, pp. 3-4.

Cultivarea interesului pentru lectură

Prof. înv. primar Aglaia Fonoca
Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești

„Nu e alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților” Miron Costin

Cartea e călăuză spre cunoaștere, spre putere, spre zâmbet, frumos, mister și adevăr. Ea este o comoară fără preț, în care unii își adună cele mai frumoase gânduri, ca alții să le poată folosi în voie.

Cartea îi atrage pe copii prin conținutul ei artistic. De îndată ce începe să citească, copilul cunoaște o lume nouă, interesantă. El are impresia că participă la fapte vitejești și la evenimentele din cuprinsul cărții. Pe unii eroi îi iubesc, îi simpatizează, pe alții nu îi agreează. Băieții se identifică cu Făt-Frumos sau alt erou îndrăgit, iar fetele cu Ileana Cosânzeana sau alte personaje feminine pozitive.

Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața și are o influență asupra dezvoltării ulterioare a personalității sale. Lectura oferă copilului posibilitatea de a-și completa singur cunoștințele, de a le lărgi, contribuind la propria lui formare.

La început, elevii lecturează cărți la recomandarea învățătoarei, care aparțin literaturii pentru copii. Lectura propriu-zisă începe după ce copilul reușește să descifreze singur și cu relativă ușurință tainele literelor. Doar formarea interesului pentru lectură nu este suficient pentru a face un copil zburdalnic, dornic de joc, unul care se cufundă ore întregi în lecturarea unei cărți.

Pentru a-i determina pe elevi să devină cititori pasionați este necesar să le formăm cu răbdare și străduință gustul pentru lectură.

Eficacitatea îndrumării depinde, între altele, de cunoașterea preferințelor elevilor, care variază în funcție de vârstă, temperament, mediu social.

Un mijloc eficace pentru a cunoaște preferințele individuale este îndrumarea micilor școlari către biblioteca școlii, examinarea fișei de cititor și apoi discuțiile purtate cu elevii despre conținutul cărții citite. Pentru ca această acțiune să aibă și o finalitate ar fi ideal ca, în programul zilnic al elevilor, să existe cel puțin o jumătate de oră în care

Întâlnim adesea copii care ascultă cu mult interes o poveste frumoasă, citită de altcineva, însă care nu sunt tentați să citească altceva decât ce li se cere la școală. Chiar și la cei care citesc conștient, gustul pentru lectură nu le este format. Uneori, nici nu au la dispoziție cărțile cele mai potrivite vârstei și preocupărilor lor, alteori indiferența persoanelor din anturajul lor față de lectură determină aceeași atitudine copiilor. În astfel de cazuri intervenția învățătorului este necesară. Îndrumarea lecturii elevilor este o acțiune dificilă și de durată.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

elevii să-și prezinte singuri o lucrare literară care i-a impresionat.

La nivel de clasă sau în colaborare cu biblioteca școlii se pot derula activități care să îi atragă spre carte:

- ✓ Constituirea unei minibiblioteci a clasei;
- ✓ Organizarea unui „Club de lectură”;
- ✓ Vizite la Biblioteca Municipală, la o librărie, un anticariat sau o tipografie;
- ✓ Recondiționarea unor cărți deteriorate din bibliotecă;
- ✓ Lecturarea unor povești ale elevilor mai mari pentru elevii mai mici;
- ✓ Organizarea unor concursuri pe teme literare;
- ✓ Dramatizarea unor texte cunoscute.

Pentru învățător este important de știut nu numai ce citesc și cât citesc elevii, ci și cum înțeleg ei să citească o carte. Școlarii mici citesc cu multă plăcere o carte care-i atrage manifestându-și adesea zgomotos aprobarea sau dezaprobarea faptelor eroilor, iar la sfârșitul lecturii simt nevoia să împărtășească și celor din jur sentimentele lor. Este important ca elevii să poată deosebi ceea ce este util, bun, constructiv și educativ, de ceea ce este dăunător, iar la final să-și poată formula o opinie despre cartea citită.

O atenție deosebită trebuie acordată lecturii și de către familie. Când în familie nu există cărți sau sunt prea puține, când membrii familiei nu citesc, rareori se poate aștepta ca un copil să dovedească de timpuriu pasiune pentru lectură, pentru școală, pentru carte în general și, dimpotrivă, în familiile în care există dragoste pentru carte, unde cel puțin o persoană citește, transformarea fiecărui copil într-un mic cititor se poate face pe nesimțite.

Aflată în competiție cu televizorul și calculatorul, care oferă programe diverse, carte și mirajul ei necesită un mic ajutor pentru a pătrunde în sufletul copiilor. Aproximarea de carte trebuie să devină o deprindere zilnică, iar plăcerea de a citi – o necesitate dorită.

Salutăm apariția Manualelor digitale sperând ca accesarea și parcurgerea conținuturilor acestora să câștige teren în fața diverselor programe.

Când gustul pentru lectură, cultul pentru carte se formează în primii ani de școală, acestea rămân pentru toată viața o obișnuință utilă, lectura formând progresiv un tânăr cu o cultură comunicațională și literară de bază, capabil să înțeleagă lumea din jurul său, să comunice și să interacționeze cu semenii exprimându-și gânduri, stări, sentimente, opinii, să fie sensibil la frumosul din natură și la cel creat de om.

Bibliografie:

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

1. Cornea, Paul, *Introducere în teoria lecturii*, Ed. „Minerva”, București, 1988;
2. Oprea, Crenguța-Lăcrămioara, *Strategii didactice interactive: repere teoretice și practice*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 2007.

Comunicarea în biblioteca școlară

Ec. Mihaela-Nicoleta Grama

Biblioteca Centrală Universitară, Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău

1. Introducere

Prin procesul comunicării se urmărește să fim receptați cum trebuie, să fim înțeleși cum trebuie, să fim înțeleși cât mai corect posibil, să fim acceptați de interlocutori și să provocăm o schimbare de atitudine sau de comportament în rândul audienței. Comunicarea, în mediul educațional se bazează în principal pe comunicarea generală umană și este influențată în forme, mijloace și conținut de scopurile specifice acestui domeniu de activitate.

Educația și învățarea, ca proces de comunicare, presupun schimburi de substanță, de comportamente, de imagini sau cunoștințe, toate având o semnificație și un sens. Prin semnificație și sens, comunicarea devine autentică și eficientă.

Comunicarea didactică conduce la o diversitate de relații în funcție de rolurile jucate de cele două categorii de factori umani: profesori și elevi. Aceste relații pot fi de transmitere, generând comportamente specifice atât din partea profesorului cât și a elevilor: de explicare a terminologiei noi, de enunțare de fapte, principii, reguli de interpretare a afirmațiilor și exprimare de opinii. Actul de comunicare presupune și relații de răspuns, fie ale elevilor la solicitările profesorului, fie ale profesorului la solicitările elevilor.

Deoarece în învățământul contemporan elevul este transformat din obiect în subiect al informației, în cadrul activizării elevului un loc important îi revine descoperirii independente a informației. Consecința firească a acestui fapt este înlăturarea monopolului deținut de omul de la catedră ca unică sursă de informare, bibliotecii revenindu-i un rol activizator.

2. Biblioteca școlară

Biblioteca școlară constituie un spațiu de informare - documentare și învățare aparținând cadrului instituției școlii, răspunzând trebuințelor intelectual - spirituale ale elevilor, cadrelor didactice, părinților și altor categorii de cititori. Programul de activități al bibliotecii școlare trebuie să fie în corespondență ideală cu educația și, mai ales, trebuie să prospecteze nevoile de informație și documentare ale educației.

Prin intermediul bibliotecilor școlare, școala are menirea de a-i îndruma pe elevi spre o lectură eficientă și adecvată vârstei. Importanța lecturii în procesul de învățământ constă în aceea că ea oferă suportul activităților intelectuale și în același timp, dezvoltă comportamentul necesar orientării în mediul social.

Biblioteca a fost întotdeauna și va rămâne un templu al culturii și civilizației, iar acest spațiu al mirajelor reprezintă pentru oricine și în special pentru micii cititori o permanentă tentație spre cunoaștere.

Formarea deprinderii de lectură este motivată de rolul pe care aceasta îl are în formarea personalității copilului și adolescentului, în principal, și a spiritului uman de-a lungul întregii vieți.

În același timp, cei care își asumă rolul de moderatori ai acestei deprinderi (educatori, bibliotecari, părinți) trebuie să țină seama de faptul că succesul demersului lor depinde de caracteristicile personalității umane, în special de influența unor factori psihici cum sunt:

gândirea, imaginația și de laturile afectiv-motivațională, volitivă și de control. Ca orice activitate, lectura solicită omul în totalitatea dimensiunilor sale bio-psiho-sociale.

Una din dificultățile întâmpinate de micii cititori este înțelegerea conținutului lecturii, a ideilor și valorilor pe care autorii le exprimă prin personajele și simbolurile create. Cel care îndrumă lectura își va întemeia demersul formativ pe rolul gândirii copiilor ca reflectare generalizată și mijlocită a realității. Uneori, capacitatea indivizilor de a înțelege semnificația figurilor de stil și a altor simboluri întâlnite în cărți depinde de cei care i-au inițiat în primele lor lecturi. Mărturisirile autobiografice ale unor poeți, oameni de știință, personalități din lumea artelor plastice etc. evocă, de multe ori, sentimentul de îndatorire față de învățătorul sau bibliotecarul care „le-a pus cartea în mână”.

O dată deprinderea de lectură formată, cititorii vor căuta acele cărți și acei autori care le satisfac dorința de a ști, de a învăța, de a iubi frumosul, de a se raporta la cei din jur conform normelor morale socialmente dezirabile.

Importanța deosebită a lecturii mai ales în zilele noastre când schimbările se produc cu o viteză atât de mare, când tabela de valori se modifică de la o zi la alta, când ne înțelegem din ce în ce mai greu pe noi înșine și pe cei de lângă noi, când, în sfârșit, timpul pe care cea mai mare parte a populației îl dedică lecturii scade, iar volumul de informații crește exponențial, importanța lecturii cred că este astfel demonstrată.

3. Comunicarea în bibliotecă

Biblioteca este un spațiu unde se comunică intens și divers, iar aici avem în vedere, în primul rând *relațiile cu publicul*, întrucât o bibliotecă înseamnă un sistem de relații cu instituțiile și publicul pentru care a fost înființată. Relațiile comunicaționale stabilite și dezvoltate în bibliotecă, vizează informarea, socializarea, educarea și confortul psihologic al utilizatorului. Biblioteca este o instituție creatoare de evenimente, de situații comunicaționale utile din toate punctele de vedere ale utilizatorului.

În acest context putem defini profesia de bibliotecar ca fiind o profesie de relații, de comunicare și contact. Aproape în toate situațiile, bibliotecarul are rolul de intermediar, activitatea sa se plasează în sfera relațiilor, a comunicării și a contactelor.

Biblioteca devine astfel un component intrinsec al comunicării cu rol de canal, de punte de legătură și organizator al feed-back-ului între autoritatea publică și public (elevi/studenți), comunicarea fiind abordată ca un proces informațional de conexiune interactivă, fiind realizate următoarele activități:

- Asigurarea realizării dreptului la informare al tuturor;
- Diversificarea serviciilor informaționale și a suporturilor în scopul informării oamenilor;
- Extinderea informațiilor prin implementarea de suport IT.

Un alt aspect important îl constituie activitățile culturale organizate de către bibliotecă. Datorită activităților culturale realizate omul devine membru al comunității și societății. Comunicarea colecțiilor de bibliotecă presupune deschiderea largă a acestora spre publicul său, democratizarea serviciilor și produselor specifice. Relațiile dintre comunicare și conservare sunt influențate de tipul și vocația bibliotecii, de colecțiile sale și de publicul cărui i se adresează, dar, oricum ar fi, comunicarea colecțiilor presupune și grija pentru păstrarea acestora, cum conservarea nu exclude comunicarea lor. Bibliotecile au ca specific comunicarea cu largă generozitate a colecțiilor lor tuturor tipurilor și grupurilor de utilizatori, manifestând, în egală măsură, interes pentru recuperarea și asigurarea integrității acestora.

Ø Moduri de comunicare

În ceea ce privește modul de comunicare a documentelor, acesta se referă la:

- Consultarea pe loc (fără ca tipăritura să iasă din locația instituției);

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

- Împrumutul la domiciliu.

Consultarea pe loc se realizează în săli speciale – săli de lectură – supravegheate și dotate cu echipamente adecvate (sală multimedia etc.)

Ø Descrierea formelor

Din perspectiva actualității, în bibliotecile zilelor noastre există două mari categorii de documente:

Tradiționale, care pot fi: scrise sau vizuale;

Moderne, care pot fi vizuale, audio - video, microformate, electronice.

Concluzie

Obiectivele fundamentale ale comunicării în bibliotecă au în vedere perfecționarea accesului la informații și documente, adoptarea de programe adecvate de formare și informare a utilizatorilor, dinamica lecturii, realizarea periodică a unor studii detaliate asupra celor ce frecventează biblioteca și asupra nevoilor lor de informare, asigurarea, prin multiple forme de relaționare publică, a unor îndrumări optime ale utilizatorilor și colaborarea constantă și eficientă cu alte structuri infodocumentare.

Bibliografie:

1. Agache, Catinca – *Biblioteconomie - valori tradiționale și moderne*, Iași, „Vasiliana'98”, 2007;
2. Dinu, M., *Comunicarea*, București, Editura Științifică, 1997;
3. Olteanu, Virgil, *Din istoria și arta cărții-Lexicon*, București, Editura Enciclopedică, 1992;
4. Peretti, Andre de; Legrand, J.A.; Boniface, J., *Tehnici de comunicare* (trad.), Iași, Editura Polirom, 2001;
5. **** *Tribuna învățământului*, 1995 - 2002.

Modalități de receptare eficientă a textului narativ în învățământul primar

Înv. Ramona-Mirela Lăzărică

Școala Gimnazială Lespezi, com. Gârleni

Textul narativ este „o operă literară în care ponderea narațiunii face ca opera să aparțină de genul epic.” (Ecatarina Crețu, Coca Alexandrescu, Rodica Hanu, Valeria Ojog, Veronica Moisiu, *Termeni de stilistică și de poetică a textului*).

Parcursarea programei și a manualelor evidențiază numărul mare al textelor epice. Demersul didactic de receptare a textului literar se realizează, în general, trei etape: **prelectura** - include *anticipări* ale conținutului textului pornind de la titlu, de la ilustrații sau alte aspecte care țin de *paratext*; **înțelegerea și interpretarea textului** - cuprinde *activitățile* care conduc la *descifrarea* acestuia, premisă a interpretărilor ulterioare, prin descoperirea unor semnificații; **reflecția** - ca etapă finală a studierii textului literar, ce presupune *a ieși din lumea textului și a obiectiva experiența de învățare*.

De obicei, elevii urmăresc lectura textului *vizual* și *auditiv*. Cuvintele care pot „blocă” înțelegerea textului, se explică înainte de începerea lecturii. Prima lectură a textului epic provoacă, mai ales elevilor mici, diferite „reacții emoționale” care vor fi „valorizate” prin formularea unor întrebări de tipul:

Ce amintiri v-a provocat lectura?

Care sunt întâmplările/evenimentele/personajele care v-au impresionat... și de ce ? etc.

Activitățile care succed primei lecturi urmăresc descifrarea textului și se realizează prin *lectura explicativă* care, în funcție de vârsta elevilor, conduce la descoperirea aspectelor multiple ale operei literare studiate: acțiune, personaje, timp și spațiu etc.

După lectura tuturor fragmentelor textului, se rezolvă, de obicei, exerciții care vizează aspecte *fonetice, morfologice, de topică și punctuație* etc. Acțiunea va fi înțeleasă și definită ca

„o rețea conceptuală care cuprinde: acțiunea propriu-zisă, agentul acțiunii, scopul pentru care este realizat, motivele și circumstanțele. *Întrebările de interpretare* sunt întrebări *problematizante, deschise* și vizează răspunsuri diferite. Formularea întrebărilor de acest tip stimulează gândirea și imaginația, conduc la discuții/dezbateri.

Elevii din clasele I – IV receptează ușor un text narativ, deoarece are un narator (povestitor), un șir de evenimente și personaje care participă la acțiune.

Cea dintâi problemă ce trebuie realizată este stabilirea genului literar căruia îi aparține. Acest lucru se realizează fără a se utiliza vreo definiție. După o primă lectură, repetată până la însușirea sumară a conținutului, se stabilește că în textul respectiv se povestește ceva (o întâmplare, o acțiune). După aceasta se pot adresa întrebările: cine povestește? (autorul); cine săvârșește faptele, întâmplările povestite de autor? (se numesc personaje, individuale sau colective).

Copilul poate înțelege și gusta cu mai multă plăcere textul, dacă este condus să intuiască gradația interioară acțiunii, desfășurarea mai mult sau mai puțin dramatică a acesteia. Un text literar îl atrage și îl captează pe copil, cu cât acțiunea lui este mai concentrată, este mai bine dozată și condusă către punctul culminant și deznodământ.

În analiza textelor narrative o importanță deosebită trebuie acordată identificării momentelor *subiectului artistic*: expozițiunea, intriga, desfășurarea acțiunii, punctul culminant și deznodământul. Elevul va fi îndrumat de către învățător să sesizeze locul/timpul acțiunii, să descopere personajele, să simtă firul epic al evenimentelor, după care va fi îndrumat către încheierea, sfârșitul acțiunii, toate acestea se vor realiza fără a fi prezentat elevilor terminologia specifică.

În cadrul textelor narrative, o importanță deosebită trebuie acordată și trăsăturilor stilului artistic (beletristic).

Stilul artistic utilizează imagini artistice, cuvinte cu sens figurat cuvinte expresive, figuri de stil și se adresează mai ales imaginației și sensibilității cititorului și este bogat în elemente lexicale: arhaisme, reginonalisme, neologisme, elemente de jargon și argou care au ca scop reflectarea realității. La nivelul structurii fonetice sunt expresive: interjecțiile onomatopeice, cuvintele derivate din onomatopee.

La nivelul structurii lexicale și semantice, expresive sunt: anotimele, cuvintele derivate, locuțiunile verbale, personificarea, hiperbola, comparația, epitetul.

Secvențe dintr-un demers didactic ce vizează înțelegerea textului narativ *Amintiri din copilărie (fragment)*, după Ion Creangă:

- Se prezintă o imagine care ilustrează momentul formării grupului de urători;
- Se cere recunoașterea titlului și autorului;
- Se anunță și se scrie titlul lecției pe tablă: „Amintiri din copilărie”, după Ion Creangă;
- Se comunică pe înțelesul elevilor sarcinile ce le au de îndeplinit: citirea corectă, cursivă, expresivă, introducerea în enunțuri noi a unor cuvinte și expresii, povestirea pe scurt a textului;
- Se prezintă elevilor: portretul lui Ion Creangă, date biografice. Se precizează opera din care face parte fragmentul din manual („Amintiri din copilărie”).
- Se cere comentarea secvenței din imaginea prezentată la începutul orei;
- Se propune elevilor să deschidă manualele și să citească lecția în gând. Se solicită elevilor să motiveze titlul, găsind argumentele potrivite. Se realizează citirea model a textului, cu impunerea exigentă a cerințelor citirii logice, corecte, expresive;
- Se orientează elevii în lectura explicativă a textului pentru a rezolva sarcinile de lucru: explicarea cuvintelor și a expresiilor noi; explicarea semnelor de punctuație și de

ortografie; introducerea cuvintelor și a îmbinărilor de cuvinte în alte enunțuri; identificarea unor comparații din text.

- Se solicită citirea selectivă a textului, având în vedere următoarele sarcini de lucru: identificarea enunțurilor din care copii își procură obiective pentru urât; citirea fragmentului în care este prezentată dorința băiatului de a merge la urât și împotrivirea tatălui; identificarea propoziției în care vorba lui Vasile îi ceartă;
- Se solicită elevilor să completeze o fișă de lucru în cadrul căreia vor răspunde la întrebări referitoare la text, vor alcătui propoziții cu cuvinte date, vor efectua exerciții de vocabular, vor identifica expresii din textul.
- Se îndrumă elevii să citească lecția pe fragmente, să povestească fiecare fragment, se formează planul de idei care se scrie pe tablă și pe caiete.
- Se solicită elevilor să povestească pe scurt acțiunea folosind expresiile scrise, în prealabil, pe tablă și să extragă mesajul.
- Se propune aplicarea *metodei cubului*:
- Descrie - Modul de pregătire al copiilor pentru urât.
- Compară - Comportamentul tău cu cel al lui Nică în aceeași situație.
- Asociază - Găsește cuvinte asemănătoare pentru: *vătrai cu belciug, hămisiți*.
- Analizează - Frumusețea datinilor de Anul Nou de atunci și acum.
- Argumentează - Au procedat bine urătorii? Folosește argumente utilizând noțiunile învățate la educație civică.
- Aplică - Reprezintă prin desen, unul din fragmentele textului.
- Se solicită elevilor realizarea unui cvintet pornind de la substantivul: **Nică**;
- Se aplică un test de evaluare formativă.

Bibliografie:

1. Nuță, Silvia - *Metodica predării limbii române în clasele primare*, vol. I, Editura „Aramis”, București, 2000;
2. Pamfil, Alina - *Limba și literatura română în școală*, Editura „Paralela 45”, Pitești, 2003;
3. Ungureanu, Adalmina - *Metodica studierii limbii și literaturii române – învățământ primar*, Editura „AS’S”, Iași, 2003.

Rolul literaturii pentru copii în cadrul comunicării în limba română

Prof. înv. primar Ana-Maria Mîcîială
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău

Din cauza modalității dificile de definire a literaturii pentru copii, este, prin urmare, greu de analizat istoria literaturii adresată în exclusivitate acestora până la perioada concretă de început. În Antichitate, singurul autor care a scris opere pentru copii a fost Esop. Apoi, prin anul 1658, Jan Amos Komensky a scris prima carte informativă cu felurite poze și imagini (*Orbis Pictus*). Ulterior s-a hotărât că aceasta este prima publicație cu ilustrații editată în mod special pentru copii. Apariția cărții lui John Newbery în 1744 numită *A Little Pretty Pocket-Book*, care era vândută pe-atunci cu o minge cadou pentru băieți sau cu o pernuță (suport de ace) pentru fete, este socotită punctul de plecare al începutului cititului din plăcere și curiozitate pentru micii lectori.

Fiind o parte integrantă importantă a literaturii naționale, literatura dedicată copiilor reflectă în codul ei aspecte cu un specific aparte impus de trebuințele, de interesele celor mici, de gradul lor de dezvoltare psihică (gândire, limbaj, imaginație, sentimente morale și estetice), de posibilitatea receptării mesajului artistic. O idee mult analizată în definirea conceptului de

literatură pentru copii este raportul stabilit între autor, operă și cititor. Dezechilibrul central este provocat de lipsa egalității forțelor și capacităților intelectuale impuse de vârstă, evoluția psiho-fizică, capacitatea obiectivă sau critică de sesizare a realității ficționale. Înțelegerea literaturii urmărește legătura ce se stabilește între autor, operă și cititor. Aceasta, în cazul literaturii pentru copii, este una nepotrivită, produsă de dominantele esențiale ale adultului-emisător și ale copilului-receptor. Se realizează astfel o relație, fie dublă, absolută, fie duală, concomitentă. Modalitatea în care autorul tratează textul literar ca temă, subiect și stil, viziune narativă influențează direct receptarea acestuia de către cititor.

Cu toate acestea, când apreciem o operă literară destinată copiilor, accesibilitatea nu reprezintă singurul criteriu. În schimb sunt pregnante pentru existența creației literare originalitatea, dar mai ales funcția artistică. „Prima funcție a operei literare – afirma Ion Pascadi - este aceea de a fi o creație literară, de a exista ca un organism independent cu o finalitate proprie și numai așa ea va putea ajunge să îndeplinească un rol sau să ocupe vreun loc în afară”.⁷ În lucrarea citată anterior, dintre particularitățile funcției artistice a creației literare menționate de autor, doar trei sunt întâlnite și în creațiile destinate copiilor:

- *caracterul informativ* (cognitiv) - opera literară transmite informații artistice asociate într-un mesaj specific și comunicate printr-un cod;
- *caracterul formativ* - creația literară, prin multitudinea semnificațiilor mesajului artistic, contribuie la educarea micilor cititori în spiritul unor valori morale deosebite (curaj, cinste, adevăr, iubire, respect, demnitate);
- *expresivitatea* care sugerează modalitatea de valorificare a valorilor estetice ale limbajului.

Creația literară nu se reduce numai la oglindirea vieții, ci o recrează prin imagini artistice ce reflectă viața reală. Lumea copilăriei este una extraordinară, minunată, plină de o efuziune spirituală, o lume unde chiar și jucăriile capătă viață, datorită capacității de închipuire a copilului care formează și deformează realul după propria-i plăcere, născocindu-și universul său. Astfel, aceste imagini artistice au o structură și o formă de organizare proprie, alta decât realitatea reflectată. În schimb, o imagine artistică prezintă în general aspecte importante ale umanității, aspecte concretizate într-un element de viață particular. Valoarea esențială a acestei arte reprezintă tocmai această individualizare a generalului. Cu alte cuvinte, imaginea artistului adaugă realității conținuturi noi și structuri ideale (meșteșugite de mintea și imaginația sa bogată), dar care reflectă realitatea, regăsindu-se în ea.

Arta literară este fondată pe invenția și ficțiunea creatorului. El întemeiază o lume imaginară, urmând un acord artistic, astfel încât lumea aceasta trăiește în planul artistic, nu în cel al vieții reale. În receptarea creației literare acesta include astfel sentimentul ficțiunii plauzibile. Însă față de celelalte arte, creației literare îi sunt caracteristice elementele afectiv-emoționale, ce sunt diferite de cele trezite de o cunoaștere teoretică, dar și mult mai intense.

O carte scrisă anume pentru copii e necesar să aibă o impunătoare ținută artistică. Cu alte cuvinte, opera literară reprezintă o imagine artistică în care forma și conținutul nu pot fi separate, acestea formând o singură structură ce nu poate fi confundată cu imaginile plastice realizate, cu mijloacele artistice, cu particularitățile estetice ale limbajului. Literatura, ca artă a cuvântului - susține Constantin Parfene - oglindește viața reală cu ajutorul imaginilor concret-senzoriale, semnalabile în conștiința umană prin intermediul forței expresive a cuvintelor”.⁸ Scriitorul plăsmuiește variate asocieri și expresii originale din materialul obișnuit al limbii. El valorifică resursele nesfârșite ale cuvântului (arhaisme, regionalisme, cuvinte populare, neologisme, sensuri proprii și figurate, elemente de jargon și de argou, figuri de stil, imagini

⁷ Ion Pascadi, *Nivele estetice*, București, Editura Academiei, 1972, p. 140.

⁸ Constantin Parfene, *Literatura în școală*, București, Editura Didactică și Pedagogică p. 9.

audio-vizuale etc.), oferindu-i semnificații deosebite, impresionante valori estetice. Dar problematica imaginii artistice ca mijloc aparte de oglindire a vieții reale, prin intermediul literaturii, o include și pe cea a limbajului poetic, pentru că o imagine artistică este reprezentată în limbajul poetic și cu ajutorul acestuia.

Prin trăsătura sa particular originală, dar mai ales prin forța sa expresivă, limbajul poetic comunică mai mult decât limbajul științific, trezind micilor cititori profunde stări emoționale, de cele mai multe ori neclare, indescriptibile. Dar utilizând cuvinte obișnuite, limbajul poetic le valorifică în forme și structuri variate, izbutind să exprime mai mult decât ele, adică *altceva*, un *ce* uneori obscur a cărui înțelegere face apel la intuiția estetică a elevului.

Pentru realizarea imaginilor artistice, limbajul poetic utilizează modalități specifice și anume:

- elemente de prozodie în poezie (rimă, ritm, măsură, aliterație);
- figuri stilistice (sinecdoca, metafora, metonimia, alegoria);
- figuri de construcție (repetiția, enumerația, inversiunea);
- figuri de cugetare (interogația, hiperbola, personificarea, invocația retorică).

Din analiza unei creații literare deducem că aceasta reprezintă un întreg, un sistem perfect organizat, o structură, evidențiind prin aceasta atât forma cât și conținutul, doar dacă ele sunt organizate în scopuri estetice.

Bibliografie:

1. Parfene, Constantin, *Literatura în școală*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1977;
2. Pascadi, Ion, *Nivele estetice*, București, Editura Academiei, 1972.

Cartea – comoară pentru modelarea copilului

Înv. Elena Pop

Școala Gimnazială „George Călinescu” Onești

„Fără limbă pe care părinții noștri ne-au transmis-o odată cu viața, n-am putea exista ca ființe cuvântătoare, ca popor vrednic de a sta alături, cu toată demnitatea, din punct de vedere intelectual, alături de popoarele cu adevărat înaintate ale lumii.”

(Iorgu Iordan)

Exprimarea corectă, orală și scrisă - obiectiv important al procesului de învățământ în ciclul primar - constituie unul din instrumentele de bază ale muncii intelectuale, fără de care nu poate fi concepută dezvoltarea intelectuală viitoare a elevilor. Studiul limbii române literare prin lectura textelor are o importantă covârșitoare pentru formarea multilaterală a școlarilor, asigurându-le acestora evoluția intelectuală, exprimarea cu mijloace adecvate în activitatea de mai târziu.

Lectură, vorbirea și scrierea au un rol deosebit în desăvârșirea omului. Devenită deprindere, activitate obișnuită, lectura îl face pe om complet, vorbirea îl ajută să se exprime cu ușurință, iar scrierea să se exprime precis, clar, coerent.

Lectura ajută la observarea mediului înconjurător, îi învață pe elevi să gândească, îmbogățește cunoștințele despre natură, lume și viață, cultivă sensibilitatea și imaginația, modelează caracterele, contribuie la educarea moral-cetățenească, ajută omul în aspirațiile sale spre autodepășire. Vocabularul artistic însușit de elevi prin lectura textelor literare, se distinge prin varietatea și multitudinea expresiilor plastice, a sensurilor figurate, a sinonimelor, antonimelor, omonimelor și neologismelor literare, a diminutivelor, dar și a regionalismelor și arhaismelor ce dau farmec și culoare locală exprimării de tip vechi. Înțelegerea limbajului

metaforic din lecturile literare dezvoltă capacitățile creatoare ale elevilor și determină, implicit, însușirea de către aceștia a unui cod legat de conotațiile cuvintelor, pe care ei îl pot descifra ușor în textele literare și îl pot folosi cu succese în comunicarea orală și mai ales scrisă.

Copiii citesc cu pasiune nu numai creațiile dedicate lor, ci și altele care prin problematică, frumusețea limbii și mesaj, interesează deopotrivă și pe adulți. Operele literare dedicate copiilor trebuie să îndeplinească anumite criterii:

- să fie accesibile pentru diferite categorii de vârstă;
- să aibă valoare artistică și estetică;
- să aibă valoare educativă, caracter moralizator;
- să exploreze universul infantil.

Poveștile au un puternic substrat real, deoarece au izvorât din năzuința poporului pentru o viață mai bună, din dorința de a învinge răul și greutățile provocate fie de forțele naturii, fie de alți oameni. Poporul a introdus în basm expresia dorinței sale de libertate, de dreptate, de bine și de frumos. În povești se oglindește năzuința poporului spre libertate și optimismul său sănătos, încrederea fermă în puterile sale proprii, în victoria dreptății, a binelui, a adevărului, a cinstei și a tuturor calităților apreciate de popor. Valoarea instructiv-educativă a poveștilor este deosebită. Ele aduc o prețioasă contribuție la dezvoltarea proceselor de cunoaștere, a proceselor afective, la formarea trăsăturilor de voință și caracter, în general la formarea personalității copiilor.

Copiii ascultă vrăjiți tot ceea ce începe cu formulă magică „A fost odată...”

Personajele poveștilor sunt interesante, tipuri umane, unice în felul lor, fiecare reprezentând diferite modele de comportament, modele de viață. Ele aduc de fiecare dată o mare diversitate de fapte, de gânduri, de mesaje, de trăiri, de caractere tipice și particulare, de fapt, un întreg univers de realitate socială, caracteristici care le sporesc doza de credibilitate în fața cititorului.

Povestea este o desfășurare epică, amplă, cu mai multe episoade, în care intervin evenimente supranaturale și personaje fantastice, având rol distractiv de încurajare a istețimii care învinge prostia, sau moralizator de condamnare a răului care este întotdeauna înfrânt de bine. Caracterul artistic al personajelor le face ușor de distins și de reținut. Pornind de la prezentarea povestirii model, folosind vorbirea clară, corectă, coerentă și expresivă, respectând pauzele, micii școlari vor fi atrași de lumea poveștilor. Citind sau povestind cu un ton și un ritm adecvat, prin mimică și gestică potrivită, vom reuși să deschidem o „ușă spre cunoaștere” în inima copiilor. O poveste atractivă, relatată cu talent, însoțită de gestică, mimica și tonul adecvat este întotdeauna urmărită cu încordare și participare intensă. Momentele de lectură pot fi organizate pe parcursul unei perioade mai scurte, pentru a evita plictiseala. Scopul este de a arăta elevilor plăcerea lecturii, iar apoi s-o utilizeze ori de câte ori e posibil.

Cartea este comoară fără preț, în care unii își adună cele mai frumoase gânduri, ca alții să le poată folosi în voie. Cartea reflectă ca o oglindă lungul șir de secole al vieții omenirii, istoria luptei sale pentru existență, pentru un viitor mai luminos, suferințele, bucuriile, înfrângerile și biruințele sale toate. Cartea este învățătorul care te conduce la bine, te face să te bucuri, să râzi și să plângi. Ea îți oferă posibilitatea să te oprești mai multă vreme asupra unui pasaj, să te întorci la altul pe lângă care ai trecut în grabă, dar la care simți nevoia să revii, să meditezi îndelung în timpul lecturii și după ce ai terminat-o, să reiei cartea oricând dorești.

Cartea ar trebui să devină prietenul nedespărțit al copilului, căci ea îi va furniza cele mai neașteptate experiențe de viață, îl va ajuta să parcurgă căile cunoașterii și îl va pune în posesia instrumentelor cu care va descoperi realitatea înconjurătoare. Mulți dintre eroii cărților citite devin modele pentru copilul curios, care sesizează binele și răul și alege personajele

pozitive cu care ar dori să se asemene. Personajele negative conturează în mintea copiilor modele negative pe care aceștia le critică și le resping.

Noi trebuie să deținem capacitatea de a prezenta elevilor noștri cartea ca pe un obiectiv care merită să fie cucerit, căci ne va deveni cel mai de nădejde prieten. Noi trebuie să deținem capacitatea de a prezenta elevilor noștri cartea ca pe un obiectiv care merită să fie cucerit, căci ne va deveni cel mai de nădejde prieten.

Orientarea elevilor spre cartea citită trebuie făcută în funcție de vârsta, de particularitățile individuale ale fiecăruia și de nivelul la care și-au însușit cititul. Sunt numeroase activitățile extracurriculare care le pot trezi elevilor interesul pentru lectură. Trebuie început cu prezentarea bibliotecilor la care pot avea acces mai ușor: biblioteca școlii și biblioteca municipală. Prima vizită la biblioteca școlii îi familiarizează cu locația, cu prezența bibliotecarei, cu orarul, cu așezarea cărților și cu modul cum pot deveni cititori. Ca învățători, fiecare avem datoria să verificăm la biblioteca școlii care elevi împrumută cărți, ce cărți citesc, să verificăm dacă le-au citit și dacă le-au înapoiat la timp și în bună stare. Din tot ceea ce întreprindem trebuie să rezulte că școala joacă rolul cel mai important în apropierea copilului de lumea cărții și implicit de lectură.

Sfaturi pentru educatori și părinți:

- Dacă îl surprindeți citind, fiți interesat de cartea pe care o are în mână. Puneți întrebări despre firul epic și încurajați-l să-și exprime părerea cu privire la cartea respectivă. Entuziasmul dumneavoastră îl va determina să vă arate că va citi și alte cărți.
- Faceți eforturi pentru a ajuta copilul să descopere pasiunea pentru cărți, și nu doar să-i spuneți, pe diferite tonuri, să se apuce de citit, în timp priviți la televizor sau lucrați la calculator.
- Modelați comportamentul, pentru că noi suntem modelul pe care copilul îl are cel mai la îndemână.
- Construiți subiecte de discuții care să ducă spre lumea cărților.
- Pe măsură ce copilul începe să citească, este important să-l încurajăm, să-l monitorizăm și să discutăm cu el.
- Răspundeți întrebărilor pe care le pune oferindu-i informațiile ce deschid dorința spre noi lecturi.

Bibliografie:

1. Iordan, Iorgu - *Istoria limbii române*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983, p. 92;
2. *Metodica predării limbii române în clasele primare*, Ed. Aramis, București, 2000;
3. *Didactica limbii și literaturii române în învățământul primar*, Ed. Corint, București, 2005.

„Domnul Trandafir” vs. Educatorul european

*Prof. înv. primar Nicoleta-Anca Popa
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Poate de multe ori ne întrebăm: „Mai poate fi întâlnit Domnul Trandafir în școala românească de astăzi?”. Răspunsul îl găsim în fiecare dintre noi, profesorii, în dăruirea cu care ne desfășurăm activitatea în fața elevilor noștri.

Pasiunea, tactul pedagogic încă se mai regăsesc în modalitatea de a transmite informații, în felul de a transforma o noțiune abstractă, rece, într-un concept ușor de reținut, accesibil copiilor care doresc tot mai mult să se informeze, să învețe doar dacă are legătură cu

pasiunile lor și dacă îi interesează cu adevărat, dacă răspunde așteptărilor lor, altfel va fi reținută doar pentru o scurtă perioadă de timp.

Astfel ne identificăm cu Domnul Trandafir, dar ne „îndepărtăm” atunci când vorbim de muncă și personalitatea educativă ale profesorului își lasă amprenta în mintea și comportarea tinerilor în fiecare moment, oferindu-le prilejul de a-și aminti cu plăcere, respect și chiar cu venerație de foștii dascăli, cu care pot menține anumite legături spirituale toată viața. Educatorul, atât cel de ieri cât și cel de azi, are o sarcină foarte dificilă și plină de responsabilitate, el contribuie la realizarea celui mai important produs al societății: omul calificat, inteligent, capabil să se integreze în activitatea socială, aducându-și aportul la progresul continuu al societății.

Cu alte cuvinte, profesorul este un agent social dinamic, participant activ și responsabil nu numai la viața școlii ci și la cea a comunității sociale din care face parte, contribuind prin munca sa la toate prefacerile ce au loc în ea.

Educatorul ideal este cel care conștientizează toate transformările din viața socială, adaptându-se în permanență la nou.

În ultimii ani, școala românească trece printr-un „val” de schimbări menite să aducă în interiorul ei un „suflu” european. Se promovează în școli educația în spiritul valorilor europene ceea ce presupune o atentă selecție și coordonare din partea educatorului. Așadar, școala nu mai este doar o locație unde se desfășoară în stil tradițional procesul de predare-învățare-evaluare ci devine un spațiu de promovare a creativității și libertății individuale, un loc în care tinerele generații se „afirmă” ca personalități distincte, neîngrădite de unele principii tradiționaliste.

A fi profesor european, presupune a promova strategii și metode de predare activă și a dezvolta interesul elevilor pentru cunoașterea și înțelegerea valorilor europene. Acest lucru constă în realizarea unor proiecte de lecție care să evidențieze valorile europene și suprapunerea lor peste cele românești. În concepția profesorului european pentru declanșarea resurselor interne ce susțin efortul de învățare a elevilor este esențială utilizarea tehnologiei, fiind catalizată că nevoia de cunoaștere, de explorare, de descoperire.

Spre exemplu, instruirea asistată de calculator este o metodă modernă și inovatoare în învățământul românesc ce are la bază dezvoltarea utilizării tehnologiei, în raport cu realizarea idealului educațional, întemeiat pe tradițiile umaniste constând în dezvoltarea liberă și armonioasă a individualității umane, în formarea personalității autonome și creative.

Prezentarea proiectelor didactice cu ajutorul calculatorului, oferă o serie de avantaje ca:

- ✓ achiziționarea informațiilor prin asocierea logică a noilor idei cu cele învățate anterior;
- ✓ simularea unor fenomene imposibil de realizat în fața elevilor;
- ✓ adoptarea unor strategii de automanagement al învățării;
- ✓ stimularea memorării vizuale, prin prezentarea fenomenelor;
- ✓ valorificarea gândirii divergente, a învățării prin descoperire.;

Astăzi, profesorul european pune accent pe activitățile ludice, jocul și activitățile ludice devin tot mai mult instrumentele de lucru în metoda animației socio-educative.

Ceea ce se poate spune despre această metodă este faptul că jocul este o activitate plăcută, voluntară, cu reguli mai mult sau mai puțin stricte, activitate în cadrul căreia participanții se simt liberi, își explorează și își pun în valoare abilitățile cunoscute și mai puțin cunoscute, propria ființă.

În calitate de manager al procesului educativ, rolul profesorului devine tot mai important în gestionarea situațiilor care pot influența actul educațional. De aici derivă competențele ce caracterizează activitatea profesorului european.

Iată câteva dintre competențele care evidențiază integrarea europeană în activitatea didactică:

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

- ✓ deținerea unui set de cunoștințe funcționale legate de: dimensiunea europeană a procesului de învățare și predare; țările participante la programele școlare; programele europene în domeniul educației; organizarea sistemelor școlare din alte țări europene; specificitatea domeniului educației în Europa și lume (subsistem, conținuturi, metodologie etc.)
- ✓ capacitatea de: a utiliza instrumente informative pentru a participa la programele europene; a gestiona experiențele educaționale;
- ✓ capacitatea de a implementa eficient instrumente ale educației interculturale;
- ✓ capacitatea de a realiza legătura dintre contextul european și cel local în activitatea profesională;
- ✓ Competențe psihopedagogice și didactico - metodologice:
- ✓ de a asigura transpunerea eficientă a proiectării didactice în practică;
- ✓ de a asigura articularea predării cu evaluarea din perspectiva învățării ca sursă de formare a elementelor de competență a elevilor;
- ✓ de a familiariza elevul cu ideea de implicare responsabilă în sarcină;
- ✓ de a manageria timpul în funcție de ritmul de activitate a elevilor;
- ✓ Competențe de comunicare:
- ✓ de a asculta activ;
- ✓ de a formula întrebări relevante;
- ✓ de a reformula anumite enunțuri pentru a le face inteligibile pentru elevi;
- ✓ de a susține discuții libere cu elevii;
- ✓ de a selecta secvențe informative și acționale prin raportare la specificul vârstei;
- ✓ de a crea oportunități de feed back elevilor;

Toate aceste competențe coroborate cu trăsăturile de personalitate ale fiecărui profesor duc la ideea că educatorul zilelor noastre, pe lângă personalitatea sa puternic conturată, trebuie să fie mai întâi de toate *om*.

Domnul Trandafir există și va fi prezent în școala românească atâta timp cât această profesie va fi făcută cu pasiune și dragoste pentru copii.

Bibliografie:

1. Dancsuly, A.; Ionescu, M.; Salade, D., „Pedagogie”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979, p. 208;
2. Truță, Elena; Mardar, Sorina, „Relația profesor-elevi, blocaje și deblocaje”, Editura Aramis, București, 2005, pp. 27 – 29;
3. Macavei, Elena, „Pedagogie. Teoria educației”, Editura Aramis, București, 2002, p. 288.

Particularități psihologice ale însușirii, formării și dezvoltării vocabularului la școlarii mici

*Prof. învă. primar Tatiana Safciuc
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău*

Ca și în cazul celorlalte obiecte de învățământ, în predarea limbii materne nu pot să fie ignorate datele psihologice. Copilul nu se poate exprima ca un adult; pentru aceasta nu-i lipsește numai cunoașterea limbii, dar și mijloacele sale mintale sunt deosebite.

Pentru a da roade învățământul trebuie să pornească de la specificul vieții copilului.

„Cercetările psihologice au permis acumularea unui important material factual care atestă diversitatea funcțiilor limbajului manifestată numai în reglarea comportamentului propriu, dar și prin influențarea voinței interlocutorului și a exprimării afective față de lume

înconjurătoare. Funcțiile psihologice ale limbajului sunt foarte complexe, ca aceea de descărcarea a tensiunii psihice, a afirmării personalității pe plan social.” (Emil Verza).

Extinderea metodologiei cunoașterii copilului a devenit pentru etapa actuală problema de a cărei rezolvare depinde succesul muncii școlare pe ambele lături: elev - învățător. Nu trebuie pierdut din vedere faptul că există încă deosebiri de dezvoltare determinate de deosebirile existente în nivelul socio-cultural al familiei. Dezvoltarea progresivă a capacității intelectuale, morale, estetice și fizice se realizează prin intermediul mai multor factori. Dintre aceștia menționez pe cei mai semnificativi:

A) Integritatea anatomofiziologică a analizatorilor, mai ales a acelor care condiționează vorbirea, respectiv analizatorul auditiv, vizual și verbomotor, cu zonele cerebrale corespunzătoare prin intermediul cărora se realizează activitatea mintală.

B) Un alt factor și în același timp, o condiție a dezvoltării vorbirii este capacitatea copilului de a exercita autocontrolul exprimării proprii. Capacitatea de autocontrol este mai slabă în ceea ce privește latura gramaticală, dar suficientă pentru o dirijare a vorbirii sub raportul lexical și semantic. Odată cu asimilarea fondului lexical, copilul în vârstă școlară mică stăpânește în bune condiții semnificația cuvintelor. Acestea se observă ușor atunci când i se cere să înlocuiască un cuvânt cu altul, care are aceeași semnificație sau când în cazul omonimelor el poate exprima cu ușurință noțiuni diferite cu același cuvânt. Acest fapt atestă totodată evoluția calitativă a operațiilor gândirii, ceea ce reprezintă un indiciu optimist pentru învățător, în direcția stimulărilor, în vederea asimilării structurilor gramaticale.

Vizând, ca scop major, formarea limbajului cu toate funcțiile enunțate, învățătorul va avea în vedere: îmbogățirea vocabularului, lărgirea capacității de interpretare semnificativă și polisemnificativă, desăvârșirea structurii gramaticale a limbii vorbite și scrise, cât și creativitatea adecvată la context.

C) Procesul de învățământ subsumează ceilalți factori enunțați. Prin intermediul lecțiilor și al activităților instructiv-educative, însușirea limbii ca instrument de cunoaștere și comunicare se desfășoară ca un proces de acumulare necesar formării generalizărilor lingvistice.

Perioada miciei școlarizări este o perioadă importantă în dezvoltarea gândirii copilului, sprijinită încă puternic pe intuitiv, este perioada când se dezvoltă bazele vieții intelectuale, sentimentele morale și sociale. În această perioadă, dezvoltarea psihică se găsește într-un stadiu de echilibru, cu transformările rapide care favorizează activități de concentrare, prilejuind astfel situații adecvate pentru asimilarea și completarea de cunoștințe.

Memoria copilului abia intrat în școală este fragmentară și se oprește insistând adesea asupra elementelor neesențiale. Abia prin clasa a III-a, elevul începe să-și cultive în mod activ memoria și procele ei: fixare, păstrarea, recunoașterea și reproducerea. Procesul învățării se bazează pe observație, atenție, gândire și chiar imaginație.

Cuvântul ca instrument al celui de-al doilea sistem de semnalizare, cuprinde o generalizare specifică. Școala creează condițiile delimitării înțelesului unor cuvinte și ale lămuririi modului cum pot fi utilizate.

Cele mai multe cuvinte din vocabularul copilului la intrarea în școală sunt cu un sens îngust, de cele mai multe ori concret. Procesul precizării și îmbogățirii sensului cuvintelor este activ în perioada miciei școlarității. Vocabularul copilului la intrarea în școală este bogat: aproximativ 2.500 de cuvinte, din care vocabularul activ este destul de redus (circa 700 - 800 cuvinte).

Până la sfârșitul perioadei miciei școlarității copilul își va însuși întregul fond principal de cuvinte al limbii materne (aproximativ 4.000 - 5.000 de cuvinte, dintre care cam 1.500 - 1.600 vocabular activ).

Particularitățile dificultăților întâmpinate de copii în vorbire constituie un indicator pentru faptul că, pe de o parte, încă nu sunt suficient automatizate mecanismele trecerii din limbajul interior la cel exterior și, pe de o parte, că însuși stereotipul dinamic gramatical nu este elaborat.

Vorbirea exprimă particularitățile personalității, o serie de însușiri ale caracterului, ale temperamentului și ale aptitudinilor verbale ale vorbitorului. Un alt aspect ce merită să fie remarcat este și acela că prin vorbire pot fi puse în evidență și perturbările sau dereglările mecanismelor logice aparente în vorbire. Învățătorul trebuie să formeze elevilor deprinderea de a folosi termenul potrivit, forma exactă, datorită căreia copilul va ajunge să observe, să acumuleze, să adune, să compare fapte de limbă, condiție esențială pentru studiul sistematic care va urma după aceea.

Preocuparea pentru cultivarea limbajului începe prin a-l ajuta pe elev să deprindă în vorbire ca element al limbii, să diferențieze sunetele. Tocmai de aceea, pentru dezvoltarea limbajului oral și scris, precum și pentru familiarizarea elevilor cu tehnicile de citit și scris este necesară exersarea auzului fonetic, dezvoltarea funcțiilor aparatului fonator, respectarea corectă a pauzelor în vorbire, accentuarea corectă a cuvintelor, ceea ce îi va ajuta pe elevi să se exprime, să citească corect și să scrie corect.

Cultivarea cu toată atenția și sub toate aspectele a limbii vorbite este cu atât mai importantă cu cât ea influențează nemijlocit limba scrisă.

Acordând atenția necesară rolului pe care-l are auzul, văzul și memoria motrică în dezvoltarea vocabularului, nu trebuie pierdut din vedere că o cerință psihologică de prim ordin în formarea oricărei deprinderi, în special a unor deprinderi intelectuale, o constituie conștientizarea acțiunilor care compun deprinderile respective.

Constatările psihopedagogice arată că orice cuvânt nou introdus în vocabularul elevului, fie că este simbolul unui obiect sau al unei relații, contribuie la formarea, dezvoltarea și precizarea proceselor gândirii.

Bibliografie:

1. Verza, Emil, *Conduita verbală a școlarilor mici*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1973.

Basmul din discursul publicitar

Prof. inv. primar Nadia Tufă

Prof. inv. primar Elena Ursu

Școala Gimnazială „George Călinescu” Onești

„Nu vom renunța să citim opere de ficțiune pentru că în cazurile cele mai bune în ele căutăm o formulă care să dea sens vieții noastre. În fond noi căutăm, în cursul existenței noastre, o poveste originară, care să ne spună pentru ce ne-am născut și am trăit. Uneori căutăm o poveste cosmică, istoria universului, alteori istoria noastră personală. De multe ori sperăm că vom face să coincidă istoria noastră personală cu aceea a universului” (Umberto Eco-Șase plimbări prin pădurea narativă)

Publicitatea, ca și o operă de ficțiune, ocupă un loc important în viața unui comerciant și o bună parte din timpul liber al fiecărei persoane, adult sau copil. Orice persoană trăiește momente în viața sa ca adult în care ar dori să se reîntoarcă în lumea basmului, orice elev dorește să pătrundă în lumea lui Făt-Frumos și a Ilenei Cosânzene, în lumea puterilor dobândite prin dovedirea unor calități umane, o lume a cărei atmosferă e impregnată de optimism.

Implicarea afectivă a elevului în predarea noțiunii de basm ar facilita atingerea obiectivelor propuse.

Poate discursul publicitar să introducă elevul în această atmosferă de basm, uzând de figuri și tehnici ale narațiunii, pentru a asigura suportul afectiv-motivațional al procesului de predare-învățare? Pentru a putea formula un răspuns la această întrebare vă supun atenției reclama Bake rolls și vă invit să intrăm în lumea basmului alături de protagoniștii ei și de elevii noștri.

Prezentarea conținutului reclamei

„Vom numi acest obiect... roata! Care ne va conduce spre viitor!

Vom numi acest obiect... Bake Rolls! Felii subțiri de pâine, prăjite pe ambele părți în cuptor... le puteți avea... cu sare,... cu usturoi,... cu șuncă! Pizza? Pizza!!”

Mesaj verbal și scris: *7 Days Bake Rolls- cea mai mare descoperire făcută vreodată!*

Analiza acestei reclame poate facilita accesul elevilor spre înțelegerea noțiunii de basm, poate oferi sugestii de abordare a reclamelor de tip micronarațiune în cadrul orelor de lectură.

Subiectul basmului *Bake Rolls* ne conduce spre începutul începuturilor, în afara universului nostru de cunoaștere mijlocită, organizat însă, ca în basmele populare: având la bază lupta dintre bine și rău, implicând personaje pozitive și negative, urmărind probe pe care trebuie să le treacă eroul principal. Originalitatea acestuia se relevă la nivelul fuziunii dintre real și fantastic, la nivelul limbajului, la nivelul luptei.

Toate legendele și basmele populare, toate eresurile și credințele în forțele supranaturale ale universului se conjugă firesc în acțiunile și aspirațiile personajelor ce resimt în plan fantastic al existenței lor existențiale o șansă de împlinire ideală în cumpăna moralității și dreptății umane (C. Cubleşan □ *Antologia basmului cult românesc*). Eroul micronarațiunii prezentate se implică în luptă nu numai pentru a-și dovedi curajul, inteligența, spiritul empatic, calitățile de lider, ci și pentru a fi promotorul celei mai mari descoperiri a tuturor timpurilor. În fața interesului individual primează binele comunității, al omenirii, progresul acesteia, asigurat prin descoperirea și acceptarea produsului 7 Days Bake Rolls. Mesajul sugerat de creatorii reclamei, că binele omenirii, progresul este condiționat de marea descoperire Bake Rolls, este în manieră atractivă transmis de protagonist. Eroul este îmbrăcat în piele de animal, este ancorat într-un timp îndepărtat, preistoric, într-un timp de basm, deschis imaginației și creativității. Coordonatele spațio-temporale concură la crearea atmosferei stimulative manifestărilor umane creative, atmosferă ce sugerează nu numai permisivitatea, ci chiar necesitatea progresului: mesajele se transmit prin desene realizate pe piatră și printr-un limbaj nearticulat, personajele spectator sunt strânse în jurul focului și posedă unelte din os și piatră, mediul înconjurător este unul natural, de un farmec brut, necizelat. Pe receptorul din zilele noastre îl frământă o întrebare: *Cum se poate trăi astfel?* Apare atunci necesitatea găsirii soluției, a uneltei progresului, a uneltei năzdrăvane. Unealta năzdrăvană va fi adusă de un personaj care îndeplinește anumite funcții, pe care V.I. Propp le numește „sfere de acțiune” (V.I. Propp □ *Morfologia basmului*). În schema narativă apare mai întâi falsul erou, răufăcătorul, a cărui sferă de acțiune cuprinde: prejudicierea, lupta sau forme de întrecere cu eroul, urmărirea. Întrecerea implică promovarea unui produs care ar determina evoluția, iar în timp ce falsul erou propune roată cu alaiul ei de împliniri (mașina, compania unei fete), adevăratul erou propune Bake rolls, cu o varietate de arome pentru toate gusturile. Datorită calităților sale descoperite în cadrul încercării de a convinge auditoriul, eroul câștigă aprecierea grupului, iar unealta năzdrăvană devine semn al progresului, la care poate avea acces orice, cu o singură condiție: să consume Bake rolls, în varianta preferată.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Invit cititorii acestui articol să formuleze un răspuns la întrebarea-ipoteză prezentată la începutul său.

Regizare realizată de elevii clasei a IV-a D, de la Școala Gimnazială „George Călinescu” Onești

Scrisoare de la păsări pentru prietenii naturii

*Înv. Laura Ungureanu
Școala Gimnazială „Ion Creangă” Bacău*

Natura este frumoasă, izvor de sănătate, armonie, vis, realitate, este tot ceea ce ne-am putea dori pentru a fi fericiți. Dacă iubim natura, ne iubește și ea. Sub imboldul acestei idei am îndrumat elevii să cunoască, să iubească și să protejeze natura. Am realizat multe proiecte care s-au desfășurat în natură și pentru natură. Am învățat copiii să observe cu atenție tot ce ne înconjoară, fenomenele care se produc, i-am lăsat să se joace în natură, să învețe să cânte de la păsărele, să devină mici ecologiști prin acțiuni de curățenie, de reciclare. Copiii se implică deoarece li se pare atractiv și de folos.

În cadrul proiectului „Un ciripit, un tril, un cântec de copil” elevii au primit o scrisoare de la prietenii lor înaripate, scrisoare care descrie activitățile desfășurate.

Dragi copii,

Noi, păsărelele, ne-am adunat la sfat și-am hotărât că voi ne sunteți cei mai buni prieteni. Pentru aceasta ne bucurăm tare mult!

Ne-am dat seama că semănăm în multe privințe. V-am văzut mai mereu veseli, jucăuși, activi, harnici și inventivi. Cântecele voastre răsună prin școli, pe la serbări, la televizor sau în dormitor. Sunt atât de frumoase melodiile voastre, că uneori ne întrebăm: „voi ați învățat să cântați de la noi sau noi de la voi?”.

Vrăbiuțele cele mai curajoase care îndrăznesc să vă viziteze chiar la școală au văzut într-o zi o minunată expoziție cu desene care le reprezentau pe suratele noastre. Erau așa de bine desenate și frumos colorate de-au crezut la început că au nimerit la Conferința Anuală a Zburătoarelor. După un timp, când și-au dat seama că nu se aude niciun ciripit, au privit cu mai multă atenție și au înțeles: era un vis de copil talentat. Mult s-au bucurat!

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Tea, ciocănitorea, care este învățătoare la Școala din Pădure, ne-a citit într-o primăvară o compunere și câteva poezii scrise chiar de voi, copii. După ce am aplaudat, maestra ne-a explicat câtă trudă a fost necesară ca să iasă așa lucrări frumoase din mintea și din mânuțele voastre. Tot ea ne-a arătat că voi iubiți natura cu tot ce-i mai frumos în ea. Dar, vai, oamenii mari au uitat cum e să fii copil, să te plimbi, să te joci în aer liber și curat. Ei taie pădurile fără logică și ne distrug astfel căsuțele. De aceea vă cerem ajutorul, dragilor. Ca să salvați copacii de la tăiere, adunați maculatură din care faceți caiețele!

În parcul din centrul orașului am văzut c-ați montat căsuțe pentru păsările care vor rămâne iarna la voi. Sunt tare bucuroase mititecele.

Dar, cum un vânt rece a-nceput să bată, iar toamna grăbită se arată, vom încheia și noi aici scrisoarea și ne vom grăbi plecarea. Un drum lung către țările calde ne așteaptă, dar nu vă întristați, la primăvară vom veni îndată.

Acum vă lăsăm în grija vrăbiușelor, a ciorilor, a turturelelor și a ciocănititorilor.

Și, înainte de plecare, vă urăm mult succes la învățare și să fiți la fel de harnici și destoinici ecologiști chiar dacă sunteți atât de mici!

Cu drag vă salută din zare, un stol de rândunele și unul de cocoare.

M-am gândit să trimit scrisoarea mai departe, către toți copiii care iubesc păsările și întreaga natură. Poate îi însuflețește și îi determină să o protejeze cum vor putea mai bine!

Elemente de limbaj în clasa pregătitoare – modalități de abordare.

Metoda fonetică, analitico-sintetică

Prof. învă. primar Gabriela Zăvoianu
Școala Gimnazială Rușinești, jud. Vrancea

Copilul epocii noastre este un copil mai mult al mass-media și mai puțin – din nefericire – un copil al cărții. Cu toate acestea, școlarul de astăzi se naște și crește într-un mediu în care limbajul scris este pe primul plan: ziare, reviste, cărți, afișe, televiziune și radio; cifrele telefonului, etc. În magazine sunt o mulțime de produse cu diferite denumiri și prețuri. Mergând la cumpărături cu părinții, copilul învață de timpuriu rostul acestor semne. Așadar, este destul de greu să ignori – chiar și în mediile cele mai puțin favorizate – existența mesajelor scrise.

Plecând de la aceste considerente, în abordarea elementelor de citit-scris învățătoarea vizează, urmărește realizarea anumitor obiective care concordă la formarea de comportamente, competențe în acest sens.

Metoda fonetică, analitico-sintetică, metodă de bază în abordarea elementelor de citit-scris, implică parcurgerea traseului context comunicativ – propoziție – cuvânt – silabă – sunet/literă (sunet/sunete – literă/grup de litere și invers). Presupune parcurgerea a două etape: etapa de analiză și cea de sinteză.

Etapa de analiză cuprinde:

- **Crearea unui context comunicativ** – prin raportare la un aspect familiar copiilor;
 - ghicitoare: cuvinte bisilabice – răspunsul la ghicitori sunt cuvinte formate din două silabe;
 - un vers dintr-o poezie cunoscută;
 - crearea unei „povești” după o imagine/planșă;
 - pe baza unor imagini din povești cunoscute de copii;

Exemplu: Copiii pot reproduce secvențele principale din povestea „Pungața cu doi bani”

- **Izolarea unei anumite propoziții din contextul creat**

Exemplificare

Separarea propoziției din vorbire se poate realiza pornind de la o imagine din povestea „Punguța cu doi bani”.

- **Împărțirea propoziției în cuvinte și separarea cuvântului din propoziție** se face prin rostirea clară a propoziției, rar, cu pauze între cuvinte. Rostirea fiecărui cuvânt din propoziție poate fi însoțită de o bătaie din palme sau de o lovitură ușoară cu o baghetă în masă. Se exemplifică cu propoziții care sunt clare, având o semnificație lexicală evidentă.
- **Analiza cuvântului sau separarea silabelor din cuvinte** se poate realiza tot pornindu-se de la imagini sugestive.
- **Sunetul. Separarea sunetului din silabă (analiza silabei)** este operația cea mai dificilă,

Mai cu seamă când este vorba de consoane. Există o deosebire între pronunțarea sunetului în cuvânt și pronunțarea lui separată. De exemplu, rostind cuvântul „tobă” sunetele **t** și **b** se aud cu totul altfel decât rostite separat. Este nevoie de insistență din partea învățătoarei și de multe exerciții, pentru o pronunțare corectă a sunetelor. Se pot folosi unele sunete luate direct din mediul înconjurător: sunetul locomotivei, zborul albinei, vâjâitul vântului, etc.

Bibliografie:

1. I., Surdu, Ioan, Dănilă, *Preabecedar – Educarea limbajului în grădiniță*, Ed. „Egal”, Bacău, 2000;
2. Ana Aurelia; Cioflica, Smaranda-Maria, *„Proiecte tematice orientative”*, Ed. *Tehno-Art*, Oradea, 2003.

Secțiunea

„Matematică și explorarea mediului”

Activizarea și aspectul ludic în lecțiile de matematică

Prof. înv. primar Violeta-Monica Almășan
Școala Gimnazială „Sfântul Voievod Ștefan cel Mare” Onești

Pornind de la ideea că orice exercițiu sau problemă poate deveni joc dacă sunt precizate sarcinile de lucru și scopul urmărit, este necesar să se creeze în lecții o atmosferă deconectantă și să se trezească elevilor interesul, spiritul de concurență și de echipă.

Metodele de activizare îl ajută pe elev să învețe cu plăcere, să prezinte interes față de activitatea pe care o desfășoară, îi ajută pe cei timizi să devină mai volubili, mai curajoși, să capete mai multă încredere în capacitățile lor.

Activizarea demersului didactic ține de capacitatea învățătorului de a identifica cele mai potrivite resurse și este direct proporțional cu motivația sa profesională, indiferent de tipul lecției sau de secvențele ce o însumează.

La clasă este necesar să se transfere activitatea didactică pe seama elevilor care, astfel, descoperă, crează și își dezvoltă cunoștințele, este indicat să se prioritizeze sarcinile formative în raport cu cele informative. Este de dorit ca atitudinea față de învățare să devină un izvor de inițiativă și responsabilitate, un mijloc de dezvoltare, dar cel mai important lucru, să se încerce ca între învățător și elevii săi să se instaureze relații de cooperare, bazate pe comunicare, pe stimă și pe încredere. Astfel, în demersurile didactice, învățătorul modern va ține seama de integrarea metodelor activ – participative cât și de metodele specifice de predare- învățare, dar va acorda și o foarte mare importanță mijloacelor de învățământ moderne și atractive. Fișele de lucru, testele de evaluare, lecțiile sub forma materialelor PowerPoint, calitatea auxiliarelor folosite, materialele necesare jocurilor didactice, vor stimula și vor dezvolta randamentul școlar al elevilor.

La nivelul claselor primare, datorită faptului că elevii sunt încă la o vârstă școlară mică, se poate însuși, în demersul didactic, aspectul ludic, care nu poate fi decât în avantajul învățătorului.

Pentru ca activitățile să fie mai plăcute și cunoștințele să fie însușite mai ușor, se pot utiliza diferite texte pentru orele de matematică: cantece despre numere, exerciții sub forma unor ghicitori sau poezioare – numărători. Se pot utiliza, de asemenea, numeroase poezii matematice distractive, povești sau scrisori matematice, fișe de recuperare sau fișe de dezvoltare care au un rol foarte important în stimularea interesului copiilor pentru însușirea corectă a cunoștințelor matematice. Folosind diferite forme de a organiza numerele, un clasic exercițiu, cu o cerință obișnuită, se poate transforma pentru școlarul mic în ceva inedit, poate trece pe rând prin diverse etape de învățare și poate avea grade diferite de dificultate.

În ceea ce privește metodele activ - participative, trebuie făcută precizarea că, deși acestea nu sunt specifice predării matematicii, au fost adaptate în funcție de conținuturile învățării, în felul acesta relansându-se activitatea instructiv- educativă. Indiferent de modul în care este prezentată, matematica rămâne aceeași. B. Pascal afirma că obiectul matematicii este

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

atât de serios încât este util să nu pierdem ocazia să-l facem puțin mai distractiv. Așadar, depinde doar de învățător să îi dea forma potrivită.

Integrarea metodelor de activizare în cadrul lecției de matematică se poate face în două direcții: în cadrul uneia sau mai multor secvențe ale lecției sau ca formă a unei activități de învățare, prin prezentarea exercițiilor și problemelor, folosind doar forma grafică a acestor metode.

Cea mai folosită metodă de activizare la clasele mici este jocul didactic. Prin introducerea jocului didactic matematic, pe lângă creșterea randamentului școlar, se mai urmărește:

- ✓ Schimbarea atitudinii față de învățare: acesta devine un izvor de inițiativă și responsabilitate, un mijloc de dezvoltare;
- ✓ Descoperirea de către elevi, crearea și dezvoltarea cunoștințelor;
- ✓ Prioritatea sarcinilor formative în raport cu cele informative;
- ✓ Instaurarea unor relații de cooperare, bazate pe comunicare reală, pe stimă și încredere reciprocă între învățător și elevi.

Foarte mult se pot folosi acele jocuri didactice matematice, strâns legate de orele de comunicare în limba română, pe parcursul mai multor momente ale lecției, în special în lecțiile de fixare, consolidare, sistematizare sau evaluare, când elevilor li se cere să ajute personaje din povești (sau din simple lecții din manual) sau să schimbe sfârșitul poveștii studiate printr-o multitudine de exerciții și probleme matematice. Astfel, elevii pot ajuta ursul să prindă pește ca să nu mai rămână fără coadă, îi pot pune piedici lupului să ajungă la cei trei iezi, o pot convinge pe Albă ca Zăpadă să nu plece din poveste, pot „aduna semințe” pentru păsările, pot culege din grădina flori pentru mama (făcând un buchet de flori de diferite culori, în funcție de grupa din care fac parte) etc.

Exemple:

Joc didactic- Să schimbăm povestea ”Punguța cu doi bani”, de Ion Creangă

Scop: consolidarea cunoștințelor asimilate de elevi în ceea ce privește numerele naturale în concentrul 0 - 100;

Sarcina: citirea, scrierea, ordonarea, compunerea și descompunerea, compararea și formarea numerelor naturale în concentrul 0 - 100;

Mijloace de învățământ: planșe ce reprezintă curțile personajelor din povești, jetoane ce reprezintă păsări, fișe de evaluare;

Elemente de joc: întrecerea individuală, recompensa;

Regulile jocului: Se stabilesc trei echipe care se vor întrece între ele pentru a ajuta personajele din povești, rezolvând exercițiile propuse.

Recompensă: Dacă un elev răspunde corect, va lua un jeton și îl va pune în curtea destinată echipei sale (curtea babei, curtea moșului și curtea boierului), dacă greșește, următoarea echipă are dreptul să răspundă și să câștige punctul. Va câștiga echipa cu mai multe păsări adunate în curte.

Joc didactic – Călătorie matematică în Țara Poveștilor! - Ordinea crescătoare și descrescătoare, numerele pare și impare

Regulile jocului: Adunarea și Scăderea, cele două operații matematice învățate de elevi, vor să intre în lumea poveștilor. Clasă este împărțită, în funcție de jetoanele pe care le au în piept, în două grupe: Adunarea și Scăderea. Se prezintă o planșă cu personaje din povești. Acestea sunt gata să primească cele două operații în lumea lor, dacă exercițiile pe care le-au pregătit, vor fi rezolvate. Recompensă: Se prezintă „Oglinza răspunsurilor” (un tabel în care se vor așeza stelutele obținute de fiecare echipă la fiecare din probe). Echipa care va avea la sfârșitul lecției cele mai multe stelute, va fi câștigătoare și va primi diplomă și dreptul de a fi

personaj de poveste. Elevii cei mai activi, care vor răspunde corect, vor fi răsplătiți cu calificativul FB.

Bibliografie:

1. Aprodu, Diana; Hussar, Elena, *Școala incluzivă – Școala europeană*, Editura Casei Corpului Didactic, Bacău, 2007;
2. Barbu, H.; Popescu, E.; Șerban, F., *Activități de joc și recreativ – distractive*, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București, 1994;
3. Cojocariu, Venera-Mihaela, *Educație pentru schimbare și creativitate*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2003;
4. Dumitriu, Gheorghe, *Comunicare și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998;
5. Pintilie, M., *Metode moderne de învățare-evaluare*, Editura Eurodidact, Cluj- Napoca, 2012.

Rolul jocului didactic în formarea gândirii logice

Înv. Daniela Aygan
Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău

Jocul didactic constituie cel mai eficient mijloc pentru dezvoltarea capacităților de cunoaștere și a gândirii logice. Astfel, prin unele jocuri didactice urmărim să exersăm, să fixăm anumite cunoștințe. De exemplu, după ce copiii dobândesc cunoștințe referitoare la formă, culoare, dimensiune, perceperea relațiilor spațiale, se pot organiza jocuri didactice de aplicare a cunoștințelor însușite anterior: „Jocul culorilor”, „Găsește locul potrivit”, etc.

Jocurile didactico-matematice contribuie la însușirea conștientă a numărului pe baza teoriei mulțimilor, prin exerciții de manipulare concretă a obiectelor, de grupare, clasificare, seriare, care conduc la dobândirea abilităților de identificare, triere, selectare, ordonare și formare de mulțimi.

Prin aceste jocuri copiii se familiarizează cu operațiile aritmetice, își formează raționamente de tip ipotetico-deductiv. Manipularea obiectelor de către copii conduce la formarea percepțiilor, accelerând formarea structurilor operatorii ale gândirii. Treptat, obiectele sunt înlocuite cu imagini, se continuă cu scheme și simboluri, ceea ce face posibil accesul copiilor spre noțiuni abstracte. Acționând asupra obiectelor mediului ambiant, asupra imaginilor acestora, copiii sunt solicitați să sesizeze diferite raporturi ce intervin între ele, să exprime judecăți și raționamente, într-un limbaj simplu și familiar.

Jocurile logico-matematice, oferă posibilitatea familiarizării copiilor cu operațiile cu mulțimi (reuniunea, intersecția, complementarea unei mulțimi, incluziunea), precum și cu relația de echivalență. Folosind un limbaj adecvat, copiii intuiesc aceste operații cu mulțimi și ajung să utilizeze principiile generale ale logicii (ale negării negației și al contradicției). J. Piaget, Referindu-se la noțiunile logico-matematice, spunea că: „ele presupun un joc de operații care sunt extrase nu din obiectele percepute, ci din acțiunile exercitate asupra obiectelor”.

Jocurile senzoriale vizează simțul tactil, văzul, auzul, mirosul sau simțul orientării. Prin corelarea cât mai multor analizatori, în timpul percepției obiectelor se dezvoltă senzațiile și percepțiile cu privire la: mărime, formă, culoare, adâncime, spațiu, timp ș.a. („Ghicește materialul”, „Spune ce miros are”, „Salata de legume”, „De unde vine sunetul?”). Jocurile de analiză perceptivă vizuală (puzzle, jocuri de asociere) contribuie la creșterea sensibilității analizatorului și perceperea selectivă a unor culori, mărimi, forme, grosimi, etc.

Jocurile muzicale formează capacitatea de receptare a lumii sonore și a muzicii, capacitatea de exprimare prin muzică (prin reproducerea unor melodii, prin improvizarea unor

combinații ritmice pe silabe sonore, onomatopee, a unor scurte motive sincretice - melodie, text onomatopeic,

Jocurile de mișcare, prin asocierea de mișcări cântecului, de asemenea, dezvoltăm capacitatea de a diferenția auditiv sunetele (intensitate, durată, înălțime, timbru), de a acompania ritmic cântecele (prin mișcări corporale, obiecte sonore, jucării muzicale – clopoțel, tobă, tamburină). Jocurile muzicale formează capacitatea de a asculta și a recunoaște fragmente din creații muzicale, naționale și universale, corespunzătoare specificului de vârstă al copiilor și preocupărilor acestora („Spune cum am cântat?” - intensitatea sunetului/durăta, „Deschide urechea bine” și „Recunoaște instrumentul” - timbru, „Recunoaște cântecul”, „Spune ce simți, ce îți sugerează muzica”).

Voi prezenta în cele ce urmează un joc pe care l-am folosit la disciplina cunoașterea mediului, la clasa a II-a, unitatea de învățare „Efecte ale unor fenomene ale naturii asupra viețuitoarelor”, tema: „Anotimpurile și viețuitoarele”

Obiectiv de referință – să observe și să denumească efectele unor fenomene din natură asupra viețuitoarelor.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- să recunoască anotimpurile ilustrate în imagini;
- să formuleze enunțuri pe baza imaginilor prezentate;
- să asocieze anumite comportamente ale animalelor și oamenilor cu anotimpul potrivit;
- să explice influența fenomenelor naturii asupra plantelor, animalelor și oamenilor;

CONȚINUTUL JOCULUI: descrierea verbală a unor caracteristici ale anotimpurilor, redată prin imagini.

REGULILE JOCULUI:

Jetonul cu imagini se obține de fiecare echipă numai dacă reprezentantul ei răspunde corect și complet la întrebarea: „Când se întâmplă și de ce?”

Echipa care primește jetonul trebuie să ofere și ea în schimb un jeton în aceleași condiții.

ELEMENTE DE JOC: - întrecere, ghicire, schimb de jetoane, aplauze.

MATERIALE DE JOC: pentru fiecare echipă câte 5 - 8 jetoane (în raport cu numărul copiilor ce alcătuiesc echipa), reprezentând fenomene specifice celor patru anotimpuri: berze și rândunici (refăcându-și cuibul, hrănindu-și puii, plecând un stol în țările calde), ninsoarea, topirea zăpezii, cer senin, cer cu soare strălucitor, ploaie, vânt, căderea frunzelor, un copac reprezentând diferite anotimpuri (înflorit, cu roade, desfrunzit, înzăpezit), activitatea oamenilor pe câmp sau în grădină, jocuri ale copiilor în diferite anotimpuri etc.

METODOLOGIA DESFĂȘURĂRII JOCULUI DIDACTIC:

- ✓ Introducerea în joc- citirea scrisorii adusă de Buburuză de la cele patru anotimpuri.
- ✓ Prezentarea materialului didactic - prezentarea plicurilor cu jetoane reprezentând aspecte caracteristice celor patru anotimpuri.
- ✓ Prezentarea titlului jocului și a obiectivelor: Vom recunoaște anotimpul din imaginea de pe jeton și vom răspunde la întrebarea „Când se întâmplă și de ce?”
- ✓ Explicarea și demonstrarea regulilor de joc: Clasa de elevi va fi împărțită în patru echipe reprezentând unul dintre cele patru anotimpuri. Fiecare echipă va avea pe bănci jetoane cu imagini reprezentative pentru un alt anotimp decât cel pe care-l reprezintă. Imaginile specifice anotimpului pe care-l reprezintă, va trebui să le obțină prin schimb cu celelalte echipe. Pe rând, se ridică câte un reprezentant al unei echipe ridicând un jeton și punând întrebarea „Când se întâmplă și de ce?”.

Echipa care reprezintă anotimpul respectiv trebuie să anunțe și să dea răspunsul cerut. Dacă răspunsul este corect primește jetonul fiind obligată să ofere în aceleași condiții un jeton unei alte echipe. Se va stabili cerința ca fiecare dintre membrii echipei să ofere un jeton și

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

fiecare să răspundă pentru obținerea unui jeton. Câștigă echipa care obține mai repede jetoanele corespunzătoare anotimpului pe care-l reprezintă.

Fixarea regulilor – solicitarea repetării regulilor de joc

Demonstrarea jocului de către învățătoare – demonstrarea etapelor de acțiune cu ajutorul copiilor.

Executarea jocului de probă-desfășurarea unui exercițiu de exemplificare, precizări suplimentare privind calitatea rezolvării sarcinilor, respectarea regulilor.

Executarea jocului de către copii - sarcini de învățare

1. Etapa I- se împart elevii în patru grupe: primăvara, vara, toamna, iarna.
- fiecare grupă primește un plic în care fiecare copil găsește câte un jeton
2. Etapa II - fiecare copil formulează câte o întrebare în legătură cu imaginea de pe jeton și

Numește un coleg care să răspundă.

Încheierea jocului - aprecieri generale și pentru fiecare grupă privind rezolvarea sarcinilor, se stabilesc câștigătorii, se acordă stimulente și se fac aprecieri stimulative pentru cei care au pierdut competiția.

Bibliografie:

1. Dumitriu C., *Psihopedagogia jocului*, Ed. Alma Mater, Bacău, 2011;
2. Ursula Șchiopu - „Probleme ale jocului și distracțiilor” - E.D.P., București 1970;
3. *Educația-Plus*, Nr. 4, Ed. UAV, 2006.

Unele strategii (inter)active de învățare a matematicii la clasa pregătitoare

*Prof. inv. primar Elena-Caselia Docan
Școala Gimnazială „Ciprian Porumbescu” Comănești*

Procesul amplu și complex de formare și dezvoltare a competențelor elevilor la vârsta de 6 – 7 ani, atunci când aceștia se află în clasa pregătitoare, necesită o foarte mare atenție din partea cadrului didactic care este pus în situația de a-și organiza în așa fel activitățile și de a adopta cele mai adecvate strategii, ținând cont de particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor.

Prin activitățile desfășurate la clasa pregătitoare se urmărește formarea unor competențe specifice care reprezintă etape în dobândirea competențelor generale care se vor atinge la finele ciclului primar.

Strategiile ludice de tip colaborativ sunt imperios necesare la clasa pregătitoare deoarece profilul psihopedagogic al elevului le solicită, gândirea fiind concret-intuitivă. Datorită acestui fapt cadrul didactic trebuie să creeze situații de învățare în care elevii să realizeze acțiuni practice, directe cu obiectele, treptat acestea fiind înlocuite cu cele simbolice.

Am observat pe parcursul anilor de activitate didactică faptul că școlarului mic îi plac jocurile colective ori în grupuri mici sau perechi deoarece acestea încurajează interacțiunile dintre ei.

În cele ce urmează mi-am propus să prezint câtrva strategii ludice (inter) active pe care le-am aplicat la clasa pregătitoare în cadrul lecțiilor de Matematică și explorarea mediului.

1) Unitatea tematică: Degețica

Jocul didactic: Când se întâmplă? Și Tehnica blazonului – Coroana Bătrânului An

Competența specifică:

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

3.1 Descrierea unor fenomene/procese/structuri repetitive simple din mediul apropiat, în scopul identificării unor regularități

Obiectiv operațional: plasarea imaginilor corespunzătoare fiecărui anotimp în cele patru spații ale blazonului – primăvară, vară, toamnă, iarnă

Mijloace de învățământ: blazon – Coroana Bătrânului An, jetoane cu imagini specifice fiecărui anotimp

Forma de organizare: pe echipe

Desfășurarea jocului:

Colectivul clasei l-am împărțit în patru grupe corespunzătoare celor patru anotimpuri.

În fața clasei am expus pe un panou un blazon compartimentat, iar în cele patru spații ale acestuia fiecare echipă trebuind să plaseze imagini corespunzătoare celor patru anotimpuri.

Câte un copil din fiecare echipă - Iarna, Primăvara, Vara, Toamna – va alege câte un jeton specific anotimpului pe care îl reprezintă, descriind ceea ce vede în imagine. La întrebarea adresată de mine Când se întâmplă? Elevul va trebui să recunoască și specifice anotimpul în care se întâmplă acțiunea respectivă, plasând jetonul în compartimentul corespunzător al blazonului.

Exemplu:

Toamna – imagini cu oameni care culeg porumbul, cu copaci cărora le cad frunzele etc.

Iarna - imagini cu copii la săniuș, cu Moș Crăciun care aduce cadouri etc.

Primăvara – imagini cu pomi înfloriți, cu ouă de Paște etc.

Vara – imagini cu lanuri de grâu copt, imagini de la mare etc.

Fiecare răspuns corect a fost aplaudat.

2) Unitatea tematică: De la Pământ la Soare

Metoda: Explozia stelară

Competența specifică:

3.1 Descrierea unor fenomene/procese/structuri repetitive simple din mediul apropiat, în scopul identificării unor regularități

Obiectiv operațional: exersarea capacității de alcătuire de întrebări cu sprijinul unor imagini în scopul stabilirii caracteristicilor fiecărui anotimp.

Mijloace de învățământ: planșă cu imagini de toamnă, stelute, simboluri de toamnă: frunze ruginii și galbene, crizanteme, fructe și legume de toamnă etc.

Forma de organizare: în grupuri

Desfășurarea activității:

Elevii au extras din coșul toamnei câte un simbol al acestui anotimp și i-am împărțit în cinci grupuri, în funcție de simbolul ales. Am distribuit fiecărui grup câte un tip de întrebare.

Copiii au avut ca sarcină să contemple planșa timp de 2 minute, apoi să alcătuiască cât mai multe întrebări referitoare la anotimpul de toamnă care să înceapă cu cuvintele: Ce/Cine/Unde/Când/De ce?

La semnalul meu copiii s-au oprit din lucru și au prezentat întrebările formulate în grup, adresându-le celorlalte echipe, astfel descoperind caracteristici ale anotimpului de toamnă.

Am apreciat activitatea echipelor, scoțând în evidență cele mai interesante întrebări și afișându-le pe un panou din clasă.

Activitățile ludice de tip colaborativ prezentate au pronunțate valențe formative, mobilizând eforturile proprii ale copiilor dornici să caute și să descopere variate rezolvări de situație. Aceste activități ajută la consolidarea, valorificarea, îmbogățirea cunoștințelor elevilor, antrenând operațiile gândirii, stimulând creativitatea, ingeniozitatea, inventivitatea și spiritul de cooperare.

Formarea capacității de explorare și investigare, și metodologia activității de rezolvare a problemelor la școlarii mici

Înv. Mihaela Gârțu
Școala Gimnazială Blăgești

În epoca contemporană se poate afirma că nu se poate trăi fără matematică. Necesitatea culturii matematice devine tot mai acută, fiind parte integrantă din cultura generală. Învățământul matematic modern contribuie la formarea unei gândiri active, la formarea capacităților de analiză și sinteză.

Modernizarea învățământului matematic înseamnă potențarea acestor valori formative, studiul acestei discipline contribuind cu precădere la dezvoltarea gândirii creatoare.

Activitatea de rezolvare a problemelor are cele mai bogate valențe formative, în cadrul ei valorizându-se atât cunoștințele matematice de care dispune elevul, cât și dezvoltarea intelectuală a acestuia. Este cunoscut faptul că rezolvarea de probleme necesită un efort mai mare al gândirii decât rezolvarea unui exercițiu.

Procesul rezolvării și compunerii de probleme poate începe, fără nicio ezitare, din semestrul I al clasei pregătitoare, însă gradat, respectând particularitățile de vârstă și pe cele individuale ale elevilor.

Prin activitățile matematice, copilul este pus în situația de a deveni conștient de propria gândire, de a ști ce face și pentru ce face, de a se exprima într-un limbaj corect și precis. Astfel, înainte de a cunoaște numerele naturale, copilul trebuie să stabilească contacte nemijlocite cu obiectele, să le descopere proprietățile, să stabilească relații între ele și să efectueze diverse operații din care să rezulte noi mulțimi cu noi proprietăți, toate acestea învățându-se încă din grădiniță.

Copiii manifestă o aprigă dorință de a descoperi ceea ce este necunoscut, cercetând, tatonând și chiar inventând. Pentru formarea personalității lor, trebuie să fie stimulată gândirea și imaginația lor creatoare.

Încă din primele ore de matematică se urmărește formarea limbajului matematic, dar în așa fel încât fiecare oră să contribuie la formarea gândirii matematice, să îi pregătească pentru judecarea și rezolvarea problemelor, să îi facă să înțeleagă faptul că orice problemă, simplă sau complexă, este produsul unei dezvoltări și că, la rândul ei, poate fi dezvoltată.

Însușirea vocabularului corespunzător fiecăreia dintre cele patru operații aritmetice de bază nu este suficientă pentru ca elevii să rezolve o problemă. Textul problemei devine singurul suport de înțelegere, după ce elevii au depășit faza de rezolvare a problemelor pe bază de imagini sau desene. Înțelegerea problemei este asigurată numai dacă elevul va interpreta corect sensul cuvintelor din text și sensul propozițiilor, fără a omite sau a denatura ceva.

Învățătorul trebuie să pună un accent deosebit pe dezvoltarea capacității de explorare și investigare a elevilor. Astfel, se por expune probleme cărora să le lipsească întrebarea sau, pe parcursul avansării în tainele disciplinei, se pot propune probleme a căror ordine de rezolvare nu coincide cu ordinea datelor din enunț, elevii trebuind să aleagă perechile de date între care stabilesc relații matematice care duc la rezolvarea problemei.

Gândirea creatoare poate fi stimulată prin provocări. Elevii trebuie provocați să compună probleme după scheme, imagini, formule numerice sau literale. Acestea se pot complica prin prezența relațiilor diferite între termeni (de exemplu, aflarea unui termen când se cunosc suma și ceilalți termeni).

Unele dintre metodele moderne care sunt folosite în orele de matematică pentru a dezvolta capacitatea de explorare și investigare a elevilor sunt: **problematizarea** (elevii

participă prin efort propriu de gândire și acțiune la descoperirea adevărului, dezvoltându-și spiritul experimental, capacitatea de prelucrare), **conversația euristică** (sporește caracterul formativ al învățării, dezvoltă spiritul de observație, capacitatea de analiză și sinteză, interesul cognitiv, motivația intrinsecă), **brainstormingul** (asaltul de idei care urmărește stimularea elevilor pe drumul căutării a cât mai multor ipoteze), **învățarea prin descoperire, întrecerea reciprocă** (impulsul determinând răspunsuri din ce în ce mai rapide, mai corecte, găsirea cât mai multor soluții, rezolvarea problemelor într-un timp cât mai scurt).

Se urmărește formarea deprinderii de a lucra cu simboluri, de a folosi raționamentul deductiv, de a găsi căi originale de a rezolva și de a compune probleme.

Din activitatea practică desfășurată la catedră, din studiul experienței dobândite, am constatat că lecțiile de rezolvare de probleme sunt mult mai grele decât celelalte, solicitând un efort intelectual mai mare, atât din partea elevilor cât și din partea învățătorului. I-am urmărit pe elevi în timpul acestor lecții și am citit în ochii lor bucurie și satisfacție în momentul aflării soluției unei situații-problemă, iar acest lucru m-a stimulat și mai mult în urmărirea dezvoltării permanente a capacității de explorare și investigare a acestora.

Bibliografie:

- Cucuș, C., *Pedagogie*, ediția a II-a revizuită și adăugită, Collegium, Editura Polirom, 2002;
- Dumitriu, C., Dumitriu, Gh., *Psihopedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004;
- Lupu, C., Săvulescu, D., *Metodica predării matematicii*, manual pentru clasa a XI-a, licee pedagogice, Editura Paralela 45, ediția a II-a, 1999;
- Lupu, C., *Metodica predării matematicii*, manual pentru clasa a XII-a, licee pedagogice, Editura Paralela 45, ediția a II-a, 1999.

Matematica și explorarea mediului – elemente de noutate

Prof. înv. primar Lenuța Iosub
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău

Clasa pregătitoare face parte din învățământul general obligatoriu. Așa cum reiese din însăși denumirea sa, clasa pregătitoare are rolul de a pregăti elevul pentru învățarea specifică în primul rând clasei I, dar și următorilor ani de școală. Acomodarea cu mediul școlar se face într-un mod cât mai prietenos, principalul context de învățare fiind jocul, ca activitate predominantă pentru vârsta de șase ani.

Curriculumul pentru învățământul primar specific clasei pregătitoare reprezintă o noutate în învățământul românesc, fiind conceput astfel încât să respecte principiul continuității între nivelurile sistemului de învățământ și în vederea atingerii nivelului de performanță elementară în formarea competențelor cheie care determină profilul de formare al elevului (la sfârșitul clasei a II-a). Competențele sunt definite ca ansambluri integrate de cunoștințe, capacități și abilități de aplicare, operare și transfer al achizițiilor, care permit desfășurarea cu succes a unei activități, rezolvarea eficientă a unei probleme sau a unei clase de probleme/situații. Curriculum pentru învățământul primar pune accentul pe dezvoltarea competențelor la elevi, acestea fiind: competențe de comunicare; competențe de bază specifice matematicii, științelor și tehnologiilor; competențe digitale de utilizare a tehnologiei informației ca instrument de învățare și cunoaștere; competențe sociale și civice; competențe antreprenoriale; competențe de sensibilizare și expresie culturală; competența de a învăța să înveți (metacognitivă).

Pentru elementele pregătitoare, studiate și exersate până în prezent în primele 6 - 8 săptămâni din clasa I, avem acum la dispoziție un întreg an școlar. La Matematică și explorarea

mediului, concentrul numeric de operare este 0 - 31, pentru a realiza atât progresul față de grupa mare, cât și corelarea cu celelalte elemente de conținut care vizează unitățile de măsură pentru timp: ziua, săptămâna, luna, anotimpurile. Înainte de introducerea clasei pregătitoare, această pregătire a elevilor se realiza în primele 6 - 8 săptămâni din clasa I, când se exersau formarea, compunerea, descompunerea, scrierea, citirea, compararea și ordonarea numerelor naturale de la 0 la 10. Având în vedere faptul că acum această perioadă de pregătire se realizează pe parcursul unui întreg an școlar, noua programă de Matematică și explorarea mediului este construită pentru un centru mai larg, propus de vechea programă, și anume 0 - 31. Adaptarea a fost considerată necesară tocmai pentru a realiza o cât mai bună valorificare a timpului școlar și pentru a asigura elevilor o pregătire care să le ușureze parcurgerea clasei I. Astfel, programa nouă conține competențe care vizează: recunoașterea, formarea, citirea, scrierea cu cifre, compararea și ordonarea numerelor, în etape: de la 0 la 10, de la 10 la 20, de la 20 la 31; efectuarea de adunări și scăderi în centrul 0 - 31, prin adăugarea/extragerea a 1 - 5 elemente dintr-o mulțime dată, folosind numărarea de obiecte sau imagini, calculatorul, metoda balanței; rezolvarea de probleme în care intervin operații de adunare sau scădere cu 1 - 5 unități în centrul 0 - 31, cu ajutorul obiectelor, folosind jocuri de rol care să îi pună în situații întâlnite în viața reală („La cumpărături”, „În parc” etc.); realizarea unor schimburi echivalente valorice folosind reprezentări neconvenționale în probleme-joc simple, de tip venituri-cheltuieli, cu numere din centrul 0 - 31 („La magazin”, „În parcul de distracții” etc.).

Desigur, formarea acestor competențe specifice trebuie să se realizeze pornind de la respectarea particularităților de vârstă ale copiilor de 6 ani. În acest sens, este necesară o abordare specifică educației timpurii, bazată în esență pe stimularea învățării prin joc, care să ofere în același timp o plajă largă de diferențiere a demersului didactic, în funcție de nivelul variat de achiziții ale elevilor. De aceea, activitățile de învățare propuse sugerează modalități concrete prin care pot fi exersate și formate aceste competențe, toate bazate pe folosirea unor suporturi intuitive – obiecte (pietre, frunze, flori, bețișoare etc.), semne, imagini.

Adunările și scăderile sunt prevăzute a fi realizate prin numărare sau cu suport intuitiv. Câteva contexte de folosire a numerelor până la 31, ușor de explorat și utilizat la clasa pregătitoare, sunt: identificarea zilei în cadrul lunii din care face parte; numărarea elevilor prezenți și identificarea numărului de elevi absenți; sondarea preferințelor elevilor pentru diverse jocuri, jucării, animale, personaje, flori, culori etc. Și inventarierea rezultatelor; numărarea și ordonarea lunilor anului; completarea calendarului naturii pentru fiecare lună ș.a. Centrul permite identificarea și rezolvarea unor probleme din realitatea clasei, cunoscută de elevi, palpabilă, ca de exemplu: În clasă sunt __ locuri ocupate și __ locuri libere. Câte locuri sunt în total? În clasa noastră sunt înscriși __ de elevi. Astăzi sunt prezenți/absenți __ elevi. Câți elevi sunt absenți/prezenți? Urmărind calendarul, calculați câte zile sunt în 2 săptămâni. Dar în 3 săptămâni?.

Noua programă introduce ca noutate cuboidul, cubul și sfera. Competența care se dorește a fi formată pe parcursul clasei pregătitoare vizează identificarea acestor corpuri geometrice (cub, cuboid, sferă) în obiecte manipulate de copii și în mediul înconjurător. În acest sens, sunt propuse activități de învățare în care elevii să le recunoască și să le denumească, precum jocurile de construcții folosind piese din lemn sau plastic, descrierea unor corpuri geometrice din mediul apropiat (cub: cutie, zar, piesă din trusa de construcții; cuboid: camera, sala de clasă, cutii, dulap, bloc; sferă: minge, bilă, Soarele, Luna), construirea unor obiecte uzuale având formă de cub sau cuboid.

Materialul didactic sugerat în activitățile de învățare propuse nu are caracter de obligativitate. Activitățile de învățare sunt sugestii pentru formarea competențelor. Ele pot fi și trebuie adaptate specificului fiecărei clase, inclusiv în funcție de resursele de care dispune

fiecare cadru didactic care predă la clasa pregătitoare. Cadrul didactic trebuie să urmărească permanent realizarea de conexiuni între toate disciplinele, prin oferirea unor contexte de învățare relevante pentru realitatea cotidiană a elevului de clasă pregătitoare, care să îl mențină amplasat în mediul cunoscut lui și care să fie totodată atractive, instructive și folositoare.

Principalele elemente de noutate aduse de programa de matematică și explorarea mediului la clasa I sunt adunarea și scăderea în concentrul 0 - 100, cu trecere peste ordin, și citirea ceasului la jumătatea de oră. Toate celelalte elemente noi sunt dezvoltări firești ale competențelor și conținuturilor din clasa pregătitoare.

Totul se introduce treptat, ca și la clasa pregătitoare, folosind numărarea și suportul intuitiv, în contexte de explorare a mediului apropiat și cunoscut elevului. Problemele vor fi inspirate din orizontul tangibil al elevului de clasa I și vor putea conține colectarea, citirea și înregistrarea datelor obținute din măsurători efectuate folosind centimetrul, litrul, ora, ziua, banii și lei, în concentrul 0 - 100. Jocul didactic va predomină, asigurând participarea activă a elevilor, individuală și în grup. Aceștia vor fi încurajați să exploreze mediul apropiat, să pună întrebări, să intervină, să exprime propriile idei și trăiri în legătură cu ceea ce învață, să propună soluții de rezolvare a unor probleme. Este de preferat ca, ori de câte ori este posibil, să se organizeze secvențe didactice în mediul natural, de observare, experimentare, măsurare, colectare de date privind diverse plante și animale, rolul structurilor de bază ale acestora, transformări ale apei, prezența Soarelui, ca sursă de lumină și căldură, căderea liberă a corpurilor, producerea și propagarea sunetelor. O astfel de învățare holistică, apropiată universului de cunoaștere al copilului de șapte ani, are avantajul de a fi mai interesantă pentru copil și de a asigura o înțelegere mai profundă a conceptelor. Noile programe promovează învățarea experiențială, prin implicarea directă a elevului în realitatea studiată. Accentul este pus pe valorificarea în contexte reale a cunoștințelor, abilităților și valorilor însușite, prin creșterea ponderii activităților cu caracter practic-aplicativ în cadrul fiecărei discipline școlare. Nu trebuie să uităm că formarea competențelor depinde în mare măsură de modul în care cadrul didactic proiectează și organizează învățarea și de gradul în care pune accent pe dimensiunea aplicativă a cunoașterii.

Utilizarea unor itemi subiectivi în evaluare la ciclul primar

Prof. înv. primar Rodica Leonte

*Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău,
inspector școlar – Inspectoratul Școlar Județean Bacău*

Fiecare probă de evaluare este alcătuită din itemi (întrebări și răspunsuri așteptate).

Din punctul de vedere al obiectivității în notare, itemii se clasifică în:

- itemi obiectivi,
- itemi semiobiectivi,
- itemi subiectivi (de tip eseu structurat și nestructurat).

Eseul permite evaluarea globală a unei sarcini de lucru din perspectiva unui obiectiv care nu poate fi evaluat eficient, valid și fidel cu ajutorul unor itemi obiectivi sau semiobiectivi.

Acest tip de item pune în valoare abilitatea de a evoca, organiza și integra ideile; abilitatea de exprimare personală în scris precum și abilitatea de a realiza/produce interpretarea și aplicarea datelor.

Itemul de tip eseu cere elevului să construiască, să producă un răspuns liber în conformitate cu un set de cerințe date.

După tipul răspunsului așteptat itemii de tip eseu pot fi:

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

- **eseu structurat sau semistrukturat**, în care cu ajutorul indicii, sugestii, cerințe – răspunsul așteptat este ordonat și orientat;
- **eseu liber (nestructurat)** care valorifică gândirea/scrierea creativă, imaginativă, originalitatea, creativitatea, inventivitatea etc.

Exemple de itemi tip eseu:

- a) **Eseul cu răspuns restrâns** – compunerea unui text dialogat
Se poate porni de la o imagine, urmată de sarcina itemului: „Imaginează și scrie un dialog între cele două persoane din ilustrație. Poți folosi 2 – 5 enunțuri”.
- b) **Eseul cu răspuns extins**: „Compune un text în care să prezinți însușirile fizice și sufletești ale personajului...”
- c) **Eseul structurat** – descrierea, în scris, a unui tablou pe baza unui plan.
- d) **Eseul liber** – „Realizează o compunere în care să prezinți animalul tău preferat.”
În vederea utilizării acestui tip de eseu trebuie avut în vedere următoarele obiective:
 - aptitudinea de a imagina (crea) și redacta un text narativ, respectând cele trei părți ale Compunerii: introducere, cuprins și încheiere; ordinea logică a ideilor, corectitudinea sintactică și morfologică; ortografia și punctuația;
 - aptitudinea de a inventa personaje, fapte, acțiuni;
 - aptitudinea de a conferi compunerii elemente de originalitate.

Pentru evaluare trebuie stabilită o scară de criterii. Fiecărui criteriu stabilit i se acordă un punctaj.

Tot în categoria itemilor subiectivi se numără **itemii cu răspuns deschis – itemi tip rezolvare de problemă** la **matematică** (să rezolve probleme în care intervin operațiile învățate întocmind planul și rezolvarea acestora).

Rezolvarea de problemă are ca scop dezvoltarea creativității, a gândirii divergente, a imaginației, a capacității de a genera sau reformula o problemă.

Capacitatea de a rezolva o problemă – ca tehnică de evaluare – apare, ca obiectiv, după realizarea treptelor inferioare de învățare, concretizată în obiective mai simple, transpuse în activități de complexitate redusă, care să ofere verigile necesare gândirii în rezolvarea problemelor.

Rezolvarea oricărei probleme trece prin mai multe etape. În fiecare din aceste etape, datele problemei apar în combinații noi, reorganizarea lor la diferite niveluri ducând către soluția problemei.

Etapile care trebuie parcurse în rezolvarea unei probleme sunt:

- a. cunoașterea enunțului problemei,
- b. înțelegerea enunțului problemei,
- c. analiza problemei și întocmirea planului logic,
- d. alegerea și efectuarea operațiilor corespunzătoare succesiunii judecăților din planul logic,
- e. activități suplimentare:
 - verificarea rezultatului;
 - scrierea sub formă de exercițiu;
 - găsirea altei căi sau metode de rezolvare;
 - generalizare;
 - compunere de probleme după o schemă asemănătoare.

La **științele naturii** se pot utiliza itemii cu răspuns deschis în aplicarea creatoare a cunoștințelor despre lanțurile trofice, indicând legătura dintre vegetația naturală și numărul animalelor.

De exemplu: „Într-o zi, Simona o întrebă pe doamna învățătoare:

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

- Dacă la deal vegetația n-ar fi bogată, ar fi mai puțini lupi?
- Desigur, răspunse doamna. Caută explicația!
A doua zi, Simona spuse bucuroasă doamnei:
- Am descoperit legătura dintre vegetație și numărul lupilor.
- Tu ai descoperit-o? Dacă da, scrie mai jos cum ai gândit:
.....”

Bibliografie:

1. Lupu, Costică, *Didactica matematicii pentru învățământul primar*, Editura Pim, Iași, 2012;
2. Neacșu, Ioan, *Metodica predării matematicii la clasele I - IV*, manual pentru liceele pedagogice, clasele XI - XII, E.D.P., București, 1988;
3. Ministerul Educației Naționale – Consiliul Național de Evaluare și Examinare, *Ghid de evaluare pentru învățământul primar*, București, 1988.

Jocul didactic la orele de matematică privind elementele de geometrie

Prof. înv. primar Elena Matasă
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău

Elementele de geometrie reprezintă o interfață între matematică și realitatea înconjurătoare, constituindu-se în instrumente de modelare și simulare a acestei realități. Prin învățarea elementelor de geometrie se dezvoltă la elevi spiritul de observație, sunt angajate operațiile gândirii, formând un tip specific de raționament (raționamentul geometric). Este stimulată plăcerea de a cerceta și de a descoperi prin forțe proprii, atracția pentru problematic.

Introducerea elementelor de geometrie în matematica școlară a claselor I - IV urmărește ca elevii să-și însușească cunoștințe fundamentale legate de spațiu, pornind de la observarea obiectelor din realitatea cunoscută și accesibilă lor. Prin activitățile de construcție, desen, pliere și măsurare, învățătorul asigură implicarea mai multor organe de simț în perceperea corpurilor și figurilor geometrice plane, în vederea creării bazei intuitive necesare cunoașterii lor științifice.

Predarea-învățarea elementelor de geometrie vizează realizarea următoarelor obiective: Cunoașterea intuitivă a unor noțiuni de geometrie și formarea capacității de a le utiliza; Dezvoltarea capacităților de explorare/investigare a mediului înconjurător, în vederea formării unor reprezentări și noțiuni geometrice corecte, precum și inițierea în rezolvarea problemelor cu conținut geometric; formarea și dezvoltarea capacității de a comunica, prin includerea în limbajul activ al elevilor a unor termeni din geometrie; dezvoltarea interesului și a motivației pentru studiul geometriei.

Geometria, prin caracteristica ei de figurare și configurare spațială bi și tridimensională, oferă mari posibilități cunoașterii și generării de idei. Un adevăr de necontestat avem în vedere și rolul ei în dezvoltare, este că trebuie să acordăm studiului geometriei mare importanță chiar din clasa I. În mod evident, noțiunile de geometrie vor fi învățate prioritar prin procese intuitive și formate inițial pe calea inductivă, parcurgându-se următoarele etape:

- cercetarea directă a mai multor obiecte din lumea reală, aflate în poziții diferite în spațiu;
- sesizarea caracteristicilor comune ale acestora;
- concretizarea prin desen a imaginii geometrice materializate în obiecte;
- proiectarea imaginii geometrice în limbajul geometriei și definirea noțiunii geometrice.

Predarea și învățarea noțiunilor de geometrie se face concomitent cu acțiuni de măsurare, comparare a rezultatelor, de decupare, de descompunere a figurii în elementele componente.

În clasele I și a II-a programa prevede doar recunoașterea figurilor geometrice. Pentru dezvoltarea creativității elevilor folosim exerciții diverse:

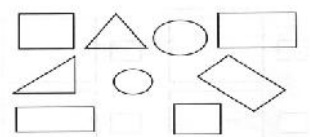
- să deseneze figuri geometrice de diferite culori și mărimi;
- să recunoască numărul figurilor geometrice de același fel dintr-un desen;
- să coloreze cu anumite culori fiecare figură geometrică;
- dintr-un grup de figuri să coloreze o anumită figură;
- să deseneze jucării, obiecte folosind numai figuri geometrice.

În formarea unui concept geometric, se va porni de la explorarea vizuală a mediului și de lămurirea materialului didactic. Sunt eficiente modelele mobile, care permit elevilor să intuiască, să înțeleagă și să rețină proprietățile figurilor geometrice.

Aplicații

Tipuri de jocuri didactice utilizate la matematică:

JOCUL: „HAI SĂ COLORĂM!”

Scopul jocului:

- formarea deprinderilor de a colora;
- formarea priceperilor și deprinderilor de a recunoaște, după anumite atribute, figurile geometrice învățate.

Materiale: fișe cu desenele de alături;

Regula jocului: fiecare copil va colora în roșu cercurile, în albastru pătratele, în verde dreptunghiurile și în galben triunghiurile. La comanda „Privește! Analizează! Colorează!”, elevii vor începe jocul.

Recompensă: copilul care va realiza corespondența dintre formă geometrică și culoare și va colora apoi, respectând conturul forme geometrice, este declarat campion.

Bibliografie:

1. Crețu, E. – „Psihopedagogia școlară pentru învățământul primar”, Editura Aramis, București, 1999;
2. Lupu, C.; Săvulescu, D.- „Metodica predării matematicii la clasele I - IV”, Editura Paralela 45, Pitești, 1998;
3. Simioncă, E.; Caraiman, F. – „Matematica prin joc”, Editura Polirom, București, 1998.

Baza psihopedagogică a formării noțiunilor matematice

Prof. înv. primar Virginia Merlușcă
Școala Gimnazială Agăș

Specificul dezvoltării stadiale ale inteligenței se manifestă printr-o prioritate esențială aceea de a fi concret - intuitivă.

Conform concepției lui Piaget, la vârsta școlară mică copilul se află în stadiul operațiilor concrete, ce se aplică obiectelor cu care copilul acționează efectiv. Școlarul mic gândește mai mult operând cu mulțimile de obiecte concrete, deși principiile logice cer o detașare progresivă de baza concretă, iar operațiile cer o interiorizare, o funcționare în plan mintal. Nu obiectele în sine poartă principiile matematice, ci operațiile cu mulțimi concrete. În acest cadru se înscrie necesitatea că proiectarea ofertei de cunoștințe matematice pentru școlarul mic să ia în considerare particularitățile psihice ale acestei vârste. Dintre principalele caracteristici ale dezvoltării cognitive specifice acestei vârste reținem:

- gândirea este dominată de concret;
- perceperea lucrurilor este încă globală;
- este perceput întregul încă nedescompus, lipsește dubla acțiune de disociere recompunere;
- domină operațiile concrete, legate de acțiuni obiectuale; apare ideea de invarianță, de conservare (a cantității, masei, volumului);
- apare reversibilitatea, sub forma inversiei a compensării, puterea de deducție imediată este redusă;
- concretul imediat nu este depășit decât de aproape în aproape, cu extinderi limitate și asociații locale;
- intelectul are o singură pistă, școlarul mic nu întrevide alternative posibile pentru că posibilul se suprapune realului.

Spre sfârșitul micii școlarități se pot întâlni diferențiat și individualizat, manifestări ale stadiului preformal, simultan cu menținerea unor manifestări intelectuale, situate la nivelul operațiilor concrete.

Caracteristicile acestui stadiu determină și variantele metodologice destinate formării noțiunilor matematice. În acest sens prioritate va avea zona proximei dezvoltări a capacităților intelectuale ale elevilor.

Înainte de a se aplica propozițiile logice, operațiile logice (negația, disjuncția, conjuncția, implicația) se exersează în planul acțiunilor obiectuale, ale operațiilor concrete. De aceea procesul de predare-învățare a matematicii în ciclul primar implică mai întâi efectuarea unor acțiuni concrete, operații cu obiectele, care apoi se structurează și se interiorizează, devenind operații logice abstracte.

Formarea noțiunilor matematice se realizează prin ridicarea treptată la niveluri succesive, unde relația dintre concret și logic se modifică în direcții esențializării realității. În acest proces trebuie valorificate diverse surse intuitive: experiența empirică a copiilor, matematizarea realității înconjurătoare, limbajul, limbajul grafic.

Un material didactic foarte potrivit pentru a demonstra conceptele matematice de bază (mulțime, apartenență, incluziune, intersecție, reuniune), care conduc la conceptul de număr natural și apoi la operații cu numere naturale este constituit din trusa de piese geometrice. În operarea cu aceste piese copii se găsesc foarte aproape de operarea cu structuri logice. Limbajul grafic face legătura între concret și logic, între reprezentare și concept.

Imaginile mintale îi apropie pe copii de logica operației intelectuale, devenind sursa principală a activității gândirii și imaginației, mediind cunoașterea realității matematice. Pentru elevii de clasa I primele noțiuni matematice sunt cele de număr natural și operații cu numere naturale.

Pornind de la însușirea de număr natural și sfârșind cu rezolvarea unor probleme ce vizează atingerea unor performanțe, disciplină matematică presupune un mod deosebit de gândire și ca urmare, în învățarea matematicii nu este nimic mai important decât a oferi cât mai timpuriu posibilitatea ca toți elevii să-și însușească acest mod de gândire.

Stadiul superior de gândire spre care trebuie să tindă învățământul matematic este formarea gândirii creatoare, gândire ce se manifestă printr-o activitate intelectuală deosebită atât de necesară omului contemporan.

Învățarea matematicii prin activități practice

*Prof. învă. primar Adriana-Claudia Moisă
Școala Gimnazială Nr. 1 Pâncești*

Matematica, alături de limba și literatura română, este una din disciplinele de bază studiate în ciclul primar. Studiul sistematic și temeinic al acestei științe servește nu numai celorlalte discipline, ci și întregii deveniri a școlarului.

În ciuda faptului că matematica este știința conceptelor celor mai abstracte, de o extremă generalitate, majoritatea copiilor îndrăgesc matematica și așteaptă cu plăcere aceste ore. Nu este mai puțin adevărat că dascălul are rolul, locul și menirea să de a-i motiva pe elevi să o studieze cu plăcere și de a o face accesibilă și puternic ancorată în realitate, de a le explica utilitatea și aplicabilitatea ei în viața de zi cu zi.

Curriculumul integrat este prezentat de educația organizată astfel încât traversează barierele obiectelor de studiu, aducând împreună diferite aspecte ale acestuia, în asociații semnificative care să se centreze pe ariile mai largi de studiu.

Integrarea conținuturilor școlare presupune stabilirea unor relații strânse, convergențe între următoarele elemente: concepte, abilități, valori aparținând disciplinelor școlare distincte (De Landsheere, 1992). Principalele niveluri ale integrării cunoștințelor sunt:

- integrarea intradisciplinară,
- integrarea multidisciplinară,
- integrarea pluridisciplinară,
- integrarea interdisciplinară,
- integrarea transdisciplinară.

1. Integrarea intradisciplinară vizează organizarea și predarea unor conținuturi interdependente aparținând aceluiași domeniu de studiu, în vederea rezolvării unei probleme, studierii unei teme sau dezvoltării unor abilități. Această modalitate de abordare a conținuturilor oferă agenților educaționali parcurgerea rapidă a unui volum de cunoștințe însă dintr-o singură direcție.

2. Integrarea multidisciplinară presupune juxtapunerea unor conținuturi diverse, uneori fără relații aparente între ele. Această abordare propune predarea conținuturilor care aparțin unei discipline școlare prin modalități specifice ale fiecărui domeniu, uzând de argumentațiile altor discipline.

3. Integrarea pluridisciplinară se referă la studierea unui conținut dintr-o disciplină prin intermediul mai multor discipline deodată sau mai bine zis, tratarea unui conținut din perspectivă mai multor discipline. Demersul pluridisciplinar se revărsă peste limitele disciplinelor dar finalitatea sa rămâne înscrisă în cadrul cercetării disciplinare.

4. Integrarea interdisciplinară reprezintă o formă de cooperare între discipline diferite privind un anumit proces, fenomen a cărui complexitate poate fi explicată, demonstrată, rezolvată numai prin acțiunea convergentă a mai multor puncte de vedere. Interdisciplinaritatea presupune abordarea conținuturilor complexe, având ca scop formarea unei imagini unitare asupra unei anumite problematice și vizează relațiile, în special de metodologie, care se stabilesc între discipline diferite, sau mai bine zis transferul metodelor dintr-o disciplină într-alta. Un conținut școlar proiectat, elaborat și utilizat în manieră interdisciplinară corespunde mult mai bine realității prezentate, conducând la o înțelegere cât mai bună și unitară din partea elevilor.

Ca și pluridisciplinaritatea, interdisciplinaritatea depășește limitele disciplinei, însă finalitatea sa rămâne înscrisă în cercetarea interdisciplinară. Predarea interdisciplinară pune accentul simultan pe aspectele multiple ale dezvoltării copilului: intelectuală, emoțională, socială, fizică și estetică. Interdisciplinaritatea asigură formarea sistematică și progresivă a unei culturi comunicative necesare elevului în învățare, pentru interrelaționarea cu semenii, pentru parcurgerea cu succes a treptelor următoare în învățare, pentru învățarea permanentă.

6. Integrarea transdisciplinară presupune o întrepătrundere a mai multor discipline, care poate genera apariția unor noi domenii de cunoaștere. Transdisciplinaritatea presupune studierea, explorarea proceselor și fenomenelor complexe, astfel încât, prin coordonarea cercetărilor și coroborarea rezultatelor acestora să se ajungă la constituirea unor discipline noi. Finalitatea ei este înțelegerea lumii prezente, unul din imperativele sale fiind unitatea cunoașterii. Transdisciplinaritatea conduce la intensificarea relațiilor dintre discipline și la descoperirea unor noi orizonturi ale cunoașterii.

În lumina considerațiilor asupra integrării conținuturilor, a privi matematica doar ca pe o simplă disciplină constituie o eroare, iar învățarea matematicii prin activități practice a devenit o necesitate de multă vreme.

Matematica este o disciplină creativă și pasionantă. Ea poate produce momente de plăcere și încântare când elevul rezolvă o problemă pentru prima dată, descoperă o rezolvare mai elegantă a problemei sau vede pe neașteptate conexiuni ascunse. Cu toate acestea, pentru mulți dintre elevi, matematica rămâne o mare necunoscută fără prea multe soluții pentru ei, dacă nu este legată de viața lor de zi cu zi și nu este aplicată în practică, fapt pentru care am ales să prezint câteva exemple de activități practice pentru învățarea și utilizarea unităților de măsură la clasa I și chiar a II-a, având drept temei câteva din neajunsurile observate de-a lungul timpului la copii. De exemplu, elevii nu reușesc să-și formeze imaginea corectă a lungimii metrului și nu pot să concretizeze această lungime comparativ cu talia lor sau cu lungimea pe care o reprezintă brațele întinse lateral sau chiar lungimea băncii în care stau și nu cunosc, cu aproximație, dimensiunile sălii de clasă, ale camerei de locuit, ale terenului de sport sau ale școlii în care învață. Sunt elevi care nu știu cu aproximație cât cântăresc, deși cântarul de baie nu mai este o raritate în casele lor. Cu privire la unitățile monetare, este știut că elevii care vin în clasa I cunosc într-o măsură oarecare bancnotele și monedele care circulă în țara noastră, însă, atunci când sunt puși în fața unor probleme aplicative de schimburi monetare, de calculare a restului, se constată deficiențe, ca și în cazul prețurilor unitare ale unor produse sau mărfuri de utilitate zilnică., incorect apreciate conform raportului calitate/preț/cantitate.

Referindu-ne la predarea și aplicarea practică a unităților de măsurare a timpului, este clar că noțiunile de secundă, minut, oră și ziua se pot forma numai prin utilizarea ceasornicului; deși acest instrument este folosit frecvent în predarea lecțiilor, nu întotdeauna utilizarea lui se face cu suficientă eficacitate, motiv pentru care nu se însușesc conștient unitățile respective de măsură, una din explicațiile frecvențe fiind și aceea că ceasul electronic este omniprezent.

Conexiunile matematicii cu viața de zi cu zi și, mai târziu, în clasele mai mari, chiar și cu alte domenii ale cunoașterii și vieții, le formează elevilor o gândire logică și flexibilă, le sporește motivația pentru studiul matematicii și îi conduc la înțelegerea unitară a lumii înconjurătoare, putând fi, de altfel, și un instrument eficace în vederea petrecerii timpului liber în mod plăcut și constructiv.

Bibliografie:

1. Bontaș, Ioan, *Pedagogie*, Ed. Bic All, București, 2001;
2. Nicola, Ioan, *Tratat de pedagogie școlară*, Ed. Aramis Print S.R.L., București, 2003.

Eficiența jocului didactic în cadrul lecțiilor de matematică

Înv. Viorica Moșei

Școala Gimnazială „Ciprian Porumbescu” Comănești

„Matematicile pun în joc puteri suflați care nu sunt mult diferite de cele solicitate de poezie și de arte” I. Barbu

Pornind de la principiul potrivit căruia copilul nu face bine decât ceea ce îi place să facă, se încearcă să se facă accesibilă și plăcută activitatea de învățare a matematicii printr-o gamă variată de metode activ-participative, un rol important având jocul didactic matematic.

Jocul pentru copil este o formă de activitate cu serioase implicații psihologice și pedagogice care contribuie în procesul de informare și formare a lui ca om. Este o metodă care asigură captarea, activizarea, relaxarea intelectuală și fizică a elevilor.

Jocul didactic are o deosebită eficiență și valoare practică, ajutând la obținerea unor obiective:

- reprezintă un mijloc eficient prin care elevii care învață mai greu sunt ajutați să-și însușească cunoștințele;
- îmbogățește experiența de viață și limbajul copiilor;
- corespunde intereselor copilului de a dobândi cunoștințe;
- reprezintă o cale sigură ce înlesnește înțelegerea și formarea reprezentărilor;
- contribuie la dezvoltarea imaginației creatoare, a încrederii elevilor în forțe proprii, creează satisfacții, asigură adaptare la munca școlară;

Jocul didactic este o formă de activitate accesibilă și atractivă și contribuie în mare măsură la realizarea sarcinilor școlare.

Prin folosirea jocurilor didactice în predarea matematicii, în afara sarcinilor cognitive, se realizează și sarcini formativ-educative ale procesului de învățământ.

Elemente specifice jocului didactic:

- Scopul didactic se formează în legătură cu cerințele programei școlare
- Sarcina didactică se referă la ceea ce trebuie să facă în mod concret elevii în cursul jocului
- Elementele de joc (fenomene psihosociale) ce se pot alege în jocurile didactice sunt variate: întrecere individuală sau pe grupe de elevi, cooperarea între participanți, recompensarea rezultatelor bune sau penalizarea greșelilor, bazate pe surpriză, așteptare, aplauze, cuvântul stimulator etc.
- Conținutul matematic al jocului didactic trebuie să fie accesibil, recreativ și atractiv

Un rol important în desfășurarea jocului îl are materialul didactic și depinde de alegerea corespunzătoare

Regulile de joc concretizează sarcina didactică și realizează legătura între acesta și acțiunea jocului. Desfășurarea jocului didactic matematic cuprinde următoarele momente: introducerea în joc, anunțarea titlului jocului și a scopului acestuia; prezentarea materialului; explicarea și demonstrarea regulilor jocului; fixarea regulilor; executarea jocului de către elevi; complicarea jocului introducerea de noi variante;

Încheierea jocului (evaluarea conduitei de grup sau individuale, stabilirea câștigătorilor și recompensa).

Activitățile cu caracter de joc sunt introduse în structura lecțiilor la clasa pregătitoare pe tot parcursul anului, acestea constituind o modalitate de asigurare a continuității între grădiniță și școală.

Jocurile fiind foarte variate din punct de vedere al caracterului, conținutului și structurii, se impune o încercare de clasificare a lor. Printre cei care au clasificat jocurile se numără: J. Piaget, Ioan Cerghit și Dumitru Salade (în „Pedagogie”, F. Voiculescu, E. Voiculescu, D. Aldea- Alba Iulia, 2002).

Jocurile se organizează în funcție de particularitățile de vârstă ale copiilor și se utilizează în diferite momente ale lecției.

Prin folosirea jocului didactic se urmărește să se rezolve cât mai multe exerciții și probleme pentru formarea unor deprinderi și priceperi temeinice, să se pregătească elevii pentru o lucrare din lecția de zi sau din materia capitolului.

Încă din primele clase, grija pentru formarea deprinderilor fundamentale de muncă independentă, intelectuală trebuie să fie prioritară.

Utilizarea jocului didactic este un lucru dificil. În cazul aplicării jocului didactic fiecare lecție, fiecare activitate trebuie gândită dinainte și pregătită cu minuțiozitate.

Se constată deplina implicare a elevilor în jocul matematic, dând frâu liber imaginației, perseverenței, dărueniei, curajului, spiritului de cooperare, de comportare civilizată transformând ora de matematică în bucuria de a învăța.

Dezvoltarea gândirii creatoare a elevilor la orele de matematică prin metode moderne de predare-învățare

Înv. Cristina Munteanu

Școala Gimnazială „George Enescu” Moinești

Căile prin care cadrul didactic transmite elevilor cunoștințe și le formează deprinderi și priceperi sunt metodele de învățământ. Alegerea lor nu se face la întâmplare. Cadrul didactic trebuie să aleagă dintre metodele de învățare pe cele care îl ajută la realizarea unui învățământ de calitate. O metodă considerată tradițional poate dobândi caracteristici care să o plaseze în contextul modernității. Dintre metodele moderne specifice învățării active care pot fi aplicate cu succes la orele de matematică sunt: brainstorming-ul, cubul, ciorchinele, turul galeriei, diagrama Venn-Euler, cvinetul, metoda cadranelor, jocul didactic matematic.

Brainstormingul este una dintre cele mai răspândite metode în stimularea creativității. Etimologic „brainstorming” provine din engleză, din cuvintele „brain” (creier) și „storm” (furtună), plus destinația „ing” specifică limbii engleze, ceea ce înseamnă „furtună în creier”. La ora actuală este cea mai răspândită metodă de stimulare a creativității în condițiile activității de grup. Mănuită cu profesionalism, flexibilitate și inspirație, brainstormingul este o metodă accesibilă de învățare și stimulare a creativității.

În scopul stimulării creativității, trebuie apreciat efortul fiecărui elev și să nu se înlăture nici o variantă propusă de aceștia. Exemplu: Le-am cerut elevilor să compună o problemă după următorul exercițiu: $18-6=12$

Vlad are 18 ani. Câți ani au trecut de când avea 6 ani? R: 2 ani ($18-6=12$) Vlad are 6 ani. Peste câți ani va avea 18 ani? R: 12 ani ($18-6=12$)

Vlad are 6 ani, iar Marina 18 ani. Cu câți ani este mai mare Marina decât Dan? R: cu 12 ani. Vlad are 6 ani, iar Marina 18 ani. Cu câți ani este mai mic Dan decât Marina? R: cu 12 ani. Vlad are 6 ani, iar Marina 18 ani. Peste câți ani Dan va avea vârsta Marinei? R: peste 12 ani. Vlad are 6 ani, iar Marina 18 ani. Câți ani au trecut de când Marina a avut 6 ani? R: 12 ani.

PUNCTE TARI: Produce o atmosferă pozitivă, de relaxare și încredere, astfel că și elevii timizi pot participa activ; este o sursă de găsire a soluțiilor, de rezolvare a diferitelor tipuri de probleme; facilitează auto și interevaluarea obiectivă.

PUNCTE SLABE: Nu suplinește cercetarea de durată, clasică;

Depinde de calitățile moderatorului de a anima și dirija discuția pe făgașul dorit;

Cubul este o tehnică prin care se evidențiază activitățile și operațiile de gândire implicate în învățarea unui conținut. Sarcinile de pe fețele cubului sunt invariabile din perspectiva acțională: descrie, compară, explică (asociază), argumentează, analizează, aplică.

Exemplu:

1. Descrie importanța cifrei 3 în fiecare din numerele: 30, 63, 73, 33.
2. Compară numerele: 94 și 90; 94 și 49; 48 și 38.
3. Explică proprietatea adunării numită comutativitate prin două exemple date de tine.
4. Argumentează valoarea de adevăr a următorului calcul matematic, efectuând proba în două moduri: $36-21=15$.
5. Analizează propozițiile de mai jos și anulează-o pe cea care nu prezintă un adevăr:
Unul din termenii necunoscuți ai adunării se află prin adunare.
Descăzutul se află prin adunare.
Scăzătorul se află prin scădere.
6. Aplică proprietățile cunoscute ale adunării pentru a rezolva exercițiul rapid.
Metoda cubului îi încântă pe elevi și îi face mai activi și interesați de problema pusă în dezbatere. Sunt solicitați toți copiii și atenția lor la lecție este mai mare.

Jocul didactic matematic este calea spre apariția motivației intrinseci în învățare pentru că: angajează afectiv elevii, stimulează interesul cognitiv al școlarului mic, mobilizează resursele psihice ale copiilor, asigură participarea creatoare a elevilor în rezolvarea sarcinii didactice.

Jocul didactic este, prin esența sa, o metodă puternic interactivă, care stimulează gândirea și creativitatea.

Bibliografie:

1. Cerghit, Ioan, *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006;
2. Peretti, A., *Educația în schimbare*, Editura Spiru Haret, Iași, 1996;
3. Hussar, E., Safciuc, T., *Colaborare și incluziune în sala de clasă: ghid metodic de utilizare a strategiilor incluzive în învățământul preuniversitar*, Editura Casei Corpului Didactic Bacău, 2008;
4. Leonte, R.; Stanciu, M., *Strategii activ-participative de predare-învățare în ciclul primar: Ghid metodic - științific în vederea utilizării metodelor active în învățământul primar*, Editura Casei Corpului Didactic Bacău, 2004;
5. Daraban, I., *Euristica rezolvării problemelor de matematică*, Editura Rovimed Publishers, Bacău, 2011.

Metode și procedee de însușire a operațiilor aritmetice cu numere naturale

Prof. Monalisa-Delia Pavăl
Școala Gimnazială „George Călinescu” Onești

Astăzi trăim în epoca unei vieți cerebral intensive, în care cea mai bogăție o reprezintă inteligența umană și creativitatea pe care suntem datori s-o cultivăm. Societatea de mâine va cere un coeficient de creație mult mai dezvoltat decât cel de azi, și, după cum se știe adultul creator este rezultatul formării copilului creator. Activitatea creatoare, însă, nu este posibilă fără o muncă sistematică, bine organizată și direcționată. Tocmai la aceasta contribuie problemele și exercițiile cu operații, cu numere naturale.

Ținând cont de cele relatate mai sus, de importanța pe care o are studiarea operațiilor cu numere naturale pentru dezvoltarea elevului, pentru formarea lui în conformitate cu cerințele unei societăți aflată în continuă transformare, am optat pentru realizarea lucrării cu această temă.

Brainstorming (metoda asaltului de idei) se desfășoară în două etape distincte: etapa producerii individuale a ideilor, pe baza problemei lansate de învățător și etapa aprecierii finale a ideilor, susținută critic de cadrul didactic. Prin această metodă se evaluează și activează toți elevii, se emit și se consemnează cât mai multe idei.

Avantajele metodei sunt următoarele: implicarea activă a tuturor participanților; dezvoltarea capacității de a trăi anumite situații, de a le analiza, de a lua decizii privind alegerea soluției optime; exprimarea personalității; eliberarea de prejudecăți; exersarea creativității și a unor atitudini deschise la nivelul grupului; dezvoltarea relațiilor interpersonale, prin valorizarea ideilor fiecăruia; realizarea unei ambianțe pline de prosepțime și de emulație.

De exemplu, la reactualizarea cunoștințelor despre înmulțire se poate folosi brainstormingul, elevii trebuind să răspundă la următoarea întrebare „Ce știți despre operația de înmulțire?”

(Este adunarea repetată; numerele

care se

rezultatul se

proba:

elementul

adunare

înmulțesc se numesc factori;

numește produs; $F1=P:F2$; $F2=P:F1$;

$F2 \times F1 = P$, $P:F1 = F2$, $P:F2 = F1$;

neutru este 1; este comutativă; este asociativă; este distributivă față de și scădere.)

Mozaicul este metoda care presupune învățarea prin cooperare la nivelul unui grup și predarea achizițiilor dobândite de către fiecare membru al grupului unui alt grup.

Avantajele metodei sunt următoarele: stimularea încrederii în sine a elevilor; dezvoltarea abilităților de comunicare, de cooperare, de relaționare în cadrul grupului; dezvoltarea gândirii logice, critice și independente; dezvoltarea răspunderii individuale și de grup; optimizarea învățării prin predarea achizițiilor altcuiva.

De exemplu, la însușirea cunoștințelor despre proprietățile înmulțirii se poate folosi metoda mozaic astfel: Cu ajutorul unor cartonașe colorate în 4 culori (roz, verde, galben și albastru) și numerotate cu numere de la 1 la 4, clasa va fi împărțită în 4 grupuri de câte 4 elevi (grupa roz, verde, albastră și galbenă). Fiecare elev va primi o fișă numerotată de la 1 la 4.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Se vor regrupă în funcție de număr. Cei cu numărul 1 vor forma grupa de experți care vor lucra la proprietatea înmulțirii – comutativitatea, cei cu numărul 2 vor forma grupa de experți care vor lucra la proprietatea înmulțirii – asociativitatea, cei cu numărul 3 vor forma grupa de experți care vor lucra la proprietatea înmulțirii – elementul neutru, cei cu numărul 4 vor forma grupa de experți care vor lucra la proprietatea înmulțirii – distributivitatea înmulțirii față de adunare. Vor lucra fișele, vor descoperii proprietatea înmulțirii (cu ajutorul manualului sau a învățătorului), se vor regrupă în grupele inițiale (grupa roz, verde, albastră și galbenă), vor „preda” colegilor, pe rând, proprietățile înmulțirii. Toți elevii își vor lua notițe.

Jocul didactic este un important mijloc de educație intelectuală – dezvoltă în copil capacitatea creatoare. Este o metodă ce cunoaște o largă aplicabilitate, regăsindu-se în cadrul tuturor orelor de matematică și asta datorită faptului că jocul imprimă un caracter mai viu și mai atrăgător activității școlare în care acesta tinde să fie integrat.

Jocul didactic facilitează asimilarea, fixarea și consolidarea cunoștințelor teoretice și influențează dezvoltarea personalității elevului, fiind un important mijloc de educație intelectuală.

Un exercițiu sau o problemă de matematică poate deveni joc didactic dacă urmărește un scop didactic, realizează o sarcină didactică, utilizează reguli și elemente de joc, vehiculează un conținut matematic accesibil elevilor, prezentat într-o formă atractivă.

De exemplu, la consolidarea cunoștințelor despre împărțire se poate folosi următorul exercițiu – joc: “Ajut-o pe Rița Veverița să ajungă la alune, știind că trebuie să treacă numai peste pietrele care au un număr ce se împarte exact la 9!”

35	82	63	36	9
48	18	99	42	27
49	28	54	90	37
72	45	48	27	64
89	18	98	81	62

Cubul este metoda care presupune explorarea unui subiect, a unei situații din mai multe perspective și permite abordarea complexă a unei teme. Metoda cuprinde următoarele etape: realizarea cubului pe fețele căruia scrie: analizează, aplică, argumentează, asociază, compară și descrie; anunțarea temei care va fi discutată; împărțirea clasei în 6 grupe, fiecare grupă abordând tema din perspectiva cerinței de pe una din fețele cubului; rezolvarea sarcinilor și prezentarea rezolvărilor celorlalte grupe; afișarea formei finale pe tablă, pe flanelograf, pe pereții clasei.

De exemplu, la consolidarea operațiilor cu numere naturale în centrul 0 -100, metoda cubului se aplică astfel:

Analizează tabelul de mai jos și spune în care zi copiii au rezolvat cele mai multe probleme.

Ziua	Numărul problemelor rezolvate			
	Ana Maria	Ioana	George	Dorin
prima zi	11	15	13	10
a doua zi	12	17	16	12
a treia zi	11	14	11	14

Compară următoarele operații:

$$72+14 \square 93+6 \quad 11+54 \square 84-14 \quad 27-16 \square 23-11$$

Aplică: Adună fiecare număr de pe paletă cu numărul scris pe minge.

Argumentează: Este posibil sau imposibil? Argumentează răspunsul cu ajutorul unor exemple.

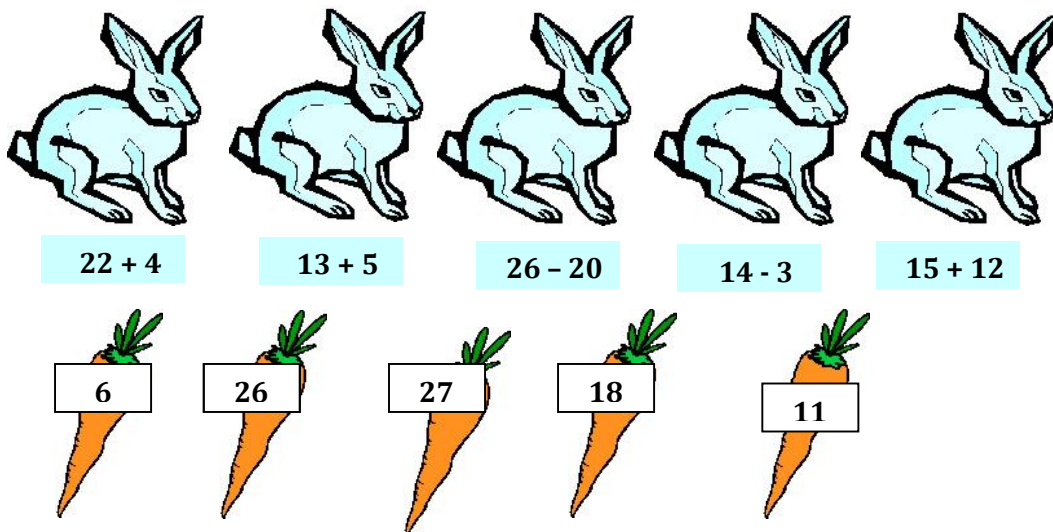
Suma poate fi egală cu unul dintre termeni.

Scăzătorul este mai mare decât descăzutul.

Suma a două numere este egală cu diferența lor.

Descrie care sunt etapele rezolvării unei probleme.

Asociază fiecare iepuraș cu morcovul potrivit:

Să vorbim despre probleme de matematică

Prof. învă. primar Maria Pintilie
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău

Noțiunea de problemă are un conținut larg și cuprinde o gamă largă de preocupări și acțiuni din domenii diferite.

În sens psihologic „o problemă” este orice situație, dificultate, obstacol întâmpinat de gândire în activitatea practică sau teoretică pentru care nu există un răspuns gata formulat.

În general, orice chestiune de natură practică sau teoretică care reclamă o soluționare, o rezolvare, poartă numele de problemă.

Referindu-ne la matematică, prin problemă se înțelege o situație a cărei soluționare se poate obține esențial prin procese de gândire și calcul.

Problema de matematică reprezintă transpunerea unei situații practice sau a unui complex de situații practice în relații cantitative și în care, pe baza valorilor numerice date și aflate într-o anumită dependență unele față de altele și față de una sau mai multe valori numerice necunoscute, se cere determinarea acestor valori necunoscute.

Valoarea formativă a rezolvărilor de probleme sporește pentru că participarea și mobilizarea intelectuală a elevilor la o astfel de activitate este superioară altor dimensiuni matematice, elevii fiind puși în situația de a descoperi ei înșiși modalitățile de rezolvare și soluția, să formuleze ipoteze și apoi să le verifice, să facă asociații de idei și corelații inedite.

Problema impune în rezolvarea ei o activitate de descoperire. Textul problemei indică datele, condiția problemei (relațiile dintre date și necunoscute) și întrebarea problemei, care se referă la valoarea necunoscută (Lupu, C.1998).

Pe baza înțelegerii datelor și a condiției problemei, raportând datele cunoscute la valoarea necunoscută, elevul trebuie să construiască șirul de judecăți care conduce la găsirea soluției.

Efortul pe care îl face elevul în rezolvarea conștientă a unei probleme presupune o mobilizare a proceselor psihice de cunoaștere, volitive și, firesc, motivațional – afective.

Dintre procesele cognitive cea mai solicitată și antrenată este gândirea, prin operațiile logice de analiză, sinteză, comparație, abstractizare și generalizare. Rezolvând probleme, formăm la elevi priceperi și deprinderi de a analiza situația dată de problemă, de a intui și descoperi calea prin care se obține ceea ce se cere în problemă. În acest mod, rezolvarea problemelor contribuie la cultivarea și dezvoltarea capacităților creatoare ale gândirii, la sporirea flexibilității ei, a capacităților anticipativ – imaginative, la educarea perspicacității și spiritului de inițiativă, la dezvoltarea încrederii în forțele proprii (Lupu, C.1998).

Rezolvarea de probleme de matematică contribuie la clarificarea, aprofundarea și fixarea cunoștințelor învățate la acest obiect de studiu. În același timp, explicarea multora dintre problemele teoretice se face prin rezolvarea uneia sau mai multor probleme în cadrul cărora se subliniază o proprietate, o definiție sau o regulă ce urmează a fi învățate.

În cadrul complexului de obiective pe care le implică predarea – învățarea matematicii în ciclul primar, rezolvarea problemelor reprezintă o activitate de profunzime, cu caracter de analiză și sinteză superioară. Ea îmbină eforturile mintale de înțelegere a celor învățate și aplicare a algoritmilor cu structurile conduitei creative, inventive, totul pe fondul stăpânirii unui repertoriu de cunoștințe matematice solide (noțiuni, definiții, reguli, tehnici de calcul), precum și deprinderi de aplicare a acestora.

Valoarea formativă a rezolvărilor de probleme sporește pentru că participarea și mobilizarea intelectuală a elevilor la o astfel de activitate este superioară altor demersuri matematice, elevii fiind puși în situația de a descoperi ei înșiși modalitățile de rezolvare și soluția, să formeze ipoteze și apoi să le verifice, să facă asociații de idei și corelații inedite.

Rezolvarea problemelor pune la încercare în cel mai înalt grad capacitățile intelectuale ale elevilor, le solicită acestora toate disponibilitățile psihice, în special inteligența, motive pentru care și în ciclul primar programa de matematică acordă problemelor o mare atenție.

Prin rezolvarea problemelor de matematică elevii își formează deprinderi eficiente de muncă intelectuală, care se vor reflecta pozitiv și în studiul altor discipline de învățământ. În același timp, activitățile matematice de rezolvare și compunere de probleme contribuie la îmbogățirea orizontului de cultură generală al elevului prin utilizarea în conținutul problemelor a unor cunoștințe pe care nu le studiază la alte discipline de învățământ. Este cazul informațiilor legate de distanță, viteză, timp, preț de cost, plan de producție, normă de producție, cantitate, dimensiune, greutate, arie, durata unui fenomen etc.

Problemele de aritmetică, fiind strâns legate prin însuși enunțul lor de viață, de practică, dar și de rezolvarea lor, generează la elevi un simț al realității de tip matematic, formându-le deprinderea de a rezolva și alte probleme practice pe care viața le pune în fața lor. Rezolvarea sistematică a problemelor de orice tip sau gen are drept efect formarea la elevi a unor seturi de priceperi, deprinderi și atitudini pozitive care le dau posibilitatea de a rezolva în mod independent probleme, de a compune ei înșiși probleme.

Modalități de dezvoltare a gândirii creatoare a elevilor prin orele de matematică

*Prof. învă. primar Iulia Roșu
Școala Gimnazială Nr. 1 Pâncești*

La nivelul copiilor din ciclul primar, orice rezolvare de situații problematice, constituie în același timp o manifestare a gândirii creativității lor. Principala caracteristică a gândirii creative la elevi este noutatea sau originalitatea soluției găsite, a ideii emise. Nu se poate vorbi în ciclul primar neapărat de existența unei creativități deosebite a gândirii școlarului, ci mai degrabă despre formarea unor premise pentru dezvoltarea ulterioară a creativității.

Copilul de vârstă școlară mică, adoptă o atitudine creatoare atunci când, pus în fața unei probleme, îi restructurează datele, descoperă căile de rezolvare, o rezolvă într-un mod personal.

„O descoperire mare, rezolvă o problemă mare – spune George Polya -, dar există un grăunte de descoperire în soluția oricărei probleme. Puteți avea în față o problemă modestă dată spre rezolvare; ea vă stârnește curiozitatea și vă pune în joc facultățile inventive. Și dacă o rezolvați prin mijloace proprii, puteți simți încordarea dinaintea descoperirii și vă puteți bucura de triumful rezolvării ei. O astfel de experiență, la vârstă de mare receptivitate, poate crea gustul pentru munca intelectuală, punându-și pentru toată viața amprenta asupra minții și asupra caracterului.”

În tot ceea ce fac, micii școlari își pot manifesta o atitudine creatoare: elaborarea unei scrisori, a unei compuneri, povestire, rezolvarea unui exercițiu sau a unei probleme, executarea unui desen, a unei lucrări practice. Activitățile școlare constituie un vast teren al creativității.

Orice act creativ presupune existența unui material care să fie prelucrat în mod creativ. Cunoștințele pe care le posedă elevul, gradul de stăpânire a lor constituie condiția esențială a creativității școlare.

Gândirea creatoare are nevoie, deci, de un material bogat cu care să opereze și să faciliteze generalizarea. Dar nu este vorba de simpla acumulare de cunoștințe, ci mai ales, de sistematizarea lor, de însușirea structurii interioare a cunoștințelor, de înțelegerea relațiilor reciproce ale obiectelor și fenomenelor. Oricât de bogat ar fi fondul de informații, nu este suficient pentru realizarea creativității. El trebuie prelucrat, de unde și necesitatea existenței unor instrumente în acest sens.

Activitatea matematică implică efectul gândirii, în special a celei creative, deoarece în clasele primare se formează noțiunile elementare cu care vor lucra pe tot parcursul vieții.

Factorii psihici care stau la baza dezvoltării creativității sunt: fluiditatea, flexibilitatea, și originalitatea. În realizarea actului de creație sunt necesare: o fantazie bogată, unele aptitudini speciale, implicarea factorilor motivaționali (curiozitate, interes pentru cunoaștere) și anumite trăsături ale personalității.

Am observat de-a lungul studiilor pe care le-am efectuat că există câteva modalități de lucru cu elevii care contribuie în mare măsură la dezvoltarea gândirii creatoare: exerciții de calcul oral ce definesc conceptual efortul mental prin care elevul rezolvă un exercițiu utilizând cunoștințele și experiența spre a rezolva situații noi: adună un număr sau mărește-l cu atât, de atâtea ori, compune o problemă.

Lucrurile se complică când cer elevilor să afle valoarea lui a și b , când suma lor este 80, cu condiția ca a să fie mai mare decât b sau a mai mic decât b .

Efortul intelectual e mai mare dar și satisfacția reușitei e mai mare, uneori explozivă, la rezolvarea exercițiilor de tipul: $a + b = 8$; $a - b = 2$. Ce valoare poate avea a sau b ?

Am observat de-a lungul timpului că există exerciții care stimulează elevii la un efort creative, de tipul „Caută și vei găsi”, având ca scop modalitatea de a găsi cât mai multe soluții la formarea unor numere, sarcina didactică fiind ca elevii să găsească toate soluțiile pentru formarea numerelor dintr-un număr de cifre cerut. Desfășurarea jocului: se dau cifrele 3, 0, 6. Ce numere de două cifre respectiv de trei cifre, fără a se repeta se pot forma?

„Pune corect semnul pierdut”. Jocul se joacă individual, pe baza unor fișe de muncă independent:

A) $23 + 37: 2 \times 3 = 10$

Soluția: $(23 + 37): (2 \times 3) = 10$

B) $3 \ 3 \ 3 \ 3 = 6$

Soluția: $(3: 3) \times 3 + 3 = 6$

C) Probleme cu mai multe soluții și probleme fără soluții:

„Adela are 4 bucăți de sfoară de lungimi diferite: 5 m, 10 m, 15 m, 20 m. Cum se poate confecționa o sfoară pentru rufele păpușii, lungă de cel puțin 18 m?”

Soluții: $15\text{ m} + 5\text{ m}$; $10\text{ m} + 15\text{ m}$; $20\text{ m} + 5\text{ m}$.

D) Probleme surpriză, la care enunțul sau rezolvarea sunt inedite.

Exemplu: Nelu are un frate și trei surori. Câți frați și câte surori are Nela, sora lui?

Soluția: 2 frați și două surori.

Tot în cadrul orelor de matematică am rezolvat cu elevii probleme cu multiple întrebări sau compuneri de probleme cu sarcini diferite.

Exemplu: Compune o problemă care să se rezolve printr-o operație de adunare și o înmulțire, când cunoaștem suma și diferența.

Aceste modalități, precum și altele, mi-au fost de mare ajutor în formarea unei atitudini creatoare la elevii mei, o condiție esențială fiind asigurarea unui climat bazat pe înțelegere, încurajare, interes.

Prin diverse întrebări am incitat gândirea elevilor la diverse operații matematice (deducție, inducție, comparație), antrenând gândirea acestora în diverse direcții.

Aceste activități mi-au arătat că am multe de realizat, de exemplu scoaterea din rutină, din obișnuit, pentru reușita deplină a acestor ore.

Bibliografie

1. Crețu, C., 1998, *Curriculum diferențiat și personalizat*, Ed. Polirom, Iași, p. 94;
2. Dimitriu, Gh., 2004, *Psihologia procesului de învățământ*, E.D.P., București, p. 35.

Contribuția compunerii și rezolvării de probleme și exerciții la dezvoltarea gândirii logice a elevilor

*Prof. învă. primar Laura-Elena Țârca
Școala Gimnazială „Spiru Haret” Bacău*

Principalele direcții de modernizare a curriculumului românesc au la bază diagnoza actualului curriculum și a sistemului de educație, dar și câteva repere europene, precum cadrul calificărilor și competențele - cheie. Două dintre aceste direcții, promovate de OECD, sunt flexibilizarea curriculumului prin personalizarea educației și centrarea pe elev. Acestea implică atât o bună cunoaștere a nevoilor de dezvoltare ale elevului, în funcție de care se construiește demersul educațional, cât și utilizarea unor strategii didactice care să angajeze în activitate toți elevii și care să permită adecvarea la diferitele nevoi și stiluri de învățare ale acestora. Alt element de noutate îl reprezintă structurarea conținuturilor pe domenii specifice fiecărei discipline, care, de asemenea, să arate continuitatea și progresul de la un an de studiu la altul. Competențele specifice și conținuturile cuprinse în programe sunt în strânsă relație. Noua programă conține o prezentare mai detaliată a conținuturilor, cu scopul de a sublinia elementele asupra cărora trebuie să se pună accent în exersarea competențelor specifice. Gruparea conținuturilor pe domenii ajută la urmărirea apariției/continuității/evoluciei acestora de la un an de studiu la altul. De reținut faptul că exemplele de activități de învățare sunt doar propuneri de valorificare a experiențelor concrete ale copiilor, ele putând fi sau nu folosite, completate, adaptate în funcție de condițiile oferite de colectivul de elevi, de materialele și mijloacele didactice avute la dispoziție. Fiecare cadru didactic poate veni cu propriile propuneri de activități de învățare, subordonate aceluiași scop: formarea competențelor specifice prevăzute de programa școlară.

Cred că un sistem educațional modern presupune continuitate și respect față de tradiție. Astfel, tradiția consfințește prezentul prin valorile consacrate, verificate îndelung, pe care le promovează. În afara acestor valori, comunicarea noastră cu generația tânără de astăzi nu poate exista.

Constatând nevoia sporită de exerciții și probleme cu caracter aplicativ, pentru exersarea gândirii logice a elevilor și pentru stimularea creativității lor, am căutat încă din clasa pregătitoare să le formez acestora deprinderea de a le rezolva cu ușurință. Pentru aceasta, încă de la primele probleme rezolvate în clasă, am folosit material didactic, am căutat să-i fac pe copii să înțeleagă enunțul, să sesizeze legăturile ce există între datele problemei. Un rol deosebit în rezolvarea problemelor l-au avut desenele, schemele, care ilustrează conținutul problemei și care o fac accesibilă, clasificând logica relației dintre date și dirijând elevul într-un raționament matematic sistematic și complex. Să emită ipoteze, să întreprindă diverse căutări, presupuneri, să stabilească diferite relații, să găsească drumul spre descoperirea necunoscutului care pe măsură ce se pătrunde tot mai adânc în miezul problemei, se lasă descoperită. După rezolvarea problemei am obișnuit elevii să verifice corectitudinea raționamentului și nu numai rezultatul obținut și să încerce și alte căi de rezolvare, solicitându-le astfel efortul gândirii la un nivel înalt și cultivându-le ingeniozitatea și capacitatea de a alege calea cea mai rapidă și economicoasă de rezolvare. Transpunerea rezolvării problemei într-un singur exercițiu a condus la formarea unei gândiri pluricuprinzătoare și sintetice în același timp. Exercițiile de sintetizare a rezolvării problemei într-un singur exercițiu, cu datele numerice ale problemei, apoi cu simbolurile literale, au fost modalități prin care am exersat gândirea elevilor în generalizarea algoritmului de rezolvare a problemei.

Una dintre metodele pe care le-am folosit spre a-i determina pe elevi să cunoască enunțul problemei, să poată sesiza relațiile dintre datele problemei și pentru a-i face să rezolve cu mai multă ușurință, a fost metoda grafică. Pentru a-i determina pe copii să-și însușească mai profund raportul dintre datele problemei, am folosit procedeul modificării și complicării enunțului și al cerinței. Am avut astfel posibilitatea să demonstrez cum se schimbă rezolvarea problemei în legătură cu schimbarea enunțului sau a datelor problemei. O altă modalitate care să conducă la realizarea obiectivului fixat a fost aceea de a rezolva probleme în care se schimbă cerința problemei inițiale. S-a observat astfel că dacă s-a modificat întrebarea, s-a modificat și modul de rezolvare a problemei. De asemenea, am propus elevilor spre rezolvare probleme în care am modificat eu enunțul, introducând o dată nouă, apoi am cerut elevilor să observe cum ar trebui modificată cerința problemei, în funcție de data introdusă. Compunerea de probleme este o activitate complexă, elevul fiind obligat să respecte structura exercițiului sau a figurii date și, în raport cu aceasta, să elaboreze textul problemei, text al cărui raționament să reclame rezolvarea oferită. Complexitatea acestui gen de activitate intelectuală constă în faptul că ea presupune, pe lângă stăpânirea tehnicilor de calcul și a deprinderilor de a stabili raționamente logice, un vocabular bogat, face apel la toate cunoștințele dobândite pentru a elabora un text cu conținut realist.

Importantă este, de asemenea, influența jocurilor și exercițiilor de calcul mintal în asimilarea cu succes a operațiilor aritmetice, din următoarele considerente:

- contribuția deosebită a acestor exerciții și jocuri în dezvoltarea proceselor psihice la elevi: memorie, judecată logică, atenție, capacitatea de analiză, sinteză și flexibilitatea gândirii;
- rezultatele bune obținute la clasă, materializate în procentul sporit de elevi care au asimilat operațiunile aritmetice și pentru care calculul în scris a devenit foarte simplu după ce s-a fundamentat calculul mintal, creând astfel o pondere mare rezolvării problemelor matematice.

Rezolvarea și compunerea de exerciții și probleme au asigurat succes:

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

- în învingerea unor dificultăți în asimilarea matematicii și i-au bucurat pe copii când soluțiile date de ei au fost cele reale;
- prin insistența la ore pe exerciții și probleme anume alese pentru „gimnastică spirituală” (activitate pregătitoare) am anticipat și facilitat asimilarea algoritmilor de calcul;
- elevii au înțeles că matematica face deopotrivă apel la gândire, judecată profundă, atenție, spirit de observație și un bun matematician, acționează simultan pe toate aceste coordonate. Indiferent de modul de organizare și desfășurare a lecțiilor, muncii de rezolvare a problemelor și exercițiilor i-au implicat un caracter educativ.

Pentru aceasta, în structura problemelor și exercițiilor am avut în vedere experiența de viață a elevilor, activitatea lor în școală, în familie, activitatea în afara școlii. Referindu-se la necesitatea antrenamentului în munca de rezolvare a problemelor, George Polya menționează că: „A ști să rezolvi probleme este o îndrumare practică, o deprindere, cum este înotul, șahul sau cântatul la pian care se poate învăța numai prin imitare și exerciții... dacă vrei să înveți înotul, trebuie să intri în apă, iar dacă vrei să înveți probleme, trebuie să rezolvi probleme.” (Polya, George, *Cum rezolvăm o problemă*, București, Editura științifică, 1965, p. 84) Această antrenare la efort personal constituie o condiție necesară pentru cel care învață matematică, dezvoltându-și astfel gândirea logică.

Bibliografie:

1. Ana, Dumitru; Ana, Maria-Luiza; Logel, Dumitru; Stroescu-Logel, Elena - „*Metodica predării matematicii la clasele I - IV*”, Pitești, Editura Carminis, 2003;
2. Polya, George – „*Cum rezolvăm o problemă*”, București, Editura Științifică, 1965.

Secțiunea „Didactica disciplinelor din învățământul (pre)primar”

**Cercetarea comparativă a programelor de mentorat – resurse
de învățare pentru formarea profesorilor**

Conf. univ. dr. Diana Csorba
Universitatea din București, Departamentul de Formare a Profesorilor

Cercetarea comparativă a programelor de mentorat reprezintă una din temele prioritare ale cursului masteral: Perspective comparative ale educației, din cadrul Programului de master: **Educației Presecundară. Politici și strategii de dezvoltare** al Departamentului de Formare a Profesorilor din Universitatea din București.

Formarea cadrelor didactice la nivel european a devenit nucleul unui interes constant al studenților și o ocazie de a exersa strategiile specifice ale cercetării comparative în educație. Problema care a prefațat demersul de cercetare s-a concentrat pe constatarea următoarei realități, descrise în termenii unei crize de sistem: *Formarea continuă*, urmează firesc ciclul metodologic de dezvoltare profesională și este etapă „care permite aprofundarea reflexiei și consolidarea cunoștințelor noi” în situații diversificate, în cadrul procesului de învățământ [12]. **Ruptura dintre formarea inițială și cea continuă reprezintă o mare problemă care se cere rezolvată printr-o soluție modernă și flexibilă.** Este de apreciat faptul că unicul criteriu, la nivel de stabilire a concordanțelor și a implicațiilor logico-științifice, între formarea inițială și formarea continuă, îl constituie sistemul creditelor transferabile de studii, dincolo de avantajele și de limitele acestuia.

Problema investigată – tema de cercetare comparativă pentru studenți – Formarea cadrelor didactice prin programe de mentorat – cercetare comparativă

Obiectivele cercetărilor comparative inițiate au gravitat în jurul unor probleme specifice, precum:

1. Identificarea principalelor aspecte legislative ce definesc specificitatea programele de mentorat din Europa.
2. Descrierea programelor de mentorat, realizarea de studii de caz reprezentative.
3. Realizarea comparației între două ori mai mult programe de mentorat europene, prin evidențierea asemănărilor și deosebirile dintre ele.
4. Evidențierea și explicarea amprente de unicat națională, în domeniul formării cadrelor didactice prin intermediul programelor de mentorat analizate.
5. Construirea unui model teoretic cu privire la posibilitățile de re formare/inovare a programelor naționale în acest domeniu.

Ipoteze preliminare propuse de studenți au făcut referire la următoarele supoziții:

1. Există caracteristici comune ale modelelor de formare a cadrelor didactice prin intermediul programelor de mentorat.

2. Experiența românească privind organizarea programelor de mentorat poate/nu poate oferi soluții/idei de reflecție altor țări membre ale Uniunii Europene.

3. Experiența programelor de mentorat la nivel european poate să constituie un ansamblu de modele de gândire și practică ce pot inspira benefic procesul de fundamentare și derulare a programelor de mentorat pentru cadrele didactice din România.

Metodologia utilizată a valorificat: analiza de conținut: studiul documentelor legislative, metodologii specifice de fundamentare și aplicare a programelor de mentorat în diferite state europene; **traducerea, analiza de text și analiza de sistem: cantitativă și calitativă a datelor și metoda comparativă.**

Metoda comparativă în științele educației: explorarea realității educative și formarea competențelor de învățare prin cercetare:

Dezbaterile cu studenții, viitoare cadre didactice, referitoare la utilitatea educației comparate au relevat diverse puncte de vedere dintre care amintim câteva apreciate a fi relevante pentru studiul nostru: „educația comparată a programelor de mentorat servește la cunoașterea și înțelegerea activității de formare și monitorizare a proceselor de formare continuă a cadrelor didactice a diverselor popoare, țări, națiuni, regiuni”, „grație cunoașterii unor sisteme educative, se poate ajunge la o cunoaștere adecvată și la o bună înțelegere a propriului sistem”, „aceste cunoștințe despre sistemele și programele de formare a cadrelor didactice proprii și din alte țări pot favoriza înțelegerea unor tendințe ale educației mondiale și opțiunea pentru un viitor educativ mai bun”, „educația comparată este un instrument fundamental pentru elaborarea și punerea în aplicare a reformelor și inovațiilor educative și un ajutor prețios pentru politica educativă”, „ea poate fi un puternic instrument de asistență tehnică educativă pentru țările mai puțin dezvoltate”.

Metoda comparației nu e doar o simplă acțiune de gândire, ea implică apropieri și depărtări de obiect, astfel încât ea se desfășoară în etape și pe nivele de cunoaștere, fiind un proces dinamic al cunoașterii pedagogice, cu patru nivele ale actului comparativ: descrierea, interpretarea, juxtapunerea și comparația. Prezentăm etapele cercetărilor inițiate de către studenți și câteva exemple ale studiilor inițiate în fiecare dintre etape:

1. **Descrierea** reprezintă adunarea aprofundată și completă a fenomenelor ce sunt comparate și apoi descrierea lor, prin vederi personale, consultarea de surse literare, documentarea extinzându-se asupra altor informații provenite din ordonanțe, legi, rapoarte, statistici, programe financiare etc.

Propunem spre exemplificare următoarele sinteze ale studiilor descriptive propuse de către studenți:

Pentru a participa la formarea inițială a cadrelor didactice în **Germania**, este nevoie de Hochschulreife (calificare de intrarea în educația superioară). Acest Hochschulreife poate fi obținut după absolvirea celor 12 sau 13 clase și promovarea examenului Abitur. Apoi, profesorii obțin o perioadă de doi ani în care trebuie să obțină calificarea. După acești doi ani, profesorii pot obține o poziție permanent [2]. În Germania, studenții în educație au o etapă pregătitoare, care este comparabilă cu faza de inducție. Ewald Terhart [15] subliniază totuși că, în Germania, majoritatea statelor, în prezent, nu au o perioadă oficială de inducție, dar se lucrează pentru a stabili niște programe.

În Scoția, profesori noi nu sunt încă pe deplin calificați atunci când au terminat formarea inițială. Pentru a câștiga pe deplin statutul de cadre didactice trebuie să treacă printr-o perioadă de probă. Ei au posibilitatea de a alege să urmeze schema de inducție pentru profesori (TIS). Acest lucru le va garanta un an de profesorat cu normă didactică de 70% din cea a unui profesor cu normă întreagă și sunt îndrumați de un mentor (conform Comisiei Europene, documentul de lucru al SEC, 2010). Mai mult, ei lucrează la dezvoltarea lor profesională prin

pregătirea unui portofoliu din munca lor și prin participarea la proiecte de cercetare. Predarea lor este observată încontinuu de către mentorul lor, de către alți colegi seniori, precum și autoritățile educaționale. La sfârșitul perioadei de probă, cadrul didactic se poate numi profesor deplin, dar perioada de probă poate fi prelungită sau înregistrarea provizorie poate fi anulată.

2. **Interpretarea** constă în analiza faptelor culese și descrise, o interpretare explicativă, o analiză minuțioasă pentru a cunoaște structura lor intimă. P. Rossello și J. A. Lauwerys o numesc „cercetarea semnificației explicative a datelor brute”. [9]

În acesta etapa a cercetării au fost realizate studii complete de caz, care au apelat mai mult sau mai puțin aprofundat la ansamblu de informații ce pot interpreta și înțelege modul de desfășurare a programelor de mentorat în contextul larg – filosofic, istoric, politic, economic, etc ce au permis apariția și desfășurarea lor.

3. **Juxtapunerea** este o tranziție către o comparație veritabilă și e prima treaptă propriu-zisă. Elaborată de Rossello, ea constă în a înregistra în coloane diferite semnele distinctive ale obiectelor de comparat, într-o ordine care să facă posibilă evidențierea similitudinilor, asemănarilor și diferențierilor. Acum apare al treilea termen al comparației, spune Robert Ulich, termen care are o semnificație calitativă. În acest moment al cercetării, studenții s-au raportat la studiile și cercetările de referință ce fundamentează la nivel de model teoretic programele de mentorat. Astfel, au avut în vedere în evaluarea programelor din diferite țări europene considerații teoretice cum ar fi:

a) Mentorul este un rol cheie în programele de inducție, menit să susțină socializarea profesorilor novice în contextul școlar și dezvoltarea profesională a acestora [4]. Mentoratul este un aspect foarte cercetat în sociologia formării a cadrelor didactice, cât și în cadrul programele de dezvoltare/inducție.

b) Mentoratul poate avea diferite tipuri de scopuri și obiective și poate fi abordat din diverse perspective. Wang și Odell diferențiază abordările în: **perspectiva umanistă, perspectiva criticii constructive și perspectiva debutului (a începutului în carieră)**. Fiecare dintre aceste 3 perspective are rădăcini în concepții majore despre procesul de învățare, luând în calcul obiectivele de mentorat, rolul mentorilor, expertiza și formarea mentorilor.

c) Sociologii Jo Little [1] și Jian Wang, Sandra J. Odell and Sharon A. Schwille [10] arată cum mentoratul poate facilita dezvoltarea profesională și oferă sprijin emoțional pentru membrii novice ai comunității școlare. O serie de studii au abordat caracteristicile, aptitudinile și competențele de mentori. Pe baza cercetărilor anterioare, Harrison, Dymoke și Pell [8] rezumă abilitățile necesare de către mentori în: **calități de ghidare, conducere, consiliere și sprijin**; se ocupă de **coaching, educare, și mobilizare**, și care să permită **organizarea și gestionarea și consiliere**. Rippon, J.H. și Martin, M. [13] identifică drept caracteristici importante ale mentor; accesibilitatea, credibilitatea în predare, cunoștințele profesionale și abilitățile motivaționale. În unele scheme de mentorat, profesorii mentori au și un rol de evaluare. Acest rol de evaluare poate complica în mod considerabil relația cu persoana care este formată. Orland -Barak, L. & Klein, S. [11] identifică trei metode suplimentare de mentorat: terapeutic, de instruire și de orientare reflectivă.

d) Există două modele principale pentru organizarea acestor studii: **modelul concurent și modelul consecutiv**. Unele țări oferă ambele opțiuni. În modelul concurent, studii profesionale încep alături de studiul domeniului propriu-zis la o fază timpurie. În modelul consecutiv, există o a doua fază distinctă pentru studiile profesionale după studiul de domeniu (matematică, geografie, etc).

4. Comparația propriu-zisă; pentru a găsi semnele distinctive esențiale, când este nevoie de o estimare, o examinare, o reflectare, o considerare, o evaluare a fenomenelor. Acest ultim stadiu apare capabil de nivel de sinteză, de conceptualizare teoretică, de vedere filosofică.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Pe baza datelor colectate prin intermediul rețelei Eurydice, Eurostat, TALIS, TIMSS precum și studii internaționale PISA, ediția 2013 a raportului Eurydice *Date cheie asupra profesorilor și a directorilor de școli din Europa* include indicatori cantitativi și calitativi standardizate și ușor de comparat, care oferă o privire de ansamblu a problemelor-cheie legate de profesia de cadru didactic în Europa [3].

Diversitatea de organizare a acestor sisteme este destul de mare și de eficiența lor în a ajuta la depășirea problemelor inițială a profesorilor poate să varieze. Deși nu toate țările oferă programe de mentorat de inserție profesională (numit de inducție, termen consacrat în majoritatea țărilor Uniunii Europene) cuprinzătoare, la nivel de sistem, multe dintre acestea oferă măsuri individuale de sprijin care poate ajuta pe profesori să depășească dificultățile specifice cu care se pot confrunta că noii veniți în profesie. Măsura de sprijin cea mai des recomandată este cea de mentorat, prin care un cadru didactic cu o perioadă semnificativă de experiență este numit să își asume responsabilitatea pentru profesorii nou calificați.

Rolul cercetătorului în investigația comparativă:

Referindu-ne la rolul cercetătorului în investigația comparativă, toți autorii consultați din domeniu subliniază ideea conform căreia creativitatea cercetătorului este un ingredient esențial. Studenții au experimentat și au sugerat o posibilă listă a comportamentelor pe care le-au găsit folositoare în direcția promovării gândirii creative în procesul cercetării inițiate: dechidere în fața posibilităților multiple; generarea unei liste a opțiunilor alternative; explorarea variatelor posibilități înainte de a alege una dintre ele; folosirea de căi multiple de exprimare care să stimuleze gândirea; utilizarea formelor neliniare de gândire precum mișcarea înainte și înapoi și/sau împrejurul subiectului cercetat pentru a obține o perspectivă nouă; încredere în virtuțile abordării procesuale în detrimentul abordării statice; nu este recomandată folosirea de soluții rapide, ci investiție în energie și efort în lucru; întreaga muncă este făcută cu plăcere.

Concluzii:

Cercetarea studenților a permis derivarea unor considerații concluzive ce au subliniat următoarele:

Nu există un model unic de politici eficiente de inducție; programele de inducție studiate, au o mare diversitate: acestea pot fi voluntare sau obligatorii, localizate (local sau regional) sau la nivel național; care pot sau nu pot fi legate de perioadele de probă sau de evaluare a competențelor cadrelor didactice. Studiile de caz sunt folosite pentru a ilustra aspectele cheie ale programelor de inducție și varietate de moduri în care acestea pot fi puse în practică.

Conceperea acestor programe trebuie să fie bazată pe observația conform căreia profesorii debutanți au nevoie de **trei tipuri de bază de sprijin: personal, social și profesional**.

O atenție specială ar trebui să se acorde calităților unui mentor. Mentorii trebuie să fie selectați în funcție de criterii riguroase. Criteriile de vechime și ierarhice sunt mult mai puțin importante decât alte calități intrinseci, cum ar fi abilități inter-personale, de comunicare și cunoștințe cu privire la învățarea adulților. În caz contrar, există riscul că mentori ar putea avea o "influență conservatoare" cu privire la practică de profesori începători, prin care se limitează expunerii lor la o un stil de predare inovator sau efectiv la experimentarea unor diferite abordări și strategii de predare.

Preipotezele studiului au permis derivarea unor noi ipoteze ce vor fundamenta alte cercetări viitoare. Metodele de cercetare valorificate au reprezentat în același timp și strategii de învățare a unor teme de interes reprezentate de problematica formării inițiale și continue a cadrelor didactice în Europa.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

- [1] A. Jo Little, *Sociologia Ruralis*, Volume 27, Issue 1, 1987, pp 21 – 37;
- [2] Deinum, Maandag, Hofman & Buitink, *How EU countries support Newly Qualified Teachers. Case study*, 2005, pp 46 – 48;
- [3] European Comision/eacea/eurydice, *Key data on the teachers and directors of schools în Europe*. Luxemburg, 2013, pp 16;
- [4] Feiman-Nemser, S. *Multiple Meanings of New Teacher Induction*, UȘ, 2010, pp 187 – 205;
- [5] Garrido, J. L. G. *Fundamente ale educației comparate*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1995, pp146 – 147;
- [6] George Văideanu, *Pedagogia comparată*, Revista de pedagogie, București, nr.11/1964, pp.107 – 115;
- [7] Glaser B.C. and Strauss A.L. *The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research*. Chicago , UȘ, ÎL: Aldine Publishing Company citați de Agabrian M, 1967, p. 178;
- [8] Harrison, J.K., Dymoke, S. & Pell, T. *Mentoring beginning teachers în secondary schools: an analysis of practice*, *Teacher and Teacher Education*, Vol 22, UȘ, 2006, pp 1055 - 1067 Dymoke, S. & Harrison J. K. *Professional Development and the Beginning Teacher: issues of teacher autonomy and instituțional conformity în the performance review process*, *Journal of Education for Teaching*, Vol 32 (1), UȘ, 2006, pp 71 – 92;
- [9] Iliescu, V. *Abordarea comparativă în pedagogie*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1976, p 9;
- [10] Jian Wang, Sandra J. Odell and Sharon A. Schwille, *Effects of Teacher Induction on Beginning Teachers' Teaching*, *Journal of Teacher Education*, 2008, pp 83 – 96;
- [11] Orland -Barak , L. & Klein, S. *The expressed and the realized: Mentors' representations of a mentoring conversation and its realization în practice*. *Teaching and Teacher Education*, UȘ, 2005, pp 379 – 402;
- [12] Pastiaux, E. et J., *Précis de pédagogie*, Editions Nathan, France, 1997, pp 126 - 129
- [13] Rippon, J.H. and Martin, M. *What makes a good induction supporter? Teaching and Teacher Education*, UȘ, 2006, pp. 84 – 99;
- [14] Robert Dottrens, A Pedro Rossello, *Internațional Review of Education*, Hamburg, nr.3/1959, p.267, citat de Iliescu V., 1976, p. 9;
- [15] Terhart, E. *Teacher education în Germany: current state and new perspective*, Germany, 2003, p 73.

Modalități de reducere a barierelor de comunicare didactică

Prof. Adina-Corina Albu
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr. 1 Bacău

Din lungul șir de posibile blocaje sau bariere cu care se confruntă procesul de comunicare didactică, care pot genera apariția unor erori sau pot îngreuna, chiar bloca realizarea acesteia. Se constată că acestea pot apare în orice moment al comunicării său anterior acesteia din cauza dotării fizice, psihice sau socio-culturale a interlocutorilor, acestea influențându-i în mod considerabil. Mai dificil este de a găsi modalități de remediere a acestor disfuncționalități, începând cu momentul în care este perceput obiectul despre care se comunică, cel în care se formează conceptul asupra a ceea ce s-a perceput conform cunoștințelor și experienței emițătorului, apoi e codarea percepției în simboluri, decodarea simbolurilor de către receptor pe baza experienței acestuia.

O percepere realizată eronat, un concept format în mod neadecvat, o simbolizare făcută inexact, o receptare distorsionată datorită unei interpretări unilaterale a contextului și o decodare lipsită de un fond adecvat de cunoștințe, constituie, oricare dintre acestea, sursa unei posibile disfuncționalități în comunicare. Rezolvarea acestei probleme se află în participanții la actul de

comunicării în care există bariere. Acestea pot fi depășite prin formarea unor abilități de comunicare eficientă.

Barierile, deși au forme diferite, pot fi evitate dacă se iau în considerare pentru înlăturarea lor câteva aspecte, precum: planificarea comunicării; determinarea clară a scopului acesteia; alegerea momentului adecvat pentru realizarea ei; clarificarea ideilor înainte de a comunica; utilizarea unui limbaj adecvat. (O. Ciobanu, 2003).

O modalitate care poate contribui la eficientizarea comunicării este utilizarea exercițiilor/jocurilor de spargere a gheții (ice - breaking). Jocurile de spargere a gheții includ de activități care au drept scop realizarea unui climat relaxant în vederea desfășurării activității ulterioare, au și rolul de a încuraja participanții să interacționeze, să comunice în contexte neobișnuite. „Rolul exercițiilor de spargere a gheții este acela de dezinhibarea participanților care interpretează roluri compensative cu unul sau mai mulți parteneri (se sprijină unul pe celălalt) și, desigur, reciproce (fiecare interpretează și o versiune, și cealaltă – ca în tehnica oglinzii, în care o persoană face un gest, iar partenerul său o imită)” (I.N.Dobridor, Știința învățării). Jocurile de spargere a gheții pot fi utilizate la începutul activității, dar și atunci când intervine monotonia. Câteva exemple de jocuri de spargere a gheții care pot fi utilizate în activitatea de consiliere individuală/de grup:

Jocul ECUSON

Scop: cunoaștere, autocunoaștere, autocaracterizare

Materiale necesare: instrument de scris, post-it

Mod de desfășurare: elevul va primi câte o foaie de dimensiunea unei cărți de vizită. I se cere ca pe aceasta să își scrie prenumele, pe verticală, cu litere de tipar după care să realizeze acrostihul prenumelui, scriind ce trăsături de caracter consideră că sunt reprezentative pentru el. În dreptul acrostihului, i se solicită să realizeze un desen care îl definește ca persoană. La finalul activității elevul își prezintă ecusonul consilierului/colegilor.

Jocul CĂRȚI DE VIZITĂ

Scop: autocunoaștere, autocaracterizare, formulare de întrebări și răspunsuri

Materiale necesare: instrument de scris, cărți de vizită

Mod de desfășurare: elevii vor primi câte o carte de vizită cu următoarele rubrici: nume și prenume, vârstă, localitatea de origine, pasiuni. Se solicită elevilor să completeze cartea de vizită cu datele personale, după aceea consilierul le va strânge și le va redistribui elevilor, fiecare elev primind cartea de vizită a unui coleg. Pe rând, elevii vor prezenta cărțile de vizită.

Jocul CE-AȘ FI DACĂ AȘ FI...?

Scop: autocunoaștere, relaționare, dezvoltarea creativității, imaginației și limbajului

Materiale necesare: instrument de scris, fișă de lucru

Mod de desfășurare: Elevul primește o fișă pe care sunt formulate mai multe întrebări la care trebuie să răspundă. După ce completează întrebările cu răspunsurile necesare, elevul își prezintă fișa consilierului/colegilor.

Pe fișă vor fi formulate întrebări de genul: Dacă aș fi altcineva, aș fi...; Dacă aș putea să fiu în alt loc acum, aș fi...; Dacă nu aș locui în țara mea, aș locui...; Dacă aș fi un animal, aș fi...; Dacă aș fi profesor, aș...; Dacă aș fi o culoare, aș fi...; Dacă aș fi un instrument muzical, aș fi..., etc.

Jocul LISTA DE CUMPĂRĂTURI

Scop: autocunoaștere, dezvoltarea limbajului, a creativității și a imaginației

Materiale necesare: instrument de scris, listă de cumpărături scrisă pe o coală A4

Mod de desfășurare: Elevul primește o listă de cumpărături pe care sunt notate diferite lucruri (obiecte concrete). Se solicită să își aleagă din lista de cumpărături două obiecte și să decidă ce pot face cu acele 2 obiecte alese, dacă ar fi pe o insulă pustie. Exemple de obiecte care pot fi trecute pe lista de cumpărături: pix, ochelari, mașină, card, funie, sac etc.

Recensământul problemelor

Este o tehnică folosită pentru a analiza elementele definitorii ale problemelor cu scopul de a produce de idei în vederea rezolvării acestora. Această tehnică este utilă atunci când se dorește optimizarea interacțiunilor din cadrul grupului. Astfel se pot identifica elementele componente ale problemelor cu care se confruntă grupul - cum ar fi problemele de comunicare.

Etapile care trebuie parcurse în această metodă sunt (Brilhart, Galanes, 1995):

- ✓ grupul este așezat într-un semicerc, cu fața spre tablă sau flip-chart;
- ✓ este explicat scopul metodei, care se focalizează pe analiza tuturor problemelor, întrebărilor, preocupărilor și dificultăților pe care fiecare membru al grupului dorește să le discute;
- ✓ liderul solicită fiecărui participant, să prezinte problemele sau întrebările pe care le are în legătură cu activitatea desfășurată în cadrul grupului. Liderul notează fiecare problemă pe flip - chart, accepuându-le pe toate problemele, fără să elimine niciuna dintre acestea, doar solicitând clarificări atunci când problema nu este formulată adecvat. De asemenea, liderul poate formula într-o frază mai concisă o problemă mai extinsă.
- ✓ grupul stabilește o ordine a priorităților a întregii liste de probleme; nu se elimină nicio problemă, se votează doar importanța lor în vederea stabilirii unei ierarhii;
- ✓ grupul poate identifica probleme care se pot rezolva imediat sau care sunt incluse în altele de pe listă ceea ce determină ștergerea lor de pe listă;
- ✓ fiecare dintre problemele rămase se vor analiza pentru a se identifica soluții de către tot grupul sau de către reprezentanți special aleși.

În comunicare poate fi importantă nu numai baza informațională, ci și cea afectiv-motivațională, Festinger denumește acest tip de comunicare „consumatorie”. Acesta, după ce a studiat comunicarea „instrumentală”, apreciind că este legată de reacția receptorului la presiunea de a comunica, considera că „un tip important de acte de comunicare rezultă din existența unei stări emoționale la cel care comunică. Bucuria, furia, ostilitatea par să producă presiuni de a comunica” (Festinger, 1996).

Bibliografie:

1. Coman, Cristina, (2009), *Comunicarea de criză. Tehnici și strategii*, Editura Polirom, Iași;
2. Neamțu, C. (1998), *Comunicare sau înstrăinare?*, Ed. Gnosis, București;
3. Pânișoară, Ion-Ovidiu (2008), *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, Iași;
4. Sălăvăstru, D. (2002), *Comunicare și dezvoltare personală*, Universitatea „Ion Creangă”, Chișinău;
5. Săucan, D.-Șt. (2002), *Comunicarea didactică*, Ed. AȚOS, București.

Jocul didactic – metodă de învățare eficientă în învățământul primar

*Prof. înv. primar Nela Andrei
Școala „George Călinescu” Onești*

Jocul este o activitate simbolică, mai mult decât o imitație a unor situații reale. Este o concentrare de acțiuni, stări și trăiri sufletești. Dacă nu ne-am juca, realitatea ar fi mai greu de suportat, pentru că nu doar copiii se joacă, ci toți oamenii. Așadar capacitatea de a ne juca este forma simbolică prin care reținem evenimente, întâmplări din viața reală, putându-le modifica după voie. De aceea, jocul produce satisfacție prin el însuși, nu doar prin rezultatele lui.

Jocurile au ca prim scop obținerea bucuriei, stării de bine. Pe chipurile copiilor se citește plăcerea atunci când se joacă. Dacă învățătorul știe să folosească cu succes jocurile în

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

cadrul activităților de învățare, acestea vor avea un randament sporit și vor deveni mult mai atractive.

Alături de alte forme de activități practice ale copiilor, jocul a fost cuprins în sistemul mijloacelor de educație. Prin joc se pune accentul pe cunoaștere, totodată, s-a acordat un interes mare raportului dintre joc și programul de instruire. Între joc și instruire există două coordonate – jocul stimulează procesul de instruire, iar la rândul lui jocul este condiționat de calitatea procesului de instruire (în funcție de experiența de viață a copilului). Jocul este un important mijloc de educare morală și socială. În jocurile didactice problemele educative sunt puse prin intermediul regulilor care reglează întreaga acțiune de joc. Însușirea regulilor de joc are o influență puternică în formarea judecății morale a copilului. Folosirea jocului ca metoda educativă, a fost făcută de pedagogia contemporană, de școala activă, fiind inclusă în rândul metodelor active.

Jocul didactic este recunoscut pentru contribuția deosebită pe care o aduce în instruirea și educarea elevilor și este inclus în sistemul metodelor de învățământ cu rezultate deosebit de importante. În primul rând pentru că jocul răspunde în modul cel mai fericit particularităților de vârstă a școlarilor. În al doilea rând elementul atractiv pe care îl conține stimulează interesul și curiozitatea epistemică a școlarului.

Între mijloacele instructiv-educative, jocul didactic ocupă locul cel mai important prin influența pe care o exercită asupra celor mai profunde laturi ale personalității copilului, prin rolul său în formarea unei gândiri corecte.

Procesele intelectuale declanșate în joc au darul de a conduce pe școlari în „a afla”, „a descoperi” adevăruri noi pentru ei pe fondul angajării doar în aparență a unui efort mai mic și în condițiile unei satisfacții evidente. După cum afirmă I. Cerghit „Strategia jocului este în esență o strategie euristică”.

JOCUL SILABELOR:

Elevii vor fi împărțiți în echipe egale. Fiecare elev din prima echipă va trece la tablă și la semnalul învățătoarei va scrie o silabă. Elevii din a doua echipă vor găsi silabe potrivite pentru a forma cuvinte. Jocul se continuă cu inversarea sarcinilor. Câștigă echipa care a găsit cele mai multe cuvinte.

JOC DE ATENȚIE:

Învățătorul spune propoziții și numește elevul care să răspundă dacă sunt adevărate sau false. În cazul celor false, elevul trebuie să formuleze propoziția în mod corect. Vor fi evidențiați elevii atenți (exemplu: Pisica latră. Elevul va răspunde: nu este adevărat, câinele latră.). În joc vor fi antrenați toți copiii. Se va urmări și se va corecta exprimarea lor.

CINE ȘTIE MAI MULTE?

Învățătorul spune un cuvânt (exemplu: „urs”, „măr”, „lalea”). Copiii vor spune toate numele de animale sălbatice, pomi/fructe, flori, cunoscute de ei. Pentru fiecare cuvânt primește un jeton. Câștigă copilul care adună cele mai multe jetoane.

TRAISTA FERMECATĂ:

Învățătorul pregătește o traistă în care va pune imagini din povești cunoscute. Traista va trece din mână în mână, de la un copil la altul, iar în acest timp elevii vor recita în cor versurile: „Traistă minunată, traistă fermecată ce ascunzi spune-ndată”. Elevul la care a ajuns traista când s-au terminat versurile o deschide, scoate o imagine, recunoaște povestea și descrie episodul înfățișat pe ea. Dacă copilul la care a ajuns traista nu recunoaște povestea se reia jocul. După ce s-a ghicit povestea, se scoate imaginea și se continuă jocul. Se procedează la fel până se vor epuiza toate imaginile pregătite. Vor fi evidențiați elevii atenți și care vor răspunde corect.

GHICEȘTE ȘI ALEGE:

Elevii au pe bancă un plic cu imagini decupate. Ei trebuie să găsească imaginea potrivită ghicitorii citită de învățătoare și să o așeze pe bancă. Învățătoarea trece pentru verificare și numește elevii care au descoperit imaginea corespunzătoare ghicitorii. În încheiere, învățătorul va face aprecieri asupra desfășurării jocului evidențiind pe cei care au dezlegat mai multe ghicitori și au respectat disciplina.

MINGEA FERMECATĂ:

Elevii sunt așezați în cerc. Un elev stă în mijlocul cercului cu o minge în mână. El aruncă mingea unui coleg spunând un substantiv. Elevul care prinde mingea trebuie să spună cuvinte care arată însușiri ale substantivului. Dacă elevul care prinde mingea reușește să îndeplinească sarcina corect, trece în mijloc și aruncă el altui coleg mingea. Învățătorul urmărește respectarea regulilor, iar la sfârșit face aprecieri.

Bibliografie:

1. Frâncu, Angela, *Jocuri didactice și exerciții distractive*, E.D.P., București, 1972;
2. Ionescu, Miron; Chiș, Vasile, *Strategii de predare și învățare*, Ed. Științifică, București, 1992;
3. Joița, Elena, *Didactica aplicată în învățământul primar*, Editura Gheorghe Alexandru, 1994;
4. Barbu, Hristu, *Activități de joc și recreativ distractive*, E.D.P., București, 1993.

Competență – performanță - eficiență profesională și pedagogică a educatorului contemporan

*Prof. învă. primar Roxana-Mihaela Anton
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Exercitându-și funcțiile și rolul său social, școala ca principal factor de cultură și civilizație, reprezintă ansamblul de componente rațional organizate și interdependente care asigură funcționalitatea ei internă, ca un tot unitar, urmărind realizarea anumitor obiective instructiv educative precise pe care prezentul, dar mai ales viitorul i le pune în față.

Deschiderea Europeană în reformă presupune transferul accentului pe activitatea elevului, transformat în partener activ la propria formare. Poziția acestuia ca obiect al educației devine una reflexivă, în care schimburile bilaterale ale experienței de idei, în parteneriat cu profesorul, reprezintă configurația modelului corect și adecvat momentului în actul educației. Școala nu trebuie să fie o instituție în care copilul să petreacă nemotivat sau motivat parțial, un timp al existenței sale. Aici „a munci „trebuie să aibă conotații nobile, care exclud relaționări semantice ca: „oboseală, rutină, timp pierdut”. Aici copilul trebuie să dorească să vină, ca într-o oază de liniște, de unde să poată privi clar propriul viitor, cu toate variantele posibile, din care să aibă șansa de a alege conștient pe cea care se potrivește cel mai bine atât aspirațiilor individuale, cât și potențialului propriu, ambele înserate în comanda socială a momentului istoric trăit.

De aceea diferențierea, individualizarea, apare ca o necesitate în cadrul procesului instructiv – educativ, deoarece fiecare individ este un unicat al colectivității. Fiecărui elev se cuvine a-i descoperi acel segment al predispozițiilor, aptitudinilor sau talentului, care să-i asigure împlinirea și mai ales să se inoculeze discret sentimentul valorizării obiective a performanțelor individuale, în contextul social, comparativ cu standardele epocii și cu performanțele celorlalți membrii ai societății în care trăiește.

Elementul cel mai important al paradigmei învățământului European include în planul activităților didactice, pe elev, cu universul său interior, potențat de componentele mediului educativ: școală, familie, societate. Tratarea diferențiată și individuală, într-o manieră flexibilă și responsabilă, a tuturor elevilor fără discriminări, pentru a evita supraîncărcarea acestora cu

elemente teoretice și care nu fac obiectul preocupărilor vârstei, este una din soluțiile pentru ca școala să asigure un climat afectiv adecvat care să permită parcurgerea fără sincope a perioadei de școlaritate.

Deosebiri individuale sunt o realitate, astfel nu vom afla un elev la modul general ci în fața noastră mereu va fi un elev – în particular, a unui individ care este adesea o enigmă, o „... problemă a cărui soluție nu poate fi găsită decât în el...”

Societatea contemporană are nevoie de un individ cu o capacitate de integrare rapidă și creatoare în realitatea progresului social, are nevoie de flexibilitate și productivitate în gândire, de o participare activă la propriul destin, de o contribuție personală la promovarea umană. Educația modernă se sprijină pe „a învăța să cunoști, a învăța să faci, a învăța să trăiești alături de ceilalți, a învăța să exiști” (J. Delors, 2000) de aceea prin tratarea diferențiată, individualizată, îl ajutam pe elev „a învăța să cunoască „potrivit particularităților sale individuale, să clasifice și să reclasifice, să treacă de la concret la abstract, să privească lucrurile dintr-un alt unghi, să fie elev și profesor în același timp. Trebuie prin modalitățile de tratare diferențiată folosite să-l învățăm „să facă”, prin construirea unui nucleu flexibil care să-i ofere rapid accesul la o meserie potrivită particularităților sale individuale. Astfel îl vom învăța să „trăiască alături de ceilalți, îl vom învăța să fie „deoarece scopul dezvoltării este „împlinirea omului, în toată bogăția personalității sale, a complexității formelor de expresie și a diverselor sale opțiuni ca individ, membru al familiei și al comunității, cetățean și producător, creator de tehnici sau spirit novator” (E. Faure)

Prin modalitățile de tratare diferențiată, individualizată, le formăm elevilor independență în gândire și acțiune, determinându-i să defrîneze singuri unele terenuri ale cunoașterii potrivit propriilor forțe, mobilizând capacitățile intelectuale de care dispune la etapa de vârstă la care se găsește. Creșterea cererii de instrucție, multiplicarea rapidă a cunoștințelor și amplificarea aspirațiilor, impun de fapt valorificarea la maxim a potențialului fiecărei vârste și luarea în considerare a particularităților individuale.

„Fiecare copil are o individualitate a sa.” Conducerea copilului în procesul instructiv - educativ trebuie să țină seama de caracteristicile acestei individualități... Dar, după cum un sculptor, de exemplu, nu poate din orice bloc de marmoră realiza orice statuie, tot astfel educatorul, nu poate din copil modela orice tip de personalitate. Sculptorul, privind blocul de marmoră de care dispune, întrevide modelul viitoare sale opere. Forma acestuia, dimensiunile, culoarea, caracteristicile cristalelor, fisurile, adânciturile, proeminențele sunt elemente care intervin sugestiv în conturarea modelului. La întrebarea: „Ce aş putea să fac din acest bloc?”, pe care eventual sculptorul și-ar pune-o, blocul de marmoră i-ar putea răspunde: „Poți multe, dar nu orice... Eu, acesta sunt... cercetează-mă cu atenție, folosește-te de orice cristal al meu și dă-mi strălucirea pe care oricine o dorește „(Ion Holban)

Punctul de vedere exprimat metaforic, pe care se sprijină citatul este cel al orientării și diferențierii în procesul de predare-învățare-evaluare, ca principal deziderat al unei „pedagogii a acțiunii”. Potrivit principiului accesibilității și individualizării învățământului, organizarea și desfășurarea procesului de învățământ, trebuie să se realizeze pe măsura posibilităților reale ale elevilor, ținându-se seama de particularitățile de vârstă, sex, nivelul de pregătire anterioară, precum și de deosebiri individuale, de potențialul intelectual și fizic al fiecărui elev. Aplicarea acestui principiu este premisa unei atitudini active a elevilor.

Orice demers didactic, coroborat cu toate celelalte activități conexe, trebuie să pornească de la premisa că ceea ce diferențiază omul, în interiorul regnului căruia îi aparține, este gândirea, definită drept capacitatea de a procesa informația și de a o folosi pentru lărgirea orizontului cognitiv. În sfera acestuia se situează în mod firesc, dobândirea abilității care să

rezolve problemele din viața cotidiană, fapt ce permite inserția socială a individului. Posibilitatea acestuia de a se adapta algoritmului mediului în care viețuiește.

Acest deziderat se realizează ținând cont de particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor, deoarece neglijând aceste diferențe influențăm negativ activitatea de învățare a elevului! Să nu uităm deci, că elevul este cheia procesului didactic și ne centram pe el. El nu se termină în acest proces și nu este materie primă pentru școală! El este viitorul societății și va trebui să se adapteze la ea și să o adapteze pe aceasta la visurile lui. El are așteptări pe care vrea să și le îndeplinească, are valori la care aderă, are anumite competențe și un bagaj biologic și cultural.

De aceea tratarea diferențiată a elevilor este o necesitate a învățământului contemporan, deoarece astfel elevul își va forma potrivit ritmului său competențele necesare integrării sale în societate și capacitățile necesare participării active la viața socială.

Învățarea centrată pe elev – imperativ al învățământului modern

*Prof. inv. primar Alina-Loredana Bârjoveanu
Școala Gimnazială Buhoci*

„Ce aud, uit. Ce aud și văd, îmi amintesc puțin. Ce aud, văd și întreb sau discut cu cineva, încep să înțeleg. Ce aud, văd, discut și fac, însușesc și deprind. Ce redau altcuiva, învăț cu adevărat. Ceea ce pun în practică, mă transformă.” (Confucius)

Vremea în care profesorul intră în clasă pentru „a predă”, elevul mergea acasă pentru „a, învăța” și apoi se întorcea în școală pentru „a reproduce” cât mai fidel cele memorate a apus. Punctul de vedere adoptat astăzi proclamă, primatul învățării elevilor în raport cu predarea profesorului”.

În învățământul tradițional temele erau mai importante decât dezvoltarea persoanei, programa mai importantă decât elevii, cunoștințele abstracte mai importante decât cele aplicative, abilitățile teoretico-discursive mai importante decât cele comportamentale, informarea mai importantă decât formarea. Informaționalul, transmiterea și acumularea de cunoștințe reprezentau centrul instruirii.

În vederea depășirii unei asemenea abordări unilaterale, învățământul modern și-a îndreptat atenția spre învățarea elevilor, priviți ca subiecți activi ai propriei lor formări. Totodată, s-a produs o deplasare a rolului central atribuit de obicei profesorului spre elev, considerându-se că, învățământul este mult mai eficient dacă este centrat pe elev și pe activitatea sa. Are loc o transformare radicală a modelului instructiv-educativ, centrat acum pe rezultate. Modelul centrat pe profesor vede în transferul de informații scopul principal al învățământului; cel centrat pe învățarea activă a elevului pune accentul pe achiziția de competențe, pe asimilarea și utilizarea de cunoștințe, cât și pe dorința de a continua să învețe pe toată durata vieții.

Obiectivele urmărite de către profesor, în școala tradițională, se limitau la transmiterea unui volum cât mai mare de cunoștințe elaborate și a unor procedee determinate de operare, solicitându-le elevilor o activitate mentală de memorare, reproducere și imitare. Se acordă o importanță excesivă predării rigide, care nu permitea elevilor să intervină, să aibă inițiative sau să adere la alte opinii.

Învățământul modern pune accentul pe latura formativă a învățării, preocupându-se de identificarea unor modalități eficiente de organizare și îndrumare a activității elevilor. În locul unui învățământ verbalist și pasiv, bazat pe transmiterea și receptarea unor cunoștințe elaborate se promovează ideea de efort personal, adică de a-l pune pe elev în contact direct cu sursa de informare, îndemnându-l la căutări, explorări, cercetări care să-l conducă la redescoperirea

adevărului pe cât posibil prin forțe proprii. Învățarea devine astfel o experiență esențialmente personală. Învățământul modern aduce în centrul atenției elevul, cu particularitățile, trebuințele și interesele sale. O asemenea abordare aduce schimbări de fond în predarea disciplinelor școlare. Profesorul devine organizatorul unor experiențe de învățare relevante, creând un mediu educațional care încurajează motivația intrinsecă, angajarea elevilor și interacțiunea pozitivă. A predă nu înseamnă să procedezi în așa fel încât anumite conținuturi să se întipărească în memoria unui elev pasiv, dar receptiv, ci, mai ales, să-l înveți pe acesta să participe activ la procesul didactic. Profesorul stimulează, organizează, îndrumă experiențele de învățare ale elevilor, încurajați să aibă inițiative și curaj de a acționa. Se realizează trecerea de la învățarea perceptivă, relativ pasivă, la învățarea activă, al cărui randament este considerabil mai mare. În acest context, sensul învățării trece de la „ce învățăm?” la „cum învățăm?”, la asigurarea acelor instrumente și mecanisme care să-l ajute pe elev, să învețe cum să învețe”.

Dacă acordăm atenția cuvenită elevului, dacă reușim să îl angajăm în actul învățării, învățarea fiind condiționată de experiența nouă trăită, la care ia parte acesta, succesul învățării este garantat. Pentru aceasta noi, cadrele didactice, trebuie să cunoaștem elevul, să cunoaștem stilul său de învățare, dar și potențialul său de învățare. Această cunoaștere conduce la tratarea diferențiată a elevilor și la progresul fiecăruia în învățare, în ritm propriu. Învățarea centrată pe elev îl pune pe acesta să învețe prin efort propriu, îi mobilizează capacitățile, îl implică în mod activ la actul învățării. El nu mai este un „spectator” la propria formare ci devine un „actor”.

Pentru elev activitatea de a învăța nu mai trebuie să fie o povară, un stres, deoarece învățarea autentică înseamnă o învățare din plăcere, nu o învățare pentru notă. Aceasta însă depinde și de noi, cadrele didactice. Dacă noi reușim să îi motivăm în învățare, dacă reușim să-i facem să înțeleagă că învață pentru ei, pentru viitor și nu pentru o recompensă, dacă reușim să adaptăm conținuturile învățării la necesitățile vieții reale, dacă reușim să-i pregătim pentru „măine” și nu pentru „azi”, dacă reușim să-i pregătim pentru a învăța pe tot parcursul vieții înseamnă că suntem adevărați dascăli.

Avantajele vizează atât elevii, care vor dovedi competențe care să-i ajute pe tot parcursul vieții, cât și cadrele didactice care, pe lângă faptul că dobândesc competențe de proiectare didactică inter și transcurriculară, se pot bucura de luminițele din ochii copiilor care reușesc să descopere, cheia” învățării.

Este în puterea noastră, a cadrelor didactice, să aducem elevul în centrul învățării, să ne transformăm propriile clase în medii inclusive de învățare, unde fiecare elev să se poată dezvolta în ritm propriu, să se simtă apreciat, să învețe din plăcere și nu din obligație, să gândească liber și să acționeze într-o societate în continuă dezvoltare.

Despre clasa pregătitoare

*Prof. înv. primar Maria Becheanu
Școala Gimnazială „Ion Creangă” Bacău*

Anul școlar 2012 - 2013 a debutat sub auspiciile unei schimbări mult discutate și disputate- introducerea clasei pregătitoare în învățământul românesc obligatoriu. Deși această premieră fusese precedată de o serie de discuții pro și contra, Ministerul Educației anunța introducerea clasei pregătitoare ca pe o schimbare ușoară, în care, spre deosebire de grupa pregătitoare de la grădiniță, prezența copiilor este obligatorie, rămân la școală patru ore pe zi, primesc absențe dacă lipsesc, dar vor învăța jucându-se și nu primesc note sau calitative.

Tocmai „terminasem” clasa a IV-a și mă gândeam să continui cu clasa I, dar suna mult mai interesant și mai mobilizator să fii timp de 5 ani alături de elevii tăi, „să-i crești” de mici și

să să participi la formarea lor cum poți mai bine și mai eficient, spre mulțumirea tuturor factorilor implicați (elevi, părinți, învățător). Așa că, deși aveam destul de mulți ani la catedră, am considerat posibilitatea de a fi învățător la clasa pregătitoare nu numai o noutate ci și o provocare pe care mi-am dorit-o și la care am răspuns cu seriozitate, dorință de reușită și multe emoții.

Cu aceleași mari emoții, ca un școlar începător, am participat la cursurile de formare organizate pentru învățătorii de la clasa pregătitoare și multe din întrebările mele au primit răspuns. În același timp am înțeles că învățătorul de la clasa pregătitoare nu trebuie să fie preocupat doar de respectarea programei. El trebuie să improvizeze, să conceapă, să combine activități, să confecționeze multe materiale didactice - știind că resursele în acest sens sunt foarte puține - și să țintească spre obiectivul major al tuturor activităților acela de a sprijini copilul pentru integrarea în activitatea școlară.

Mi-am cunoscut viitorii elevi înainte de începerea cursurilor. Veneau la școală, împreună cu părinții, cu bunicii sau cu frații mai mari și împreună am reușit să transformăm sala de clasă care – la început avea doar băncuțe și scăunele – în clasa noastră. Pusesem în practică tot ce învățasem la cursul de pregătire. Apelasem la imaginație, la experiența mea de învățătoare care mai predase în anii din urmă copiilor de 6 ani, dar și la statutul de fostă mămică de copii de 6 ani, dar mai ales apelasem la forța fizică, financiară și creatoare a părinților celor 29 de elevi din clasa mea. Pe parcursul acestor întâlniri „administrative” am decis de comun acord că ne vom numi clasa pregătitoare „Juniorii” și că mascota noastră va fi „Domnul Urs”, un urs haios, mai înalt decât juniorii mei care stătea agățat pe perete, observa tot ce se întâmpla în clasă și „avea grijă de copii”. În buzunarele salopetei lui, copiii aveau să găsească surprize fel de fel: dulciuri, fructe, frunze ruginii de toamnă, bilete la teatru, desene, fotografii, bilețele cu mesaje etc., totul în funcție de tema abordată.

Prima zi de școală a fost minunată! Clasa noastră era cu adevărat „prietenoasă”. Totul era pregătit. Decor de sărbătoare, dulăpioare, bibliotecă, centrele de învățare, jocuri și jucării, mochetă, tăblițe magnetice, litere, cifre, calculator, plasmă, calendarul naturii, punctul de prezentă, dar și etichetele și semnele de identificare de pe ușă, ecusoanele pentru copii și pentru „doamna”, pliante de prezentare, „surprizele” de pe băncuțe, salutul de bun venit scris pe tablă, însoțit de prenumele celor 29 de juniori și baloane, multe baloane.

Pe parcursul următoarelor zile de școală, dincolo de episoadele de legat șireturi, șters năsucuri, încheiat nasturi, ridicat pantaloni, legat fulare, pus/scos căciuli, mănuși, hăinuțe, pantofiori de schimb, am descoperit că juniorii mei s-au adaptat destul de ușor la „noutățile” clasei pregătitoare. Aveau un bagaj de cunoștințe bogat, un comportament adecvat și erau dornici să învețe ceva nou în fiecare zi, să socializeze, să colaboreze cu colegii, iar eu le ofeream posibilitatea de a-și îndeplini una dintre dorințele „cotidiene”, aceea de a face în permanență câte ceva, consumându-și în acest fel debordanta energie. Așa că împreună am scris, am socotit, am citit, am povestit, am desenat, am pictat, am recitat, am cântat, am modelat, am tăiat, am rupt, am lipit, dar mai ales ne-am jucat, o joacă inteligentă, plină de tâlc și învățătură.

Cel mai mult ne-a plăcut „Întâlnirea de dimineață”. O păstrăm și acum, chiar dacă suntem școlari mai mari. Întâlnirea de dimineață – care se ținea în mijlocul clasei, jos, pe mochetă- avea ceva special. Dacă la început ne-a ajutat să ne cunoaștem mai bine, să ne salutăm, să numărăm și să identificăm absenții, am trecut apoi la o mai bună cunoaștere a zilelor săptămânii, lunilor anului, anotimpurilor, la discuții despre vreme și despre timp sau despre tema zilei, toate presărate cu cântecele, poezii vesele, jocuri, zâmbete. Întâlnirea de dimineață ne apropia, ne făcea să ne simțim bine împreună, ne deschideam sufletele și ne împărtășeam evenimente importante, aniversări, căderea/creșterea unui dințișor, întâmplări, „secrete” și

citeam savuroasele mesaje de la Domnul Urs. Aveam/avem și un cântec al nostru, „Imnul Juniorilor”, pe care îl cântam/cântăm cu mândrie în clasă, la plecare, la activități sau în drumeții.

„Hai să spunem una!”, „Piticii”, „Zece degețele”, „Dacă ve sel se trăiește”, „Cu stânga, cu dreapta”, „Am o casă mică”, „Bat din palme”, „Onica, doica”, „Aș mâna o portocală”, „Pleacă trenul”, „Telefonul fără fir”, „Pânza de păianjen”, „Curcubeul”, „Culorile”, „Dirijorul”, „Ferma animalelor” și multe alte jocuri, cântece, poezii vesele, versuri/cântecele de tranziție ne-au însoțit pe parcursul întregului an de „pregătitoare”, transformând învățarea într-o activitate mult mai plăcută, ușurând astfel trecerea la clasa I.

Acum totul este așa cum trebuie să fie: ne înțelegem, ne ajutăm, ne exprimăm din ce în ce mai corect și mai frumos, citim, scriem și socotim din ce în ce mai bine, facem progrese – fiecare în ritmul lui - iar abordarea învățării integrate contribuie din plin la acest lucru.

Colectivul de elevi, deși prea numeros (acum suntem 33), a devenit tot mai unit, mai omogen, iar copiii apreciază avantajele muncii în echipă. Au responsabilități pe care le îndeplinesc cu seriozitate, participă cu interes și plăcere la activitățile extrașcolare la care sunt invitați și implicați tot mai des părinții, care sunt niște oameni minunați și răspund cu proptitudine solicitărilor noastre.

Ca învățător la clasa pregătitoare mi-a plăcut cel mai mult faptul că am avut o mare libertate de alegere (materiale, metode, unități tematice, flexibilitatea orarului etc.) De asemenea, am apreciat faptul că alocarea timpului nu mai urmărea doar secvențe clasice de 50 min/disciplina și 10 min pauză, ci se lucra cu un calup de timp alocat unor proiecte/teme care își propuneau formarea la elevi a unor competențe sau a unor valori și atitudini prin activități integrate.

Orice schimbare aduce emoții și păreri diferite, dar micuții școlari au dovedit faptul că au mai puține griji și temeri decât adulții și s-au adaptat foarte ușor la cerințele clasei pregătitoare, fiind foarte motivați și încântați de noul statut de școlar. Învățarea timpurie favorizează oportunitățile de învățare de mai târziu, iar juniorii mei au învățat jucându-se, ușurând astfel trecerea la clasa I, fapt dovedit în anul școlar următor, când nu am mai simțit vechile griji ale începutului de an școlar, cu copii proveniți de la diferite grădinițe, cu grade diferite de acumulări, comportamente școlare diferite sau frecvență redusă în învățământul preșcolar. Clasa întâi a fost pentru noi doar un al doilea pas pe drumul spre cunoaștere. Păcat că nu am putut rămâne în aceeași sală de clasă. Acum avem o sală nouă și colegi mai mari în schimbul doi, dar noi ne-am mutat cu toate lucrurile noastre de suflet și încercăm să avem grijă de ele și să păstrăm atmosferă plăcută din clasa noastră, prielnică pentru învățare și joc, așa cum a fost în clasa pregătitoare.

Bibliografie:

1. Ciolan, Lucian, 2008, *Învățarea integrată*, Editura Polirom, Iași;
2. MEN (2013): *Programe școlare pentru clasa pregătitoare*, București.;
3. Șchiopu U.; Verza E. (1997): *Psihologia vârștelor*, București, Editura Didactică și Pedagogică.

Formularea întrebărilor - unelte ale dezvoltării gândirii critice

Prof. înv. primar Carmen-Elena Butnaru
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău

De ce este nevoie de gândire critică? Poate pentru că noi, dascălii, urmărim să formăm oameni cu putere de decizie, oameni cu simțul răspunderii, oameni cu idei proprii, oameni în adevăratul sens al cuvântului.

Asemenea matematicii, limbii române sau științei, gândirea critică are nevoie de unelte și de metode potrivite pentru utilizarea acestor unelte.

Psihologii de la Harvard ne prezintă două activități principale pe care le facem tot timpul atunci când gândim:

1. Culegem informații ori colectăm date Mintea noastră observă și colectează informații despre lumea înconjurătoare cu ajutorul celor 5 simțuri. Observăm înălțimea, mărimea, greutatea, culoarea, textura obiectelor și le comparăm între ele.

2. Tragem concluzii pe baza informațiilor culese. Putem trage concluzia că o clădire este prea înaltă pentru a sări sau un atom este prea mic pentru a putea fi văzut cu ochiul liber.

Ceea ce deosebește o persoană care gândește critic de una care nu gândește critic este modul în care evaluează informațiile adunate și concluziile la care a ajuns.

Non-gânditor critic - Gânditor critic

Pentru a evalua informațiile și concluziile un gânditor critic trebuie să folosească cele mai importante unelte din cutia gândirii critice: întrebările.

Copiii învață din primele experiențe școlare să fie atenți nu doar la ceea ce spune dascălul lor, ci și la ceea ce înțeprinde acesta. Prin observații atente, elevii află ce este considerat important, ce li se va cere în viitor și ce tipuri de informații va trebui să stăpânească în momentul evaluării. Astfel, pe lângă transmiterea de informații și idei, prin alegerea întrebărilor, profesorul indică ceea ce trebuie să aprecieze elevii săi.

Pentru a gândi critic, noi trebuie să pune întrebări în legătură cu informațiile sau datele pe care le-am adunat: Este important? Este relevant? Este aplicabil? Dar și în legătură cu concluziile pe care le-am tras în urma informațiilor sau datelor colectate: Este această concluzie corectă? Este logică? Este compatibilă cu informațiile culese?

Dacă vederea îți face probleme, o lentilă este cea mai ușoară cale de a vedea clar obiectele. În același mod lentila gândirii critice, întrebările, te poate ajuta să gândești. Howard Garner (2000, p. 4) spune: În peisajul meu educațional întrebările sunt mai importante decât răspunsurile. Cunoașterea și, mai important, înțelegerea ar trebui să decurgă din investigarea constantă a întrebărilor.

Un instrument puternic pentru promovarea, sau dimpotrivă, pentru descurajarea gândirii critice în constituie formularea întrebărilor. Întrebările care îi invită să reflecteze, să analizeze, să evalueze, să-și imagineze, să creeze sau să cântărească un răspuns ridică nivelul gândirii copiilor și îi învață că gândirea lor are valoare.

Orice activitate de învățare implică formularea unor întrebări. Întrebările servesc la fixarea obiectivelor de învățare (ce ne propunem să învățăm, de ce ne interesează acest lucru, cum vom putea afla răspunsuri care să ne mulțumească) și tot ele ne ghidează procesul de reflecție asupra lucrurilor pe care le-am învățat.

Măiestria de a lansa o întrebare adecvată situației și de a o valorifica din plin, prin diverse întrebări, potențialul informativ, cognitiv, atitudinal al unui text sau a unei probleme îl ajută pe profesor să ghideze pașii elevilor.

Exemple de cuvinte care pot fi utilizate pentru a concepe întrebări sunt prezentate în taxonomia lui Bloom. Taxonomia oferă o structură utilă pentru a evita formularea întrebărilor/cerințelor de un singur tip. Întrebările/cerințele pot ajuta la învățare nu numai la testare.

Taxonomia lui Bloom este o ierarhie de capacități de gândire care variază de la competențe simple, cum ar fi cunoștințele, la competențe complexe, cum ar fi evaluarea.

Toate felurile de întrebări sunt importante pentru că toate duc la diverse moduri de a gândi, la utilizarea unei game largi de cadre conceptuale, procese de gândire și experiențe de

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

învățare. Este foarte important să vedem interogarea ca o „entitate circulară, în care fiecare tip de întrebare declanșează o gamă întreagă de procese de gândire.” (Richard, P., 1993, p. 6)

Bibliografie:

1. Garner, H., (2000), *Minte disciplinată*, Editura Sigma, București;
2. Garner, H., (2006), *Inteligențele multiple*, Editura Sigma, București;
3. Stelle, J.; Meredith Kurtis S. (2003), *Aplicarea tehnicilor de dezvoltare a gândirii critice*, ghidul IV, Supliment al revistei *Didactica Pro*, nr. 2 (8);
4. Pearson, P., Hansen, J., & Gordon, C. (1979), The effects of background knowledge on young children's comprehension of explicit and implicit information., *Journal of Reading Behavior*.

Metoda – „răspunde – aruncă - interoghează”

Prof inv. primar Carmen Cernat
Școala Gimnazială Huruiești

Metoda R.A.I. urmărește dezvoltarea capacităților de comunicare ale elevilor prin întrebări și răspunsuri. Denumirea acestei metode provine de la inițialele cuvintelor Răspunde – Aruncă – Interoghează, poate fi folosită la începutul lecției, când se verifică cunoștințele anterioare sau la sfârșitul unei lecții sau a unei secvențe de lecție cu scopul de a verifica nivelul de însușire a cunoștințelor. Activitatea se desfășoară sub forma unui joc de aruncare a unei mingi micuțe și ușoare de la un elev la altul. Copilul care aruncă mingea unui coleg, îi adresează și o întrebare din lecția predată. Acesta prinde mingea și răspunde la întrebare, apoi aruncă mai departe altui coleg punând la rândul lui altă întrebare. Elevul care pune întrebarea trebuie să cunoască și răspunsul. Atunci când cel care prinde mingea și nu cunoaște răspunsul, va ieși din joc și va răspunde elevul care a aruncat. În cazul în care cel care aruncă și întreabă este descoperit că nu știe răspunsul la întrebare, este scos din joc. Eliminarea din joc a celor care au răspuns greșit sau nu au știut să răspundă, va conduce la rămânerea în grup a elevilor foarte bine pregătiți.

Metoda R.A.I. se poate adapta oricărui tip de conținut și poate fi folosită la toate disciplinele. Elevii sunt încântați de această metodă-joc în care se îmbină plăcut cooperarea și competiția. În același timp este un mod de a realiza un feedback rapid, energizant la care participă toți elevii și mai puțin stresant decât metodele clasice de evaluare. Această metodă nu are ca scop sancționarea cu calificativ a elevilor ci permite reactualizarea sau fixarea cunoștințelor prin exersarea abilităților de comunicare interpersonală.

Antrenați în jocul cu mingea, capătă curaj și cei mai timizi elevi, comunică mai ușor și participă cu entuziasm la o activitate care are de fapt în vedere atât învățarea cât și evaluarea, dar nu într-o atmosferă rigidă ci mult mai relaxantă.

Această metodă este și un exercițiu de solicitare a atenției, care va trebui să fie mereu trează și distributivă, deoarece elevii nu vor ști nici când vor primi mingea și nici la ce întrebare vor trebui să răspundă prompt și corect. Accentul se pune pe ce s-a învățat dar și pe ce se învață prin intermediul creării de întrebări și răspunsuri.

Metoda R.A.I. poate fi organizată cu toată clasa sau pe grupe mici, membrii grupurilor se autoelimină reciproc, iar la finalul jocului va rămâne un singur elev, cel mai bine pregătit. Învățătorul supraveghează desfășurarea jocului, intervine atunci când apar probleme, nelămuriri legate de răspunsuri sau se creează dezordine.

Am folosit această metodă în clasele I și a II-a cu scopul de fixare a operațiilor de adunare și scăderea, a noțiunilor de geometrie și în clasa a III-a pentru fixarea și evaluarea operațiilor de înmulțire și împărțire a numerelor naturale.

**Posibilități de realizare a strategiilor educaționale centrate pe elev
în cadrul activităților practice**

*Prof. inv. preșcolar Maria Chiriloaie
Școala Gimnazială „Alec Russo” Bacău*

Actualul curriculum pentru învățământul preșcolar plasează copilul în centrul procesului educațional, vizând dezvoltarea globală a acestuia în acord cu particularitățile de vârstă și individuale, experiențele de învățare desfășurate în grădiniță, cât și în context nonformal.

Centrarea pe elev este o cale de abordare a procesului instructiv-educativ, care are ca finalitate valorificarea optimă a elevului, ca subiect de învățare.

O activitate educațională este centrată pe elev atunci când satisface următoarele cerințe: „se bazează pe caracteristicile personale ale elevilor; are ca scop dezvoltarea de competențe (obiectiv principal) și transmiterea de conținuturi specifice (obiectiv secundar); implică elevul în planificarea, execuția și evaluarea ei; constituie o experiență de învățare pozitivă; permite transferul de experiență la altă situație educațională” (Strategii educaționale centrate pe elev, București, 2006).

Activitatea practică este parte a domeniului experiențial „Om și societate”, care își propune ca finalitate integratoare pregătirea copiilor pentru viață și pentru muncă, aspect cuprins în obiectivele - cadru și de referință specifice domeniului experiențial.

În activitățile cu preșcolarii pot fi abordate cinci strategii utile în programarea și realizarea activităților centrate pe elev (învățarea mediată, învățarea activă, simularea de cazuri, învățarea colaborativă, învățarea experiențială).

Aplicația exemplifică modul în care teoria se poate operaționaliza în practică, astfel încât să permită preșcolarului o implicare totală în întreg procesul de dobândire a cunoștințelor, de la procesul de planificare și până la cel de execuție și evaluare a activității, abordând că tip de strategie învățarea experiențială.

Învățare experiențială

Grupă: mare

Domeniul: Om și societate

Disciplina: Activitate practică

Unitatea de învățare: Însirare

Tema: Însirarea – trecerea a două fire prin orificiul unei mărege, apoi pe fiecare fir este câte o mărege „Salba”

Obiective operaționale:

Psihomotrice:

OPM1: să înșire măregele trecând firul de ață prin acestea;

OPM2: să realizeze „salba” trecând două fire de ață prin orificiul unei mărege, apoi pe fiecare fir câte o mărege;

Afectiv-atitudinale:

OA1: să manifeste curiozitate și interes pentru activitate;

OA2: să se implice responsabil în activitate.

Cognitive:

OC1: să denumească/descrie etapele înșirării simple;

OC2: să identifice/compare etapele înșirării complexe.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Evenimentul lecției	Obiective operaționale	Secvența de conținut	Strategia didactică		
			Metode	Mijloace	Forme de organizare
Actualizarea achizițiilor anterioare	OPM1 OA1 OC1	a. Copiii înșiră 3-4 mărgel din coșuleț pe un fir de ață. b. Copiii descriu etapele de realizare a înșiruirii simple.	exercițiul conversația explicația	coșuleț cu mărgel, ațe	individual
Prezentarea optimă a noilor conținuturi	OA2 OC2	a. Copiii observă individual câte o salbă, cu sarcina de a analiza și identifică modul de realizare. b. Copiii explicitează observațiile făcute.	observația explicația	salbe model	individual
Dirijarea învățării/asigura rea feed-back-ului	OA2 OPM2	Copiii execută, prin analogie și valorificând observațiile anterioare, înșiruirea mărgelilor pentru a realiza forma finală a salbei, respectând tehnica înșiruirii complexe. b. Evaluarea se realizează pe bază de expoziție. b. Feed-back-ul se asigură prin alegerea celor mai reușite salbe pentru a împodobi gâtul păpușilor din sala grupei.	exercițiul conversația	coșulețe cu mărgel, fire de ață lucrări finale	individual frontal

Centrarea pe elev devine atât o condiție de calitate și eficiență a procesului formativ, cât și una dintre cele mai la îndemână căi de rezolvare a numeroaselor dificultăți pe care le cunoaște și le amplifică învățământul contemporan: diminuarea motivației pentru învățatură, scăderea gradului de implicare a copiilor în activitatea de învățare, favorizarea abordărilor mecanice și reproductivă în învățare în defavoarea celor euristice, accentuarea pronunțată a abordării pasive de către profesor/elev a activității didactice, rutină și monotonie în procesul de învățământ, tratarea frontală nediferențiată a întregii clase de elevi de către profesori, scăderea performanțelor școlare.

Învățătorul creativ – premisă a calității învățării

Înv. Angela Ciupală
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău

„Nu vă mândriți cu predarea unui număr mare de cunoștințe!
Stârniți numai curiozitatea.
Mulțumiți-vă să le deschideți mințile, nu le supraîncărcați!

Puneți în ele scânteia!” (Anatole France)

Analizând poziția cadrului didactic în fața problemelor instruirii și ale învățării, profesorul Ioan Neacșu afirmă că „educatorii sunt solicitați astăzi, în mod continuu, să promoveze învățarea eficientă. Și nu orice învățare eficientă, ci una participativă, activă și creativă.” Ca expresie a modernizării procesului de învățământ, didactica contemporană promovează concepte și atitudini educaționale noi, o flexibilizare curriculară menită să promoveze creativitatea învățătorilor.

Un cadru didactic de succes este cel care deține, pe lângă cunoștințe, priceperi și deprinderi, anumite aptitudini care-i permit să-și îndeplinească munca în mod creator. În activitățile cu caracter creator o mare contribuție o au: forța imaginației, inteligența, suplețea gândirii, calitățile voinței, pasiunea pentru muncă, nonconformismul, curajul, perseverența, răbdarea, dar și talentul. Creația nu este posibilă fără existența unei experiențe de viață cât mai bogate, fără numeroase cunoștințe din domeniul specialității, fără o muncă asiduă pentru dobândirea acestora, fără stăpânirea perfectă a deprinderilor necesare îndeplinirii unei anumite activități. „Orice operă mare este fructul răbdării și al perseverenței, combinate cu o atenție orientată cu tenacitate asupra unui obiect special.” (Ramon y Cajal) Pe de altă parte, creativitatea este o sursă de putere și de energie inepuizabilă, constituie un factor esențial de progres în cariera cadrului didactic.

Învățătorul creativ este cel care asigură climatul propice pentru exprimarea ideilor proprii, creează situații pentru autoînvățare, încurajează gândirea divergentă, stimulează elevii să caute noi conexiuni între fenomene, să imagineze noi soluții pentru probleme, să asocieze imagini și idei, să formuleze ipoteze îndrăznețe, să emită idei și să dezvolte ideile altora. Învățătorii creativi determină dezvoltarea creativității elevilor. Disponibilitatea învățătorului de a fi creativ în raport cu elevul duce nu numai la dezvoltarea creativității elevului, ci și dezvoltarea propriei sale creativități. Majoritatea elevilor percep actul învățării ca pe o obligație. Dacă noi, învățătorii, suntem inovatori, creativi, învățarea poate deveni o plăcere. Învățătorul poate contribui hotărâtor la dezvoltarea potențialului creativ al elevului, dacă va diversifica și diferenția adecvat conținutul și metodologia activităților didactice în raport cu receptivitatea optimă a școlarului mic față de aceste activități. Un învățător care este conștient de importanța lui nu va ignora niciodată proiectarea riguroasă a instruirii elevilor, planificarea procesului de cunoaștere și va opta să meargă pe o cale de organizare creatoare ce va pune în evidență condiții optime de asimilare a conținuturilor învățării, de a concentra eforturile elevilor în rezolvarea sarcinilor prin activități organizate, dar și spontane.

Metodele și procedeele didactice pe care le utilizează învățătorul în procesul de predare - învățare au un rol deosebit de important în realizarea învățării creative. Există o multitudine de mijloace prin care dascălul stimulează și dezvoltă creativitatea școlarului mic: jocuri de istețime și perspicacitate, construcții de probleme, jocuri pentru căutarea de cuvinte, jocuri de echipă, activități practice.

Abordarea creativă a conținuturilor învățării reprezintă o cale spre o învățare de calitate. Tot mai mulți elevi au acces la numeroase surse de informație, precum enciclopedii, dicționare, softuri educaționale.

Spre exemplificare, voi prezenta o activitate pe care elevii au abordat-o cu plăcere. Folosindu-mă de teoria inteligențelor multiple, am realizat o activitate cu titlul „Toamna”. Am împărțit elevii în patru grupe ținând cont de tipul de inteligență al acestora. Dezvoltarea potențialului creator depinde de ceea ce învățăm cu inteligența noastră specifică.

1. Grupa I (lingvistică+muzicală) – să compună o poezie de trei strofe cu tema „Toamna”, apoi să o cânte folosindu-se de o melodie cunoscută.

2. Grupa a II-a (logico-matematică+interpersonală) – să alcătuiască un rebus care să aibă pe verticală cuvântul „Toamna” și să compună o problemă folosind cuvintele de pe orizontală.
3. Grupa a III-a (vizuală/spațială+naturală) – conceperea și realizarea în echipă a unui desen/colaj „Toamnă în pădure”.
4. Grupa a IV-a (corporal/kinestezică+interpersonală) – realizarea unui scurt eseu cu titlul „Toamnă în pădure”, urmat de inventarea unui dans al toamnei.

După realizarea cerințelor, a urmat susținerea, discutarea și evaluarea lor.

Susținând activități în acest stil, am observat o schimbare majoră în atitudinea față de școală. Elevii au mai multă încredere în forțele proprii, iar potențialul lor creativ este mai bine valorificat și dezvoltat.

Conduita creativă a cadrului didactic este unul din factorii care asigură dezvoltarea potențialului creativ al elevilor. Predarea, ca proces creativ, presupune că învățătorul să medieze între elevi și lumea ce-l înconjoară. Creativitatea nu are modele, fiind strâns impusă de stilul și personalitatea fiecărui dascăl. Învățătorul trebuie să se preocupe ca cel care învață să nu mai fie o minibibliotecă ambulantă, ci să-i dezvolte gândirea și să-l orienteze cum să învețe în mod inteligent, eficient și creativ.

Cine poate să ducă la îndeplinire aceste obiective? Desigur că numai dascălul. Și nu orice dascăl, ci numai unul care a deprins arta subtilă a cunoașterii și devenirii umane.

Bibliografie:

1. Venera-Mihaela Cojocariu, *Educație pentru schimbare și creativitate*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2003;
2. Mihaela Roco, *Creativitate și inteligență emoțională*, Iași, Editura Polirom, 2004;
3. Gheorghe Dumitriu, Constanța Dumitriu, *Psihopedagogie*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2004.

Err - model de structurare interactivă a lecției

*Prof. înv. primar Mariana Constantinescu
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Modelul „Evocare – Realizarea sensului – Reflecție” (ERR) (J. L. Meredith, K. S. Steele, 1995), configurat ca un cadru de gândire și de învățare propice dezvoltării gândirii critice și integrării creative a informațiilor și conceptelor, asamblează în suita cognitivă activități de evocare analitică și de sistematizare a experiențelor și cunoștințelor anterioare pe care elevii le au despre subiectul care va fi abordat în lecție, activități de confruntare cu noile informații cu scopul înțelegerii și construirii sensului acestora, activități de reflecție critică asupra cunoștințelor dobândite cu scopul integrării lor în schemele din baza proprie de cunoștințe.

Această structură integrată de predare învățare oferă o concepție despre instruire și un mecanism de organizare a activității în orice situație de învățare sau într-o lecție și se fundamentează pe următoarele întrebări:

1. Evocarea cunoștințelor anterioare: - Care este subiectul? - Ce știu deja despre el? - Ce aștept, vreau și/sau ar trebui să aflu despre el? - De ce trebuie să aflu aceste lucruri?
2. Realizarea sensului noilor informații și experiențe: Ce înțeleg din aceste informații noi?
3. Reflecția asupra cunoștințelor noi: Ce am aflat? - Ce mi se pare mai important? - Ce semnificație au pentru mine noile cunoștințe? De ce cred asta? - Cum integrez noile cunoștințe în sistemul vechilor cunoștințe?

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

PROIECT DE LECȚIE (model ERR)

CLASA: I

ÎNVĂȚĂTOR: Constantinescu Mariana

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „MIRON COSTIN” BACĂU

DISCIPLINA: CUNOAȘTEREA MEDIULUI

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: „Fenomene ale naturii”

SUBIECTUL: „Iarnă” (lecție de consolidare)

MOTIVAȚIA:

Lecția este importantă deoarece va contribui la consolidarea cunoștințelor referitoare la anotimpul de iarnă, fiind exersate abilitățile interdisciplinare. Metodele folosite oferă elevilor posibilitatea de a se exprima fără inhibiții, iar învățarea în grup stimulează comunicarea, colaborarea și acceptarea mai multor păreri după care se identifică soluția favorabilă.

SCOPUL:

- Dezvoltarea capacităților de observare și înțelegere a fenomenelor naturii din mediul înconjurător;
- Formarea unei atitudini pozitive față de mediul înconjurător prin stimularea interesului față de schimbările care se petrec în natură, în viața și activitatea oamenilor.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

COGNITIVE:

- Să recunoască anotimpul de iarnă prin observarea unor imagini;
- Să denumească fenomene ale naturii care au loc iarnă;
- Să menționeze aspecte din activitățile oamenilor pe timpul iernii;
- Să enumere jocurile de iarnă practicate de ei;
- Să precizeze lunile de iarnă.

PSIHOMOTORII:

- Să reprezinte prin desene/colaje caracteristicile anotimpului de iarnă;

AFFECTIVE:

- Vor coopera în cadrul grupului;
- Vor împărtăși motivele de bucurie trăite iarna.

CONDIȚII PREALABILE:

- Elevii provin din mediul urban, dar au rude (bunici) în mediul rural și sunt familiarizați cu activitățile oamenilor din timpul iernii, cu jocurile de iarnă.
- Metodele folosite sunt cunoscute de elevi.
- Elevii cunosc foarte puține litere, completarea tabelelor o va face învățătorul cu răspunsurile oferite de copii.

RESURSE ȘI MANAGEMENTUL TIMPULUI:

- resurse materiale: fișe de lucru - pe grupe, lipici, foarfece, plicuri cu imagini decupate, planșe, creioane colorate
- resurse procedurale: conversația, explicația, V.A.S., brainstorming, cadranele, cvintetul,
- resurse umane: 21 elevi
- forme de organizare: frontală, pe gupe
- resurse temporale: 45 minute

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

EVALUAREA:

- evaluare orală (răspunsurile date)
- observarea sistematică
- fișele de lucru pe grupe
- analiză produselor („Turul galeriei”)
- reflexii ale elevilor - fișă cu chipuri

Nevoi și planuri individuale: Elevii care prezintă unele dificultăți în învățare, rămâneri în urmă, au nevoie de explicații suplimentare din partea învățătorului, ajutor în formularea enunțurilor orale.

SCENARIU DIDACTIC

1. EVOCARE (10 minute)

Copiii stau în băncile așezate în formă literei „C” (avem spațiu și mobilier adecvat). Se realizează o discuție pe tema iernii, pornindu-se de la o ghicitoare al cărei răspuns este „iarna”.

Este frig și este ger,

Cad fulgi albi de sus, din cer.

Vâjâie și suflă vântul;

Cine a cuprins pământul?

(R: Iarnă)

În discuții vor fi punctate următoarele aspecte:

- care sunt lunile de iarnă;
- ce fenomene ale naturii apar iarna;
- cum ne îmbrăcăm;
- care sunt motivele de bucurie la venirea iernii;
- cum se joacă copiii;
- ce fac oamenii/animalele.

Elevii răspund, se fac aprecieri pentru răspunsurile date.

2. REALIZAREA SENSULUI (25 de minute)

Se anunță elevii că vom completa la tablă un tabel cu elementele care se văd/se aud/se simt iarna, intuindu-se planșele „Iarna în sat” și „Iarna în pădure” (metoda VAS). Pentru răspunsurile date, fiecare elev va primi câte un ecuson - fulg de zăpadă însemnând un calificativ bun.

Se explică sarcina nouă și faptul că vor lucra pe grupe, iar evaluarea va fi făcută de celelalte grupe („Turul galeriei”). Fiecare grupă are pe bancă lipici, foarfece, hârtie colorată, plicul cu imagini decupate (de la o activitate anterioară) și foaia de lucru.

Grupa nr. 1 - ilustrarea unui fenomen al naturii;

Grupa nr. 2 - identificarea și lipirea imaginilor care reprezintă obiecte de îmbrăcăminte folosite iarnă;

Grupa nr. 3 - împodobirea Pomului de Crăciun;

Grupa nr. 4 - prezentarea unor activități ale oamenilor din timpul iernii.

După rezolvarea sarcinilor, fișele vor fi afișate în fața clasei, pe panoul cu 4 cadrane, văzute de toți elevii, discutate, eventual corectate și apreciate.

3. REFLECȚIA (10 minute)

Cu sprijinul copiilor, voi realiza la tablă un cvintet, stimulând procesul de esențializare, exprimarea elevilor.

În încheierea activității se va intona cântecul „Iarna a sosit în zori”.

REFLEXII PERSONALE cu privire la utilizarea metodelor active și incluzive în activitățile la clasă:

PUNCTE ȚĂRI:

- o formează și dezvoltă la elevi abilități de lucru în echipă;
- o oferă tuturor elevilor posibilitatea de a se exprima liber, de a avea propria părere, fără inhibiții;
- o favorizează toate stilurile de învățare;
- o dezvoltă creativitatea;
- o elevul lucrează cu plăcere alături de colegi și de învățătorul care s-a transformat și el în elev, lucrând cu ei, ajutându-i, cerându-le părerea;
- o dezvoltarea capacităților de esențializare, de sistematizare și organizare a informațiilor.

PUNCTE SLABE:

- o cheltuieli materiale din bugetul învățătorului;
- o se produce dezordine și gălăgie la organizarea și reorganizarea grupelor, după mai mult timp de lucru în echipă;
- o unii elevi refuză să mai lucreze individual;
- o la „Turul galeriei”, după lecție, apar reproșuri între elevi din grupe diferite.

Educația – știință și artă

*Prof. învă. primar Delia-Georgeta Costea
Școala Gimnazială „Mihai Drăgan” Bacău*

Educația este aceea care determină marile deosebiri dintre oameni. Toți marii pedagogi și-au exprimat încrederea în om, în capacitățile lui cognitive, morale, estetice, de a se mobiliza astfel încât să triumfe adevărul, binele, dreptatea și frumosul.

Educația înseamnă iluminarea ființei, dumerire, scoatere la suprafață a adevărului, înțelegere și revelare. Prin educație, omul se eliberează de întunericul din el și din jurul său, intrând în sfera luminii adevărului, a binelui, a dreptății, într-un cuvânt, a valorii.

Metafora este clar explicitată în filosofia antică, dar primește o consistență cu totul deosebită în creștinism. „Educația este cea mai mare și mai grea problemă ce i s-a dat omului spre rezolvare’.” (Constantin Cucoș)

Până la a-și da cu părerea învățătorii și profesorii despre cum este bine să fie crescut un copil, se ocupă de el părinții, frații sau bunicii. Oricât de sofisticate ar fi prescripțiile profesioniștilor, nu se poate nega valoarea primelor orientări, emise în cadrul intim, familial. Oricât de amplă și de sofisticată ar fi educația realizată de către școală, nu se pot neglija în nici un caz, cei șapte ani de acasă...”

Există, cu siguranță, o pedagogie populară, o platformă ideatică ingenuă ce răspunde la dilemele modelării umane.

Pedagogia populară s-a ivit și s-a impus înaintea celei instituționalizate, formalizate. Transmis intuitiv sau pe cale orală, etosul pedagogic acompaniază în mod evident întreaga existență a individului, din leagăn până la mormânt. Pedagogia bunului-simț nu strălucește prin exemplaritatea sa teoretică, ci prin subtilitatea răspunsurilor concrete, prin bogăția și adecvarea lor la chemările realității prin funcția sa de anticipare sau cenzurare a actelor pe care urmează să le facem. Ce poate fi mai demn de respectat de cât crezuri cum ar fi: „Omul cât trăiește învață”, „Învățătura bună e pe cap cunună”, „A-nvăța de mititel este mult mai ușurel”, Ce înveți la

tinerețe aia ai la bătrânețe”, „Frumusețea vestejește, iar înțelepciunea crește”, „Multe greșești, multe înveți”, etc.

Dezvoltarea educației, în general, și cea a învățământului, îndeosebi, au determinat apariția treptată, în fiecare țară, a unui ansamblu de instituții școlare de diferite grade, profile și forme, care au alcătuit sistemul de învățământ al acelei țări.

Sistemul de învățământ contemporan din România se caracterizează prin deschidere și dinamism față de nou, dezvoltându-se și acționând în concordanță cu cerințele economico-sociale cu progresul științifico-tehnic și cultural, cu aspirațiile poporului științifico-tehnic și cultural, cu aspirațiile poporului român, în condițiile societății civile și a statului de drept, democratic.

Reforma învățământului se înscrie în actualul context politic și economico-social ca o tactică folosită de societate în cadrul strategiei naționale globale care vizează ca obiectiv remodelarea comportamentului pedagogic în perspectiva amplificării randamentului în prestația efectuată. Educatorul este agentul uman care mediază decisiv orice schimbare/inovare în cadrul învățământului.

Să educi cu adevărat înseamnă să trezești îl cel de lângă tine acele resurse care-l pot împlini și ridica, înseamnă să-l conduci pe celălalt spre descoperirea de sine, dându-i un imbold felului său de a fi, nu direcționat de către tine, ci de ceea ce descoperă el că i se potrivește, nu oferindu-i adevărul de-a gata, ci indicându-i direcția posibilă pentru a-l găsi.

Trebuie să fii de acord că preceptele avansate de tine nu coincid întotdeauna cu ceea ce el poată să facă, unele dintre ele limitându-i evoluția. Principiul de bază ar fi eliberarea lui de constrângerile tale sau ale altora, pentru a le descoperi și respecta... pe ale lui.

Învățarea presupune și mister, și un mare paradox, ea înseamnă și dezvăț, împotrivire, încălcare a regulilor venite din afară. Pe lângă regula ascultării și supunerii, educatorului trebuie să i se recunoască și dreptul de a încălca, de a construi un set de norme personale, în acord cu ceea ce el poate și speră să întreprindă. Acesta nu trebuie să conducă la o libertate exagerată, ci la o asumare cât se poate de responsabilă a propriului destin. Libertatea persoanei este derivată și câștigată din felul cum are loc raportarea la obligațiile ce decurg din ecuația de mai sus.

Se știe că tinerii și copiii sunt atrași de cultura digitală și de suporturile tehnice ce o promovează. Nu putem spune exact cât de mare este această latură a culturii, dar există, ne invadează, ne infestază. Din punct de vedere expresiv, cyber - cultura este mai aproape de interesele tinerilor, prezentându-se sub formă de jocuri, videoclipuri, chaturi, etc.

Pot fi identificate și suporturi aparent tradiționale, dar care sunt acaparate de noile tehnologii digitale.

Din punct de vedere educațional, Internetul constituie o oportunitate interesantă, nouă, de instrument accesoriu al unor noi valori ce pot fi adăugate conținuturilor educative vehiculate în instituțiile școlare.

Noile sisteme de comunicare pot accelera capacitățile comunicaționale, imaginative, dar le și pot încetini sau stopa dacă nu sunt utilizate în chip judicios și, mai ales, în mod univoc. Instrumentul este cu atât mai bun cu cât el face că elevul să treacă de la statutul de utilizator la cel de producător de idei, de sensuri, de trăiri. Oricât de performantă ar fi noua tehnologie, aceasta se cere a fi completă cu strategii tradiționale clasice de formare a abilităților umane. E bine să știm să comunicăm prin calculator, dar și cu semenii din preajma noastră. Uneori, e mai dificil să comunicăm cu cei de lângă noi, decât cu cei care sunt departe.

Contactul viu, direct, personal cu alții este edificator pentru propria persoană și nu poate fi înlocuit total cu nici o tehnică, oricât de sofisticată ar fi. Poveștile de altădată ale bunicilor, în fața focului din vatră, nu-și vor găsi echivalentul în nici o interpelare intempestivă

prin intermediul mesageriei instant. Și acestea din urmă sunt bine venite, dar reprezintă altceva, și nu totul.

EDUCAȚIA este atât ȘTIINȚĂ, cât și ARTĂ. Că știința educația pretinde rațiune, iar că artă pretinde implicație afectivă. Dascălilor le revine dificila sarcină de a începe formarea deprinderilor morale, o primă condiție pentru a reuși în educație fiind aceea de a iubi copiii. A doua condiție este să înveți tainele acestei științe. Ceea ce se realizează prin educație este tocmai un transfer al personalității educatorului asupra copilului.

Democrit afirma în legătură cu educația copiilor că „aceasta este un lucru gingaș. Când duce la rezultate bune, ea n-a fost decât luptă și grijă; când nu reușește, durerea nu mai cunoaște margini”.

Bibliografie

1. Cucuș, Constantin - *Educația. Iubire, edificare, desăvârșire*, Ed. Polirom, Iași 2008;
2. Joița, Elena (coordonator); E., Frăsineanu; M., Vlad; V., Ilie - „Pedagogie și elemente de psihologie școlară”, Ed. Arves, Craiova, 2003.

Cadrul didactic un profesionist în sistemul de învățământ

*Prof. înv. primar Georgeta-Maria Cozma
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Buhuși*

*„Educația este cea mai puternică armă pe care o putem folosi pentru a schimba lumea”
„Educația este mișcarea din întuneric spre lumină”. (Allan Bloom)*

Educația religioasă este chintesența vieții întrucât conduce pe om la scopul ultim al existenței: trăirea comuniunii cu Dumnezeu. Prin această viața omului se înalță și se edifică pe temelia de nezdruncinat care este Iisus Hristos. În clipa în care ajunge la credința în Dumnezeu, omul renaște la o viață nouă care poartă pecetea sfințeniei.

Educația religioasă este acțiunea specific umană care se desfășoară conștient de către un educator, pe baza unor principii și cu ajutorul unor metode și mijloace specifice; ea este susținută de iubire, încredere și libertate. Scopul educației religioase este realizarea caracterului religios - moral al elevului, care să-l conducă la desăvârșirea creștină.

Educația religioasă este posibilă întrucât Dumnezeu a creat pe om după chipul Său și i-a dat porunca desăvârșirii. Minte și voința liberă călăuzite de harul divin și de dorința de a săvârși binele, desăvârșesc chipul lui Dumnezeu în om. Profesorul are datoria să cioplească în sufletul elevilor săi acel minunat chip pe care Dumnezeu l-a gândit pentru fiecare dintre ei. Profesorul este un apostol al lui Hristos și în această calitate trebuie să deschidă un colț de Rai în inima elevilor.

Într-o lume din ce în ce mai deabusolată, omul se izolează din ce în ce mai tare fiindcă concurența a luat locul iubirii. Învățătorul trebuie să-i clădească elevului acest sentiment de fiu al lui Dumnezeu și de frate al lui Hristos, care impune o imensă iubire ce trebuie împărtășită și o mare responsabilitate față de cei din jur. La ora de Religie și nu numai se fundamentează această întoarcere a inimii copilului spre Dumnezeu și către semenii săi, această dăruire personală împlinită de har ce duce la desăvârșirea umanității sale adică la îndumnezeire, iar prin aceasta la transfigurarea Universului. Dacă un copil crește într-o familie sănătoasă, el va putea prin școală și Biserică să se împlinească și în societate. Din păcate, de cele mai multe ori, răul pornește din familie. Copilul este ceea ce vine din familie. Uneori misiunea profesorului este foarte grea, căci tipul Sfântului trebuie realizat în orice om, în fiecare copil.

Noi nu avem alt model de viață, decât sfântul și de acolo vine și geniul și eroul și martirul și omul de cultură.

Credința trebuie primită, mărturisită și trăită. Învățătorul dezvoltă calitățile pozitive ale elevilor. Lui îi revine sarcina de a forma tânărul intelectual, moral și spiritual.

Elevii trebuie să ajungă la o viață duhovnicească, o viață în Hristos, să-și formeze deprinderea de a se ruga, de a posti, de a se spovedi și împărtăși.

Ora de religie este și o oră de consiliere, de descoperire a sinelui de reflecție de autocunoaștere, de soluționare a unor probleme cu care aceștia se confruntă. Prin ora de religie copilul este conștientizat de dubla sa identitate de român și de creștin prin care se individualizează în lume. Elevii trebuie să devină conștienți de înțelepciunea românilor de viața lor cumpătată și de energia spirituală de care dispune România. Spiritul românesc este marcat de un anumit echilibru spiritual, de un anume umor, de o înțelepciune care rămâne departe de extreme, de un simț al frumuseții. Părintele Iustin Pârvu consideră că familia tradiția și credința sunt valorile pe care se întemeiază o națiune. Creșterea și educarea copiilor seamănă cu o ștafetă. Sunt mulți care iau parte la cursă: părinți, învățători, preoți și societatea. Dacă unul dintre aceștia nu aleargă cum trebuie, întreaga cursă este compromisă.

În didactica modernă se pune accentul pe latura formativă și educativă a învățării. Elevul este privit în didactica tradițională ca obiect al educației, iar în didactica modernă elevul devine subiect al educației, el trece drept partener în cadrul procesului de învățământ. Proiectarea și realizarea activității instructiv educative trebuie să constituie un act de creație. În raport de conținut și de competențe, profesorul realizează proiectarea lecției, strategiile de predare-învățare, metodele și mijloacele de învățământ, formele de activitate cu elevii, precum și instrumentele de evaluare.

Predarea este în strânsă interacțiune cu învățarea și evaluarea constituind un proces unitar. Scopul predării este obținerea de rezultate, de schimbări comportamentale, de atitudini pozitive, de interese și motivații superioare, care se realizează prin învățare, rezultatele depinzând și de eficiența predării. Profesorul are rolul de a proiecta, de a organiza și dirija procesul instructiv - educativ, precum și de a-i controla eficiența prin evaluarea rezultatelor. Profesorul plămădește personalitatea moral religioasă a elevului. Construcția personalității morale presupune în primul rând elaborarea și consolidarea constrângerilor morale. Pe măsură ce ele se stabilizează asistăm la un proces de inversare în cadrul dinamicii personalității morale, prin trecerea de la determinare la autodeterminare, de la o conduită impusă predominant din exterior, la o conduită impusă predominant din interior, de la o conduită motivată extrinsec la una motivată intrinsec. Personalitatea morală se construiește în măsura în care se autoconstruiește. Ea trebuie să capete dimensiune sacramentală. Iisus Omul Cerului S-a ținut pe Sine în firea omenească. De aceea Se impune El tuturor oamenilor și tuturor veacurilor, cu atât mai mult cu cât ar vrea unii să scape de El. De El atâră soarta științei, a frumosului, a rațiunii. El este forța interioară pe care veacurile nu au putut-o istovi. Amintirea lui Iisus e vie pretutindeni. Unii sunt în destinul lui Iisus, alții fără destin, nici sens.

Mircea Eliade susține că omul profan este rezultatul unei desacralizări a existenței umane. Cauza desfigurării omului stă în căutarea fericirii sale în lucrurile acestei lumi. E atât de mare sufletul omului, după obârșia sa că numai Dumnezeu îl poate umple. Doar religia poate răspunde la întrebările ultime ale existenței umane. Iar rostul cel mai înalt al existenței noastre este urmarea lui Hristos „Mergând învățați toate neamurile”, le spune Domnul Apostolilor, îndemn spre educația religioasă valabil până la sfârșitul veacurilor.

Valențe formative ale metodelor didactice interactive

Prof. învă. primar Monica Gașpar
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău

Un învățământ modern, bine conceput, permite inițiativa, spontaneitatea și creativitatea copiilor, dar și dirijarea, îndrumarea lor, rolul profesorului căpătând noi valențe, depășind optica tradițională prin care era un furnizor de informații.

În organizarea unui învățământ centrat pe copil, acesta devine un coparticipant alături de învățător la activitățile desfășurate. El însoțește și încadrează copilul pe drumul spre cunoaștere. Utilizarea metodelor interactive de predare-învățare în activitatea didactică contribuie la îmbunătățirea calității procesului instructiv-educativ, având un caracter activ-participativ și o reală valoare activ-formativă asupra personalității elevului.

Metodele interactive de grup sunt modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe. Interactivitatea presupune o învățare prin comunicare, prin colaborare, produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

Una din condițiile unei învățări mai plăcute și mai eficiente este că aceasta să se realizeze în mod interactiv. Învățarea interactivă se referă la folosirea unor metode de învățare care să pună accentul pe cooperare, colaborare și comunicare între elevi în procesul predării și învățării. Copiii pot învăța unii de la alții. De asemenea, educatorii învață mereu de la copii. Rezolvând problemele ivite pe parcursul predării și învățării în clasă, profesorul identifică noi soluții și metode de abordare.

Metodele de instruire și educare privesc atât modul cum se transmit și se asimilează cunoștințe și valori, cum se formează atitudini, priceperi, deprinderi și comportamente, cum se dezvoltă unele calități intelectuale și morale, precum și controlul dobândirii cunoștințelor și al formării abilităților. Rezultă, deci, că metodele servesc unor scopuri de cunoaștere (stăpânirea normelor și metodelor de gândire), de instruire (asimilarea unor cunoștințe, deprinderi, priceperi, valori și operații de lucru) și formative (de modelare a atitudinilor, formare și perfecționare a trăsăturilor de personalitate).

În cadrul activității didactice am sesizat ceea ce înseamnă pentru elevi aplicarea metodelor active - interactive. Acestea îmbină munca individuală cu munca în echipă și în colectiv, dezvoltă copiilor o motivație intrinsecă, implică întreg colectivul, elevul devine obiect și subiect al actului de instruire și educare, îmbină armonios învățarea individuală cu învățarea socială, stabilesc relații de colaborare și comunicare între membrii unui grup. Dintre factorii ce îngreunează activitatea de grup se pot aminti opoziția de scopuri, interese și obișnuințe ale membrilor, dificultățile de comunicare, de coordonare care cresc pe măsură ce grupurile sunt mai mari iar dependența excesivă de ceilalți poate fi favorizată de activitatea în grup.

Interactivitatea presupune o învățare prin comunicare, prin colaborare, produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

Prin „**metodă de învățământ**” se înțelege o modalitate comună de acțiune a cadrului didactic și a elevilor în vederea realizării obiectivelor pedagogice. Cu alte cuvinte, metoda reprezintă „un mod de a proceda care tinde să plaseze elevul într-o situație de învățare, mai

mult sau mai puțin dirijată”. Sub raportul structurării, metodă este un ansamblu organizat de operații, de procedee.

Metodele de învățământ reprezintă căile folosite în școala de către dascăl în a-i sprijini pe elevi să descopere viața, natura, lumea, lucrurile, știința. Ele sunt totodată mijloace prin care se formează și se dezvoltă priceperile, deprinderile și capacitățile elevilor de a acționa asupra naturii, de a folosi roadele cunoașterii transformând exteriorul în facilități interioare, formându-și caracterul și dezvoltându-și personalitatea.

Bibliografie

1. Cerghit, I. *Metode de învățământ*, ediția a III-a, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, (1997);
2. Cojocariu, V. *Teoria și metodologia instruirii*, E.D.P., R.A., București, (2002);
3. Cosmovici, A.; Iacob, L. (coord.), *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași, (1999);
4. Dumitriu C., *Metodologia cercetării psihopedagogice*, curs, Universitatea din Bacău, (2002) ;
5. *Culegere de probe psihologice pentru practica elevilor din liceele pedagogice*, editată de Catedră de pedagogie a Liceului Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău.

Inquiry based learning Învățarea bazată pe cercetare

*Prof. Tamara Gherasimescu
Școala Gimnazială Solonț*

1. Ce este învățarea bazată pe cercetare?

O veche zicală spune: „Spune-mi și voi uita, arată-mi și îmi voi aduce aminte, implică-mă și eu voi înțelege. „Ultima parte a acestei declarații este esența în învățarea bazată pe cercetare, presupune implicare care duce la înțelegere. Mai mult, implicarea în procesul de învățare dezvoltă abilități și atitudini care permit elevilor să caute rezolvări la întrebări și probleme, și, în același timp, să acumuleze noi cunoștințe.

Prin cercetare se caută adevărul, se caută informații. Căutând personal răspunsul la anumite probleme, acesta rămâne întipărit în minte pentru totdeauna. De la naștere, copiii observă fețele care vin în apropiere, apucă obiecte, le introduc în gură și se întorc spre voci. Procesul de „iscodire”, începe cu colectarea de informații și date prin aplicarea simțurilor umane - văzul, auzul, pipăitul, gustul și mirosul.

Memorarea de fapte fapte și informații nu este cea mai importantă abilitate în societatea de astăzi. Faptele schimbă și este necesar să înțelegem modul în care obținem informațiile și cum le utilizăm ulterior, în alte situații.

Cadrele didactice trebuie să înțeleagă că școlile trebuie să meargă dincolo de acumularea de date și informații, să aleagă acele strategii de învățare care conduc la generarea de cunoștințe utile și aplicabile... un proces susținut de învățarea bazată pe cercetare.

2. Cum pot aplica la clasă învățarea bazată pe cercetare?

Învățarea bazată pe cercetare o strategie prin care un profesor implică elevii în procesul de învățare, aceștia concentrându-se pe rezolvarea probleme, prin activități de rezolvare a acestora, punându-se accent pe gândirea critică. Elevii preferă acest tip de învățare pentru că, atunci când se implică, înțeleg conceptele mult mai bine. Iată câteva sfaturi în abordarea învățării bazate pe cercetare:

1. Pregătirea activității: Învățarea bazată pe cercetare implică mult mai mult timp de pregătire decât alte lecții pentru a-i ghida corespunzător pe elevi în procesul de înțelegere.

2. Accent pe învățarea prin colaborare: Învățarea bazată pe cercetare funcționează cel mai bine într-un cadru de colaborare, clasa fiind împărțită în grupuri mici. Fiecărui grup i se dă o întrebare, o problemă, un proiect spre rezolvare și, lucrând împreună, vor găsi răspunsul la acea întrebare, problemă sau vor căuta modalități de a finaliza proiectul.
3. Activități corespunzătoare vârstei: Această abordare a procesului de învățare funcționează bine cu orice categorie de vârstă și la orice disciplină. Important este că planul lecției să fie conceput ținându-se cont de vârsta elevilor și nivelul clasei.
4. Elaborarea de întrebări adecvate: Deoarece învățarea bazată pe cercetare se bazează pe răspunsuri la întrebări, cadrul didactic trebuie să conceapă întrebări puternice, care sunt aplicabile la lecțiile, întrebările să fie deschise, oferind elevilor posibilitatea de a gândi în afara clasei. Întrebările deschise facilitează procesul de comunicare, dezvoltă gândirea, oferă elevului un teritoriu vast de exprimare. Întrebările care solicită răspunsuri cu „Da” sau „Nu” întrerup comunicarea și nu deschide orizontul cunoașterii al acestuia.
5. Încorporarea în lecție a unei etape care implică descoperirea unor informații, lucruri: Oferind elevilor o șansă de a descoperi lucruri pe cont propriu, conceptele pot fi înțelese și reținute cu ușurință. Elevii trebuie ghidați cu întrebări care să îi ajute să exploreze pentru a găsi răspunsurile corespunzătoare. Spre exemplu: să descopere din ce e construit un anumit lucru și să enumere părțile componente (un mulaj ce reprezintă un animal sau corpul omenesc).
6. Încorporarea în lecție a unei etape ce implică observația: „A vedea înseamnă a crede.” Unii elevi obțin un avantaj în procesul de învățare atunci când au posibilitatea de a observa ceea ce se predă. Desigur, noi, în general credem că atunci când facem experimente științifice apelăm la observație, dar e important să luăm în considerare utilizarea acestei abordări în toate domeniile de învățare. De exemplu, clasă este împărțită pe grupe, se prezintă fiecărei grupe câte o cutie și, după ce s-a citit o poveste, fiecare grupă va trebui să ghicească ce este în cutie, luând în considerare ceea ce au ascultat. Elevii deschid cutiile și observă dacă presupunerile făcute sunt corecte și li se explică de ce au fost introduse acele elemente în cutie.
7. Încorporarea în lecție a unei etape ce implică măsurarea: Această abordare este cel mai bine utilizată la orele de științe. Când unui elev i se acordă șansa de a măsura progresul acesta este ajutat să învețe conceptele importante. Un astfel de exercițiu ar putea fi prepararea înghețatei: li se dă elevilor rețeta, iar aceștia trebuie să transforme unitățile de măsură pentru a utiliza cantitatea corespunzătoare a ingredientelor.
8. Încorporarea în lecție a unei etape ce implică confecționarea sau modificarea unor obiecte: Spre exemplu: atunci când îi învățăm pe copii, în limba engleză și nu numai, din ce este compusă o casă, elevii vor învăța mai ușor dacă vor construi ei înșiși căsuța, adăugând pe rând elementele componente.
9. Încorporarea în lecție a unei etape ce implică proiectarea unor obiecte: Această abordare este cel mai bine utilizată cu orele de științe. I se acordă elevului șansa de a proiecta ceva și de a-l utiliza pentru a dovedi sau infirma o teorie. De exemplu, atunci când învață despre plutire, elevii vor proiecta bărci din lut. Desigur, atunci când vor pune bărcile lor pe apă, se vor scufunda, cadrul didactic explicându-le apoi principiul pe baza căruia plutesc obiectele.
10. Încorporarea în lecție a unei etape ce implică hands-on: Orice oportunitate de a lăsa elevii să lucreze cu mâinile lor este o modalitate bună de a utiliza învățarea bazată pe cercetare. Activitățile hands-on pot fi folosite în toate disciplinele. De exemplu, li se dau elevilor (individual sau în grup), obiecte necunoscute. Sunt lăsați să se uite la

obiecte, să le pipăie și să deducă modul în care acestea ar putea fi folosite. Scopul acestei activități este de a oferi elevilor posibilitatea de a observa obiectele acordând o atenție deosebită la detalii. Apoi, elevii trebuie să ofere argumente pentru a susține deducțiile lor. Aceasta este o modalitate foarte bună de a introduce un nou subiect, da a face trecerea la lecția nouă.

3. Care sunt caracteristicile învățării bazate pe cercetare?

Procesul de învățare bazată pe cercetare include:

Crearea de probleme;

Obținerea de documente justificative pentru rezolva problema;

Explicarea probele colectate;

Crearea unei conexiuni între explicație și cunoștințele obținute în procesul de investigație;

Crearea unui argument pentru a susține explicarea probelor colectate.

Învățarea bazată pe cercetare se poate realiza utilizând mai multe metode și procedee:

Studiul de caz;

Investigația;

Proiecte individuale și de grup;

Proiecte ce presupun cercetarea;

Având în vedere cele menționate și mai sus, învățarea bazată pe cercetare este fundamentală pentru dezvoltarea de abilități de ordin superior în gândire. Potrivit Taxonomiei lui Bloom, capacitatea de a analiza, sintetiza și de a evalua informații sau noi înțelegeri indică un nivel înalt de gândire. Noi, cadrele didactice, ar trebui să încurajăm gândirea divergentă care să permită elevilor libertatea de a pune propriile întrebări și de a învăța strategiile eficiente pentru a descoperi răspunsurile. Elevii au posibilitatea de a dezvolta în timpul activităților de cercetare abilitățile de gândire critică, care se vor putea transfera la alte discipline.

Bibliografie:

1. Suport de curs „Inquiry Based Learning”, Praga, 2012;
2. Bell, T.; Urhahne, D.; Schanze, S., and Ploetzner, R. 2010. Collaborative inquiry learning: Models, tools, and challenges. *International Journal of Science Education*;
3. Krathwohl, D. R. (2002). A revision of Bloom's Taxonomy: An overview. *Theory Into Practice*.

Evaluarea cadrelor didactice în Austria, Grecia și Marea Britanie

Prof. dr. Jeny Ghioc

Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău

La nivelul U.E. și nu numai există numeroase preocupări în vederea îmbunătățirii activității cadrelor didactice, acest lucru determinând inițierea unor demersuri prin care să se dezvolte unele principii comune de evaluare pentru activitatea profesorilor. Menționăm în acest sens inițiativele SUA adoptate în privința dezvoltării de standarde „pentru profesorii veterani”, prin NBPTS (The National Board for Professional Teaching Standards). Aceste inițiative s-au concretizat în furnizarea unor puncte de reper importante pentru dezvoltarea profesională continuă a profesorilor. Colaborarea între școli și instituții de educație din diferite țări (state europene, SUA și Australia) realizată în scopul îmbunătățirii pregătirii și asigurării suportului pentru cadrele didactice, reprezintă importante inițiative în vederea realizării demersului menționat. La nivelul numeroaselor țări din întreaga lume s-au înființat numeroase organisme în scopul certificării sau acreditării cadrelor didactice (The National Council for Accreditation of

Teacher Education (NCATE), unele având totodată și rolul de a îndruma activitatea profesorilor (Comité d'orientation de la formation du personnel enseignant (COPFE)1:

În Austria, evaluarea cadrelor didactice îmbracă două aspecte. O evaluare la nivel instituțional după criterii proprii dar care pornește de la criterii generale precum: predarea conținuturilor în concordanță cu Curriculum-ul Național; performanța pedagogică; cooperarea cu colegii și cu alți parteneri educaționali implicați și o evaluare oficială, care se realizează într-un cadru legislativ strict și de obicei o singură dată în cariera didactică. Cadrele didactice debutante (cu un orar de muncă redus: 4 - 8 ore pe săptămână și obligativitatea de a participa la aproximativ 100 de ore de seminarii) sunt evaluați individual de către profesorii supervizori. În momentul angajării, contractul este unul pe o perioadă determinată, transformându-se după câțiva ani într-unul pe o perioadă determinată. Cadrele didactice titulare sunt evaluate oficial. Pentru ca profesorii să își păstreze titlatura și catedră, evaluarea este realizată de către un inspector, împreună cu o comisie de evaluare. Cadrele didactice suplinitoare sunt monitorizate de către managerii școlari, dacă apar nereguli sancțiunile pot merge până la încetarea contractului de muncă. Evaluarea activității și performanței profesorului este una din principalele responsabilități ale managerului școlar. De menționat că evaluarea profesorilor titulari are ca obiectiv important dezvoltarea profesională și promovarea în carieră a acestora. Motivele evaluării sunt stabilite prin lege, aceasta realizându-se la cererea cadrului didactic, la cererea autorităților educaționale (în scopul promovării sau din diverse motive speciale – performanța întrece așteptările sau este insuficientă). În cazul în care nu se realizează o evaluare oficială, profesorul este apreciat anual cu „performanța este conform așteptărilor, performanța depășește cu mult așteptările”; „performanța este insuficientă”. Toate aceste calificative sunt întocmite pe baza unor rapoarte de către profesor, manager, inspector.

În Grecia, organizarea administrativ - teritorială (15 regiuni și 240 de districte) se reflectă și în organizarea sistemului educațional. Fiecare district este condus de un inspector evaluator, care veghează aplicarea curriculumului în școli și buna funcționare a întreg demersului educațional. La nivelul fiecărei provincii există, *Directoratul pentru Școli*, subordonat Ministerului Educației și Religiei. Problemă centrală, evaluarea cadrelor didactice s-a aflat de-a lungul timpului pe agenda tuturor partidelor politice ajunse la guvernare, insistându-se la modul general pe realizarea unui sistem de evaluare flexibil, impus și controlat de la nivel central. Prin Legea 2525/1998, a fost impusă evaluarea de sus în jos, pornindu-se de la Ministerul Educației și Religiei, prin intermediul Comisiei de Evaluare Școlară. Aceasta evaluează inspectorii școlari, directorii din Directoratele pentru Școli. La rândul lor cei menționați evaluează, managerii școlari și profesorii.

Și în Grecia evaluarea cadrelor didactice are ca obiectiv important determinarea gradului de pregătire a acestora, promovarea sau după caz demiterea celor care nu ating indicatorii de performanță vizați. Un rol important la nivelul unei unități școlare în activitatea de evaluare îi revine directorului.

În Marea Britanie, datorită autonomiei provinciilor Anglia, Scoția și Țara Galilor, sistemul educațional se prezintă ca un adevărat mozaic. La nivel guvernamental sistemul educațional este coordonat de Departamentul de Educație, aflat la rândul său sub îndrumarea Secretariatului de Stat pentru Educație. Autoritățile locale sunt cele care controlează activitatea consiliilor de administrație ale școlilor. Prin Actul Educațional emis în 2005 de către Departamentul de Educație s-a urmărit realizarea unui sistem mai eficient de inspecție școlară care să realizeze un echilibru optim între evaluarea culturii organizaționale a școlii (școlile sunt cotate prin acordarea de “stele” de la 1 la 5) și performanțele membrilor săi. Organizațiile școlare și managerii acestora datorită autonomiei de care se bucură și-au realizat sisteme proprii de selecție a cadrelor didactice și bineînțeles sisteme de evaluare a acestora. Profesorii debutanți

beneficiază în primul an din cariera didactică de consiliere și evaluare individuală care are ca scop dezvoltarea profesională și personală.

Legătura dintre evaluare - stadii în carieră - dezvoltare în carieră este evidențiată într-un Raport OECD, din 2005. Astfel în funcție de stadiul atins în carieră, profesorii sunt clasificați pe trei nivele, corespunzătoare într-un anumit fel gradelor didactice din România: Senior Teacher Status, Excellent Teacher Status, Advanced Teacher Status. Întreg procesul de evaluare desfășurat la nivelul instituțiilor de învățământ este destinat spre a contribui la parcurgerea de către cadrele didactice a acestor trei stadii de dezvoltare profesională. Profesorii care au ajuns să fie recunoscuți drept „advanced skills teachers” oferă consiliere profesorilor debutanți fie în cadrul propriilor școli, fie în altele. Sistemul de evaluare britanic este realizat în așa fel încât să poată furniza informații despre implicarea profesorilor în activități ce vizează dezvoltarea profesională, salarizarea acestora stabilindu-se în funcție de performanțele obținute în carieră. Până la nivelul „Advanced Teacher Status”, evaluarea se realizează de către managerul unității școlare. Acesta stabilește la începutul fiecărui an școlar împreună cu profesorii un set de obiective, evaluarea realizându-se în funcție de îndeplinirea acestora. Evaluarea profesorilor „Advanced Teacher Status” se realizează pe baza portofoliilor, interviurilor, observațiilor asupra activității didactice. Doar 3 - 5% dintre profesorii din Marea Britanie dețin acest nivel, constituind o elită profesională în domeniu. Standardele pentru obținerea statutului Excellent Teacher pornesc de la: experiența îndelungată și vastă, abilități pedagogice și științifice remarcabile, dar și de mentoring și coaching excelente necesare pentru a oferi sprijin altor cadre didactice pentru dezvoltarea profesională.

Necesitatea dezvoltării profesionale a cadrele didactice pornind de la sistemul de evaluare, constituie o prioritate și pe agenda educațională a unor state din Europa precum Belgia (Comunitatea franceză și cea a vorbitorilor de limbă germană), Bulgaria, Italia, Letonia, Lituania, Malta, Portugalia, Slovenia, Finlanda. În aceste state sunt utilizate planuri de formare și metode de evaluare alcătuite atât la nivel central, cât și la nivel local sau al școlii. În Slovacia și Liechtenstein nu există planuri explicite de formare profesională. În Norvegia strategiile elaborate la nivel central nu presupun cu necesitate angajamentul școlilor sau al autorităților locale, municipalitățile fiind libere să-și construiască și să ducă la îndeplinire propriile strategii de dezvoltare profesională, în funcție de nevoile locale identificate. În puține țări europene, precum Belgia, Cehia, Lituania, Malta, UK, Islanda, sunt prevăzute includerea obligatorie a planurilor de dezvoltare profesională continuă și de evaluare în planurile de dezvoltare a școlilor.

Continuitate în educație

*Prof. Ionică Grigoraș
Colegiul Tehnic „Dumitru Mangeron” Bacău*

În 2007, am început publicarea seriei noi a revistei „Orizont”, pe care o considerăm a fi urma pe care o vom lăsa în Colegiul Tehnic „Dumitru Mangeron” din Bacău.

Ni s-a părut foarte interesantă și binevenită ideea de a crea o “Identitate Mangeron”, concept pe care domnul director I. Balcan l-a definit ca „o identitate a muncii în colectiv, a disciplinei, a bunului simț, dar și o identitate înțeleasă ca manifestare a empatiei”. Intuind sensul mesajului, revista „Orizont” se aliniază spiritului școlii și promovează acum acest concept.

Considerăm că “Identitatea Mangeron” se realizează, în primul rând, prin atitudinea noastră și prin faptele noastre. În acest sens, aducem în fața cititorilor o parte din activitățile extracurriculare ale catedrei de limba și literatura română și ale unora dintre colaboratorii acesteia.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Din alt punct de vedere, considerăm că școala trebuie să realizeze educarea tinerilor în spiritul valorilor care definesc identitatea umană și pe cea națională. De aceea, am ales ca emblemă a unui număr al revistei portretul lui Eminescu. Eminescu e reperul nostru moral. E poarta noastră către noi înșine. El nu avea niciun titlu, dar avea empatie, intuiție, viziune și misiune.

Primul mesaj al revistei noastre a fost îndemnul la lectură. Suntem cu toții conștienți că lectura este un act individual. De aceea, ca profesori, trebuie să activăm factorii motivaționali de ordin superior prin care tinerii să manifeste dorința de a deschide o carte și de a petrece un timp suficient de mare în compania universului ficțional, astfel încât să simtă deliciile oferite de citit. În același timp, elevul trebuie să înțeleagă importanța lecturii pentru formarea și dezvoltarea personalității sale, știut fiind că, în societatea contemporană, una dintre competențele de bază care asigură integrarea profesională și socială, conform aspirațiilor și obiectivelor personale, este competența de comunicare.

Profesorii de limba și literatura română trebuie să devină conștienți de rolul lor de formatori aflați în fața unor realități care necesită evaluări și adaptări continue. Fără cercetare, implicare, dedicare și adaptare, nu e posibil să progresăm, nici noi, nici elevii noștri. Credem că aflarea cauzelor îndepărtării tinerilor de lumea cărților ne va ajuta să facem un pas înainte spre ameliorarea crizei lecturii.

Al doilea obiectiv al revistei „Orizont” a fost acela de a reflecta proiectele educative desfășurate sub patronajul cercului literar „Prietenii cărții”, precum și al partenerilor acestuia. Iată titlurile numeroaselor proiecte realizate de-a lungul timpului: „Anul Caragiale”; „Noi și scriitorii”; Ce înseamnă să fii tânăr în România?; Dezvoltarea competențelor de comunicare; Fii pregătit!; E rândul meu!; Medalion Eminescu; Proiect de intervenție; Citește o carte!; Țara de peste veac!; De ce nu mai citesc tinerii?; Limba noastră cea română; 5 minute cu Eminescu...; Tradiții de iarnă; Toți diferiți, toți egali...; 5 minute de gramatică...; Ziua pământului; Colinde, colinde...; Ca să fii om întreg, atâtea îți sunt necesare... Peace one day is today; Tăcerea ucide democrația; Mesajul meu antidrog; Obiceiuri de iarnă; Copiii Terrei; Armonia universului; Cultură și civilizație băcăuană.

Pentru o atitudine pozitivă, necesară unei culturi organizaționale bazate pe entuziasm și respect, revista „Orizont” afirmă, cu privire la cei care au muncit pentru imaginea școlii, acum, în anul 2014, la cea de-a 40-a aniversare: Bravo, dragi profesori! Bravo, dragi elevi! Voi sunteți „Identitatea Mangeron”!

Utilizarea metodei proiectului în cadrul orelor de istorie - considerații practice

*Prof. Anca-Ștefănia Herghea
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Învățarea pe bază de proiect este una din metodele activ- participative cu semnificative influențe inclusive, care implică elevul în activitatea sa de formare, propunând o abordare interdisciplinară a conținuturilor învățării. Este utilizată cu predilecție ca metodă de evaluare, dar cum evaluarea și învățarea nu se exclud, dimpotrivă, procesul de evaluare trebuie privit ca sursă de învățare pentru elev, vorbindu-se din ce în ce mai mult de învățare asistată de evaluare în sensul în care cele două procese trebuie abordate simultan, metoda proiectului este, în primul rând, o sursă de învățare pentru elev.

În cadrul lecțiilor de istorie la clasa a IV-a, folosesc metoda evaluării pe bază de proiecte, activitate ce a demonstrat interesul pe care îl manifestă elevii pentru acest tip de activitate, bogăția de informații care pot fi vehiculate de către ei, precum și varietatea de

deprinderi pe care și le pot forma și dezvolta. În plus, este o metodă eficientă de consolidare și fixare a achizițiilor, cu multiple posibilități de transfer și de integrare a acestora în sisteme complexe. Se adaugă drept factor motivant convingerea că, prin proiecte, elevii lucrează cu plăcere, deoarece își valorifică achizițiile și aptitudinile pentru diverse materii (educație plastică, educație tehnologică etc.), nu doar cunoștințele teoretice de istorie, cu atât mai mult cu cât, de cele mai multe ori, este dificil pentru elevul de clasa a IV-a să asimileze și să opereze cu multitudinea de noțiuni istorice pe care le întâlnește în manualul de istorie.

Dacă ar fi să concepem o pledoarie pentru utilizarea acestei metode în cadrul orelor de istorie la clasa a IV-a, argumentele ar putea fi următoarele:

1. Proiectele oferă elevilor posibilitatea de a lucra în echipe și de a-și dezvolta deprinderi de relaționare, de activitate în grup (team building), de leadership.
2. Proiectul tematic permite abordarea pluridisciplinară, ceea ce devine motivant pentru elevi, plăcă pe care ei pot să-și dezvolte aptitudinile specifice fiind mai largă.
3. Necesitatea de a lega noțiunile de istorie națională cu cele de istorie universală, într-un mod motivant și atractiv pentru elevul de clasa a IV-a, impune metode care să îndemne elevii spre cercetare, descoperire, integrarea cunoștințelor, studierea altor surse de informare pe lângă manual.
4. Prin temele abordate, proiectul își propune să acopere unele lacune ale manualelor școlare care nu oferă suficiente oportunități de valorificare a elementelor de istorie și geografie locală.
5. Familiarizarea elevilor cu o disciplină nouă de studiu într-un mod plăcut, atractiv.
6. Valențele incluzive ale metodei, fiecare elev găsimdu-și locul în echipă și participând efectiv la realizarea produselor.
7. Cultivarea spiritului critic, a deprinderilor de argumentare, de susținere pertinentă a propriilor păreri pe o temă anume.
8. Activitățile de cercetare sunt extinse și spre alte instituții/resurse umane din comunitate.
9. Elevul își formează deprinderi de căutare, selectare, prelucrare a informațiilor, abilități de lucru necesare omului modern.

În aplicarea acestei metode la clasă, am adaptat etapele consacrate ale acesteia, în sensul acordării unei mai mari independențe de lucru elevilor, intervenția învățătorului fiind minimală (mai consistentă în etapa finală, de evaluare propriu-zisă):

1. Stabilirea tematicii proiectului - de regulă, după familiarizarea elevilor cu noțiunile istorice specifice unei lecții sau grup de lecții, aceștia vin cu propuneri de teme din care se alege una pentru proiect. Exemple de teme propuse: Copilăria de ieri și de azi, Grecii și romanii - modele de cultură și civilizație, Mari conducători ai Antichității. Tot în această etapă se fixează și anumite principii de lucru: surse posibile de informare, tipul de date necesare, materialele suport ce vor fi utilizate, obligativitatea includerii unui mic eseu legat de tema proiectului.
2. Alegerea membrilor echipei - în general, echipe de câte 4 - 5 membri.
3. Stabilirea termenului limită de realizare - în funcție de complexitatea temei, acesta oscilează între o săptămână și două săptămâni.
4. Elaborarea proiectului - în general, echipele sunt formate din câte cinci elevi, fiind coordonate de un lider de proiect ales de membrii echipei. În perioada de timp stabilită pentru realizarea proiectului, elevii s-au întâlnit în afara programului școlar, sub forma unor workshopuri, în cadrul cărora au stabilit planul proiectului, ce tip de informații vor include în proiect, ce material ilustrativ vor folosi și ce tehnici de lucru vor aplica (colaj, pictură, desen, machetă etc.). Echipele își gestionează individual întreaga activitate de realizare a proiectului și frecvența întâlnirilor de lucru, fără implicarea cadrului didactic.

5. Prezentarea produselor în fața colegilor

Activitatea s-a finalizat cu prezentarea proiectelor în fața colegilor, ocazie cu care elevii au evidențiat punctele tari și punctele slabe ale fiecărui proiect și au făcut aprecieri privind aspectul estetic, conținutul de idei al produselor prezentate, au formulat întrebări pentru clarificarea unor noțiuni (de exemplu, în cadrul proiectului despre grecii antici, la întrebarea unui elev, o echipă a explicat tipurile de coloane ale templelor grecești, pe care le-au ilustrat cu imagini în proiect). Este etapa în care esențiale în procesul învățării sunt: fixarea, retenția, extinderea și transferul cunoștințelor.

Criteriile de evaluare a proiectelor sunt următoarele:

1. Respectă tema dată;
2. Exprimare corectă, elaborată, în propoziții;
3. Prezentarea liberă a informațiilor incluse în proiect, modul cum se răspunde la întrebările colegilor;
4. Materialul este bogat, edificator;
5. Îmbogățește achizițiile anterioare ale elevilor (noțiuni noi, pe lângă cele din manual);
6. Originalitate;
7. Aspectul estetic al produsului;
8. Indică sursele de informare, resursele bibliografice.

În concluzie, disciplina istorie, prin bogăția de conținuturi și noțiuni, prin deprinderile și competențele pe care le formează elevilor, prin conexiunile cu alte materii, oferă multiple posibilități de aplicare a metodei învățării și evaluării pe bază de proiecte.

Metode de activizare a elevilor

*Prof. înv. primar Cristina Ionașcu
Școala Gimnazială „Alec Russo” Bacău*

Metodele care activează predarea - învățarea sunt cele prin care elevii lucrează productiv unii cu alții, își dezvoltă abilități de colaborare și ajutor reciproc. Ele pot avea un impact extraordinar asupra elevilor datorită caracterului ludic și oferă alternative de învățare cu, priză” la copii.

METODA FRISCO

- Definiție: este o metodă de rezolvare a unei probleme de către participanți pe baza interpretării unui rol specific.
- Obiectiv: identificarea unor probleme complexe și rezolvarea lor prin strategii eficiente și accesibile nivelului de înțelegere al copiilor.
- Descrierea metodei: se axează pe rolurile interpretate de copii în funcție de preferințele fiecăruia și de capacitățile pe care le impune rolul.
- Etape:
 1. Identificarea/extragerea problemei;
 2. Repartizarea rolurilor: C - conservator (personaj sobru care ține la ideile sale); E - exuberant (personaj pus pe șotii); P - pesimist (personaj fără zâmbet, nemulțumit); O - optimist (personaj zâmbitor care găsește soluții mereu).
 3. Dezbaterea problemei;
 4. Sistematizarea ideilor și concluziile asupra soluției.

APLICAȚIE

Obiectul: limba și literatura română

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Clasa: a-II-a

Subiectul: „Puișorul și vulpea”, după Ion Pas

Obiectiv: identificarea unor soluții de salvare a puiului neascultător

Etape:

1. Prezentarea problemei.

Găsiți un final fericit pentru povestirea, Puișorul și vulpea”, după Ion Pas.

2. Repartizarea rolurilor.

Se formează grupuri de câte cinci copii și se distribuie fiecărui grup câte un rol: al conservatorului (numit NESCHIMBATUL), exuberantului (VISĂTORUL), pesimistului (NEMULȚUMITUL) și optimistului (REALISTUL).

3. Dezbaterea colectivă a problemei

Se precizează că fiecare grup, în interpretarea rolului trebuie să respecte următoarele cerințe:

A. să-și exprime părerea;

B. să asculte părerea celorlalți;

C. să păstreze disciplina în expunerea propriilor păreri;

D. să aleagă soluțiile reale, concrete pentru problema de rezolvare.

Idei posibile emise în timpul interpretărilor

C: Puiul trebuia să asculte de mama lui. De când lumea, vulpea e vicleană și nemiloasă cu puii. Așa că povestea se va termina cum spune scriitorul.

E: Când au ajuns în ogradă, vulpea era foarte fericită să vadă atâtea orătănii, dar bucuria ei n-a durat mult, că a apărut Lăbuș, care a sărit la ea și a pus-o pe fugă.

P: Puișorul nu va scăpa. Lăbuș nu va apărea și nimeni altcineva nu-l va putea salva. Așa că, nu poate fi un final fericit.

O: Numai în poveste, puișorul poate fi salvat de cățel. În realitate, el poate fi salvat de un copil care îl va găsi pe drum și este dus înapoi la mama și frații lui.

Sistematizarea ideilor și concluzii asupra soluțiilor

Copiii se reunesc pentru sistematizarea ideilor și ajung la concluzia că cea mai bună soluție este cea a optimistului pentru că este reală și se poate împlini cu adevărat.

Metoda se aplică în finalul poveștii sau în jocuri și activități alese pentru dramatizarea textului, dar mai ales în activități integrate pentru realizarea obiectivelor propuse sau pentru depistarea inteligențelor lingvistice și interpersonale.

ACVARIUL

- Definiție: este o tehnică ce evaluează comportamentul elevului în timpul unei activități de învățare organizată în grup precum și evaluarea comportamentului întregului grup.

- Obiectiv: rezolvarea creativă a unei sarcini de învățare și evaluarea comportamentelor individuale și de grup.

- Descrierea metodei: se aranjează mobilierul în două cercuri concentrice; se organizează copiii în două grupuri: grupul peștilor (cercul interior), grupul observatorilor (cercul exterior); se realizează activitatea propusă în cercul interior.

Etape:

Cerințe pentru copiii pești (cercul interior):

- ✓ - lucrează timp de 10 min. la rezolvarea sarcinii de lucru având la dispoziție materiale informative adecvate;
- ✓ - rezolvă creativ o problemă, o sarcină de lucru;
- ✓ - ascultă cu interes ideile colegilor de grup;
- ✓ - își schimbă rolul cu observatorii.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Cerințe pentru copiii observatori (cercul exterior):

- ✓ - observă comportamentul unui singur coleg din cercul interior și activitatea întregului grup;
- ✓ - schimbă sarcina de observator în cea de evaluator a cunoștințelor;
- ✓ - formulează întrebări pentru copiii pești;
- ✓ - își schimbă rolul cu copiii pești;
- ✓ - nu critică și nu categorisește deciziile copiilor pești;
- ✓ - explică demersul folosit de copiii pești pentru rezolvarea sarcinii;
- ✓ - descrie comportamentul copiilor pești;
- ✓ - răspunde la întrebările adresate de copilul pește.

Bibliografie:

1. Cojocariu, V., M., *Teoria și metodologia instruirii*, București, E.D.P., 2008;
2. Leonte, R.; Stanciu, M., *Strategii activ-participative de predare-învățare în ciclul primar*, Bacău, Ed. Casei Corpului Didactic, 2004;
3. Oprea, C., L., *Strategii didactice interactive*, București, E.D.P., 2007.

Învățarea în colaborare la școlarul mic

*Prof. înv. primar Irina Kincses
Școala Gimnazială „Alexandru Piru” Mărgineni*

În societatea actuală are loc un proces dinamic care obligă toate categoriile sociale să țină pasul cu evoluția societății și implicit a educației. Transformările sociale implică necesitatea creării unui mediu de învățare care să eficientizeze tehnicile de învățare și de muncă intelectuală. Școala nu reprezintă doar o instituție unde elevii vin să primească informații, ci o instituție unde trebuie să învețe. Cadrele didactice sunt incluse în mecanismul societății în continuă și tot mai accelerată schimbare. Elevul vine la școală cu o experiență mediată prin intermediul mijloacelor moderne de comunicare în masă care nu poate fi ignorată.

Învățarea, este o activitate de însemnătate fundamentală pentru adaptarea la mediu și dezvoltarea psihocomportamentală. Într-un consens unanim, psihopedagogii consideră că învățarea este un proces care angrenează personalitatea umană în ansamblul ei. Indiferent care este conținutul învățării, începând cu cea mai simplă sarcină și încheind cu cea mai complexă, de fiecare dată intră în joc un lanț de mecanisme, începând cu cele de receptare și ajungând până la cele de prelucrare, interpretare și valorizare a ceea ce s-a receptat. Din această perspectivă, învățarea, ca proces, constă în generarea de răspunsuri adecvate unor situații în care este plasat cel care învață. Cerința principală a învățării este de a asigura o metodologie diversificată bazată pe îmbinarea activităților de învățare și de muncă independentă, cu activitățile de cooperare, de învățare în grup și de muncă interdependentă.

Învățarea în colaborare își subordonează o serie de metode și tehnici dedicate optimizării calității învățării, implicându-i activ pe beneficiarii educației în procesul propriei formări. Strategiile de învățare în colaborare pot fi aplicate ca posibilitate de intersecție a informațiilor și competențelor din mai multe discipline.

Metodele interactive sunt cele care dau expresie cerinței de a realiza o participare activă și conștientă a elevilor la procesul didactic, de a realiza un învățământ sistematic și continuu, o însușire temeinică a cunoștințelor, de a realiza legătura dintre teorie și practică printr-o respectare a particularităților de vârstă și individuale ale elevilor. În continuare voi prezenta câteva exemple practice - aplicative ale metodelor și tehnicilor interactive de grup,

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

menite să contribuie la diversificarea metodologiei didactice existente, înscriindu-se în domeniul căutărilor și preocupărilor creative de sporire a eficienței muncii educatorului cu discipolii săi. Metoda jocului de rol, mărește interesul elevilor față de tema în care se implică drept actori. Prin necesitatea cunoașterii efective a situației fictive la care participă, informându-se, documentându-se în perioada premergătoare discuțiilor și a luării unei decizii. Exemple de utilizare a metodei jocului pot fi multiple și vom ilustra câteva în rândurile următoare:

Limba și literatura română - Personaje din povești

Obiectivele sunt:

- să recunoască titlul și autorul textului din care face parte personajul prezentat în text;
- să exemplifice însușirile fizice/sufletești cu exemple din text;
- să găsească argumente relevante în caracterizarea personajelor;
- să identifice un personaj pe baza unor opinii și argumente;
- să inițieze dialoguri cu anumite personaje din textele citite sau audiate;
- să interpreteze rolurile cu naturalețea și gesticulația potrivită rolului său a personajului.

Organizarea jocului:

Clasa se împarte în patru grupe. Fiecare grupă va avea următoarele sarcini de lucru:

alegeți-vă un personaj îndrăgit din textele citite și ilustrând însușirile fizice și sufletești cu exemple din text;

imaginați un dialog cu personajul ales;

redați înfățișarea și însușirile personajului vostru preferat printr-un desen.

Desfășurarea jocului: Fiecare grupă va prezenta personajul ales în întrecere cu ceilalți, fără să-l numească, argumentând în special însușirile superioare ale acestuia. Observatorii vor recunoaște personajele prezentate dacă portretul acestuia va fi bine elaborat și vor aduce alte argumente și opinii. Elevii vor fi solicitați să-și imagineze un dialog ce ar putea avea loc între personajele unei povești, povestiri sau din textele studiate din manual. Evident, atitudinea personajelor va fi diferită.

Metoda explozia stelară este o metodă de stimulare a creativității, o modalitate de relaxare a elevilor bazându-se pe formularea de întrebări pentru rezolvarea de probleme și noi descoperiri, plecând de la centrul conceptului (titlul poveștii sau ideea).

Exemplul, povestea Degețica, H. Ch. Andersen.

Obiective:

formularea de întrebări și realizarea de conexiuni între ideile descoperite de elevii în grup prin interacțiune și individual pentru rezolvarea unei probleme.

dezvoltă și stimulează creativitatea individuală și de grup, exprimarea liber, spontaneitatea. Elevii sunt așezați în semicerc propun problema de rezolvat. Pe steaua mare se desenează sau se scrie ideea centrală. Pe celelalte cinci steluțe se scrie câte o întrebare de tipul: CE? CINE? UNDE? DE CE? CÂND?, iar cinci elevi din grupă extrag câte o întrebare. Fiecare elev din cei cinci își alege câte trei, patru colegi organizându-se astfel în cinci grupuri. Grupurile cooperează în elaborarea întrebărilor. La expirarea timpului, elevii revin în semicerc în jurul steluței mari și comunică întrebările elaborate, fie un reprezentant al grupului, fie individual, în funcție de nivelul grupei. Elevii celorlalte grupe răspund la întrebări sau formulează întrebări la întrebări. Se apreciază întrebările elevilor, efortul acestora de a elabora întrebări corecte precum și modul de cooperare și interacțiune.

Bibliografie:

1. Cojocariu, Venera (2013), Metode interactive, curs, (2007), *Teoria și metodologia curriculumului*, Editura V&Integral, București;
2. Dumitriu, Gh.; Dumitriu Constanța (2004), *Psihopedagogie. - Curriculum-suport pentru examenele de definitivare și gradul II în învățământ*;

3. Leonte, Rodica, (2004), *Strategii activ-participative de predare-învățare în ciclul primar*, Editura Casei Corpului Didactic Bacău.

Cum putem aplica teoria inteligențelor multiple la clasă? (Aplicație - „Ciuboțelele ogarului” de Călin Gruia)

Înv. Ionela Măgirescu
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău

„Ce plăcut ar fi dacă la școală am face numai matematică!”, „Mie îmi place să memorez poeziile fredonând o melodie.” sau „Ce bine ar fi dacă domnii profesori ne-ar ajuta să învățăm altfel la fiecare oră!” sunt doar câteva din părerile exprimate ale unor elevi în cadrul orelor de consiliere și orientare.

Analizând aceste dorințe și observând cât de diferite sunt comportamentele elevilor la clasă, este imperativă schimbarea stilului de lucru cu elevii, să ne racordăm predarea la nevoile, interesele și profilul de inteligență al elevilor. Teoria Inteligențelor Multiple, avansată de Howard Gardner, nu schimbă ceea ce avem de predat, ci ne sprijină să schimbăm stilul de lucru cu elevii, ne ajută să înțelegem că elevii sunt deștepți în diferite feluri.

În proiectarea unei activități abordată din perspectivă TIM, cadrul didactic poate pleca de la următorul set de întrebări pentru a valorifica fiecare tip de inteligență:

- * Cum pot folosi cuvintele? (inteligență lingvistică)
- * Cum pot introduce numere, calcule, elemente de logică? (inteligență logico-matematică)
- * Cum folosesc materialele vizuale sau culoarea? (inteligență spațial-vizuală)
- * Cum pot aduce sunetul, muzica, ritmul? (inteligență muzicală)
- * Cum pot mișca trupul și mâinile elevilor? (inteligență kinestezică)
- * Cum pot să-i fac pe elevi să comunice cu natura? (inteligență naturalistă)
- * Cum îi pot motiva pe elevi să coopereze în învățare? (inteligență interpersonală)
- * Cum pot evoca sentimente, amintiri? (inteligență intrapersonală).

Trebuie reținut faptul că profilul de inteligență al elevului nu se stabilește prin aplicarea unui test. Sunt necesare multe observări ale comportamentelor școlarilor, pentru a ne da seama care le sunt activitățile cele mai comode, ce coduri de exprimare folosesc și care sunt acelea pe care le evită.

Repere pentru recunoașterea tipurilor de inteligență:

- Elevul/eleva care:
 - Gândește în cuvinte, are o bună memorie pentru nume, locuri, date.
 - Preferă să citească, să scrie și să spună povești.
 - Explică ușor, convinge ușor, este persuasiv în vorbire și scriere.
 - Înțelege ordinea și sensul cuvintelor, învâța repede limba maternă și limbi străineManifestă inteligență lingvistică.
- Elevul/eleva care:
 - Raționează inductiv și deductiv.
 - Are plăcerea de a rezolva probleme, de a lucra cu cifre.
 - Înțelege relațiile dintre acțiuni, obiecte și idei și face conexiuni.
 - Analizează cauzele și efecteleManifestă inteligență logico-matematică
- Elevul/eleva care:
 - Se orientează ușor în spațiu, are imaginație activă.
 - Își formează imagini mentale (vizualizează).

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

- Recunoaște relații și obiecte spațial, are percepții corecte din diferite unghiuri.
- Gândește tridimensional și transmite ușor mesaje prin pictură, desen

Manifestă inteligență spațial-vizuală.

- Elevul/eleva care:

- Poate controla mișcările corpului, face ușor legătura dintre corp și minte.
- Folosește corpul în mișcări sugestive și complexe.
- Are abilități mimetice, manipulează cu ușurință obiectele.

Manifestă inteligență kinestezică.

- Elevul/eleva care:

- Este sensibil la sunete și la tipare vibraționale.
- Recunoaște, compune și reproduce sunete, ritmuri, muzică, tonuri și vibrații.
- Se implică într-o ascultare activă și sensibilă.
- Stabilesc legături între muzică și emoții

Manifestă inteligență muzicală.

- Elevul/eleva care:

- Iubește plantele și animalele.
- Înțelege natura, discerne cu ușurință fenomenele naturii.
- Are dezvoltat simțul de comuniune cu natura.
- Apreciază impactul naturii asupra sinelui și al sinelui asupra naturii.
- Recunoaște și clasifică ușor comportamente și tipare

Manifestă inteligență naturalistă.

- Elevul/eleva care:

- Lucrează cu plăcere în grup, optează pentru activitatea în colaborare și cooperare.
- Comunică eficient verbal și non-verbal.
- Este sensibil la sentimentele, temperamentul și motivația celor din jur.
- Dă dovadă de înțelegerea perspectivelor celorlalți, este capabil să cedeze

Manifestă inteligență interpersonală.

- Elevul/eleva care:

- Are capacitate de concentrare.
- Tendința de a reflecta asupra realității înconjurătoare și naturii umane.
- Și dezvoltă ușor abilitățile metacognitive.
- Sunt conștienți de propriile sentimente, are simțul transpersonal al sinelui.
- Are abilități de gândire și rațiune de ordin superior

Manifestă inteligență intrapersonală.

Cunoscând fiecare profil, putem aplica teoria inteligențelor multiple, având următoarele posibilități:

La începutul lecțiilor obișnuite se poate desfășura o activitate care să stimuleze inteligențe multiple, cu scopul de a crește motivația elevilor („punct de plecare”);

În cadrul unei teme interdisciplinare realizată într-un grup constituit din elevi cu diferite tipuri de inteligențe „tari” care vor colabora în realizarea sarcinii;

În cadrul unui proiect individual prin care fiecare elev își realizează tema din perspectiva inteligenței/inteligențelor „tari”;

Exploatarea unei teme la nivelul unei discipline prin diferite coduri de prezentare.

Din punct de vedere organizațional, soluția cea mai la îndemână pentru aplicarea acestei teorii este ora de limba română.

Voi prezenta o listă cu sarcini de lucru diferențiate, toate propunerile având aceeași intenție: dezvoltarea potențialului de inteligențe, pornind de la un text cunoscut („Ciuboșelele

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

ogarului” de Călin Gruia, clasa a II-a). Am dorit un demers centrat pe rezultate observabile, traduse în produse care facilitează atât evaluarea (cu concursul școlarilor), dar stimulează și motivația (prin aceea că elevii au satisfacția lucrului îndeplinit, că fac ceea ce le place și au posibilitatea să-și promoveze talentul în fața colegilor).

<<CIUBOȚELELE OGARULUI>> de Călin Gruia

Grupa nr. 1 (inteligență lingvistică)

* Desprindeți morala din text și scrieți trei proverbe potrivite întâmplării de la han.

* Găsiți un alt final pentru textul „Ciuboțelele ogarului”.

* Imaginați și scrieți dialogul dintre Iepure și Ogar, la hanul Ursului. * Realizați caracterizarea celor două personaje principale din text.

Grupa nr.2 (inteligență intrapersonală)

* Sunteți Ursul. Prezentați-vă motivele pentru care ați acceptat banii de la Iepuraș, deși ați văzut că acesta nu a consumat nimic la hanul dumneavoastră.

Grupa nr. 3 (inteligență interpersonală)

* Ajutați-l pe iepure să-l convingă pe câine să-și plătească consumația de la han!

* Fiți apărători și acuzatori ai celor două personaje, Iepure și Ogar. Aduceți argumente cu care să-l apărați pe Iepuraș și cu care să-l acuzați pe Ogar.

Grupa nr. 4 (inteligență muzicală)

* Redați zgomotul ploii de toamnă și al vântului.

* Găsiți/compuneți o melodie tristă, melancolică pentru a-l însoți pe iepuraș pe drum, prin ploaie și intonați-o!

Grupa nr. 5 (inteligență kinestezică)

* Redați mișcările Iepurelui pe drum spre iarmaroc, într-o zi friguroasă și ploioasă de toamnă.

* Interpretați dialogul dintre iepure și ogar (întâlnirea pe drum). Folosiți intonația/mimica/gesturi corespunzătoare.

Grupa nr. 6 (inteligență spațială)

* Modelați personajele din plastilină.

* Redați într-un desen primele două fragmente din text. Folosiți culorile potrivite!

* Fiți creatori de modă ai iepurașului. Realizați schițe/desene pentru hăinuțele și ciuboțelele de care avea nevoie.

Grupa nr. 7 (inteligență logico-matematică)

* Aranjați, în ordinea întâmplărilor petrecute în text, următoarele propoziții:

Iepurele îi luă ciuboțelele și fugi.

Începuseră ploile de toamnă.

Porniră împreună.

Pe drum se întâlni cu Ogarul.

Ogarul adormi.

* Alcătuiți un meniu pentru iepuraș. Folosiți lista de prețuri de mai jos (să nu depășiți 25 lei).

1 morcov = 70 bani

O salată = 1 leu și 50 bani

Varză = 2,50 lei/kg

O sticlă suc de mere și morcov = 2,3 lei

O cutie jeleu de mentă cu trifoii = 3 lei.

* Ordonați crescător rezultatele exercițiilor și scrieți numele personajului descoperit.

497-253= O; (251-49)+708 = R; 7+70+700-3-30-400= A; 1000-(431+134) = G

Grupa nr. 8 (inteligență naturalistă)

* Faceți parte dintr-o organizație care sprijină animalele. Propuneți trei modalități de a-l ajuta pe Iepuraș (e un animal speriat, fără adăpost, hrană și haine). Realizați și un afiș în acest sens!

Proiectând activitățile într-o astfel de manieră, vom satisface nevoile claselor de elevi heterogene, vom respecta stilurile lor diferite de a învăța și inițiativele elevilor cu privire la propria lor instrucție.

Bibliografie:

1. Păcurari, O., *Să ne cunoaștem elevii*, 2000+, București, 2005;
2. *Noi perspective metodologice - clii și crosscurricularitate*, curs, CCD Bacău, aprilie 2009;
3. *Limba și literatura română, manual pentru clasa a II-a*, Ed. Aramis, 2006.

Metode și tehnici alternative de evaluare

Prof. înv. primar Titiana Mareș
Școala Gimnazială Solonț

MOTTO:

„Societatea consideră munca școlară ca o formă a muncii sociale, aprecierea și notarea elevilor căpătând serioase implicații de ordin social.

Nota devine astfel un criteriu de selecție a valorilor sociale, de utilizare a lor potrivit competenței și posibilităților fiecărui individ”.

Robert Dottrens

De ce evaluare? Orice cadru didactic poate afirma despre evaluare că este un subiect mereu în actualitate, un subiect inepuizabil, un subiect în care nu s-a făcut, nu s-a descoperit, nu s-a aplicat încă totul și care oferă o paletă generoasă de abordări.

Desigur, evaluarea – componentă esențială în acest sens – este astfel supusă unui amplu proces de modernizare și perfecționare.

Evaluarea trebuie concepută ca o cale de perfecționare ce presupune o strategie globală a formării și nu numai ca un control al cunoștințelor sau ca mijloc de măsurare obiectivă.

Operația de evaluare nu este o etapă supraadăugată ori suprapusă procesului de învățare ci constituie un act integrat activității pedagogice [2]. Evaluarea constituie o ocazie de validare a justetei secvențelor didactice, a componentelor procesului didactic și un mijloc de delimitare, fixare și intervenție asupra conținuturilor și obiectivelor educaționale.

Din punctul meu de vedere, evaluarea este o temă nu numai de actualitate, dar și deosebit de complexă, care suscită încă multe abordări și clarificări care să răspundă mai ales întrebărilor referitoare la practică evaluării: ce evaluăm?, cum evaluăm?, prin ce metode?, când evaluăm?, cum interpretăm rezultatele obținute în urma evaluării?

Pentru a putea răspunde la aceste întrebări trebuie să cunoaștem însă foarte bine: pentru ce se face evaluarea? (care sunt funcțiile acesteia?); în raport cu ce (care este sistemul de referință, care sunt criteriile evaluării?); ce se evaluează (conduite, rezultate, procese, evoluții)?; cu ajutorul căror instrumente și prin ce proceduri se face evaluarea?

W. Churchill afirma: „a perfecționa înseamnă a schimba des”.

Se impune să aflăm și ce modificări produce evaluarea asupra procesului didactic, asupra agenților săi: cadrul didactic și elevul/colectivul de elevi, sau asupra curriculum-ului, asupra predării și învățării.

Tot mai mult se analizează și se evidențiază efectele datorate evaluării, prin modul său concret de realizare. Sub acest aspect susțin ideea că odată cu evaluarea apar așa-numitele „dispozitive de provocare a conduitelor” [6] pe care cadrele didactice e important să le conștientizeze și să le țină sub control.

Pe lângă diversificarea metodelor, procedeele și tehnicilor de evaluare, alte mutații în practica evaluării educaționale se leagă, direct sau indirect de atitudinea în evaluare.

Consider că o evaluare centrată pe rezultatele pozitive ale elevului sau pe efortul de a ajunge la un rezultat, angajarea elevului ca și partener al propriei evaluări, după cum și extinderea acțiunii de evaluare de la produs la proces sunt de natură să optimizeze relațiile educaționale și, odată cu acestea, procesul instructiv-educativ în ansamblul său.

Evaluarea rezultatelor școlare trebuie realizată astfel încât ea să sprijine actul predării, să orienteze și să stimuleze activitatea de învățare a elevilor și să permită ameliorarea continuă a procesului didactic.

O autentică ameliorare a eficacității didactice presupune nu numai reconsiderarea tehnicilor de predare și de stimulare a învățării, făcându-le mai productive, ci și renovarea acțiunilor de evaluare, în perspectiva realizării unității acestor componente ale actului didactic.

Pe lângă tradiționalele lucrări de control, majoritatea cadrelor didactice utilizează și metode și tehnici alternative de evaluare, cum ar fi: observarea sistematică, portofoliul, tehnica 3-2-1, matricea conceptuală, eseul, fișa pentru activitatea personală a elevului, înregistrările audio sau video etc. Acestea realizează evaluarea rezultatelor în strânsă legătură cu instruirea/învățarea, de multe ori concomitent cu aceasta, și privesc rezultatele școlare obținute pe o perioadă mai îndelungată, care vizează mai ales schimbări în planul intereselor, atitudinilor, corelate cu activitatea de învățare.

Diversificarea și îmbunătățirea metodelor și tehnicilor de evaluare au drept scop realizarea unor corelații eficiente între predare-învățare-evaluare și pentru a atinge dezideratele propuse pentru formarea personalității autonome, libere și creatoare.

Evaluarea modernă are un caracter formativ, se concentrează pe capacitățile de înțelegere și de aplicare a informațiilor noi, este axată în special pe ceea ce poate să facă elevul și pe atitudinea dobândită de acesta în timpul învățării. Fiecare copil are un potențial educativ înăscut care trebuie doar descoperit și activizat.

Aceasta este misiunea sfântă a școlii, a dascălilor schimbarea concepției și a practicii evaluării, modernizarea și perfecționarea sistemului de evaluare trebuie să reprezinte o prioritate a reformei școlii românești. Utilizarea unor noi instrumente de evaluare va contribui nemijlocit la motivarea constantă a interesului copiilor pentru învățatură și cunoaștere.

Argumente psihopedagogice ale organizării clasei pregătitoare

Prof. înv. primar Ancuța Matei

Școala Gimnazială "Ruginești, Vrancea"

În structura actuală a sistemului de învățământ, una din înnoirile importante a fost înființarea clasei pregătitoare, în care sunt cuprinși copii de 6 - 7 ani. Utilitatea ei educativă în raport cu costul social au fost îndelung discutate.

Rolul înființării clasei pregătitoare ține de scopul general al învățământului, de a valorifica potențialul educativ al copiilor și, în special, de a înlătura dificultățile adaptării școlare și de a asigura o intrare eficientă și plăcută în clasa I.

Câteva argumente PRO clasa pregătitoare:

Σ Curriculumul pentru învățământul primar specific clasei pregătitoare reprezintă o noutate în învățământul românesc, fiind conceput astfel încât să respecte principiul continuității între

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

nivelurile sistemului de învățământ și în vederea atingerii nivelului de performanță elementar în formarea competențelor cheie care determină profilul de formare al elevului.

Σ Clasa pregătitoare aduce în prim plan o altă abordare curriculară, **abordarea interdisciplinară: curriculum axat pe competențe, pe calitate și nu pe cantitate, pe proces și nu pe produs. Vorbim de unități tematice, realizate prin proiecte, de alte discipline de studiu decât cele consacrate**

Σ În România, rata de cuprindere a copiilor în învățământul preșcolar este de aproximativ 80%. **Cei 20% dintre copiii de 6 ani care nu frecventează învățământul preșcolar sunt primii beneficiari ai clasei pregătitoare cu scopul asigurării instrumentelor pentru succes în viața școlară.**

Σ Statisticile au arătat că **un copil care este dat la școală mai de timpuriu va învăța mai ușor mai departe. De altfel, 22 de state europene au stabilit ca debutul școlii să fie la 6, 5 sau chiar 4 ani.**

Σ În clasa pregătitoare, se ține cont, în mod prioritar, de următoarele aspecte:

- ✓ lecție durează 45 de minute din care 30/35 minute învățare, restul joc (nu joacă);
- ✓ Fiecare zi începe cu, "Întâlnirea de dimineață";
- ✓ Utilizăm strategii bazate pe problematizare și cooperare, care pun în centru copilul;
- ✓ Evaluarea se face fără calificative sau note: utilizăm metode specifice de evaluare care urmăresc evoluția elevului pe domenii stabilite de cadrul legal; amenajăm adecvat spațiul de lucru; Despre instituția în care ar trebui cuprinși copii de 6 -7 ani, în grădiniță sau în școală, părerile au fost împărțite și au rămas în mare măsură așa.

Personal, consider ca organizarea clasei pregătitoare în cadrul instituțiilor școlare nu îi solicită suplimentar pe copii, aceștia fiind pregătiți emoțional pentru această schimbare, activitățile desfășurate înscriindu-se printre preocupările preferate copiilor de 6 ani.

Din experiența personală, cred că sunt mult mai motivați și încântați de noul statut de școlar.

Bibliografie:

1. Organizarea interdisciplinară a ofertelor de învățare pentru formarea competențelor cheie la școlarii mici, Suport de curs, 2012.

Metoda R. A. I. – metodă alternativă de evaluare

*Prof. învă. primar Daniela-Mihaela Mihăilă
Școala Gimnazială Letea Veche*

Metoda R. A. I. (apud Oprea, 2003) are la bază stimularea și dezvoltarea capacităților elevilor de a comunica (prin întrebări și răspunsuri) ceea ce au învățat recent. Denumirea provine de la inițialele cuvintelor Răspunde – Aruncă – Interoghează și se desfășoară astfel: la sfârșitul unei lecții sau a unei secvențe de lecție, profesorul, împreună cu elevii săi, investighează rezultatele obținute în urma predării-învățării, printr-un joc de aruncare a unei mingi mici și ușoare de la un elev la altul. Cel care aruncă mingea trebuie să pună o întrebare din lecția predată celui care o prinde. Cel care prinde mingea răspunde la întrebare și apoi aruncă mai departe altui coleg, punând o nouă întrebare. Interogatorul trebuie să cunoască și răspunsul întrebării adresate. Elevul care nu cunoaște răspunsul iese din joc, iar răspunsul va veni din partea celui care a pus întrebarea. Acesta are ocazia de a mai arunca încă o dată mingea, și, deci, de a mai pune o întrebare. În cazul în care, cel care interoghează este descoperit că nu cunoaște răspunsul la propria întrebare, este scos din joc, în favoarea celui căruia i-a adresat întrebarea. Eliminarea celor care nu au răspuns corect sau a celor care nu au dat nici un răspuns, conduce treptat la păstrarea în grup a celor mai bine pregătiți.

Metoda R.A.I. poate fi utilizată la sfârșitul lecției, pe parcursul ei sau la începutul activității, când se verifică lecția anterioară, înaintea începerii noului demers didactic, în scopul descoperirii, de către profesorul ce asistă la joc, a eventualelor lacune în cunoștințele elevilor și a reactualizării ideilor-ancoră.

Această metodă alternativă de evaluare poate fi folosită cu succes cu elevii mici solicitând, în funcție de vârstă, întrebări cât mai divers formulate și răspunsuri complete. Întrebările pot să devină pe parcursul desfășurării metodei, din ce în ce mai grele. Metoda R.A.I. este adaptabilă oricărui tip de conținut, putând fi aplicată la istorie, biologie, geografie, matematică, literatură, limbi străine etc.

Această metodă alternativă de evaluare poate fi folosită cu succes cu elevii mici solicitând, în funcție de vârstă, întrebări cât mai divers formulate și răspunsuri complete. Întrebările pot să devină pe parcursul desfășurării metodei, din ce în ce mai grele. Metoda R.A.I. este adaptabilă oricărui tip de conținut, putând fi aplicată la istorie, biologie, geografie, matematică, literatură, limbi străine etc.

Elevii sunt încântați de această metodă de constatare reciprocă a rezultatelor obținute, modalitate care se constituie în același timp și ca o strategie de învățare ce îmbină cooperarea cu competiția. Este o metodă de a realiza un feed-back rapid, într-un mod plăcut, energizant și mai puțin stresant decât metodele clasice de evaluare. Se desfășoară în scopuri constatativ-ameliorative și nu în vederea sancționării prin calificativ. Permite reactualizarea și fixarea cunoștințelor dintr-un domeniu, pe o temă dată. Exersează abilitățile de comunicare interpersonală, capacitățile de a formula întrebări și de a găsi cel mai potrivit răspuns. Îndeplinirea sarcinii de investigator într-un domeniu, s-a dovedit în practică mult mai dificilă decât cea de a răspunde la o întrebare, deoarece presupunea o mai profundă cunoaștere și înțelegere a materialului de studiat.

Antrenați în acest joc cu mingea, chiar și cei mai timizi elevi se simt încurajați, comunică mai eficient și participă cu plăcere la o activitate care are în vedere atât învățarea, cât și evaluarea. Există un oarecare suspans care întreține interesul pentru metoda R.A.I. Tensiunea este dată de faptul că elevii nu știu la ce întrebări să se aștepte din partea colegilor și din faptul că nu știu dacă mingea va fi sau nu adresată unui anumit elev. Această metodă este și un exercițiu de promptitudine, atenția participanților trebuind să rămână permanent distributivă.

În ceea ce privește modul de organizare, activitatea se poate realiza cu toată clasă sau pe grupe mici, fiecare deținând câte o minge. Membrii grupurilor se autoelimină treptat, rămânând cel mai bun din grup. Acesta intră apoi în finala câștigătorilor de la celelalte grupe, iar activitatea se desfășoară până la evidențierea celui mai bine pregătit elev.

Metoda R.A.I. poate fi folosită și pentru verificarea cunoștințelor pe care elevii le-au dobândit independent prin studiul bibliografiei recomandate. Accentul se pune pe ceea ce s-a învățat și pe ceea ce se învață în continuare prin intermediul creării de întrebări și de răspunsuri.

Bibliografie:

1. Dulamă, M.-E. (2002), *Modele, strategii și tehnici didactice activizante*, Cluj-Napoca: Editura Clusium;
2. Dumitriu, C. (2003), *Strategii alternative de evaluare. Modele teoretico-experimentale*, București, Editura Didactică și Pedagogică;
3. Oprea, C.-L. (2003), *Pedagogie. Alternative metodologice alternative*, București, Editura Universității din București.

Clasic și modern în educație - metode și tehnici interactive de grup

Înv. Daniela Păduraru

Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău

Una dintre provocările deja lansate în societatea contemporană este necesitatea regândirii școlii, a educației formale, alături de cea nonformală și informală, în variatele lor forme de articulare. Ca subsistem al macrosistemului de educație, sistemul școlar, prin oferta sa educativă, contribuie la structurarea traiectelor de (auto) formare și (auto) dezvoltare a personalității individului, pregătindu-l pentru a fi un beneficiar pretențios al educației permanente

În abundența informațională cu care societatea actuală se confruntă, sistemul educațional are dificilul rol de a forma personalități care să știe să discearnă informația prețioasă de cea excedentară, de a extrage esențialul din general. Astfel, în educație a apărut termenul de „educație modernă”. Temenul de modern este folosit în educație, de obicei pentru a releva situația avansată a prezentului în relație cu trecutul care a fost depășit prin dezvoltare. Pentru unii, modernitatea este opusă practicilor tradiționale și se caracterizează prin schimbare, inovație și dinamism. Școala și oamenii ei se află acum la granița dintre modernism și postmodernism. În societățile moderne, cunoașterea e echivalentă cu știința și e importantă în sine. Oamenii caută căile optime pentru a dobândi „cunoaștere”, „știință” din cât mai multe domenii, considerând că astfel vor fi recunoscuți drept persoane educate. Într-o societate postmodernistă, cunoașterea trebuie să fie funcțională, utilă; înveți nu doar pentru „a ști” și a stoca o serie de informații din diferite domenii, pentru a demonstra cât de „educat ești”, ci, înveți pentru „a face”, pentru „a folosi” ceea ce ști, pentru „a aplica” ceea ce ai acumulat, în folosul tău și al celorlalți. Pedagogia postmodernistă are în vedere niște educatori care să fie aceia care uurează cunoașterea și participă la construirea cunoașterii. Cunoașterea se realizează pentru că este utilă. Relațiile educator-educat sunt deschise, bazate pe sprijin reciproc, pe dialog constructiv și pe cooperare. Această viziune promovează colaborări stânse ale școlii cu comunitatea educativă presupunând reîntoarcerea elevilor către lume, promovând investigațiile, interogațiile, discuțiile. Se renunță la control, punându-se accent pe proces. Profesorul este animator, moderator. Activismul elevului implicat de strategiile folosite de către cadrul didactic în desfășurarea activității de predare-învățare se constituie ca un imperativ al orientării postmoderniste în educație. Școala postmodernistă trebuie să știe cum să motiveze pe elev să învețe și cum să faciliteze procesul învățării, organizând și dezvoltând strategii de lucru interactive, punând accentul pe utilitatea cunoștințelor și pe necesitatea însușirii lor pentru a se descurca în viață. Agenții

educaționali trebuie să fie interesați de ceea ce-și doresc elevii să învețe și de ceea ce pot să facă cu aceste cunoștințe. Rolul profesorului este nu de a îndopa elevii cu diverse cunoștințe, ci de a le arăta ce au de făcut cu acestea. Școala postmodernistă promovează învățarea prin cooperare ca formă superioară de interacțiune psihosocială, bazată pe sprijin reciproc, pe toleranță, pe efort susținut din partea tuturor, îndreptat către același scop. Motivația este rezultatul acțiunii conjugate a tuturor membrilor ce urmăresc un destin comun. Atenția este îndreptată asupra procesului de elaborare împreună, prin colaborare, a demersurilor de realizare a sarcinii. Este împărtășită părerea că toți pot oferi alternative valoroase de soluționare a problemei, dacă le sunt oferite premisele necesare și sunt ajutați. Evaluarea urmărește acordarea ajutorului imediat, având o funcție mai mult corectivă, ameliorativă, decât de sancționare, ducând la reducerea stresului. Ea se realizează prin raportarea la progresul individului, și are în vedere atât participarea fiecărui membru la procesul elaborării în comun cât și rezultatele echipei. Activitățile propuse elevilor în scopul sporirii gradului de implicare activă și creativă în școală, trebuie să asigure: stimularea gândirii productive, a gândirii critice, a gândirii divergente și laterale libertatea de exprimare a cunoștințelor, a gândurilor, a faptelor. În acest sens apar ca adecvate activitățile care cer spontaneitate și contribuie la dezvoltarea independenței în gândire și acțiune. Utilizarea talentelor și a capacităților specifice fiecărui individ în parte, incitarea interesului către nou, necunoscut și oferirea satisfacției gășirii soluției după depunerea unui efort de căutare, dezvoltarea capacității de organizare de materiale, de idei, prin întocmirea de portofolii asupra activității proprii, sunt coordonate majore ale învățării prin cooperare. Lecția de predare-învățare devine astfel „o aventură a cunoașterii” în care copilul participă activ, după puterile proprii, întâlnind probleme și situații dificile, examinându-le și descoperind soluții plauzibile. Rolul profesorului constă mai mult în cel de stimulare și dirijare, iar motivația activității reiese din participarea entuziastă a cadrului didactic. Elevul e implicat atât în procesul de predare, de învățare și de evaluare, iar disciplina devine autodisciplină a muncii și interesului, asigurată de satisfacția cooperării. Conduita creativă a cadrului didactic este unul din factorii care asigură dezvoltarea potențialului creativ al elevilor. Predarea, ca proces creativ, presupune că profesorul să medieze între elev și lumea cel înconjurătoare. El trebuie nu numai să organizeze spațiul și activitatea, ci și să participe alături de elevi la elaborarea cunoștințelor; să servească drept model în legăturile interpersonale și să încurajeze interacțiunile cooperante dintre elevi. Metodele de învățământ reprezintă căile folosite în școală de către profesor în a-i sprijini pe elevi să descopere viața, natura, lumea, lucrurile, știința. „Calitatea pedagogică a metodei didactice presupune transformarea acesteia dintr-o cale de cunoaștere propusă de profesor într-o cale de învățare realizată efectiv de preșcolar, elev, student, în cadrul instruirii formale și nonformale, cu deschideri spre educația permanentă.” (Sorin Cristea). Dezideratele de modernizare și de perfecționare a metodologiei didactice se înscriu pe direcțiile sporirii caracterului activ al metodelor de învățământ, în aplicarea unor metode cu un pronunțat caracter formativ, în valorificarea noilor tehnologii instructivale (e-learning), în contaminarea și suprapunerea problematizării asupra fiecărei metode și tehnici de învățare, reușind astfel să se aducă o însemnată contribuție la dezvoltarea întregului potențial al elevului.

Bibliografie:

1. Cucos, Constantin, *Pedagogie*, Ed. Polirom, Iași, 2000;
2. Scheau, Ioan (coordonator), *Gândirea critică, Metode active de predare-învățare*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2004;
3. Voiculescu Elisabeta, *Metodologia predării-învățării și evaluării*, Ed. Ulise, Alba Iulia, 2002;
4. E., Ruiiu; G., Fulga – *Metode interactive de grup – Ghid metodic – 60 metode și 200 aplicații practice pentru învățământul preșcolar*, Editura Arves, 2002;
5. Oprea, C.- L. - *Strategii didactice interactive*, E.D.P. R.A., 2007;
6. Cucos, Constantin - *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2000;

7. Sălăvăstru, Dorina - *Psihologia educației*, Editura Polirom, Iași, 2004.

Didactica, între clasic și modern

Prof. învăț. preșcolar Simona Paiu
Școala Gimnazială Huruiеști

Didactica este ramura pedagogiei care se ocupă cu studiul procesului de învățământ ca principal mod de realizare a instruirii și educației.

În contextul actual al transformărilor sociale, economice, ecologice este nevoie de promovarea unui alt tip de învățare - învățarea inovatoare cu caracter anticipativ și participativ. Acest tip de învățare are menirea de a forma indivizi care să acționeze în situații noi. Învățarea de menținere este esențială în situații bine determinate. Valorile pe care se sprijină sunt delimitate și recunoscute. Învățarea inovatoare impune, formularea de probleme, ruperea structurilor închise, adaptarea indivizilor la situații noi, neprevăzute.

Învățarea eficientă nu este un simplu proces de înmagazinare de cunoștințe, ci o activitate ce implică efort cognitiv, volitiv și emoțional și se realizează cu mai multă ușurință când elevul este angajat într-o relație interumană.

Reușita reformei învățământului românesc depinde de atitudinea cadrelor didactice față de dimensiunile schimbării. Educatorii, prin profesia lor, sunt cei care pun în practică reformele care vizează calitatea educației. Este esențial, în acest sens modernizarea strategiilor didactice. Metodele de învățare activă fac lecțiile mai plăcute, sprijină elevii în înțelegerea conținuturilor pe care vor reuși să le aplice în viața reală.

Reforma școlară acționează pentru diminuarea activităților expositive și extinderea folosirii metodelor moderne de învățare, care dezvoltă gândirea critică a elevilor, capacitatea de adaptare la viața reală și în același timp îi antrenează în activități de investigare și cercetare directă a fenomenelor. Metodele moderne nu trebuie rupte de cele tradiționale, ci vor fi îmbinate armonios în procesul de învățare. „Strategiile didactice interactive necesită, poate mai mult decât alte tipuri, un efort de proiectare în aspectele esențiale, deoarece ele se construiesc din mers, manifestările spontane neputând fi prevăzute. Ele necesită o combinație atentă a resurselor în concordanță cu metodele, tehnicile și forma de organizare a activității, pentru a menține constant interesul elevilor pentru sarcină”. - Precizează Crenguța-Lăcrămioara Oprea.

Didactica modernă a matematicii acordă o atenție deosebită parametrilor metodologici și în special metodelor și procedeele didactice. Metoda didactică are rolul unui instrument operațional al acțiunii care orientează elevii spre ceea ce trebuie făcut. Orice deprindere se va putea forma și dezvolta numai pe baza exercițiului.

Pornind de la premisa că un învățământ activ se realizează cu ajutorul metodelor active, se impune diminuarea activităților care limitează activizarea și promovarea metodelor moderne, care dezvoltă gândirea, independența și formează elevilor capacitatea de a aplica în practică cele învățate.

Sunt considerate active metodele care nu încorsetează elevul cu reguli rigide, fixe, care determină o activizare a structurilor operațional-mintale în raport cu sarcinile de învățare.

Activ este elevul care gândește, care depune un efort în procesul de învățare, care desfășoară o acțiune mentală de căutare și redescoperire a adevărilor, interactiv este cel care interrelaționează direct cu ceilalți și cu materialul de studiu. Copiii care lucrează în perechi sau în grupuri, comunică și interacționează între ei, se dezvoltă în cadrul grupului atitudini pozitive și crește încrederea în propriile forțe. Elevul activ și creativ dă dovadă de curaj în aprecierea unui produs, de independență în rezolvarea problemelor, este curios, cu tendințe de a explora și de a crea.

Având în vedere că nici metodele clasice nu sunt lipsite de virtuți în activizarea elevilor, se impune îmbinarea acestora în activitatea didactică în mod armonios, metodele clasice cu cele moderne, știind că metoda reprezintă de fapt un anumit mod de a proceda, care tinde să plaseze elevul într-o situație de învățare mai mult sau mai puțin dirijată, care urmărește descoperirea adevărului și raportarea lui la aspecte practice ale vieții, la realitatea socială.

În organizarea unui învățământ centrat pe elev, învățătorul devine un coparticipant la activitățile desfășurate, trebuie să fie un bun coordonator, observator atent al muncii școlarului. El însoțește și îndrumă copilul spre cunoaștere, încurajează spontaneitatea elevilor săi, dând în același timp dovadă de creativitate, flexibilitate și deschidere.

În activitatea practică, fiecare învățător realizează un învățământ mai mult sau mai puțin participativ cu concursul tuturor metodelor de învățământ mai noi sau mai vechi, mai clasice sau mai moderne. Toate metodele pot deveni participative atunci când învățătorul dispune de abilități și har pedagogic în organizarea activităților instructiv - educative.

Perfecționarea continuă a cadrelor didactice este necesară ca urmare a schimbărilor, a noilor provocări informaționale, ceea ce implică o creștere a nivelului de pregătire al acestora pentru a fi permanent la curent cu noutățile în domeniu în vederea realizării în condiții optime a procesului instructiv-educativ.

Direcții pentru eficientizarea metodelor tradiționale

*Prof. învă. preșcolar Lenuța Păduraru
Școala Gimnazială „Ion Creangă” Bacău*

Una din problemele de bază ale modernizării învățământului constă în dezvoltarea capacităților intelectuale ale elevilor și priceperii de utilizare a acestora în în actul creator. Ideea modernizării exprimă ideea perfecționării învățământului în vederea sporirii eficienței sale formative. A. Manolache, preciza în acest sens *se caută mijloace noi sau folosirea într-un mod nou a mijloacelor existente în scopul de a mări eficiența predării de a asigura calitatea însușirii, de a forma oameni capabili să stăpânească cunoștințele și deprinderile necesare și să le poată aplica în viața.* Prin analogie putem afirma că se caută metode noi sau se folosesc într-un mod nou metodele existente, printr-o îmbinare în diferite secvențe didactice a metodelor tradiționale cu diferite secvențe a metodelor moderne. Se urmărește astfel adoptarea unor metode de lucru înnoite sau noi, centrate pe elev, *mai productive* sub aspectul eficienței formative a învățământului de astăzi; modalități noi de organizare a activității elevilor, relația profesor elev, dar și elev-elev fiind înserată într-un context nou.

Opțiunea pentru paradigma centrată pe elev a determinat și opțiunea pentru o vastă libertate metodologică a profesorului. În condițiile unui curriculum modern educatoarea trebuie să ia decizii. În absența unui inventar metodologic interiorizat (bine învățat, mobil, aplicat și transpus în situații noi), activitățile proiectate de cadrul didactic nu pot fi anticipate interactiv, și cu atât mai mult declanșate pe parcursul activităților.

Cunoașterea profilului psihologic al vârstei preșcolare de către fiecare educator, devine o necesitate obiectivă a întregului demers metodologic. Datorită specificului proceselor cognitive și celor reglatorii, preșcolarul are nevoie în cadrul anumitor activități de îndrumare, de control și ajutor. Gândirea concret intuitivă a preșcolarului impune folosirea unor metode care să favorizeze relația nemijlocită a elevului cu obiectele cunoașterii, prin recurgere la *modele concrete*. Mircea Mălita afirma că: *în spatele fiecărei metode de predare stă ascunsă o ipoteză asupra mecanismului de învățare al elevului.* Educatorul trebuie să fie preocupat de găsirea unor metode și procedee

variate adaptate diferitelor situații de instruire în care elevii vor fi puși să învețe. I. Cerghit afirmă că unei activități de instruire îi corespunde întotdeauna o anumită *metodologie*, considerată o sumă de metode (ansamblu) sau tehnici de instruire. Același autor este de părere că în sens științific metodologia didactică reprezintă o *reflecție asupra căilor, o teorie și o practică a metodelor utilizate în procesul de învățământ*, (2006, p.20). Se evidențiază astfel necesitatea îmbinării metodelor tradiționale, considerate pasive (observația, explicația, exercițiul, expunerea, povestirea etc.), cu cele moderne de acțiune, toate sub cupola **metodelor activ-participative**, care au avantajul punerii elevului în situația de a căuta și descoperi, de a rezolva situații, neînvățate anterior. Nu tot ce este *vechi* este neapărat și demodat, după cum nu tot ce este *nou* este și modern.

Activitățile educative din grădiniță au un rol hotărâtor pentru parcurgerea de către copil a întregului sistem de învățământ, de aceea educatoarea trebuie să facă din procesul predării știința aplicată, metodică creată, iar pe de altă parte, să dirijeze în mod conștient relația informativ - formativă astfel încât accentul să cadă pe latura formativă. Se pune adesea problema utilizării cu precădere a metodelor noi interactive și antrenarea elevilor în activitatea de învățare. Este știut faptul că nu tot ce este vechi este și demodat, tot așa după cum tot ce este nou este și modern. În măsura în care așa – zisele metode tradiționale pasive se pot apropia de exigențele învățământului de azi, ar fi nejust să fie negate sau privite în opoziție cu diversele metode mai noi sau cu unele orientări metodologice mai recente.

Multe metode – expunerea, conversația, exercițiul, demonstrația, ascund în sine încă multe rezerve care așteaptă o valorificare deplină. Asemenea metode pot și trebuie să fie modernizate, adică revitalizezate și optimizate prin îmbinarea lor cu metodele moderne activ-participative și raportarea lor la o nouă strategie a muncii didactice, ceea ce va justifica menținerea și prezența lor, fiind utilizate, în continuare, în practica preșcolară.

Revitalizarea metodelor clasice presupune după cum am menționat, îmbinarea lor cu metodele moderne și trecerea accentului de pe activitatea profesorului, pe subiectul învățării, elevul. Profesorul trebuie să știe că posibilitățile preșcolarilor de a rezolva situații noi, neîntâlnite, mobilitatea gândirii lor se dezvoltă în mare măsură dacă există o mare preocupare în acest sens din partea sa, și dacă îmbină armonios activitatea frontală cu cea în grupuri mici, iar în final cu activitatea individuală. Procesul de reevaluare și restructurare a metodologiei didactice nu presupune abandonarea metodelor clasice, ci după cum am evidențiat, restructurarea, optimizarea și revitalizarea acestora, într-un spirit modern, în vederea realizării obiectivelor preconizate de reformă școlară. Îmbinarea metodelor tradiționale cu cele moderne presupune:

- integrarea metodelor tradiționale cu alternative moderne de predare-învățare;
- folosirea consecutivă a unor metode tradiționale și moderne;
- integrarea în cadrul metodei tradiționale a unor procedee moderne;
- structurarea metodelor tradiționale pentru evocarea și sistematizarea experiențelor anterioare ale elevilor: informații, deprinderi, atitudini etc.;
- direcționarea metodei pentru a stimula participarea activă și implicarea personală a elevilor;
- valorificarea tehnologiilor de vârf: instruirea asistată de calculator, softul educațional;
- *instrumentalizarea optimă a metodologiei prin integrarea unor mijloace de învățământ adecvate, care au un aport autentic în eficientizarea predării-învățării (C. Cucoș, 2006, p.289)*
- angajarea problematizării în calitate de metodă la nivelul oricărei strategii didactice și în calitate de procedeu la nivelul oricărei metode;
- adaptarea metodelor didactice și a strategiilor la specificul nivelului de învățământ, domeniului de cunoaștere, treptei de învățământ, disciplinei de învățământ;

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

- optimizarea constructivistă a metodelor;
- sporirea competenței cadrului didactic de a regândi metodele clasice din perspectiva unui punct de vedere euristic.

Bibliografie

1. Cerghit, I. - 2008, *Metode de învățământ*, Editura Polirom București;
2. Cucos, C. - 2006, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași;
3. Cojocariu, V.-M. - 2008, *Teoria și metodologia instruirii*, Editura Didactică și Pedagogică, București;
4. Curriculum pentru învățământul preșcolar (3 - 6/7 ani), 2008, M.E.C.T.S., București;
5. E. Joița, 2006, *Instruirea constructivistă – o alternativă*, Aramis, București.

Pledoarie pentru cub

*Prof. Alina–Ramona Radu
Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău*

Metodă – mod sistematic de cercetare, de cunoaștere și de transformare a realității obiective; procedeu sau ansamblu de procedee folosite în realizarea unui scop.

Încep acest studiu cu cea mai generală și echidistantă definiție a metodei.

Am ales să evit nuanțele implicate de plasarea noțiunii în context didactic, tocmai pentru a sublinia importanța înțelegerii și aplicării corecte a metodei, indiferent de situația și statutul celor ce o utilizează; fie că vorbim despre angajații unei firme, despre autodidacți sau profesori și elevi, metoda trebuie înțeleasă și aplicată astfel încât să conducă în mod real la atingerea obiectivului propus. Potrivit celor de mai sus, mă îndrept spre demersul educativ și privesc (ceea ce recomand și colegilor mei) paleta de metode de învățământ fără niciun fel de discriminare; nu mă interesează dacă sunt metode tradiționale sau moderne, dacă se pretează la activitate individuală sau pe grupe, eu mă simt provocată să le decodific valențele educative și să le adaptez optim la specificul elevilor mei.

M-am oprit la metoda cubului pentru că este foarte versatilă. Se adaptează ușor la obiectivele operaționale, poate implica de la șase la mult mai mulți elevi (după cum se poate vedea în partea aplicativă a lucrării de față), nu conduce la rezultate ambigue, prea generale, lipsite de originalitate...

Dar să abordăm lucrurile sistematic.

Conform autorilor consacrați, metoda cubului este „o metodă utilizată atunci când se urmărește explorarea unui subiect sau unei atitudini din mai multe perspective”.²

Pentru a aplica eficient această metodă este necesară parcurgerea mai multor etape:

Învățătorul anunță conținuturile vizate (spre predare/consolidare/evaluare), precizând, totodată, într-o manieră accesibilă elevilor, obiectivele lecției;

Se organizează colectivul de elevi în șase grupe; fiecare grupă își alege un lider, pentru a fi purtător de cuvânt, nu pentru a își impune propriile opinii;

Învățătorul prezintă și împarte materialele necesare: hârtie și obiecte de scris pentru prezentarea produselor activității, un cub de dimensiuni generoase pe ale cărui fețe vor fi înscrise șase sarcini de lucru (conform numărului de fețe) de tipul: „Explică!”, „Transformă!”, „Describe!”, „Compară!”, „Continuă!”, etc.

Fiecare lider de grupă aruncă acest cub și transmite colegilor săi cerința care le-a revenit;

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Echipele concep, organizează și scriu/desenează pe hârtia dată răspunsul lor la cerința primită. Cerințele vor fi astfel corelate cu conținuturile, încât răspunsurile să fie structurate în mai multe secvențe, pentru a fi implicați toți membrii grupei.

La momentul propus de învățător, liderii grupelor vor prezenta produsele activității lor în fața întregii clase; acestea se afișează la loc vizibil.

Învățătorul coordonează etapa în care elevii evaluează și se autoevaluează, apoi formulează el însuși o evaluare a activității elevilor evidențiind punctele forte și formulând sugestii pentru îmbunătățirea/completarea unor aspecte ale activității.

Vă supun atenției, în continuare, o altă modalitate de aplicare a metodei cubului. Dacă anterior sarcinile de lucru formulate presupuneau răspunsuri dezvoltate, acum am în vedere cerințe punctuale care vizează aplicarea unui anume algoritm și care sunt adresate unui singur elev. În aceste condiții se organizează colectivul în grupe de câte șase elevi, fiecare grupă primește un cub cu sarcini de lucru de tipul: „99-14+23=”, „Analizează morfologic substantivul florile!”, „Completează: Mănăstirea..., unică prin nuanța de..., este ctitorie a voievodului...” etc, în funcție de disciplină. Rezultatele activității se prezintă tot pe foaie/foi comune grupei de lucru (se vor concepe sarcini de lucru diferite, astfel încât membrii aceleiași grupe să nu abordeze aceeași manieră de rezolvare).

O altă variantă de aplicare a acestei metode este aceea de a rezolva frontal exercițiile de pe fețele cubului (se pot pregăti mai multe cuburi, așa încât să participe cât mai mulți elevi).

Există și posibilitatea utilizării cubului în sprijinul dezvoltării creativității elevilor. În aceste situații se pot oferi grupelor de lucru cuburi neinscripționate, urmând ca elevii să le completeze (rezolvând cerințe de tipul: „Scrieți o adunare de trei termeni impari consecutivi cuprinși între 0 și 100!”, „Scrieți primul termen al unei perechi de cuvinte cu sens opus!”). După ce cuburile au fost completate cu cerințe, ele se vor transmite altor grupe spre rezolvare.

Propun în continuare o secvență de lecție în care am folosit metoda cubului.

Disciplina de învățământ: limba și literatura română; clasa: a IV-a; Unitatea de învățare: Primăvară de poveste; Elementul de conținut: Părțile de propoziție; Tipul lecției: de consolidare

Momen-tele lecției	Activitatea învățătorului și a elevilor	Metode	Mijloace	Organizare	Evalua-re
Obținerea perfor-manței	Fiecare grupă de elevi primește câte un cub și câte o coală de flipchart pe care vor fi scrise răspunsurile. Pe fiecare cub vor fi scrise câte șase cerințe diferite de tipul: „Alcătuiește un enunț în care subiectul să fie exprimat prin substantiv comun de genul masculin, la numărul singular!” Exprim restul cerințelor pe scurt: enunț – S. exp. prin subt. propriu, gen fem., nr sg.; enunț – C. exp. prin subst.	Metoda cubului, care presupune: -explicația; munca in-dependen-ta	cuburi cu sarcini de lucru coli de flipchart markere	în grupe de câte șase	prin obser-varea produ-selor activită-ții

	propriu, gen masc., nr. pl.; enunț – A. exp. prin adj. gen neutru, nr. sg.; enunț – P. nominal , timpul viitor, pers. a II- a, nr. pl.; enunț – S. multiplu exp. prin 3 subst. comune de genuri diferite. După ce grupele și-au finalizat răspunsurile (fiecare grupă câte șase propoziții), colile de flipchart vor fi expuse. Copiii din prima grupă numesc, pe rând, alți copii din clasă (pe cei din grupa a patra, spre exemplu) să analizeze sintactico - morfologic cuvintele subliniate (vizate de cerințele de pe cub) din propozițiile expuse de prima grupă. Urmează cei din celelalte grupe. Activitatea continuă până când au participat toți copiii.	conversa- ția exercițiul			prin obser- vare prin între- bări
--	--	---	--	--	---

Consider cele de mai sus ca fiind argumente pentru punctul meu de vedere, anume acela că metoda cubului nu este un demers simplist, puțin participativ sau banal.

Cred cu convingere că această metodă implică într-un interval limitat de timp mulți elevi și, aplicată corect, motivează copiii pentru lucrul și asumarea unui rol într-o echipă, precum și pentru prezentarea propriei activități în fața unui auditoriu, oferind totodată momentul - surpriză al descoperirii unei noi provocări.

Bibliografie

1. *Dicționarul explicativ al limbii române*, Ion Coteanu, Luiza Seche, Mircea Seche (coordonatori), Editura Univers enciclopedic, București, 1998;
2. Ioan Cerghit – *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006.

Metode și tehnici de stimulare a creativității aplicate în cadrul orelor de arte vizuale și activități practice

Nicoleta-Denisa Roșu
Școala Gimnazială „Grigore Tabacaru” Hemeiș

Motto: „Când credeți că copilul a oboist să citească, că atenția i-a slăbit, că procesul de înțelegere la el s-a întrerupt, puneți-l pe copil să scrie, să deseneze, să cânte...” (Ușinski)

Cadrul didactic trebuie să identifice și să înlăture eventualele blocaje care ar putea interveni în exprimarea creativității elevilor (ex: timiditatea, teama, nerăbdarea...) și nu în ultimul rând să accepte ideea că uneori, conduita creativă se poate manifesta spontan, necontrolat, cu răspunsuri originale. Cercetătorii afirmă că stimularea creativității copiilor poate fi rezolvată prin elementele unui mediu creativ, o program creativă și învățătorul care folosește metode didactice creative. Aceștia recomandă învățătorului să își construiască propriile interpretări ale evenimentelor.

Manifestul pentru elevi

Construiește-ți fantezia!

Riscă! Fără curaj nu se poate face nimic nou!

Evită să imiți pe alții!

Acordă importanță tuturor ideilor care îți trec prin minte!

Trebuie să nu renunți prea ușor în situații dificile!

Important e să faci ceea ce iubești și poți face bine!

Visează cu ochii deschiși!

Învăță să lucrezi cu alții!

Tot ce ai nevoie pentru a reuși e effort și istețime!

Acționează, explorează, bucură-te de calitățile tale!

Teamă să nu-ți fie de greșeli! Ele sunt porți spre descoperire!

Evită critica și comoditatea!

Programa disciplinei arte vizuale și activități practice este elaborată potrivit unui nou model de proiectare curricular, centrat pe competențe. Orientarea demersului didactic pornind de la competențe pune accentul pe dezvoltarea gândirii și pe extinderea posibilităților de comunicare interumană prin imagine, folosind trăirea artistic contribuind la conturarea profilului de formare a elevului din învățământul primar. Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale.

Includerea clasei pregătitoare în învățământul general și obligatoriu implică o perspectivă a curriculumului la acest nivel de vârstă. Este necesară o abordare specifică educației timpurii, bazată pe stimularea învățării prin joc, pe trezirea curiozității copilului și pe dezvoltarea încrederii de sine. Disciplina arte vizuale și activități practice are un caracter de noutate în raport cu disciplinele studiate până în prezent în învățământul primar, fiind o disciplină integrată situată la intersecția ariilor curriculare Arte și Tehnologii. În universul copilăriei artele vizuale reprezintă bucuria descoperirilor, dorința de creație, satisfacția realizării artistice și izvorul rece dătător de energie creatoare. Prin desenele lor, copiii „povestesc grafic” ceea ce simt, cum îi văd pe cei din jur și cum se văd pe sine. Prin spontaneitatea și sinceritatea lor, vârsta copilăriei este cea mai propice începerii antrenamentului de dezvoltare a facultăților creatoare. Pe măsura dezvoltării intelectuale, copilul caută pe plan tehnic ori grafic elemente adecvate pentru exprimarea propriilor idei și sentimente.

Un procedeu cunoscut este al „petelor de culoare” care demonstrează cum marea parte din copiii imaginativi descoperă prin asociere forme cu corespondență în realitatea înconjurătoare (lucruri, insecte, mamifere, flori, etc.) pornind de la imagini spontane, nedefinite. În cadrul orei se pot folosi diferite tehnici: stropirea - curgerea liberă; împăturirea și presarea petelor de culoare; dirijarea culorii printr-un pai; estomparea suprafeței colorate cu hârtie mototolită; tamponarea suprafeței cu ștampile. Vorbind cu elevii despre culori se realizează ample caracterizări: galbenul culoarea cea mai apropiată de lumină, atunci când este în stare pură evocă ceva luminos și posedă capacitatea de a înveseli. Privind galbenul ochiul se va bucura, sufletul se va înveseli. Verdele este o culoare liniștită, cea mai calmă dintre culori. Ca semne plastice decorative la clasa pregătitoare sunt folosite punctul și linia în construirea unor frize decorative pentru înfrumusețarea unei frunze

toamna. Jocurile didactice din cadrul orelor au o mare valoare educativă, întrucât prin aceasta elevii își încearcă atât abilitățile lor de desenare, cât și cele de găsire a diferitelor soluții pentru realizarea unei teme plastice.

În titlul fiecărui joc se va include o anumită problemă de limbaj plastic „Nu avem multe culori și preparăm noi altele”, „Provoacă, descoperă și continuă”, „Picături însuflețite”. Metode și tehnici de stimulare a creativității:

A) Metoda punctelor unite cu linii - descoperirea de către copii a unor elemente concrete din realitatea sistemului nostru de referință.

B) Metoda petelor întâmplătoare - gândirea de către elevi a unor elemente concrete din realitate, dintr-o mulțime de forme prin fuzionarea culorilor. Această metodă îi antrenează pe elevi, să vadă și cu mintea”.

C) Metoda ochilor închiși - elevul să continue suprapunerile și întretăierile obținute prin desemnarea câtorva elemente cu ochii închiși. Această metodă stimulează imaginația creatoare, fantezia copiilor.

D) Metoda exercițiului-elevii își perfecționează acuitatea vizuală, spiritul de observație, dobândesc unele deprinderi plastice legate de cunoașterea diferitelor procedee, a unor tehnici de lucru. În acest scop pot fi utilizate exerciții de invenție cu efecte plastice surpriză. Acest exercițiu se bazează pe proprietatea divergentă a gândirii, pe inteligența creatoare. Prima cerință: elevii colorează suportul umed sau uscat cu unul sau mai multe tente de culoare, urmând să le fuzioneze prin balansarea suportului; a doua cerință: elevii privesc cu atenție forma care a luat naștere; a treia cerință: se delimitează forma descoperită de restul compoziției cu o culoare contrastantă. Exerciții de observare a unor însușiri estetice ale formelor naturale, ex. Pornind de la forma naturală a copacului, pe baza exercițiilor de observare se pot distinge trunchiul, crengile principale și crenguțele. Îndrumați de învățător elevii pot stabili raporturi ale grosimii trunchiului și a crengilor. După acest exercițiu învățătorul poate introduce ușor în atenția elevilor, linia ca element plastic.

Nu avem pretenția să-i facem pe copii artiști, pictori, ci doar să-i formăm pentru a deveni oameni sensibili care să gândească artistic. „A educa prin artă” nu se confundă cu a face artă; munca depusă a avut și are un caracter formativ, nu productiv.

Bibliografie:

1. Văideanu, George, „Cultura estetică școlară”, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1974;
2. Nicola, Grigore, „Stimularea creativității elevilor în procesul de învățământ”, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1981.

Privind spre viitor...

*Prof. inv. primar Marciana-Cerassela Simon
Școala Gimnazială „Domnița Maria” Bacău*

Cu mulți ani în urmă, când urma să susțin examenul pentru admiterea în liceu, am decis să optez pentru liceul pedagogic. Dorința de a deveni învățător sădise în mine încă de pe vremea când mă aflam în clasele primare. În cei cinci ani petrecuți pe băncile liceului pedagogic, m-am străduit să deslușesc tainele didacticii. Mă întrebam atunci dacă sunt pregătită pentru a păși pe noul drum. Aveam o oarecare neîncredere în forțele proprii. Treptat, pașii deveneau din ce în ce mai siguri.

Meseria de profesor conferă prestigiu și satisfacții, vocația fiind considerată unul dintre motivele de bază în alegerea acestei profesii. Pentru a răspunde atâtor cerințe și a articula oferta sa comportamentală unor solicitări diverse, educatorul trebuie să aibă conștiința misiunii sale, are obligația de a observa și evalua, disponibilitatea de a primi sugestii, aptitudinea de a organiza și

regiza procesul instructiv-educativ. M-am consultat cu alți învățători și profesori pe care am avut ocazia să-i întâlnesc și ascultam cu încredere sfaturile celor care se aflau la catedră de mulți ani. Experiența dobândită în plan didactic se conturează și prin participarea la activitățile de perfecționare ale învățătorilor (comisii metodice și cercuri pedagogice, obținerea gradelor didactice, programe de formare continuă).

Suntem conștienți că în munca pe tărâmul școlii nimic nu e facil, nimic nu e permanent, sigur. Îndrumarea unor colective de elevi generează situații educaționale schimbătoare. Acest aspect este nuanțat și de mutațiile generate de reformă educațională. Sursele care furnizează mesaje pentru cultura generală și de specialitate s-au multiplicat, ele modificând și amplificând cu rapiditate masa informațională. Prin ritmul și cantitatea de informații, prin transformările structurale și metodologice, prin aplicațiile spectaculoase și eficiente, dezvoltarea științei, tehnicii și relațiilor interumane contemporane îmbogățește sferă și conținutul educației.

În domeniul educațional, s-au produs schimbări semnificative. Ultima schimbare la ciclul primar o constituie existența clasei pregătitoare la ciclul primar și planificarea ce vizează abordarea conținuturilor învățării din perspectiva interdisciplinarității - curriculum integrat.

Curriculumul integrat răspunde, în esență, unor cerințe legate de asigurarea unui învățământ de calitate. Propunându-și pregătirea elevului pentru „a ști, a face, a lucra împreună, a fi, a se transforma, a schimba”, curriculumul integrat (conform Ciolan L., 2003) se bazează pe construirea unor conexiuni relevante între teme sau între competențe care vizează formarea unor valori și atitudini necesare pentru o viață personală, profesională, socială. Pregătirea elevului trebuie să se realizeze în cadrul unor multiple și variate experiențe de învățare, iar experiențele de învățare trebuie să implice elevii ca participanți activi. Demersul educațional nu trebuie să neglijeze aspectul ludic al învățării. Să vedem lecțiile ca pe niște povești bune de spus decât ca pe niște seturi de obiective ce trebuie atinse. „Toți oamenii mari au fost mai întâi copii, dar puțini își mai aduc aminte de aceasta.” (Antoine de Saint-Exupery)

Construirea unui curriculum integrat este un proces care implică inovația și creativitatea ca factori care pot contribui la identificarea unor soluții curriculare adecvate și la diminuarea rezistenței față de nou, necunoscut, schimbare. Eficiența unui curriculum integrat va fi posibilă dacă aportul creativ al fiecăruia va completa propunerile inițiate de formatori, valorificând tradiția valoroasă acumulată în timp și nevoia de inovație pedagogică proprie oricărui învățător sau profesor care își respectă vocația. Fiecare învățător sau profesor poate avea experiențe de succes, care pot deveni exemple de bune practici.

Bibliografie

1. ***, „Învățământul primar”, volumul I/1991;
2. Constantin Cucoș, „Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice”, Ed. Polirom, 2005, Iași;
3. Kieran Egan, „Predarea ca o poveste”, Ed. Didactica Press, 2007, București.

Clasa pregătitoare - legătura între grădiniță și școală

Înv. Adina Știrbăț
Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău

„Este împotriva naturii să tratăm copilul în mod fragmentar. Cu fiecare perioadă el constituie un ansamblu indisolubil și original. În succesiunea perioadelor copilul rămâne una și aceeași ființă în curs de metamorfozare. Aptitudinea de școlaritate este o problemă a educației preșcolare instituționalizate, deci a grădiniței.” - H. Wallon

Un moment crucial în viața fiecărui copil îl reprezintă intrarea sa în școlaritate, date fiind „statutul” și „rolul” de elev, natura relațiilor cu adulții și cu colegii, noutatea condițiilor de activitate și mai ales, specificul învățării - act complex care angajează dintr-o nouă etapă întreaga sferă a vieții sale psihice, diferitele structuri anatomo - fiziologice, toate cunoștințele și deprinderile dobândite anterior. Experiența adaptativă și achiziția cognitivă și afectivă din grădiniță asigură adaptarea școlară. Din punct de vedere psiho - somatic, cele două etape de vârstă (preșcolară și școlară mică) au multe trăsături comune, ceea ce asigură elementul de continuitate educațională: copilul de 3 ani, confruntat prima oară cu dificultățile adaptării la viața colectivă, în momentul intrării la grădiniță, se va integra mai ușor, mai rapid în sistemul școlar.

Socializarea copilului începe încă de la grădiniță, diversificarea relațiilor interumane (relații copil - adult, copil - copii) continuându-se în ciclul primar, în cadrul organizat al învățării. „Interdisciplinaritatea este o formă a cooperării între discipline diferite cu privire la o problemă a cărei complexitate nu poate fi surprinsă decât printr-o convergență și o combinație prudentă a mai multor puncte de vedere.” (C. Cucos, 2006)

Activitățile interdisciplinare au pronunțate valențe formative. Ele contribuie la dezvoltarea intelectuală, socială, emoțională, fizică și estetică a copilului, cultivă încrederea în forțele proprii și spiritul de competiție. Între aceste activități, un loc aparte îl ocupă jocul didactic, cea mai sigură cale de acces spre sufletul copilului, spre minunata lui lume de gânduri și vise. Pentru copil, aproape orice activitate este joc. Jocul este munca, este binele, este datoria, este idealul vieții. Jocul este singura atmosferă în care ființa sa psihologică cere să respire și, în consecință să acționeze.” (E. Claparède)

Jocul didactic interdisciplinar este o activitate în care se îmbină sarcini didactice din domenii de cunoaștere diverse, într-o structură unitară, axată pe învățare. El imprimă activității didactice un caracter dinamic și atrăgător, induce o stare de bucurie și de destindere care previne monotonia și oboseala și fortifică energiile intelectuale și fizice ale elevilor.

Trecerea de la etapa preșcolară la școlaritate trebuie să se plieze pe particularitățile psihopedagogice ale copilului, acesta găsim în clasa pregătitoare un mediu familiar, iar adaptarea la acest mediu să se realizeze cu un minim de efort. Clasa pregătitoare are rolul de a pregăti un debut școlar de calitate, prin educație timpurie instituționalizată și prin crearea premiselor educaționale pentru o integrare școlară cu indici reduși de părăsire timpurie a școlii și cu șanse crescute de integrare viitoare pe piața muncii a generațiilor actuale de preșcolari. Clasa pregătitoare asigură trecerea gradată a copilului de la educația din familie și grădiniță la formarea inițială asigurată de școală

Clasa pregătitoare va avea un dublu rol: pe de o parte de consolidare a cunoștințelor deja dobândite și, pe de altă parte, de socializare și adaptare la schimbare. În plus, clasa pregătitoare va oferi tuturor copiilor un start mai bun în viața școlară.

Colaborarea dintre grădiniță și școală trebuie să aibă la bază următoarele elemente:

- ✓ continuitatea curriculumului (programă, materiale didactice);
- ✓ metode de lucru similar;
- ✓ unitatea de management a grupului (amenajarea spațiului de lucru, lucrul pe microgrupuri, numărul de elevi din clasă);
- ✓ relații inter-instituționale de parteneriat.

Continuitatea dintre învățământul preșcolar și primar se realizează și prin obiective comune, prin conținuturi și metode similare. Atât formele de organizare și desfășurare a unor activități, cât și metodele de învățământ și conținuturile învățământului preșcolar anticipează ciclul primar. Cele mai frecvente oportunități de întâlnire dintre cele două medii educaționale, care se cer valorificate de către ambii parteneri, privesc:

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

- ✓ Vizitarea unei școli în vederea cunoașterii de către copiii preșcolari a acestei instituții;
- ✓ Vizitarea de către școlarii din clasa I sau clasa pregătitoare a unei grădinițe pentru a le împărtăși copiilor de aici primele lor experiențe școlare;
- ✓ Organizarea unor ședințe cu părinții copiilor în ultimul semestru de activitate din grădinița la care sunt invitați câțiva dintre viitorii învățători, ce vor informa părinții asupra modului de pregătire al copiilor pentru școală;
- ✓ Simularea în cadrul grădiniței a unor activități de tip școlar cu clasa pregătitoare;
- ✓ Urmărirea de către educatoare a copiilor deveniți școlari pentru sesizarea progreselor în dezvoltare sau, dimpotrivă, a dificultăților pe care le întâmpină sub efectul noilor solicitări;
- ✓ Organizarea unor serbări comune;
- ✓ Realizarea unor activități metodice și cercuri pedagogice comune pentru educatoare și învățătoare ori de câte ori se ivesc probleme și solicitări care interesează ambele instituții.

Relațiile copilului cu grupurile sociale în care se va integra de-a lungul existenței sale vor exercita o importanță deosebită, atât asupra evoluției sale ca persoană în permanentă devenire, cât și asupra randamentului activității desfășurate. Învățământul preșcolar constituie prima formă de educație organizată, sistematică și competentă; de asemenea, reprezintă prima formă de socializare a copilului. În grădiniță se creează condiții optime ca preșcolarii să se manifeste activ, coordonați în permanență de cadre specializate.

Clasa pregătitoare trebuie să creeze premise favorabile pentru realizarea continuității învățământului preșcolar cu cel primar. Astfel, o condiție esențială a atingerii de către toți copiii a gradului de dezvoltare și adaptare cerut de o eficientă activitate școlară, o reprezintă realizarea unei legături funcționale de continuitate între activitatea din grupa mare a grădiniței și prima clasă a școlii primare prin trecerea preșcolarilor prin clasa pregătitoare.

Clasa pregătitoare are în vedere dezvoltarea fizică, socio - emoțională, cognitivă, a limbajului și comunicării, precum și a capacităților și atitudinilor de învățare, asigurând totodată baza de plecare pentru dezvoltarea celor opt competențe-cheie. Ciclul primar are rolul de a continua demersul de dezvoltare a acestor aspecte.

Bibliografie:

1. *Organizarea interdisciplinară a ofertelor de învățare pentru formarea competențelor cheie la școlarii mici. Program de formare continuă de tip "blended learning" pentru cadrele didactice din învățământul primar, suport de curs, 2012;*
2. C. Cucoș, *Pedagogie*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Polirom, Iași, 2006.

Abordarea integrată a conținuturilor la clasa pregătitoare

*Prof. învă. primar. Anișoara Țintaru
Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău*

Începând cu anul școlar 2012 - 2013, elevii de 6 ani, au mers la școală formând clasa pregătitoare. Aceasta a fost integrată învățământului obligatoriu și a asigurat trecerea gradată a copilului de la educația din familie și grădiniță la formarea inițială asigurată de școală.

Prin introducerea clasei pregătitoare în școală, s-a încercat alinierea sistemului de învățământ românesc, la tendințele actuale pe plan european și chiar internațional.

Educația timpurie este o necesitate în contextual social actual, deoarece perioada cuprinsă între naștere și 6 - 7 ani, este cea în care copiii au o dezvoltare rapidă.

Dacă procesul de dezvoltare este neglijat, mai târziu, compensarea acestor pierderi este dificilă și costisitoare.

Rolul clasei pregătitoare a fost acela de a consolida cunoștințele dobândite deja la grădiniță și, pe de altă parte de socializare și adaptare la schimbare. Centrarea pe competențe, abordarea integrată a curriculumului, modul special de amenajare a sălii de clasă, lipsa manualelor, neacordarea de calificative au fost doar câteva dintre particularitățile clasei pregătitoare, care au venit în susținerea ideii de adaptare treptată, progresivă, prietenoasă la specificul școlii, ca mediu educațional formal.

Schimbările generate de introducerea clasei pregătitoare la școală au fost:

- ✓ mediul fizic: (locația, sala de clasă);
- ✓ programul copilului: (durata activităților, perioada de timp în care copilul este la școală);
- ✓ programa (în general asemănătoare cu cea utilizată anterior la grupele pregătitoare);
- ✓ persoană responsabilă cu realizarea activităților la clasă (învățătorul/învățătoarea);
- ✓ colegii copilului.

Noul curriculum pentru clasa pregătitoare, ne-a oferit nouă, învățătorilor, o provocare: implicarea activă a școlarilor în lecții, pregătirea copiilor pentru o viață socială bazată pe cooperare, comunicare, acțiune. Proiectarea conținuturilor în manieră integrată au dus la o inter-relaționare a disciplinelor astfel încât să răspundă nevoilor de dezvoltare ale copiilor. Am renunțat la stilul de lucru fragmentat, în care lecțiile se desfășurau una după alta, cu distincții clare între ele și am organizat activități tematice care au constituit un real sprijin pentru elevi în înțelegerea integrată a lumii înconjurătoare.

Învățarea bazată pe proiect a constituit o modalitate prin care elevul a participat la o mare diversitate de experiențe de învățare și care au sprijinit integrarea achizițiilor de diferite tipuri dobândite de copil. Învățarea prin cooperare (grupuri mici de 3 - 5 copii, în diadă sau triadă-cu colegul de bancă sau cu cineva pe care îl alege) a reprezentat un mod natural prin care elevii au învățat unii de la alții și a prezentat un mare avantaj din punct de vedere al dezvoltării socioemoționale a elevului.

Conținuturile clasei pregătitoare au fost formate din activități specifice grupei pregătitoare din grădiniță și primele elemente din domeniul disciplinelor de învățământ ale clasei I (perioada preabecedară, numerația 0 - 10, acțiuni simple de explorare a mediului).

Curriculumul pentru învățământul primar, specific clasei pregătitoare, prin abordarea sa integrată, reprezintă o noutate în învățământul românesc, respectă principiul continuității între nivelurile sistemului de învățământ și promovează învățarea în rezonanță cu profilul psihopedagogic și fizic al școlarului mic. În clasa pregătitoare copilul învață, prin metode adecvate vârstei, ceea ce îi este necesar pentru dezvoltarea armonioasă la această etapă și pentru a face față cu succes cerințelor școlare. La acest nivel de vârstă, abordarea trebuie să se bazeze pe cunoașterea sincritică, integrată, globală. Învățătorul urmărește sistematic realizarea de conexiuni întretoate disciplinele prevăzute în schema orară, creând contexte semnificative de învățare pentru viața reală. Programa fiecărei discipline oferă un parcurs curricular coerent, racordat la nevoile și preocupările școlarilor mici și la nivel începător de achiziție, în concordanță cu profilul de formare specific ciclului achizițiilor fundamentale. Se vizează atingerea competențelor generale, respectiv a celor specifice. Competențele specifice sunt ale clasei pregătitoare, dar constituie în același timp și etape în formarea competențelor generale prevăzute pentru ciclul curricular al achizițiilor fundamentale. Unitatea de învățare stimulează abordarea tematică a conținuturilor învățării, este o structură didactică și flexibilă, coerentă în raport cu competențele specifice. Pentru a da semnificație universului școlar, abordarea cea mai potrivită este cea organizată pe teme familiare, care au sens pentru copil. Anotimpurile, lumea animalelor, a poveștilor, a jucăriilor, familia sunt elemente relevante pentru contexte semnificative de învățare la această vârstă. Conținuturile aparțin fiecărei

discipline și vizează dezvoltarea competențelor specifice acestora, prin utilizarea diferitelor activități de învățare.

Bibliografie:

1. Revista educațională „Orizont didactic”;
2. Ordin nr. 3418/2013 privind aprobarea programelor școlare pentru învățământul primar, clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a.

Tendințe ale perfecționării și modernizării învățământului românesc

*Prof. inv. primar Florentina Trandafir
Școala Gimnazială „Ioniță Sandu Sturdza” Săucești*

„Educația numai atunci este eficace, când tratează pe fiecare conform cu natura sa și când dă fiecăruia hrana mintală de care el are nevoie”. (P. Ștefănescu-Goangă)

Schimbarea în educație necesită formarea la nivelul școlii a unei comunități profesionale care să permită instituționalizarea practicilor inovatoare și creșterea performanțelor școlii. În școlile în care comunitatea profesională este puternică, cadrele didactice lucrează împreună cu eficiență și fac eforturi comune pentru a crea condiții de învățare fiecărui elev.

Sistemul de învățământ românesc, în plin proces de integrare europeană prin reformă se raportează la noile dimensiuni europene în pregătirea pentru profesia didactică.

Dimensiunea europeană în problema redefinirii competențelor cadrelor didactice a devenit și pentru noi România o prioritate a reformei sistemului de învățământ.

Reforma învățământului acționează asupra tuturor componentelor structurale și funcționale ale învățământului, vizând restructurarea integrală a acestora - obiectivelor, structurilor, conținuturilor și strategiilor educației.

Principalele direcții în care se concentrează eforturile de realizare a unei reforme integrale, a sistemului educațional sunt:

- ✓ realizarea reformei curriculare (plan de învățământ, programe, manuale) și compatibilizare europeană a curriculum-ului național;
- ✓ trecerea de la învățarea reproductivă la învățarea logică, activă, interactivă și creativă, la rezolvarea de probleme și relansarea cercetării științifice; nouă conexiune între școli, licee și universități și mediul lor înconjurător;
- ✓ ameliorarea infrastructurii și extinderea utilizării noilor tehnologii de informare și comunicare;

Tendințe principale de înnoire și modernizare a metodologiei de instruire sunt:

- ✓ Valorificarea deplină a metodelor în direcția activizării elevilor. Activismul ca orientare a metodelor presupune stimularea și dezvoltarea eforturilor elevilor nu numai pentru a reproduce cunoștințele, ci mai ales pentru a opera cu ele.
- ✓ Accelerarea caracterului formativ, a tuturor metodelor de instruire utilizate în activitatea de predare-învățare (clasice, clasice - renovate sau moderne). Elevul trebuie să fie capabil de a opera cu informațiile asimilate, de a investiga, de a căuta soluții.
- ✓ Aplicarea cu prioritate a metodelor activ – participative, centrate pe elev, pe transformarea elevului în coparticipant al propriei instruiți și educații.
- ✓ Creșterea ponderii metodelor activ-participative nu înseamnă renunțare la metodele clasice de învățământ (observația, expunerea, conversația, demonstrația, exercițiul), la cele de transmitere și asimilarea informației.

Metodologia modernă operează schimbări care țin de pondere și valorizare, de sporire a potențialului formativ al metodelor clasice, prin accentuarea caracterului lor euristic și activ-participativ. Nu se poate spune că metodele tradiționale sunt ineficiente și cele moderne eficiente. Totul trebuie adaptat la contextul în care sunt folosite.

Caracterul euristic ce se cere a fi imprimat metodelor, exprimă crearea unor condiții care să favorizeze elevilor învățarea prin problematizare și descoperire.

Folosirea metodelor care combină învățarea individuală (lectură, documentarea, observația proprie, exercițiul personal, tehnica muncii cu fișe) cu munca în echipă de genul dezbaterii colective, asaltului de idei (brainstormingul), a jocurilor etc.

Folosirea unor metode care să favorizeze relația nemijlocită a elevului cu obiectele cunoașterii.

Însușirea metodelor de studiu, de informare și documentare, a metodelor și tehnicilor de muncă intelectuală independentă, care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învățarea continuă de-a lungul întregii vieți.

Clasificarea metodelor didactice este însă o problemă controversată, problematica taxonomiei rămânând încă deschisă. Încadrarea unei metode într-o anumită clasă nu este definitivă ci relativă.

Termenul de mijloc de învățare este un concept nou, care desemnează totalitatea resurselor materiale concepute și realizate în mod explicit pentru a servi cadrului didactic în activitatea sa de predare și elevilor în activitatea de învățare. Folosirea mijloacelor de învățământ se bazează pe unele principii a căror aplicare este necesară:

- ✓ orice comentariu oral trebuie însoțit, dacă este posibil, de elemente audio-vizuale pentru a fi reținut sau pentru a suscita discuții;
- ✓ ilustrarea audio-vizuală trebuie făcută în așa fel încât să dea viață unui subiect mai puțin atrăgător, să încurajeze discuția, sau să dea mai multă greutate unei explicații;
- ✓ prezentarea cu ajutorul mijloacelor de învățământ a cunoștințelor de învățat permite o asimilare mai rapidă și o activitate mai intensă;
- ✓ exercițiile bazate pe jocuri didactice sau pe simulări sunt eficiente pentru că o problemă devine tangibilă, elevii acționează ei înșiși, fac apel la propria experiență, fac sinteze cu achiziții pe care le dețin și extrag din activitatea lor învățăminte pe care le vor aplica în practică;
- ✓ folosirea mijloacelor de învățământ, permite cadrului didactic să lărgescă orizontul de cunoștințe al elevilor, prin abordarea interdisciplinară a problematicii predate, cu efecte formative, asupra grupului de elevi.

În ultimii ani în sistemul de învățământ instruirea programată a apărut ca o tehnică modernă de aplicare a ciberneticii în metodologia didactică. Aceasta se bazează pe parcurgerea unei programe de învățare adică a unui algoritm prestabilit, alcătuit din alternări de secvențe informative cu momente rezolutive, cu seturi suplimentare de cunoștințe.

Concluzii:

Învățământul este într-o uimitoare schimbare, complexitate, dinamică, rapiditate, tensiune, individualizare, influențat de tehnologii noi. Toate acestea reprezintă cerințe noi, pentru care trebuie căutate soluții viabile.

Învățarea este un proces de organizare proprie, pe care fiecare îl derulează singur, în care profesorul este doar inițiator, consilier, susținător.

Cadrul didactic trebuie să învețe să soluționeze conflictele (dintre persoane sau de idei) să fie un manager al proceselor de învățare.

Bibliografie:

1. Neacșu, I. (coord.) – *Școala românească în pragul mileniului III*, București, Editura Paideea, 1997;

2. Ionescu, M.; Radu, I. – *Didactica modernă*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2001;
3. Gliga, L. (coord.) – *Standarde profesionale pentru profesia didactică*, Sibiu, Editura Polisib SA., 2002.

Prelegerea – o perspectivă modernă în lecțiile de istorie

*Prof. învă. primar Maria-Cristina Vâșcă
Școala Gimnazială „George Călinescu” Onești*

Prelegerea este cea mai frecventă alegere, ca metodă de comunicare orală expozitivă, într-o abordare didactică tradițională. Deși din punct de vedere didactic prelegerea are câteva limite, totuși ea rămâne principalul instrument de transmitere a unor noi informații (atât la școală cât și acasă – unde a căpătat chiar și o formulare peiorativă: copilul care urmează să fie certat de părinți îi spune colegului său fratelui său: Iar urmează prelegerea!...) Un dezavantaj este cel privitor la comunicarea profesor-elev (deoarece aceasta devine unidirecțională – profesorul vorbește, copilul ascultă pasiv). Uneori, elevul chiar pare a prefera prelegerea (altor metode de învățare) deoarece îi oferă posibilitatea de a rămâne pasiv și îi oferă informații gata organizate pentru el. În acest sens este tipică imaginea profesorului la catedră (sau la tablă) care le vorbește elevilor, ce stau cumiți în bancă și ascultă sau scriu după dictate. S-a constatat că această metodă este mai puțin eficientă pentru învățare și poate fi îmbunătățită. Cu puțină „sare și piper” prelegerea poate fi recondiționată însă și introdusă într-un demers didactic modern, centrat pe achizițiile elevului. Din această perspectivă, dascălul trebuie să se preocupe de:

- Stimularea interesului elevilor prin:
 - Intrarea în prelegere prin intermediul unei glume, povești, imagini captivante și în deplină relație cu ceea ce urmează să fie predat prin intermediul prelegerii;
 - Prezentarea unei probleme/unui studiu de caz pe care se focalizează prezentarea;
 - Lansarea unei întrebări incitante (astfel încât elevii să fie atenți la prelegere pentru a afla răspunsul).
- Aprofundarea înțelegerii elevilor prin:
 - Folosirea de exemple și analogii pe parcursul prezentării (pe cât posibil cu trimiteri la viața reală);
 - Dublarea verbalului cu alte coduri – oferirea de imagini, grafice și alte materiale ilustrative;
 - Folosirea limbajului corporal.
- Implicarea elevilor pe parcursul prelegerii prin întreruperea prelegerii:
 - Pentru a incita elevii la a oferi exemple, analogii, experiențe personale;
 - Pentru a da răspunsuri la diferite întrebări;
 - Pentru a efectua o sarcină scurtă care clarifică diverse poziții enunțate.
- Evitarea unui punct final la încheierea lecției.
- Încheierea prelegerii prin intermediul unei probleme/aplicații care urmează să fie rezolvate de elevi.
- Solicitarea elevilor pentru a rezuma cele prezentate sau pentru a concluziona.

Eseul de cinci minute poate fi o modalitate eficientă de a încheia ora, pentru a-i ajuta pe elevi să-și adune ideile legate de tema lecției și pentru a-i da profesorului o idee mai clară despre ceea ce s-a reținut, în acea oră. Acest eseu le cere elevilor două lucruri: să scrie un lucru pe care l-au învățat din lecția respectivă și să formuleze o întrebare pe care o au în legătură cu aceasta. Profesorul strânge eseurile de îndată ce elevii le-au terminat de scris și le folosește pentru a-și planifica la aceeași clasă lecția următoare.

Alegerea și integrarea în predare-învățare a mijloacelor de învățământ se face în funcție de obiectivele instruirii, de conținuturile concrete (curriculum), de metodele și procedeele didactice.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Mijloacele de învățământ se dovedesc utile în măsura în care se integrează organic în contextul lecțiilor, cu asigurarea clară a finalității pedagogice. Există o legătura strânsă între mijloace și metode de instruire. Fiecare dintre mijloace poate avea avantaje dar și dezavantaje.

Fiecare categorie metodologică are un sens, se definește numai prin raportare la celelalte. Ca atare, în aplicarea diverselor metode de învățământ trebuie să funcționeze principiul complementarității

Bibliografie

1. E. Macavei, *Pedagogie. Teoria educației*, Ed. Aramis, București, 2001;
2. M. Roco, *Creativitate și inteligență emoțională*, Ed. Polirom, Iași, 2004;
3. Cerghit, Ioan, *Metode de învățământ*, E.D.P., București, 1976;
4. Cojocariu, Venera-Mihaela, *Teoria și metodologia instruirii*, E.D.P.R.A., București, 2008;
5. Joița, Elena, *Didactica aplicată în învățământul primar*, Editura Gheorghe Alexandru, 1994.

Secțiunea „Istoria învățământului românesc”

Prima școală publică din Bacău

*Prof. inv. primar Adriana Dima
Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău*

În 1839, Gh. Asachi deschidea prima școală publică din Bacău și numea ca prim director și învățător pe profesorul Constantin Platon. Școala se numea Școala nr. 1 de băieți. 20 de ani mai târziu, în 1859, se deschide și prima Școală de Fete, iar peste un an, în 1860, apare Școala nr. 2 de Băieți.

Școala nr. 2 de Fete ia ființă în 1870. Până la unirea din 1918 școlile și-au continuat drumul, cu intermitențe, în diferite localuri, case particulare, în care se învăța în condiții precare. Problema localului, pentru Școală nr. 2 de Fete, se va rezolva în 1889 prin construirea unei clădiri lângă biserica „Sfântul Nicolae”.

Primul război mondial întrerupe activitatea instructiv - educativă a Școlii nr. 2 de Fete. După război, aceasta se va muta iar prin localurile altor școli sau prin case particulare ale unor oameni bogați. Mult mai târziu, după al doilea război mondial, se va întoarce în localul său de lângă biserica „Sfântul Nicolae”.

Din 1959, școala devine mixtă, lărgindu-și circumscripția. Anul 1980 este un an important pentru Școala nr. 2, deoarece acum, cele mai vechi școli din Bacău, Școala nr. 1 și Școala nr. 2, după ce cu trei ani înainte, Școala nr. 2 asimilase Școala nr. 20, încep cursurile în același local, construit în 1974 pe strada 9 Mai. (<http://www.turismculturalbacau.ro>)

Istoria învățământului târguocnean

*Prof. inv. primar Maria Abaza
Școala Gimnazială Nr. 1 Târgu-Ocna*

Orașul Târgu-Ocna atestat documentar de șase secole, este situat în partea de sud-vest a județului Bacău, pe cursul mijlociu al râului Trotuș. Fiind cunoscut în special pentru mâna Salina, a cărei importanță zonală este uriașă, orașul este, de asemenea, și un punct critic din punct de vedere comercial, educațional și cultural. Istoria învățământului târguocnean este una destul de încălțită datorită numeroaselor scrieri din trecut care uneori sunt în contradicție. Înainte de 1832 nu a existat nici o școală, astfel încât familiile boierești au adus „pe a lor cheltuială dascăli greci”. În 1848 guvernul Moldovei a înființat o școală armeană alături de cele create la Botoșani, Roman și Focșani, urmare a numărului mare de negustori armeni existenți în oraș în acea perioadă. Domnitorul

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Mihail Sturdza aprobă obștii din Târgu-Ocna cererea prin care solicită înființarea unei școli publice cu predare în limba română. Aceasta și-a început activitatea la 30 octombrie 1845 când Epitropia învățăturilor publice l-a numit pe Adam Păun profesor la această școală.

În anul 1851 domnitorul Grigore Alexandru Ghica dispune construirea unui local de școală ajutându-i astfel pe profesorii care aveau de înfruntat multe dificultăți de ordin material. În timpul primului război mondial clădirea acestei școli a fost bombardată și distrusă de artileria inamică. La inițiativa unui comitet local se dispune reconstrucția clădirii, inaugurarea făcându-se în 1928.

În 1858 își deschide porțile Școala de fete nr. 1 „Principesa Elena”, iar în 1868 s-a înființat Școala de băieți nr. 2 „Costache Negri”. Astfel la începutul secolului XX (1908) existau în oraș două școli primare, una profesională de fete și alta inferioară de băieți. În 1962 se construiește în vecinătatea Școlii nr. 2 clădirea actualului Colegiu Național „Costachi Negri” ulterior fuzionând cu acesta.

În perioada interbelică au mai funcționat și școala evreiască, școala din Poieni, școala medie Tehnică profesională de fete și colegiul militar nr. 4.

Existența atâtor școli, preocuparea părinților pentru o cât mai bună pregătire a copiilor lor, abnegația, perseverența și profesionalismul cadrelor didactice vor favoriza ridicarea unui număr important de intelectuali din Târgu-Ocna. Mulți tineri vor pleca să se afirme în viața științifică și culturală națională, dar și europeană.

În prezent în orașul - stațiune Târgu-Ocna funcționează două școli gimnaziale cu personalitate juridică (Școala Gimnazială Nr. 1 și Școala Gimnazială Nr. 2) cu structurile aferente, Liceul Tehnologic și Colegiul Național „Costachi Negri”. Rezultatele examenelor și evaluărilor naționale au situat școlile din oraș pe locuri fruntașe la nivelul județului Bacău.

De asemenea, învățământul târguocnean se află într-un continuu proces de modernizare și expansiune, bucurându-se de o reală susținere din partea tuturor factorilor de decizie locali.

Un nume, un om, o școală

*Prof. înv. primar Cezarina Gheorghiiță
Școala Gimnazială „Mihail Andrei” Buhuși*

*Foșnetul înfrigurat al frunzelor arămii dă de veste la toată firea:
A venit toamna...*

Pe trotuare răsună pocnet de castane coapte. Sub umbrele colorate, trecătorii privesc dansul stropilor reci.

Suntem fiii unui timp ce trece pe lângă noi în grabă, mângâindu-ne tot mai rar pe creștet cu clipe de tihnă. Noi înșine alergăm cu o viteză atât de mare, încât nu am putea spune dacă oamenii pe lângă care tocmai am trecut râdeau sau plângeau și asta pentru că n-am apucat să le zărim culoarea ochilor.

În lumea asta contra cronometru, în care multe se măsoară cu scări de valoare întoarse, noi, dascălii trebuie să-i învățăm pe tineri că lucrurile din jurul lor nu sunt aproape niciodată ce sunt sau cum par a fi. Rămânem slujitori fideli ai frumuseții adevărate, dar e inevitabil să nu gândim și noi: „Ce vremi și ce oameni erau altădată.”

Ne-am gândit noi, dascălii celei mai vechi școli din oraș că s-ar cuveni să-i alegem un nume.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Am fi putut alege numele unui scriitor foarte cunoscut, dar multe școli o făcuseră deja și ni s-a părut interesant să-i incităm pe elev și printr-un nume la descoperirea unei vieți ce i-ar putea învăța pe mulți adevăratele valori.

Am botezat-o așadar cu numele profesorului MIHAIL ANDREI, personalitate remarcabilă care a trăit adânc și discret printre litere și oameni, la numai câteva case depărtare de școală. Argumente? Credem că am avut suficiente: dragostea pentru graiul românesc, perseverența unui autodidact, bucuria de a dăruir spirit prin cărți și prin talentul înăscut, hotărârea de a străbate un drum în care piedicile de tot felul nu au fost puține. Ar fi nedrept să uităm tocmai demnitatea omului plin de daruri purtate cu sfioasă decență.

De atunci, în fiecare an, toamna, la Sfinții Mihail și Gavril, toată școala este în sărbătoare. Ne adunăm emoționați în holul mare unde stăm asemenea unor școlari intimidați de personalitatea profesorului care urmează să sosească. Acesta, sosește” și stă o vreme cu noi prin intermediul celor care l-au cunoscut și ale căror amintiri încep să se cearnă tremurat din suflete, încâpând greu în cuvinte.

Am înțeles că Mihail Andrei era un specialist exigent, pentru care nevoia de a ști era o sete mereu nepotolită. Părea a-și fi clădit o casă din cărți. Nu-i plăcea nici să vorbească și nici să se vorbească despre sine. Din ceea ce agonisise, era însă bucuros să împartă, fie de la catedră, fie acasă unde împrumuta cărți doritorilor, nu însă înainte de a-i cântări, pentru a vedea dacă aceștia intuiesc măcar valoarea lucrurilor pe care aveau să le primească. Foștii dascăli pomenesc nume de elevi de altădată, azi oameni maturi, specialiști în diferite domenii. Se aud mereu, pentru câteva clipe pași veseli trecând pe coridoarele lungi ale școlii și alergând apoi prin curtea ei cotropită de amintiri.

Peste toți și peste toate plutește în fiecare an, pe 8 noiembrie, imaginea impresionantă a unui om integru care a strâns o viață averi de cuvinte, de suflet și omenie.

O școală trecută binișor de 50 de ani își deapănă an de an amintirile prin cei care își leagă viața de ea. Ne simțim copleșiți de dărnicia timpului ce și-a încetinit pasul atât cât să putem noi să ne privim în suflet și să punem speranțelor noastre numele de OM.

La ferestrelor claselor primitoare, încărcate de miresmele dulci – amărui ale gutuilor, apar chipuri buclăte și vesele de copii care ne fac să uităm de toate greutățile vieții și să ne îndeplinim cu succes meseria de dascăl.

Octavian Iftimie - Om al școlii și al culturii

*Educ. Ramona Genes
Școala Gimnazială Oncești*

Există, în destinul fiecărui om, câteva obligații fundamentale, pe care, dacă nu le onorăm, mântuirea noastră devine imposibilă. Se pare că dascălul Octavian Iftimie a înțeles acest lucru, dăruindu-se trup și suflet oamenilor, în mijlocul căruia a conviețuit.

Comuna Oncești este o veche așezare românească, aflată pe Valea Berheciului, alcătuită din oameni simpli, muncitori, care trăiesc din agricultura și creșterea animalelor. În urmă cu 40 de ani, a apărut în această comunitate, în satul Tarnița, un tânăr învățător care a fost primit încă de la început cu o oarecare ostilitate din partea colegilor. Făcând apel la mult tact și înțelegere, răbdare și înțelepciune a biruit multe greutăți, căutând noi soluții a ieșit onorabil din situații neprevăzute. Încet și sigur și-a câștigat bunăvoința și încrederea celor din jur.

Timp de 30 de ani și-a desfășurat activitatea profesională la școala generală din satul Tarnița, dintre care 26 de ani ca director - învățător și în urma experienței acumulate de o viață, îi

plăcea să spună: „că pentru a fi dascăl, nu trebuie să fii neapărat savant, ci trebuie să stăpânești specialitatea pregătindu-te zi de zi, să știi să transmiți cunoștințe elevilor, să pui suflet în procesul de modelare a minților și inimilor copiilor”. El consideră că „Cea mai dificilă reușită în această viață este să fii: NORMAL, SIMPLU, FIRESC. Arta simplității nu înseamnă superficialitate, ci doar arta apropierii de esențe. Aceasta pentru a-ți releva deprinderi folositoare în această lume, apoi să deprinzi modestia și seriozitatea - esența artei de a fi învățător, adică fascinant de simplu. Totul însemnând în fapt a fi un fel de vrăjitor care “topește” nedumeririle minții și spulberă întunecimile sufletului deschizând copilului noi orizonturi spre lumina atât de necesară navigării fără ezitare în viața de toate zilele”.

Sprîjinit de inspectori școlari, s-au organizat cercuri pedagogice, schimburi de experiență, dezbateri pe anumite teme, expoziții cu lucrări ale copiilor, ajutând școala Târnița, să fie situată printre cele mai bune din zonă. Prestigiul profesional și moral de care se bucura corpul didactic al școlii Târnița se datora în primul rând învățătorului Iftimie, care transmitea în rândul colegilor și elevilor ambianță în școală, muncă și disciplină.

Când timpul a trecut și, nostalgic cercetează cu ochii în lacrimi școala, colegii, elevii, toate lucrurile care au făcut parte din viața lui, mângâie copiii, iubindu-i ca un părinte, gândul că se desparte de cea mai iubită școală, ca urmare a pensionării, constituie un adevărat șoc.

S-a despărțit cu inima strânsă gândindu-se că va avea sentimentul inutilității, cu toate că acasă era așteptat cu dragoste de soție.

În anul 1995 suferea un al doilea șoc, pierderea soției, însă cei dragi au fost alături cu scopul de a-l ocroti și încuraja. Ajutat de copii și nepoți, a depășit acest șoc, încercând să-și rânduiască mersul vieții. Aflându-se singur, simțea nevoia vitală de activitate și a încercat să-și acopere timpul cu cititul. A început să citească tot ce-i apărea în cale și într-un târziu s-a gândit să-și facă tot felul de notițe, în special, despre satul Târnița, loc în care și-a petrecut ani mulți din viață. Ducându-și viața de unul singur, amintirile și gândurile îi răscoleau liniștea. Încercând să așterne pe hârtie acele frământări s-au adunat multe hârtii scrise și cu ajutorul unui fost coleg de școală, Mihai Zaborilă a transformat din acele multe hârtii o carte cu multe amintiri personale, de familie intitulată „Nostalgie și destine”, editată în anul 2003.

Adunând materiale informative despre comuna Oncești, cu gândul de a realiza o lucrare dedicată acestor locuri a rezultat o monografie a comunei Oncești, carte lansată în anul 2007, cu foarte multe aprecieri din partea comunei. În prezent este apreciat de mulți cunoscuți, printre care un bun prieten al său, domnul Danilă Ioan, și-a arătat aprecierile zicând în publicarea sa din ziarul *Deșteptarea* că: „L-am cunoscut la Oncești, cu ocazia inspecției speciale pentru gradul didactic I acordat învățătoarei Lăcrămioara Prosie și apoi am ținut legătura mai ales telefonic. I-am citit monografiile zonei și i-am provocat amintiri trimise prin poștă, despre oamenii locului. Lui îi datorez multe din informațiile despre zona Berhecului”.

După publicarea acestei cărți, cu ceva timp domnul Iftimie ne-a părăsit, lăsând în urma lui gândurile, amintirile, cinstea și onoarea, sfaturile curate, în care în viața lui a călăuzit pașii spre viitor a atâtor destine.

Personal mă simt privilegiată, deoarece activez ca educatoare suplinitoare, în satul și școala în care dascălul Octavian Iftimie a răspândit cu ani în urmă cultura și lumina, astfel generații de elevi păstrând gânduri de dragoste, regret și recunoștință.

Bibliografie:

1. Octavian I. Iftimie, *Monografia comunei Oncești, Bacău*, Editura Pim, Iași, 2007;
2. <http://www.desteptarea.ro/in-memoriu-un-dascal-complet-octavian-ifti>.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

La ceas aniversar...

Prof. inv. primar Cornelia Iștoc, Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău
Prof. inv. primar Felicia Grigore, Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău

„Se sparie gândul” spune cronicarul și odată cu el noi, care ne descoperim contemporani cu un lăcaș de învățătură secular. Ne ducem cu mintea în urmă, către începuturi și găsim generații de dascăli, elevi, părinți, autorități, antrenați în cel mai captivant proces omenesc, CULTURA. Dar câteva repere ale trecutului merită a fi consemnate.

Așezarea orașului în partea centrală a Moldovei și pe drumurile comerciale ce treceau în Transilvania și spre nord către Polonia a făcut să cunoască o dezvoltare economică înfloritoare și să aibă un mare rol în administrația Moldovei. Evoluția social-economică a orașului, nevoia de oameni mai bine pregătiți cerea crearea unei școli fiindcă vechea „Școală Domnească” nu mai putea cuprinde toți elevii dornici să învețe carte. Spațiul era insuficient, numărul copiilor din clasa I care doreau să se înscrie la școală era de ordinul sutelor. Astfel, în anul școlar 1858/1859 erau înscriși 197 copii, iar în anul școlar 1859/1860 existau 209 elevi. (Arhivele Statului. Bacău. Dosar 151/1852 - 1857, p 7; Fond Primărie) Locuitorii orașului insistau tot mai mult pe lângă autorități în vederea deschiderii unei școli pentru rezolvarea solicitărilor.

La 30 august 1859, cu Ordinul nr. 667, Prefectura face cunoscut Primăriei locale că Ministerul Instrucției, „la cererea oficialității”, cu Ordinul 6569 din 22 august 1859 aprobă înființarea unei școli publice, dar „trebuie căutat localul corespunzător și mobilierul respectiv până la 15 septembrie curentul și profesorul rânduit la această clasă”.

Prin adresa nr. 28826 din 11 noiembrie 1859, Ministrul Trebilor Publice Străine comunică: „Înălțimea sa Principele Domnitor au încuviințat cu deviz pentru pregătirea mobilelor trebuitoare unui clas din nou înființat la Școala Publică din Bacău”. S-a trecut la căutarea unui local și a profesorului. Comitetul de inspecție îl numește ca prim profesor al noii clase înființate pe Petre Dobrea, soțul profesoarei Ana Dobrea de la Școala de fete. Găsirea localului a fost mult mai grea și de aceea municipalitatea amenajează o clasă tot la Școala nr. 1 pentru a funcționa și Școala nr. 2. În anul școlar următor Școala nr. 2 funcționează într-o casă închiriată și cu un nou institutor director, George Dumbravă. Între anii 1863 și 1893 școala a funcționat în mai multe case închiriate. În anul 1893 școala se mută într-un local nou, special construit pentru școală, pe strada Oituz unde se află și

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

astăzi. Astăzi este numit corpul A. În anul 1999, la aniversarea a 140 de ani de funcționare, școala își schimbă denumirea în Școala cu Clasele I-VIII „Alexandru Ioan Cuza”.

Anii au trecut, încrustând în răbojul școlii nume de vrednici slujitori ai ei, față de care recunoștința nu este nicidecum deplină. Unii s-au stins, luminându-ne pe noi. Alții s-au retras, discret, într-un suflet al lor, într-o margine de gând... luminată rând pe rând de amintirea rămasă vie în memoria fiecărei generații, pentru că „au lucrat în clasă cu focul sacru cerut unui adevărat apostol al culturii.” (1898 Toma Tăbuș, reviyor școlar, despre activitatea institutoarei).

Cuvintele nu pot cuprinde admirația pentru un devotament desăvârșit manifestat în cariera unor personalități ale științei și culturii românești ca: profesorul și scriitorul Ion Luca, profesorul Dimitrie Goga, academician profesor doctor Constantin Arseni, muzicologul, compozitorul și dirijorul Emanuel Elenescu, academicianul Solomon Mărcuș, actorul Radu Beligan.

Destinul acestei școli este unul de excepție. El s-a scris cu sudoare, în etape succesive, mai faste sau mai puțin fertile.

Să nu uităm nicio clipă că „devenirea într-o ființă” (C. Noica) începe de pe băncile școlii, iar ea, instituția de învățământ, având multiple posibilități de exprimare, se va ridica din nou și din nou în căutarea noului, a performanței educaționale reale de care vor beneficia generațiile viitoare.

Bibliografie:

1. Mitrofan, Nicolae, Monografia Școlii Generale Nr. 19 – 1859 - 1975, Bacău, 1976, manuscris.

Dumitru V. Manciuc – om al școlii și al culturii

*Educ. Floarea-Cristina Iacob
Școala Gimnazială Pâncești*

„Nivelul de cultură al unui popor începe de la învățător”. (Spiru Haret)

ȘCOALA SATULUI PETREȘTI - 1930

Școala din satul Petrești, comună Pâncești, județul Bacău, a fost atestată documentar în 1864. Unul dintre dascălii care au slujit la această școală, a fost învățătorul Dumitru V. Manciuc, născut la 28 august 1902, în casa sătenilor Zoita și Vasile Manciuc din Petrești. A urmat cursurile școlii primare din sat. Ulterior, se înscrie la Școala Normală din Bacău, pe care a absolvit-o în 1925. De la 1 septembrie 1925, îl găsim ca învățător și director la Școala Petrești.

Unul dintre cei care l-au cunoscut și păstrează o amintire dragă este domnul Dumitru Tătaru, profesor pensionar. Dânsul spune despre învățătorul Manciuc: „Și-a dovedit de la început măiestria didactică, experimentând diferite metode, reușind să însuflească copiii interes pentru carte și pentru înțelegerea celor ce se petrec dincolo de universul strâmt al satului”.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

În registrul școlii se mai păstrează aprecierile scrise ale diferitelor instituții de control și îndrumare din acea perioadă. Citez câteva fragmente semnificative: 18 ianuarie 1941: „Domnul Dumitru Manciu este un învățător vrednic, energic și bun organizator. (...) Domnul Manciu este singurul învățător care muncește cu drag și fără interese proprii. Este înzestrat cu o puternică voință și cu frumoase însușiri morale și intelectuale.”; 19 iunie 1943: „Domnul Manciu are o deosebită prestanță în fața elevilor, este atent la întreaga activitate a claselor, adresând întrebări corecte și pretinde elevilor să-i răspundă clar și complet”.

A fost un dascăl stăpânit și condus mereu de inițiative. Satul nu avea școală. Folosea diferite clădiri improprii. În 1928, a cumpărat, prin efortul sătenilor și cu un împrumut de la Casa Școalelor, un vechi conac. Astfel, cu ajutorul satului condus de învățător, în 1930 școala avea un local propriu cu două săli de clasă, cancelarie și o sală destinată bibliotecii și muzeului.

În acea vreme, școala avea o farmacie cu medicamente pentru elevi, un important muzeu, o grădină model, cu o suprafață de peste 6000 mp, cu pomi roditori și legume, producția acestora fiind distribuită gratuit elevilor și sătenilor.

Dumitru Manciu s-a remarcat și ca un bun cetățean, înființând în 1932 Cooperativa „Buna Vestire”, pe un teren oferit chiar de inițiatorul ei, care avea menirea de a sprijini locuitorii pentru aprovizionarea cu cele necesare traiului. Din 1933 este președinte al Băncii Populare din Petrești, al cărei fondator a fost, dar și inițiatorul înființării Cooperativei școlare „Vremuri grele”, prin intermediul căreia copiii aveau posibilitatea să se aprovizioneze cu cărți și rechizite școlare. Aici se făceau și abonamente la revistele „Universul copiilor”, „Curentul copiilor”, „Satul”.

Dumitru Manciu a fost și membru al Sfatului Căminului Cultural „Gheorghe Asachi” din satul Soci, unde constituia o prezență vie. Serbările școlare și cu tineretul pregătite de învățătorul Manciu erau adevărate evenimente pentru sat. Dirija corul cu vioara. Serbările aveau loc la Crăciun, la începutul primăverii, de Ziua eroilor și la sfârșitul anului școlar.

A întocmit o primă monografie a satului, rămasă în manuscris.

A fost un învățător dăruit școlii cum satul Petrești nu a avut. A fost figura cea mai luminoasă a satului. În toate activitățile pe care le organiza în afara școlii pune mult suflet. S-a preocupat de adunarea unor izvoare ale veșniciei. Așa a format un muzeu care conținea obiecte din neolitic, ceramică dacică, monede, acte de împroprietărire, cusături.

Bătrâni ai satului, foști elevi ai învățătorului, cum sunt: Sturzu Constantin, Turcu Olimpia, Popa Novac, Petre Ion își amintesc cu mare drag de Dumitru Manciu.

Sturzu Elena, în vârstă de 83 de ani, o fostă elevă a învățătorului Manciu, spune: „Era un bun învățător. Îmi amintesc cu plăcere de lecțiile frumoase pe care le ținea. Ne-a învățat să iubim munca, să avem respect față de semenii noștri. Ne sfătuia să urmăm și alte școli.”

În amintirea învățătorului Dumitru Manciu, în satul Petrești este o stradă care îi poartă numele. În prezent se fac demersuri ca școala din sat să se numească Dumitru Manciu.

A fost, spune profesorul Dumitru Tătaru, „un adevărat apostol al satului natal și un deschizător de drumuri către învățătură și cultură. Toate acestea merită să fie cunoscute de toate generațiile. I se cuvine toată recunoștința pentru munca sa în condițiile grele ale timpului pe care l-a trăit. Din păcate, se sfârșește pe 21 februarie 1944, la numai 42 de ani”.

Bibliografie:

Registrul de inspecții, 1898, pp. 87 - 95, Școala Primară Petrești.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Incursiune în trecut

*Prof. inv. primar Ana-Nicoleta Irimia
Școala Gimnazială „Scarlat Longhin” Dofteana*

Prin menirea sa, o instituție de învățământ este un loc binecuvântat. În lungul drum spre împlinire școala a format numeroase personalități pozitive, capabile să interacționeze și să răspundă permanent tuturor cerințelor societății. Martoră a marilor evenimente istorice: războiul de independență, cele două războaie mondiale, revoluția din decembrie 1989, Școala Dofteana a rezistat în timp pentru a menține vie flacăra culturii și educației în aceste locuri. Nu putem discuta despre școală ca o simplă instituție, fără să amintim trăirile, emoțiile, speranțele, necazurile ori bucuriile celor care i-au trecut pragul.

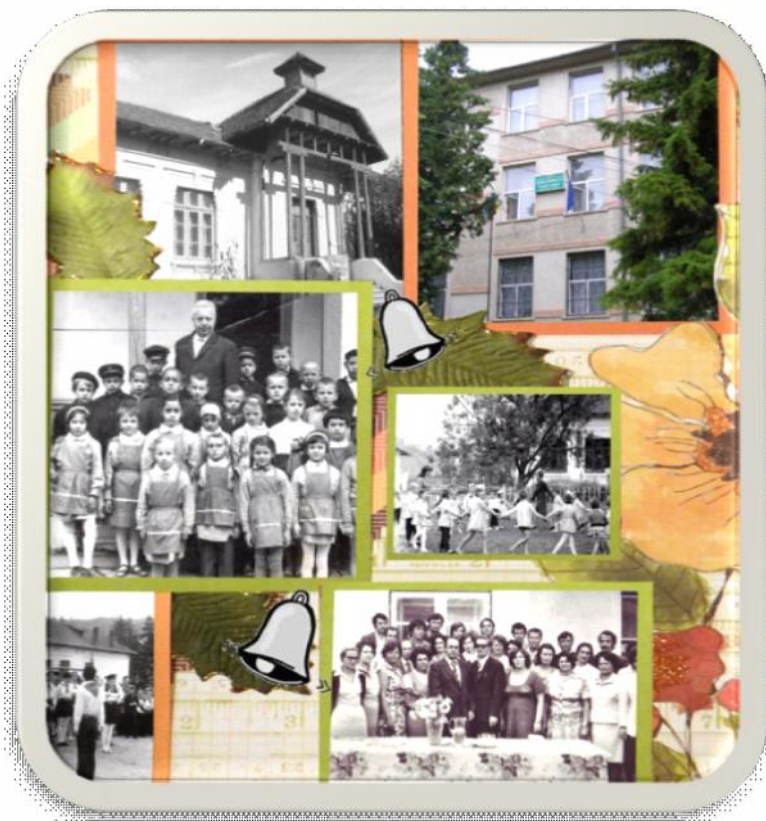
Învățământul de pe meleagurile dofteneene are rădăcini adânci.

Anul acesta, la 1 septembrie 2014, s-au împlinit 150 de ani de la apariția învățământului doftenean.

Prima școală din comună Dofteana a fost înființată în satul cu același nume în anul 1864, cel dintâi învățător fiind Gh. Danilescu. În anul următor, din fondurile comunei s-a construit o clădire compusă din 3 camere, din care una servea ca sală de clasă, iar în celelalte era locuința directorului. În această clădire a funcționat școala până în anul 1923, când s-a inaugurat localul început în anul 1914. Localul a fost dat în folosință așa de târziu, deoarece construcția ridicată până în anul 1916 a fost deteriorată în timpul războiului și a trebuit să fie reconstruită.

Din arhiva școlii lipsesc documentele din primii ani până în anul 1870. Cele existente reliefează evoluția instituției, preocuparea cadrelor pentru educarea elevilor și ridicarea nivelului cultural al satului și comunei, aspecte sociale și economice din localitate.

La această școală au funcționat câteva cadre didactice care s-au impus printr-o bună pregătire, inițiativă și activitate deosebită. În procesele verbale încheiate cu prilejul examenelor trimestriale dintre anii 1870 – 1890 sunt aprecieri favorabile privind activitatea cu elevii desfășurată de învățătorul Ion Climescu, efortul depus pentru instruirea acestora, aducându-i-se de fiecare dată mulțumiri din partea primarului și membrilor consiliului comunal.

Învățătorul Nicolae Verdeș a fost timp de 35 de ani la conducerea Școlii Dofteana și prin munca lui și-a lăsat o amprentă incontestabilă pe învățământul doftenean.

În anul 1903 a înființat „Biblioteca școlară”. Începutul l-a făcut din donații, apoi, datorită apelului la „Casa Școalelor”, a reușit să mărească numărul cărților la 230, toate volumele fiind legate în carton și aranjate în frumos dulap cu geamuri.

În anul 1910 îi este publicat manualul „Geografia județului Bacău”, pentru clasa a II-a. „Monografia Școalei Creditul Funciar Rural”, apărută în anul 1932, reprezintă o lucrare deosebită a marelui învățător. Lucrarea cuprinde informații importante despre primii dascăli și elevi din comună Dofteana, fiind foarte bine documentată, cu date din arhiva școlii, dar și culese de la bătrânii satului, prezentate într-o manieră literar-științifică modernă și accesibilă.

Datorită meritelor deosebite ale acestui învățător, în anul 1936 Ministrul Instrucțiunii Publice i-a transmis mulțumiri pentru modul în care a știut să-și ducă la îndeplinire menirea și a condus școala.

În anii celui de-al doilea război mondial la școala din Dofteana își începea activitatea didactică tânărul Vasile Diaconu, care a activat în calitate de director sau învățător la această școală până la pensionare, apreciat încă din primii ani ca un bun pedagog și gospodar.

An după an, cadrele didactice ale acestei școli au păstrat vie flacăra cunoașterii, urmând exemplul înaintașilor pentru instruirea mlădițelor tinere ale comunei.

Învățătorul - tradiție și continuitate

Maricica-Nela Marian
Școala Gimnazială Plopu, Dărmănești

„Învățătorul este cel care dăruiește fiecărui om, la pornirea lui în drumul spre lumină, primele elemente, călăuzându-i pașii spre marele titlu de “OM”. El este acela care modelează materialul cel mai de preț - COPILUL, ținând ca fiecare bloc de marmură brută să realizeze o ființă înzestrată cu cele mai frumoase trăsături, un om care să înmănuncheze calitățile morale cele mai înalte.” (Dumitru Salade)

Importanța învățătorului în viața fiecăruia dintre noi este esențială deoarece el pune bazele educației școlare. Este un lucru deja bine știut, că învățătorul este pentru elev modelul pe care îl imită. Nu există elev care să nu caute să își imite învățătorul în atitudini, gesturi, îmbrăcăminte, cât de importantă este personalitatea învățătorului care are o însemnătate mare în educația fiecărui copil.

Pentru a asigura eficiența educației în timpul actului didactic, învățătorul, pe lângă vastele cunoștințe pe care le deține, trebuie să posede calități precum dragostea pentru copii, capacitatea de empatie, delicatețea sufletească, măiestria și tactul pedagogic, puterea de stăpânire de sine, pasiunea pentru profesiunea aleasă. Pentru fomarea unui climat favorabil, învățătorul trebuie să accepte diversitatea în clasă, și să adopte un stil democratic, astfel încât: să situeze elevul într-un model de reflecție, care să-i permită să activeze cognitiv și să rămână activ, atent, vigilent, în toate etapele cunoașterii; să creeze o atmosferă de cooperare, de toleranță și respect, de coeziune afectivă, de confruntare a opiniilor; să sprijine elevii în inițierea acțiunilor, în analiza acestora, să le accepte punctele de vedere, să le dirijeze activitatea, să depisteze golurile din cunoștințele elevilor și să le corecteze cu ajutorul lor; să colaboreze cu elevii pentru a alege conținuturi, pentru a formula probleme, pentru a alege strategii de lucru; să permită fiecărui elev să urmeze parcursul educațional în ritmul său, în mod real; să-i facă pe elevi să se simtă parte activă în instruire, interesată, captivată de achizițiile noului; să dea elevilor posibilitatea de a alege de fiecare dată când solicită un sfat cu privire la îndeplinirea unei sarcini; să determine elevii să gândească, să comunice, să emită raționamente, să analizeze, să compare, să sintetizeze, să pună întrebări, să construiască răspunsuri, să aplice cunoștințe; să declanșeze, să susțină, să catalizeze schimburile verbale și intelectuale dintre elevi; să găsească, să elaboreze și să aplice metode didactice pentru elev, prin elev și împreună cu elevul. Toate acestea nu doar vor dezvolta multilateral elevul dar și îi va educa spiritul de echipă, egalitatea, bunul simț, independența, responsabilitatea, curiozitatea. Dar să nu uităm și de ce așteptăm copii de la învățător: blândețea în relațiile cu ei, să fie drept, să-i trateze ca pe niște oameni mari, să-i facă să fie apropiați de el, să le fie cel mai apropiat prieten, căruia să-i poată destăinui toate secretele, și bune, și rele, fără rețineri. „Când profesorii vor fi mai aproape de elevi, când vor dispărea și violența verbală și gestul brutal, când se va renunța la pedeapsă și se va face apel la simțul demnității și al rațiunii, când se va învela noblețea muncii, a cinstei și a politeței, prin exemplul educatorilor înșiși, atunci se va stabili un climat cu adevărat propriu educației omului“. (D. Theodosoiu)

Alexandru Piru - concizie, franchețe, jovialitate

*Prof. inv. primar Ana-Maria Năstase
Școala Gimnazială „Alexandru Piru” Mărgineni*

Alexandru Piru se naște pe 22 august 1917, în comună Mărgineni, fiind al treilea copil al lui Vasile și al Elenei Piru. Bunicul său a fost originar din Muntenegru, din Macedonia sârbească, iar bunica dinspre tată era moldoveancă, purtând chiar numele de Moldoveanu. Între anii 1924 - 1928 urmează Școala primară în Mărgineni, fiind premiant în fiecare clasă. „Locul unde m-am născut și am făcut școala primară a intrat de câțiva ani în perimetrul orașului Bacău. Am fost un copil mai mult nefericit, trist, n-am cunoscut la acea vârstă tandrețea.” Urmează apoi liceul cu opt clase, secția reală la Liceul Teoretic „Ferdinand I” din Bacău, debutând în clasa a VIII-a în revista „Năzuinți” (1 martie 1935) cu un studiu critic închinat Luceafărului poeziei noastre - „Fragmente din ideologia eminesciană”. Între anii 1936 - 1940 urmează cursurile Facultății de Litere și Filozofie din Iași, „egală, dacă nu superioară celei din București”. În al treilea an de facultate, la îndemnul lui George Călinescu începe să publice în „Jurnalul literar”. În iunie 1941 absolvă Școala normală Superioară la Iași și Seminarul Pedagogic Universitar la București. În anii următori funcționează ca profesor de limba și literatura română la Iași și la București, desfășurând și o intensă activitate publicistică. În 1946 publică „Viața lui Garabet Ibrăileanu”, iar în anul următor obține la examenul de doctorat în specialitatea filosofie și litere calificativul „magna cum laudae”. Reprimit în învățământul superior în 1956, la Universitatea din București, parcurge toate treptele carierei universitare, devenind profesor, doctor docent (1967), șef al catedrei de literatură română. Este simpatizat de studenți, pentru umorul său sec.

Alexandru Piru s-a format și afirmat la școala exigentă a *Jurnalului literar*, încă de la început George Călinescu remarcă la elevul său „ambiția” de a se documenta, în articole speciale, încet și adânc, preocupat îndeosebi de stabilirea valorilor. El e un spirit critic tinzând la construcție”. Îi este recunoscut abia în 1963 titlul științific de „doctor în științe filologice”, iar în anul următor funcționează ca prodecan al Facultății de Limba și Literatura română. Participă la viața literară, colaborând la România literară, Luceafărul, Ramuri (la aceasta fiind și redactor-șef între 1969 - 1974).

De la înființarea sa, în februarie 1990, Alexandru Piru este membru fondator și director al cotidianului „Dimineața”. Susține aici rubrica săptămânală „Vitrina literară”. În legislatura 1990 - 1992 este senator de București și membru în comisia de cultură. Devine vicepreședinte al Consiliului Național al Audiovizualului. Frustrându-l de drepturile firești pe care și le dobândise cu prețul unei activități titanice, secția de profil a Academiei Române întârzie nejustificat să propună alegerea lui Alexandru Piru printre membrii prestigiosului for științific. Trăind retras această dramă a umilințelor intelectuale și a tergiversărilor, Piru se stinge din viață în noaptea de vineri spre sâmbătă, 5 - 6 noiembrie 1993, la spitalul Elias din București.

Articolele sale (retipărite sistematic în volume) se disting printr-un pozitivism practicat ostentativ și printr-o ironie sobră, care devine malițioasă când îi vizează pe scriitorii contemporani.

Spirit academic, cu o pregătire literară extinsă și aprofundată, interesat îndeosebi de stabilirea valorilor literaturii române printr-o dispoziție de lectură puțin obișnuită, Alexandru Piru s-a remarcat că un avizat cunoscător al istoriei literare românești. Ca om, s-a dovedit a fi cuceritor, prin franchețe, erudiție, jovialitate. Spontan și natural, deloc autoritar, Alexandru Piru, „un bărbat țeapăn în floarea vârstei, cu fața războinică, dezmințită după primele propoziții pe care le pronunța” (Eugen Simion), se arăta prietenos și destins, plonjând cu voluptate în amintirile ce prindeau viață, amintiri care trădau o memorie fabuloasă. Suflet deschis, i-a plăcut să trăiască în farmecul „Boemei literare” bucureștene. „Bârfele subțire, fără răutate și - fapt esențial - nu lăsa ura să-i desfigureze

sufletul” (Eugen Simion). Dezinvoltura, modul spiritual de a fi, plăcerea de a contempla lumea și pasiunea de a spune lucruri amuzante impuneau personalității istoricului și criticului literar note profund originale. Alexandru Piru e structural un spirit raționalist, cerebral, iubitor de esențe. Are capacitatea de a situa exact o operă sau un scriitor și de a spune esențialul în puține cuvinte, fără inutile divagații. Concizia la el nu e numai un mod de a formula, ci de a intui calea cea mai scurtă spre evidențe. Spirit polemic de temut, Piru mai mult demistifică decât minimizează; demistifică impostura mediocrității literare, iar, pe de altă parte, locurile comune ale demersului critic, frazele uzate.

Excelent cunoscător al limbilor franceză, italiană și germană, istoricul literar moștenește de la mentorul său spiritual vocația universalistă. Personalitate fascinantă, acaparatoare și convingătoare în tot ceea ce afirmă, Alexandru Piru a fost prețuit deopotrivă pentru erudiția și marea sa generozitate. Activitatea îndelungată la catedră, desfășurată cu mare talent și pasiune, provoacă amintiri din cele mai limpezi, bucurându-se printre studenți de reputația de a fi un om mărinimos. În general, în împrejurări din cele mai felurite, Alexandru Piru poate fi un model de comunicare, justificând întotdeauna clar fundamentul ideilor afirmate.

Grigore Ionescu ni-l prezintă în pagina dedicată marilor dascăli băcăuani a revistei „Plumb”, pe Alexandru Piru, ca pe „ultimul mare profesor al universității”. Erudiția profesorului Alexandru Piru, spiritul raționalist și polemic care demistifică impostura l-au însoțit totdeauna, în cărțile sale, cu disocierile de finețe și posibilitățile de poliglot. Un asemenea cârturar nu putea fi decât incomod și, uneori, iritant. Profesorii din gimnazii și licee au apelat totdeauna la monografiile lui despre Liviu Rebreanu, Costache Negruzzi, Eliade Rădulescu, Vasile Alecsandri ori Poezii Văcărești. Băcăuanii i-au rămas, poate datorii fiului comunității din Mărgineni. Ori de câte ori valorile cărții sunt în pericol, Alexandru Piru va fi aliatul nostru puternic. Cum este și acum de fapt.

După generația lui George Călinescu, Perpessicius, Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu, Piru rămâne istoricul literar cel mai temeinic pe care îl are, în formulă tradițională, literatura română postbelică. Este membru postum al Academiei Române.

Din 1996, Școala din comună Mărgineni îi poartă numele, și de atunci s-au organizat în școala mai multe activități în care s-au făcut cunoscute elevilor aspecte semnificative din activitatea lui Alexandru Piru. În școală s-au desfășurat ședințe ale cenaclului literar băcăuan „Avangarda XXII”, cu titlul „Pe urmele lui Al. Piru”, expoziții de desene ale elevilor, serbări școlare, expoziții ale pictorului Ion Măric, toate acestea în cinstea celui care a dat numele școlii.

Bibliografie:

2. Iancu, Marin - *Al. Piru* - Editura Recif, București, 1995;
3. Savin, Viorel; Budău, Eugen- *Scriitori băcăuani*, Editura Plumb, Bacău, 2001;
4. http://www.crispedia.ro/Alexandru_Piru;
5. <http://www.autorii.com/scriitori/alexandru-piru.>

Începuturile învățământului moineștean – preotul și învățătorul David Climescu

*Prof. Alina-Ramona PISTOL
inspector școlar general adjunct, I.S.J. Bacău*

Motto: „Educația este cea mai puternică armă pe care o poți folosi pentru a schimba lumea”.

Nelson Mandela

Într-o societate în care idealul educațional vizează libertatea individului de a se dezvolta, în sensul definirii unei personalități autonome și al asumării unui sistem de valori care să-l integreze în viața cetății, confirmările nu pot veni decât prin raportare la trecut. Un învățământ centrat pe

capacități cognitive, volitive și acționale nu poate exista fără o tradiție solidă și o recurență la viziunea predecesorilor. Cum învățământul băcăuan celebrează, în acest moment, o sută de ani de la înființarea Asociației Învățătorilor, evocarea pionierilor școlii românești este un gest firesc, un reflex al unei comunități având conștiința propriilor valori și a rădăcinilor ce îi nutresc prezentul. Printre cei care au pus bazele învățământului autohton se numără și David Climescu.

De numele acestuia se leagă înființarea primei școli din Moinești, în 1864 – și iată cum evocarea acestui an duce la formularea unei alte aniversări: 150 de ani de învățământ public moineștean. În anul înființării acestei școli, comună Moinești număra 511 familii, fiind înscriși 64 de elevi: 50 de elevi în clasa I și 14, în clasa a II-a. Mențiuni asupra activității acestei prime instituții școlare moineștene se regăsesc, spre exemplu, în raportul autorităților de la Bacău, trimis Ministerului Instrucțiunii Publice, pentru retribuirea primului învățător, Pătru Dimitrei, absolvent al cursurilor de preparandie de la „Trei Ierarhi”. Bineînțeles, această perioadă este marcată de reformele din domeniul învățământului, din timpul domniei lui Al. I. Cuza, când se introduce alfabetul latin, se înființează gimnazii, precum și cele două universități, la Iași și București. De asemenea, pe 25 noiembrie, 1864, se emite Legea instrucțiunii publice, cu obligativitatea educației pentru toți copiii de ambele sexe, cu vârste cuprinse între 8 - 12 ani.

Pentru un dascăl al prezentului, pasionat de actul didactic și conștient de propria vocație, personalitatea lui David Climescu este cu atât mai mult un reper, cu cât descoperim în biografia acestuia gesturi de o mare generozitate și un veritabil spirit vizionar. Avea doar 27 de ani și o parohie recent ctitorită, când a decis să înființeze, în propria locuință, această primă școală a târgului de pe malul Tazlăului Sărat. Mai mult decât atât, își asumă și rolurile de învățător și director al acesteia, timp de șaisprezece ani. Cariera sa didactică începuse, de altfel, în anul 1858, ca învățător în comună Berzunți. În anul 1880, ca o încununare a inițiativelor sale în domeniul educației, donează toate bunurile și propria locuință acestei școli, alegând calea monahismului. Ulterior, va fi uns episcop de Buzău, sub numele de Dionisie Climescu. În paralel cu destinul său dedicat ortodoxismului, vocația didactică este certificată, de-a lungul anilor, prin directoratul Seminarului Central din București, dar și prin redeschiderea Seminarului Teologic din Buzău, în 1914.

Despre personalitatea și faptele acestui om remarcabil stau dovadă și câteva dintre rândurile unei monografii dedicate Moineștiului: „Având preocupări culturale, fiind un spirit luminat și bun patriot, ca preot a contribuit decisiv la înființarea aici, în anul 1864, a primei școli din Moinești, unde a funcționat un timp ca învățător și director. (...) S-a remarcat că un ierarh blând, modest și mare filantrop”. În căutarea unor alte amprente lăsate în cursul anilor de către părintele Climescu, regăsim cuvintele Arhimandritul Iuliu Scriban, din revista B.O.R., care adaugă relief personalității acestuia, prin rezistență, curaj și spirit de sacrificiu: „Episcopul Dionisie a fost singurul dintre cei trei episcopi ai Munteniei care a stat în Eparhie în timpul năvălirii germane din 1916”. Avea să se stingă cinci ani mai târziu, la vârsta de 84 de ani, în Buzău pe care l-a călăuzit pe calea credinței, rămânând în amintirea moineștenilor drept părintele care a știut să-i îndrume pe copiii gospodarilor de aici pe calea cunoașterii.

Odată implantată această sămânță a educației, ea va da roade, peste ani, astfel încât învățământul moineștean s-a conturat, fiind din ce în ce mai bine reprezentat, prin instituții precum, Școala de băieți, din 1866, transformată ulterior în școală rurală, cu local propriu, din anul 1894. Acestea i s-a adăugat, în 1895 „Școala de fete” (ce funcționa din 1895 într-o locuință particulară). De toată această evoluție a primelor decenii de învățământ moineștean se leagă și Legea învățământului primar și normal (Legea Poni), din 1896, ori reformele lui Spiru Haret, începând cu anul 1897. În prezent, Moineștiul dispune de un liceu teoretic, de un colegiu tehnic, de patru școli gimnaziale și de cinci grădinițe.

Personalitatea părintelui învățământului moineștean este evocată succesorilor săi prin placa din fața căminului Liceului Teoretic „Spiru Haret” – locul fostei școli. Pe 29 martie, 1994, Societatea Cultural-Literară „Tristan Tzara” inaugurează acest element comemorativ, pe care stă scris: „În acest loc a fost casa preotului David Climescu, spirit luminat și bun patriot, care a contribuit decisiv la înființarea aici – în 1864 – a primei școli publice din Târgul Moineștilor”.

Cu certitudine, pentru comunitatea moineșteană din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, dar și pentru Moineștiul de astăzi, acțiunile acestui om se suprapun tiparului comportamental al unui vizionar. Prin inițiativa înființării primei școli și prin asumarea calității de pedagog, acesta a transmis mesajul importanței educației pentru evoluția unei comunități, iar prin actul de donație al propriei locuințe – pe acela al unui apostol al cunoașterii.

150 de ani de la înființarea primei școli la Dofteana – Bacău (1864 - 2014)

Prof. înv. primar Ana-Carmen
Școala Gimnazială „Scarlat Longhin” Dofteana

Așezată parcă de o putere divină între dealuri domoale, străjuită de semețul Vârf al Nemirei, Dofteana, vechi ținut moldovenesc, apare în documentele prăfuite ale istoriei din anul 1436. *Dohotul* sau *degutiul* (unsoarea sau locul cu petrol), cuvintele slave de la care derivă numele localității, întăresc ideea că Dumnezeu ne-a hărăzit să ne bucurăm nu numai de frumusețea meleagului dar și de bogăția lui.

Oameni destoinici, doftenenii, asemeni locuitorilor de la munte, au avut întotdeauna, repeziciunea izvorului în faptă și înțelepciunea țăranului trecut prin multe încercări. An după an, deceniu după deceniu, sătucul de pe malul drept al Troușului a devenit tot mai înfloritor, crescând asemeni unui copil binecuvântat.

Cu simțul datoriei că „Omul sfințește locul”, au lăsat moștenire neprețuită și semne ale existenței lor, personalități ale vremii: fam. Ghica – deținătoarea castelului, Iuliu Moldovan, inginer silvic și dendrolog - rezervația naturală; Scarlat Longhin - născut aici și devenit medic cercetător iar enumerarea ar putea continua.

Asemeni unei pepiniere, școala a avut rolul său neprețuit. Prin strădania celui dintâi învățător *Gh. Danilescu*, în anul 1864, 18 copii descifrează neînțeleșuri devenind școlari. Lipsa unei clădiri destinată acestei activități, nu-l descurajează și-i instruiește în propria-i locuință.

Flacăra cunoașterii a fost păstrată aprinsă de către *Nicolae Verdeș*, autorul primei monografii locale, restauratorul școlii începute înaintea Primului Război Mondial. Dumnealui menționează în lucrarea sa, că împreună cu ceilalți membrii din *Comitetul de Construcții Școlare* și-au dat tot interesul pentru reușita completă a lucrărilor clădirii ce fusese arsă și grav deteriorată. Ca un adevărat apostol al școlii, cu perseverență și totală dăruire a reușit în următorii ani să doteze așezământul cu cele necesare: material didactic, steaguri, costume populare, unelte pentru atelierul de fierărie și apoi pentru cel de tâmplărie.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

În 1903 a înființat „Biblioteca școlară”, bazată la început pe donații iar ulterior, în urma unui apel la „Casa Școalelor” numărul cărților a ajuns la 230. Toate volumele erau legate în carton și aranjate în dulap cu geamuri. Actuala bibliotecă a școlii poartă numele întemeietorului și ajunge la un număr de câteva mii de volume.

În finalul monografiei, Domnul Verdeș își exprimă sentimentul de nemulțumire față de lipsa de interes a sătenilor pentru școală. Descrie cum a încercat în repetate rânduri, cu mijloace diverse să-i convingă pe unii părinți să trimită la studiu mai departe pe fii satului. Dumnealui concluzionează:

„Săteanul din Dofteana, pus în cumpănă cu sătenii altor sate în cuprinsul țării, stă în cumpănă mijlocie. Sperăm că viitorul va fi mai fericit pentru el, atunci când conducătorii de sus, vor fi mai cu atenție pentru popor și gospodăria țării.

Un poet român cântă: «Viitor de aur țara noastră are.»

- Să sperăm.” (Nicolae Verdeș)

Speranța trece și azi de dincolo de mormânt, e și speranța noastră. Nici când destinul celor care au ales cu sufletul să le fie altora modele și îndrumători, nu a fost ușor. Menirea de veacuri a dascălilor a fost aceea de a lumina mințile tinere, de a le câștiga interesul spre bună învățătură.

„Meseria de dascăl este o mare și frumoasă profesiune, care nu se părăsește seara la culcare, odată cu hainele de lucru; o meserie aspră și plăcută, umilă și mândră, exigentă și liberă, o meserie în care mediocritatea nu este permisă, unde pregătirea excepțională este abia satisfăcătoare, o meserie care epuizează și înviorază, care te dispersează și în care dragostea e sterilă fără forța spirituală, o meserie care este când intrigantă când implacabilă, ingrată și plină de farmec.” Andre Marie

Ani după ani, generații de profesori și elevi au trecut pragul școlii. Chipurile lor ne privesc nostalgice din fotografii îngălbenite. Truda tuturor se vede acum după mulți ani. Cei care erau tângui speriați sau ghiduși sunt azi părinți sau bunici. Datorită creionului ținut cu răbdare de mâna caldă a dascălului care cuprindea protector mânăta firavă, unii dintre dumneavoastră aveți azi o carieră, o profesie, un trecut și un viitor.

Ne amintim de prima zi de școală, de colegii cu care ne hârjoneam în pauze, de cele mai frumoase serbări ale elevilor, de spectacole din cadrul festivalului „Cântarea României”. Coronița era cea mai de preț răsplată la premierile de la sfârșitul anului.

Din când în când, ne amintim de profesorii de gimnaziu, de diriginți, de excursiile și toate activități extrașcolare. Cum reușeam atunci să adunăm maculatură, sticlele și fierul vechi? Cum oare reușeam să ne bucurăm de fiecare experiment și de tot ce era nou? Cinstirea eroilor era din suflet și nu doar paradă, istoria avea un alt sens, mai profund.

Azi școala e înfloritoare: clasele luminoase, laboratorul de informatică, sala de sport, grădinițele (una cu program prelungit) oferă condiții din cele mai bune; aparatura modernă, sprijin din partea comunității locale, dascăli instruiți. Mai trebuie dorința de a învăța, de a fi azi mai buni ca ieri.

Preocupați de multele griji, înecați de tehnologie, reușim oare să fim pe măsura înaintașilor noștri? Ne lipsește entuziasmul și puterea de nu ne lăsa descurajați? Misiunea dascălului a fost și va fi întotdeauna dulce-amară. Nu oricine poate să o ducă la bun sfârșit, nu oricine poate să rămână în memoria celor pe care îi călăuzește.

Acum, la ceas de evocare, ne rămâne să-i cinstim pe toți cei ce au azi o lacrimă sub geană dar și pe cei care au trecut în lumea de dincolo. Îi putem onora cu faptele noastre, cu tot ceea ce devenim în fiecare zi.

Dragi dascăli, pe viitor, cât mai multe dovezi de mulțumire de la elevii de azi!

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

1. Lucian Ioancea, - „Monografia comunei Dofteana, veche așezare moldovenească”, Ed. Babel, Bacău 2013.

Fragmente istorice ale învățământului românesc - Momente alese, rememorabile la ceas aniversar –

*Prof. învă. primar Margareta Vătămănescu
Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău*

„O mare datorie a dascălilor școlii românești este de a căuta să deștepte în cei care vin după ei iubirea de țară. Ea a făcut tăria și slava popoarelor, ea a dat istoriei cele mai strălucite pagini; sub farmecul ei, tot omul se simte mai puternic, mai dornic de luptă, mai pregătit pentru fapte mari. Pentru ca un școlar să-și iubească patria, trebuie să o cunoască. Trebuie să se arate școlarului nostrum cât de darnică a fost natură cu pământul acestei țări... trebuie să-i spuie cât de mult au iubit strămoșii noștri pământul acesta, plin de amintiri glorioase, cu câtă jertfă l-au apărât în vremuri grele ca să-l păstreze neștirbit”

De la constituirea principatelor române, educația se făcea în școli bisericești de pe lângă episcopii, mănăstiri și biserici și în școli domnești, înființate pe lângă curțile domnilor. În acele școli se predau religie, citire și scriere în limba slavonă. După traducerea cărților bisericești în limba română în secolul al XVII-lea sub Matei Basarab și Vasile Lupu, educația se făcea în limba română, până la domnia fanarioților în secolul al XVIII-lea. Atunci s-a introdus și limba greacă în special în școlile mai bine organizate frecventate de clerici și fii de boieri: Școala domnească, Sfinții Trei Ierarhi din Iași și cea de la Mănăstirea Sfântu Sava din București. Unele materii au fost predate în aceste școli și în limbile latină și franceză. Limba română ajunsese la un moment dat să fie înlocuită aproape complet de limba greacă. În perioada fanariotă învățământul a decăzut tot mai mult până la începutul secolului al XIX-lea când Gheorghe Lazăr a deschis prima școală românească la Sfântu Sava în 1816. L-au urmat discipolii săi I. E. Rădulescu, Paladi și alții. În urma regulamentului de organizare a școlilor din 1832, s-au înființat școli în aproape toate capitalele de județe ale Munteniei, pe lângă seminariile de la Curtea de Argeș, Râmnicu Vâlcea, Buzău. În Moldova, George Asachi a înființat la 1814 la Iași prima școală românească de inginerie și a redeschis-o pe cea de la Trei Ierarhi care s-a transformat mai târziu în Școala normală Vasile Lupu. Școlile primare de la orașe și de la sate au început să prospere. Prin legea învățământului din 1865 se declara obligativitatea învățământului primar

În anul 1495 se ridică prima școală românească din Ardeal, în curtea primei biserici pentru a căror construcție românii primiseră învoire de la judele Brașovului. Pe vremea aceea școala era lucru mare. „Nimeni nu trimitea un copil la școală la 6 ani, să-l țină 30 de ani în școală și pe urmă să-și dea seama că e prost” mi-a spus Păstrătorul Șcheilor. „Din nici o localitate nu veneau doi elevi, unul singur - alesul satului venea la școală pentru a deveni dascăl sau notar în sat sau poate chiar preot în sat. Preoții noștri nu studiau pe la academii înalte, erau doar oameni mai răsăriți din lumea satului, ai căror bunici sau tați fuseseră preoții și în felul acesta se păstra în familie această tradiție a preoției în lumea satului. Ca să vină la școală, aduceau o găleată cu grâu, un car cu lemne și 4 florini, bani cu care cumpărai cam 3 - 4 boi, vă dați seama ce statut aveau elevii pe acea vreme.”

Regulamentul școlilor din Țara Românească (1776)

Regulamentul a fost introdus de domnitorul Alexandru Ipsilanti, fiind prima încercare de reglementare coerentă a sistemului educațional. Principalele sale prevederi se refereau la:

Corpul profesoral: „Dascălii să se așeze totdeauna în număr de șase, învățați fiind pentru fiecare fel de obiect, însă: doi pentru gramatică, unul pentru matematică sau aritmetică, geometrie

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

și astronomie încă și istorie; unul pentru științele naturale, unul pentru religie și unul pentru limba latină veche și italiană. Științele naturale să se învețe în limba elină, urmând pe Aristotel și pe comentatorii lui, iar matematicile, de nu se va putea să se învețe cum se cuvine în limba elină, să fie predate și în limba latină sau în limba italiană, care din ele se va socoti mai prețioasă.” Erau precizate totodată și criteriile după care se stabileau veniturile acestor dascăli și anume: „după predare și valoarea lui personală, după judecata și hotărârea înălțimii sale”.

- ✓ sprijinirea elevilor fără posibilități, introducându-se pentru prima dată un sistem de burse acordate de domnitor, câte doisprezece burse pentru fiecare din cei cinci ani, deci un total de 60 de burse, „pentru ca lipsiți de orice altă grijă și nepreocupați de cele necesare pentru viață să aibă neîntrerupt în vedere învățarea lecțiilor”
- ✓ proveniența elevilor. În acest sens reglementarea era una restrictivă, accesul în academie fiind permis „doar copiilor de neam bun, adică copii boerilor în lipsă, sau urmașii boerilor numiți mazili, sau străini săraci, nu însă și ai țăranilor cari se îndeletnicesc cu plugăria și păstoria”. În același sens, copii negustorilor sau ai meșteșugarilor erau admiși doar la cursul elementar de „învățare numai a gramaticii.” Vârsta minimă de admitere pentru elevii bursieri era de șapte ani cu condiția „ca să nu fie însă niște proști și leneși încât pe alții sârguitori să-i lenevească”.
- ✓ programul de desfășurare a lecțiilor, timpul liber și repausul duminical
- ✓ măsurile disciplinare, cu accent pe tactul pedagogic și concordanța dintre greșală și pedeapsă: „Iar dacă vreunul din ei pare neorânduit și turburător al ordinii celorlalți, pe unul ca acesta să-l îndrepteze, nu însă cu injurii și cu biciul, ci cu mijloace atrăgătoare pe care pedagogia le arată, de la cele mai ușoare către cele mai grele înaintând.”

Istoria învățământului românesc este parte integrantă a istoriei sistemului educațional din România, iar în momente aniversare așa cum este sărbătorirea centenarului Asociației Învățătorilor, devine oportună cugetarea, luarea de învățăminte și bune practice de la strămoșii ce ne-au format educația și sistemul de învățământ din cele mai străvechi timpuri și până în zilele de astăzi.

Bibliografie:

1. George Potra, *Documente privitoare la istoria orașului București (1634 – 1800)*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1982, pp 257 – 261;
2. Vlahuță, Alexandru, *Scrisoare intitulată „Către învățători”*, 01.03.1898.

Secțiunea

„Dezvoltare personală”

Managementul carierei didactice și dezvoltare personală

Conf. univ. dr. Constanța Dumitriu

Prof. univ. dr. Gheorghe Dumitriu

Lector univ. dr. Iulia-Cristina Timofti

Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău

1. Dezvoltarea profesională și evoluția în carieră

Reforme și demersurile de inovare a sistemelor de învățământ au sporit interesul teoreticienilor și practicienilor privind profesionalizarea sistemelor de formare pentru cariera didactică. Multe cercetări au fost axate pe procesul inserției profesionale și sociale a profesorilor debutanți, pe promovarea unor strategii eficiente de formare, dezvoltare și evaluare a competențelor profesorului. Evidențiem în acest context, contribuțiile remarcabile ale noilor paradigme privind formarea inițială și continuă a profesorilor, aceste modele fiind fundamentate pe cercetări experimentale, pe aporturile recente ale cognitivismului, constructivismului și teoriei practicianului reflexiv. Metacogniția, capacitatea reflexivă, gândirea critică sunt considerate atribute fundamentale ale profesorului (Anderson & Block, 1988; Altet, 1994; Bourque, 1994; Carbonneau, 1993; Boisvert, 1997; Paquay, Altet, Charlier, & Perrenoud, Eds., 1996; Schön, 1994 etc.).

În același timp, trebuie să menționăm faptul că problematica privind dezvoltarea profesională și evoluția în carieră, mecanismele și caracteristicile învățării la adulți nu au constituit mereu o temă prioritară pentru cercetătorii în domeniu. Astfel, într-o analiză tematică a literaturii științifice privind educația adulților, Claudie Solar (1995) a constatat că doar 6,4% din cele 623 articole recenzate în 7 reviste internaționale importante tratează și problematica învățării la adulți (cf. Bourgeois and Nizet, 1997, 1).

Managementul carierei didactice vizează atât procesul de planificare a carierei (modul de avansare în cadrul organizației școlare conform necesităților acesteia), performanțele, potențialul psihic individual, cât și asigurarea succesiunii manageriale pentru realizarea obiectivelor unității de învățământ. Managementul carierei asigură organizației satisfacerea nevoilor de resurse umane, iar indivizilor atingerea scopurilor propuse pentru carieră (din perspectiva persoanei). Cariera este percepută ca o succesiune evolutivă de activități și poziții profesionale pe care le atinge o persoană, precum și cunoștințele, abilitățile, atitudinile, competențele dezvoltate de-a lungul timpului (Dumitriu, Dumitriu and Timofti, 2014; Băban, 2007).

Planificarea carierei reprezintă procesul de identificare a nevoilor, aspirațiilor și oportunităților privind cariera, precum și realizarea programelor de dezvoltare a resurselor umane în scopul susținerii acesteia. Planificarea carierei individuale este integrată planificării „carierei organizaționale” consideră Romiță Iucu (2007, 31), iar dezvoltarea carierei este un proces derulat pe termen lung și cuprinde programele și activitățile necesare îndeplinirii planului carierei individuale. Prin urmare, *dezvoltarea carierei didactice* este rezultatul interacțiunii dintre aptitudinile, capacitățile, competențele, interesele și trebuințele de dezvoltare la nivel individual și oportunitățile oferite de școală ca organizație. Cariera didactică este influențată de un ansamblu de factori,

precum: trebuințe și aspirații personale, contextul social, economic, demografic etc. În construirea carierei didactice sunt importante: autocunoașterea, stabilitatea pe post, implicarea, loialitatea, evaluarea corectă a potențialului și a performanțelor profesorilor. Totodată, „școala” trebuie să ofere rute profesionale care să valorizeze optim pregătirea inițială de specialitate și psihopedagogică a profesorului.

În țara noastră, formarea continuă a profesorilor reprezintă un proces cumulativ de dobândire și dezvoltare a competențelor personalului didactic și se realizează, în principal, prin perfecționare și conversie profesională (Șerbănescu, 2011, 117). Proiectarea, implementarea și evaluarea programelor de formare continuă a personalului didactic se întemeiază pe *modelul abordării prin competențe*, ca modalitate de definire și de recunoaștere a rezultatelor formării.

Evoluția în carieră a personalului didactic din învățământul preuniversitar se realizează prin promovarea examenelor de definitivare în învățământ și obținerea gradelor didactice II și I. *Dezvoltarea profesională* continuă este fundamentată pe principiile și specificul educației adulților și ale educației permanente și se realizează prin stagii de formare obligatorii, integrate sistemului de evaluare/echivalare prin credite profesionale transferabile.

Competențele corespunzătoare profesiei didactice și în funcție de care sunt proiectate, realizate și evaluate programele de formare continuă vizează următoarele domenii:

- domeniul specialității;
- domeniul pedagogiei și psihologiei educației;
- domeniul didacticii de specialitate;
- domeniul managementului educațional și al legislației școlare;
- TIC, domenii inter - și transdisciplinare vizând strategiile alternative și complementare de instruire, cercetarea și inovarea, comunicarea și parteneriatele cu mediul social ș. a (cf. Metodologiei formării continue a personalului didactic din învățământul preuniversitar, 2009).

Formarea continuă se realizează printr-un sistem de instituții, organizații și structuri, dintre care, unele au funcții de reglementare, coordonare, finanțare, evaluare, acreditare și monitorizare a programelor de formare continuă, iar altele, cu statut de furnizori de programe, au funcții de organizare și realizare efectivă a activităților de formare continuă. Dintre formele de organizare a perfecționării personalului didactic din învățământul preuniversitar menționăm: activități metodic - științifice și psihopedagogice realizate la nivelul unității de învățământ sau pe grupe de unități; simpozioane, schimburi de experiență; cursuri de pregătire și examene pentru obținerea definitivării în învățământ și a gradelor didactice II și I; burse de perfecționare, stagii de studiu și documentare realizate în țară și în străinătate; cursuri postuniversitare de specializare; studii universitare de masterat; studii universitare de doctorat.

Programele de conversie profesională intră în atribuțiile instituțiilor de învățământ superior și se desfășoară în baza unor norme metodologice specifice. Evaluarea și validarea achizițiilor dobândite de personalul didactic prin diferite programe și forme de organizare a formării continue se efectuează prin sistemul de recunoaștere, echivalare și acumulare a creditelor profesionale transferabile.

2. Cercetări proprii în domeniul formării profesionale a profesorilor

În ultimele două decenii, cercetările noastre au fost orientate în câteva direcții importante ale formării și dezvoltării profesionale a profesorilor dintre care amintim:

- Promovarea noii concepții privind formarea profesională a cadrelor didactice, prin corelarea acestora cu noțiunile de schimbare, integrare, dezvoltare;

- Profesionalizarea carierei didactice, prin promovarea sistemului bazat pe competențe și recunoașterea profesională în educație (Dumitriu, 1997; 1998; 2003; 2004; 2009; 2010; 2011; 2012; 2013; 2014; Dumitriu, Timofti and Dumitriu, 2009; 2010; 2011; 2013; 2014 etc.);
- Identificarea dificultăților întâmpinate de către profesorii debutanți în procesul inserției socio-profesionale (Dumitriu and Dumitriu, 2009; Dumitriu et al., 2011; Dumitriu, Timofti and Dumitriu, 2013; 2014 etc.);
- Elaborarea și experimentarea unui nou model operațional de dezvoltare a competențelor profesionale ale profesorilor debutanți (MODECOMP, grant de cercetare, CNCSIS–UEFISCSU, nr. 834/2008 PNII – IDEI, cod 496/2008). Proiectul a fost derulat în perioada 2008 – 2011 și a vizat următoarele obiective: proiectarea și dezvoltarea unor cercetări pentru identificarea dificultăților cu care se confruntă profesorii debutanți în procesul de învățământ; elaborarea modelului operațional pentru dezvoltarea competențelor profesionale ale profesorilor debutanți; organizarea și derularea experimentului psihopedagogic; compararea rezultatelor obținute de către profesorii debutanți la evaluarea inițială și finală pentru a determina influența factorului de progres. Modelul operațional (MODECOMP) integrează șapte categorii de competențe ale profesorului debutant: cognitive și metacognitive, de comunicare și relaționare, metodologice, evaluative, psihosociale, informatice, de management al carierei. Rezultatele obținute în cadrul cercetărilor privind dezvoltarea acestor categorii de competențe au fost valorificate în elaborarea și publicarea mai multor articole (Dumitriu and Dumitriu, 2009; Dumitriu et al., 2011; Dumitriu, Timofti and Dumitriu, 2011; 2013; 2014; Măță, 2011; Nechita and Timofti, 2011 etc.);
- Proiectarea și experimentarea unor noi strategii privind dezvoltarea competențelor metacognitive ale studenților (cercetările fiind derulate în perioada 2008-2011, în cadrul grantului CNMP 2008, Programul 4; parteneriate în domeniile prioritare; Cod 3415, Contract nr 92106/2008; beneficiari: Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Iași, Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava, Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău);
- Experimentarea unor strategii inovative pentru facilitarea integrării profesionale a profesorilor și dezvoltarea lor personală și profesională precum: ghiduri metodice, modele și suporturi curriculare, dezvoltarea mentoratului și tutoratului (Dumitriu et al., 2011);
- Valorificarea, în cadrul programelor de formare inițială și continuă a contribuției teoriei constructiviste, a psihologiei cognitive și a teoriei practicianului reflexiv;
- Perfecționarea strategiilor de evaluare a competențelor profesorilor (Dumitriu, 2003; 2009; 2014 etc).

Cercetările realizate au evidențiat următoarele cauze generatoare de obstacole și eșecuri în debutul și în managementul carierei didactice: carențe în pregătirea inițială, imagine de sine scăzută, sentimente de frustrare, ponderea redusă a practicii pedagogice în programul formării, lipsa exercițiului profesional de aplicare a cunoștințelor teoretice în practica educațională, lipsa mentoratului în perioada de stagiatură și debut al carierei, lipsa abilităților de a adopta un plan privind cariera, supraîncărcarea cu sarcini complexe a profesorilor, indiferența familiilor și a comunității locale față de școală și față de situația școlară a copiilor; salarii mici, nemotivante etc.

Datele cercetării au fost valorificate în cadrul stagiilor de formare, competența de management al carierei fiind structurată în 5 competențe specifice: competența de a construi și menține o imagine de sine pozitivă prin raportarea la statusul profesional; manifestarea unei atitudini proactive receptive față de dezvoltarea profesională; capacitatea de a raporta propria pregătire și activitate la standardele profesiei didactice; manifestarea unei motivații pozitive privind participarea la forme de dezvoltare personală și profesională; competența metacognitivă, autoreflexivă probată în activitatea didactică.

În cadrul stagiilor de formare, au fost organizate activități frontale și pe ateliere centrate pe identificarea dificultăților și evaluarea rezultatelor etapei de debut; pe sprijinirea debutanților pentru elaborarea unui plan realist privind cariera; au fost aplicate tehnici de conștientizare a nevoilor de dezvoltare profesională, tehnici de autocunoaștere și dezvoltare a imaginii de sine pozitive. În vederea exersării și dezvoltării progresive a metacogniției, a capacităților reflexive și a gândirii critice au fost construite situații problematizante vizând abordarea centrată pe abilități, abordarea logică, abordarea tratării informațiilor, strategii mediatore pentru dezvoltarea proceselor de raționament, de conceptualizare și rezolvare de probleme; strategii generative pentru dezvoltarea creativității și inventarea de noi soluții; strategii centrate pe dezvoltarea abilităților de cooperare și relaționare eficientă în cadrul grupului. Pentru desfășurarea eficientă a activităților individuale de autoformare, participanții au fost instruiți cu modalitățile de utilizare concretă a ghidurilor pentru dezvoltarea competențelor, accentul fiind comutat pe strategii de dezvoltare personală și profesională, pe diversificarea dispozitivelor formării, cu accent pe verbalizare, tehnica interviului, videoformare, valorificarea experienței cognitive personale, metacogniție, jurnalul reflexiv, jocul de rol, portofoliul.

Referințe:

1. Altet, M. (1994). *La formation professionnelle des enseignants*, Paris: PUF;
2. Anderson, L.W. & Block, J.H. (1988) – « *Mastery Learning Models* », în: Dunkin, M. (Ed.), *International Encyclopedia of Teaching and Teacher Education*, Pergamon, Press, Oxford [etc], pp. 58 – 67;
3. Băban, A. (coord.) (2007). *Consilierea educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere*, Cluj-Napoca;
4. Boisvert, J. (1997). *Pensee critique et enseignement. Guide de formation*, Quebec, Canada;
5. Bourgeois, E., & Nizet, J. (1997). *Apprentissage et formation des adultes*. Paris: PUF;
6. Bourque, M.L. (1994). Assessment of Educational Change: A Review of selected Threats to Validity. În: Tuijnman, A.C. & Postlethwaite, T.N., *Monitoring the Standards of Education*, Pergamon, 213 – 230;
7. Dumitriu, Gh. (1998). *Comunicare și învățare*. București: Editura Didactică și Pedagogică;
8. Dumitriu, C. (2003). *Strategii alternative de evaluare. Modele teoretico-experimentale*. București: Editura Didactică și Pedagogică;
9. Dumitriu, C. (2004). *Certificarea studiilor pentru profesia didactică*. Bacău: Editura Alma Mater;
10. Dumitriu, C., Dumitriu, I.C. (2009). Difficulties of socio – professional integration of beginning teachers. În: *Ovidius University Annals*, supplement, Series Physical Education and Sport Science, Movement and Health, 9(2), 365 -368;
11. Dumitriu, C. (2009). *Teoria și practica evaluării*. Iași: Editura PIM;
12. Dumitriu, C. Dumitriu, Gh., Stanciu, M., Timofti, I.-C. (2010). *Primii pași în carieră*. Bacău: Editura Alma Mater;
13. Dumitriu, C., Dumitriu, Gh., Măță, L., & Timofti, I.-C. (2011). *Dezvoltarea competențelor profesionale ale cadrelor didactice debutante. Ghid de bune practici*. Bacău: Editura Alma Mater;
14. Dumitriu, C., Dumitriu, Gh. (2011). Experimental Research Regarding the Development of Psychosocial Competencies of the Beginning Teachers, *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 29, 794 – 802;
15. Dumitriu, C., Timofti, I.-C., Dumitriu, Gh. (2011). Cognitive and Metacognitive Competencies of the Beginning Teachers. Intervention Strategies for a Good Socio-Professional Insertion. *Review of Research and Social Intervention*. 35(4), pp.61 – 79;
16. Dumitriu, C., Timofti, I.C., Dumitriu Gh. (2013). Managing the developing didactic career of beginning teachers. *Journal Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 93/2013, 426 - 432;
17. Dumitriu, C., Dumitriu, Gh., Timofti, I.-C. (2014). Teachers' Professional Development and Career Advancement. Limitations of the Current Model of Professional Competences Assessment. În: *Journal Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 116, 864 – 868;
18. Iucu, R. (2007). *Formarea cadrelor didactice. Sisteme, politici, strategii*, Humanitas Educațional, București;
19. Măță, L. (2011). Experimental research regarding the development of methodological competences in beginning teachers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 29, 1895 – 1905;

20. Nechita, E. and Timofti, I.-C. (2011). Increasing Independence versus Increasing Collaboration with ICT Support. *Journal Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 29, 1508 – 1518;
21. Paquay, L., Altet, M., Charlier, E., & Perrenoud, Ph. (Eds.) (1996). *Former des enseignants professionnels. Quelles stratégies? Quelles compétences?* Paris, Bruxelles: De Boeck Université;
22. Peretti, A.de. (1998). *Encyclopédie de l'évaluation en formation et en éducation. Guide pratique*. Paris: ESF;
23. Schön, D. A. (1994). *Le praticien réflexif. À la recherche du savoir caché dans l'agir professionnel*. Montréal: Les Éditions Logiques;
24. Șerbănescu, L. (2011). *Professional training for teachers*. București: Editura Printech.

Potretul profesorului inovator

*Prof. înv. primar Camelia Ababei
Școala Gimnazială „Alexandru Piru” Mărgineni*

Un demers educativ reușit și complet trebuie să cuprindă toate aspectele legate de ceea ce înseamnă educație – cunoștințe, deprinderi, experiențe, atitudini, o abordare a lor separată și unilaterală ar diminua considerabil efectul/impactul educației.

Pentru a face acest lucru posibil este nevoie de o anumită politică/strategie care să elimine actualele blocaje. Acțiunea trebuie să vizeze: schimbări la nivelul profesorului (atitudini, metode, lucru în echipă, noi roluri etc.); schimbări în climatul școlii (democratizarea școlii, relații de respect și cooperare etc.); încurajarea participării elevilor (consiliul elevilor, negocierea regulilor, întâlniri regulate, responsabilități etc.); organizarea de acțiuni extraclasă (prin efort interdisciplinar și care vizează participarea elevilor, educația în afara școlii cu implicare în viața comunității, experiențe de muncă etc.); inițierea unor abordări crosscuriculare (comunitate profesională, țința strategică în planul de dezvoltare etc.); practicarea unui management participativ (implicarea tuturor membrilor comunității școlare în luarea deciziilor).

Schimbările la nivelul profesorului se referă la democratizarea mai amplă a stilului de predare, folosirea metodelor active, un comportament empatic în sala de clasă, implicarea în viața școlii și a comunității locale.

Unul dintre obiectivele prevalente urmărit de către dascăl este transferarea demersului didactic de pe latura informativă, cu consecința sa, dovedită păguboasă – perpetuarea unui tip de învățământ reproductiv, golit de elementul motivațional, participativ, afectiv – pe latura sa formativă. Pe dobândirea nu de o cantitate impresionantă de cunoștințe aride, perisabile, inoperante adesea, cât mai ales pe educarea și modelarea personalității adolescentului prin formarea de convingeri și concepții corespunzătoare cerințelor unei societăți democratice. Este motivul pentru care o educație moral - civică se cere făcută printr-un parteneriat activ, printr-o cooperare și conlucrare benefică (școală - familie - comunitate).

Educația trebuie să se desfășoare întotdeauna pe fondul unității dintre social și psihologic, ponderea și relația dintre ele modificându-se atât în funcție de contextul în care se manifestă, cât și în funcție de nivelul dezvoltării ontogenetice a copilului, iar profesorul trebuie să țină cont de faptul că toate aceste particularități generale, proprii evoluției copilului, se manifestă diferit de la unul la altul, datorită unor trăsături individuale specifice fiecărui elev.

Schimbând centrul de acțiune al actului didactic, de la profesor la elev, îi construim copilului cadrul de viață reală, îi dovedim că avem încredere în potențialul lui, îl motivăm să învețe mecanisme complicate care fac posibilă viața în comun, în lumea contemporană, îl recunoaștem drept partenerul nostru egal, într-un dialog continuu și neîngrădit. Fiind mai apropiați de elevi, cu multă iubire, răbdare și grijă pentru ei, vom reuși să formăm sufletele lor astfel încât să avem satisfacția de a vedea triumfând bunul simț și superioritatea inimii.

Cea mai mare eficiență în predare o are tratarea conținuturilor într-o manieră realistă, corelarea cu viața reală, cu nevoile cognitive și afective pe care le impune societatea contemporană. Un profesor modern nu înseamnă numai sau în primul rând un profesor care să folosească cele mai performante computere, ci un profesor foarte bine informat, cu mintea flexibilă și deschisă la nou, un profesor care să fie conștient că munca lui are misiunea să pregătească elevii pentru viață; elevii de astăzi vor trebui să fie competitivi, să obțină succese în 2020, deci, profesorii lor trebuie să întrevadă căror provocări vor fi supuși și să-i doteze cu cele mai utile cunoștințe, aptitudini și atitudini. Prin atitudinea și comportamentul său la clasă, profesorul trebuie să confere credibilitate valorilor, conținuturilor și principiilor pe care le predă, demonstrând că ele nu sunt noțiuni abstracte, ci realități valabile în lumea reală, dincolo de zidurile școlii. Elevul trebuie să fie partenerul profesorului în procesul de investigare a realității și acest tandem nu poate funcționa dacă metodele de predare folosite nu sunt acordate cu metodele de învățare ale elevului.

Astfel, profesorul trebuie să își cunoască foarte bine colectivul cu care lucrează și pe fiecare elev în parte, pentru a stimula, respectiv pondera la fiecare, exact elementele care necesită respectiva intervenție, în măsura adecvată.

Cadrele didactice, prin modul lor de implicare în activitatea didactică sunt persoanele care pot într-adevăr să pună în fapt schimbările preconizate din societate.

Într-un studiu a lui L. Stenhouse despre problematica profesorului, ca pion central al schimbării curriculare, se evidențiază trei caracteristici majore ale unui profesor implicat în schimbarea curriculară:

- autoevaluarea permanentă ca bază a propriei dezvoltări,
- deprinderea și dorința de a-și studia propriul comportament didactic,
- preocuparea de a introduce în practică idei noi și de a le evalua eficiența.

În concluzie, se poate sublinia faptul că profesorul inovator este cadrul didactic deschis spre explorare, spre descoperire, care ajută elevii să-și construiască propria cunoaștere. Însă, pentru a ajunge la aceste deziderate, profesorul însuși trebuie format în spirit inovator, constructivist, adică să-și construiască propria cunoaștere, propria identitate profesională în acord cu schimbările din societate și mai ales în acord cu nevoile de formare ale elevilor. Profesorul modern, inovator este cel pentru care opiniile elevilor primează. Acordându-le șansa de a-și exprima părerile, profesorul stimulează încrederea în propriile forțe ale elevilor.

Nu există un mod bun sau rău de predare, ci un mod mai adecvat decât altul pentru anumite situații concrete. De aceea există o multitudine de metode moderne, care, îmbinate cu cele tradiționale, vin în sprijinul profesorului, care trebuie să fie o punte spre ceea ce va deveni elevul său. W. Shakespeare spunea: “știm ce suntem, dar nu ce vom deveni”

Bibliografie:

1. Lect. univ. dr. Mihaela Voinea, *Tehnici de învățare prin cooperare*, „TRANSVERVAL – INTERACTIVE TRAINING” - Program de formare - dezvoltare continuă a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar, Brașov, 2011;
2. Lect. univ. dr. Mihaela Voinea, „Managementul conflictului, sterului, schimbării, riscului, comunicării în clasa de elevi. Managementul proiectelor educaționale, COMPAS MANAGEMENT” - Program de formare - dezvoltare continuă a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar, Brașov, 2011;
3. Emil Verzea; Ursula Schiopu. - *Psihologia vârștelor (Ciclurile vieții)*, Editura Didactică și Pedagogică, 1995;
4. *Lecția de educație, între necesitate și creație*, prof Doina Calomfirescu, revista Învățământul primar, Editura Discipol, București, 1995, p 53.

Relația grădiniță - familie

*Prof. învă. preșcolar Mariana Alexe
Grădinița cu Program Normal Cotești, Jud. Vrancea*

De când sunt educatoare, am adunat multă experiență cu privire la educarea copiilor, cât și a familiilor.

O educatoare pricepută poate să-și găsească ocazii și soluții de realizare pentru o educație morală valoroasă. În general, în zonele rurale părinții sunt mai modești, prețuiesc mult mai mult activitatea educatoarelor și ascultă sfaturile lor.

Democrația a adus libertatea și totodată liberalismul și de aceea s-au schimbat majoritatea valorilor favorizate, prețuite de către părinți.

În activitatea mea zilnică, la activitățile și întâlnirile de dimineață, am constatat lipsa sfaturilor date de părinți copiilor.

Răspunsurile date de copii, dar și comportamentul cu care aceștia vin din familie m-au îndemnat să mă ocup și mai mult de educația morală a copiilor, dar și a părinților, să caut multiple posibilități de colaborare între grădiniță și familie pentru realizarea țelului comun.

Pe baza experienței personale și a vechimii la catedră, pe baza discuțiilor purtate cu un număr mare de colege educatoare și cu părinții, am ajuns la concluzia că o dată cu schimbările societății s-au schimbat și valorile morale apreciate de părinți.

Cu ocazia întâlnirilor cu părinții, în ședințele desfășurate, i-am rugat pe aceștia să încerce să aranjeze valorile morale ale copiilor în ordinea importanței. Rezultatele centralizate și analizate de mine au fost: pe primul loc este înțelepciunea, urmată de curaj și îndrăzneală, încrederea în sine, apoi spiritul creator, inițiativa, hărnicia, prietenia, cinstea, onestitatea, omenia.

Dacă facem o analiză corectă a acestor valori, observăm că cele aflate pe primele locuri sunt menite să contribuie la avansarea individuală pe scara societății, la realizarea de sine.

Societatea contemporană pare să facă din copil o sursă de plăcere și de mândrie a părinților, o modalitate de implicare a valorilor neîmplinite ale adulților.

În misiunea pe care o am și pe care mi-am propus-o, i-am rugat pe acești părinți să se gândească la copilăria lor și să denumească valorile morale așteptate în acel timp de la copil. Lista valorilor morale enumerate de părinți, în ordinea propusă de ei:

- să fie ascultător, ajutător, harnic, credincios, prietenos, bun la inimă sunt valorile care Au ajuns pe primele locuri, urmate de a fi cuminte, cinstit, respectos, creativ, înțelept.

Educatoarei îi revine sarcina de a încuraja familia să vină în sala de grupă, pentru a contribui la formarea acestor valori.

La începutul perioadei preșcolare este important să li se explice părinților că sunt bineveniți în grădiniță și pot participa la orice activitate doresc ei.

De asemenea, un accent deosebit l-am pus pe participarea părinților la activitățile deschise, semestriale. Acest gen de activități a fost primit cu interes deosebit de către părinți, aceștia înțelegând și mai bine rolul pe care-l are colaborarea permanentă dintre grădiniță și familie.

În concluzie, pentru a desfășura o educație de calitate, educatoarea trebuie să pună un accent deosebit pe relația familie - grădiniță, menținând o colaborare permanentă și o implicare a părinților în toate activitățile desfășurate, acestea contribuind optim la formarea multilaterală a preșcolarilor.

Cum ne pregătim pentru evaluarea națională?

Prof. învă. primar Adriana Avădăni
Școala Gimnazială Palanca

Ghidul cadrului didactic

Fiind o latură importantă a procesului educațional, evaluarea reprezintă o provocare atât pentru elevi, cât și pentru dumneavoastră ca și cadre didactice.

Există o serie de **dificultăți** pe care le întâmpinați atunci când îi pregătiți pe elevii dumneavoastră pentru evaluare:

- elevii sunt stresați pentru că le stă înaintea o probă de care le e teamă;
- niciodată timpul de pregătire nu pare a fi îndeajuns de lung;
- întâmpinați dificultăți în identificarea celor mai bune materiale pentru pregătire;
- elevii sunt demotivați atunci când rezolvă modele de teste și observă că nu se descurcă;
- adesea predarea este înlocuită de testare pentru o perioadă prea lungă de timp;

Pe de altă parte, există și **beneficii** de care trebuie să se profite:

- elevii sunt motivați să obțină rezultate bune, așadar împărtășești același scop principal;
- în acest proces dificil, aveți susținerea părinților, interesați de asemenea de reușită;
- aveți la îndemână Programele școlare și Metodologia de evaluare;
- sunteți motivați pentru că știți că faceți un lucru bun.

Cum puteți să faceți lucrurile să meargă ca pe roate? **Urmați câțiva pași simpli!**

1. Planificați înainte!

Oricât v-ați strădui, de multe ori aveți senzația că timpul nu ajunge! Tocmai de aceea aveți nevoie de o planificare foarte exactă și bine sistematizată! Ținând cont de planificarea calendaristică, organizați foarte bine parcurgerea materiei, acordând importanță sporită recapitulării ca să nu descoperiți la un moment dat că ați lăsat totul pe ultimele ore dinaintea testului, când se pot ivi tot felul de evenimente școlare și extrașcolare care să împiedice sau îngreuneze aceste activități.

2. Aprofundați sistematic materia!

Informația trebuie asimilată gradual. În loc să planificați un program intensiv de recapitulare și testare chiar înainte de evaluări, faceți acest lucru după fiecare unitate de învățare/capitol.

3. Implicați elevii în procesul de evaluare!

Informați elevii cu privire la planificarea dumneavoastră. Ei trebuie să știe cât mai au de parcurs, dar și cât s-a parcurs deja. Pe de o parte vor fi conștienți că au făcut un progres, iar pe de altă parte se vor simți mai motivați văzând cât de mult mai au de parcurs.

4. Nu vă îngrijorați!

Chiar dacă există momente de panică, nu trebuie ca elevii să le observe. Nu uitați cât de mare încredere au în dumneavoastră și cât de siguri sunt că dețineți controlul asupra evenimentelor. Renunțați la fraze precum ”Nu terminăm materia până la Evaluare!” chiar dacă prin acestea doriți să-i provocați să fie mai conștiincioși. Există alte metode de disciplinare și motivare de care trebuie să ținem cont.

5. Fixați obiective pe care le puteți atinge în timpul pe care îl aveți la dispoziție!

Încurajați elevii să aprecieze beneficiile recapitulării și planificării, dar încercați să fixați obiective diferite pentru fiecare elev în parte. Bifați pe o listă obiectivele atinse, le veți inspira astfel celor mici sentimentul de reușită!

6. Sporiți-le încrederea!

Stima de sine poate fi sporită prin încurajări regulate, aprecieri și recompense, chiar și atunci când nu excelează. Încrederea în forțele proprii și în capacitatea de a reuși este esențială pentru cei mici.

7. Nu le dați speranțe false!

Fiți obiectivi și sinceri în ceea ce privește nivelul de cunoștințe și capacitatea pe care o are fiecare elev. Acest lucru îi va ajuta să îmbunătățească acolo unde se poate, dar nu uitați delicatețea și blândețea!

8. Folosiți tehnici creative și îndemnați la creativitate!

Dacă elevii consideră că unele discipline sunt plictisitoare, îndemnați-i să transforme totul în joc. Oferiți-le posibilitatea de a folosi cartonașe, poezioare, desene, creioane colorate, versuri amuzante sau asocieri de cuvinte care să-i ajute să rețină. Posterele și hărțile sunt foarte utile pentru cei care au memorie vizuală. Înregistrarea unor informații și audierea lor este foarte utilă pentru cei cu memorie auditivă. Jocul de rol și sarcinile fizice sunt potrivite pentru cei care preferă învățarea kinestezică. Folosiți toate resursele pe care le aveți la îndemână. Unii elevi se vor plictisi când veți aborda predarea clasică, dar vor arăta interes sporit când veți folosi mijloacele media (audio-video). Internetul oferă bogate resurse de idei și elevilor li se pot indica site-uri utile în procesul de învățare. Fiecare elev are stilul propriu de învățare.

9. Învățați de la colegi!

Schimbul de experiență cu alte cadre didactice este o sursă bogată de idei. Veți descoperi că unii dintre ei folosesc metode foarte originale în predare și evaluare. Această abordare va împropășa încontinuu aptitudinile dumneavoastră.

10. Porniți de la baza lucrurilor!

Nu porniți de la ipoteza că elevii au înțeles ce se întâmplă. Ei trebuie să știe în ce constă testele pe care le vor da și cum arată fișele de evaluare. Studiați modele de teste împreună cu elevii și explicați-le ce trebuie să răspundă la fiecare tip de sarcină.

Dezvăluiți-le ce așteaptă de la ei cei care vor corecta testele. Explicați-le elevilor ce se cere de la ei și care este rolul evaluării.

11. Împărtășiți povara! Aveți atât de mult de lucru în pregătirea lecțiilor și a testelor? Nu uitați că la rândul lor, elevii pot să pregătească anumite subiecte și să vorbească despre ele în fața colegilor lor. Mai mult, elevii se pot testa între ei. Acest lucru este amuzant și util, în același timp.

12. Implicați părinții!

Încurajați părinții să sprijine copiii în procesul de pregătire pentru evaluare. Ei sunt cei care le supraveghează alimentația și somnul, de aceea trebuie să le reamintiți importanța acestora.

13. Vorbiți despre succes!

Perspectiva reușitei îi va motiva pe elevi. Ei trebuie să aibă viziunea succesului înaintea ochilor pentru a ști pentru ce luptă. Astfel vor conștientiza cât de valoroasă este pregătirea și cât de multe satisfacții le va aduce un rezultat favorabil.

Șanse egale pentru toți

*Prof. învă. primar Alina-Maria Barbu
Colegiul Tehnic „Dumitru Mangeron” Bacău*

Educația integrată se referă la integrarea în structurile învățământului de masă a copiilor cu cerințe speciale în educație (copii cu deficiențe senzoriale, fizice, de limbaj sau intelectuale, defavorizați socio-economic, cu tulburări psihoafective și comportamentale etc.) și vizează implementarea unor programe cu caracter corectiv - recuperator, crearea climatului afectiv în vederea formării motivației pentru învățare, asigurarea unui progres în achiziția comunicării, formarea unor abilități de socializare și relaționare cu cei din jur. Învățământul incluziv presupune că elevii cu dizabilități și cei fără probleme să învețe împreună în instituțiile de învățământ, având

sprijinul corespunzător. Așadar, într-un mediu școlar optim integrării sociale a elevilor cu dizabilități, se realizează adaptarea școlii la diversitatea copiilor dintr-o comunitate. Învățământul integrat este, în esență, un învățământ centrat pe elev și răspunde dezideratului: „o societate pentru toți”.

Valorificarea capacităților individuale poate fi realizată doar în condițiile unei abordări diferențiate, nu însă izolate sau segregate, ceea ce corespunde unuia din principiile pedagogice fundamentale: tratarea diferențiată, chiar individualizată a fiecărui elev.

Pentru a construi un curriculum în condițiile educației integrate trebuie stabilite finalitățile demersului educativ în raport cu nevoile specifice copiilor cu deficiențe. O calitate esențială a acestuia trebuie să fie flexibilitatea care să permită fiecărui elev să progreseze în ritmul propriu și tratat în funcție de capacitățile sale de învățare. Pentru ca procesul de integrare să fie viabil, trebuie elaborat un curriculum individualizat, urmărindu-se:

- selectarea din curriculum național a acelor conținuturi care pot fi însușite de elevii cu dificultăți și renunțarea la cele ce prezintă grade ridicate de complexitate;
- accesibilizarea conținuturilor pentru a fi înțelese și însușite;
- diversificarea componentelor curriculumului prin introducerea de activități individuale, recuperatorii;

La toate tipurile de curriculum, munca de echipă este esențială în ameliorarea și recuperarea deficiențelor. Scopul recuperării constă, pe de o parte, în valorificarea la maximum a posibilităților individului cu handicap, iar pe de altă parte, funcțiile psihice nealterate trebuie să fie antrenate încât să poată prelua activitatea funcțiilor afectate în vederea formării unor abilități și comportamente care să permită o integrare optimă în viața socială

Recuperarea prin învățare se realizează cu metode și procedee diferite, adoptate în funcție de forma învățării. Astfel, ea va fi predominant afectivă și motivațională; aceste forme de învățare vor fi însoțite, întotdeauna, de alte două forme: învățarea morală și învățarea motrică. Însușirea normelor morale și formarea unor abilități motorii se realizează prin învățare afectivă, psiho-morală, psiho-motrică și psiho-comportamentală. Toate aceste forme vor însoți procesele care se derulează în școală și determină formarea de sentimente, convingeri, atitudini, aspirații precum și modele de acțiune, de comportare în viață. O altă modalitate ce poate fi adoptată este și aceea a învățării sociale, prin intermediul căreia subiectul este orientat către anumite modele comportamentale concrete, stimulându-se capacitatea sa de imitare spontană. Empatia devine o modalitate sui - generis pentru stabilirea relațiilor interpersonale și formarea climatului afectiv în colectivitate. Pentru a ajunge la aceste scopuri, se formează subiectului o atitudine activă folosindu-se întăriri: recompensa, lauda, indemnul, stimularea sentimentului datoriei etc. Astfel, învățarea se încarcă de sens, îndeplinind scopurile propuse și anume acelea de a forma și dezvolta comportamente adaptative în care coechilibrarea personalității cu mediul înconjurător se realizează optim.

În fuga noastră după tot ceea ce este superior, ceea ce este normal ni se pare lipsit de valoare și, uneori, banal. Există însă oameni pentru care normalitatea e un trofeu pentru care luptă întreaga viață. Un singur cromozom în plus strecurat în bagajul lor genetic i-a aruncat în această lăutărie pe care o poartă, însă cu zâmbetul pe față, pentru că ei sunt „copii până la moarte”, curați la inimă și plini de iubire. Dragostea este lecția pe care copiii cu sindromul Down o predau lumii. Cine primește iubirea lor învață cât de prețios este darul normalității. Învață ce este viața!

Sindromul Down nu este o boală, ci o schimbare genetică definitivă. Ceea ce nu le-a putut fura copiilor acest sindrom este capacitatea de a se dezvolta prin iubire. Capacitatea lor de a învăța este uimitoare, dacă li se acordă șansa de a se dezvolta și dacă li se creează oportunități de a se desfășura. Încurajarea lor cu multă afecțiune și includerea lor în activitățile familiei și clasei de elevi constituie baza dezvoltării lor.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Am cunoscut-o pe Andra, în urmă cu doi ani, într-o familie de oameni și destine frumoase. Un copil fericit și iubit de cei din jur, afectată de sindromul down. Un copil capabil de o înțelegere nemăsurată. În ansamblu, preferințele ei merg spre arte și științele umaniste. Alături de ea am învățat că nu alegem ceea ce suntem, iar gradul de maturitate și experiență este cea mai matură formă de exprimare a afecțiunii. Ce poate fi mai frumos pentru un dascăl decât împlinirea eforturilor? Ce poate fi mai frumos pentru Dumnezeu decât împlinirea cuvântului Său prin cei trimiși pe pământ?

Dincolo de aceste teoretizări, se află nenumărate ore de muncă, tact și perseverență, la sfârșitul cărora, o strângere de mână din partea unui copil cu CES are o valoare inestimabilă.

Bibliografie:

1. Albu A., Albu C., „Asistența psihopedagogică și medicală a copilului deficient fizic”, Editura *Polirom*, Iași, 2000;
2. Lungu, Nicolae S., „Program de recuperare complexă a copilului handicapat mintal”, Institutul Național pentru Recuperare și Educația Specială a Copilului, 1992;
3. Weis, Thomas J., „Să-i ajutăm iubindu-i”, Editura *Humanitas*, București, 1992.

Educația prin iubire

*Prof. înv. primar Cătălina Bejan
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Buhuși*

De multe ori ne întrebăm dacă eșecul în educația copiilor noștri este efectul unei prea mai iubiri și a unei mari îngăduințe. Pentru a se dezvolta constant și sănătos în existența lui un copil are nevoie de o relație sănătoasă și permanentă cu adulții care țin cu adevărat la ei. În toate relațiile interumane faptele sunt mai grăitoare decât vorbele. Puțini copii se simt cu adevărat iubiți de părinți pentru că iubirea și afecțiunea trebuie demonstrată nu doar afirmată și presupusă. Copiii vin pe lume cu anumite capacități comportamentale și emoționale, mai târziu învață să comunice verbal. Aceasta presupune să ne manifestăm iubirea față de copil atât pe căi emoționale cât și comportamentale. Ceea ce îl determină pe copil să se simtă iubit se bazează pe ceea ce facem și mai puțin pe ceea ce spunem chiar dacă ne exprimăm verbal iubirea în fiecare zi. Cum să facem acest lucru sau de ce nu este suficient ce îi oferim zilnic? Vremurile s-au schimbat, copiii s-au schimbat și odată cu acestea modalitatea în care le putem satisface nevoile emoționale. Copilului nu îi sunt suficiente o îmbrățișare, un pupic pe frunte sau obraz. Arsenalul nostru de dragoste trebuie să includă acele întâlniri directe care să-i dea de înțeles copilului că îl iubiți: o mângâiere pe umăr sau

pe spate, o mână în păr și de ce nu un scărpinat pe spate sau un ghiont ușor între coaste „ca între băieți”, și altele. Acest tip de afecțiune - întâmplătoare, frecventă sau adecvată - este un dar foarte prețios pentru copil alături de menținerea contactului vizual. Modalitățile de a menține contactul vizual îi oferă senzația că ești doar cu el chiar când sunt și alții de față: o privire mai intensă, un semn făcut cu ochiul, un zâmbet larg urmat de acel semn de apropiere al mâinii de obraz „așa cum numai tu și el v-ați obișnuit”. Nimic nu e gratuit și nefolositor pentru simplul motiv că se creează o relație specială, trainică, de care copilul are o nevoie disperată pentru a face față realităților vieții, pentru a se pregăti spre viitor.

Un element vital este iubirea necondiționată - baza unei relații sincere și solide cu un copil. Pornind de la această bază, existența unui echilibru necesar între prea aspru, prea indulgent și răbdător, pentru că doar iubirea necondiționată pune pe primul loc nevoile copiilor. Spre deosebire de adult copilul nu este capabil să iubească necondiționat sau să manifeste asemeni unui adult sentimentul iubirii reciproce. Singura preocupare a copilului este să se simtă el iubit. Fiind neformat, el iubește axându-se pe sine. El iubește instinctiv și tot instinctiv își cunoaște propria nevoie de a fi iubit. Copilul testează de la sine iubirea părinților prin comportamentul său, mai ales când simte că este neglijat din punct de vedere emoțional. Dacă părinții nu înțeleg cum iubește copilul, vor fi total dezorientați și exasperați când acesta nu se va comporta așa cum au sperat ei. De multe ori copilul se poartă urât pentru că cerșește un răspuns pozitiv la o întrebare: „Mă iubești?”. Ross Campbell consideră că eșecul în educația copiilor noștri vine din faptul că nu știm să ne punem corect o serie de întrebări. Prima dintre ele nu este: „Ce aș putea face să pot corecta comportamentul acestui copil?” ci „Care este nevoia imediată a copilului meu?”. Din experiența proprie am observat că e mult mai ușor să formezi un copil atunci când se simte iubit sincer. Comportamentul nedorit nu trebuie ignorat și aceasta se observă foarte bine atunci când problema este produsă de ceva fizic. Greșeala nu se poate scuza de la sine, părintele trebuie să găsească o cale de mijloc pentru a corecta: nici prea permissiv, nici prea aspru, dar consecvent în acțiunile legate de copil. Când copilul este scăpat de sub control și devine sfidător sau provocator la adresa autorității părintești, trebuie să folosești mijloace de control mai adecvate. În multe case, anumite probleme comportamentale nedorite pot duce la necesitatea impunerii unor limite drastice și uneori chiar pedepse.

Sunt cinci căi de control asupra comportamentului: *cerințe și ordine, manipulări fizice blânde, pedepse și modificări comportamentale*. Două sunt pozitive și e bine să le folosești cât mai des posibil, două sunt negative și trebuie să folosești doar ocazional, una este neutră și trebuie utilizată cu grijă. **Formularea cerințelor** este cea mai bună cale de dezvoltare a unei relații bazate pe iubire. Când formulăm cerința (pe un ton mai ridicat și cu o inflexiune a vocii transformând-o într-un fel de întrebare/nu poruncă) transmitem o mulțime de informații nonverbale către copil: „Respect faptul că tu ai o părere, îți respect sentimentele însă mă aștept să-ți asumi răspunderea propriului comportament”. Copilul astfel educat se bucură de avantajul unei educații proactive, simțindu-se într-un parteneriat cu părinții își modelează comportamentul. Astfel, nefiind un comportament permissiv, copilul își va respecta părintele care nu renunță la autoritate, frica lui nu se transformă în mânie și resentimente. În ceea ce privește **ordinele**, care sunt o cale negativă de control asupra comportamentului, nu trebuie să folosești decât în cazul în care nu funcționează sistemul cerințelor. Folosind un ton agreabil ne exprimăm o dorință astfel utilizarea ocazională a ordinelor va fi mai eficientă (decât dacă vom formula un ordin pe ton ridicat și cu inflexiunea finală coborâtă la sfârșitul frazei). Păstrarea unei atitudini agreabile, dar ferme nu numai că va menține autoritatea, chiar o întărește, (îți câștigați în același timp autoritatea, respectul, iubirea și recunoștința). **Manipularea fizică blândă** este o cale eficientă la copiii mici, ea poate permite să fiți pozitivi în ceea ce faceți. Luând copilul ușor în brațe îi explicați că a avut un comportament

indezirabil și încercați să aflați de la el dacă a înțeles ce efecte negative poate avea acel comportament. Copilul știe exact ce se întâmplă, își dă seama că „ați fi putut să fiți răi”, dar ați ales blândețea și iubirea. **Pedeapsa** este a patra cale de abordare a comportamentului copilului, este cea mai negativă și mai dificil de administrat. O pedeapsă eficientă pentru un copil poate să nu însemne nimic pentru un adult deci părintele trebuie să aleagă o pedeapsă potrivită pentru vârsta și nivelul de dezvoltare a copilului. Mai întâi pedeapsa să fie pe măsura delictului, având în vedere că ei sunt foarte preocupați de corectitudine. Dacă părinții au fost prea îngăduitori în alegerea pedepsei sau fac diferențe de la un copil la altul, înțeleg că au șansa să scape fără să pățească mare lucru. Dacă părinții sunt prea aspri, în momentul în care vor apărea probleme cu adevărat importante - la preadolescență, nu le va mai rămâne mare lucru. **Bătaia ca pedeapsă** este o formă de pedeapsă controversată. Niciun tip de pedeapsă nu este perfect chiar și bătaia are categoric aspecte pozitive și negative. Pozitiv este efectul instantaneu însă își pierde efectul pe măsură ce copilul crește. Bătaia este indezirabilă chiar dacă este dată de cei mai buni părinți. Când părintele este prost dispus sau supărat ea poate scăpa ușor de sub control și poate deveni o formă de abuz mai ales că sunt efecte care rămân pe termen lung: durerea fizică produsă de o palmă (poate dura zile) ca și teama emoțională, cel mai grav este că resentimentul și sentimentul de respingere pot fi de lungă durată. Într-un mediu în care copilul nu se simte suficient de iubit pedeapsa corporală face ca relația părinte-copil să devină și mai proastă. Să depinzi de pedeapsa corporală ca principală metodă de disciplină, înseamnă să consideri că disciplina înseamnă doar pedeapsă. Dacă disciplina înseamnă formarea copilului în direcția în care trebuie, cu cât copilul este mai bine disciplinat, cu atât mai puțin va fi nevoie de pedepse. Din experiența proprie am tras concluzia că odată ce părintele învață alte căi pozitive și eficiente de formare a copilului, bătaia nu mai este necesară. **Modificarea comportamentului** este cea de-a cincea cale de a deține controlul asupra comportamentului copilului. Ea presupune introducerea unui element pozitiv în mediul copilului său excluderea unui element pozitiv iar în ultimă instanță e folosirea unui element negativ - pedeapsa. Copiii trebuie să se identifice cu părinții pentru a accepta sfaturile lor fără resentimente, ostilitate sau împotrivire. Modificarea comportamentală poate fi folosită, dar cu zgârcenie, pentru că implică „condiția” - copilul primește răsplata doar când se comportă într-un anumit fel - ea nu se ocupă de nevoile emoționale ale copilului și nu transmite acea iubire necondiționată de care copilul are nevoie. Există momente în care copilului îi pare cu adevărat rău, aceasta înseamnă că acesta are o conștiință vie și sănătoasă. Ross Campbell consideră că materia primă este „sentimentul de vinovăție”. Când vă iertați copiii, în momentele în care le pare sincer rău de felul în care s-au purtat, îi învățați să ierte la rândul lor, iar prin puterea exemplului îi pregătiți să fie în stare să ierte. Mai mult se consideră că, atunci când are remușcări sincere față de cea ce a greșit, simte o iubire copleșitoare față de părinți și au ocazia să se apropie și mai mult de aceștia.

Părinții au datoria să-i iubească mai întâi sincer pe copii și apoi să le asigure toate datele necesare formării de-a lungul anilor.

Bibliografie:

1. Campbell Ross, 2007, „Educația prin iubire”, Ed Curtea Veche, București;
2. Cucoș Constantin, 2008, „Educația. Iubire, Edificare, Desăvârșire”, Ed. POLIROM, Iași;
3. Vrășmaș Ecaterina, 2008, „Intervenția socio - educațională în sprijinul părinților”, Editura Aramis, București.

Dascălul, acel artist anonim

Înv. Miorica Bîntu
Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu” Comănești

Plămădiți parcă din frumusețe, în amestec cu un strop de bunătate și inocență, sentimente pure și înțelepciune, cei pe care i-am păstorit mi-au arătat că noblețea profesiei ce mi-a fost menită de Ziditorul lumii stă în puterea iubirii de oameni. Am avut privilegiul împreună cu alți colegi să creștem odată cu școala. Nu s-a întâmplat că în lumea basmelor să creștem într-un an cât alții în 10, dar pas cu pas, școala care purta simbolic numărul 10, ca o emblemă pe care nu trebuie să o dezminți, și-a confirmat în timp, valoarea. În revista școlii „Speranțe”, am numit sugestiv o pagină „Prin ei ne-am făcut cunoscuți” – arătând că efortul nostru, nopțile de neliniște, se materializează în forme durabile, în spiritul uman. Chiar dacă viața de dascăl trăită ca muritor este efemeră, ideile și trăirile noastre pot dăinui în timp prin discipolii noștri.

Mă număr printre dascăli fericiți, căruia destinul i-a scos în cale șansa de a se simți împlinit prin profesie. Pentru mine școala a fost și va fi o mare familie în care dascălul este acel artist ce stăpânește arta fericirii, sădește cu multă migală IUBIREA, ridică frumusețea spiritului la rang de VIRTUTE, știe să farmece din priviri, pune la rădăcina personalității picătură cu picătură: încredere, dăruire, pasiune și gingășie, oferind din prinsoasă bunătății sale acel „ceva” ce nu poate fi înlocuit nicidecum.

E toamnă din nou. Vântul șăgalnic împrăstie parfum îmbietor de crizanteme, trandafiri și zvonuri de clopoțel. Aleile ce duc spre școală, devin neîncăpătoare pentru mulțimea de copii și părinți. Cu brațele pline de flori și neastâmpăr în priviri caută chipul ce-l va însoți pe cărările necunoscute ale începutului - **DASCĂLUL**.

Dascălul de ieri și de azi, cu bețișoare sau calculatoare, cu vioară, vocea sau cd-ul, dar mereu cu sufletul încărcat de acel bine și acea iubire, din preaplinul căreia vrea să dăruiască și altora. Învățătorii, acei artiști anonimi, care face sufletele să vibreze, care dau viață viselor, au pus piatră lângă piatră la temelia formării generațiilor de elevi.

Am înțeles, că în acest colț de univers, singurul miracol al cetății, numită generic, Școală, este și va rămâne OMUL. Se spune că un arbore care arde emană tot atâta lumină cât a adunat în decursul vieții sale de la soare ca să crească și să devină dintr-un lăstar, un gigant al cărui vârf pare că ajunge la cer.

Ce fel de ființe am fi dacă n-am ști ce-i frumosul, dacă n-am avea cunoașterea? Sufletele inerte n-au adus niciodată nici evoluție, nici bine. Oameni luminați există, pentru că, într-un moment din viața lor, **cineva** le-a îndreptat privirea spre lumină, dăruindu-le parte din ființa lui: **primul învățător!** Dincolo de gânduri sunt fapte, dincolo de fapte sunt ei, oamenii. Călătorind prin timp, mânat de dorul unor amintiri, simți uneori nevoia unor **repere**, fie că sunt nume, evenimente sau doar vise.

Treizeci și cinci de ani – vârsta școlii noastre, care, asemeni unor oameni la vârsta maturității, își pun retoric întrebări: „**Ce am înfăptuit până acum?**”, „**Am împlinit așteptările celor care au gândit-o și apoi au zidit-o?**”.

Pagină cu pagină, de la proiect la realitate, aceste gânduri au luat forma unei „mici istorii” a școlii. Am fi fericiți să găsiți în paginile ei acele lucruri frumoase, ce pot fi balsam pentru suflet și să găsiți puterea și înțelepciunea de a trece peste subiectivismul unor interpretări sau prezentări.

Cu puterea iubirii de oameni și mărinimia cu care ați fost binecuvântați, lăsați sufletele voastre să ardă ca o torță vie, iar lumina lor neîntinată să fie călăuză neobosită generațiilor ce vor urma. **ȘCOALA** ce acum poartă numele scriitorului „**Liviu Rebreanu**” va onora cum se cuvine

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

acest privilegiu, purtând recunoștință veșnică celor dintru începuturi ziditori, lăsându-se călăuzită de forța și energia luminii celor ce vor urma.

Dacă nu vom ajunge niciodată ca oameni la soare, ne putem oricum bucura de căldura și mângâierea tandră a razelor sale.

Școala noastră are un nume nou și va fi permanent într-o competiție cu ea însăși spre a-și confirma valoarea clădită în timp cu mîgală și dărnicie omul de la catedră și învățăceii lui.

Cea mai mare satisfacție a unui dascăl, este recunoștința celor pe care i-a slujit! Și cât de prețioase devin vorbele lor peste timp, doar ei pot mărturisi.,

Din inimile noastre zboară astăzi pasăre de lumină și viață, mulțumire că v-ați pus în slujba cuvintelor, câteodată atât de neînțelese, în slujba căutării neîntrerupte de noi izvoare de cunoaștere, de noi esențe concentrate în înlănțuiri de cuvinte.

Au trecut toamne, ierni, veri și primăveri. Și, ca o zămislire a primăverii veșnice, a rămas amintirea și dragostea pentru dascălii mei, ce am închis-o în sipetul inimii: frumoasă, arzătoare.

Când frunzele pomilor au început primul și ultimul bal, balul lor și-al toamnei, primul foșnet al petalelor de crizanteme l-am simțit scuturându-se în cântecul zglobiu al abecedarelor ieșite parcă din ghiozdan. Aceasta a fost prima floare – buna mea învățătoare. Apoi alte și alte crizanteme au pluti pe aripile anilor, flori de neuitat, flori pe care le-am iubit și eu.

Eu... o copertă cu flori sau poate o floare sau poate o ființă...

Acum îmi număr amintirile... Ce sunt? Ce pot fi? Tot flori... Atât de multe flori. Flori de lumină, flori de aur ce nu se ofilesc în inimi. Am vrea să dăm timpul înapoi și cea de-a opta floare acum să înflorească. Dar ea s-a scuturat. Petalele au fost duse de vânt departe în inimile altor flori. Păsările albastre trimise de cerul pufos au zburat. Amintirea a rămas.,

Așa sună vorbele unui fost elev, care alături de mulți alții, a prețuit și prețuiește amintirea școlii și a dascălilor care l-au format.

Învățătoarei, suflet drag

*Prof. inv. primar Elena-Mihaela Bostan
Școala Gimnazială „Mihai Drăgan” Bacău,*

*Prof. inv. primar Viorica Ungureanu
Școala Gimnazială Tulgheș*

*Prof. inv. primar Mihai-Paul Ungureanu-Covasan
Gimnaziul „Serafim Duicu” Târgu Mureș*

Venea dintr-un sat bănățean, oprindu-se undeva în inima Carpaților Orientali, la „granița” cu Moldova, hotărâtă să-și ia menirea de dascăl pe aceste meleaguri. Asemenea Dăscăliței lui Octavian Goga, cu elanul specific tinereții, după ce-și termină activitatea în sala de clasă cu elevii, aduna satul la șezătoare în serile lungi de iarnă. Era perioada anilor 60 când informația ajungea mai greu la sate, iar învățătoarea era un izvor nesfârșit de învățăminte și cunoaștere. În ochii elevilor de atunci, azi părinți și chiar bunici era „... fata înaltă în bluză albastră, care ne privea și nu știam că ea e învățătoarea noastră”. Erau momente care se petreceau cu aproape cinci decenii în urmă. Au zburat clipe, au trecut ani și ani, o viață de om adunată-n generații și generații, ce i-a avut în grijă.

Câte vise, câte gânduri sau câte lacrimi a adunat de-a lungul anilor asemeni picăturilor de rouă pe frunza de crizantemă păstrată încă din toamnă începutului...

Senină, blândă, cu asprime uneori în glas când situația o cerea, „dăscălița” noastră ducea alături de noi greul iernilor și trăia sărbătoarea toamnelor când urma mereu un alt început de an școlar, cu alți copii mai zglobii, mai frumoși, mai curioși și dornici de cunoaștere. Avea pentru

fiecare un strop de răbdare izvorâtă din înțelepciunea celui pe care nu-l poți numi altfel decât dascăl. Ne-a îndrumat cu profesionalism pe nebănuitele și întortocheate – pentru noi atunci, cărări ale deslușirii buchiilor, apoi alte multe cunoștințe pentru care azi îi mulțumim. Copilul caută un model pe care să-l urmeze, noi am găsit acel model în cea care ne-a fost învățătoare, doamna **Maria Taraș**. S-a legat de oameni și de munte. Rar mai pleca în Banatul după care deseori ofta.

Timpul neiertător a trecut peste „tovarășa învățătoare” și peste noi..., dar în sufletul nostru a rămas zugrăvit ca o icoană chipul celei cu care am scris întâiul „a” tremurat sub aburul castanilor. Au rămas în inimile noastre scene pe care le retrăim de parcă ar fi fost ieri... Ne amintim cu recunoștință și cu multă emoție prima zi din clasa I, merele roșii pe care ni le împărțea sau clipa despărțirii la sfârșitul clasei a IV-a presărată cu multe lacrimi.

Aflată la vârsta binemeritului odihne, s-a reîntors pe meleagurile bănățene, în comună Pișchia, pentru a fi alături de mama sa rămasă „o mână de om” la o vârstă înaintată. N-a avut bucuria de a trăi prea mult alături de ea, pentru că, trecută prin greutățile războiului, crescând singură copiii, s-a dus la cele veșnice, poate împăcată că și Maria era alături de ea.

Fără a greși, putem spune că suntem familia care îi datorăm cel mai mult, fiind învățătoarea mamei – Viorica Ungureanu, azi la rândul ei învățătoare cu experiență la catedră de peste 38 de ani la Școala Gimnazială Tulgheș, chiar în clasa din care fosta ei învățătoare a plecat. Apoi le-a fost învățătoare și celor doi copii, Elena-Mihaela Ungureanu (căsătorită Bostan) și Mihai-Paul Ungureanu Covăsan, amândoi urmând cariera didactică.

Credem cu tărie că nimic pe lume nu este întâmplător, că sunt oameni care ne marchează destinele prin puterea exemplului, iar familia noastră i-a urmat exemplul, alegând la rândul nostru cariera didactică. Asta pentru că am avut șansa să întâlnim un adevărat exemplu de dascăl, un OM pe nume **Maria Taraș**.

Dacă avem vreun regret, acela este că distanța fizică ne împiedică să ne vedem mai des învățătoarea, dar gândurile noastre zboară adesea spre ea și nu putem decât să-i mulțumim și să-i promitem că nu o vom uita.

Exemplul i-l purtăm ca pe-o făclie/Ce luminează drumul mai departe

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Avem și noi acum o datorie/Să-i mulțumim, să-i fim mereu aproape.

Imagologie

Prof. Florinela-Ramona Bucuță
Școala Gimnazială „Grigore Tabacaru” Hemeiș

În sociologie și în teoria votului, o **minoritate** este un subgrup care formează mai puțin de o jumătate din populație și, ca regulă, este depășită numeric de cel puțin un alt subgrup, nu neapărat din majoritate. Acest termen poate fi utilizat pentru a caracteriza populații cu o altă limbă, naționalitate, religie, cultură, alt stil de viață sau orice altă caracteristică a acestor populații acceptate ca niște părți ale unui grup de referință.

O „majoritate”, în termeni sociologici, este un segment de populație care depășește din punct de vedere numeric toate celelalte segmente. Termenul de minoritate este în mod inevitabil asociat cu mișcările politice legate de asimilare, în care grupul minoritar își pierde trăsăturile distinctive și este absorbit în grupul dominant.

În politica unor țări, o **minoritate** este un grup etnic care este recunoscut astfel de către legile statului gazdă și, de aceea, are anumite drepturi care lipsesc altor grupuri. De exemplu, vorbitorii limbilor minoritare recunoscute legal pot avea dreptul la educație sau la comunicare cu guvernul central în limba maternă. Exemple de țări care au prevederi speciale pentru minorități sunt Germania, Suedia și Anglia (care menține însă conceptul de supranațiune britanică).

Diferitelor grupuri minoritare nu li se acordă adesea tratament egal. Unele grupuri sunt prea mici în comparație cu majoritatea, încât sunt identificate ca parte a aceleiași națiuni ca membri ai majorității, sau sunt identificați ca o națiune separată dar sunt ignorați de majoritate datorită costurilor sau a altor aspecte. De exemplu, un membru al unui foarte mic grup etnic poate fi forțat să bifeze „alții” pe o listă de recensământ și, drept consecință, poate primi mai puține drepturi decât un membru al unui grup mai numeros.

Multe guverne contemporane preferă să aprecieze că cetățenii pe care-i conduc aparțin aceleiași naționalități, decât să îi separe pe criterii etnice. Astfel de exemple sunt Franța și Grecia. SUA cer completarea unor rubrici cu rasă și etnia în fișele de recensământ, care astfel organizează populația în diferite subgrupuri, în principal bazate pe criterii de origine rasială mai degrabă decât pe cea națională. Spania nu-și împarte populația în grupuri etnice, deși menține noțiunea oficială de limbi minoritare.

Unele minorități sunt așa de importante din punct de vedere numeric, istoric sau din alt punct de vedere, încât sistemul este de așa natură organizat încât să le asigure egalitatea totală. Ca exemplu, fosta republică iugoslavă Bosnia și Herțegovina recunoaște trei națiuni constituente principale, nici una dintre ele nefiind o majoritate numerică. (ca și: națiuni din Bosnia și Herțegovina). Problema stabilirii grupurilor minoritare și a determinării extinderii privilegiilor ce li se cuvin este controversată. Există unii care apreciază că minorităților li se cuvin recunoaștere și drepturi speciale, în timp ce alții cred că este nejustificat pentru minoritari să ceară drepturi speciale, atâta vreme cât astfel împiedică aceste grupuri să se integreze în societate – poate duce chiar la drumul către separatism.

Se apreciază că în Canada, eșecul majorității vorbitoare de engleză de a asimila minoritatea vorbitoare de franceză a permis apariția separatismului din Quebec.

O controversă specială este generată de acțiunea afirmativă sau de discriminarea pozitivă: ideea este de a acorda privilegii speciale minoritarilor, privilegii de care majoritatea să nu se bucure. Ca exemplu este acela al unui individ, membru al unei minorități care i se acordă dreptul la

admitere într-o universitate în defavoarea unui ne-minoritar, la fel de bine sau mai bine pregătit, pentru a asigura o cotă de minoritari în corpul studențesc.

Teoriile istoricilor români din a doua jumătate a secolului al XVII-lea și de începutul celui următor explică întemeierea Țărilor Române ca un proces de „populare“. Populare de fapt „repopulare“a unui spațiu ce se „pustiise“, care fusese golit de marea invazie tătară de la mijlocul veacului al XIII-lea. Un exces de populație slavă pare a se desfășura în spațiul Moldovei. Prezența străinilor (sași, unguri, ucraineni) în primul veac al unei Moldove ce se naște sub această identitate este certă.

În știința istorică românească, problema venirii sașilor în Ardeal se luminează doar în cărțile reprezentanților Școlii Ardelene. Samuil Micu, de pildă știe că sașii au venit în Ardeal în timpul regelui „Gheșă al doilea“.

Pe Miron Costin, „mitul dacic“ nu l-a făcut deloc să zâmbească, pus de Toppeltin la mare cinste, dimpotrivă, Costin a arătat o confiență deosebită acestui „iscusit istoric“, pe care uneori îl crede „ungur“deși știa că este din Mediaș, fiind el „dac după nume“ (Poema polonă), adică *sas*. „Dacii sunt strămoșii sașilor, podoaba popoarelor din Ungaria, care țin și azi cele șapte cetăți, orașe minunate asemănătoare celor italiene, și au drepturile lor deosebite.“ (Poema Polonă)

Când se află în campanie, oastea leșească nu pune stavilă obișnuitelor excese. (Miron Costin). Când scrie despre poloni are o deosebită simpatie.

Cazacii sunt singurul neam asupra căruia Miron Costin găsește cuviință să se oprească în Letopiseș pe îndelete. Mereu disponibili, mereu plini de personalitate, insubordonați și preparați să fie implicați în tot felul de „aventuri“, fideli în genere – cuvântului dat și totuși un comportament instabil: din ipostaza de aliați trec repede în cea de inamici.

Într-o compunere scurtă, în limba polonă, se prezintă că evreii, mereu inculpabili – doar alcătuiau poporul „decid“ sunt învinovați de trădarea țării, au fost declarați vinovați și pedepsiți crunt.

Mihai, aflat peste tot și niciunde, combătea prin cruce într-o eternitate românească și creștină, era deja o legendă adică un mit. În torcrație, Gaspar Grațiani a fost un premiant. Diferențele de opinii se rezolvau pe vremea aceea destul de ușor și obligat să ocolească tradițiile brutale. Pe Vasile Lupu l-a închis iar lui Bucioc i-a rezervat o suprimare rafinată otrava.

Tentativa lui Constantin Șerban, în timpul căruia rebeliunea a continuat de a apăsa pe „coardă națională“, au început ororile înregistrate de cronicari cu cutremure, Stoica Ludescu le enumeră chiar:

- „Suduirae“ domnului;
- Uciderea boierilor (victimele celor „covârșiți de nebunie și plin de diavolul“);
- Calcară și sfintele biserici și au vândut cărțile bisericesti la târg;

În anul 1764, cancelaria lui Ștefan Racoviță emitea un act care interzicea căsătoriile între străini și pământeni ei fiind sub suspiciunea comiterii unor delictе în țările de origine. Țiganii cu starea lor socială produceau frecvente abateri de la căsătorie. Chiar și atunci când sunt contemplate segmente ale unei etnii și nu indivizii, turcii vin și iau copii și unele popoare, țări ca Moldova și Țara Românească dau ei copii dar și bani.

Tătarii sunt călători sun neam antic cu limba bătrână, sunt migratorii care umpluseră de spaimă zona europeană iar pentru lumea europeană iar pentru lumea românească reprezentau o entitate izvorătoare de primejdii, au împărați numiți „hani“.

După ce au început să citească diarii sau să tragă cu urechea prin „Europa“cronicare munteni, își coordonează compunerile cu un senzațional ad-hoc. Circulă cu ușurință pe harta Europei străbătând chiar distanțe mari și neobișnuite. Cititorii de diarii și calendare, Radu Popescu face totdeauna figura de autor cu știrile la zi și notează în cronică evenimentele anului câte o

abdicare mai spectaculoasă. Mulți dintre negustorii evrei și armeni care s-au stabilit în orașe și târgurile Moldovei le transformă în însemnate centre comerciale - amestecul străinilor în întemeierea unor așezări.

Inteligența emoțională

Prof. inv. primar *Norina-Daniela Bulai*
Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău

Termenul de *Bulai* inteligență emoțională” a fost formulat pentru prima dată într-o teză de doctorat, în S.U.A., în 1985. Wayne Leon Payne considera că inteligența emoțională este o abilitate care implică o relaționare creativă cu stările de teamă, durere și dorință.

De fapt, D. Wechsler, autorul setului de teste standardizate pentru inteligență (academică sau teoretică), a remarcat că adaptarea individului la mediul în care trăiește se realizează atât prin elementele cognitive, cât și prin cele non- cognitive. Aspectele non-cognitive ale inteligenței includ factori de ordin afectiv, personal și social, fiind esențiale pentru reușita în viață a individului.

Abilitatea emoțională trebuie să fie dezvoltată astfel încât coeficientul de emoționalitate să reușească să se ridice peste medie. Abilitatea emoțională va fi foarte utilă în creșterea și educarea copiilor. Părinții vor putea să le dezvolte părinților potențialul emoțional și social învățându-i să adopte și să-și dezvolte caracteristicile inteligenței emoționale:

- să-și identifice sentimentele personale și să le diferențieze;
- să învețe mult mai mult despre modul cum și unde se pot exterioriza sentimentele;
- să-și dezvolte empatia - abilitatea de a-și pune sentimentele în acord cu alții;
- să citească limbajul trupurilor și alte aspecte non- verbale, pentru a înțelege comunicarea;
- să învețe să asculte;
- să învețe să fie constructivi.

TEST PENTRU INTELIGENȚA EMOȚIONALĂ (varianta pentru copii)

Alege răspunsul care descrie cel mai bine reacția ta la următoarele scenarii. Răspunde pe baza a ceea ce ai fi vrut să faci în realitate, nu cum crezi tu că trebuie să fie răspunsul.

1. Imaginează-ți că te afli la ora de curs și dintr-o dată pământul începe să se cutremure foarte puternic, cu nu zgomot înspăimântător. Ce faci?

A) Continui să stai liniștit în bancă și să citești lecția din manual, dând puțină atenție evenimentului, așteptând ca acesta să înceteze curând;

B) Devii plin de grijă față de pericol urmărind învățătorul și ascuți cu atenție instrucțiunile date de acesta;

C) câte puțin din a) și b);

D) N-am observat nimic; 2. Ești în curtea școlii în timpul recreației. Unul dintre colegii tăi nu este acceptat în jocul celorlalți și începe să plângă. Ce faci?

A) Nu te bagi, îl lași în pace;

B) Vorbești cu el și încerci să-l ajuți pe coleg;

C) Te duci la el și îi spui să nu mai plângă;

D) Îi dai o bomboană sau altceva ca să îl faci să uite;

3. Imaginează-ți că te afli la mijlocul ultimului trimestru și speri să obții un premiu, dar ai descoperit că nu ai nota dorită la o materie, ci una mai mică decât cea la care te așteptai. Ce faci?

A) Îți faci un plan special pentru a îmbunătăți nota, hotărându-te cum să-ți urmezi planul;

B) Te hotărăști să înveți mai bine anul următor;

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

C) Îți spui că nu te interesează materia respectivă și te concentrezi asupra altor discipline unde notele sunt mai mari;

D) Mergi la învățător și încerci să discuți cu el în scopul obținerii unei note mai bune.

4. Consideră că în lipsa învățătorului ești elevul responsabil cu disciplina în clasă. În urma unor acte de indisciplină zece elevi au fost deja avertizați cu scăderea notei la purtareși ești descurajat din cauza acestei situații. Ce faci?

A) Notezi numele elevilor indisciplinați și predai lista învățătorului a doua zi;

B) Consideri că nu-ți poți asuma această responsabilitate;

C) Încerci să discuți cu elevii propunând soluții pentru păstrarea disciplinei și pentru îndreptarea situației create;

D) Dorești să devii responsabil cu altceva:

5. Ești anunțat că mâine o să aveți un nou coleg rrom/țigan. Surprinzi pe cineva spunând cuvinte urâte și răutăcioase la adresa lui. Ce faci?

A) Nu-l iei în seamă considerând că este numai o glumă;

B) Îl chemi afară pe colegul răutăcios și îl cerți pentru fapta sa;

C) Îi vorbești în prezența celorlalți spunând că asemenea fapte sunt nepotrivite și nu vor fi acceptate în clasa voastră;

D) Îți sfătuiești colegul să fie bun și îngăduitor cu toți colegii;

6. Te afli în recreația mare și încerci să calmezi un coleg de clasă înfuriat pe un alt coleg care i-a pus piedică pe hol, riscând astfel să-i fractureze brațul. Ce faci?

A) Îi spui să-l ierte că ceea ce s-a întâmplat a fost o glumă;

B) Îi povestești o întâmplare hazlie și încerci să-l distrezi;

C) Îi dai dreptate, considerând, asemenea lui, că celălalt coleg s-a dat în spectacol;

D) Îi spui că ți s-a întâmplat și ție ceva asemănător și că te-ai simțit la fel de furios, dar după aceea ți-ai dat seama că cel vinovat pute la rândul său să cadă și să-și spargă capul.

7. Tu și prietenul tău cel mai bun vă certați și aproape ați ajuns la bătaie. Care este cel mai bun lucru de făcut?

A) Faceți o pauză de 20 de minute și apoi începeți să discutați din nou;

B) Te oprești din ceartă și taci;

C) Spui că-ți pare rău și-i spui și prietenului tău să-și ceară scuze;

D) Vă opriți puțin pentru a vă liniști și apoi fiecare pe rând spune ceea ce gândește despre problemă.

8. La sfârșit de an școlar se organizează o serbare. Închipuie-ți că tu ești conducătorul unui grup de elevi și vrei să compuneți o scenă hazlie. Ce faci?

A) Îți faci un orar și îți acorzi un timp pentru fiecare amănunt;

B) Propui să vă întâlniți după ore și să vă cunoașteți mai bine;

C) Îi ceri separat fiecărui copil să vină cu idei;

D) Vă strângeți toți în grup și tu îi încurajezi pe ceilalți să propună diverse variante.

9. Imaginează-ți că ai un frate de 3 ani care întotdeauna a fost foarte timid și puțin înfricoșat de locurile și oamenii străini. Ce atitudine ai față de el?

A) Accepți că are un comportament timid și cauți să-l protejezi de situații care pot să-l tulbure;

B) Îl prezinți unui medic cerându-i sfat;

C) Îl duci cu bună știință în fața oamenilor și în locuri necunoscute astfel încât să-și poată înfrânge frica;

D) Faci cu el o serie de jocuri și competiții ușor de realizat care îl vor învăța că poate intra în legătură cu oamenii și poate intra prin locuri noi.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

10. Imaginează-ți că-ți place foarte mult desenul. Începi să te pregătești pentru a desena în timpul tău liber. Cum faci?

- A) Te limitezi să desenezi doar o oră pe zi;
- B) Alegi subiecte de desen mai grele care să-ți stimuleze imaginația;
- C) Desenezi doar când ai chef;
- D) Alegi subiecte de desenat pe care le știi să le faci.

MODUL DE NOTARE ȘI DE INTERPRETARE A RĂSPUNSURILOR LA TESTUL DE INTELIGENȚĂ EMOTIONALĂ

Nr. itemurilor (întrebărilor)	Notarea răspunsurilor		Nr. itemurilor (întrebărilor)	Notarea răspunsurilor	
1	a,b,c	20 puncte	6	b,c	5 puncte
				d	20 puncte
2	b	20 puncte	7	a	20 puncte
3	a	20 puncte	8	b	20 puncte
4	c	20 puncte	9	b	5 puncte
				d	20 puncte
5	c	20 puncte	10	b	20 puncte

Se adună punctajele la cele 10 răspunsuri.

Semnificația sensului global este:

- la 100: sub medie,
- 100 - 150: mediu,
- peste 150: peste medie,
- 200: excepțional.

Una dintre dimensiunile semnificative ale inteligenței emoționale o constituie **empatia**. S. Mărcuș o definește ca fiind, un fenomen psihic de retrăire a stărilor, gândurilor și acțiunilor celuilalt dobândit prin transpunerea psihologică a „eului” într-un model obiectiv de comportament uman, permițând înțelegerea modului în care celălalt interpretează „lumea”. (p. 38).

Adevărul în privința emoțiilor se află mai mult în „cum” spune persoană decât în „ceea ce spune”, mai ales când între latura verbală și cea nonverbală a comunicării apar neconcordanțe sau chiar contradicții. Este important de reținut că, în cazul unor discordanțe între cele două modalități de comunicare, cele care sunt percepute ca atare sunt semnalele nonverbale. De exemplu, o persoană care ne comunică în mod verbal că își organizează bine activitatea, își alcătuieste planuri chibzuite pe care le aplică, eficient în practică, dar întârzie la întâlnire, foile după care expune se află în dezordine, începe prin prezentarea unor aspecte neimportante, etc., este cazul să vedem cum se comportă persoana respectivă și să dăm cât mai puțină crezare spuselor lui.

Concluzionând asupra definițiilor date empatiei, S. Mărcuș (1997, pp. 13 - 14) apreciază că punctul nodal al conceptului empatic îl **reprezintă conduita retrăirii stărilor, gândurilor, acțiunilor celuilalt de către propria persoană** prin intermediul unui proces de transpunere subiectivă în psihologia partenerului.

S. Mărcuș a sistematizat ipostazele sub care se prezintă empatia:

- Fenomen psihic - situație în care se relevă dimensiunea sa de fapt interior, subiectiv în continuă transformare;

- Proces psihic - ceea ce arată că are o desfășurare plurifazică ce se întinde de la proiecția eului până la identificarea cu altul;

- Produs psihic - empatia se concretizează în retrăirea gândurilor, emoțiilor, acțiunilor celorlalți;

- Însușire psihică - când ne apare că trăsătură de personalitate, ca aptitudine a individului;

- Construct multidimensional de personalitate - care include toate aspectele menționate la formele anterioare.

Persoanele înalt empaticе sunt altruiste, generoase, tind să acorde ajutor persoanelor care le înconjoară, au un comportament prosocial bine conturat, sunt bine adaptate social și puțin anxioase.

Altruismul se referă la acțiunile de binefacere făcute în mod dezinteresat semenilor noștri.

Unul dintre **factorii determinanți ai comportamentelor altruiste îl constituie empatia**, care influențează altruismul prin următoarele trei variabile:

- Abilitatea de a discrimina și clasifică stările afective ale altora;

- Abilitatea de a evalua ipotetic modul de comportare și perspectiva unei alte persoane;

- Impresionabilitatea emoțională (capacitatea de a unifica, de a asocia propriile simțăminte cu ale altuia);

Empatia determină altruismul în două stadii:

- **Receptivitatea, observarea suferințelor altuia**, care se află în oscilație temporală cu propria persoană, cu experiența noastră personală la suferință.

- **Apariția actului altruist**, ca urmare a nevoii de a readuce propriile noastre suferințe empaticе.

Desigur că o asemenea abordare tinde să transforme altruismul într-un fel de **sui - generis**, un fel de egoism, situație în care nu putem privi suferința altora fiindcă, pe de o parte, ne gândim că și noi am putea fi în ipostaze asemănătoare sau, pe de altă parte, vrem să înlăturăm starea de suferință a celui alt care ne creează un disconfort psihic mai mult sau mai puțin intens. Cred că această ultimă cauză a altruismului este bine speculată de anumite persoane (cerșetori, oameni care își fac din nenorocire o vocație, plângăreți, etc.). **Pușkin arată „că avem o simpatie pentru cei nenorociți dintr-un oarecare spirit de egoism, vedem că, de fapt, nu suntem singurii nenorociți”. A avea simpatie pentru fericirea altora presupune un suflet cu adevărat nobil și dezinteresat. De fapt, una din direcțiile antrenării inteligenței emoționale vizează educarea acestei calități de a te bucura de fericirea și de succesele celorlalți.**

Evaluarea capacității empaticе ar trebui să vizeze în mai mare măsură atitudinile față de reușitele, bucuriile celorlalți și gradul de implicare emoțională, precum și față de satisfacțiile pentru realizările semenilor noștri. În principiu, așa ceva ar părea utopic, dar o minimă înțelepciune ne va dezvălui faptul că, trăind în mod sincer emoțiile pozitive ale celorlalți, vom reuși să fim mai fericiți, atât ca intensitate, cât și ca durată.

NOROCUL ESTE O ÎNTÂMPLARE, ÎN TIMP CE FERICIREA POATE DEVENI ASTFEL O VOCAȚIE!

Profesorul de azi, copilul de mâine...

*prof. înv. primar Alina-Cristina Chirilă
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Asistăm periodic la mediatizarea unei varietăți de comportamente indezirabile ale dascălului față de educabil și viceversa. Cu siguranță, în educație există și tendința de a „îmbrăca” cuvintele în haine de gală care, eventual să fie accesoryzate cu multă teorie, acte justificatoare

profesionalismului indubitabil, a experienței incontestabile, și uneori, în această cursă continuă, nevoile copilului trec în subsidiar. Cu toate acestea, în pofida unor inadvertențe ale sistemului de învățământ, dascălul nu a încetat să trateze elevul cu responsabilitate, echitate și onestitate.

Cadru didactic își lasă profund amprenta asupra caracterului unui copil, de aceea este foarte important să existe modele „bune”. În calitate de cadru didactic ți se atribuie un rol eminamente responsabil.

Este necesar să-i construiești fiecărui copil, în mod cât mai pragmatic, noi și totuși frumoase orizonturi, să-i modelezi personalitatea astfel încât să prindă aripi pentru a accede la ele și să gestionezi totul cu multă artă, deoarece este extrem de ușor să i se frângă aripile în zbor din cauza factorilor externi, dacă nu sunt învățați cum să-și gestioneze emoțiile, cum să reacționeze în situații critice, dacă nu le inspirăm curajul de a progresa în propriul ritm.

Trebuie să-i învățăm bunul simț, respectul pentru toți din jurul lor, nu cel impus de apartenența celorlalți la o anumită categorie socială, ci respectul sincer pentru orice om, indiferent de naționalitate, statut, orientare religioasă, etc.

Să le acordăm tuturor șansa de a deveni „o valoare”, să-i învățăm nu numai a vorbi frumos, ci și a înfăptui frumosul, nu doar a îmbrăca cu mult fast realitatea care de cele mai multe ori este total contrară descrierilor făcute, ci efectiv să-i inițiem să „pătrundă” în ea și să o transforme.

Să-i învățăm să accepte și să aprecieze calitățile celorlalți și să-i trateze, la rândul lor, în mod egal. Să-i asigurăm că școala, acest univers al copilăriei în care pășesc sfios este un loc unde seriozitatea este îmbinată cu simțul umorului, unde utilul este întotdeauna însoțit de plăcut, unde puterea de dăruire poate întrece adeseori orice așteptare... Un loc unde prietenia, respectul și colaborarea își dau mâna cu speranța că vor putea dărui o a doua „familie” tuturor copiilor... în speranța că pașii acestora fi-vor călăuziți spre lumină, bucurie și pace... în speranța că „hrănit de iubire ca de un combustibil, sufletul copilului își va însuși multe haruri!”

Sportul în viața copiilor

*prof. Ionela Ciolan
Școala Gimnazială Sărata*

Activitatea fizică desfășurată într-un mod sistematic este parte din viața de zi cu zi a oricărei familii și copii. Sportul este important pentru sănătate și bunăstarea tuturor, pentru copil este un factor cheie în dezvoltarea fizică și psihică și contribuie în mod pozitiv la dezvoltarea rezistenței organismului.

În ultimii 30 ani s-au făcut multe cercetări în vederea aplicării unui plan de intervenție care să promoveze activitatea fizică în rândul elevilor și o recunoaștere ca un număr mare de copii nu sunt suficient de activi fizic pentru a obține beneficii pentru propria dezvoltare.

Cele mai multe activități trebuie ar trebui să aibă loc într-un mod organizat, activitățile să fie împărțite între părinți, școala și alte organizații/instituții pentru a dezvolta calitățile fizice, sociale și mentale și să se asigure că au toate mijloacele necesare pentru a le dezvolta. Sportul nu ar trebui să fie văzut ca o datorie sau o obligație impusă sau ca dorința părinților de a transforma copiii în sportivi de performanță. Copilul trebuie să se bucure să se distreze să practice cu plăcere activitățile fizice.

Experții recomandă practicarea exercițiilor fizice într-un mod echilibrat, respectând abilitățile și competențele motorii ale fiecărui copil, de aceea perioadă de tranziție va fi treptată și nu va fi la fel pentru toți copii.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Toate studiile recente și opinia specialiștilor care sfătuiesc părinții că trebuie să fie conștienți de faptul că nevoile copiilor sunt foarte importante, ca jocul și practicarea exercițiilor fizice sub diferite forme, metode reprezintă evoluarea în procesul de creștere la copii.

Practicarea unui sport îl ajuta pe copil să relaționeze, să socializeze cu alți copii, prin schimbul de opinii și de convorbire continuă care apare din cauza interacțiunii între copiii implicați în joc, ajuta copilul să perceapă lumea exterioară din jurul lui, să-și dezvolte abilitățile, prin participarea la jocuri copilul învață sistemul crede în șprițul de grup și este conștient de valoarea muncii sale în echipă

Sportul contribuie la formarea unui comportament moral, onestitate, corectitudine stăpânire de sine, responsabilitate.

Copilul trebuie încurajat să participe la jocuri distractive alături de copii de vârsta apropiată și care i se potrivesc ritmului lui.

Scrisoare către școala mea

Prof. inv. primar Mândița Ciotloș

Școala Gimnazială „Ciprian Porumbescu” Comănești

Draga mea școală,

Copil fiind, te priveam ca pe o obligație, pentru că toți cei din jurul meu, îmi repetau obsesiv, cu un aer de superioritate... ȘCOALA ESTE OBLIGATORIE... sau, AI CARTE, AI PARTE!!!! Nu prea înțelegeam la vremea aceea despre ce fel de, parte, este vorba, așa încât am dus cu mine această remarcă, mult timp, până prin adolescență, când deja mă simțeam adult și îmi puneam probleme existențiale.

Așa să fie oare? Ai carte, ai parte? Probabil dacă ne raportăm la socialul și politicul alambicat din România, o să fiți tentați să spuneți nu.

Însă copile, tu, cel căruia i-am pus stiloul în mână și tu, părinte, cel care ai încheiat demult socotelile cu școala, și tu, dascăle, cel care încă mai înveți, (cazul meu) amintește-ți că școala ți-a dăruit posibilitatea să-i scrii „mamei” LA MULȚI ANI, MĂICUȚA MEA! Amintește-ți că ea - ȘCOALA - ți-a dat posibilitatea să închizi ochii și să te plimbi cu ochii minții pe hartă, prin locuri de care fără ea nu ai fi știut... amintește-ți că atunci când te-ai îndrăgostit, te-au durut poeziile lui Minulescu... și ale lui Eminescu... Nu cumva, tu școala mea, asta ești? Fără tine, nu cumva aș fi un biet orb?

Vă provoc să vă gândiți la asta... Să nu hrănim copiii cu anticipări mercantile... dacă ai școală, ai bani... Hai să le arătăm cât de bogați pot fi... și nu câți bani pot avea... Să le arătăm că școala poate să le dea modele de demnitate, erudiție, interactivitate... că pot lega prietenii pentru toată viața, că pot visa... Să nu aplicăm acele metode bazate pe frică, forță și autoritate artificială... acest tratament poate să distrugă sentimentele autentice, sinceritatea și încrederea...

Îmi doresc, ca primele cuvinte care vă vin în minte, atunci când vorbiți de școală, să fie: Școala mea, avea perdele diafane și flori în glastre... cald, răbdător... în urechi îmi răsună și acum glasul Doamnei...

Aveam 19 ani și îmi oglindeam în ochii omuleților din băncile prăfuite, cu patina vremii pe ele, îmi oglindeam spuneam, elanul și credința că le voi modela destinele. Nu știam atunci, că ne vom modela reciproc, că vom învăța atât de mult, unii de la alții...

Aveam un singur gând - să nu uit că nu trebuia să îl dezamăgesc pe DOMNUL TRANDAFIR. Chiar, vă mai aduceți aminte de Domnul Trandafir, nu? Mulți dintre cei din zilele

noastre ar spune că sunt învechita, că noțiunea de învățătorul Trandafir este perimată și mult prea departe de ceea ce se întâmplă astăzi. Poate că Domnul Trandafir nu ar trebui să fie o lecție pentru copii, poate ar trebui să fie prima lecție a unui dascăl și mai ales, subiect de meditație pentru aceștia. Pentru că, atunci când ne alegem să fim dascăli, vrem sau nu, devenim modele.

Depart de lumea dezlănțuită, cu câțiva copii adunați în jurul meu, cu două clase într-una, mi-am început cariera... Creșteam în fiecare zi împreună cu ei, cu mâna mea pe mâna lor tremurândă și nesigură, încercam să.. NE FACEM MARI! Și, zi după zi, mânuța aceea șovăindă devenea mai puternică și mai sigură de ea, liniuțele frânte erau înlocuite cu litere, apoi cu propoziții, propoziții care uneori îți tăiau răsuflarea - „Doamna învățătoare este frumoasă!”, „Doamna mea este foarte bună!” Și-atunci, truda dispărea și o luăm de la capăt...

Am mai avut o credință când am intrat în școala ca învățător - că se poate! Se poate să schimbi în bine lucrurile dacă vrei, se poate să ajungi dependent de a vrea să faci lucrurile foarte bine. După mulți ani, când nimeni nu credea, într-o țară în care cei mai mulți se plâng, ei bine, uite că s-a putut!

Intrarea României în Uniunea Europeană la 1.01.2007 a însemnat șansa unei deschideri din perspectiva cunoașterii reciproce. Experiența acumulată în cei peste 36 de ani de activitate didactică, la care se adaugă cea din cursurile de formare continuă, m-a ajutat să rezolv situațiile la nivelul clasei, al școlii, dar a stimulat și nevoia imperioasă de cunoaștere. Valorile instituțiilor europene, sunt bazate pe cunoaștere și integrare europeană. Am avut șansa să particip la cursuri de formare în străinătate, la Riga în Letonia, la Strasbourg și în Republica San Marino, toate având ca temă „Diversitatea europeană, egalitatea de șanse”.

Experiență care merită povestită este cea de la Strasbourg. Atunci am înțeles că egalitatea de șanse este privită diferit de noi, românii. Cursul a fost organizat de Consiliul Europei, și a avut ca tema „Diversitate europeană, educație sexuală și prevenirea violenței în mediul școlar” Am fost la acest curs 27 de participanți din 26 de țări UE. Ce legătură au toate acestea cu „EGALITATEA DE ȘANSE”?

De ce simt nevoia să amintesc despre această experiență? Poate că acolo am simțit cu adevărat cât suntem de diferiți și totuși egali!! Eram din țări diferite, culturi diferite, tradiții diferite, religii diferite, naționalități diferite... și... am muncit în echipă, am colaborat, am fost tratați în mod egal, am învățat unii de la alții, ne-am acceptat unii pe alții, ne-am îmbogățit unii prin alții, am descoperit cât este de frumos să trăiești în diversitate, fără prejudecăți, fără orgolii și fără resentimente, dispuși să aflăm despre fiecare în parte... cum trăiește, cum învață, cum muncește, iar experiențele noastre de viață să fie exemple de bună practică. Acest lucru trebuie să îi învățăm pe copiii noștri, pe adulții care încă mai cred că trebuie să punem bariere..., care încă mai cred că homosexualii trebuie excluși din societate, că acei copii cu dizabilități nu au ce căuta în învățământul de masă, că au nevoie de școli doar pentru nevoile lor... **Trebuie** să punem accent pe munca în echipă, pe respect pentru cultura altor popoare, în acest fel îi determinăm să respecte cultura noastră, valorile noastre, tradițiile noastre, păstrându-ne astfel IDENTITATEA.

Conform Declarației Drepturilor Omului, toți oamenii se nasc liberi și egali în drepturi. Ei sunt înzestrați cu rațiune și conștiință și trebuie să acționeze unii față de alții într-un spirit de fraternitate. Viața, după cum unii dintre noi știm, este ca un perpetuum mobile. Puternici sau mai puțin puternici, tineri sau mai puțin tineri, bolnavi sau sănătoși, bărbați și femei, suntem pe acest pământ, rând pe rând, în fiecare din aceste ipostaze.

Prin dezvoltare personală, prin lărgirea orizontului de cunoaștere, împărtășirea valorilor comune, valorificarea moștenirii culturale, promovarea educației interculturale și multiculturale, dar și metodele noi, strategiile și mijloacele folosite, ar trebui să ne ajute să facem din fiecare școală din

România, un loc în care elevii să se simtă apreciați, profesorii încurajați, elevii de alte naționalități și alte religii să se simtă în siguranță, iar comunitatea să aibă încredere în valorile noastre.

Trebuie să ne acceptăm unii pe alții, să trăim în perfectă armonie, să respectăm obiceiurile, tradițiile, religiile altor semeni, să păstrăm un spațiu (pentru că avem nevoie de un spațiu) în care să ne exprimăm temerile, în care să ne cunoaștem unii pe alții și în care să fim în stare să facem față diversităților de zi cu zi din jurul nostru. Deși suntem din medii culturale diferite locuim împreună într-o societate.

Desigur, e dificil, dar nu imposibil să conviețuim, bazându-ne pe curiozitate, acceptare mutuală și respect. Putem trăi pașnic și mai „bogați”, înțelegând că „Pământul,” e mare pentru toate tipurile de expresii culturale. De noi depinde felul în care societatea noastră arată, iar învățarea interculturală este relevantă pentru modul în care trăim în societățile noastre. Elevi, părinți, comunitate locală, colegi, cu toții suntem responsabili de viitor, care presupune democrație și cetățenie, implică atitudine împotriva opresiunii și excluderii sociale. Trebuie să învățăm împreună să construim pentru viitor.

Sunt un bun mesager al imaginii pozitive a comunității mele, a orașului meu, iar contactul cu alte culturi europene mi-au dat posibilitatea să aflu și mai apoi să aplic la clasa mea, în școala mea, în comunitatea din care fac parte ceea ce am descoperit. Nevoia permanentă de îmbogățire a experienței personale și profesionale m-a determinat să caut, să descopăr, să aflu și să cunosc cât mai multe culturi europene, iar contactul cu cetățeni ai Uniunii Europene care provin din diferite medii: geografice, culturale, etnice, mi-au oferit o altă deschidere și o altă viziune asupra a ceea ce înseamnă statutul meu de cadru didactic. Am învățat cum trebuie să fie respectate drepturile minorităților (dreptul elevilor de etnie romă, de alte religii, de alte naționalități), ce înseamnă solidaritate, egalitate de șanse și democrație, dar și cât este de important să lucrăm în echipă, să promovăm colaborarea și să existe un spirit COLABORATIV.

Este important să luptăm pentru creșterea accesului la informație a tuturor elevilor, să le dăm posibilitatea de a relaționa cu colegii din alte țări ale Uniunii Europene, stimulând dorința de cunoaștere reciprocă și de a deveni mesagerii culturii românești.

Trebuie să învățăm cum să promovăm toleranța, cum să luptăm împotriva discriminării, rasismului și xenofobiei. Îmi doresc să mă înțeleg mai mult pe mine, pentru că având capacitatea de învățare interculturală, pot face față, provocărilor și schimbărilor. Vreau să înțelegem că putem să-i determinăm pe cei din jurul nostru să renunțe definitiv la prejudecăți nefondate.

Știu că se poate, că putem învăța la fel de bine oriunde în Europa și în lume, că noi românii avem o cultură de care suntem mândri, că putem depăși barierele culturale și putem construi împreună cu celelalte națiuni o EUROPA a noastră, iar la final să conjugăm împreună verbul „A REUȘI”!

Școala mea, cea căreia i-am scris, m-a ajutat să fiu capabilă să fac toate aceste lucruri de care sunt mândră, iar cursurile de formare din străinătate și munca mea în Grecia mi-au permis să vă pot împărtăși aceste lucruri. Considerați-le exemple de bună practică și încercați să fiți TOLERANȚI cu toți cei din jurul vostru, indiferent de sex, rasă, religie, etnie...

Dezvoltare profesională și personală prin Erasmus +

*Prof. Mihaela-Liliana Ciuchi
Colegiul Economic „Ion Ghica” Bacău*

Suntem într-un secol al schimbărilor rapide și majore, suntem martorii uneia dintre cele mai tumultuoase perioade economice a vremurilor noastre și pentru a ne adapta este nevoie de abordări diferite față de perioadele anterioare. Uniunea Europeană a înțeles aceste transformări și a reacționat printr-o strategie coordonată pentru creștere și locuri de muncă, numită Europa 2020, iar educația și formarea fac parte integrantă din aceasta, fiind susținute în mod oficial prin noul program Erasmus+. Acesta a debutat cu apelul din 2014 și se adresează tuturor persoanelor care învață sau predau, prin orice organism public sau privat activ în domeniul educației, al formării, al tineretului și al sportului. El va sprijini experiențele și activitățile de învățare formale și informale în toate sectoarele.

Noul program reunește cele șapte programe derulate în perioada 2007 - 2013 cu unul singur de învățare pe tot parcursul vieții, scopul principal rămânând același – de a îmbunătăți competențele oamenilor și, în ultimă instanță, capacitatea lor de inserție profesională, precum și de a sprijini modernizarea sistemelor de educație și formare.

Programul Erasmus+ cuprinde trei tipuri principale de acțiuni: oportunități de învățare pentru persoane fizice, atât în cadrul U.E., cât și în afara ei, și anume: studii și formare, stagii, activități de predare și dezvoltare profesională, precum și activități informale pentru tineret; cooperarea instituțională între instituțiile de învățământ, organizațiile de tineret, întreprinderi, autoritățile locale și regionale și O.N.G.-uri cu scopul de a încuraja dezvoltarea și punerea în aplicare de practici inovatoare în învățământ, formarea și activitățile pentru tineret și de a stimula capacitatea de inserție profesională, creativitatea și spiritul antreprenorial; sprijinul pentru reforma politicilor din statele membre și cooperarea cu țările terțe, acordându-se o atenție specială datelor concrete pentru elaborarea politicilor și schimbul de bune practici.

Multiplele oportunități oferite prin programul Erasmus+ trebuie fructificate la nivelul sistemului de învățământ preuniversitar, prin accesarea fondurilor puse la dispoziție, pe cele 3 acțiuni, implicând cadrele didactice, elevii, părinții, în propria lor formare și dezvoltare. Un exemplu ar putea fi proiectul „Dezvoltarea competențelor pentru turismul viitorului” 2014-1-RO01-KA102-001041, derulat la nivelul Colegiului Economic „Ion Ghica” Bacău, în anul școlar 2014 – 2015, prin care se urmărește facilitarea tranziției de la școală la viața activă pentru 15 elevi, de la domeniul turism și alimentație, care își vor dezvolta competențele de prestare a serviciilor hoteliere de bază și suplimentare la nivel european pentru prezent, dar și pe termen lung, ca urmare a stagiului de pregătire practică ce va efectuat în diferite unități de turism și alimentație publică sau agenții de turism din Marea Britanie.

Impactul proiectului asupra participanților, în mod direct, dar și indirect asupra colegilor și cadrelor didactice din școală, precum și asupra comunității locale, se regăsește la nivelul a trei paliere distincte: profesional, deoarece elevii vor fi capabili să primească turiști și să ofere servicii acestora conform cerințelor și exigențelor lor, dar și a standardelor profesionale în domeniu; lingvistic: pentru că elevii vor putea susține o conversație profesională cu diferite tipuri de clienți în limba engleză, familiarizându-se cu terminologia de specialitate; social și cultural: deoarece se vor integra în atmosfera specifică industriei hoteliere internaționale și vor socializa cu persoane aparținând unei alte culturi și civilizații, înțelegând și practicând principiul diversității etnice și

culturale; personal: elevi vor fi capabili să creeze și să mențină relații profesionale cu clienții și colegii, vor exersa diferite tehnici de gestionare a conflictelor și așteptărilor factorilor interesați, dezvoltându-și abilitățile de viață.

La final, prin certificările pe care le vor primi (certificat de participare la stagii de pregătire profesională la nivel European și certificate de mobilitate Europass), elevii, viitorii absolvenți, vor avea în C.V. o experiență profesională relevantă pentru orice angajator și vor putea „deschide” mai ușor „ușile” firmelor, această experiență reușind, cu siguranță, să le „schimbe viețile și să le deschidă mințile” așa cum precizează sloganul programului Erasmus+.

Vocația de dascăl

*Prof. înv. primar Dorina Ciudin
Școala Gimnazială Letea Veche*

În nicio altă profesie nu este mai oportună cerința ca interacțiunea dintre carieră și vocație să fie cât mai aproape de perfecțiune. Toate celelalte profesii depind de activitatea învățătorului, fiindcă el creează acele însușiri în substanța cea mai delicată și mai nobilă – *omul*, de care acesta are nevoie. Devine un imperativ al școlii de a angaja nu doar învățători, ci învățători de vocație. Nu doar munca conștiințioasă și sistematică, mobilizarea voinței și sentimentelor, ingeniozitatea, creativitatea, calitatea gândirii, erudiția și pregătirea științifică constituie cheia succesului în activitatea pedagogului, ci vocația lui pentru ceea ce face. Înțeleg prin vocație convergența tuturor eforturilor învățătorului spre anumite manifestări, în direcția cărora simte că se realizează pe sine și are sentimentul propriei libertăți, propriei afirmări, iar forma sub care vocația se manifestă constituie îndeletnicirea constantă a pedagogului de vocație. Ceea ce face învățătorul este să construiască o bază solidă pentru construcția ce va dura toată viața pentru fiecare individ în parte. Formarea individului presupune nu numai însușirea unor cunoștințe, ci și învățarea acestuia să învețe de-a lungul vieții, să gândească liber și critic.

Tactul pedagogic se înscrie ca o componentă esențială și specifică a aptitudinii pedagogice, o abilitate de a înțelege elevii, de a fi omenos, de a aprecia și a notă corect, de a da dovadă de exigență și severitate moderate, de a sprijini și îndruma elevul, de a-i ierta greșelile minore, de a fi drept în acordarea recompensei și a pedepsei, de a pedepsi fapta, nu persoana, de a nu-l persecuta, de a nu-i aminti mereu o greșeală. Tactul pedagogic solicită inteligență, ingeniozitate și afectivitate în sensul de a acționa adecvat, suplu și creator în vederea reușitei depline a actului educațional. Elevii apreciază omenia, însușirea de bun psiholog, înțelegerea problemelor personale, ignorarea micilor abateri, renunțarea la pedeapsă când elevul și-a recunoscut vina, discreția, evaluarea obiectivă, imparțialitatea, corectitudinea, simțul umorului etc. Aptitudinile organizatorice întregesc structura aptitudinii pedagogice. Ele includ capacitatea de organizare și ordonare a materiei, abilitatea de a organiza, îndruma și conduce activitatea clasei de elevi ca grup psihosocial. Munca la catedră necesită programarea timpului pentru fiecare lecție, dar și pentru fiecare semestru său an școlar. Trebuie organizată evidența și controlul activității elevilor, precum și corecta evaluare a rezultatelor acestei activități. O altă componentă importantă a aptitudinii pedagogice este capacitatea de a comunica cu clasă. Acest act comunicațional privește mai întâi abilitatea învățătorului de a transmite pe cale verbală sistemul de cunoștințe și priceperi astfel că actul comunicării să fie viu, activ, dinamic, expresiv. De conținut și de fluentă verbală depinde în mare măsură calitatea predării cunoștințelor. Dar învățătorul nu transmite elevilor doar informații. El stabilește cu clasă un contact psihologic, realizează cu elevii o comunicare cognitivă și una afectivă. Dacă stăpânește temeinic materialul de predat, pe parcursul lecției el urmărește îndeaproape modul

cum sunt recepționate informațiile, cum reacționează elevii, observându-le privirea, mimica și gesturile. Are mereu un feedback al activității instructiv- educative pentru a păstra permanent sub control bunul mers al acesteia. Cunoaște psihologia elevului, structurile lui cognitive, metodele și procedeele potrivite vârstei elevilor și particularităților individuale. Calitatea de învățător nu este înăscută. Ea se câștigă și se formează în liceul pedagogic, în universitate și se perfecționează în procesul instructiv-educativ. Un învățător se perfecționează și se formează continuu. Susține astfel ideea de a învăța mereu, indiferent de vârstă sau de profesie. Educația permanentă permite o mai bună adaptare la cerințele societății, societate aflată în continuă transformare.

Învățătorul nu uită niciodată că trebuie să zâmbească, să lase la ușa clasei toate problemele personale și să fie mentor și prieten pentru elevii săi. Dacă zâmbește, zâmbetul se va întoarce aproape mereu. Zâmbetul și râsul întăresc sistemul imunitar, apără de boli, inspiră idei, atrag prietenii și înfrumusețează viața. Am învățat în ani de activitate la catedră generații după generații că unde e mintea, acolo e și comoară. Ceea ce facem pentru noi înșine moare odată cu noi. Ceea ce facem pentru alții și pentru lumea întreagă rămâne și este nemuritor! Rămâneți implicați! Modelați personalități și suflete, îndrumați copiii pe drumul cel bun al vieții și veți rămâne nemuritori! A trăi în lume fără a deveni conștient de sensul ei este ca și când rătăcești într-o bibliotecă fără a atinge nicio carte!

Călătorie plăcută prin viața de învățător, ați făcut cea mai bună alegere! Și nu uitați să zâmbiți!

Națiunea română, în contextul actual

*Prof. inv. primar Florina Codreanu
Școala Gimnazială Berești-Tazlău*

În decursul zbuciumatei noastre istorii, acest neam a rezistat doar prin faptul că și-a păstrat cu sfințenie tradițiile și s-a întors cu pioșenie la propriile rădăcini.

Pornind de la explicația oferită de dicționar, constatăm că, națiunea este o comunitate stabilă de oameni, istoricește constituită ca stat, apărută pe baza unității de limbă, de teritoriu, de viață economică și de factură psihică, ce se manifestă în particularități specifice ale culturii naționale și în conștiința originii și a sorții comune. Vorbim de un neam, popor, limbă, seminție, de o formă de comunitate etnică – socială a oamenilor, de un produs al dezvoltării societății pe o treaptă superioară, istoricește constituită, având aceleași interese, aspirații și valori.

În contextul actual al europenizării, vorbim nu numai de ceea ce presupune europenizarea și anume de schimbarea granițelor teritoriale externe, de dezvoltarea instituțiilor guvernatoare la nivel european, adică de construirea unui centru cu o capacitate de conducere colectivă, dotat cu un anume grad de coordonare politică, ci, în același timp, de estomparea națiunii și a conceptului de națiune.

Desigur că, în mod teoretic, capacitatea de adoptare de decizii multilaterale este, în acest caz, întărită de constituirea unor instituții legale și formale care au la bază principii și norme de drept privat și public, intern și internațional, în așa fel, încât autoritatea și integritatea statelor membre să nu fie știrbită. În realitate însă, vedem că există o luptă acerbă între specificul național cu tot ceea ce înseamnă el (tradiții, obiceiuri populare, promovarea acestora) și adoptarea europenismelor sub toate formele (valori, atitudini, produse).

În ultimul timp, societatea noastră și-a abandonat valorile naționale și părem a pluti în derivă, căutându-ne destinul aiurea. Suntem o țară care se depopulează pe zi ce trece, necăutând în interiorul nostru, în esența noastră, acele valori morale, acea demnitate care ne-a făcut să ne menținem românismul, chiar și în poziția ingrată din punct de vedere geografic, pe care am avut-o

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

peste timp, fiind la confluența atâtor puteri dornice de acapărare. Căci dacă am căuta, am găsi și ceea ce este bun în noi, ne-am mândri cu oamenii de valoare pe care i-a dat România lumii în timp, ne-am prețui tradițiile și faptul că avem cei mai buni olimpici internaționali din U.E., statistică pe care nici măcar nu o valorificăm așa cum s-ar cuveni. Mai mult, ne-am prețui istoria, pe care am căuta să o punem în valoare.

Cum am putea să ne prețuim și să ne respectăm mai mult istoria și predecesorii noștri?

În primul rând, învățându-i pe copiii din ciclul primar, care iau contact cu primul an al acestei discipline, care le sunt rădăcinile și cât de importante sunt ele. Căci nu este pom sau floare care să facă față intemperiilor vremii, dacă nu are rădăcinile adânc înfipte în pământ. Prin urmare, strămoșii noștri, dacii și romanii, cei care ne-au transmis, păstrat și apărut aceste pământuri, ar merita, după părerea mea, o mai mare atenție din partea disciplinei *istorie* din clasa a IV-a, și nu doar să fie menționați în capitolul, *Popoare de ieri și de azi*, alături de greci, gali, slavi și turci.

La fel cum Decebal, Traian, Dragoș, Mircea cel Bătrân, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Constantin Brâncoveanu, Avram Iancu, Al. I. Cuza, Regina Maria și Ecaterina Teodoroiu, ar putea beneficia de un capitol special al istoriei, și nu să fie studiați în cadrul capitolului „Conducători și faptele lor”, alături de Alexandru cel Mare, regele Macedoniei (336 – 323 î. H.), Carol cel Mare, rege al francilor între anii 768 - 814, sau Napoleon Bonaparte, care, deși personalități marcante, de referință ale timpului în care au trăit, ar putea avea la rândul lor privilegiul de a putea fi înțeleși mai bine de copii cu vârstă școlară avansată.

Astfel că, identitatea națională și sentimental național trebuie cultivate cu atenție și respect de la vârste fragede, trebuie incluse în educația fiecărui copil printr-un proces de interiorizare a reperelor identitare reprezentate de puncte comune, precum limbă vorbită, respectul și cunoașterea istoriei și a înaintașilor, diversele practici sociale, simbolistica locală, comunitară sau de stat, cultura, muzica, bucătăria.

Trebuie să refacem acea relație despre care vorbea Martin Buber „La început este relația”, dintre noi cei de astăzi și predecesorii noștri, întrucât spațiul în care trăim și ne avem rădăcinile este nu numai un loc de manifestare a spiritului, ci reprezintă totodată dimensiunea superioară a existenței umane.

Identitatea națională poate căpăta totodată și sensul de loialitate, deoarece este greu să fii ceea ce ești, dar mai ales, să rămâi ceea ce ești.

Contribuția jocului de mișcare la creșterea eficienței orelor de educație fizică

*Prof. Tili-Mihaela Codreanu
Școala Gimnazială Solonț*

Una dintre cele mai importante forme de manifestare a copilului este jocul. În mod obișnuit o asemenea activitate este izvorâtă din nevoia de acțiune, de mișcare a copilului - o

modalitate de a-și consuma energia - sau de a se distra, un mod plăcut, de a utiliza timpul liber, și nu numai.

Jocul reprezintă un ansamblu de acțiuni și operațiuni care urmăresc obiective de pregătire intelectuală, tehnic, morală, fizică a copilului. Încorporat în activitatea didactică, elementul de joc imprimă acestuia un caracter mai viu și mai atrăgător, aduce varietate și o stare de bună dispoziție funcțională, de veselie și bucurie, de destindere, ceea ce previne apariția monotoniei și a plictiselii, a oboselii.

Jocul didactic este un tip specific de activitate prin care profesorul consolidează, precizează și chiar verifică cunoștințele elevilor, le îmbogățește sfera lor de cunoștințe, pune în valoare și le antrenează capacitățile creatoare ale acestora. Atunci când jocul este utilizat în procesul de învățământ, el dobândește funcții psihopedagogice semnificative, asigurând participarea activă a elevului la lecții, sporind interesul de cunoaștere față de conținutul lecției.

Educația fizică este în primul rând activitatea care valorifică sistematic ansamblul formelor de practicare a exercițiilor fizice în scopul mării în principal a potențialului biologic al omului în concordantă cu cerințele sale și exigențele societății. Angajează elevii într-un proces dinamic de dezvoltare a capacităților de acțiune, proces care contribuie la formarea conștiinței de sine, la afirmarea eului și exprimarea personalității. În educația fizică important este câștigul pe care îl are elevul în planul personalității sale, al echilibrului acestuia.

Jocurile de mișcare au numeroase atribute, motiv pentru care sunt recomandate în activitatea zilnică a copiilor și a tinerilor, având ca scop obținerea unei eficiențe maxime și pe plan instructiv-educativ. Jocurile de mișcare constituie un mijloc important prin care se realizează o parte importantă din sarcinile ce revin educației fizice. Ele dezvoltă la elevi pe lângă bagajul mare de deprinderi motrice elementare, simțul colectivității, al inventivității și mai ales al cunoașterii. Prin aplicarea judicioasă a jocurilor există posibilitatea de a contribui în mare măsură la realizarea uneia din sarcinile educației și anume: de a forma din copil o ființă care să conviețuiască în armonie cu colegii săi, care să se comporte corect și civilizat. În cadrul jocurilor de mișcare, pe lângă însușirea și perfecționarea nenumăratelor deprinderi motrice de bază, elevul este nevoit să le aplice în situațiile mereu schimbătoare din teren, iar prezența elementului de întrecere în majoritatea cazurilor presupune eforturi pentru realizarea cu succes a acțiunilor, ceea ce permite atât dezvoltarea calităților motrice cât și a calităților morale și a voinței. Educația fizică fiind un proces pedagogic, profesorului i se creează posibilitatea de a rezolva această problemă complexă, angajând deopotrivă, experiența, tactul, măiestria proprie cât și inițiativa, independența și responsabilitatea elevilor.

Datorită influenței multilaterale asupra întregii personalități a copilului jocurile de mișcare constituie unul dintre mijloacele de bază ale educației fizice. În cadrul activității de educație fizică, jocul de mișcare își aduce contribuția la realizarea următoarelor sarcini:

- formarea și consolidarea deprinderilor motrice de bază;
- dezvoltarea calităților motrice necesare în viață;
- formarea unor cunoștințe utile, prin lărgirea sferei reprezentărilor despre lume;
- dezvoltarea spiritului de colectivitate și a calităților morale și de viață.

Prin particularitățile sale specifice, jocul de mișcare se deosebește de celelalte mijloace ale educației fizice datorită faptului că favorizează formarea și consolidarea simultană a deprinderilor motrice de bază (mers, alergare, săritură, aruncare și prindere), dezvoltarea calităților motrice (viteză, rezistență, forță și îndemânare), precum și a însușirilor și deprinderilor moral - volitive. Caracteristic jocurilor de mișcare este întrecerea, element ce sporește interesul elevilor pentru activitate, le mobilizează forțele și îi stimulează.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Jocul de mișcare poate fi folosit în toate momentele lecției, contribuind la realizarea obiectivului propus. Mai poate fi folosit și în celelalte forme prin care educația fizică este realizată în școală, în pauzele organizate, în excursii sau plimbări. Pentru că jocul de mișcare să contribuie la îndeplinirea sarcinilor educației fizice este necesar să fie ales cu discernământ. Alegerea jocului se va face în funcție de:

- sarcinile de realizat;
- locul jocului în lecție;
- particularitățile morfofuncționale și psihice ale copiilor;
- nivelul dezvoltării și pregătirii fizice precum și starea de sănătate;
- condițiile materiale privind locul de desfășurare și inventarul de materiale;
- condițiile atmosferice.

În cadrul organizării jocurilor trebuie avut permanent în vedere faptul că interesul pentru joc există în sarcina noastră, a educatorilor, de a-l menține și de a da satisfacție copiilor. Interesul va fi menținut sau dezvoltat prin crearea noului în joc, prin stabilirea unor cerințe mereu crescânde, fiindcă un joc care nu prezintă interes și nu-l solicită suplimentar pe elev este lipsit atât de valoarea educativă cât și de efectele biomotrice scontate.

Practica a dovedit cât de mult înseamnă pentru un elev de 7 - 8 ani ora de educație fizică. Dacă după o oră de matematică presărată cu exerciții, probleme diverse și chiar probleme distractive elevii păseau pragul clasei discutând până la ieșirea în curte și apoi uitând de acestea, nu același lucru se poate spune despre o oră de educație fizică. Jocurile și ștafetele folosite în oră, au fost discutate până acasă, iar în grupurile mai mari de copii chiar practicate în timpul liber. După oră li se putea citi pe față entuziasmul, mulțumirea pentru reușită, legăturile de prietenie și preferențiale.

Creșterea eficienței educației fizice se poate realiza prin folosirea jocurilor de mișcare și a ștafetelor dacă acestea sunt bine selecționate, organizate și conduse cu tact de către învățător. Produc o nivelare a diferențelor între elevii dotați fizic și motric și cei mai puțin dotați și toți elevii pot contribui în egală măsură la succesul echipei, potențându-și încrederea în forțele proprii.

La clasa unde s-au folosit jocurile de mișcare în toate momentele lecției, pe tot parcursul anului școlar, s-a observat un real progres în ceea ce privește creșterea și dezvoltarea fizică a elevilor. Deși rolul determinant al acestei creșteri se pune de obicei pe seama factorilor interni, a condițiilor de viață și de mediu, acestea asociate cu practicarea jocurilor de mișcare și a ștafetelor duc la întărirea sănătății și la dezvoltarea corectă și armonioasă a organismului.

Prin joc se realizează mai ușor sarcinile lecției, se asigură densitatea ei, creând bună dispoziție. Activitățile în care se folosesc jocurile de mișcare sunt atractive și îndrăgite de copii, datorită caracterului emoțional pe care îl dă întrecerea.

Jocurile de mișcare își aduc contribuția la formarea capacităților organizatorice, de control și autocontrol prin angrenarea elevilor la amenajarea traseelor, pentru a scurta momentul organizatoric, iar prin folosirea unor ajutoare în desfășurarea întrecerilor sau chiar prin prezentarea celor necesare jocului li se lasă libertatea de a crea jocul. Desfășurarea sub formă de concurs, cu împărțirea pe echipe îi determină să se gândească atunci când acționează nu numai la propria persoană ci și la ceilalți, la victoria propriei echipe dezvoltându-le astfel spiritul de colaborare. În joc se formează o serie de trăsături de caracter: respectul față de coechipieri și adversari, exigența, atitudinea corectă față de joc, combativitatea, inițiativa, sinceritatea, cinstea și modestia. Ele înlătură stări de apatie, momente de rutină, oboseală fizică sau nervoasă, supraefort fizic sau intelectual. În aceste situații, folosirea lor a dus la reechilibrarea stărilor emoționale, la relaxare, optimizare, revitalizare și refacere a forțelor fizice, intelectuale și morale.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Greutățile întâmpinate de elevi în jocurile ce au în componența lor sărituri de pe aparate sau peste aparate le dezvoltă voința, perseverența și atunci când aceste greutăți sunt învinse, încrederea în forțele proprii. Multor elevi, care nu sunt agreați de colegi în jocurile desfășurate în pauze, jocurile de mișcare le redau încrederea în forțele proprii, îi mobilizează, obligându-i în același timp la o participare activă. Mai mult, pe unii elevi care la venirea la școală sunt total izolați, jocurile de mișcare îi ajută să stabilească relații de prietenie.

„Copiii sunt mugurii țării. Să-i învățăm de mici să iubească mișcarea în aer liber, să fie iuți, puternici și căliți, sub soarele fierbinte al țării noastre.” (Aurelia Stoicescu)

Bibliografie:

Epuran Valentina – „Jocuri de mișcare”, București, I.E.F.S. 1973;

Zapletal Milos – „Mică enciclopedie a jocurilor”, București, Editura Sport –Turism, 1980.

A fi copil

*Prof. inv. primar Gabriela Cojocaru
Școala Gimnazială „Ștefan Lichian” Moinești*

„Toți oamenii mari au fost cândva copii dar puțini dintre ei își mai aduc aminte” (Antoine de Saint Exupéry).

A fi copil... mă gândesc cu nostalgie la copilăria mea, pentru că am avut o copilărie frumoasă, am trecut prin toate etapele.

Îmi aduc aminte de fiecare moment din timpul copilăriei pentru că am încercat mereu să nu uit nici măcar un episod din viața mea... când mă simt tristă intru în prima librărie pe care o văd și mă duc direct în raionul pentru copii, stau minute întregi și răsfoiesc cărți cu povești și îmi aduc aminte cum rupeam fiecare pagină după ce o citeam, probabil să îmi marchez teritoriul ca fiecare copil..

Îmi aduc aminte perioada în care eram la grădiniță, cât de emoționată eram când mă ținea Moș Crăciun în brațe și trebuia să îi spun o poezie, sau un cântecel, ca să îmi dea cadoul, sau cum plângeam de câte ori trebuia să-mi facă poză pentru că mă temeam de fotograf.

Câți dintre voi își mai aduc aminte de copilăria lor? Fiecare dintre noi ar trebui să își mai păstreze un grad din inocența copilăriei pentru ca în momentul când am lăsat copilul din noi să moară, am încetat să mai visăm, să mai sperăm și am devenit niște oameni răi, mincinoși, avari...

Ați văzut cât de frumos zâmbește un copil cu chipul lui de înger? Sau când un copil se uită cu ochișorii lui mari la tine și parcă ar vrea să îți spună multe doar că nu reușește...

Opriți-vă puțin în loc și încercați să vă aduceți aminte de clipele frumoase din copilărie, încercați să prețuiți mai mult ce aveți.

Haideți să încercăm pentru o zi măcar să redevenim copii, să ne dăm în leagăn, să citim o poveste, să ne jucăm, să culegem flori... haideți să încercăm să fim mai buni măcar pentru o zi... eu încă sunt un copil deși am...55 de ani... sunt matură, dar în adâncul sufletului mă bucur de fiecare moment din viață, ca un copil, așa vă recomand tuturor.

De ce spune oare ISUS „Numai cei ce vor deveni din nou copii, vor ajunge în Împărăția Tatălui”. Și i noi ca să putem observa lucrurile curate, neprihănite trebuie să devenim ca ei.

Cu siguranță zilele ce vor urma vor fi frumoase în ciuda greutăților și asta pentru că indiferent ce ne oferă viața și greutățile ei, un singur lucru nu ne poate lua: „BUCURIA DE A FI COPIL”

„Zi de zi descoperim lucruri noi și trăim experiențe unice... să apreciem lucrurile mici, simple dar care ne transformă sufletul și chipul într-un adevărat tezaur...

Să fii copil înseamnă să-ți trăiești copilăria până la terminarea ei, pentru că ea, copilăria, nu va sta o veșnicie cu noi, dar pe meleagurile inimii noastre va rămâne toată viața și după moarte, copilăria e vârsta inocenței, acea vârstă la care năzbâtiile pe care le faci în fiecare zi, și iertate cu ușurință de către părinți, este acea perioadă a vieții, în care trebuie să te bucuri de orice lucru chiar și de lucrurile banale, îmi place copilăria și vreau să mi-o trăiesc din plin, ador să fiu copil, ador să fiu fericită, să mă trezesc dimineața cu capul în nori și să mă gândesc ceea ce voi face după școală, multul timp unii copii și-l petrec la calculator, la fel și eu, dar cel mai distractiv este să ieși afară cu prietenii și să faci năzbâții, să te urci în cireșul vecinului care este dat cu vasilină, să te murdărești, să faci aproape tot ce simți, asta înseamnă să fii copil, cel puțin pentru mine.”

„A FI COPIL E LUCRUL CEL MAI FRUMOS CARE ȚI SE POATE ÎNTÂMPLA, A FI COPIL ÎNSEAMNĂ A FI O PERSOANĂ PURĂ ȘI PLINĂ DE VIAȚĂ”.

Copiii sunt mâinile cu care ne prindem de rai. Măcar o dată pe an ar trebui să ne facem timp să-i privim, să-i învățăm și să ne jucăm, amintindu-ne cum am fost și cum ne-am fi dorit să fie.

Măcar o dată ar trebui să le putem oferi ceva drept răsplată pentru zâmbetul pe care ei ni-l dau ori de câte ori ne văd.

„Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze.” (Maria Montessori)

COPIL = JOC = CREATIVITATE = EXERCİTIU = DEZVOLTARE

Impactul stilului de viață asupra calității vieții individului

Prof. Maria-Cristina Condrea
Școala Gimnazială „George Enescu” Moinești

Stilul de viață se referă la totalitatea comportamentelor și deciziilor care au relevanță pentru calitatea vieții individului în următoarele domenii:

I. **Calitatea vieții individuale**, cu dimensiunile: fizică (sănătate fizică, alimentație, igienă); psihologică (sănătate și adaptare psihologică); spirituală (valori personale, convingeri spirituale);

II. **Calitatea vieții sociale**, ce cuprinde apartenența fizică, apartenența socială și apartenența comunitară.

III. **Dezvoltarea carierei și calitatea vieții profesionale**, ce cuprinde dezvoltarea carierei (activități școlare, de voluntariat, muncă remunerată), organizarea timpului liber (activități de relaxare și reducere a stresului) și dezvoltarea personală (menținerea sau îmbunătățirea cunoștințelor și abilităților, adaptarea la schimbare).

Domeniile calității vieții sunt interrelaționate, iar deficitele sau excesele la nivelul unuia dintre ele le afectează pe celelalte, munca în exces putând duce la epuizare fizică și boală. Sănătatea este o dimensiune în permanentă schimbare a vieții noastre, fiind influențată de următorii factori: sistemul sanitar, factori de mediu, factori individuali (stil de viață), factori sociali, factori profesionali, factori comunitari.

Elemente ale stilului de viață cu impact asupra calității vieții

Termenul de **drog** acoperă o gamă largă de substanțe ce pot afecta starea fizică și psihică a unei persoane. Ele pot modifica felul în care percepem realitatea, reacționăm sau comunicăm cu ceilalți, influențează ceea ce simțim și pot schimba imaginea despre sine și despre lume. Din categoria drogurilor fac parte:

- **Analgezicele** de tipul heroinei, morfinei sau metadonei;
- **Halucinogenele** de tipul LSD, unele amfetamine și ciupercile halucinogene;

- **Stimulantele** de genul cocainei, cafeinei, ecstasy, nicotinei, amfetaminelor și crack-ului;
- **Depresivele** de tipul barbituricelor și alcoolului;
- **Produse casnice și industriale** de tipul solvenților, aerosolilor și substanțelor volatile, care pot deveni droguri dacă se utilizează abuziv.

1. **Fumatul.** Pentru tineri, riscul principal este apariția dependenței de nicotină și transformarea într-un fumător înveterat, existând un risc crescut de dependență fizică și psihică.

Prevenția fumatului în rândul tinerilor este eficientă dacă se focalizează pe consecințe de lungă durată asupra sănătății și pe consecințe imediate, relevante pentru ei. Dacă nu fumezi, vei avea o formă fizică mai bună, dantura și degetele vor fi mai curate, respirația și hainele nu vor emana miros neplăcut, eviți riscul contaminării unor boli grave, vei economisi o sumă de bani.

2. **Alcoolul.** Alcoolul e un drog depresiv care încetinește activitatea sistemului nervos central. Consumat în cantități mici, alcoolul înlătură inhibițiile și produce relaxare, dar consumat în cantități mari provoacă vorbire greoaie, nedeșlășită, gândirea confuză, coordonarea dificilă a mișcărilor, tulburări de vedere, greață și vomă.

Consumul regulat de alcool duce la instalarea toleranței, a dependenței psihice și apoi a dependenței fizice. În cazul persoanelor care au devenit deja dependente fizic de consumul zilnic de alcool, încetarea bruscă a băutului le poate pune viața în pericol prin declanșarea crizelor de Delirium Tremens, crize caracterizate prin agitații, violențe, halucinații vizuale și auditive.

3. **Heroina.** Heroina este obținută prin prelucrarea chimică a latexului de mac. Opiumul crud (brut) are aspectul unei plastiline maronii cu miros specific. El este prelucrat chimic pentru a se obține heroina. Heroină pură este o pudră albă cu gust amar și miros slab de oțet. O persoană care a consumat heroină se recunoaște după reducerea pulsului și a frecvenței respiratorii, diminuarea apetitului, contracția pupilelor, piele palidă.

Riscul consumului regulat sau în cantitate mare constă în apariția tulburărilor respiratorii și a constipației cronice, iar la femei apare menstruația neregulată. Psihic, pot apărea stări de anxietate, schimbări ale stării de spirit, paranoia și pierdere poftei de mâncare.

4. **Ecstasy.** Denumirea științifică a acestei substanțe chimice este M.D.M.A. sau metildioximetamfetamină. Este un drog din categoria amfetaminelor, care a fost utilizat inițial ca anorexiant (medicament care determină scăderea poftei de mâncare), pentru tratarea pacienților cu probleme psihiatrice în cadrul terapiei de grup, dar și pentru facilitarea comunicării între parteneri, în cadrul ședințelor de consiliere maritală.

Efectele consumului de droguri asupra calității vieții:

- *efecte de stimulare:* accelerează funcționarea sistemului nervos central producând o stare de alertă și excitabilitate.
- *efecte de relaxare:* încetinesc activitatea sistemului nervos central, produc o stare de relaxare și induc somnul, produc vorbire neclară, dezorientare.
- *efecte halucinogene sau psihedelice:* produc tulburări ale funcționării intelectuale, inducând o stare pseudopsihotică cu iluzii și halucinații.
- *efecte emoționale:* crește agresivitatea, înclinare către depresie, micșorarea stimei de sine.
- *efecte asupra siguranței personale și a calității relațiilor sociale:* crește riscul pentru accidente de mașină, pentru delicvență, violență.
- *efecte asupra carierei:* pentru angajator consumul de droguri afectează siguranța forței de muncă, scade calitatea și productivitatea muncii, iar pentru angajat scade performanța, pot apare accidente de muncă, pierderea locului de muncă și probleme familiale și economice.

Promovarea unui stil de viață sănătos se poate realiza cu ajutorul unor programe de prevenție și de educație pentru sănătate, dezvoltarea lor în școală și în comunitate fiind esențială la formarea unor valori pozitive. Componentele prevenției sunt:

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

- *prevenția primară*, având drept obiectiv reducerea riscului de îmbolnăvire și dezvoltarea unor atitudini de respingere a comportamentelor de risc (droguri, fumat, consum de alcool);
- *prevenția secundară* presupune reducerea factorilor de risc la grupurile care au adoptat deja comportamente de risc (spre exemplu: programe de prevenție secundară pentru elevii care fumează);
- *prevenția terțiară*, având obiective reducerea duratei îmbolnăvirii și creșterea calității vieții persoanelor care suferă de o boală.

Bibliografie

Lemeni, Gabriela; Miclea, Mircea (coordonatori), *Consiliere și orientare – ghid de educație pentru carieră*, Editura ASCR, Cluj-Napoca, 2004;

Ministerul Educației și Cercetării, *Ghid pentru cadre didactice, Program național „Educație pentru sănătate în școala românească”*, tipărit de Grupul de Presă „Evenimentul Românesc” Editura S.A., 2004.

Omul vesel, omul trist

Înv. Iulia Corlade

Liceul Tehnologic „Petru Rareș” Bacău

O modalitate minunată de a realiza dezvoltarea personală a elevilor din clasa pregătitoare și clasa I este jocul didactic.

Vă prezint în continuare un joc didactic care a fost foarte îndrăgit de elevii clasei mele.

Joc didactic: „Omul vesel, omul trist”

Aria curriculară: Consiliere și orientare;

Disciplina: Dezvoltare personală;

Clasa: I;

Unitatea de învățare: Familia

Obiectiv de referință: asocierea emoțiilor de bază cu elemente simple de limbaj nonverbal și paraverbal

Obiective operaționale:

O1: -să identifice emoțiile proprii și pe cele ale altor persoane;

O2: -să-și îmbogățească abilitățile de comunicare a stărilor sufletești;

O3: -să facă diferența între durerile fizice și cele sufletești, între emoțiile plăcute și cele neplăcute;

O4: - să construiască enunțuri logice după imagini;

Conținutul jocului: identificarea propriilor emoții și pe cele ale altor persoane; îmbogățirea abilităților de comunicare a stărilor sufletești; diferențierea durerilor sufletești de cele fizice, a emoțiilor plăcute de cele neplăcute; construirea de enunțuri logice după imagini.

Sarcina didactică: copilul analizează o imagine și o interpretează, apoi o așază la locul potrivit;

Regulile jocului: - fiecare elev va primi câte o imagine sau fotografie cu un personaj vesel sau trist;

- Pe rând, copiii vor identifica starea sufletească a fiecărui personaj;

- Așază imaginea pe tabla magnetică în dreptul „omului vesel” (*Cenușăreasa la Bal*) sau a „omului trist” (*Fetița cu chibriturile*).

Elemente de joc: aplauze, mimarea emoțiilor;

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Material didactic: imagine „om vesel”, imagine „om trist”, fotografii și imagini cu persoane și personaje vesele și triste, cântece vesele și triste, calculator, fișe de lucru, carioca, fragmente literare, stimulente.

Resurse temporale: 30 minute;

Metodologia desfășurării jocului didactic:

Introducerea în joc: citirea unei poezii despre emoții;

Prezentarea materialului didactic: se afișează cei doi omuleți pe tabla magnetică și se distribuie tuturor copiilor câte o imagine sau fotografie.

Prezentarea titlului jocului și a obiectivelor: „Astăzi vom desfășura jocul *Omul vesel, omul trist* și vom afla multe lucruri despre emoțiile noastre și a celorlalți”.

Explicarea și demonstrarea regulilor jocului: identificarea stării sufletești pe care o exprimă fiecare personaj, așezarea imaginilor în dreptul omului vesel sau a omului trist și motivarea alegerii făcute;

Fixarea regulilor: solicitarea repetării regulilor de joc de către 2 - 3 copii;

Demonstrarea jocului de către învățătoare: se demonstrează etapele de joc succesiv;

Executarea jocului de probă: desfășurarea unui exercițiu de exemplificare; precizări suplimentare privind calitatea rezolvării sarcinilor, respectarea regulilor;

Executarea jocului de către copii:

Etapa I: identificarea stării sufletești pe care o exprimă fiecare personaj;

Etapa a II-a: sarcina de învățare: așezarea imaginilor în dreptul omului vesel sau a omului trist;

Etapa a III-a: sarcina de învățare: motivarea alegerii făcute

VARIANTA 2:

Copiii primesc imagini reprezentând un omuleț vesel sau unul trist, ascultă fragmente din cântece, poezii, povești sau povestiri și în funcție de starea pe care o simt ridică omul vesel sau omul trist.

VARIANTA 3:

Copiii răspund la întrebări și precizează ce simt (sau ridică imaginea cu omulețul potrivit și argumentează):

- Mergi pe bicicletă, cazi și te lovești. Ce simți? (durere fizică, tristețe, frică);
- Reciti o poezie la serbare. (emoție);
- Mama întârzie acasă. (îngrijorare);
- Îți moare animalul preferat. (tristețe);
- Doamna învățătoare te-a lăudat. (bucurie);
- Prietenul tău a spart un geam și dă vina pe tine. (furie);
- Afară este furtună. (frică).

VARIANTA 4:

Se așază pe o masă două imagini reprezentând cei doi omuleți (vesel și trist). Copilul desemnat de învățătoare întoarce un carton și povestește o întâmplare în care s-a simțit vesel sau trist, în funcție de ce carton a întors.

Complicarea jocului:

- Copiii vor simula bucuria sau tristețea. (Exemplu: Ești Scufița Roșie și te duci la bunicuța.)
- Ce trebuie să facem pentru a transforma tristețea în bucurie?
- Ce culori s-ar potrivi pentru bucurie? Dar pentru tristețe?
- Copiii primesc două contururi de fețe omenești și vor desena o față veselă și una tristă.

Încheierea jocului:

- Evaluare (aprecieri generale și individuale raportate la obiective);
- Acordarea stimulentei.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Bibliografie:

Dumitriu, Gheorghe; Dumitriu Constanța, *Psihologia procesului de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997;

Golu, Florinda, *Pregătirea psihologică a copilului pentru școală*, Editura Polirom, 2009;

Kulcsar, Tiberiu, *Factorii psihologici ai reușitei școlare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978.

Învățătorul MEU, elevul MEU!

Prof. învă. primar Adriana Dima
Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău

Relația dintre un învățător și elevul său este asemănătoare celei dintre părinți și copii. Elevul trebuie să-și respecte învățătorul în același mod în care își respectă și părinții. Părinții ți-au dăruit viață, iar învățătorii îți dăruiesc cunoaștere. Cunoașterea este ca și viața deoarece ai la fel de multă nevoie de ea ca și de viață..

La școală, învățătorul le dăruiește cunoaștere copiilor, dar are și grijă de ei ca și cum ar fi proprii lui copii, deoarece un învățător bun, adevărat, dedicat, trebuie să își iubească elevii ca pe proprii lui copii.

Pentru viitorul și desăvârșirea fiecăruia în parte, este important ca acesta să primească o învățătură adevărată și de folos de la învățătorii săi.

În ziua de azi, în mai toate societățile, oamenii se confruntă cu probleme. Acestea provin mai ales din faptul că oamenii au o înțelegere greșită asupra relațiilor interumane. În multe situații elevii nu își respectă profesorii, ba mai mult, uneori nu își respectă părinții. Din această cauză în întreaga lume există atâtea probleme... pentru că oamenii nu cunosc cu adevărat esența relațiilor interumane, nu au învățat corect această lecție încă de la început, din prima copilărie. Între învățător și elev se pot manifesta în mod spontan sentimente de atracție sau de respingere, de simpatie sau antipatie, de acceptare sau neacceptare etc.

Învățătorul apare în fața clasei doar ca transmitător de informații, preocupat mai mult de receptarea celor transmise și mai puțin de dimensiunea afectivă sau emoțională a vieții și activității din clasă. Această stare, alături de sentimente de respingere, antipatie sau neacceptare, manifestate uneori față de anumiți elevi, conduce la traumatizarea relațiilor pedagogice, cu implicații negative asupra rezultatelor învățării și a educației școlare pe ansamblu.

Un accent deosebit trebuie pus pe dezvoltarea competenței morale și competenței psihosociale. Competența morală este asigurată de elemente ce conferă o bună funcționalitate conduitei morale a învățătorului: cunoașterea valorilor și normelor morale ale societății, capacitatea de autocontrol asupra atitudinilor și modului său de comportare în orice situație; existența unor deprinderi și obiceiuri morale, conforme cu exigențele moralei sociale, precum și cu exigențele deontologiei pedagogice; constituirea sa ca model spiritual și moral. Competența psihosocială presupune capacitatea învățătorului de a adopta un rol diferit; posibilitatea să de a influența cu ușurință indivizii și grupurile de elevi, capacitatea de a stabili relații cu cei din jur, sociabilitatea; comunicativitatea; capacitatea de a utiliza corect puterea și autoritatea; capacitatea de a adopta rapid diferite stiluri comportamentale etc.

Dezvoltarea unor relații socio-afective pozitive între învățător și elevi, bazate pe sentimente de simpatie, atracție și acceptare, permite constituirea unui climat psihosocial favorabil unei conlucrări eficiente între participanții la acțiunea de instruire.

Învățătorul este persoana care realizează o misiune de importanță majoră, de formare și dezvoltare a personalității tinerei generații, precum și de instruire profesională în cadrul instituțiilor de învățământ în concordanță cu necesitățile vitale socioprofesionale, morale și cetățenești. Prin

aceste activități cadrul didactic contribuie la realizarea celui mai important produs al societății – Omul, care trebuie să fie instruit, calificat, capabil să se integreze prin activități social – utile, contribuind astfel la producerea bunurilor materiale și spirituale, la progresul continuu al societății. Cadrul didactic este principalul factor al educației și instruirii tinerilor. Având rolul de îndrumător contribuie la pregătirea omului pentru activitatea și creația independentă.

În învățământul contemporan rolul cadrelor didactice devine din ce în ce mai important, reprezentând fundamentul formării personalității umane. Anume personalitatea învățătorului reprezintă factorul decisiv pentru reușita elevilor în procesul de învățământ. Pentru a-și îndeplini adevăratul rol al său, învățătorul trebuie să fie permanent în mijlocul elevilor, să constituie pentru fiecare dintre ei o personalitate dinamică, entuziasmată etc. Educația nu trebuie să devină o obsesie nici pentru învățător, nici pentru elevi.

Investigațiile efectuate ne-au permis să constatăm că calitatea educației oferită de instituția de învățământ este dependentă cel mai mult de:

prestația pedagogică a cadrelor didactice;

atitudinea lor față de schimbare;

calitatea metodelor interactive și procedeele didactice practicate.

În condițiile când școala contemporană se confruntă cu fenomenul plecării în masă a părinților elevilor peste hotarele țării iar educația de calitate rămâne în totalitate pe seama cadrelor didactice, devine un imperativ al școlii de a angaja în câmpul muncii nu doar învățători ci învățători de vocație. Poate că nici într-o altă profesie nu este mai oportună cerință ca interacțiunea dintre carieră și vocație să fie cât mai perfectă, întrucât celelalte profesii depind de activitatea învățătorului, fiindcă el creează acele însușiri în substanța cea mai delicată și mai nobilă – omul, de care acesta are nevoie. Cercetările științifice ne-au permis să constatăm că nu doar munca conștiincioasă și sistematică, mobilizarea voinței și sentimentelor, ingeniozitatea, inventivitatea, calitatea gândirii, erudiția și pregătirea științifică constituie cheia succesului în activitatea pedagogului, ci anume vocația lui pentru ceea ce face.

Prin vocație se înțelege convergența tuturor eforturilor pedagogului spre anumite manifestări, în direcția cărora el simte că se realizează pe sine și are sentimentul propriei libertăți, propriei afirmări, iar forma sub care vocația se manifestă constituie îndeletnicirea constantă a pedagogului de vocație.

Unui mentor drag,

Prof. Elena-Cristina Duhalmu

Grădinița cu Program Prelungit Nr. 24,

Structură a Școlii Gimnaziale „Dr. Alexandru Șafran” Bacău

Cu dragi aduceri-aminte, cu dor și lacrimi în suflet și ochi, omagiez memoria celei ce a fost dascăl desăvârșit, creatoare și modelatoare a multor copilării și destine, dragă, bună, blânda mea colegă și prietenă, doamna educatoare Veronica Alexiuc.

Există oameni „binecuvântați de Dumnezeu”, dispuși să ajute, care trăiesc nu numai pentru ei, influențând în bine viața celor care au avut șansa să le stea prin preajmă o perioadă de timp. Un astfel de om a fost doamna educatoare Veronica Alexiuc, a cărei carieră a fost legată, în cea mai mare parte, de Grădinița cu program prelungit nr.24 Bacău, contribuind decisiv și profund la bunul renume, pe care îl are grădinița noastră, atât din postura de cadru didactic, cât și din cea de director. Este un privilegiu să poți fi ani în șir în preajma unui mare dascăl, aflat în frumoasa oportunitate de a-i educa pe micuți, exact așa cum i-ar plăcea să fie ea educată, dacă ar fi în locul unuia dintre acei copii. A înnobilit profesia aceasta, cu har și dar, cu blândețe și eleganță, trecând dincolo de aparență, de constrângere, de oboseală, de monotonie, reușind să aducă bucuria pe chipurile copiilor, care descoperă că au învățat în fiecare clipă ceva nou, neașteptat, nebănuit.

În întreaga sa activitate, a dovedit o distincție suflăscă proprie unui intelectual de clasă, abnegație, urmărind cu consecvență întărirea spiritului de echipă, îmbinând tactul cu politețea și cu respectul celorlalți; în opțiunile sale a căutat să asigure un fel de temperatură morală, care întărește relațiile și coeziunea colectivului.

Implicată activ în viața școlii, cu un interes social ridicat, a promovat și susținut valorile formative - educative ale parteneriatelor educaționale, fiind inițiatoarea și coordonatoarea unor valoroase proiecte educaționale, promovând calitate în activități extrașcolare, a activat ca animator în cadrul taberelor școlare, a însuflețit trupă de teatru a grădiniței, a coordonat cu dăruire, cu încredere, cu multă speranță, cu tenacitate și vigoare activitatea sindicală. A acceptat cu bucurie invitația președintei Asociației, Albinuța veselă”, prof. Maria Cucu-Gârea de a se alătura inimosului grup de fondatori pentru a contribui la formarea unor competențe, atitudini și aptitudini de responsabilitate și interes social, a promova o cetățenie activă, de a educa micuții deschiși, responsabili, implicați.

Întreaga experiență didactică a valorificat-o realizând auxiliare didactice foarte utile în munca cu preșcolarii, a elaborat cărți și lucrări științifice publicate în domeniul didacticii, specialității și managementului educațional, fiind autoare a volumelor „Ne jucăm și colorăm – alfabetul învățăm” (2004) și „Teatrul prichindeilor” și coautoare la cărțile: „Cu Leo în lumea grădiniței” (2008), „Ne jucăm și învățăm cu Rilă Iepurilă” (2008), „Cu Leo la școală” (2008), „Ghicitorile toamnei” (2008), „Ghicitorile iernii” (2008), „Paza bună, trece primejdia rea, carte pentru părinți și copiii cuminiți” (2009).

În curgerea vremii, ne-am regăsit în situații și stări „încurajatoare de gânduri și de conversație”, vorbă lui Bruckner, de unde s-a născut o amicitie aducătoare de laude, de respect și de admirație. Totul a culminat cu dovezi calde de prietenie, cu daruri de suflet, care îmi vor rămâne în topografia orașului meu interior, cu amintiri și cu proiecte comune. M-a binecuvântat cu prietenia ei, care a luat formele tristeților sau micilor bucurii, mi-a devenit pedestal profesional. **Pentru toate astea, îi mulțumesc!**

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

A încoronat toți anii petrecuți împreună cu tenacitate și ambiție profesională, cu real ajutor, mentorat adevărat, cu bucurie, cu empatie, cu provocări și idealuri, până când m-a crescut frumos profesional. Pentru dedicația și abnegația cu care m-a încurajat și însoțit, pentru că a fost parte la emoțiile mele, la inspecțiile mele, la examenele mele multe și grele, îi mulțumesc în veșnicie!

Dacă am o dorință, aceea este să-mi continui drumul profesiei cu nădejdea că școala românească va mai avea dascăli precum *educatoarea Veronica Alexiuc!*

Veronica Alexiuc la activitățile din Campania Globală pentru Educație 2012

„Educație și îngrijire pentru copilăria timpurie”

**În 2009, alături de preșcolari la Parada costumelor Eco,
la activitățile din cadrul proiectului „Școli pentru un viitor verde” - activități în cadrul
proiectului PRET**

Cu preșcolarii, din trupa de teatru, în concurs

Școală prietenoasă – copii mai veseli

*Prof. înv. primar Cristina-Maria Frigură
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Buhuși*

Trăind într-o lume devenită straniu de mișcătoare, pentru a-i înlătura „unul din motivele neliniștii lui” (G.Berger, 1972, p. 50), tineretul trebuie să fie pregătit în manieră prospectivă. Educatorul va trebui să-i dea individului acea „busolă interioară”, care să-l ajute să se orienteze mai bine în viitor. În acest sens, în primul rând educatorii trebuie să aibă o deschidere spre viitor.

Școala este un mediu de socializare extrem de important pentru copii. Foarte multe cercetări au demonstrat corelația dintre eficiența învățării și calitatea mediului școlar. Instituția școlară are o cultură proprie, în care etosul, valorile specifice sunt reflectate nu doar de politica internă de dezvoltare, ci și de detaliile vizibile ale ambientului. Ambientul clasei/școlii dezvăluie foarte multe aspecte esențiale referitoare nu numai la opțiunea estetică sau ergonomică promovată de școală, ci mai ales reflectă o viziune pedagogică. Diversitatea etnică și culturală a populației școlare și a comunității trebuie reflectată și în școală. Imaginea de sine a copilului și mândria pentru propriile lor realizări sunt puncte uneori neglijate în școală și care trebuie cultivate cu activități cotidiene în școală. Climatul în școală și în clase poate fi ameliorat cu intervenții simple, accesibile, care nu presupun în mod necesar fonduri materiale.

În acest context, e nevoie ca școala să se restructureze, să-și modernizeze structurile, mecanismele și serviciile pe care le oferă pentru a face față noilor roluri și responsabilități care se atribuie.

Prin mediul educațional se înțelege atât mediul fizic școlar – amenajarea spațiilor, afișaje, cât și atmosfera generală existentă în școală, bazate pe anumite valori promovate și pe o anumită conduită. Analize recente în domeniul managementului clasei de elevi aduc probe în favoarea faptului că dimensiunea ergonomică este una de mare importanță pentru succesul activității didactice.

Într-o școală prietenoasă există o atmosferă destinsă, de colaborare între toți membrii comunității educaționale: cadre didactice, elevi, personal administrativ, părinți. Cuvintele-cheie pe care se bazează relațiile lor sunt: încredere, sprijin reciproc și respect pentru diferențe. Elevii lucrează împreună, comunică eficient, își exprimă sentimentele, valorizează diferențele și rezolvă situațiile conflictuale. Curriculumul ascuns al școlii sprijină implementarea curriculumului formal. Studiile au demonstrat că elementele care țin de climatul școlii au impact deosebit asupra dezvoltării personale a copiilor și a formării ca adulți.

O școală cu mediul educațional prietenos este un loc primitor, uneori cel mai primitor din comunitate, în care copii vin cu drag pentru că se simt ajutați și protejați.

Cu cât elevii contribuie mai mult la îmbunătățirea mediului școlar, cu atât ei vor aprecia schimbările făcute și eforturile depuse. Trebuie să-i facem să se simtă ei „proprietarii” școlii respective și să le oferim posibilitatea să-și pună în aplicare propriile idei.

O școală mai democratică pentru elevi nu înseamnă nici anarhie și nici lipsa structurilor ierarhice, ci este o școală în care organismele și structurile de putere sunt clar definite, dar în care relațiile dintre diferiți membri ai instituției se bazează mai puțin pe teamă față de cei superiori pe scara ierarhică și mai mult pe încredere și respect reciproc. Într-o asemenea școală, copiilor li se acordă posibilitatea să-și exprime temerile: ei primesc responsabilități în chestiuni ce vizează funcționarea școlii și li se oferă condiții de implicare activă și creativă în probleme ce îi privesc direct.

Curriculumul școlii vizează formarea la elevi a capacităților, deprinderilor și competențelor pentru viață care să le permită să-și găsească locul într-un sistem flexibil și dinamic.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

O școală prietenoasă cu copiii este interesată nu numai de parcurgerea curriculumului, ci și de dezvoltarea copiilor sub toate aspectele: sănătate fizică și mentală, relaționare, comunicare.

Profesorii unei școli prietenoase consideră ca inteligența ridicată este doar un ingredient în rețele succesului în viața elevilor.

Activitățile de învățare promovează învățarea prin cooperare, creativitatea și exprimarea opiniilor; profesorii folosesc metode activ-participative pentru a da șansa să contribuie la activități. Deși uneori este posibil să simtă că pierde din „puterea” pe care o au, o abordare interactivă a predării-învățării va ajuta elevii să-și îmbunătățească performanțele.

Școala dezvoltă un curriculum la decizia școlii în conformitate cu nevoile și interesele copiilor, necesar

Pentru dezvoltarea de bun locuitor al comunității și adult într-o lume în schimbare.

Programul activităților extraclasă este generos în tematici și activități ce au în vedere crearea de oportunități de petrecere a timpului liber, educația pentru valori, formarea de abilități specifice, valorizarea talentelor și preocupărilor copiilor.

Evaluarea copiilor se realizează într-o modalitate care să încurajeze dezvoltarea și progresul, evaluarea fiind considerată o posibilitate de reflecție asupra rezultatelor învățării. Se folosesc metode alternative/complementare de evaluare - proiectul, portofoliul, fișa de observație și se evaluează modul în care se lucrează în grupuri mici, precum și inițiativa, creativitatea.

Profilul și caracteristicile unei școli sunt în cea mai mare măsură rezultatul acțiunii profesorilor din școala respectivă. Experiența lor de viață și profesională, convingerile și valorile care le promovează, normele culturale împărtășite sunt definitorii pentru modul în care sunt educați copii unei școli. Tot ce se întâmplă într-o școală, bine sau rău, depinde de ceea ce fac și de cum gândesc profesorii.

Într-o școală prietenoasă, profesorii fac eforturi comune pentru a crea condițiile de învățare fiecărui elev. Profesorii dintr-o școală prietenoasă au o inteligență emoțională ridicată care îi ajută să se autocunoască, să fie eficienți, să se concentreze asupra muncii, să coopereze și să gestioneze situațiile conflictuale cu elevii, părinții sau colegii. Ei își concentrează autoritatea constructiv, prin crearea unui mediu favorabil învățării, în care există reguli clare, așteptări reciproce, o foarte bună comunicare, un sistem de recompense și sancțiuni care funcționează eficient. Într-o școală prietenoasă, stilul didactic este unul democratic: elevii sunt consultați în legătură cu conținuturile, se acceptă opinii și se adresează întrebări; se folosesc strategii didactice inovative prin care se urmărește formarea la elevi de competențe necesare funcționării cu succes într-o lume în schimbare: gândire critică, rezolvare de probleme, comunicare, spirit de echipă.

Managementul activităților cu familiile elevilor are la bază împărtășirea de către tot personalul școlii a unei viziuni comune privind relația cu părinții, al cărui cuvânt - cheie este parteneriatul. Delegarea responsabilităților și lucrul în echipă, comunicarea eficientă și împărtășirea experiențelor de succes sunt modalități prin care, într-o școală, cadrele didactice reușesc să devină prietene cu părinții.

Școala prietenoasă nu constituie un tip particular de școală, ci o imagine la care ar trebui să aspire fiecare unitate de învățământ și care ar trebui să reprezinte o normalitate a educației școlare.

Bibliografie:

Rădulescu, E.; Țârca, A., *Școala prietenoasă. Experiențe de proiect*, București, Humanitas Educațional, 2004;
Rădulescu, E.; Țârca, A., *Școală și comunitate*, București, Humanitas Educațional, 2002.

Dezvoltare personală prin stimularea competențelor emoționale și sociale

*Prof. înv. primar Antonina Gheorghiu
Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău*

Abraham Maslow (1908 - 1970) a fost primul om de știință care a evidențiat necesitatea dezvoltării personale. El a stabilit „piramida necesităților personale”, având în vârf necesitatea de autoîmplinire, definită ca: „... dorința omului de a deveni ceea ce este el de fapt, tot ceea ce este capabil să devină”.

Dezvoltarea personală este o experiență sumativă, restructurantă, dar și formativă având ca obiective stimularea creativității și spontaneității, creșterea rezilienței și echilibrului psihonoțional, dezvoltarea și diversificarea comunicării expresive și asertive, disponibilizarea resurselor interioare și creșterea capacității de integrare a experienței de viață a persoanei.

A fi copil nu este întotdeauna ușor. Adeseori, aceștia se confruntă cu situații dificile, ce depășesc cu mult capacitatea lor de a le înțelege și a le depăși, generând conflicte pe termen lung. Acest grup de dezvoltare personală care îl reprezintă clasa, vine în sprijinul tuturor copiilor care se confruntă cu situații de suferință în viața de familie, viața școlară, în grupul de prieteni sau în orice alt context, precum și tuturor celor care doresc să-și dezvolte inteligența emoțională, creativitatea și abilitățile sociale.

Dacă vrem să facem aceasta lume mai fericită, trebuie să începem cu copiii. Niciodată nu vom putea atinge capătul bogației de spontaneitate, creativitate și generozitate ascunse în sufletul unui copil și suntem de părere că el întotdeauna își atinge potențialul în măsura în care credem în el. Preocuparea pentru adevarata dezvoltare ar trebui să fie spre dezvoltarea și împărțirea acestei comori. Iubim copiii și credem în ceea ce spunea Nelson Mandela – nu există caracterizare mai bună a sufletului unei societăți decât modul în care își tratează copiii.

Dezvoltarea personală în cadrul grupului experiențial reprezintă o metodă inedită și eficientă de asistare și stimulare a copilului în procesul de maturizare. Tehnicile expresiv-creative aplicate la grupul atât de preșcolari cât și de școlari, se află în perfect acord cu nevoile principale ale acestei vârste: nevoia de joc, nevoia de interrelaționare, nevoia de acțiune și de mișcare, nevoia de concret, nevoia de afirmare și nu în ultimul rând, nevoia de confirmare din partea celorlalți. Sentimentul apartenenței la grup, al acceptării necondiționate, încurajează autenticitatea fiecărui copil, deschiderea față de sine și față de ceilalți. Copilul se va simți apreciat așa cum este el, confirmat și valorizat. Va deveni mult mai conștient de sine, mai implicat și mai dispus să adopte noi atitudini, conduite și comportamente, fără a se teme de eșec sau de judecata celorlalți. Jocul este cea mai importantă activitate a copilului din momentul în care se naște și până în momentul în care ajunge la vârsta maturității. Cea mai importantă parte a jocului este grupul cu care trebuie să îți desfășori această activitate.

Grupul reprezintă cheia fericirii în cadrul unui joc. Orice copil integrat într-un grup radiază de fericire atunci când se joacă anumite jocuri, pe când un copil care se joacă singur nu poate fi fericit. Jocul presupune socializare, care la o anumită vârstă te poate avantaja, deoarece socializarea are un rol important în viața noastră. Doar cu ajutorul socializării îți poți forma grupul de prieteni, poți cunoaște multe persoane, iar datorită acestora poți fi fericit.

Atunci când copilul se joacă alături de alți copii, el învață să devină pe de-o parte o persoană socială, iar pe de alta își dezvoltă abilitatea de a munci în echipa și de a respecta anumite reguli. Învață ce înseamnă să se supună anumitor reguli, să fie deschis diverselor solicitări și să relaționeze cu alți copii. Atunci când copilul intră în legătură cu alți copii, aceștia încep să se cunoască și să lege relații. În joaca copiilor în grup există o încărcătură afectivă intensă care uneori poate genera mici conflicte sau incidente între ei. Dar aceștia nu le fac pentru că sunt răi sau

needucați, ci pentru că există personalități care se bat cap în cap și care încearcă să își impună autoritatea.

Programele de dezvoltarea personală ce implică jocul (desenul, mișcarea, metafora, fantezia ghidată, dansul, muzica, pictura, modelajul, colajul și dramatizarea) îl dezvoltă pe copil în toate planurile sale psihice: senzorio-perceptiv, motric, motivațional-afectiv și cognitiv. Urmăresc dezvoltarea competențelor emoționale și a competențelor sociale.

Competențele emoționale presupun achiziționarea unor deprinderi și comportamente specifice în următoarele direcții: înțelegerea emoțiilor, expresivitate emoțională, capacitatea de a reacționa adecvat. Exprimarea și înțelegerea propriilor emoții și a emoțiilor celorlalți, de la emoțiile primare (bucurie, frica, mânie, tristete) la cele mai complexe (mândrie, rușine, vina), constituie competențe specifice domeniului emoțional.

Competențele sociale vizează relațiile pe care le stabilește copilul cu ceilalți copii, necesitatea siguranței, receptivitate, disponibilitate și confort emoțional. Încetul cu încetul copiii dezvoltă abilități de cooperare, de negociere, de a conduce și a fi conduși, de a lega prietenii, de a-și exprima sentimentele într-o manieră acceptată social. Relațiile sociale ale copilului cu adulții vizează capacitatea copilului de a avea încredere și a interacționa cu ușurință cu aceștia, precum și capacitatea lor de a recunoaște diferitele roluri sociale ale acestora.

Programele de dezvoltare personală pentru copii au un rol important pentru că:

- reprezintă un mijloc de a preîntâmpina dereglările comportamentale și emoționale ulterioare;
- contribuie semnificativ la creșterea capacității de adaptare la cerințele școlare;
- dezvoltă abilitățile interpersonale care facilitează atingerea succesului;
- urmăresc dobândirea unor strategii care facilitează adaptarea la situațiile stresante.

La vârsta școlară mică, elevii învață multe tehnici elementare ale activității intelectuale. Pentru a-i determina să se angajeze la o activitate complexă, dificilă, trebuie stimulate o serie de mobiluri interne și externe care să declanșeze dorința, atracția și interesul pentru învățare, însoțită de satisfacția efortului tensional, de bucuria succesului. Programele de dezvoltare personală reprezintă oportunități și alternative educaționale, pot schimba percepția școlarului mic despre învățare, facilitându-i accesul la aceasta prin mijloace diverse.

Repere morale în relația învățător – elev

*Prof. inv. primar Lucica Guraliuc
Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău*

O societate care nu respectă înțeleptii săi și în mod vizibil pe învățătorii săi, nu se respectă pe sine însăși, deoarece nu se mai lasă guvernată de valori și de învățătorii valorilor morale, spirituale, ci devine haotică, așezată sub legea junglei.

Întotdeauna învățătorii trebuie respectați de societate, în primul rând de mai marii acelei societăți, deoarece ei nu sunt doar niște transmițători de informație brută către generația tânără, ci și prelucrători acestei informații, în sensul decelării și transmiterii mesajului moral, spiritual, al acelei informații.

Învățătorii sunt interpreți ai informației pe care o predau tinerei generații, dar ei sunt și niște modele pentru aceasta și trebuie tratați cu mare respect. Pentru că un învățător care nu se simte respectat de mai marii societății unde își exercită meseria sa, devine din model pentru tânără generație, un model eșuat, nu mai inspiră credibilitate ci cel mult, condescendența tinerilor care îl

văd depășit, anacronic tocmai prin pricina rolului său tradițional de a transmite și valori odată cu informația propriu-zisă.

Lipsa de respect cu care sunt tratați învățătorii într-o societate duce mai devreme sau mai târziu la degradarea și apoi la prăbușirea acelei societăți tocmai pentru că transmitătorii de valori sunt discreditați și marginalizați social și moral. Li se spune că nu mai are nicio importanță ceea ce predau sau apare o descurajare a învățătorilor care își abandonează partea spirituală, esențială a meseriei lor, mărginindu-se doar să transmită informație seacă, fără a se mai erija în vreun model de viață pentru tineri.

Totuși învățătorul trebuie să se ridice la înălțimea acestei misiuni sacre pe care o are față de copii; el trebuie să își asume acest rol, să îl conștientizeze și să se comporte ca un model pentru cei pe care nu doar că îi învață despre această lume ci implicit îi și educă, cărora le arată un model esențial de a vieții într-o societate și de a se comporta nu doar social ci și moral.

Între situațiile arhetipale trăite de către oricare dintre oameni, inițierea este una fundamentală. Ea presupune trecerea individului dintr-un stadiu de viață în altul. Conform teoriei lui Carl Gustav Jung (1967), o persoană care nu a trăit echivalentul psihologic al unei inițieri poate fi pierdută în confruntarea cu o situație „de tranziție” pentru care nu este pregătit, în astfel de moment putând avea loc procese de regăsire masivă a personalității.

Dacă, prin comportamentul său, învățătorul se face „acceptat” de elevi, se creează condiții pentru ca întreaga clasă să devină receptivă, permisivă, deschisă cooperării.

Colectivitatea școlară este un mediu de comunicare între elevi, între învățător și elevi, o comunicare deschisă, fără formalisme și ritualuri inutile. Relațiile reci, birocratice, scad randamentul comunicării și cel școlar, ducând la blocajul comunicării. Funcționând normal, pe principiul feedback-ului, procesul de comunicare facilitează realizarea sarcinii, asigură coeziunea grupului, valorizează pe fiecare membru, acționează ca factor de omogenizare.

Învățătorul nu-l dezvoltă pe elev numai sub aspect profesional, ci și sub aspect etic, moral. Mai întâi trebuie să fie el însuși un om cu un înalt nivel științific și cultural și cu un profil moral sănătos, să manifeste o conștiință și o conduită morale civilizate. Pe lângă valorile științifice și culturale ale societății, el are datoria să cunoască valorile morale, principiile și regulile morale proprii statului de drept și societății democratice. Este chemat să formeze și să dezvolte la elevi deprinderi de conduită morală în concordanță cu aceste principii și reguli morale. Profesorul trebuie să manifeste o conduită demnă în orice situație: în familie, societate, pentru că aceasta va fi imitată de elevii săi. O conduită morală corectă a învățătorului va fi învățată de elevi și, prin interiorizare, va deveni conduita elevilor săi. De aceea, învățătorul trebuie să fie un model în tot ceea ce gândește și în tot ceea ce realizează.

Învățătorii urmăresc ca elevii lor să dea dovadă de cinste, corectitudine, sinceritate, respect față de oameni și pentru valorile morale și estetice, creșterea spiritului de echipă și a cooperării, prietenie, empatie, responsabilizare morală și civică, altruism, comportament civilizat, bun simț, omenie.

Normele morale care privesc strict relațiile interumane sunt dobândite încă de la o vârstă fragedă, prin exemplul celor din jur și întărite apoi în cadrul școlii.

Prin măiestria pedagogică se exprimă un complex de însușiri ale personalității, cum sunt atracția pentru muncă dificilă cu elevii, calmul, răbdarea, simțul măsurii, suplețea, fermitatea, spiritul de inventivitate și creativitate.

„Profesorii eficienți au, în mod sigur, personalități diferite. Dar, indiferent de tipul de personalitate, succesul în muncă cu elevii va fi legat de simpatia lor gemenă pentru elevi, de bucuria de a preda, aceștia tratându-i pe elevi cu respect și corectitudine, permițându-le să se simtă în clasă ca acasă și comunicându-le preocuparea pentru ei.” (Timoty Blair)

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Bibliografie:

Băiașu, Nadia; Predonescu, Eusebiu, „Consiliere în școală. Ghid pentru profesorii consilieri și diriginți”, Ed. „Conphys”, Rm. Vâlcea, 2001;
Jude, Ioan „Psihologie școlară și optim educațional”, E.D.P., București, 2002;
Romîța B. Iucu, „Managementul clasei de elevi. Aplicații pentru gestionarea situațiilor de criză educațională”, Iași, Ed. „Collegium Poliorom”, 2006.

Influența aptitudinilor personale ale elevului în dezvoltarea creativității

*Prof. înv. primar Elena Hărățău
Școala Gimnazială „Domnița Maria” Bacău*

Nu toate aptitudinile omului contribuie în aceeași măsură la transformarea activităților umane în activitate cu caracter creator.

Creativitatea de tip școlar, realizată de elev în procesul de învățământ nu trebuie confundată cu creativitatea scriitorului, artistului etc., unde originalitatea și productivitatea se interpretează în sens strict al cuvântului. Copilul de vârstă școlară mică adoptă o atitudine creatoare atunci când, pus în fața unei probleme (care constituie o sarcină școlară sau o sarcină de viață) îi restructurează datele, descoperă calea de rezolvare, o rezolvă într-un mod personal.

„Factorii a căror prezentă e o condiție sine quo non a creativității sunt factorii activi, voliționali și motivaționali cu corelările lor: pasiuni pentru munca, preocupare obsedantă de problemele activității creatoare, curajul, perseverența, răbdarea.” (Bejat, 1917)

Dintre însușirile care au o contribuție mai mare la dezvoltarea gândirii creatoare sunt: forța, imaginația, inteligența, suplețea gândirii și calitățile voinței, afectivității și motivației. Aceste aptitudini care determină și pot influența creativitatea sunt foarte numeroase și variate. Se pot combina în structuri diferite, ceea ce face ca fiecare creator să aibă particularitățile sale caracteristice.

Aptitudinile sunt însușiri psihice relativ stabile care constituie o condiție necesară pentru efectuarea cu succes a diferitelor forme de activitate.

O aptitudine izolată (memoria, imaginația etc.) nu poate singură să asigure succesul într-o activitate sau alta.

Toate succesele care se obțin în diverse domenii ale activității umane presupun existența, într-un înalt grad de dezvoltare a mai multor aptitudini.

„Aptitudinile ca atare nu sunt ereditare, ci se dezvoltă, se constituie în cursul vieții, în procesul creativității.” (Psihologie - manual pentru licee pedagogice, 1978)

„Dezvoltarea aptitudinilor este strâns legată de însușirea cunoștințelor priceperilor și deprinderilor” (Psihologie - manual pentru licee pedagogice, 1978)

Datorită aptitudinilor elevul este în stare să-și însușească noi deprinderi, iar vechile deprinderi să și le restructureze, să combine în configurații noi deprinderile de care dispune, ajungând astfel la performanțe remarcabile în domeniul creativității.

Aptitudinile școlare sau de învățare sunt aptitudini complexe speciale care asigură succesul la învățătura. Asimilarea relativ rapidă a cunoștințelor de către elevi și calitatea relativ ridicată a realizărilor lor, constituie un indiciu al prezenței unei aptitudini.

O mare atenție trebuie acordată elevilor care rămân în urmă la învățătura mai ales dacă se constată absența „oricăror aptitudini și talente”.

Dacă unii elevi au rezultate școlare mai slabe, acest lucru, nu este un indiciu suficient în ceea ce privește absența unor potențialități native și a aptitudinilor corespunzătoare. Chiar și elevii foarte capabili pot rămâne în urmă la învățătura datorită unor trăiri afective negative, unor erori educative sau a preocupărilor insuficiente din partea școlii și a familiei.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Pentru dezvoltarea aptitudinilor și a talentelor este indicat că elevii să participe la activitățile organizate în cadrul școlilor ținându-se cont că prin aceste activități nu se urmărește formarea de specialiști ci dezvoltarea aptitudinilor și talentelor copiilor. Subliniez faptul că pot fi cazuri ca la vârsta școlară mică se pot dezvolta aptitudini speciale. (Enescu, Goethe, Gauss)

În procesul devenirii aptitudinilor, contează nu numai reușitele copilului, ci și modul cum reacționează cei din jur la aceste reușite. Unele din defectele de educație care pot surveni constau în faptul că adulții fac cu ușurință aprecieri pozitive sau negative, uneori exagerate, asupra rezultatelor activității copilului, înăbușind satisfacția pe care i-ar putea-o provoca activitatea însăși. De aici necesitatea ca în educarea aptitudinilor să se îmbine aprecierea externă pozitivă cu stimularea atitudinilor exigente a copilului față de propria activitate.

Bibliografie:

Psihologie. Manual pentru liceele pedagogice, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1978;
Bejat, Marian; *Talent, inteligență, creativitate*, Editura Științifică, București, 1971.

Pledoarie pentru meseria de învățător

Prof. învă. primar Gabriela Hoge
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Buhuși

În condițiile marilor transformări care au loc în societatea noastră, atitudinea și conduita cadrului didactic în sistemul educativ trebuie să se ridice la cota cea mai înaltă. Învățătorul este persoana care realizează o misiune de importanță majoră, de formare și dezvoltare a personalității tinerei generații, precum și de instruire profesională în cadrul instituțiilor de învățământ, în concordanță cu necesitățile vitale socioprofesionale, morale și cetățenești. El trebuie să fie instruit, calificat, capabil să se integreze prin activități social-utile, contribuind astfel la progresul societății. Profesorul este principalul factor al educației și instruirii tinerilor, personalitatea sa reprezentând un element esențial pentru reușita elevilor, filtrul care imprimă direcții și finalități nuanțate întregului demers educativ.

În școală, dascălul este conducătorul activității didactice care se desfășoară în vederea realizării obiectivelor prevăzute în documentele școlare. El este cel ce imprimă un sens și un scop educativ tuturor condițiilor obiective și subiective, participante și implicate în procesul de învățământ. Privite în sine, informațiile cuprinse în programele și manualele școlare constituie doar premise latente din punct de vedere al formării personalității umane; ele capătă, însă, valențe educative ca urmare a prelucrării și transmiterii lor de către învățător. La fel se întâmplă și cu mijloacele de învățământ: oricât de performante ar fi, numai utilizarea lor de către învățător, prin integrarea lor în situații de învățare, le asigură valențele educative scontate. Sunt un ajutor pentru cadrul didactic, dar el rămâne cel care conferă acestor mijloace un sens pedagogic, prin modul cum le folosește și prin rezultatele la care ajunge.

Rolul conducător al dascălului în activitatea didactică rămâne una dintre coordonatele de bază ale misiunii sale. Pentru a-și îndeplini rolul, învățătorul trebuie să fie permanent în mijlocul elevilor, să constituie pentru fiecare dintre ei o personalitate dinamică, entuziastă. El este cel care descoperă metode și procedee eficace în formarea fiecărui copil în parte. Calitatea educației oferite de unitatea de învățământ depinde de prestația pedagogică a cadrelor didactice, de atitudinea lor față de schimbare, de calitatea metodelor interactive, activ-participative și a procedeelelor didactice practicate.

Învățăm mereu și niciodată nu vom ști tot. Talentul de dascăl ne permite să le insuflăm copiilor dorința de cunoaștere, curajul de a spune ce gândesc, puterea de a chibzui și de a schimba

în bine lumea din jurul lor. Talentul de a fi dascăl ne ajută să gestionăm situațiile critice, să îndrumăm cu dăruire copiii către excelență sau copiii cu nevoi speciale. Latura umană, subiectivă și fragilă, trebuie cunoscută și stăpânită. Munca în educație înseamnă acumulare de tensiune, presiune, concentrare, stres, responsabilitate pentru o clasă întreagă, dar și pentru fiecare elev în parte, responsabilitate în fiecare oră sau pauză, la fiecare activitate extrașcolară. Suntem oameni, avem suflet și facem această meserie din pasiune, din dorința de a lăsa moștenire dragostea de carte, corectitudinea, seriozitatea, dorința de a fi mai bun și de a reuși.

Învățătorul este cel care contribuie la educația pentru o viață de calitate a unui individ și a colectivității. Promovează încrederea, respectul reciproc, gândirea pozitivă, adoptă idei și atitudini democratice. Probează calități umane, profesionale și etice. Recunoaște și pune în valoare aspectele pozitive și rezultatele elevilor, îi sprijină în eforturile lor și le însuflă încredere în forțele proprii. Tot el le dezvoltă capacitatea de a fi autonomi, de a deveni subiecți ai propriei dezvoltări.

În activitatea extrașcolară, se șlefuieste formarea personalității elevului. Acțiunile de acest fel scot la iveală sufletul copilului, inițiază prietenii, descoperă pasiuni, îndrumă interese. Învățătorul este cel care alege felul activității, locul de desfășurare, formează echipe și sugerează teme. Prin astfel de acțiuni, elevii vor învăța să aprecieze frumosul, să iubească și să protejeze natura, să participe la concursuri județene sau naționale, să scrie poezie sau proză, să recite, să fie actori, să cânte și să danseze. Orice copil este special dacă i se creează condiții să arate de ce este în stare. În activitățile extrașcolare își urmează dorințele și aspirațiile personale, datorită încrederii inspirate și curajului insuflat de învățător.

În nici o altă profesie nu este mai oportună cerința ca interacțiunea dintre carieră și vocație să fie cât mai aproape de perfecțiune. Nu doar munca sistematică și conștiincioasă, mobilizarea voinței și sentimentelor, ingeniozitatea, creativitatea, calitatea gândirii, erudiția și pregătirea științifică constituie cheia succesului în activitatea pedagogului, ci vocația lui pentru ceea ce face. Înțeleg prin vocație convergența tuturor eforturilor învățătorului spre anumite manifestări, în direcția cărora simte că se realizează pe sine și are sentimentul propriei libertăți, propriei afirmări. Ceea ce face învățătorul este să clădească o bază solidă pentru construcția ce va dura toată viața, pentru fiecare individ în parte.

Tactul pedagogic se înscrie ca o componentă esențială și specifică, abilitatea de a înțelege elevii, de a fi omenos, de a aprecia și notă corect, de a da dovadă de exigentă și severitate moderate, de a sprijini și îndruma elevul, de a-i ierta greșelile minore, de a fi drept în acordarea recompensei. Tactul pedagogic solicită inteligență, ingeniozitate și afectivitate, în sensul de a acționa adecvat și creator în vederea reușitei depline a actului educațional. Elevii apreciază omenia, însușirea de bun psiholog, înțelegerea problemelor personale, ignorarea micilor abateri, discreția, evaluarea obiectivă, imparțialitatea, corectitudinea, simțul umorului, capacitatea de sistematizare și ordonare a materiei, abilitatea de a organiza, îndruma și conduce activitatea clasei, ca grup psihosocial.

O altă componentă importantă a aptitudinii pedagogice este capacitatea de a comunica cu clasă. Acest act privește mai întâi abilitatea învățătorului de a transmite pe cale verbală sistemul de cunoștințe și priceperi astfel încât comunicarea să fie vie, dinamică, activă, expresivă. Calitatea predării cunoștințelor depinde în mare măsură de conținut și fluentă verbală: învățătorul nu transmite elevilor doar informații, ci stabilește un contact psihologic, realizează cu clasa o comunicare cognitivă și una afectivă. Dacă stăpânește temeinic materialul de predat, pe parcursul lecției el urmărește îndeaproape modul cum sunt recepționate informațiile, cum reacționează elevii, observându-le privirea, mimica și gesturile, având mereu un feed-back al activității instructiv educative.

Calitatea de învățător nu este înnăscută, ea se câștigă și se formează în liceul pedagogic, în universitate și se perfecționează zi de zi, prin activitatea la catedră. Astfel, el susține ideea de a

învăța mereu, indiferent de vârstă sau profesie. Educația permanentă permite o mai bună adaptare la cerințele societății, aflată într-o continuă evoluție.

Învățătorul nu uită niciodată că trebuie să zâmbească, să lase la ușa clasei toate problemele personale, să fie mentor și prieten pentru elevii săi. Dacă zâmbește, zâmbetul i se va întoarce aproape mereu. A fi învățător este minunat, greu, dar interesant. Este o provocare continuă. Un învățător este întotdeauna lângă copii cu tot sufletul său, cu toate cunoștințele lui. El învață toată viața, râde și plânge cu fiecare dintre elevii lui și niciodată nu se simte obosit ori bătrân. Știe să asculte și să vorbească, să dăruiască și să fie cel mai bun prieten al copiilor. De aceea, este o onoare pentru noi să fim **învățători!**

Bibliografie:

1. Chapman, G.- „*Cele cinci limbaje ale iubirii*”, București , Ed. „Curtea Veche”, 2008;
2. Jude, I.- „*Educație și socializare*”, București, Editura Academiei Române, 2008;
3. Truță, E; Mardar, S.- „*Relația profesor-elevi*”, București, Ed. „Aramis”, 2007.

Din nou despre creativitate

Prof. învă. primar *Angela Iojă*
Școala Gimnazială Nr. 1 Turluianu

„Știința noastră este o picătură, ignoranța noastră, o mare.” William James

Una dintre preocupările mele, ca învățătoare, a fost cum să conduc procesul educativ astfel încât să încurajez libertatea și spontaneitatea elevilor. Un aspect important îl constituie ca atmosfera relaxată, de cooperare între elevi, între elevi și mine să nu perturbe ordinea și disciplina în timpul programului școlar. Am văzut în această intenție o depășire a rutinei, sporind astfel pentru copii atractivitatea orelor de curs, un mod ideal de a realiza educația în școală. Prin urmare, mi-am îndreptat atenția spre modul în care să încurajez și să dezvolt creativitatea elevilor mei.

Pericolul care pândeste cadrul didactic este intrarea în rutină. Axarea pe o singură perspectivă – cea personală, ignorarea noutăților care apar în domeniu, concentrarea pe arie restrânsă a cunoștințelor, opacitatea sunt doar câteva dintre amenințările la adresa procesului de învățământ.

Trăim într-o societate în criză și în perpetuă schimbare, iar una dintre trăsăturile ei de bază este transformarea continuă. Ritmul aproape infernal este resimțit și foarte greu de ignorat. E firesc să fim și noi, educatorii, bombardați cu fel de fel de soluții miraculoase la problemele pe care le întâlnim. Conștienți că panaceul nu există, trebuie să primeze interesul acordat elevului, prin abordarea unor strategii optime.

Actul educativ trebuie să aibă ca punct de plecare potențialul copilului, să-i încurajeze dezvoltarea prin formarea unei personalități care să răspundă mutațiilor permanente ale societății. Dezvoltarea creativității înseamnă, prin urmare, mai mult decât o modă. Se referă la adaptarea în contexte multiple, la regăsirea și revalorizarea valorilor care ne definesc individualitatea fiecăruia dintre noi.

Un aspect deosebit de important, în strânsă legătură cu factorii de personalitate, îl reprezintă ambianța educațională. Atmosfera de cooperare, de colaborare între elevi, între învățător și elevi, stimularea competiției oneste și recunoașterea meritelor, munca în echipă duce la stimularea creativității. Elevii au libertatea să comunice și să se sprijine reciproc pentru a găsi soluții; își exersează capacitățile creatoare; își expun atitudinile față de problemă ce se dezbate; se creează un climat de încredere și exprimare deschisă fără reținere; divergența de opinii se rezolvă pașnic.

Elevii vor fi stimulați să lucreze, să emită idei noi, să perfecționeze ideile altora, să orienteze idei în direcții noi, să știe că li se cere să fie creativi. Profesorul are obligația de a menține trăsăturile de originalitate specifice fiecărui copil, ca prin intervenția sa să nu le înăbușe, ci să le mențină și încurajeze. În acest sens, mi s-a părut elocvent, cazul unui profesor care i se adresează unui elev care își construia lucrarea în stilul propriu: *Ia-te după desenul colegei tale!*

În afara activităților desfășurate în clasă, cele extra didactice și extrașcolare pot avea un rol important, prin funcția lor stimulativă, formativă pentru creativitatea elevilor. Participarea copilului la activitățile din cadrul cercurilor științifice și practico-aplicative, în colective de cercetare și creație reprezintă direcții în dezvoltarea creativității. Pe teme de creație artistică, culturale, taberele școlare de creație, grupurile creative sunt deosebit de importante în stimularea și educarea a creativității.

Potențialul creativ cunoaște o dinamică specifică de-a lungul dezvoltării ontogenetice și îmbracă nuanțe individuale de la o persoană la alta. Cunoașterea lui reprezintă o condiție indispensabilă pentru organizarea întregului demers educativ. Personalitatea elevului creativ nu corespunde imaginii despre adultul creativ și nici nu se identifică cu profilul elevului creativ din alte societăți sau medii culturale.

Primul factor în ceea ce ar părea nebuloasa creativității – mă refer la multitudinea aspectelor pe care o implică – este conștientizarea rolului cadrului didactic în dezvoltarea creativității elevilor.

Învățământul românesc se confruntă cu o mulțime de probleme: de la generalizata lipsă de viziune asupra sistemului, în general, nota tradițională, predominant teoretizantă, supraîncărcare informațională, atenția din ce în ce mai scăzută acordată formării viitorilor profesori. Un factor esențial în cultivarea creativității în școală este profesorul: prin creativitatea sa vă determina creativitatea elevilor. Prin personalitatea sa, cunoștințele generale și specifice pe care le posedă, profesorul trebuie să fie capabil să înfăptuiască acest deziderat.

Absența personalității creative a profesorului, deschise spre nou, orientate spre cunoaștere, autocunoaștere și dezvoltare permanentă nu poate decât să inhibe potențialul creativ al elevului. Și mai gravă este lipsa, nu doar a cunoștințelor de ordin pedagogic-metodologic, ci însăși lipsa informațiilor de specialitate, în disciplina pe care profesorul o predă, și, bineînțeles, de lipsa „culturii generale”.

Jocul copilului de clasă pregătitoare

*Prof. inv. primar Adina Leureanu
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Jocul este un proces interdisciplinar care încurajează toate tipurile de inteligență, conform teoriei inteligențelor multiple a lui A. Gardner (1983): lingvistică, muzicală, logico-matematică, spațială, corporal chinestezică, personală și socială.

În cazul clasei pregătitoare, consider că jocul este singura atmosferă în care copilul respiră și în consecință, acționează. La această vârstă, trebuie să insistăm în a înzestra copiii cu anumite cunoștințe de bază, dar să îi și obișnuim să le însușească, trezindu-le dorința de a le aprofunda cât mai bine.

În jocul „Familia mea”, copilul interpretează rolurile membrilor familiei așa cum îi știe și cum au relaționat cu el, utilizând chiar expresiile folosite de părinți, imitând atitudinea acestora față de el sau față de cei din mediul apropiat. Prelucreează viața reală după bunul lui plac, improvizează atitudinea contrară realității, schimbând cursul acțiunilor după viziunea sa și în final, ajungând chiar

să își aleagă diferite tipare în legătură cu tatăl, mama sau frații/surorile. Astfel operează pe plan mental cu experiența pe care o dobândește în fiecare zi.

Așadar, J. Piaget acordă o mare atenție „imitației”, factor ce constituie o etapă importantă a jocului. De exemplu, fetițele consultă păpușa așa cum doamna doctor a consultat-o la rândul ei, întrebând-o: „Ce te doare? E rece?”, „Deschide gurița!”, sau „Nu mai mânca înghețată pentru că o să faci roșu în gât” - toate aceste comportamente fiind rezultatul experienței lor de viață, pe care au transpus-o într-un joc, constituind o sursă de informație despre copil și mediul în care trăiește.

Toți copiii au nevoie de timp zilnic pentru joc, de obiectele și de spațiul corespunzător, necesare inițierii și dezvoltării jocului. Pentru aceasta, adulții trebuie să acorde o importanță deosebită cu ce se joacă, cu cine se joacă și ce se joacă, fiind stimulați prin crearea unui spațiu educațional care să le dezvolte gândirea, imaginația, dorința de explorare.

Ei joacă, stabilesc și respectă reguli. Copilăria nu poate exista fără râsete și jocurile sale. Prin joc, copiilor li se dezvoltă inteligența, se dezvoltă. Datorită jocului se afirmă, râd, sunt fericiți, se cunosc între ei, devin părți ale grupurilor, socializează și își formează autonomia personală.

Jocul este o activitate efectuată de bunăvoie, însoțită de un sentiment de încredere și bucurie. Contribuie în general la dezvoltarea simțului estetic, facilitează procesul de asimilare, fixare și consolidare a cunoștințelor, iar caracterul său formativ, influențează dezvoltarea personalității copilului” (Lăzărescu, I, Jocul și munca – rolul lor în maturizarea psihosocială a copiilor, Revista de pedagogie nr. 8, 1986, p. 8).

În cadrul orei de muzică și mișcare se poate audia un joc muzical interpretat de formații, ca model de cântare frumoasă, omogenă și expresivă spre care să tindă copiii. Se audiază un singur joc muzical, pregătind și valorificând conversația axată pe conținut. Mijloacele audio înlătură monotonia și pot menține vie atenția lor.

Având posibilitatea să audieze un disc (casetă), copilul este atras, i se captează atenția, sensibilitatea, interesul pentru ora de muzică. Pentru că audiția să-și atingă scopul, copiii trebuie pregătiți prin familiarizarea lor cu acel conținut al piesei muzicale ce urmează a fi audiată, realizată tot prin folosirea jocului, acesta revenind să lămurească și să consolideze subiectul. Aceste jocuri vor fi însoțite de mișcare ritmică, pantomimă, conturând chiar mini-secrete.

Astfel de jocuri prin care se inventează situații noi în domeniul muzicii pot fi:

- jocuri cu mișcări impuse, cu mișcări de dans sau cu mișcări libere;
- jocuri pe suport muzical sau fără suport muzical;
- jocuri didactice muzicale care au ca obiectiv însușirea unor probleme din programa școlară;
- jocuri de creație muzicală;
- jocuri muzicale dramatizate.

Activitatea de joc contribuie la dezvoltarea simțului ritmic și al celui melodic, exercitând o puternică influență pozitivă asupra copiilor.

În concluzie, rolul jocului la clasa pregătitoare constă în faptul că facilitează sentimentul de siguranță, încredere, permite copilului să își exprime emoțiile, să-și asume riscuri, să încerce să experimenteze, să descopere lucruri noi, să treacă peste dezamăgiri, nereușite. Jocul nu prezintă noțiunile de corect și greșit, pentru că acesta ne permite să schimbăm/inventăm realități, reguli, personaje!

Sunt dascăl!

*Prof. inv. primar Mariana Lungu
Școala Gimnazială Ruginești*

Ca dascăl – martor și, deopotrivă, implicat în traversarea unei prea lungi perioade istorice de tranziție a sistemului de învățământ românesc, am fost nevoită să-mi reconsider viziunea, strategia și mentalitatea inițială prin care învățământul poate răspunde avalanșei de schimbări din societatea noastră.

În urma schimbărilor care au survenit, impactul cel mai puternic a fost asupra educației: un nou tip de elev, un nou tip de cetățean așteptat de societate, deci o nouă abordare a întregului proces de educație. Ca să mă explic, voi face comparație cu fostul elev, care, cu un univers redus de posibilități în domeniul preocupărilor extrașcolare, putea fi infinit mai ușor de manevrat în procesul învățării. Copilul de astăzi nu mai poate fi dirijat, așa cum era cel dinainte (de fapt cum eram toți înainte). El are acces la nenumărate și neașteptate preocupări care îl pot îndepărta de la învățarea școlară, dacă aceasta nu-l atrage în nici un fel. De asemenea, sistemul închis de dinaintea libertății obținute în 1989, limită și responsabilitatea cadrului didactic în ceea ce privește realizarea elevului său ca viitor cetățean, căci structura societății nu promova lupta competițională, ci elogia cu precădere uniformizarea globală a tuturor cetățenilor.

Prin urmare, personal, consider prioritar să găsesc noi modalități de abordare a activității didactice, care să îi implice efectiv pe copii la propria formare, realizând o cât mai trainică învățare, de care să se folosească în anii viitori.

Participarea activă a elevilor la orice etapă a formării lor nu este însă simplu de realizat și aici voi îndrăzni să reclam mai întâi conservatorismul la care multe dintre cadrele didactice nu pot și nu vor să renunțe, negând cu sinceră convingere eficiența metodelor activ – participative, iar, mai apoi, și dificultățile pe care le ridică aplicarea acestor metode. Pentru a nu lăsa în confuzie, voi preciza că dificultățile care sunt încă piedica folosirii strategiilor activ – implicante pentru elev sunt de două feluri: materiale - costul materialelor trebuie suportat de obicei de cadru didactic și conjuncturale – impun o foarte precisă coordonare, altfel se creează dezordine, gălăgie, impresie de indisciplină - situații care atrag după sine respingerea folosirii lor de către dascăli.

Personal nu mă pot mândri nici eu că am acceptat folosirea învățării active foarte ușor, mă număr însă printre cei care au experimentat mai târziu și au acceptat eficiența lor, ca urmare a rezultatelor care m-au surprins prin efectul benefic produs.

Dintre metodele pe care le-am folosit frecvent sunt cele în care procesul de învățare are loc în grup, deoarece învățarea împreună cu alții este stimulativă. Odată ce au învățat să coopereze între ei (pentru că și atitudinea de a-i accepta pe ceilalți ca egali este destul de complicat de indus copiilor, având în vedere că individualismul și chiar egoismul este, la această vârstă foarte accentuat), participarea la procesul învățării devine motivantă în primul rând datorită impresiei de activitate liberă, lipsită de presiunea responsabilității personale. În vederea realizării unei sarcini de grup, copiii colaborează reciproc, ideile proprii pot fi modificate în lumina noilor experiențe, elevul simțindu-se apreciat și important pentru grup. Enumăr metodele pe care le-am aplicat ca lucru interactiv de grup: Braistormingul, Explozia stelară, metoda R.A.I., metoda predării-învățării reciproce, învățarea dramatizată, metoda învățării pe grupe mici (având în vedere efectivul mic al clasei, deseori apelez la împărțirea în grupe de trei elevi), metoda ciorchinelui, metoda „copacul ideilor”, „Turul galeriei”, metoda cubului și am încercat să abordez și metoda sinecticii, cu rezultate încurajatoare.

Aceste metode sunt accesibile elevilor de clasa a II-a și le-am desfășurat la limba și literatura română, la matematică, la cunoașterea mediului, la opționalul clasei și chiar la educație

plastică în însușirea cunoștințelor teoretice. Prin urmare aria de aplicabilitate poate cuprinde aproape orice disciplină de studiu și odată însușit traseul desfășurării metodei, dispare și efectul de dezordine deranjant. De asemenea, obținerea de performanțe într-un mod plăcut și lipsit de stresul responsabilității individuale i-a determinat pe elevi să respecte condițiile de disciplină în dorința de a repeta experiențele trăite. Aduug însă că, responsabilitatea individuală nu a fost eludată prin acest tip de activități, ci, dimpotrivă, a fost asumată de către elevi pe măsură ce conștientizau că orice contribuție a lor contează și este apreciată și de către colegi și de către învățător. Nu voi face însă uz de idealism în exces, spunând că nu au fost și cazuri de eșec, au fost destule de situații de invidie între copii, tendința unora de a-și apăra poziția, respingându-i pe ceilalți a făcut deseori obiectul regândirii scenariului aplicării metodelor, a formării grupelor, a distribuirii sarcinilor, a modului de apreciere și corectare, chiar a evaluării propriu-zise.

Deși am făcut pledoarie pentru folosirea cât mai intensă a metodelor active, susțin cu convingere că folosirea metodelor tradiționale nu trebuie eliminată niciodată, ele fiind în continuare baza cea mai solidă în orice strategie, scenariu sau activitate de învățare școlară. Ele trebuie combinate cu folosirea celor active printre altele și pentru a evita monotonia sau lipsă de interes a elevilor. De fapt, lipsa de interes a elevului de azi este tot mai des reclamată de dascăli ca fiind principala cauză a scăderii randamentului școlar, iar lipsa de interes sau plictiseala este strâns legată de lipsa animației dintr-o oră. Am putut observa că elevii sunt altfel antrenați în orele în care folosesc și metode active și se implică cu mai mult interes, lucrează motivat. De asemenea, metodele interactive asigură elevilor condiții optime să se afirme atât individual, cât și în echipă. Spre exemplu, unii elevi cu dificultăți de învățare, care au fost mai reținuți, au reușit să fie mai stăpâni pe ei, au prins curaj să-și exprime propriile idei, să le compare cu ale celorlalți colegi de grup, să fie dispuși să învețe unii de la alții fără să se critice sau să-și subaprecieze capacitățile, cu alte cuvinte să se integreze în colectivitate și să se simtă utili și responsabili în cadrul grupului.

În încheiere aș adăuga că singura modalitate de a aprecia cu adevărat necesitatea folosirii acestor metode ar fi să fim pentru o zi în locul elevilor noștri la orele pe care le ținem noi și să descoperim singuri câte din lecțiile pe care le facem nu ne plac, ne obosesc peste măsură, nu le înțelegem rostul, nu ne place să fim numai executați, ne e ciudă pe învățător/învățătoare și atunci am realiza cât de importante sunt aceste noi abordări ale învățământului. Și cum asta nu e posibil, recomand să se discute cu un fost elev la modul sincer și se va vedea că multe din cele făcute de noi au rămas fără nici un ecou acolo unde eram siguri că am creat o simfonie...

Calitate și respect!

*Prof. înv. primar Camelia Maftei
Școala Gimnazială „Scarlat Longhin” Dofteana*

Învățământul românesc a fost și este un învățământ de calitate, recunoscut de-a lungul anilor prin rezultatele obținute din confruntările internaționale, când elevii români au ocupat locuri fruntașe.

Totdeauna am pus COPILUL mai presus de orice, un boboc pe care trebuie să-l transformăm în floare pentru a-i culege roadele mai târziu. Pentru ca toți elevii să învețe, să aibă acele abilități de a deveni oameni în viitor, nu dormim ore în pregătirea lecțiilor. Fără a ne gândi la recompense materiale desfășurăm ore de meditații cu elevii cu rămăneri în urmă la învățătură, alocăm timp participării elevilor la concursuri. Atunci, ca și acum, ne mulțumim, majoritatea dintre noi, cu satisfacția suflătească a împlinirii spirituale, păstrându-ne astfel demnitatea de DASCĂL, de OM, respectul din parte părinților și din partea tuturor factorilor educaționali.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Cât de minunat poate fi când, trecând pe stradă, ți se spune „Bună ziua, doamna învățătoare!”, să ți se mulțumească pentru munca depusă cândva, să te respecte și să mândrească că a fost elevul său eleva ta!

Societatea a evoluat și dascălul nu mai este cel care era „înțeleptul satului”. Copilul va rămâne copil, indiferent de nivelul de dezvoltare al societății. Televizorul și calculatorul prezintă informații care nu pot fi înțelese de mici școlari. În misiunea dascălului revine sarcina de a le explica, la nivelul lor de înțelegere, în condițiile în care mulți părinți nu au timp de copilul lor, sunt mai mult preocupați de viața de zi cu zi, de afacerile lor. Calitatea unei familii, indiferent de nivelul studiilor, nu mai este preocupată de formarea și dezvoltarea copilului, care să mai lase deoparte afacerile și să răspundă „De ce? – urilor” formulate de aceștia. În schimb dascălul așteaptă măcar respect din partea acestora.

Prin calitățile sale: dragostea pentru copii, capacitatea de empatie, delicatețe sufletească, măiestria și tactul pedagogic, stăpânirea de sine, pasiune pentru profesia aleasă și vastele cunoștințe pe care deține asigură eficiența educației în timpul actului didactic. Acceptarea diversității în clasă și adoptarea unui stil democratic conduc la formarea unui climat favorabil. Copii așteaptă de la învățător: blândețea, să fie corecți, să-i trateze ca pe niște oameni mari, să-i facă să fie apropiați de el, să fie cel mai apropiat prieten.

Mi-e dor de lecțiile învățătoarei mele care era foarte exigentă, dar obiectivă, de diriginții mei care ne-au respectat și ne-au insuflat respectul, de toți profesorii de la care am avut ce învăța.

De la toți am învățat să tratez copii de la egal la egal, să fiu obiectivă, să colaborez cu toți factorii implicați în procesul de învățământ, dar menținându-mi demnitatea.

Respect pentru colegii care au desfășurat și mai desfășurați învățământ de calitate!

A fi sau a nu fi învățător?

*Înv. Ana-Maria Marin
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Cariera didactică nu este „o manta de vreme rea”, o urmezi numai dacă îți place, dacă ai vocație, nu doar atunci când viața te refuză în alte locuri.

Sunt învățătoare de 17 de ani și am ajuns ce sunt datorită dascălilor pe care i-am avut. Mulți m-au întrebat de ce mi-am ales această meserie. Nu cred că aș fi putut să fac altceva. Din copilărie am visat că voi fi învățătoare. De ce? Pentru că mi-am iubit învățătorul. Îmi plăcea să fac ce făcea dumnealui, cum se purta, cum vorbea, cum râdea. Era totul pentru mine. Mai târziu dragostea pentru copii m-a făcut să-mi iubesc profesia. Sunt convinsă că altceva nu aș fi putut face mai bine.

A fi dascăl este o artă. Adevărații dascăli sunt cei care reușesc să te facă să-i iubești pe ei, dar și materia predată de ei. Educatorul are o misiune grea, dar și frumoasă: formarea unor personalități autonome care să se poată integra în societate, cu capacități de gândire critică și creativă, cu un profil moral demn de urmat și cu o înaltă profesionalitate.

„Meseria de profesor este o mare și frumoasă profesiune, care nu seamănă cu nici o alta, o meserie care nu se părăsește seara odată cu hainele de lucru. O meserie aspră și plăcută, umilă și mândră, exigentă și liberă, o meserie în care mediocritatea nu este permisă, unde pregătirea excepțională este abia satisfăcătoare, o meserie care epuizează și înviorează, care te dispersează și exaltă, o meserie în care a ști nu înseamnă nimic fără emoție, în care dragostea e sterilă fără forța spirituală, o meserie când apăsătoare, când implacabilă, ingrată și plină de farmec”.

Mulți cred că a fi dascăl înseamnă doar a prezenta informații în fața învățăceilor, a evalua nivelul acestora și a realiza un clasament pe baza notelor. Această meserie este mult mai profundă, solicită calități speciale. Cei care doresc să urmeze o carieră didactică trebuie să gândească foarte bine înainte de a face acest pas. Trebuie să fie conștienți de importanța profesiei, pentru că a fi profesor înseamnă să te dedici celor pe care îi educi, să le oferi dragostea și respectul tău, să ai sentimente pozitive față de ei. Ești răspunzător în fața lor, a părinților și a societății de felul în care le influențezi viața.

Învățătorul nu uită niciodată să zâmbească, să lase la ușa clasei toate problemele personale și să fie un exemplu pentru elevii săi. Dacă zâmbești, zâmbetul ți se va întoarce mai mereu. Am învățat în toți anii de activitate că cea mai mare comoară ce-o avem de descoperit este mintea. Ceea ce faci pentru tine moare odată cu tine, ceea ce faci pentru alții vă fi nemuritor.

Rămâneți aceiași oameni simpli, îndrumați copiii pe drumul cel bun și veți rămâne nemuritori!

Zâmbiți, vă rog! Ați făcut cea mai bună alegere!

Violența în locul în care copilul ar trebui să devină om!

Prof. învă. primar Irina Merlușcă

Școala Gimnazială „Costachi S. Ciocan” Comănești

Fără îndoială, una dintre temele recurente ale societăților contemporane, este violența umană. Preocuparea pentru manifestările de violență, dilemele privind creșterea criminalității și a cauzelor ei, strategiile de prevenire și combatere a acestor fenomene reprezintă subiecte de reflecție pentru lideri de opinie, politicieni, jurnaliști și, mai ales, pentru cercetători din diferite domenii ale științelor sociale.

Rădăcina latină a cuvântului violență este vis, care înseamnă „forță” și trimite la ideea de putere, de dominație, de utilizare a superiorității violenței împotriva celui alt. Violența este o realitate schimbătoare, adesea insesizabilă. O problemă viu discutată este dacă agresivitatea constituie o trăsătură înăscută sau una dobândită. Altfel spus, un individ este agresiv din naștere sau devine astfel prin forța împrejurărilor. Pentru Sigmund Freud, agresivitatea e o forță endogenă, pulsională, înăscută. Agresivitatea este deci un instinct. Făcând o distincție între două categorii de instincte, instinctul vieții (Eros) și instinctul morții (Thanatos), Freud include agresivitatea în instinctul morții, care este responsabil de conduitele distructive ale individului, ale elevului. În mod tradițional, școala este locul de producere și transmitere a cunoașterii, de formare a competențelor cognitive, de înțelegere a sensului vieții și a lumii care ne înconjoară, de înțelegere a raporturilor cu ceilalți și cu noi înșine. În acest context, a vorbi despre violență acolo unde ne așteptăm să găsim cele mai bune condiții pentru formarea și dezvoltarea armonioasă a personalității poate părea un fapt cel puțin neverosimil. În ultimii ani, violența în rândul minorilor a constituit subiectul a numeroase dezbateri mediatice. Cauzele creșterii violenței în rândul lor în școală sunt: influența mass-mediei; influența mediului în afara școlii; influența negativă datorată divorțului părinților.

Cauzele violenței în mediul școlar

Violența școlară este asociată, în general, cu zonele urbane dificile, cu periferiile, acolo unde sărăcia este la ea acasă. De aceea, atunci când se vorbește despre violență în școală se consideră drept surse defavorizante anumiți factori exteriori ai școlii: mediul familial, mediul social, ca și unii factori ce țin de individ, de personalitatea lui.

Mediul familial reprezintă, credem, cea mai importantă sursă a agresivității elevilor. Mulți dintre copiii care prezintă un profil agresiv provin din familii dezorganizate; ei au experiența divorțului

părinților și trăiesc în familii monoparentale. Echilibrul familial este perturbat și de criza locurilor de muncă, de șomajul ce-i atinge pe foarte mulți părinți. Părinții sunt confrunțați cu numeroase dificultăți materiale, dar și psihologice, pentru că au sentimentul devalorizării, al eșecului. În aceste condiții, ei nu mai sunt sau sunt puțin disponibili pentru copiii lor. Pe acest fundal apar probleme familiale foarte grave, care-i afectează profund pe copii: violența intrafamilială, consumul de alcool, abuzarea copiilor, neglijența, la care se adaugă și importante carențe educaționale – lipsa de dialog, de afecțiune, inconstanța în cerințele formulate față de copil, utilizarea mijloacelor violente de sancționare a copilului.

Mediul social conține, la rândul său, numeroase surse de influență de natură să inducă, să stimuleze și să întrețină violența școlară: situația economică, slăbiciunea mecanismelor de control social, inegalitățile sociale, criza valorilor morale, mass-media, unele disfuncționalități la nivelul factorilor responsabili cu educația tinerilor, lipsa de cooperare a instituțiilor implicate în educație. Conjunctura economică și socială provoacă anumite confuzii în rândul tinerilor, care încep să se îndoiască de eficacitatea școlii, de utilitatea științei. Și aceasta cu atât mai mult cu cât ei constată că școala nu le asigură inserția profesională. Un mediu social în criză (criza locurilor de muncă, criza familiei, criza valorilor) afectează profund dezvoltarea personalității copilului. Trăsăturile de personalitate ale elevului sunt și ele într-o strânsă corelație cu comportamentele violente.

Adolescența este o perioadă de transformări profunde pe plan fizic, psihic și social. Schimbările fizice care încep la pubertate sunt adesea foarte brutale și adolescenții le trăiesc ca pe o veritabilă metamorfoză. O caracteristică importantă este relația pe care adolescentul o stabilește cu propriul corp. Corpul este suportul privilegiat al exprimării personalității și, în aceste condiții, asistăm la excese în privința vestimentației, coafurii, machiajului. Lookul este când o modalitate de afirmare, de impunere a personalității, când o carapace sub care se ascund multe neliniști și temeri. Adeseori, el oscilează între sentimentul de putere, de forță și sentimentul de îndoială, de descurajare, de scădere a stimei de sine. Pentru a se apăra de aceste emoții, adolescenții dezvoltă reacții de provocare, de agresivitate, de opoziție față de părinți și profesori.

În această perioadă atât de dificilă, dialogul părinți-copii și profesori-elevi este absolut necesar. Adolescentul dorește să fie înțeles, are nevoie de dragoste, de securitate afectivă, dar el nu recunoaște și nu exprimă acest lucru. Se poate spune că violența în școală pleacă în primul rând de la un deficit de comunicare.

Fiecare situație cu care se confruntă dascălii este unică din punctul de vedere al cauzelor și al formelor de manifestare. Totuși, e mult mai ușor să alegi ce se potrivește mai bine dintr-o serie de posibilități decât să procedezi la întâmplare prin tatonări succesive, aplicând regulile învățării prin încercare și eroare.

Personalitatea învățătorului (cadrului didactic)

*Prof. înv. primar Marinela-Doina (Monica) Mocanu-Savu
Școala Gimnazială Blăgești*

MOTTO: „Nu există o altă misiune mai nobilă sub soare decât cea de educator.”

Comenius

Succesul în munca instructiv-educativă depinde în cea mai mare măsură de cadrele didactice, de competența și dragostea lor pentru profesie. Nici planurile de învățământ, nici programele școlare, nici manualele, nici baza materială a școlii nu pot avea asupra elevilor o influență care să poată fi comparată cu aceea a cadrului didactic. În țara noastră, elevii învață în școli care au relativ aceeași înzestrare, după anumite manuale, respectând prevederile aceluiași

instrucțiuni date de către organele de învățământ superior. Dacă unii își însușesc cunoștințe, priceperi și deprinderi mai temeinice decât alții, dacă unii sunt bine pregătiți pentru viață și posedă la un nivel mai ridicat calitățile de voință și de caracter cerute de societatea noastră, toate acestea se datoresc activității cadrului didactic, influenței pe care a exercitat-o personalitatea lui asupra elevilor. Învățătorul rămâne, pe mai departe în ierarhia valorilor – personalitatea care deschide copilului orizontul cunoașterii.

Pedagogi celebri, psihologi și literați aduc omagii, alese sentimente de recunoaștere și mulțumire pentru strădania, onestitatea și conduita dascălului de ieri și de azi.

Figurile luminoase ale unor dascăli din trecut au fost evocate cu căldură de marii noștri clasici. Amintim duioșia și evlavia marelui Creangă pentru venerabilul său educator Bădiță Vasile, I. L. Caragiale asupra mentorului său Basil Drăgușescu, patetismul cu care Mihail Sadoveanu evoca pe dascălul său Domnu Trandafir: „Ca dânsul poate au mai fost mulți și totuși dragă prietene, când te gândești bine au fost niște apostoli, care au îndurat sărăcie și batjocură, care au trecut printr-un vifor de nemulțumiri și vorbe rele, care totuși au izbutit să-și îndeplinească cu bine menire”.

Situația învățătorului în clasă este aceea de lider formal. Această poziție este determinată de cel puțin câțiva indicatori: statusul de adult, cuantumul de cunoștințe, experiența socială, capacitatea de a organiza și conduce colectivul de elevi. Nu mai puțin importantă este și autoritatea cu care este investit, rezultând din funcțiile sale în organizarea (reorganizarea) și desfășurarea activității grupului școlar în relația cu părinții și, pe un plan mai larg, cu comunitatea socială.

Într-o cercetare realizată în cadrul unei școli s-a procedat în felul următor: s-au ales ca eșantion elevii claselor a IV-a (93 elevi chestionați); s-a solicitat subiecților să aleagă trei trăsături de personalitate (dintr-o listă de 14), necesare pentru a fi cineva un bun învățător.

Lista de calități a chestionarului a fost următoarea:

- să se facă înțeles când explică lecția;
- să fie inteligent;
- să-i pese dacă am înțeles lecția, sau nu;
- să aibă experiență didactică;
- să fie autoritar;
- să muncească la clasă cu pasiune, cu dăruire;
- să-mi poată răspundă la orice întrebare;
- să mă solicite cât mai mult în timpul lecțiilor;
- să aibă încredere în elevi;
- să aibă sensibilitate afectivă;
- să fie serios, sobru;
- să aibă simțul umorului;
- să ne vorbească frumos;
- să fie indulgent.

În urma prelucrării datelor, clasamentul general al calităților unui învățător a fost următorul:

- pasiune în muncă;
- interes pentru dezvoltarea capacității intelectuale a elevilor;
- competență în disciplinele predate;
- inteligență;
- autoritatea;
- simțul umorului;
- încrederea în elevi.

Ponderi semnificative au mai avut experiența didactică și afectivitatea, iar indulgența s-a clasat pe ultimul loc.

Aceste opțiuni reflectă spiritul generos și deschis al elevilor, exigența și autoexigența ce-i caracterizează. Cele mai importante calități apreciate de elevi sunt modalități acționale, comportamente cerute de activitatea instructiv-educativă desfășurată de învățător. Ele exprimă aprecierea deosebită a elevilor pentru implicarea deplină a învățătorului în activitatea desfășurată (pasiunea în muncă) și față de rezultatele acestei activități (dezvoltarea capacității intelectuale a elevilor), calități asociate competenței profesionale, inteligenței, autorității, simțului umorului și încrederii în elevi.

Rezultatele cercetării confirmă importanța fundamentală a funcției sociale îndeplinite de învățător în școală, în pregătirea pentru viață și activitatea socială a cetățeanului de mâine.

Copiii și creativitatea

*Prof. înv. primar Carmen-Lucia Moisă
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Primele cuvinte care îmi vin în minte atunci când mă gândesc la creativitate sunt „libertate” și „joc”. Așa că vă propun să ne jucăm cu acest concep că și cum ar fi prima oară când îl auzim. Cum altfel putem înțelege creativitatea dacă nu prin joc? Pentru că indiferent cât am citi despre creativitate sau idei creative, doar prin experimentarea directă descoperim ce poate însemna pentru noi. Creativitatea este acel „Aha!” care ne permite să rezolvăm o problemă ce pare fără ieșire sau să vedem o latură a situației, complet diferită. Este o emoție pozitivă, un concept nou, un rezultat surprinzător. Iar când este vorba de creativitatea copiilor, atunci e momentul să închidem cărțile, să oprim ce facem și să-i privim. De cele mai multe ori vedem bucurie și plăcere pe chipurile lor, exprimate foarte clar prin zâmbete și gesturi deschise.

Este foarte ușor de aflat starea copilului din modul în care se joacă și din răspunsurile emoționale pe care le are în timpul jocului. În aceste momente putem observa creativitatea expresivă, forma fundamentală, ce se manifestă spontan în comportamentul, mimică, gesturi, vorbire sau activități, în special ale copiilor. Copiii dintr-un mediu afectuos și securizat sunt experți în creativitatea expresivă, spontană și asta pentru că ei își asumă riscul de a fi diferiți, de a greși, de a fi curioși. Mai mult decât orice, sunt complet absorbiți de activitate, captivați de ceea ce fac, fără a se întreba dacă este bine sau rău.

Picasso spunea că „Toți copiii sunt născuți artiști!” Oare așa este, toți putem fi artiști? Fie că este adevărată afirmația, fie că suntem sau nu de acord cu ea, cred că mai importantă este provocarea din spatele acestor cuvinte, ca părintele și educatorul să descopere împreună cu copilul creativitatea. Când vorbim despre creativitate, majoritate dintre noi ne gândim în primul rând la domeniul artistic: pictură, literatură, muzică, dans. Când spunem imaginație, visare, fantezie, gândul ne zboară mai ales la perioada copilăriei. Fiind un termen foarte cunoscut fiecare dintre noi știm câte ceva despre creativitate. Artiștii, oamenii de știință, profesorii, toți ne-am format o imagine despre ce înseamnă să fii creativ.

Produsele creative sunt roadele procesului de creație. Pentru ca un produs să fie considerat o creație trebuie să fie original, valoros, să aducă ceva nou să fie utilă, adică să aibă un scop și să îndeplinească o nevoie a cuiva. Când evaluăm creațiile copiilor trebuie să aplicăm aceste condiții nu produselor în sine, cât mai ales ideii care a stat la baza producerii acestora.

Creativitatea poate fi văzută nu numai ca o trăsătură de personalitate ci și ca un mod de a gândi. Avem nevoie de ea mai ales în situații ambigue, incerte, în care nu există o soluție ușor de

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

găsit, ci trebuie să descoperim singuri ce e cel mai bine să facem. În aceste situații este important să ne gândim la un număr cât mai mare de idei, din care să le putem selecta pe cele mai potrivite.

Dezvoltarea creativității la școlarul mic

*Prof. inv. primar Mihaela Nistor
Școala Gimnazială Nr. 1 Balcani*

Specificul creativității la școlarul mic

Orice face sau orice spune un copil poate fi considerat creativ dacă îndeplinește două criterii. În primul rând, trebuie să fie în mod esențial diferit de tot ce a făcut copilul înainte și de tot ce a văzut sau a auzit. În al doilea rând, nu trebuie să fie numai diferit; trebuie să fie și corect, sau util pentru atingerea unui scop, sau atractiv, sau să aibă un sens oarecare pentru copil.

În rezolvarea problemelor ridicate de noile sarcini ale învățământului, folosirea și dezvoltarea potențialului creativ al școlarului mic constituie atât o valoare rezervă, cât și un reper pentru demersul inventiv spre care este înclinată educația în general.

Deoarece astăzi, la tot mai multe discipline, profesorul face echipă bună cu învățătorul, este util să prezentăm și caracteristici ale sub etapei vârstei școlare mici. Este cert că micuțul neastâmpărat și cu gândul la joacă din clasa I nu mai face echipă cu "savantul" iscoditor din clasa a IV-a, deja pus în fața unor serioase concursuri școlare. Dar eticheta îi cuprinde încă pe amândoi: **VÂRSTA ȘCOLARĂ MICĂ**. Această perioadă este apreciată de unii autori ca fiind un fel sfârșit al copilăriei în care domină particularitățile de vârstă asemănătoare cu cele preșcolare sau că etapa de debut primar al pubertății ori chiar că etapă distinctă a copilăriei.

Intens solicitat de școala care este obligatorie și gratuită în multe țări cu tradiții culturale și chiar în cele din lumea a treia, învățarea devine tipul fundamental de activitate. Aceasta înseamnă că activitatea școlară va solicita intens intelectul și are loc un proces gradat de achiziții de cunoștințe prevăzute în programele școlare și, în consecință, copilului i se vor organiza și dezvolta strategii de învățare, i se va conștientiza rolul atenției și repetiției, își va forma deprinderi de scris-citit și calcul.

Școala egalizează social accesul la cultură și oferă cunoștințe pe care el nu ar putea să le dobândească singur deoarece interesele, trebuințele și curiozitățile lui nu sunt atât de intense încât să-i mobilizeze toate resursele într-un efort concentrat.

Asimilarea continuă de cunoștințe mereu noi, dar mai ales responsabilitatea față de calitatea asimilării lor, situații de colaborare și competiție, responsabilitatea și disciplina față de muncă, caracterul evident al regulilor implicate în viața școlară, creează sentimente sociale și lărgesc viața interioară a copilului. Procesul de adaptare se intensifică și se concentrează pe atenția față de un nou adult și nu se mai limitează la părinți. Învățătorul începe să joace un rol de prim ordin în viața copilului. Pentru copil el este reprezentantul marii societăți, al idealurilor și aspirațiilor sale.

A considera creativ ca fiind atributul anumitor persoane este din punct de vedere al științei psihicului o eroare fundamentală. Este de ajuns să privim un copil și vom constata că, de fapt, el nu descoperă lumea ci o recrează.

Jocurile copilăriei sunt primele „capodopere”, îmbină fantasticul și realul cu naturalețea de Care sunt capabili doar prea puțini dintre adulții care se considera artiști. De asemenea, nenumărați copii prezintă înclinații artistice sau tehnice. Ce se întâmplă oare peste ani, de ce se petrece fenomenul de „pierdere a talentelor”? În sens pavlovian, putem spune că se realizează o „inhibiție a reflexului creator”. Copilul prezintă din ce în ce mai puțin elan creator. Devine din ce în ce mai conformist.

Conceptul de creativitate admite o mare contribuție a factorilor de mediu și de educație în

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Formarea creativă a fiecărui individ uman.

„Învățătorul, scria Gheorghe Asachi, exercită o profesie și nicidecum o meserie. Funcțiile Sale sunt cu totul intelectuale, cu totul morale, în relațiile întotdeauna sociale”.

Școala mea... o școală a bucuriei!

Prof. înv. primar Mariana Olteanu
Colegiul Tehnic „Dimitrie Ghika” Comănești, Bacău

Școala mea este o clădire micuță, modestă, cu patru săli de clasă.

Prima sală de clasă are multe amintiri frumoase din perioada când eram școlăriță. Pentru mine, **doamna învățătoare** era ca un înger care m-a învățat să cred în veșnicie, să văd întotdeauna lumina vie la orizont, să împart bucuriile cu ceilalți, să alung tristețea și durerea cu o floare. Aici am învățat să iubesc oamenii, să respect, să fiu corectă și sinceră. Am trăit clipe fericite, căci alături de mine erau cei dragi: tata, mama, sora, prietenii. Trecerea timpului nu a șters amintirile legate de domnii profesori care au fost pentru mine adevărate modele.

A doua sală de clasă cuprinde anii din **Liceul Pedagogic**, ani plini de amintiri ce îmi trezesc nostalgie. Dascălii mei au contribuit la formarea mea ca om, apoi ca dascăl. Îmi amintesc cu mult drag de profesorii care mi-au influențat viitorul, a căror forță și profunzime a gândirii am descoperit-o în timp, care m-au învățat valoarea binelui, ce înseamnă să nu faci compromisuri, să lupți mereu cu tine însuși. Ei mi-au dat curaj, încredere și dorința de a nu renunța, iar faptul că am reușit pe drumul spinos al vieții e cel mai important lucru pe care li-l datorez. Am fost o norocoasă deoarece am avut în jur colege minunate. Am învățat că nu trebuie să le uit, am învățat să-mi fac timp să le adresez urări cu ocazia diferitelor evenimente și am învățat că revederea este atât de minunată!

Primul an din cariera de dascăl a început în a treia sală de clasă - **Școala Specială**. Aici am înțeles că am o mare responsabilitate, am învățat că nu trebuie să uit niciodată că și eu am fost copil. Am învățat să lucrez în echipă, am învățat să mă bucur împreună cu colegele de reușitele muncii noastre.

Anii au trecut... Fiecare amintire își are cântecul ei, fiecare cântec își are amintirea lui. Îmi face o deosebită plăcere să scriu despre a patra sală de clasă – **Colegiul Tehnic „Dimitrie Ghika”**, unde îmi desfășor activitatea de 31 de ani. Aici mi-am dat seama că nu puteam fi altceva decât învățătoare. Am învățat să intru în jocul elevilor, am învățat să iert, am învățat că trebuie să ofer mai mult decât să primesc. Când mă gândesc la generațiile de elevi pe care le-am modelat îmi dau seama că nu am trăit degeaba și că am dat valoare trecerii lor prin această viață. Am învățat atâtea de la voi, oameni – **elevi, părinți, colegi, directori!**

Am învățat să dau valoare lucrurilor, nu pentru ceea ce ele reprezintă, ci mai curând pentru ceea ce semnifică; că nu trebuie să încetez a iubi când îmbătrânesc; am învățat că nu e bine să trăiesc pe vârful muntelui, pentru că nu aș ști că adevărata fericire constă în felul cum urc până acolo. Am învățat că nu am dreptul să privesc de sus un semen de-al meu, decât atunci când trebuie să îl ajut să se ridice. Întotdeauna am spus ceea ce am simțit și am făcut ceea ce am gândit.

Există întotdeauna un „**măine**” și viața ne dă o altă oportunitate de a face lucrurile bine, dar am învățat că ziua de mâine nu este asigurată nimănui, tânăr sau bătrân. De aceea am învățat să-mi fac timp pentru un surâs, o încurajare, o urare, un mulțumesc. Am învățat să arăt elevilor mei cât de mult înseamnă ei pentru mine!

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Am învățat să am curajul să spun **NU** și să spun **DA**; am învățat să urc când alții poate doreau să cobor, am învățat să râd când inima-mi plângea, am învățat să fiu caldă și răbdătoare, chiar dacă afară ninge și era ger.

Sunt atâtea lucruri pe care le-am putut învăța de la voi - **elevii mei, profesori, colegi, directori!** Pentru toate acestea **VĂ MULȚUMESC!**

Cuvintele mele sunt prea puține și orice limbă este săracă în cuvinte ca să exprime aprecierea pentru **ȘCOALA MEA**, micuță, modestă și... doar cu patru săli de clasă!

Sunt fericită că sunt învățătoare! A fi dascăl, pentru mine, este o profesie de suflet. Mă consider cel mai norocos om. De ce? Pentru că doamna mea învățătoare trăiește și locuiește vizavi de școală unde îmi desfășor activitatea. De la dânsa am învățat că cine își alege meseria de învățător, în primul rând trebuie să iubească copiii, să dea dovadă de iscusință, de talent, răbdare și multă, multă dăruire. Învățătoarea mea va rămâne mereu o oază de liniște și pace sufletească, de bunătate, blândețe și gingășie. Va fi mereu izvorul nesecat de sfaturi bune și gânduri frumoase din care mi-am potolit setea de adevăr și puritate.

*Pentru-acel ieri eu o iubesc,
Iar pentru azi îi mulțumesc.
Și pentru mâine îi doresc
Ca și pentru azi și pentru ieri
Înflorite și calde primăveri!*

*Și-n semn de **RECUNOȘȚINȚĂ** mare,
Un gest suprem:
Am devenit și eu
ÎNVĂȚĂTOARE!*

Violența în școli

*Prof. învăț primar Lăcrămioara Petrea
Școala Gimnazială „Ciprian Porumbescu” Comănești*

În ultimul deceniu violența în școli a luat amploare, cazurile de violență reprezentând un semnal de alarmă atât pentru cadrele didactice, autorități și părinți cât și pentru societatea românească în ansamblu. Alături de înăsprirea măsurilor legislative de control și implementarea celor legate de informare, care se dovedesc a fi lente, consider identificarea unor noi alternative de acțiune care ar putea contribui la combaterea acestui fenomen ca fiind un demers necesar și util.

Violența școlară cuprinde orice formă de manifestare a unor comportamente precum:

- violență fizică
- violență verbală și psihologică (amenințare, hărțuire, tachinare)
- comportamente ce intră sub incidența legii (consum sau comercializare de droguri, furt)
- ofensă adusă autorității cadrului didactic.

Violența școlară este rezultatul unor factorii externi cum ar fi:

- factorul individual, factorul familial, factorul social, slăbiciunea mecanismelor de control social, mass-media, lipsa de cooperare a instituțiilor implicate în educația și protecția copiilor.

Violența școlară este și rezultatul unor factori interni, având chiar școala ca sursă de violență.

Violența influențează în mod negativ educația eficientă și poate avea consecințe grave: performanță școlară scăzută, absenteism, anxietate, marginalizare, consum de substanțe psihoactive, delinvență juvenilă.

Cadrele didactice împreună cu psihologul școlar, sprijiniți și de conducerea școlii ar trebui să aibă în vedere întocmirea și aplicarea unor strategii de prevenire și combatere a violenței școlare. În elaborarea acestora trebuie să se țină seamă de soluționarea pacifistă a conflictelor, nediscriminare, tolerantă, respectarea drepturilor copilului, integrare socială, respect și egalitate de șanse.

O soluție eficientă ar putea fi includerea elevilor ca actori principali dar și ca parteneri în toate acțiunile antiviolență. Un pas foarte important ar trebui să se realizeze printr-o colaborare eficientă cu diriginții în cadrul orelor de consiliere și orientare, astfel încât elevii să gestioneze situațiile de criză în care se confruntă cu comportamentele agresive ale celorlalți. Implicarea psihologului poate fi o formă de a transmite anumite comportamente, atitudini și valori care să conducă elevii spre învățarea unor abilități sociale corecte.

Ședințele cu părinții, lectoratele reprezintă doar o parte dintre acțiunile în care psihologul își poate aduce contribuția cu speranța că-i poate determina pe aceștia să își asume propriul rol în procesul de formare a copiilor în spiritul toleranței și al nonviolentei. Părinții pot fi informați cu privire la serviciile pe care psihologul le poate oferi în scopul prevenirii violenței școlare și a îmbunătățirii relației părinte - copil. Acțiunile psihologului nu trebuie să se oprească doar la nivelul elevilor și al părinților, ci să se extindă.

Provocarea de a fi cadru didactic în secolul XXI

Prof. Marius Pinte

Școala Gimnazială Vidra, jud. Vrancea

Profesia de cadru didactic implică o serie de responsabilități, roluri, deziderate, calități, competențe, care o fac să se distingă de multe alte profesii al căror „obiect” al muncii este omul.

Îmi place să cred că noi, dascăli avem iubire pentru copii în special și pentru om în general, dar și talent. „*Spre a crește oameni înainte de orice știință și de orice metodă, trebuie să ai inimă*” spunea Pestalozzi. Dragostea față de copii reprezintă cerința esențială, condiția de nelipsit în asigurarea eficienței, calității și progresului în întregul și complicatul demers instructiv-educativ, în realizarea optimului pedagogic. Reușita și eșecul școlar al elevului, indiferent de mediul de proveniență al acestora sunt asociate în majoritatea cazurilor cu profesionalismul cadrelor didactice. Problematika tactului și măiestriei pedagogice capătă o valoare mult mai mare atunci când în rândul elevilor se găsesc copii cu dificultăți de învățare, iar în școală nu există specialiști.

Așa cum este cunoscut, școala este aceea care trebuie să se adapteze necesităților de instruire și educare a copilului, astfel încât să nu fie depășit de eforturile depuse pentru a se adapta unor cerințe unice și rigide formulate de școală. Profesorul zilelor noastre trebuie să aibă calitatea de a se adapta la nevoile copilului. Legislația din România precizează nevoia de a integra fiecare copil în școala cea mai potrivită pentru el și pe cât posibil în comunitatea din care face parte. În acest context este absolut necesar să se schimbe concepția de proiectare și desfășurare a actului didactic, în care tratarea diferențiată și individuală să ocupe un rol esențial.

O răsturnare de concepție vizează și rolul elevului în clasă. El nu mai poate fi „acel ascultător obligat să spună pe de rost ce a învățat” ci va trebui să se implice direct în activitățile concrete. Dacă valoarea copilului este înțeleasă și potențată, problema lui nu devine o etichetă, ci o provocare la schimbare și acțiune. E important și necesar ca profesorul să știe să creeze un mediu încurajator în clasă. Astfel se va organiza spațiul și locul de activitate al elevilor printr-o aranjare a mobilierului, astfel încât să faciliteze cooperarea, comunicarea și acțiunea în grup, prin care elevii să-și manifeste libertatea de acțiune. Apoi, se creează o atmosferă stimulativă de exprimare liberă a opiniilor și confruntărilor de idei atunci când apar. Pentru aceasta profesorul trebuie să ofere permanent încurajări nonverbale, să trateze elevii ca pe niște adulți, menținând permanent așteptări înalte de la ei, iar mai apoi trebuie să sădească încredere în fiecare dintre ei. Profesorul trebuie să fie permanent disponibil pentru elev, să nu-l eticheteze, să nu-l l umilească niciodată și să mențină permanent un mediu pozitiv, stimulativ pentru educație. O reforma autentică a învățământului este centrată pe autonomie, inteligență, sensibilitate, voință și creativitatea copilului. Elevul trebuie ascultat cu răbdare, lăsat să se exprime liber, să se dezvăluie, să-și manifeste opinia, să acționeze.

Căile și pașii de urmat sunt următoarele: cunoașterea propriilor resurse și a viziunii pe care o avem, acceptarea și promovarea lucrului în echipă, alegerea celei mai bune metode pentru copil vaporizându-i pe fiecare în parte. Înconjurând permanent (oriunde și oricând) într-o ambianță de dragoste, de căldură, de înțelegere și bunătate, de încredere și respect, copiii vor da măsura întregii lor personalități, dobândind cunoștințe, priceperi, deprinderi și atitudini.

Secretul bucuriei educației este dat de darul de a convinge, de a se adresa inimii nu numai minții. Dascălul care se apropie de copii cu iubire și cu simțul dreptății, care îi ascultă cu bunăvoință, care glumește cu ei, care caută să ajute, care le insuflă sentimente morale, este cel cărui autoritate rezistă în timp. Asemenea dascăli își fac simțită influența în întreaga viață ulterioară a copiilor deoarece, educația copiilor, când duce la rezultate bune, n-a fost decât o luptă, iar când nu reușește „durerea nu mai cunoaște margini” spunea Democrit.

În școală trebuie să se formeze elevului capacitatea de a acționa corect în împrejurări foarte variate, împrejurări pe care nu i le poate crea școala, atâta timp cât ea nu reproduce, decât în termeni aproximativi, societatea. De aceea, concluzia mea este că școala trebuie concepută ca un mod de viață socială și nu ca un mediu artificial.

Viitorul educației valorice și mecanismului dezvoltării comportamentului constă de fapt în interiorizarea unor virtuți. Nu trebuie să uităm faptul că viitorul nu există, el urmează să fie construit; viitorul copiilor noștri depinde de modul în care noi ne străduim să-i educăm. Datoria noastră este să ne gândim, cât mai bine posibil ce tip de oameni dorim să fim și în ce stil de viață dorim să trăim și apoi să alegem să acționăm cât mai înțelept posibil.

Bibliografie:

Călin, C. Marin. *Teoria educației. Fundamentarea epistemică și metodologică a acțiunii educative*, București, Editura ALL, 1996;

Vaideanu, George, *UNESCO-50, Noile educații*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1999.

Gândirea pozitivă – premisă a dezvoltării personale

Pintilie Alina-Cecilia

Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești

„Viața este un naufragiu, dar nu trebuie să uităm să cântăm în bărcile noastre de salvare.” (Voltaire)

Încrederea în forțele proprii este condiția esențială a succesului. Mulți oameni sunt anxioși, pentru că suferă de un complex de inferioritate. Din fericire, acesta poate fi depășit prin parcurgerea unor pași siguri pe care oricine îi poate învăța.

Cel mai important dintre aceștia este descoperirea motivului pentru care o persoană este lipsită de putere personală. Dacă un medic caută, dincolo de aparențe, cauza unor boli fizice, așa și noi, oamenii, e important să descoperim cauza lipsei de încredere în forțele proprii. Acest lucru necesită o analiză minuțioasă și timp.

Deși este destul de greu, astăzi, e mai important ca niciodată să gândim pozitiv. Dacă noi nu o facem, cu siguranță, copiii noștri nu au modelul potrivit în preajmă.

Pentru că lipsa de încredere în propria persoană își are originea în copilărie, avem datoria, ca dascăli și părinți, să îi ajutăm pe copiii noștri să se dezvolte personal, apelând la diverse activități de învățare: exerciții de încurajare, activități în grup, dar și practicarea rugăciunii colective, ca mijloc de recăpătare a echilibrului emoțional.

Jocul de rol îi ajută pe copii să socializeze, să-și învingă timiditatea. În cadrul activităților de dezvoltare personală și nu numai, poate fi practicat cu rezultate eficiente.

Exercițiile de încurajare precum: „Urmați-l pe glumeț!”, „Statuile”; „Vine lupul!”; „Mutul și orbul” contribuie la crearea simținătății grupului. Fiecare participant trebuie să respecte anumite reguli, dar și să contribuie la reușita echipei, ceea ce presupune lucrul alături de colegi.

Artele combinate reprezintă activități relaxante (desen, pictură, teatru de umbre etc.) la finalul cărora participanții încearcă sentimente pozitive. Practicate în diverse momente la școală, îi ajută pe elevi să elimine stările de agitație pe care le încearcă adeseori.

Artele vizuale și activitățile practice reprezintă oportunități de manifestare a creativității personale și de grup. Lucrările colective creează coeziunea și sentimentul apartenenței la grup, caracteristică a ființei umane.

Jocurile de mișcare cu ritm creează o atmosferă plăcută, de aceea constituie mijloace eficiente de combatere a plictiselii. Pot fi organizate ca activități alese, în momentele dintre o etapă și alta a lecțiilor și nu numai.

Experimentele facilitează procesul învățării acționale, de aceea trebuie practicate atunci când există oportunități.

Fișele de lucru în echipă stimulează colaborarea și dezvoltarea relațiilor interpersonale. Metodele active stimulează atât gândirea critică, precum și sentimente de împlinire personală. Utilizate cu măsură, în alternanță cu celelalte metode, produc efecte pozitive în structura personalității elevilor.

Pe parcursul anului școlar 2013 - 2014, am desfășurat, printre altele, activități în grup, în cadrul cărora elevii clasei I s-au ajutat reciproc, au încercat sentimente de împlinire personală și socială.

Iată câteva aspecte esențiale din cadrul activităților desfășurate în cadrul proiectului: „Să știi mai multe, să fii mai bun!”:

Rugăciunea la începutul activităților constituie o modalitate eficientă de creare a unei atmosfere calde, propice unei învățări eficiente.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Gândurile pozitive pot fi atrase și prin exerciții de voință, formulate imperativ:

- *Vezi partea plină a paharului! Fiecare acțiune dintre ale tale are și o parte bună.*
- *Privește viitorul în culori calde! Fă-ți proiectele pe termen mediu și respectă fiecare etapă!*
- *Fii vesel! În acest mod, vei elimina stările de stres care te epuizează fizic și psihic. Dacă nu poți, măcar zâmbește! E și acesta un progres în refacerea încrederii.*
- *Retrăiește momentele bune din viață! Vei avea un sentiment de bine.*
- *Nu te victimiza! Nu-ți plânge de milă! Eșecurile fac parte din viață și, cu siguranță, te ajută să devii mai puternic, fără să te lași copleșit de prezent.*
- *Nu fi perfecționist! Încearcă numai să faci lucrurile foarte bine. Dacă vrei să fii perfect, riști să devii nemulțumit de tine și, implicit, nefericit.*
- *Fii activ! În felul acesta, vei deveni o persoană organizată. Munca îți va da satisfacții, cu toată oboseală fizică și psihică pe care o presupune.*
- *Împacă-te cu tine și cu ceea ce ești! Corectează ceea ce se poate, pentru că aceasta îți dă un tonus pozitiv.*
- *Fii sincer cu tine însuși! Acceptă-ți limitele. Asta te va ajuta să te simți bine în pielea ta.*

Toate aceste aserțiuni pot fi transmise și elevilor noștri de câte ori este nevoie, nu neapărat sub această formă, ci însoțite de acțiuni și gesturi care să le dezvolte încrederea în forțele proprii.

Bibliografie

Goleman, Daniel, „Inteligența emoțională”, Curtea Veche Publishing, 2001;

Peale, N. V., „Forța gândirii pozitive”, Editura Curtea Veche, 2010.

Impresii...

Prof. înv. primar Teodora Popa
Școala Gimnazială „Georgeta Mircea Cancicov” Bacău

Motto: „Nimeni nu are dreptul să fure frumosul din sufletul nostru” – Octavian Goga

Din dorința de a ajunge în vârful piramidei, omul contemporan uită normele, regulile și valorile unei societăți sănătoase și luptă în drumul său cu tot ceea ce îl ridică pe culmile succesului. Oare este corect pentru sufletul nostru să cădem atât de mult?

În această lucrare mă voi referi la educația de zi cu zi. Atunci când folosim termenul educație ne ducem cu gândul la cei șapte ani de acasă, la învățătorul zâmbitor și iubitor care ne învață scrisul, cititul, socotitul, ne deschide porțile basmelor, ne însămânțează dorința de reușită, ne formează deprinderile, competențele, aptitudinile și atitudinile necesare integrării în mediul social/cultural.

Din punctul meu de vedere, tot ceea ce am scris mai sus a devenit idealul educațional contemporan. Consider că noi, dascălii trebuie să avem un scop comun, să fim deschiși noului, să fim transparenți, flexibili, indulgenți, exigenți și totodată corecți.

Cadrele didactice întâlnite în drumul meu au confirmat spusele lui John Locke **la naștere sufletul omului este asemănător unei table nescrise** (tabula rasa). Fiecare tablă este scrisă în funcție de particularitățile individuale, psihice și de vârstă ale elevilor. 50% ține de noi profesorii ce le transmitem indivizilor, ce caractere formăm... aici putem spune că reflectăm într-un fel sau altul personalitatea noastră, 25% ține de mediul familial, social și nu în ultimul rând 25% este gena fiecărui subiect în parte.

Obiectivele comune cotidiene ale profesorilor sunt

dorința de a ajuta elevii să devină atrași de învățare.

dezvoltarea motivației intrinsecă.

asigurarea calitativă a procesului instructiv-educativ. Nu se pune accent pe cantitate ci pe calitate.

Aici învățătorul/profesorul răspunde la cele trei întrebări principale CE predau? CÂT predau? CUM predau?

siguranța înțelegerii și însușirii de către indivizi a informațiilor predate.

identificarea soluțiilor eficiente pentru elevii care **crează probleme**. Am îngroșat, deoarece NU există copii problemă, există părinți rigizi care refuză să accepte că fiul/fiica lor este special/ă și că are nevoie de mai multă atenție, și profesori care nu dau șansă acestor elevi.

obținerea unor rezultate școlare tot mai bune. Subliniez la acest obiectiv, că noi cadrele didactice uităm că sufletul și mintea unui copil nu reiese din cupe, premii, diplome ci din nevoile, experiențele, trăirile lui de zi cu zi. **Cine are nevoie mai multă de toate aceste lucruri, elevul său profesorul?**

Cu siguranță multe cadre didactice îmi vor da dreptate, și în același timp multe vor contesta cele scrise.

Am plecat pe acest drum sperând că o să fiu asemeni învățătoarei mele care mi-a deschis prima dată abecedarul, care m-a învățat să socotesc, să am încredere în mine, să-mi spun părerea fără să mă tem că voi fi judecată... au fost profesori de valoare și sunt profesori de valoare. Trebuie doar să mai sunăm din clopoțel, să susținem noul, să construim acea echipă adevărată, sudată care dorește cu adevărat excelența în educație pe toate planurile, atât pentru copii cât și pentru profesori. Cred cu tărie, încerc din răzputeri să nu-mi pierd credințele, valorile cu care dascălii de altădată m-au înzestrat și susțin că omul fără educație este o cauză pierdută în fața universului.

Învățătorul - de la competență profesională la model de perfecțiune umană

Prof. inv. primar Liliana Purice

Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești

Trăim într-o perioadă foarte interesantă din punct de vedere educațional, o perioadă în care învățătorul trebuie să-și acordeze energia în funcție de o mulțime de factori. Marcată de evoluția extraordinară a tehnologiei, vremea aceasta îi solicită celui care are rolul de formator, în speță învățătorului, să se adapteze, poate nu atât ultimelor descoperiri în materie de eficiență pedagogică, cât mai ales curiozității tot mai dezvoltate a copiilor. Că unică soluție, învățătorul are posibilitatea de a-și potrivi stilul așteptărilor, trebuințelor și intereselor elevilor. Și asta pentru că, la școală, instituția care se restructurează tot mai mult, în mod natural, în echipe de elevi și profesori, așadar la școală și în clasă se învață nu atât materie, cât o lecție de viață. În sensul acesta, învățătorul trebuie să exploateze toate resursele posibile astfel încât să stimuleze perspectiva interdisciplinară și să-și învețe elevii cu tehnica muncii în echipă. El își schimbă rolul, în acest mod, detașându-se de utilitatea sa tradițională și implicându-se mai mult în statutul de intermediar al interacțiunii elevilor. Învățătorul planifică și facilitează, sau, așa cum se spune în popor, le „deschide ochii” elevilor către o lume nouă, o lume a interacțiunii și a dialogului. Acesta este marele test al competenței sale pedagogice. Cu cât se acordează mai bine la fiecare univers din clasa sa, și când spun univers mă refer inclusiv la viața elevilor de dincolo de clasă, acesta va impresiona și va atrage de partea sa atenția părinților și copiilor. Iar acest fapt nu va face decât să-l ajute în îndeplinirea obiectivelor sale și ale instituției pe care o reprezintă.

A fi învățător înseamnă un risc asumat. Și asta deoarece pregătirea pentru a preda, pentru a-i învăța pe alții cum să învețe este o operă niciodată încheiată și care implică multă răbdare, multe momente de incertitudine, de descurajare și multe ore de studiu, iar rezultatele nu pot fi măsurate nici cantitativ și nici imediat. Totuși, la capătul acestui drum te pot aștepta multe bucurii și satisfacții. Iată de ce este necesar să atragem atenția celor ce doresc să îmbrățișeze această meserie asupra calităților pe care trebuie să le posede un profesor bun, precum și asupra celor mai eficiente practici educaționale. (D. Sălăvăstru, 2004, p. 151).

Învățătorul este element facilitator care asigură copiilor mediul corect și materiale pentru a-și descoperi propria aptitudine de a învăța. El trebuie să fie mereu disponibil pentru ajutor și încurajare, dar când un copil poate reuși singur într-o activitate, intervenția lui trebuie să se reducă, pentru a permite copilului să învețe să acționeze independent.

Învățătorul trebuie să trezească la copii bucuria și plăcerea de a dobândi cunoștințe prin observație, comunicare, inferență, predicție, trebuie să-i ajute să experimenteze recurgând la activități variate, așa cum procedează oamenii de știință.

Unii autori au considerat că învățătorul mediază experiențele de învățare ale elevilor, le facilitează abordarea situațiilor de învățare, favorizează apariția motivației intrinseci pentru sarcină, îi place să conștientizeze dificultățile și caută calea prin care fiecare dificultate poate fi depășită. În contextul actual al școlii, se relatează rolul învățătorului de a ajuta copilul să facă față problemelor emoționale sau interpersonale cu care se confruntă în procesul adaptării la exigențele școlii.

Cele mai multe discuții s-au purtat asupra trăsăturilor de personalitate ale învățătorilor, care acompaniază actul educațional și influențează rezultatele procesului de învățare. Din nefericire, nu avem la dispoziție nici un fapt privitor la raportul existent între eficiența învățătorului și capacitatea sa de a-și adapta comunicarea noțiunilor la nivelul maturității intelectuale a elevului și al celui de complexitate a materiei de studiu. Îndeosebi în școala elementară și la nivelurile de instruire mai puțin avansate, această capacitate ar trebui să coreleze în mod semnificativ cu însușirea unor noțiuni clare, stabile și lipsite de echivocuri. (David P. Ausubel, Floyd G. Robinson, 1981, p. 536).

Ce înseamnă un bun profesor, un profesor eficient? Cel care sprijină dezvoltarea socio-emoțională și cognitivă a copiilor, cel care oferă cunoștințe bine structurate, cel care îi ajută să reușescă la examene? O cercetare din 1960 a identificat drept particularități ale unui profesor eficient: căldura, spiritul înțeleghător, prietenos, responsabilitatea, caracterul sistematic imaginativ al abordărilor sale, entuziasmul. O altă cercetare, din 1976, identifică faptul că profesorii eficienți în comparație cu cei mai puțini eficienți, se implică emoțional în relațiile cu copiii, își petrec mai mult timp pregătindu-și lecțiile și organizând activități extrașcolare.

Profesorul „cald” este acela care asigură un suport emoțional pentru școlari, este orientat către aceștia și îi acceptă în calitate de persoane.

S-a constatat că felul în care învățătorul se vede pe sine determină atmosfera clasei. Încrederea în sine, autocontrolul influențează pozitiv climatul clasei, anxietatea și faptul că elevii agreează mai degrabă învățătorii care păstrează ordinea și sancționează indisciplina, care îi țin ocupați, sunt consecvenți și drepti, nu au atitudini preferențiale, sunt prietenoși și veseli.

Rolul de profesor presupune argumentarea într-un multiplu păienjenis de grup de referință care impun învățătorului cerințe diferențiate: el reprezintă autoritatea publică, ca reprezentant al statului, transmitor de cunoștințe și educator, evaluator al elevilor, partenerul părinților în sarcina educativă, membru în colectivul școlii, coleg. Profesiunea de educator este - fără îndoială - încărcată de tensiune. Pentru a putea răspunde atâtor cerințe și a articula oferta sa comportamentală

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

unor solicitări diverse, el trebuie să aibă conștiința misiunii sale, are obligația de a observa și evalua, disponibilitatea de a primi sugestii, aptitudinea de a organiza și regiza procesul de instruire.

Modelele de comportament didactic, precum și dimensiunile personalității și comportamentului învățătorilor atrag atenția asupra tendinței generale (atât a specialiștilor, cât și a beneficiarilor influențelor educative) de a glisa între două modalități de înțelegere și acceptare a învățătorului: cea de expert într-un domeniu sau mai multe, ca orice alt domeniu de profesionalizare (activitatea didactică) și cea de model de perfecțiune umană, versiune idealizată a unor standarde de evoluție și împlinire a ființei umane.

Bibliografie

Ausubel, P. David; Robinson, G. Floyd, *Învățarea în școală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981;
Bălan, Bogdan; Boncu, Ștefan; Cosmovici, Andrei; Cozma, Teodor; Crețu, Carmen; Cucos, Constantin; Dafinoiu, Ion; Iacob, Luminița; Moise, Constantin; Momanu, Mariana; Neculau, Adrian; Rudică, Tiberiu, *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 1998;
Cosmovici, Andrei; Iacob, Luminița, *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași, 1999;
Negovan, Valeria, *Introducere în psihologia educației*, Editura Curtea Veche, București, 2003;
Sălăvăstru, Dorina, *Psihologia educației*, Editura Polirom, Iași, 2004.

Modalități de percepere a profesorului

*Prof. înv. primar Paula-Maria Rădulescu
Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești*

Teoria și practica instruirii, încă de la J. A. Comenius, ne prezintă un profesor care conduce elevul să integreze partea în întreg, simplul în complex, să valorifice într-o experiență nouă cunoștințele dobândite în experiențele anterioare de cunoaștere.

Rezultatele cercetărilor de tip behaviorist aduc în practica instruirii, modelul profesorului care construiește pentru elev situații în care acesta să tatoneze și, prin încercare și eroare, să găsească soluția la o problemă.

Prin natura sa, procesul educațional presupune o relație de conducere. Profesorul este liderul desemnat, a cărui activitate se subsumează unor funcții de conducere: el planifică, organizează, controlează și apreciază activitatea elevilor, exercită o anumită putere, modelează atitudinile și conduitele elevilor, îi determină să accepte și să răspundă influențelor lui. Ipoteza de lider pe care o are profesorul generează în mod inevitabil anumite practici educaționale sau stiluri de conducere. Stilul de conducere al liderului are un puternic impact asupra unor aspecte esențiale ale vieții de grup: performanță, relații interpersonale, climat afectiv, motivație.

Stilul educațional reprezintă expresia modurilor de comportament preferate, care revin cu o anumită regularitate. De asemenea, stilul educațional este modul caracteristic în care actele de predare sunt executate. Stilul educațional este personal și oarecum unic pentru fiecare individ.

Studiile efectuate în domeniul conducerii grupului au oferit modele privind stilurile autoritar, democratic și laissez-faire, care au fost folosite multă vreme pentru caracterizarea comportamentului de conducere al profesorului.

Stilul de conducere autoritar se caracterizează prin faptul că liderul (în cazul clasei școlare, profesorul) determină întreaga desfășurare a activității: el dictează tehnicile și etapele activității, fixează fiecărui membru al grupului sarcinile de muncă și colegii cu care va lucra, distribuie aprecieri (critici și laude) într-o manieră personală, fără a face cunoscute copiilor criteriile de evaluare, se menține în afara activităților concrete ale grupului.

Stilul de conducere democratic se caracterizează prin faptul că problemele sunt discutate și deciziile sunt luate cu participarea întregului grup, care beneficiază de încurajarea și asistența liderului.

Perspectivile și etapele activității sunt schițate de la început. Liderul sugerează două-trei tehnici de lucru, între care membrii grupului pot alege. Aceștia din urmă sunt liberi să se asocieze cu cine doresc în vederea realizării sarcinilor. Liderul este obligat să justifice aprecierile pe care le face asupra realizărilor individuale sau de grup. El caută să fie un membru obișnuit al grupului, fără a lua asupra lui prea multe sarcini.

Stilul de conducere laissez-faire presupune un rol pasiv al liderului. Membrii grupului au întreaga libertate de decizie în ceea ce privește etapele de desfășurare a activității și metodele utilizate. Liderul nu se amestecă în activitatea grupului. El furnizează unele materiale și, dacă i se cere, oferă explicații suplimentare, fără să participe însă la discuții și fără să se intereseze de mersul evenimentelor. Liderul laissez-faire ia minimum de inițiative posibile și face minimum de sugestii. Evită în mod constant să facă evaluări pozitive sau negative asupra performanțelor sau asupra conduitei participanților.

Față de profesor se constituie și un ansamblu de așteptări de rol, care vizează atât comportamentul său în calitate de membru al instituției școlare (respectarea programului școlar, conduita în relațiile cu elevii, părinții și celelalte cadre didactice), cât și comportamentul pedagogic (modalitățile de organizare a activității didactice). Aceste așteptări sunt formulate de diverși factori instituționali (directori, inspectori, șefi de catedră) sau de părinți, colegi, elevi. Toate aceste așteptări, care au origini variate și exercită grade diferite de presiune, se combină cu trăsăturile de personalitate ale profesorului, cu propriile lui așteptări și aspirații. Astfel, din modul specific de combinare a factorilor de rol cu trăsăturile de personalitate ale profesorului au fost derivate trei stiluri comportamentale:

- Stilul normativ este cel care maximizează rolul și expectațiile de rol în defavoarea caracteristicilor de personalitate; este un stil centrat pe sarcină, care urmărește cu prioritate eficacitatea și performanța în realizarea scopurilor instituționale; în relația educațională este accentuată asimetria, iar problemele elevilor trec în plan secundar;

- Stilul personal maximizează caracteristicile de personalitate; autoritatea este descentralizată, relația cu elevii este mai flexibilă, mai puțin directivă; sancțiunile au un caracter intrinsec, întrucât comportamentul profesorului este orientat spre membrii grupului;

- Stilul tranzacțional este un intermediar între stilurile anterioare, care permite, în funcție de situație, să se pună accent fie pe aspectele instituționale, fie pe cele personale, fără a le minimaliza pe unele în raport cu celelalte; acțiunea educațională este concepută ca o tranzacție dinamică între roluri și personalități, fiecare individ identificându-se cu scopurile instituției școlare.

Literatura de specialitate cuprinde o gamă foarte variată de note și particularități ale comportamentului didactic și ale profesorului ca persoană și ca personalitate, particularități care schițează o mare diversitate de portrete sau modele de profesor. Spre exemplu:

- Profesorul care selectează fapte dintr-un binecunoscut și bine definit corp de cunoștințe pentru a le transmite elevului și își concentrează eforturile pe oferta de informații nu pe formarea abilităților elevului de a ajunge singur la acestea (este modelul cu cea mai lungă tradiție în practica educativă);

- Profesorul care, analizând materialul și punând întrebări fără să dea și răspunsurile, ajută elevul să învețe prin descoperire, structura disciplinei;

- Profesorul care pune accentul pe calitatea interacțiunii profesor - elev în crearea mediului de învățare și care astfel învață elevii să devină din ce în ce mai independenți în gestionarea propriului potențial evolutiv.

O altă clasificare împarte profesorii în:

- Profesori cu nivel înalt de inițiativă - organizează mediul de învățare într-un mod flexibil și stimulator, permite copiilor să facă alegeri, le menține interesul, îi ajută să-și dezvolte încrederea în sine, independența și responsabilitatea, competența în luarea deciziilor și rezolvarea de probleme;

- Profesori cu nivel jos de inițiativă.

În ce privește imaginea de sine a profesorului, un cercetător american a realizat un inventar al celor mai frecvente simboluri pentru imaginea pe care o au profesorii despre sine și despre rolul lor. Astfel sunt descriși:

- Profesorul tip Socrate, care este predispus la dezbateri și provocări deliberate, care pune întrebări și, deși rar ajunge la concluzii certe, deschide o serie de perspective de abordare a problemelor;
- Profesorul tip, organizator al mitingurilor din oraș”, care vorbește despre importanța comunității, este mai mult un moderator decât un expert și încurajează elevii să participe la activități de grup;
- Profesorul - expert, concentrat pe performanțe academice, pe cum învață elevul să trăiască, joacă mai multe roluri (tată, prieten, coleg). Consideră elevul o versiune în miniatură a sa și stărnește dorința elevului de a-i copia concepția;
- Profesorul - general, care se vede pe sine ca un general care pregătește lupta și în felul acesta așteaptă și cere supunere;
- Profesorul - om de afaceri, care conduce clasă ca pe o companie, pune accent pe eficacitate, este alert, pragmatic și stimulează pragmatismul;
- Profesorul - antrenor (coach) pentru care elevii sunt importanți ca grup, ca echipă, nu individual și antrenamentul în echipă este cel care asigură succesul;
- Profesorul - ghid într-un tur al orașului, care arată, propune și expune teme și alternative dar nu cere și așteaptă nimic în schimb, nu oferă feedback.

Specificitatea condițiilor de muncă ale profesorilor a fost analizată în puține studii de specialitate. O observație facilă care se poate face în legătură cu aceasta se referă la intensitatea redusă a interacțiunii profesorilor de la aceeași școală pe teme profesionale. Rareori profesorii fac apel la colegi pentru a primi sfaturi sau sprijin, și aceasta, paradoxal, se întâmplă cu atât mai puțin cu cât ei sunt mai nesiguri cu privire la eficiența și adecvarea metodelor pe care le folosesc. Solicitarea sprijinului poate fi interpretată de către ceilalți ca o mărturisire a neputinței și incompetenței. De aceea, în afara schimbului de impresii cu privire la elevi, discuțiile profesionale informale sunt relativ puțin frecvente în școli. (A. Cosmovici, L. Iacob, 1999, p. 257).

Modelele de comportament didactic, precum și dimensiunile personalității și comportamentului profesorilor selectate pentru configurarea acestor modele atrag atenția asupra tendinței generale (atât a specialiștilor cât și a beneficiarilor influențelor educative) de a glisa între două modalități de înțelegere și acceptare a profesorului: cea de expert într-un domeniu ca orice alt domeniu de profesionalizare (activitatea didactică) și cea de model de perfecțiune umană, versiune idealizată a unor standarde de evoluție și împlinire a ființei umane.

Rolurile educatorului modern

*Prof. înv. primar Laura-Lilioara Roman
Școala Gimnazială „Ciprian Porumbescu” Comănești*

Profesorul îndeplinește o profesiune de o deosebită importanță, aceea care asigură formarea și pregătirea personalității tinerelor generații și pregătirea lor profesională în cadrul instituțiilor de învățământ, strâns legate de viață, de activitatea socio-profesională, morală și cetățenească.

Profesiunea didactică este asociată cu câteva categorii fundamentale de roluri, acceptate de majoritatea sistemelor de formare a profesorilor: proiectare, managementul și organizarea activităților de învățare, consiliere psiho-educatională, managementul clasei de elevi, comunicare cu elevii, părinții și colegii, dezvoltare profesională de-a lungul vieții, participare la perfecționarea

procesului educațional și a inovațiilor din școală, oferirea de servicii educaționale pentru comunitate etc. Personalitatea profesorului în condițiile învățământului actual presupune și o serie întreagă de calități, determinate de specificul și complexitatea muncii pe care o desfășoară. Profesorul își asumă deci o multitudine de roluri, a căror exercitare este dependentă de personalitatea lui. În școală, profesorul este conducătorul activității didactice care se desfășoară în vederea realizării obiectivelor prevăzute în documentele școlare. Dar pe lângă activitatea didactică profesorul desfășoară și o activitate extrașcolară sau cultural-educativă. Corolarul conținutului social al acestei profesii constă în participarea la evenimentele și frământările social-culturale ale timpului în care trăiește și ale poporului din care face parte. În această ipostază, profesorul ne apare ca pedagog social, animat de grijă pentru ridicarea gradului de cultură și al națiunii sale.

Desfășurându-și activitatea profesională în cadrul școlii, dascălul nu încetează a fi un educator și în afara ei, urmărind, bineînțeles, obiective specifice și apelând la mijloace și forme adecvate. Numai în măsura în care profesorul își continuă misiunea și în afara cadrului profesional pe care îl oferă școala poate fi considerat un educator al poporului său. Cele două laturi ale activității sale, școlare și extrașcolare, nu numai că se presupun, dar se și întregesc și se completează reciproc, imprimând acestei profesii un rol sporit în progresul general al patriei noastre. Profesorul este cel care orientează și stimulează curiozitatea naturală și interesul spontan al elevilor pentru descoperire, cel care îndrumă și încurajează activitatea de organizare și integrare a datelor culese, a cunoștințelor reactualizate în vederea aplicării lor la soluționarea problemelor date, lăsându-le: libertatea de examinare a faptului real ori de analiză critică a conținutului unui text; independență în activitate; operativitate și rapiditate în reacții (cognitive, afective, motrice); deplină responsabilitate pentru ceea ce întreprind. În funcție de necesități, de gradul de autonomie sau semi-autonomie a învățării, el poate interveni din când în când, canalizând energiile partenerilor săi. Astfel, el este cel care oferă explicații, dă lămuriri, răspunde la întrebări, îi ajută să utilizeze corect anumite materiale, instrumente sau utilaje, caută să-i ajute să evite devierile inutile, încercările fără obiect, eventualele erori și pierderi de timp. Profesorul este cel care, ținând seama de logica învățării, orientează ceea ce elevii au de făcut, devine ghid al demersului lor euristic, canalizându-i în direcția obținerii rezultatelor așteptate, în loc de a le impune într-o manieră directă, dinainte stabilită cu mai multă sau mai puțină rigurozitate.

În literatura de specialitate se apreciază că profesiunea didactică nu se poate restrânge doar la cea de simplă sursă de cunoștințe. Rolul conducător al profesorului în activitatea didactică rămâne însă una dintre coordonatele de bază ale misiunii sale. Wolfolk menționează următoarele funcții ale profesiei didactice: luarea deciziilor privitoare la ceea ce se întâmplă în procesul de învățământ; declanșarea și întreținerea interesului elevilor, curiozității și dorinței lor pentru activitatea de învățare; conducerea grupului de elevi; îndrumă persuasiv elevii, îi sfătuiește și observă comportamentul acestora; reprezintă un model pozitiv de personalitate și comportament pentru elevii săi; înțelege, reflectează asupra întâmplărilor din clasă, studiază fenomenele psihopedagogice cu care se confruntă.

Asumându-și o multitudine de roluri, profesorul trebuie să conștientizeze că exercitarea lor depinde de personalitatea pe care și-o modelează. În acest sens, un rol deosebit în exercitarea acestei profesii îl au anumite componente ale personalității: cultura profesională, calitățile atitudinale și cele aptitudinale. De fapt, pentru ca anumite cunoștințe să fie transmise de la o persoană la alta și acceptate, trebuie întotdeauna ca între ele să existe un schimb afectiv format din încredere și dispoziție receptivă dintr-o parte și din alta. Rolul profesorului poate să fie analizat și din perspectiva relației profesor - elev. Având în vedere valorile societății contemporane (libertate, responsabilitate, toleranță, cooperare), se impune o nouă abordare a relației profesor - elev: asumarea de către profesor și elevi a unei responsabilități morale comune în cadrul relației

educaționale, conducând la angajarea afectivă și efectivă în procesul educațional; recunoașterea reciprocă a „dreptului de a fi altfel” și valorizarea fiecărei ființe umane în parte, indiferent de cât și de cum este diferită; încrederea în posibilitățile fiecărei ființe umane de a progresa; recunoașterea faptului că toți elevii și profesorii sunt parteneri sociali cu funcții complementare, dar cu responsabilitate comună; considerarea școlii ca mediu de construcție culturală; renunțarea la principiul „căii optime unice” și conștientizarea faptului că majoritatea problemelor sociale și umane au mai multe soluții echi-finale și echivalente; promovarea autenticității și sincerității – a fi tu însuși este mai important decât a avea dreptate.

Educația se sprijină pe patru piloni importanți: a învăța să știi, a învăța să faci, a învăța să trăiești împreună cu alții și a învăța să fii. În funcție de această optică, dar și de implicațiile globalizării asupra indivizilor, ale problematicii lumii contemporane, educatorii din învățământ urmează să îndeplinească roluri noi. Un alt rol nou ar putea fi acela de meditator în procesul cunoașterii sau de consiliere, alături de rolul tradițional de transmițător de informații, la care nu se renunță, dar a cărui pondere este, vizibil, în scădere în cadrul învățământului modern, centrat pe competențe. De asemenea, profesorul este astăzi un veritabil agent al schimbării, pregătindu-și elevii în această perspectivă, care se constituie tot mai mult într-o dimensiune a omului contemporan.

Nu în ultimul rând, profesorul este chemat să se implice în luarea deciziilor de politică educațională la diferite niveluri, precum și în procesul complex, dificil de inserție profesională și socială corespunzătoare noilor condiții. O seamă de roluri noi derivă și din implicațiile educației permanente asupra programelor școlare. Acestea tind să se integreze atât în plan orizontal, cât și pe verticală, să fie centrate pe valori, atitudini și motivație, să cultive independența, propria responsabilitate, flexibilitatea, facilitând dezvoltarea oamenilor.

Învățare – dezvoltare

*Prof. înv. primar Daniela Rotaru
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Sub incidența influențelor instructiv-educative cumulate, copilul progresează, se transformă, se maturizează mental, psihomoral, psihocomportamental; cresc indicii lui de competență, independență, autoinstruire, autoeducare. În același timp, mutațiile care se petrec în sfera posibilităților de învățare, precum și a dezvoltării servesc drept sursă de informație inversă pentru a opera optimizări în sfera instruirii și a învățării. Copilul învață de la educator dar și educatorul învață de la copil. Dezvoltarea și învățarea se explică prin instrucție și educație, iar acestea din urmă, se justifică și se validează prin învățare și dezvoltare. Progresele, sporurile din sfera învățării și a dezvoltării sunt principalul indicator al calității și eficienței instrucției și educației.

Analiza diferitelor componente ale sistemului educațional ridică în fața psihologiei învățării și a dezvoltării numeroase sarcini cum ar fi cele de măsurare, de cunoaștere, formare, optimizare, programare. Astfel, personalitatea educatorului trebuie analizată din punctul de vedere al tipurilor de pregătire care intră în structura sa. Personalitatea copilului poate fi examinată din perspectiva capacității lui, prezente și viitoare, de a se adapta optim la solicitările educaționale. Procesele educaționale, cu derularea lor situațională, pot fi privite ca mărimi ce induc un anumit profil psihologic agenților participanți la ele și care, totodată, poartă amprenta particularităților psihologice ale acestor agenți. Efectele sau rezultatele sistemului influențează, prin dinamica succeselor sau a eșecurilor, răsfrânge emoțional în personalitatea elevilor, cursul ulterior al

proceselor de învățare și dezvoltare și devin prilej de reflecție pentru inițiatorul ciclurilor instrucțional-educative. În sfârșit relațiile interpersonale ce se stabilesc între agenți, în contextul funcționării proceselor educative, pot fi și trebuie să fie identificate, măsurate și influențate în sens educativ prin tehnici psihologice și psihosociale, astfel încât ele să nu blocheze, ci, mai degrabă să faciliteze inserția copilului și a educatorului în rolurile lor specifice.

Psihologia învățării și a dezvoltării se ocupă cu toate aceste aspecte: cu ce vine și ce achiziționează copilul în școală, care sunt cunoștințele, stările și dispozițiile, handicapurile, inhibițiile și deficiturile lui, care conferă un anumit tonus activității de învățare, și care se repercutează asupra adaptării elevului la regimul muncii școlare. Interacționând cu elevul, educatorul desfășoară un evantai de acțiuni: îl instruește, îl îndrumă, îl controlează, îl apreciază, îl notează, îl corectează, îl deblochează psihic, pe scurt, aplică un sistem consistent de tratament individualizat, iar elevul răspunde, la rândul său, printr-un alt evantai de acțiuni: audiază, citește, scrie, memorează, calculează, rezolvă, traduce, observă, sesizează transformările, transferă. Amândoi se angajează într-un complicat raport de interdependențe reciproce, funcționând după principiul modelării cibernetice, în cadrul căreia mărimile de ieșire – mesajele emise de educator – se constituie ca mărimi de intrare ale actelor de recepție ale elevului și devin substanță a unor stocări și valorificări interne, care la rândul lor, obiectivitate în plan extern, comportamental, ca mărimi de ieșire, devin sursă de informație inversă, mărimi de intrare pentru actele de comunicare și influențare inițiate în continuare de educator.

Concret, educatorul îi oferă copilului, ca date de recepție, noțiuni, cunoștințe, modele și norme de conduită, iar copilul, interiorizând aceste valori, prin procese de stocare și prelucrare internă, devine competent pentru anumite performanțe intelectuale și socio relaționale. Astfel, sub impactul instructiv - educativului, el învață și se construiește profesional, iar sub impactul relațiilor nemijlocite cu ceilalți, el capătă experiență socială, însușește atitudini și comportamente, se construiește uman. Cele două linii de evoluție se unifică în procesul dezvoltării personalității sale.

Psihologia învățării și a dezvoltării studiază, în sens larg, bazele psihologice ale procesului educativ ale însușirii, de către copil, a experiențelor cognitive, emoționale și comportamentale, a particularităților distinctive ale devenirii sale de-a lungul diferitelor perioade de vârstă, studiază metodele de cunoaștere și de influențare a personalității copilului. De caracterul activităților însușite prin învățare depind efectele dezvoltării psihice care devin, la rândul lor, o condiție a instruirii și învățării eficiente pe toate etapele de vârstă pe care le străbat copiii.

Stimularea potențialului creativ al elevilor - o prioritate a învățământului românesc

Prof. înv. primar Andra Scutaru

Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău

„Orice creație cere un aer de entuziasm și de încredere și nimeni n-ar avea curajul să urce pe schelă sau să zidească dacă l-am menține într-o atmosferă de panică și de catastrofă”, spunea omul de literă George Călinescu.

Multe lucrări și cercetări pe tema creativității scot în evidență faptul că această capacitate specifică omului trebuie privită ca un fenomen complex, care angajează întreaga personalitate umană.

De asemenea, este subliniat faptul că fiecare copil, normal dezvoltat, dispune de un potențial creativ general care, exersat, educat, poate fi valorificat la maximum. Asupra dezvoltării psihice creatoare a copiilor pot avea influență numeroși factori, dar sarcina decisivă rămâne școlii.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Iată de ce, în activitatea la catedră am urmărit educarea elevilor în spiritul cultivării creativității prin toate activitățile de învățământ, dar în mod deosebit prin matematică, aceasta oferind câmpul cel mai fertil pentru realizarea acestui scop.

În urma documentării pe baza bibliografiei consultate și a experimentului efectuat se pot afirma următoarele:

Creativitatea ca dimensiune psihologică este universal existentă, distribuindu-se în rândul tuturor copiilor dezvoltăți normal.

Spre o mai bună cunoaștere psihologică a elevilor este necesară depistarea nivelului inițial al dezvoltării și potențialul creativ al fiecăruia încă de la intrarea în clasa pregătitoare.

Sensul curent al creativității la elevi este acela de potențial sau capacități aptitudinale predictive pentru performanțele de mai târziu.

Creativitatea evoluează discontinuu, cu salturi și stagnări. Ea este educabilă, iar matematica este una din disciplinele fundamentale cu valențe creative deosebite, pe care învățătorul le poate valorifica în sensul stimulării creativității.

În cadrul matematicii activitatea de rezolvare și compunere a problemelor are cele mai bogate valențe formative, fiind una din modalitățile principale de a dezvolta gândirea independentă și originală a elevilor.

Folosirea metodelor moderne de predare a matematicii, a procedurilor euristice, are un efect formativ mai eficient, materializat în dezvoltarea capacităților intelectuale superioare și a aptitudinilor specifice actului creator.

Prin învățarea creativă se dezvoltă spiritul de observație în mod progresiv până la cele mai complexe capacități aptitudinale ale gândirii și imaginației creatoare.

În educarea creativității importantă este și relația învățătorului cu clasa de elevi, atitudinea deschisă și receptivă față de ei, crearea unei atmosfere de cooperare și încurajare.

În direcția stimulării potențialului creativ al elevilor, învățătorul trebuie să fie cel puțin neutru față de evoluția acestuia, în sensul de a nu-i înăbuși manifestările și dezvoltarea.

Se poate realiza foarte mult în direcția creativității, dacă învățătorul însuși adoptă o poziție creatoare în organizarea și desfășurarea lecțiilor, dacă folosește creator programa și manualul.

Învățătorul trebuie să cunoască pe cât posibil atât nivelul inițial al potențialului creativ al fiecărui elev, cât și dezvoltarea acestuia ca urmare a exersării, educării lui, măsurarea făcându-se prin evaluări inițiale, formative și sumative.

Probele de evaluare să aibă două faze: inițială și finală, în intervalul de timp dintre ele lucrându-se intens cu elevii. Aceste probe să fie aplicate la început și la sfârșit de: unitate de învățare, semestru, an școlar.

Rezultatele obținute oferă informații de detaliu care pot fi luate în calcul la elaborarea măsurilor ameliorative pentru elevi.

Prin aceste probe se realizează o eficientă conexiune inversă; învățătorul cunoaște ce știe și ce nu știe fiecare elev în parte, iar elevii devin conștienți de ceea ce au realizat sau nu.

Pentru a forma la elevi obișnuința de a folosi creator cunoștințele, priceperile și deprinderile asimilate, în fișele de muncă independentă și testele ce se aplică trebuie să fie introdus un număr mare de exerciții și probleme cu un pronunțat caracter creativ.

Metodele și procedeele folosite pentru măsurarea și dezvoltarea potențialului creativ al elevilor au determinat o creștere a randamentului școlar, precum și o ușoară creștere a ritmului de lucru al acestora, dar mai ales au contribuit la formarea unei gândiri divergente.

La testul final s-au obținut rezultate superioare față de cel inițial, elevii dovedind mai multă încredere în forțele proprii, posibilități intelectuale sporite, flexibilitate în gândire, originalitate.

Toate aceste achiziții ale elevilor sunt premise minime ale unui comportament creativ și în același timp vin să confirme ipoteza cercetării.

Ca un corolar al celor de mai sus se impune precizarea următoarelor: în scopul dezvoltării creativității la elevi, există trei direcții de acțiune, progresive ca eficacitate, dar simultane ca necesitate:

- A ne păstra cel puțin neutri față de evoluția potențialului creativ al elevilor, în sensul de a nu-i înăbuși manifestările și dezvoltarea; deși pare o direcție pasivă, nu trebuie să ne înșelăm în privința caracterului totuși activ al acestei atitudini.
- A interveni conștient și activ pentru îndepărtarea blocajelor obiective și subiective ale creativității elevilor.
- A prelucra și dezvolta, în mod organizat, potențialitățile creatoare ale fiecărui elev, pentru a le permite înflorirea acestora până la limitele superioare posibile.

Aceste trei moduri de acțiune revin ca datorie oricărui cadru didactic, revin sistemului de învățământ, și în cele din urmă revin tuturor factorilor umani din mediul de viață al elevului.

Carmen Crețu, în „Curriculum personalizat și diferențiat” (p. 94), face câteva recomandări generale privind cultivarea creativității:

- evitați folosirea informației verbale;
- evitați folosirea exclusivă a recompenselor verbale;
- evitați structurile supraîncărcate și curricula cu trasee unice;
- evitați prejudecățile în raport cu elevii nonconformiști și cu elevii care găsesc propriul lor mod de efectuare a sarcinilor școlare;
- evitați sugestiile verbale de genul: „modul meu de realizare al unui lucru este mai bun sau unicul”;
- străduiți-vă pentru obținerea unui echilibru între sarcinile structurale și sarcinile nestructurale, între studiul individual și munca în echipe mici, între sarcinile convergente și cele divergente;
- permiteți munca individuală și acolo unde sarcinile sunt dificile;
- purtați discuții despre creativitate cu elevii, explicați-le de ce creativitatea este valoroasă;
- monitorizați-vă așteptările și fiți conștient de potențialele efecte de halo, nejustificate și deseori cu așteptări iraționale;
- recunoașteți natura multifuncțională a creativității;
- recunoașteți creativitatea ca fiind un semn al sănătății psihice;
- munciți pentru a aprecia ceea ce copiii găsesc pentru ei înșiși, dați-le atât evaluări ajutătoare, cât și evaluări de suport;
- informați părinții în legătură cu activitatea dumneavoastră didactică și cu intențiile sau obiectivele pe care le aveți;
- citiți literatură de specialitate despre creativitate și pedagogia creativității și lucrați cu alți profesori și specialiști care studiază și apreciază creativitatea.

Vorbind despre copiii talentați, Carmen Crețu, în „Psihopedagogia succesului” (p. 89) precizează: „<Talentații trebuie învățați să își poarte povara propriului talent> este un îndemn adresat tuturor educatorilor din școli, universități, precum și părinților, fiind o punere în gardă față de reversul neaurit al medaliei, față de riscul strivirii prin neputința asumării excelenței de sine.”

Învățătorul va educa elevii asemeni lui; elevi care să continue cercetările, frământările, reușitele lui.

Nu-i înveți pe alții ceea ce vrei, nu-i înveți ceea ce știi; îi înveți ceea ce ești!

Bibliografie:

Crețu, Carmen, „Psihopedagogia succesului”, Polirom, Iași, 1997;
Crețu, Carmen, „Curriculum diferențiat și personalizat”, Polirom, Iași, 1998”.

Profesorul – model pentru tânăra generație

*Prof. înv. primar Elena Ștefănescu
Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești*

A fi profesor înseamnă un risc asumat. Și asta deoarece pregătirea pentru a preda, pentru a-i învăța pe alții cum să învețe este o operă niciodată încheiată și care implică multă răbdare, multe momente de incertitudine, de descurajare și multe ore de studiu, iar rezultatele nu pot fi măsurate nici cantitativ și nici imediat.

Profesorul este element facilitator care asigură copiilor mediul corect și materiale pentru a-și descoperi propria aptitudine de a învăța. Profesorul trebuie să trezească la copii bucuria și plăcerea de a dobândi cunoștințe prin observație, comunicare, inferență, predicție, trebuie să-i ajute să experimenteze recurgând la activități variate, așa cum procedează oamenii de știință. El mediază experiențele de învățare ale elevilor, le facilitează abordarea situațiilor de învățare, favorizează apariția motivației intrinseci pentru sarcină, îi place să conștientizeze dificultățile și caută calea prin care fiecare dificultate poate fi depășită.

Ce înseamnă un bun profesor, un profesor eficient? Cel care sprijină dezvoltarea socioemoțională și cognitivă a copiilor, cel care oferă cunoștințe bine structurate, cel care îi ajută să reușească la examene? O cercetare din 1960 a identificat drept particularități ale unui profesor eficient: căldura, spiritul înțelegător, prietenos, responsabilitatea, caracterul sistematic imaginativ al abordărilor sale, entuziasmul.

Profesorii plini de viață, stimulativi, inventivi și entuziaști față de materia pe care o predau au mai mult succes, iar comportamentul elevilor este și el mai productiv sub influența acestui tip de stimulare.

Față de profesor se constituie și un ansamblu de așteptări de rol, care vizează atât comportamentul său în calitate de membru al instituției școlare (respectarea programului școlar, conduita în relațiile cu elevii, părinții și celelalte cadre didactice), cât și comportamentul pedagogic (modalitățile de organizare a activității didactice). Aceste așteptări sunt formulate de diverși factori instituționali (directori, inspectori, șefi de catedră) sau de părinți, colegi, elevi. Toate aceste așteptări, care au origini variate și exercită grade diferite de presiune, se combină cu trăsăturile de personalitate ale profesorului, cu propriile lui așteptări și aspirații.

S-a constatat că felul în care profesorul se vede pe sine determină atmosfera clasei. Încrederea în sine, autocontrolul influențează pozitiv climatul clasei, anxietatea și faptul că elevii agreează mai degrabă profesorii care păstrează ordinea și sancționează indisciplina, care îi țin ocupați, sunt consecvenți și drepecți, nu au atitudini preferențiale, sunt prietenoși și veseli.

Modelele de comportament didactic, precum și dimensiunile personalității și comportamentului profesorilor selectate pentru configurarea acestor modele atrag atenția asupra tendinței generale (atât a specialiștilor cât și a beneficiarilor influențelor educative) de a glisa între două modalități de înțelegere și acceptare a profesorului: cea de expert într-un domeniu ca orice alt domeniu de profesionalizare (activitatea didactică) și cea de model de perfecțiune umană, versiune idealizată de unor standarde de evoluție și împlinire a ființei umane.

Rolul de profesor presupune argumentarea într-un multiplu păienjeniș de grupuri de referință care impun profesorului cerințe diferențiate: el reprezintă autoritatea publică, ca reprezentant al statului, transmițător de cunoștințe și educator, evaluator al elevilor, partenerul

părinților în sarcina educativă, membru în colectivul școlii, coleg. Profesiunea de educator este - fără îndoială - încărcată de tensiune. Pentru a putea răspunde atâtor cerințe și a articula oferta sa comportamentală unor solicitări diverse, el trebuie să aibă conștiința misiunii sale, are obligația de a observa și evalua, disponibilitatea de a primi sugestii, aptitudinea de a organiza și regiza procesul de instruire.

Doar practică fiecărui profesor va fi de natură să-i dezvăluie ce caută elevii când vin spre el: un expert în disciplina pe care o predă, un expert în tehnica predării oricărei discipline sau un model existențial într-o lume în care modelele existențiale se perimează cu o viteză uluitoare.

Pledoarie pentru profesia de învățător

*Prof. înv. primar: Mimi-Lenuța Toma
Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura*

Motto:

„Tot omul are un dar și un amar și unde prisosește darul nu se mai bagă în seamă amarul.”

Se spune că Dumnezeu în imensa Lui dragoste pentru oameni sădește în aceștia însușiri speciale, care influențate de anumiți factori, înfloresc sub forma talentului.

Când simți că ai fost înzestrat cu un har trebuie să muncești, să perseverezi pentru a-ți cultiva talentul.

Fără exercițiul continuu al inteligenței, fără voința de a întreține și dezvolta talentul, acesta se poate risipi, pierzându-se.

Minunat este că fiecare să-și pună vocația în slujba semenilor săi. Numai atunci putem fi siguri că darul primit nu este o floare efemeră și poate fi simțit că o forță ce poate cuceri întregul univers.

Talentul poate aduce mângâiere celor triști, dragoste celor întunecați, căldură celor singuri.

Dacă simțim că soarta ne-a favorizat și ne-a oferit un dar aparte, nu trebuie să-l lăsăm să se risipească, căci cu el vom duce mai departe fericire atât în viața noastră, a fiecăruia, cât și în viața celor din jur, asemenea florilor ce-și împrăștie miresmele peste oameni și locuri. La ceas aniversar, după 30 de ani de activitate didactică, încerc să deschid cartea amintirilor.

Îmi este greu să caut în amintirile mele la catedră, în slujba celor mici. Faptele ce pot fi considerate deosebite, deoarece tot ce am făcut a însemnat credință, pasiune și devotament pentru menirea de dascăl.

Munca dascălului este complexă și cere o mare dăruire. Cea mai grea și mai gingașă sarcină a unui stat spunea Simion Mehedinți „este alegerea și pregătirea celor chemați să îndrume tineretul”. Este un adevăr, ce altă profesie poate să aducă mulțumirea, decât aceea de a vedea copilul cum se deschide și se dezvoltă sub ochii dascălului ca o floare. Această înflorire constituie desigur răsplata cea mai înaltă a dascălului.

Am slujit tot timpul la școala din comună natală. Satul a fost pentru mine o „universitate” în care am acumulat cele mai interesante și trainice cunoștințe.

În cele trei decenii de activitate didactică am avut elevi din diferite medii și cu diferite particularități de muncă intelectuală. I-am apropiat de mine și am manifestat o mare încredere în capacitatea lor de muncă. I-am iubit din tot sufletul. Am considerat o mare onoare să instruiesc și să educ asemenea „comoară”, cel mai frumos dar lăsat de Dumnezeu pe pământ.

M-am străduit întotdeauna să le deschid sufletele. Am avut o comunicare deosebită cu ei, iar ei nu m-au dezamăgit, hrănindu-mi sufletul la fiecare lecție cu istețimea, puritatea și gingășia lor.

Ca învățător i-am privit nu numai ca elevi așezați în bănci, ci și în devenirea lor umană. Am insistat în toate activitățile organizate să le cultiv sentimente de umanitate, prietenie, respect, dragoste de adevăr și frumos, iubirea de neam și de țară.

Dincolo de activitatea desfășurată în cadrul disciplinelor de la clasă, am antrenat elevii în activități extracurriculare mult îndrăgite de ei spectacole cultural-artistice (serbări școlare), excursii, vizite, drumeții, concursuri, întreceri sportive, cercuri pe discipline, cercuri literare, vizionări de spectacole, proiecte educaționale.

Toate acestea le-am făcut cu pasiune și dragoste, lăsând o parte a sufletului meu pentru totdeauna în școala unde funcționez și în sufletele elevilor mei.

Se știe că învățătorul are un rol crucial în viața elevilor. Explorator fiind, încurajează elevii să-și descopere șinele, ajutându-i să atingă cel mai înalt nivel de performanță. El poate să mențină echilibrul dintre necesitățile de instruire ale fiecărui individ și cele ale întregului grup, realizând idealul educațional: învățământ pentru toți, învățământ pentru fiecare.

Învățătorul este acel „tezaurizator”, care valorifică la maxim ideile elevilor săi, utilizându-le în speță cu scopul de a îmbunătăți calitatea procesului de predare - învățare, fiind ghidul care-i conduce spre perfecționarea deprinderilor și abilităților de lucru, punându-i în situația de a descoperi singuri soluția și de a învăța din greșeli.

Un învățător eficient este un revoluționar care știe că rolul său este unul dintre cele mai vitale pe pământ în păstrarea sanctității vieții și a rezultatului ei firesc – elevația umanității.

Rolul învățătorului în educarea școlarului mic

*Prof. înv. primar Laurenția-Silvia Tudoreanu
Școala Gimnazială Nr. 1 Slănic-Moldova*

„Învățătorul este cel care dăruiește fiecărui om, la pornirea în drumul spre lumină, primele elemente, călăuzindu-i pașii spre marele titlu de OM. El este acela care modelează materialul cel mai de preț, COPILUL, ținând ca din fiecare bloc de marmură brută să realizeze o ființă înzestrată cu cele mai frumoase trăsături, un om care să înmănuncheze calitățile morale cele mai înalte.” (Dumitru Salade)

Importanța învățătorului în viața fiecăruia dintre noi este esențială deoarece el pune bazele educației școlare. Este un lucru bine știut că învățătorul este pentru elev modelul în atitudini, gesturi, comunicare, îmbrăcăminte. De multe ori micul școlar împrumută și din personalitatea cadrului didactic.

Aflându-se în fața unor mici ființe umane învățătorul trebuie să dea dovadă de multă sensibilitate, atașament și respect față de ele, transformându-le în cele din urmă într-un coparticipant la propriile lor confruntări.

„Dragostea de copii, susține P. Hubert, trebuința de a se dedica acestor ființe plătând și deschise tuturor influențelor, încrezătoare în forța și bunătatea adultului, este prima condiție pentru a deveni un bun educator.” (1965, p. 625).

Pentru formarea unui climat favorabil, învățătorul trebuie să accepte diversitatea în clasă, și să adopte un stil democratic, astfel încât:

- să situeze elevul într-un model de reflecție, care să îi permită să activeze cognitiv și să rămână activ, atent, vigilent, în toate etapele cunoașterii;
- să creeze o atmosferă de cooperare, de toleranță și respect, de coeziune afectivă, de confruntare a opiniilor;

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

- să sprijine elevii în inițierea acțiunilor, în analiza acestora, să le accepte punctele de vedere, să le dirijeze activitatea, să depisteze golurile din cunoștințele elevilor și să le corecteze cu ajutorul lor;
- să colaboreze cu elevii pentru a alege conținuturi, pentru a formula probleme, pentru a alege strategii de lucru;
- să permită fiecărui elev să urmeze parcursul educațional în ritmul său, în mod real;
- să-i facă pe elevi să se simtă parte activă în instruire, interesată, captivată de achizițiile noului;
- să determine elevii să gândească, să comunice, să emită raționamente, să analizeze, să compare, să sintetizeze, să pună întrebări, să construiască răspunsuri;
- să găsească, să elaboreze și să aplice metode didactice pentru elev, prin elev și împreună cu elevul.

Profesia de educator în formarea și educarea școlarilor mici cere și multă măiestrie pedagogică. Ea este o sinteză a tuturor însușirilor general-umane și psihopedagogice ale personalității învățătorului. Ea este rezultanta unei pregătiri temeinice și multilaterale, a efortului depus pentru dezvoltarea și consolidarea calităților sale de om și slujitor al unei profesii. Ea presupune dăruire și pasiune, receptivitate față de nou, spirit creator, inventivitate, pricepere de a acționa în conformitate cu cerințele unei situații concrete.

Un învățător care posedă măiestrie pedagogică este mai mult decât un bun profesionist, este un artist în meseria sa.

Bibliografie:

1. Nicola, Ioan, *Pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, 1994;
2. Salade, Dumitru, *Didactica*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1982.

Învățătorul - model de competență, dăruire și profesionalism

*Prof. inv. primar Rodica Ursu
Școala Gimnazială „Constantin Platon” Bacău*

„Nu există artă mai frumoasă decât arta educației. Pictorul și sculptorul fac doar figuri fără viață, dar educatorul creează un chip viu. Uitându-se la el, se bucură și oamenii, se bucură și Dumnezeu.” Ioan Gură de Aur (347 - 407)

Învățătorul este cadrul didactic care educă, dirijează, cultivă și organizează, corectează, perfecționează și evaluează neîncetat procesul formării și desăvârșirii calităților necesare omului de mâine. Ar putea fi pe bună dreptate o definiție a acestuia, dar este oare suficient? Pe lângă vastele cunoștințe pe care le deține, trebuie să posede calități precum dragostea pentru copii, capacitatea de empatie, delicatețea sufletească, măiestria și tactul pedagogic, puterea de stăpânire de sine, pasiunea pentru profesia sa. Așadar, învățătorul, ca orice cadru didactic profesionist ar trebui să îndeplinească aceste calități. În primul rând, pentru a se prezenta în fața elevilor trebuie să posede o pregătire de specialitate înalt calitativă. A doua condiție necesară este înclinația spre această meserie, deoarece nici un lucru nu va fi bine realizat dacă nu se face și din pasiune. Competența comunicativă ar fi o altă trăsătură importantă. Ce folos să aibă un solid bagaj de cunoștințe, dacă nu este capabil să se exprime clar sau să-și expună opiniile și gândurile? Învățătorul trebuie să fie creativ, să fie ingenios, pentru că el este factorul determinant al succesului unei lecții, și nu structura în sine a acesteia, fie ea tradițională, fie modernă.

Un învățător profesionist trebuie să fie un ghid, care îndrumă eforturile receptive ale elevilor, un ghid competent, inteligent, imaginativ, sensibil, cu elevat gust estetic și amabil, pentru ca prin întregul său comportament, să introducă în lecție dimensiunea estetică, să sensibilizeze elevii și astfel să creeze condițiile necesare realizării comportamentelor unei educații implicite, singura validă sub aspect psiho-pedagogic și didactic. Comunicarea didactică îl are fără îndoială ca protagonist principal, regizor, strateg, maestru pe învățător care, dincolo de o pregătire de specialitate înalt calitativă trebuie să probeze o competență de comunicare.

Orizontul lui cultural - artistic trebuie să fie întins și să-i permită a stabili, spontan, referiri la artele conexe, ale căror limbaje trebuie să-i fie accesibile. Un învățător nu poate fi imun față de universurile sensibile ale operelor, rece și distant în relațiile cu elevii sau, mai rău, posomorât, refractar comunicării libere și deschise cu discipolii săi. Un cadrul didactic admirabil trebuie să fie adaptabil la cerințele elevilor, amabil, înțelegător, modest, bine dispus, afectiv, să aibă echilibru intelectual și mintal, curiozitate intelectuală, spiritul observației, simțul critic, luciditatea față de sine, autoritate firească, capacitatea de a chestiona și aprecia corect valoarea răspunsurilor, capacitatea de a depăși rutina și căutarea de noi căi și mijloace didactice.

Pentru formarea unui climat favorabil, învățătorul trebuie să accepte diversitatea în clasă și să adopte un stil democratic, astfel încât: să situeze elevul într-un model de reflecție, care să-i permită să activeze cognitiv și să rămână activ, atent, vigilent, în toate etapele cunoașterii; să creeze o atmosferă de cooperare, de toleranță și respect, de coeziune afectivă, de confruntare a opiniilor; să sprijine elevii în inițierea acțiunilor, în analiza acestora, să le accepte punctele de vedere, să le dirijeze activitatea, să depisteze golurile din cunoștințele elevilor și să le corecteze cu ajutorul lor; să colaboreze cu elevii pentru a alege conținuturi, pentru a formula probleme, pentru a alege strategii de lucru; să permită fiecărui elev să urmeze parcursul educațional în ritmul său, în mod real; să-i facă pe elevi să se simtă parte activă în instruire, interesantă, captivată de achizițiile noului; să dea elevilor posibilitatea de a alege de fiecare dată când solicită un sfat cu privire la îndeplinirea unei sarcini; să determine elevii să gândească, să comunice, să emită raționamente, să analizeze, să compare, să sintetizeze, să pună întrebări, să construiască răspunsuri, să aplice cunoștințe; să declanșeze, să susțină, să catalizeze schimburile verbale și intelectuale dintre elevi; să găsească, să elaboreze și să aplice metode didactice pentru elev, prin elev și împreună cu elevul. Toate acestea nu doar vor dezvolta multilateral elevul, dar și îi va educa spiritul de echipă, egalitatea, bunul simț, independența, responsabilitatea, curiozitatea. Dar să nu uităm și de ce așteaptă copiii de la învățător: blândețea în relațiile cu ei, să fie drept, să-i trateze ca pe niște oameni mari, să-i facă să fie apropiați de el, să le fie cel mai apropiat prieten, căruia să-i poată destăinui toate secretele, și bune, și rele, fără rețineri.

Așadar, autenticul învățător trebuie să însumeze calități subtile de psiholog, pedagog, didactician și metodist, inventiv și infatigabil. Trebuie să studieze tot timpul, să fie un om sociabil și deschis relațiilor cu ceilalți, capabil să găsească proporția justă între sobrietate și camaraderie, trebuie să obțină un dozaj armonios între următoarele „atitudini”: dragoste autentică pentru materiile pe care le predă, simpatie pentru elevii săi, implicând o constantă bunătate a inimii și rigoare bine temperată.

Putem afirma pe bună dreptate că nu există componentă mai eficientă într-un proces formativ reușit decât capacitatea de a stârni și de a întreține admirația. Un învățător profesionist este și va fi întotdeauna cel care livrează suficientă materie umană pentru a fi admirat și apreciat pentru tot ceea ce face cu competență, dăruire și profesionalism.

Bibliografie:

1. Constantin, Cucoș, *Educația Iubire, edificare, desăvârșire*, Editura Polirom, Iași, 2008;
2. Constantin, Cucoș, *Educația religioasă*, Editura Polirom, Iași, 2009;

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

3. Dumitru, Ion; Ungureanu, Cornel, *Pedagogie și elemente de psihologia educației*, „Cartea Universitară”, București, 2005;
4. Emil, Stan, *Managementul clasei*, Editura „Aramis”, București, 2006;
5. Cristina, Benga, *Idealul educațional în pedagogia creștină*, Editura „Sofia”, București, 2009.

Omagiu adus învățătorului

Prof. înv. primar Iulia-Cătălina Vrînceanu
Școala Gimnazială „Alexandru Piru” Mărgineni

Motto:

„Când am venit la școală-n toamnă,
Eram un țănc sfios și mic;
M-ați mângâiat pe creștet, Doamnă,
Și, parcă m-am simțit voinic.”

(Învățătoarei, de Marcela Peneș)

Deseori ne amintim cu nostalgie de anii copilăriei și gândurile noastre se îndreaptă spre prima zi de școală, când în prag ne întâmpina cu drag bunul nostru învățător. Ne privea cu ochii blânzi și calzi de duioșie, cercetând atent chipurile noastre îmbujorate de emoție.

Eram bobocei, cei dintâi învățăcei, curioși, dar și nerăbdători să pătrundem în cetatea imensă a învățaturii, să deținem cheia acestei comori nesfârșite. Cu ochii umezi de emoție ne amintim cu drag de mâna caldă întinsă pentru a dezlega tainele cititului, scrisului și socotitului, de glasul dulce cu care depăna povești cu zâne, zmei și feți-frumoși sau evoca faptele pline de glorie ale străbunilor noștri.

De câte ori nu ne-a fost greu și totul părea o pâclă de nedeslușit, cifrele și literele nedelegându-și parcă tainele pentru mintea noastră de copii! Dar bunul nostru dascăl știa să pătrundă cu măiestrie în mintea și sufletele noastre pline de candoare, descifrând înțelesul tuturor lucrurilor.

Uneori, dragul nostru învățător ne dojenea ferm pentru vreo pozna pe care o făceam din neastâmpărul specific vârstei copilăriei. Însă glasul rămânea mereu același: cald, mângâietor ca al unei mame.

Dar vremea a trecut...

Astăzi, când pe la tâmpilele tuturor, anii au nins cu flori albe ca de cireș și fruntea e brăzdată de șanțuri adânci, ne oprim, o clipă, cu gândul la dragul nostru învățător, care a condus, asemeni unui destoinic marinar, corabia desăvârșirii noastre ca personalitate, care a îndrumat zeci și zeci de copii, promoții de-a rândul, modelând suflete și formând oameni de nădejde pentru viitor.

Să ne trăiți, bunule dascăl! Vă păstrăm vie amintirea în gândurile și inimile noastre!

Nevoia de raportare la model a personalității în formare

Prof. înv. primar Costina-Iuliana Zaharia
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău

În instruirea și formarea tineretului locul de frunte îl ocupă profesorul. Lui i se încredințează sarcina de cea mai mare răspundere: pregătirea de specialitate și educarea tinerilor. Ce altă profesie poate să aducă o mai mare mulțumire decât aceea de a vedea cum copilul se deschide

și se dezvoltă sub ochii educatorului ca o floare? Această „înflorire” constituie, desigur, răsplata cea mai înaltă a dascălului.

Raportul dintre generații reprezintă o fină balanță al cărui echilibru, adesea fragil, dă imaginea unei vieți sociale normale în care vechiul și noul, experiența trecutului și descoperirea viitorului, rutina și elanul tinerească, se împletesc și se completează permanent.

De altfel, nici nu se poate concepe educația în afara raportului între generații, esența ei constând tocmai în transmiterea valorilor de la cei ce sunt la cei ce vor fi și putând deci fi tradusă în termeni simpli prin formarea tinerei generații de către cea adultă.

Dependența copilului față de adult, nevoia de securitate pe care copilul caută să și-o îndeplinească prin prezența adultului ca factor de siguranță fizică și socio-afectivă, ca posibil model, nu trebuie să suprimă libertatea copilului.

Copilul trebuie respectat ca o fire de sine stătătoare, deosebită de adult. Un copil gândește și simte în felul său, altfel decât este capabil să o facă adultul, înțelege și reacționează într-un fel propriu la problemele vieții. Este copil, ceea ce înseamnă altceva decât un adult în miniatură. Nici un educator nu ar trebui să ignore această realitate. Maria Montessori considera copilul ca fiind „punctul cel mai fraged al vieții, în care totul se poate încă hotărî, în care totul se poate înnoi”. Este acel început plin de speranță, este natura umană în ipostaza ei de potențialitate, este „un embrion spiritual”, de a cărui evoluție este, fără îndoială, responsabil adultul, care-l ocrotește, îl modelează și îl educă. Ce nu este în mod sigur copilul și nu ar trebui să devină niciodată? Nu este un lut inert în mâinile adultului, nu este o masă amorfă lipsită de sentimente și voință proprii din care adultul să modeleze o simplă și banală copie a lui însuși. Copilul este, fantezie și mobilitate, „nu poate fi o copie pentru că aduce întotdeauna cu sine noutate, pentru că dorește și caută neobosit varietatea, pentru că este plin de viață și energie, iar sufletul lui vrea să iasă la lumină, vrea să cunoască, vrea să crească. Copilul nu poate fi o copie a prezentului întruchipat de adult, pentru că el este viitorul. El poartă cu sine luminile și umbrele sufletului omenesc, din el vor izvorî dorințe și griji viitoare, el va da sensurile lumii ce va să vină”.

Și dacă rutina, orgoliul, oboseala sau nepăsarea nu închid mintea și sufletul adultului în fața miracolului reprezentat de fiecare copil, atunci copilul poate deveni și leac tămăduitor, îl poate ajuta pe adult să se regenereze, să se regăsească. „Căci el aduce pe lume puteri proaspete, este vântul purificator, ce suflă din generație în generație și alungă miasmele asfixiante, acumulate de o viață umană greșită. Copiii sunt precum clopotele de Paști: redateaptă în om tot ceea ce năzuiește spre ceruri”.

Influența exercitată de adult asupra copilului nu trebuie să-l încâtușeze sau să îl apese ca o povară. Respectarea copilului implică educarea lui în libertate, încurajarea și susținerea unicității sale. Copilul își edifică sigur destinul pentru că „se naște stăpân pe destinul lui”. Din partea adultului așteaptă acordarea posibilității și sprijinului de a fi el însuși.

Așa cum simte nevoia de a fi ocrotit, îndrumat și apărut, copilul simte și nevoia de libertate. Cele două trebuințe, de securitate și libertate nu se exclud, ci chiar se condiționează. „Copilul se simte liber pentru că este în siguranță și se simte în siguranță pentru că este liber”.

Este nevoia copilului de a se raporta la un model un mit perpetuat de tradiția și științele pedagogice sau, este o realitate ce derivă din particularitățile psihologice ale copilului de vârstă școlară mică și mijlocie și ale adolescentului?

Modelul este o posibilă cale de urmat, adesea liniștitoare, aducând o oarecare certitudine sau măcar iluzia unei certitudini pentru copilul său tânărul neștiutor, nesigur, cuprins de îndoieli și de teamă în fața necunoscutului sau doritor de a se împlini, de a fi el însuși.

Să nu uităm că lucrăm cu copii, cu aspirațiile lor, cu libertatea lor... Să-i integrăm, așadar, în evaluarea și frumusețea vieții, și deschiderea, inefabilul visului „și noutatea surprizei”.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Bibliografie:

- Albu, G., *Introducere într-o pedagogie a libertății*, Editura Polirom, Iași, 1998;
Cousinet, R., *Educația nouă*, E.D.P., București, 1978;
Forster, Fr. W., *Îndrumarea vieții pentru băieți și fete de la 18 ani*, Editura Librăriei Socec&Co.S.A., București, 1922;
Montessori, M., *Taina copilăriei*, Editura Tiparul Universal, București, 1938;
Piaget, J., *Judecata morală la copil*, E.D.P., București, 1980.

Secțiunea

„Oferte extracurriculare”

Parteneriatul grădiniță - școală. Liant în realizarea eficientă a educației copilului

*Prof. învă. preșcolar Adam Oana
Școala Gimnazială „Ion Creangă” Bacău*

Este necesar să se asigure o colaborare funcțională în procesul instructiv-educativ din grădiniță și din școală, dar și unitatea și continuitatea influențelor educaționale prin colaborarea educatoare-învățătoare.

Grădinița trebuie să constituie o etapă fundamentală în dezvoltarea copilului, nu doar prin conținutul științific al procesului instructiv-educativ, ci și prin libertatea de acțiune oferită preșcolarului care-i stimulează interesele de cunoaștere și contribuie la lărgirea câmpului de relații sociale.

Intrarea copilului în școală constituie un moment crucial în viața sa, date fiind, statutul și „rolul” de elev, natura relațiilor cu adulții și cu colegii, noutatea condițiilor de activitate și mai ales, specificul învățării - act complex care angajează dintr-o nouă întreaga sferă a vieții sale psihice, diferitele structuri anatomico-fiziologice, toate cunoștințele și deprinderile dobândite anterior.

În perspectiva unei bune colaborări între grădiniță și școală este necesară crearea în grădiniță a unor condiții favorizante pentru noi achiziții și progrese în sfera cognitivă, afectivă și psihomotrică a preșcolarilor deoarece vârsta preșcolară este considerată de specialiști ca fiind una dintre cele mai importante perioade psihogenetice, datorită progreselor remarcabile în toate planurile și în special, în sfera sentimentelor și a personalității copilului.

Grădinița are rolul de a sistematiza și de a integra cunoștințele, experiențele și influențele dobândite de copii în primii ani de viață, de a lărgi contactele cu lumea exterioară, de a dezvolta capacitatea și modalitățile de receptare și comunicare a informației, de a realiza o serie de obiective ale educației fizice, estetice, etice și afective, de a contribui la socializarea copiilor, la satisfacerea nevoii lor de relații sociale și de activitate.

În cadrul colaborării educator-învățător, aceștia trebuie să fixeze obiectivele care vizează pregătirea preșcolarului pentru școală, în vederea dezvoltării vorbirii, cultivării inteligenței, a spiritului de observație, a independenței în gândire și acțiune, stimularea creativității, familiarizarea copiilor cu limbajul matematic, cu limbajul artei și cu limbajul muncii, constituirea premiselor proceselor cognitive, afective și voliționale, dezvoltarea perceptiv-motorie și accentuarea pregătirii pentru scris-citit, dezvoltarea deprinderilor de integrare în colectivitate, de adaptare la mediul social și înconjurător.

Educația preșcolară este considerată tot mai frecvent ca o treaptă distinctă și necesară a procesului de învățământ, dar și parte integrantă a structurilor educative globale, ca primă fază a educației permanente, astfel învățământul preșcolar își reevaluează obiectivele, conținutul și tehnologia didactică în perspectiva noii concepții.

Obiectivele unui parteneriat școală - grădiniță se rezumă la:

- Promovarea dialogului și a comunicării între preșcolari și elevii celor trei instituții implicate în proiect;

- Dezvoltarea cooperării și a colaborării între educatoare și învățătoare, urmărindu-se armonizarea condițiilor specifice fiecărei instituții cu exigențele sociale de ordin general;
- Atragerea efectivă a preșcolarilor și elevilor în organizarea unor activități cu caracter extracurricular, conducând la creșterea calitativă și cantitativă a acestor activități;
- Manifestarea comportamentelor umaniste pe baza respectării unor norme elementare de integrare social: relații de grup, prietenie folosirea metodelor și procedeele didactice, în activitatea de învățare, precum și de intervenții în formele de organizare a procesului de învățământ;
- Stimularea și promovarea capacităților creatoare ale preșcolarilor și elevilor prin expoziții cu lucrări plastice, dramatizarea unor povești;

Stimularea interesului părinților copiilor prin implicarea directă și indirectă în aceste activități.

Exemple de activități derulate între instituția școlii și instituția grădiniței

- Acțiunea **„MĂȘTILE TRADIȚIONALE SĂRBĂTORILOR DE IARNĂ”** are drept scop familiarizarea copiilor cu tradițiile privitoare la Sărbătoarea Crăciunului din țară, avându-i ca invitați pe reprezentanții muzeului de istorie „Iulian Antonescu” Bacău, părinți. Acțiunea are drept scop familiarizarea copiilor cu obiceiuri tradiționale românești.

- Copiii împreună cu educatoarele vor face schimb de experiență cu școlarii și învățătoarele, prin activități comune și vizite reciproce.

- Acțiunea **„8 MARTIE SĂRBĂTORIT PRIN VERSURI ȘI CÂNTECE”, „MĂRȚIȘOARE PENTRU PRIETENI DRAGI”** are drept scop familiarizarea copiilor cu tradițiile privitoare la Sărbătoarea Mărțișorului și la importanța Sărbătoarei de 1 Martie, avându-i ca invitați pe reprezentanții muzeului de istorie „Iulian Antonescu” Bacău, părinți. Programul va cuprinde versuri și cântece și în limba engleză, dansuri și o expoziție cu mărțișoare.

- Acțiunea **„LA REVEDERE, GRĂDINIȚA MEA IUBITĂ!”** va cuprinde un program de versuri cântece și dansuri și un program în limba engleză.

Preșcolarii împărțiți pe echipe vor realiza desene pe asfalt în curtea grădiniței, iar școlarii vor face același lucru în curtea școlii cu tema **„CUM ARATĂ ȘCOALA MEA DRAGĂ”**, desene ce vor fi apreciate și răsplătite cu diplome.

Modalitatea de monitorizare și evaluare a rezultatelor proiectului:

Programul activităților va fi afișat la vedere în grădiniță și pe blogul grădiniței și pe pagina de facebook a grupei, părinților și educatoarelor de către echipa de proiect. Acțiunile vor fi în amănunt planificate de către responsabili și implementate conform desfășurării calendarului activităților. Evaluarea proiectului educativ va avea loc în primul rând în urma fiecărei activități, iar ca și evaluare finală a proiectului vom realiza un blog dedicat acestui proiect educativ pe care îl vrem a fi model sau cel puțin considerat informație pentru colegi și cei interesați de astfel de proiecte.

În perspectiva pregătirii preșcolarului pentru școală, trebuie avută în vedere eficientizarea procesului de învățare prin pregătirea terenului psihologic pe care se grefează cunoștințele și modul cum este acesta pregătit.

Ca un scop final important al învățământului preșcolar, pregătirea copilului pentru startul școlar este unanim acceptată și promovată în toate sistemele de învățământ dezvoltate și se află într-un accelerat proces de modernizare. În ceea ce privește însă conținutul propriu-zis al pregătirii respective și modalitățile de realizare a acesteia, se constată mari deosebiri și se poartă vii discuții bazate pe argumente ce țin nu numai de vârsta la care începe școlarizarea, ci și de locul pe care îl ocupă învățământul preșcolar în structura de ansamblu a învățământului, de funcțiile dominante ale grădiniței, de legătura acesteia cu ciclul școlar elementar.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

De ce plângea pădurea?

Prof. învă. primar Carmen-Paula Andrei
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău

MOTTO: «Fiind băiet, păduri cutreieram...»

Am vorbit cu pădurea... tot acolo unde obișnuiam să o caut de atâția ani... Mă aștepta împodobită și fremătând, ca de fiecare dată, de emoția reîntâlnirii... însă puțin altfel; de parcă ceva se întâmplase între timp, ca și cum ar fi vrut să mă certe, sau să îmi spună că e vina mea dacă... și atunci am înțeles. O lăsasem prea mult singură și oamenii răi îmi luaseră locul... Flori uscate sau călcate în picioare... crengi rupte sau desfrunzite și, pretutindeni, foarte, foarte mult gunoi: conserve, ambalaje, bidoane de plastic...

Era tristă pădurea... **Prietena mea aproape că plângea...** Mi-a povestit atunci și cum îi tăiaseră copacii, cum îi omorâseră găzele, cum i-au stricat tot ceea ce s-ar fi putut strica...

Până și izvorul... da, izvorul, firișorul acela de apă care se strecura susurând printre bulgării de pământ și ierburi, din care băusem de atâtea ori și unde adormisem ascultând povești, care mă legănase în valuri sau mă încântase cu răcoarea lui, zăcea aproape sleit, sufocat, alunecând cu greu printre hârtii, resturi de hrană sau pahare, printre multe alte lucruri părăsite sau uitate de excursioniști.

Am alergat într-un suflet până acasă. Nu știu în cât timp am fost iar înapoi... Zeci de picături de transpirație mi se prelingeau pe față, pe gât..., dar nu conta. Pădurea trebuia salvată! I-am adus și pe ceilalți prieteni ai mei. Am udat florile, am adunat gunoaiele, am strâns frunzele și crengile uscate. Am plantat copăcei și plante noi, am curățat apele izvorului și malurile lui.

Pădurea era din nou fericită și parcă îmi cânta prin frunze și prin păsări despre dragoste de natură și prietenie, despre ajutor și solidaritate, despre tinerețe și despre optimism, despre omenie, despre...

Educația ecologică a elevilor prin activitățile școlare și extracurriculare

Prof. înv. primar Simona-Elena Andrei
Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești

MOTTO: „Pe copil îl educă tot ce îl înconjoară: câmpul, pădurea, marea, munții, rândunelele, cucul. Faceți tot posibilul ca și copiii dumneavoastră să iubească tot ce-i înconjoară, pentru că fără dragostea față de natură și animale omul nu poate să simtă din plin, ceea ce numim, cu cel mai minunat dintre cuvinte - VIAȚA.” (C. Mihăescu)

Educația ecologică se face începând cu primii ani de viață, în familie, atunci când mama sau alt membru al familiei îi arată o floare, o pasăre, un animal sau un fir de iarbă, se continuă la grădiniță și, apoi, la școală.

La intrarea în școală, copiii au o serie de reprezentări despre mediul natural, social și familial în care trăiesc. Pe măsură ce cresc, educația lor ecologică se aprofundează, dispunând de un orizont mai larg de cunoștințe și de posibilități de înțelegere mai mari. Școala este chemată să determine nu numai sentimente de admirație față de frumusețile naturii, ci și convingeri și deprinderi de protejare a mediului înconjurător. Este o obligație primordială, o datorie de onoare a tuturor cetățenilor planetei, cunoașterea ansamblului de măsuri de ocrotire a acesteia.

Fără educație ecologică, prin care să insuflăm elevilor respectul pentru mediul înconjurător, nu putem vorbi despre o școală care dorește a fi europeană.

Educația ecologică trebuie începută încă de la vârstele cele mai mici, tocmai pentru a reuși în timp, formarea unei conduite adecvate, omul de mâine să fie capabil să discearnă asupra binelui și a răului, să acționeze în folosul naturii și a sa.

Educația ecologică este un domeniu extrem de generos, interesant și atractiv pentru majoritatea copiilor. Copilul de vârstă școlară mică nu trebuie bombardat de cunoștințe teoretice, ci trebuie implicat în activități practice cât mai variate și mai atractive, care să vină în întâmpinarea curiozității senzoriale în plină dezvoltare. Nu bogăția cunoștințelor de biologie interesează în primul rând, ci cunoașterea și menținerea în forul interior al copilului a următoarelor stări:

- dorința de a cunoaște universul lumii vii;
- puterea de a ocroti formele de viață;

Obiectivele urmărite pentru realizarea educației ecologice la elevii din ciclul primar sunt:

- să conștientizeze interdependența dintre calitatea mediului și calitatea vieții;
- să-și însușească cunoștințele referitoare la complexitatea relației dintre speciile unui ecosistem;
- să ia atitudine față de orice activitate care poate distruge echilibrul din natură;
- să aibă o conduită pozitivă, de participare la activitățile de protejare a mediului, condiție a unei vieți sănătoase, în deplină armonie cu natura.

Obiectivele educației ecologice în școală se pot realiza pe două căi:

- prin contribuția mai multor discipline de studiu;
- prin activități extracurriculare.

Pornind de la premisa că, educația ecologică presupune mai multe componente (cunoștințe, atitudini, conduită), care se dobândesc într-un timp îndelungat, este firesc ca această latură a educației să se afle în atenția mai multor discipline și în toate etapele de pregătire și formare a elevilor.

Disciplina **științe ale naturii** are un mare potențial în educația ecologică a elevilor. Această disciplină asigură, în mod organizat, însușirea unor cunoștințe prin activități de observare, identificare, grupare, jocuri, activități practice a lumii care ne înconjoară.

La **educație tehnologică** elevii îngrijesc plantele din clasă, realizează jucării din materiale refolosibile, realizează colecții de frunze, semințe și alte materiale pe care le folosesc apoi în activitatea lor.

La disciplina **limba și literatura română**, valorificând textele din manual, elevii iau contact cu frumosul din natură cu ajutorul cuvintelor, realizează creații artistice după imagini din natură.

Educația plastică își aduce aportul la dezvoltarea simțului artistic, la sesizarea echilibrului, armoniei din mediul înconjurător, oferă posibilitatea să transpună prin mijloace artistice frumosul din natură.

Geografia este disciplina care oferă bogate cunoștințe despre relief, ape curgătoare, ape stătătoare, floră și faună.

Educația civică cuprinde teme care pot fi valorificate cu succes pentru formarea de atitudini adecvate în raporturile copiilor cu mediul înconjurător.

Cel mai bun prilej pentru a face educație ecologică îl constituie **activitățile extracurriculare** (drumețiile, excursiile, concursuri pe teme ecologice, precum și activitățile de ecologizare a unor zone verzi, acolo unde copilul observă intervențiile omului în natură și efectele acestor intervenții bune sau rele). Comparând fenomenele, școlarul învață să gândească despre natură, iar dificultățile întâmpinate în cunoașterea ei se risipesc și rămâne trează dorința de „a ști”. Abilitatea pedagogică a învățătorului constă în a-i oferi copilului, prin activitățile extrașcolare, un cadru atractiv de preocupări pe care acesta să-l exploreze cu pasiune. Cu multă răbdare și tact, copilul devine receptiv și sensibil la culori, dimensiuni, sunete, zgomote ușoare, foșnetul lin, contactul cu obiecte etc.

În vederea cunoașterii și educării comportamentelor cotidiene ale copiilor, formarea unor stiluri de viață ecologice, de păstrare a unui mediu natural sănătos și curat, chiar dacă acesta este apropiat sau depărtat, am inițiat un *proiect educațional* «Prietenii naturii». Prin activitățile acestui proiect, elevii au avut posibilitatea de a cunoaște tainele naturii, de a-și verifica și aprofunda unele probleme predate, de a se deprinde cu un stil de muncă organizat, științific, de investigare și de cercetare. Le-am adus la cunoștință elevilor faptul că natura a fost în toate timpurile și o sursă de inspirație poetică, muza inspiratoare a artelor culte și izvorul cel mai de preț al artiștilor populari.

În cadrul unei *drumeții*, organizată pe un deal din apropierea orașului, fiecare echipă s-a jucat «de-a poezii», au fost „cercetători științifici”, au devenit „compozitori și interpreți, actori și dansatori”.

Prin participarea la *concursuri* pe teme ecologice, unde elevii au construit machete din deșeurile sau au parcurs un traseu turistic în pădure, pe baza unor repere, elevii sunt nevoiți să se autodepășească în competențe, li se stimulează spiritul de colaborare, consolidându-se atitudinea de protejare a mediului înconjurător. Participanții trăiesc satisfacția câștigării unei competiții prin eforturi proprii, conștientizează respectarea unor reguli, încheagă prietenii de durată, fac progres în autocunoaștere și autoevaluare.

Alte modalitățile folosite, în afara clasei, în scopul educării ecologice: excursii și vizite pentru a constata situația în care se află mediul local și de a întreprinde, pe măsura puterilor noastre, acțiuni în sprijinul măsurilor adoptate de organele de stat pentru apărarea mediului; acțiuni de igienizare și înfrumusețare a clasei, a școlii și a împrejurimilor; crearea unui colț viu în clasă sau în școală; copiii seamănă semințe, le crează condiții optime de viață, urmăresc primele încolțiri, apariția mlădițelor, a primelor frunzulițe și flori, apoi efectuează primele operații de îngrijire formându-și deprinderi de comportament ecologic adecvat față de plante; acțiuni de colectare a hârtiei, sticlei, ambalajelor din materiale sintetice și a deșeurilor textile; acțiuni de popularizare a Zilei Internaționale a Protecției Mediului (5 iunie); program artistic, diverse acțiuni de ecologizare a mediului local, expoziție cu desene și creații ale elevilor inspirate din vasta problematică a protejării mediului.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Totul depinde de noi, cadrele didactice, de imaginația și voința noastră, de modalitățile și mijloacele folosite, în lecțiile desfășurate cu elevii, prin care sădăm germeii gândirii ecologice.

Preocupări privind definirea identității la școlarii mici

Prof. Angela Bandea

Colegiul Tehnic „Dimitrie Ghika” Comănești

Un moment important în dezvoltarea mea personală și profesională a fost participarea la un curs de formare Comenius pe tema ***Icons of Identity: Siena, Italia, 2011***. Reflecțiile și discuțiile cu colegii, raportarea unor evenimente/întâmplări din viața reală și cea școlară, la tema generoasă a identității au constituit un punct de plecare în derularea proiectului educațional ***Historia est magistra vitae!*** (*Istoria este conducătoarea vieții!*), proiect ce a debutat în septembrie 2011.

Am stabilit ca obiectiv general al proiectului - formarea și dezvoltarea personalității elevilor prin intermediul valorilor culturale, adecvate particularităților de vârstă școlară mică.

Obiectivele specifice (a ști, a face, a simți):

- cunoașterea valorilor autentice românești pentru a forma și conștientiza identitatea națională;
- formarea și asumarea unui set de valori care să orienteze comportamentul elevilor asigurând incluziunea socială și participarea civică;
- susținerea și promovarea patriotismului prin cultivarea dragostei față de țară și a atașamentului față de tradițiile naționale;
- formarea unei concepții de viață, bazate pe valorile umaniste și științifice, pe cultura națională și pe stimularea dialogului intercultural;
- dezvoltarea dimensiunilor valorice și atitudinale ale personalității elevilor prin activități extrașcolare și extracurriculare;
- evidențierea calităților umane, a efortului și perseverenței în atingerea unor scopuri nobile;
- valorificarea deplină a spațiului educației (dimensiunile educației – intelectuale, morale, tehnologice, estetice, fizice – și formele educației – formale, nonformale, informale) prin evidențierea activităților și produselor activității elevilor pe plan local, regional, național și european/internațional.

Pe parcursul anilor școlari ce au urmat am planificat, proiectat și realizat cu elevii clasei o multitudine de activități subscrise temei identității individuale, locale, regionale, naționale și europene. Studiind cu atenție calendarul laic, dar și cel religios, respectând ordinea cronologică, am marcat evenimentele și anumite zile festive cu valențe deosebite în formarea personalității.

***Zilele Colegiului Tehnic „Dimitrie Ghika” Comănești – 26, 27 octombrie**

Pregătindu-se pentru acest eveniment, cu îndemănare și pricepere, copiii au realizat diferite lucrări plastice ilustrând anotimpul toamna, care au fost expuse în cadrul expoziției „Culorile toamnei”. Au redactat un articol despre Sf. Dimitrie, patronul și ocrotitorul școlii noastre (*cu acest prilej am descoperit că ziua Sf. Dimitrie este momentul încheierii anului agricol, când sunt adunate roadele câmpului, animalele sunt pregătite de iernat, vinul este aspru, iar gospodarii sărbătoresc recoltele bogate*).

Cea mai mobilizatoare zi a fost ziua când elevii au participat la parada pentru promovarea imaginii și unității colegiului, scandând sloganuri compuse de ei, ce exprimă sentimentul de angajare în activitate, de mândrie că sunt elevi:

Elevii muncesc mereu/Și deloc nu le e greu.

Viața de elev este frumoasă/De ai mintea tare sănătoasă.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Noi învățăm și ne jucăm!

Ploaie ori soare, frig sau căldură/Mergem la școală, cu voie bună!

Suntem buni și inventivi/Nu vrem ca să lenevim.

Uită-te la noi, muncim doi câte doi!

Suntem buni, suntem buni/Suntem cei mai buni, cu premii la concursuri.

De asemenea, la manifestările culturale, elevii au participat recitând poezii despre toamnă, dar și versuri din creația proprie, pe scenă, într-un moment artistic emoționant.

*Hărnicie și dragoste față de natură

Prezentarea unui PowerPoint din fotografii realizate pe parcursul unui an calendaristic, despre cultivarea pământului și creșterea animalelor în zona Văii Troțușului, a îmbogățit cunoștințele copiilor despre ocupațiile străvechi ale oamenilor iubitori de glie și a trezit interesul pentru produsele alimentare și meseriile tradiționale.

*Onor tricolorului românesc! - 1 Decembrie

Sărbătoarea Națională a României a fost însemnată în calendar prin colaborarea la proiectul inițiat de prof. de istorie. Copiii au pavoazat sala de clasă și holul, alături de ceilalți elevi ai școlii, cu lucrări plastice și colaje utilizând culorile drapelului, au purtat câte o fundiță din panglică tricoloră, unii și-au pictat tricolorul chiar pe față, au intonat cu mândrie Imnul de Stat al României și au înțeles importanța Zilei Naționale a României prezentată de liceeni.

*Crăciunul și Anul Nou

Aceste sărbători au constituit prilej de studiere a tradițiilor și obiceiurilor locale strămoșești. Respectând moștenirea de la străbuni și cu inventivitate, copiii au procurat costumele populare și piei naturale de urs, alte materiale necesare și au compus un grup folcloric care a vizitat cancelaria profesorilor cu fluierași, toboșari, urși, conform obiceiului de pe Valea Troțușului; au realizat singuri stele tradiționale și au repetat rolurile. Au interpretat jocul ursului în ritmuri de tobe și sunete de fluier. Au pus în scenă și momentul biblic Nașterea Domnului pentru a înțelege semnificația Crăciunului, pentru a trăi bucuria sărbătorilor de iarnă, alături de brăduțul împodobit.

*Vizită la Muzeul Etnografic al Văii Troțușului

Curiozitatea și bucuria descoperirilor din încăperile misterioase ale Palatului Ghika au contribuit la actualizarea unor noțiuni referitoare la modul de viață al țăranilor, ca pregătire pentru sărbătoarea istorică a lunii ianuarie.

*24 Ianuarie, Ziua Unirii

Mica Unire a fost marcată prin vizionarea unei prezentări Power Point, urmată de realizarea unei expoziții de lucrări plastice ale copiilor, jocul de rol *Moș Ion Roată și Unirea* (la dramatizare elevii au utilizat decoruri făcute de ei: un bolovan uriaș construit din hârtie de ziar la ora de educație tehnologică) și încheiată cu intonarea în cor și învățarea pasului de dans pentru ***Hora Unirii***.

*1 Martie, *8 Martie, Ziua internațională a femeii, *Ziua Mamei, Ziua Tatălui și Ziua Familiei în luna mai, *23 aprilie – Ziua Sfântului Gheorghe – zi ce marchează începutul anului agricol, *Paștele – sărbătoare religioasă fundamentală a creștinilor, *Ziua Eroilor de Înalțare – au fost prilejuri de încurajare a trăirii în familie, în grupul școlar sau cu întreaga comunitate pentru a crește sentimentul de apartenență și mândria de a fi comăneștean și român.

*Ziua Europei – 9 Mai

Proiectul s-a derulat timp de două săptămâni și s-a concretizat în trei activități importante: vizita copiilor la Centrul Europe Direct Comănești, o activitate interdisciplinară și alta cu finalitate practică: panoul cuprinzând deviza și steagul UE, rezumatul legendei Europei, siluete reprezentând popoare înfrățite și toate drapelele țărilor care au aderat la UE.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Cunoscând specificul și potențialul local, conștientizând valorile tradiționale autentice vom cunoaște mai bine oamenii și trecutul nostru, vom păstra, susține și promova tezaurul cultural propriu comunității locale și poporului român.

Activitățile extracurriculare

Prof. înv. primar Ecaterina Bejan
Școala Gimnazială "Sfântul Voievod Ștefan cel Mare" Onești

„Să nu-i educăm pe copiii noștri pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să-i învățăm să adapteze.” (Maria Montessori – „Descoperirea copilului”)

Problematica educației dobândește în societatea contemporană noi conotații, date mai ales de schimbările fără precedent din toate domeniile vieții sociale. Accentul trece de pe informativ pe formativ. Educația depășește limitele exigențelor și valorilor naționale și tinde spre universalitate, spre patrimoniul valoric comun al umanității. Un curriculum unitar nu mai poate răspunde singur diversității umane, iar dezideratul educației permanente tinde să devină o realitate de necontestat. Astfel, fără a nega importanța educației de tip curricular, devine tot mai evident faptul că educația extracurriculară, adică cea realizată dincolo de procesul de învățământ, își are rolul și locul bine stabilit. Modelarea, formarea și educația omului cere timp și dăruire. Timpul istoric pe care îl trăim cere oameni în a căror formație caracterul și inteligența se completează pentru propria evoluție a individului.

În școala contemporană eficiența educației depinde de gradul în care se pregătește copilul pentru participarea la dezvoltarea de sine și de măsura în care reușește să pună bazele formării

personalității copiilor. În acest cadru, învățământul are misiunea de a-i forma pe copii sub aspect psiho-intelectual, fizic și socioafectiv, pentru o cât mai ușoară integrare socială. Complexitatea finalităților educaționale impune îmbinarea activităților curriculare cu cele extracurriculare.

Scopul activităților extrașcolare este dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în activități cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, oferirea de suport pentru reușita școlară în ansamblul ei, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale. Activitățile extrașcolare se desfășoară într-un cadru informal, ce permite elevilor cu dificultăți de afirmare în mediul școlar să reducă nivelul anxietății și să-și maximizeze potențialul intelectual.

Activitățile extracurriculare organizate împreună cu elevii au conținut cultural, artistic, spiritual, științific, tehnico-aplicativ, sportiv sau simple activități de joc sau de participare la viața și activitatea comunității locale.

Excursiile contribuie la îmbogățirea cunoștințelor copiilor despre frumusețile țării, la educarea dragostei, respectului pentru frumosul din natură, artă, cultură. Prin excursii, copiii cunosc locul natal în care au trăit, muncit și luptat înaintașii lor învățând astfel să-și iubească țara, cu trecutul și prezentul ei. Copiii pot cunoaște realizările oamenilor, locurile unde s-au născut, au trăit și au creat opere de artă scriitori și artiști. Excursia este cea care îl reconfortează pe copil, îi prilejuiește însușirea unei experiențe sociale importante, dar, și îmbogățirea orizontului cultural științific. Excursia reprezintă finalitatea unei activități îndelungate de pregătire a copiilor, îi ajută să înțeleagă excursiile nu numai din perspectiva evadării din atmosfera de muncă de zi cu zi ci și ca un act de ridicare a nivelului cultural.

Vizitele la muzee, expoziții, monumente și locuri istorice, case memoriale constituie un mijloc de a intui și prețui valorile și istorice ale poporului nostru. Ele oferă elevilor prilejul de a observa obiectele și fenomenele în starea lor naturală, procesul de producție în desfășurarea sa, operele de artă originale, momentele legate de trecutul istoric local, național, de viața și activitatea unor personalități de seamă ale științei și culturii universale și naționale, relațiile dintre oameni și rezultatele concrete ale muncii lor, stimulează activitatea de învățare, întregesc și desăvârșesc ceea ce elevii acumulează în cadrul lecțiilor.

Spectacolele constituie o altă formă de activitate extracurriculară în școală, prin care copilul face cunoștință cu lumea minunată a artei. Deși această formă de activitate îl pune pe copil în majoritatea cazurilor în rolul de spectator, valoarea ei deosebită rezidă în faptul că ea constituie o sursă inepuizabilă de impresii puternice, precum și în faptul că apelează, permanent, la afectivitatea copilului.

Parteneriatele ajută elevii să aibă succes la școală și mai târziu, în viață. Atunci când părinții, elevii și ceilalți membri ai comunității se consideră unii pe alții parteneri în educație, se creează în jurul elevilor o comunitate de suport care începe să funcționeze. Parteneriatele trebuie văzute ca o componentă esențială în organizarea școlii și a clasei de elevi. Ele nu mai sunt de mult considerate doar o simplă activitate cu caracter opțional sau o problemă de natura relațiilor publice. În cadrul acestor parteneriate se pot parcurge următoarele conținuturi: transmiterea unor informații despre ecologie, dobândirea unor cunoștințe despre relația om-mediul, educarea unor comportamente și conduite civilizate, îmbogățirea vocabularului activ cu cuvinte din diferite domenii, cultivarea unor atitudini de investigare, cercetare etc.

O mare contribuție în dezvoltarea personalității copilului o au activitățile extrașcolare care susțin derularea unor proiecte, implicând în mod direct copilul prin personalitatea sa. Aplicată la clasă, metoda proiectului este acceptată cu plăcere de elevi, deoarece permite munca în echipă, unde poate contribui, potrivit înclinațiilor individuale, la realizarea unui scop comun.

Implicarea elevilor în proiectele educative, atât la nivel național cât și internațional a crescut în ultimii ani acesta dovedind interesul crescut al elevilor față de unele activități educative. Concursurile de creație literară și plastică urmăresc stimularea implicării elevilor în activitățile extrașcolare, descoperirea și dezvoltarea aptitudinilor artistice și literare ale copiilor din ciclul primar. Prin participarea la astfel de proiecte elevii își dezvoltă aptitudinile artistice și literare, spiritul de echipă - (în realizarea lucrărilor colective), își vor testa aptitudinile, își vor putea pune în valoare calitățile artistice.

Activitățile extracurriculare sunt apreciate atât de către copii, cât și de factorii educaționali în măsura în care: valorifică și dezvoltă interesele și aptitudinile copiilor, organizează într-o manieră plăcută și relaxantă timpul liber al copiilor contribuind la optimizarea procesului de învățământ, formele de organizare sunt din cele mai ingenioase și au caracter recreativ, copiii au teren liber pentru a-și manifesta în voie spiritul de inițiativă, participarea este liber consimțită, necondiționată, constituind un suport puternic pentru o activitate susținută, au un efect pozitiv pentru munca desfășurată în grup, sunt caracterizate de optimism și umor, creează un sentiment de siguranță și încredere tuturor participanților, urmăresc lărgirea și adâncirea influențelor exercitate în procesul de învățământ, contribuie la dezvoltarea armonioasă a copiilor.

Activitatea extracurriculară e o componentă educațională valoroasă și eficientă căreia orice cadru didactic trebuie să-i acorde atenție, adoptând el, în primul rând, o atitudine creatoare, atât în modul de realizare al activității, cât și în relațiile cu elevii, asigurând astfel o atmosferă relaxantă care să permită stimularea creativă a elevilor. Diversitatea activităților extrașcolare oferite crește interesul copiilor pentru școală și pentru oferta educațională.

În concluzie, cadrul didactic poate face multe pentru educarea spiritului creativ în cadrul activităților extracurriculare. Dar, se vede necesitatea de a modifica destul de mult modul de gândire, să evite critică în astfel de activități, să încurajeze elevii și să realizeze un feedback pozitiv.

Bibliografie:

Ionescu, M. Chiș, *Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001;

Lespezeanu, M., *Tradiționalism și modern în învățământul primar*, Editura S.C. Omfal, București, 2007.

Muzeul – spațiu de învățare

Prof. Bîrgu Maria

Colegiul Tehnic „Dumitru Mangeron” Bacău

În ultimii trei ani, elevii și cadrele didactice de la Colegiul Tehnic „Dumitru Mangeron” din Bacău au realizat o suită de proiecte educative interdisciplinare de educație ecologică, științifică, artistică și sportivă, în parteneriat cu I.S.J. și Complexul Muzeal de Științele Naturii „Ion Borcea” din Bacău, cu titlurile: „Copiii Terrei”, „Armonia universului” și „Cultură și civilizație băcăuană”.

Necesitatea implicării în aceste proiecte a provenit din dorința cadrelor didactice de a îndruma tânăra generație pentru formarea unor deprinderi, a unor atitudini și a unor comportamente civice corespunzătoare cunoașterii și protejării mediului natural.

Prezentăm, în continuare, câteva informații despre ultima activitate de acest gen.

Titlul activității: Muzeul – spațiu de învățare

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Grupul țintă: 100 de elevi de la Colegiul Tehnic „Dumitru Mangeron”

Data/perioada de desfășurare: 2 aprilie – 2 mai 2014

Locul desfășurării: Sala de conferințe a Complexului Muzeal de Științele Naturii „Ion Borcea”

Participanți: elevi, cadre didactice, părinți, reprezentanți ai comunității locale

Parteneri: Complexul Muzeal de Științele Naturii „Ion Borcea” Bacău

Responsabili: muzeograf dr. Dalia Paraschiv; muzeograf dr. Irina-Mădălina Ardei; coordonatorii din școlile partenere

Scop: promovarea, în rândul tinerilor, a respectului pentru natură

Obiectiv general: desfășurarea unor acțiuni de educație cultural-științifică, sportivă și ecologică, integrate în Calendarul ecologic mondial.

Obiective specifice:

- formarea unor deprinderi, a unor atitudini și a unor comportamente necesare conștientizării și sensibilizării elevilor față de problemele mediului;
- dezvoltarea simțului estetic și a creativității elevilor;
- realizarea unor conexiuni interdisciplinare;
- înțelegerea conceptului de armonie a universului, prin dezbateri asupra impactului tehnologiei asupra mediului, cu aplicații practice legate de situația județului Bacău (cauzele poluării chimice, fonice, prin deșeurile menajere, prin tăierea pădurilor etc.);
- îmbunătățirea abilităților de comunicare ale elevilor;
- dezvoltarea spiritului de echipă;
- dezvoltarea spiritului antreprenorial;
- întărirea relațiilor tinerilor cu comunitatea locală, prin activități de informare, de educație ecologică și de cunoaștere științifică a istoriei, a geografiei și a economiei județului Bacău.

Descrierea activității:

În Sala de conferințe a Muzeului de Științele Naturii „Ion Borcea” din Bacău, elevii au susținut un program artistic și au prezentat eseuri, postere, felicitări, fotografii, pps etc. având ca tema natura.

Muzeograful a asigurat proiectarea unui film documentar cu privire la mediul înconjurător și au ținut prelegeri însoțite de prezentări PowerPoint dedicate atitudinii față de natură.

De asemenea, elevii participanți la proiect au vizitat expozițiile de bază și temporare ale muzeului („Păduri din România”, „Flori din adâncurile Terrei”, „5 simțuri - un Univers”, „Peșteri”, Sera cu plante ornamentale etc.).

Pe tot parcursul anului școlar s-au realizat, în școală, alte activități, sub formă de expuneri, expoziții, dezbateri, lecții de ecologie (organizate cu ocazia unor aniversări incluse în Calendarul ecologic mondial – Ex. „Luna Pădurii”, „Ora Pământului”, „Luna păsărilor” etc.).

Stimularea creativității elevilor prin activitățile extracurriculare

Prof. înv. prim. Petronela Blănuș

Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău

Activitățile extracurriculare contribuie la adâncirea și completarea procesului de învățământ, la dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor elevilor, la organizarea rațională și plăcută a timpului lor liber. Ele prezintă unele particularități prin care se deosebesc de activitățile din cadrul lecțiilor. Aceasta se referă la conținutul activităților, durata lor, la metode folosite și la formele de organizare a activităților.

Conținutul acestor activități nu este stabilit de programa școlară, ci de către cadrele didactice, în funcție de interesele și dorințele elevilor.

Activitățile extracurriculare pot îmbrăca variante forme: serbări școlare, excursii tematice, vizite la diferite muzee, cercuri pe discipline sau cercuri literare, șezători pe diferite teme, întreceri sportive, concursuri, proiecte desfășurate la nivel de școală sau proiecte desfășurate în parteneriat cu alte școli, grădinițe sau alte instituții etc.

Având un caracter atractiv, elevii participă într-o atmosferă de voie bună și optimism, cu însuflețire și dăruire, la astfel de activități.

Concursurile pe diferite teme sunt momente deosebit de atractive pentru cei mici. Acestea dau posibilitatea copiilor să demonstreze practic ce au învățat la școală, acasă, să deseneze diferite aspecte, să demonteze și să monteze jucării.

Serbarea școlară reprezintă o modalitate eficientă de cultivare a capacităților de vorbire și înclinațiilor artistice ale elevilor. Prin conținutul vehiculat în cadrul serbării, elevii culeg o bogăție de idei, impresii, trăiesc autentic, spontan și sincer situațiile redată.

Stimularea, educarea atenției și exersarea memoriei constituie obiective importante care se realizează prin intermediul serbării. Intervenția, la momentul oportun, cu rolul pe care îl are de îndeplinit fiecare elev și susținută de suportul afectiv-motivațional, contribuie la mărirea stabilității atenției, iar cu timpul sporește capacitatea de rezistență la efort.

Lectura artistică, dansul, cântecul devin puternice stimulări ale sensibilității estetice. Valoarea estetică este sporită și de cadrul organizatoric: sala de festivități, un colț din natură (parcul său grădina școlii) amenajate în chip sărbătoresc.

Contribuția copilului la pregătirea și realizarea unui spectacol artistic nu trebuie privită ca un scop în sine, ci prin prisma dorinței de a oferi ceva spectatorilor: distracție, înălțare sufletească, plăcerea estetică, satisfacție - toate acestea îmbogățindu-le viața, făcând-o mai frumoasă, mai plină de sens. Reușita spectacolului produce ecou în public, iar reacția promptă a spectatorilor îi stimulează pe copii să dea tot ce sunt în stare.

O activitate deosebit de plăcută este excursia. Ea ajută la dezvoltarea intelectuală și fizică a copilului, la educarea lui cetățenească și patriotică. Excursia îl reconfortează pe copil, îi prilejuieste însușirea unei experiențe sociale importante, dar și îmbogățirea orizontului cultural științific. Prin excursii elevii își suplimentează și consolidează instrucția școlară prin însușirea a noi cunoștințe.

Ea reprezintă finalitatea unei activități îndelungate de pregătire psihologică a elevilor, pentru a-i face să înțeleagă excursiile nu numai din perspectiva evadării, din atmosfera de muncă, ci și ca un act de ridicare a nivelului cultural.

Vizionarea în colectiv a filmelor este o activitate foarte îndrăgită de copii, nu numai datorită fascinației pe care imaginea filmului o exercită asupra lor, ci și dorinței de a se afla în grupul prietenilor și colegilor cu care pot să facă schimb de impresii. Dacă în clasele I și a II-a elevii sunt atrași mai mult de desene animate, pe măsura înaintării în vârstă urmăresc și alte emisiuni (filme cu caracter istoric, emisiuni legate de viața plantelor, a animalelor etc.).

Noile demersuri educaționale redimensionează atât statutul cât și sarcinile cadrelor didactice, care trebuie să devină manageri de educație, prin intermediul unor proiecte/programe educative operaționale, adecvate ethos-ului unității școlare și orizontului de așteptare al comunității locale, proiecte/programe desfășurate pe baza unor convenții/contracte de parteneriat.

Prin structură, obiective și conținut, educația trebuie să răspundă neconținut exigențelor cerute de evoluția realității naționale și internaționale. Semnificația și eficiența actului educativ sunt date de disponibilitatea educației de adaptare și autoreglare față de cerințele tot mai numeroase ale spațiului social.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Școala trebuie să se afle în dialog autentic și permanent cu societatea, străduindu-se să realizeze punți de legătură între nevoile educaționale, resursele/disponibilitățile intelectuale ale copiilor/tinerilor și perspectivele de dezvoltare economică a societății. În acest sens, colaborarea dintre elevii diferitelor școli nu este un proces spontan, ci este o activitate organizată, susținută, conștientă, direcționată spre problemele educative ale tinerei generații.

Cultivarea capacității creatoare a devenit o sarcină importantă a școlilor contemporane, chiar dacă au existat și poziții sceptice care au susținut că învățământul actual nu contribuie la dezvoltarea creativității, observându-se că el cultivă mai ales gândirea critică, disciplină, conformismul, incompatibile cu climatul de libertate favorabil imaginației creatoare.

Multitudinea activităților extrașcolare desfășurate cu copiii conduc la dezvoltarea creativității acestora prin contactul pe care îl au cu mediul înconjurător, cu diverși factori din societatea din care face parte.

Aceste activități întregesc activitatea educativă a școlii, aducând un surplus informațional elevilor și completând condițiile concrete ale educației acestora. Astfel experiența de învățare non-formală și informală întregeste, completează și lărgeste experiența de învățare formală.

Elevii devin capabili să înțeleagă lumea în care trăiesc și să o transforme, să se cunoască pe sine și să se transforme, să recepteze și să transmită mesaje, exprimându-și gândurile și sentimentele fie prin comunicare verbală, utilizând un limbaj bogat și nuanțat, fie prin creație plastică.

În concluzie, cadrul didactic poate face multe pentru educarea spiritului creativ în cadrul activităților extracurriculare. Dar, se vede necesitatea de a modifica destul de mult modul de gândire, să evite critica, în astfel de activități, să încurajeze elevii și să realizeze un feedback pozitiv.

Bibliografie:

Cosmovici, Andrei; Iacob, Luminița coord., *Psihologie școlară*, Ed. Polirom, Iași, (2008);

Eugenia, Șincan; Gheorghe, Alexandru, *Îndrumător pentru învățători, părinți și elevi*, Ed. Gheorghe Alexandru, Craiova, (1993);

Site – ul didactic, www.didactic.ro.

„Trăim și simțim românește”

prof. Daniela Bobeică

Școala Gimnazială „Alexandru Sever” Moinești

Proiect educațional interjudețean cu participare internațională

Educație inter și multiculturală

Tema nr. 3:

„Pe cărările țării mele!”

1 iunie – 1 august 2014

EXCURSIE ȘCOLARĂ

SALINA TÂRUG-OCNA-BACĂU

Salina este situată la circa 2 km de oraș, în masivul de sare Vâlcele-Slatinele, la 240 m adâncime și reprezintă, prin microclimatul de salina, un important factor natural de cură utilizat în terapia afecțiunilor respiratorii. Recunoașterea și utilizarea în scop terapeutic a mediului de salina, cu precădere în ultimele decenii, a pornit de la o serie de observații începând încă din secolul al XIX-lea, și anume: absența îmbolnăvirilor de bronșită cronică și astm la minerii din minele de sare de la Wieliczka precum și vindecarea rapidă a acestor boli la noii angajați, ameliorarea până la dispariție a crizelor de astm la bolnavii astmatici refugiați în timpul celor două războaie mondiale în peșteră dezvoltată în sare Kluttert, utilizată ca adăpost în timpul bombardamentelor.

Educația estetică în învățământul primar.

Frumosul văzut prin ochii copiilor

*Prof. învă. primar Maria-Lăcrămioara Călin
Școala Gimnazială Solonț*

Educația estetică este una din cele cinci componente ale educației (intelectuală, morală, fizică, tehnologică și estetică) prezentă în ponderi diferite la fiecare disciplină de studiu a micilor școlari.

În timpul educației tradiționale, accentul se punea pe multitudinea informațiilor ce ajung către elev și pe reproducerea acestora, nu pe necesitățile sale. Acest lucru nu mai este valabil în educație modernă, cea actuală, unde accentul cade pe nevoile copilului, pe cerințele societății actuale și viitoare și este în urmărirea tehnologiei ce este într-o continuă dezvoltare. Putem pune semnul „=” între educație estetică și educație prin și pentru frumos? Plecând de la estetic, ce reprezintă apariția și legitățile frumosului, ajungem să spunem că *educația estetică are drept sintagmă educația prin și pentru frumos.*

În educația modernă, unde copilul este privit din perspectivă holistă, iar profesorul este cel ce decide, pe baza programei, activitățile ce le va desfășura la clasă, educația estetică ocupă un loc important datorită influențelor informale ce vin în contact cu școlarii și a cerințelor societății. Ne aflăm sub *zodia frumosului*, unde la fiecare pas totul este aranjat cât mai *estetic* cu puțință pentru a fi plăcut omului: vestimentația, mâncarea, spațiilor comerciale, obiectelor consumabile, mobilierul, cărțile chiar și omul apelează la operații estetice pentru a fi frumos, nu doar pentru el ci pentru cei cel privesc.

Există un model, indicat ca fiind de urmat, în toate domeniile, doar că acesta nu este neapărat și cel corect. Noi ca adulți și viitori dascăli, trebuie să fim capabili să selectăm acele modele care întradevăr sunt de urmat și să le transmitem noilor generații.

Am ales această temă datorită abordării complexe din zilele noastre și abordării simpliste din trecut. Dacă în prezent elevii pot avea parte de diferite modele ce pot reprezenta frumosul, atât pozitive (pictură, literatură, sculptură, modelaj, muzică, fizionomie, natură, etc.) cât și negative (desene animate, film, desene, muzică, poze, jucăriile, estimențația, etc.), în trecut totul era cenzurat și apoi expus privitorilor și doritorilor. Indiferent de tipul educației și de multitudinea modelelor ce

ar reprezenta „frumosul”, elevii trebuie să fie îndrumați pentru a alege ceea ce este real, calitativ și care îl poate stimula în dezvoltarea sa ulterioară.

Dacă în mediul social și cel familiar elevul este îndrumat spre un anumit model ce reprezintă frumosul, școala are rolul de a îndrepta viziunea elevului sau de a o îmbunătăți oferindu-i exemple care să-l satisfacă provocându-i interes, plăcere și cunoaștere.

La vârstele mici, putem descoperi modelul de frumos ce îl urmează elevul prin testele de creativitate, unde acesta este liber să creeze lucrări ce duc spre estetic, plăcut ochiului. Originalitatea este criteriul după care observăm ceea ce poate elevul să creeze după influențele care au pus stăpânire pe el, fluența arată nivelul său de disponibilitate spre anumite culori și elemente prezente în desen, iar flexibilitatea indică domeniile preferate de interes a micului școlar.

„Stop violenței” - proiect educațional

Prof. învă. primar Ionela Cengher
Școala Gimnazială Nr. 2 Dărmănești

Pentru a preveni cazurile de violență între copii, am recurs la derularea proiectului „**Stop violenței!**”, conturând **argumentul** pe existența a mai multor cauze: neglijarea copiilor, lipsa de informație, agresiunea mijloacelor mass-media, plecarea părinților la muncă, în străinătate. Complexitatea fenomenului ne determină să vorbim nu doar despre violența în școală, ci și despre violență în general, dat fiind că între acestea există o legătură de determinare. Pe de o parte, de cele mai multe ori, copilul ia primul contact cu violența în cadrul familiei sale, extinzând apoi comportamentele violente asupra altor persoane din mediul extrafamilial. Pe de altă parte, comportamentele violente învățate în mediul extrafamilial se răsfrâng asupra membrilor familiei. Prin proiectul derulat s-a propus organizarea de activități educative cu elevii clasei întâi și cu părinții acestora, în vederea prevenirii și diminuării cazurilor de violență în rândul copiilor; consilierea atât a copiilor, cât și a familiilor acestora și promovarea comportamentelor nonviolente. **Scopul fundamental al proiectului** a fost prevenirea și diminuarea fenomenului violenței din școală prin activități specifice vârstei școlare mici, conștientizarea importanței relațiilor interumane bazate pe înțelegere și acceptare.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Experiența de până acum ne arată că violența în rândul celor mici este o realitate care poate fi redusă, într-o măsură semnificativă, în manifestări pe care le putem numi acceptabile. Energia elevilor poate fi canalizată pe teritoriul unor activități cu încărcătură exclusivă educativă. Pentru a putea preîntâmpina și dezarma un comportament violent în școală, și nu numai, trebuie mai întâi să clarificăm și să înțelegem conceptul de violență, să aflăm cauzele acesteia și, în final, să fie concepute măsurile de prevenire și combatere. Activitățile desfășurate în cadrul acestui proiect vor avea impact asupra întregii comunități și vor avea în vedere formarea unui stil pozitiv de relaționare interpersonală. Elevii vor identifica relația dintre comportamentul lor și comportamentul celor din jur. Va trebui ca ei să identifice comportamentul adecvat în relațiile interpersonale și să interiorizeze acest tip de comportament. Elevii și părinții vor înțelege importanța păstrării unui climat armonios, bazat pe încredere, toleranță, respect și corectitudine.

Obiectivele urmărite au fost: formarea unui stil pozitiv de relaționare interpersonal, identificarea și împărtășirea emoțiilor în timpul lucrului, reglarea emoțiilor și a comportamentului în situații problematice, consolidarea deprinderilor de comportare civilizată în grup și în afara grupului, formarea de aptitudini și atitudini morale în spiritul prevenirii și înlăturării violenței în grup, cultivarea unui comportament model în rândul elevilor mici prin promovarea bunelor practici de prevenire a violenței, valorificarea comportamentelor pozitive în relațiile copil-copil, copil-adult, dezvoltarea capacității de relaționare în grup, în situații concrete, în mediul școlar și dezvoltarea capacității de rezolvare pașnică a conflictelor.

Activitățile desfășurate: „Cuvinte care înfloresc inimi”, „Curcubeul prieteniei”, „Roata emoțiilor”, „Alfabetul nonviolentei”, „De la vorbă, la faptă” au contribuit la reușita proiectului și la concretizarea **rezultatelor așteptate:** conștientizarea elevilor cu privire la consecințele actelor de violență, formarea unei atitudini pozitive față de colegi/adulți, diminuarea numărului cazurilor de agresivitate din școală, implicarea părinților în activitatea de combatere a violenței din școală și din afara ei.

Produsele din cadrul activităților - clasa I, an școlar 2013 - 2014

Pe aripile creativității

*Prof. înv. primar Simona Ciotloș
Școala Gimnazială Palanca*

Proiect educațional „Carnavalul toamnei”

Frumosul din natură, manifestat în culori și forme sonore, are o influență binefăcătoare asupra copiilor. Trebuie să-i învățăm să observe și să se apropie cu emoție de acest spectacol sublim al naturii, astfel încât rațiunea să armonizeze cu sensibilitatea.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

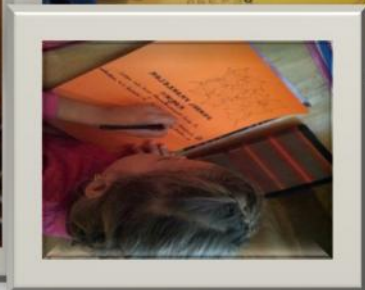

Prin crearea unui mediu estetizant, frumosul pătrunde ca un sentiment binefăcător în cele mai adânci zone ale vieții sufletești, răscolește emotivitatea, sensibilizează, înviorează.

Menirea noastră, a dascălilor este de a forma personalitatea copiilor prin frumosul existent în natură, artă, astfel încât să devină consumatori și creatori de frumos. Sub impulsul acestui frumos sentiment de a crea frumosul, am derulat un deosebit proiect educațional, intitulat „Carnavalul toamnei”, pe care l-am coordonat în cadrul comisiei metodice.

Scopul proiectului a urmărit pas cu pas: fructificarea experienței personale pentru a exprima păreri, gânduri și sentimente; dezvoltarea capacității de a aplica cunoștințe dobândite pentru a se realiza ceva practic-util și sensibilizarea copiilor în fața frumuseților naturii, astfel încât să devină persoane capabile să aprecieze frumosul și viața.

Obiectivele urmărite au fost: formarea capacității de a observa, percepe, înțelege și aprecia frumosul; formarea simțului și gustului estetic; dezvoltarea aptitudinilor literar-artistice; conceperea unor lucrări ce implică originalitate, creativitate, imaginație.

Proiectul a avut patru activități, dedicate elevilor din ciclul primar: „Toamna în culori - compoziții literar-artistice” (poezii, povești, ghicitori, compuneri); „Toamna prin ochi de copil-

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

compoziții artistico-plastice (desene, picturi, colaje); „Târgul toamnei”(chipul fructelor și al legumelor); Expoziție „Bogata toamnă”(fotografii de sezon). Monitorizarea și evaluarea activităților au vizat: valorificarea potențialului creativ al copiilor și al cadrelor didactice; realizarea unor expoziții la nivelul școlii.

Diseminarea s-a concretizat prin: panouri informative, expoziții cu lucrările elevilor, cd-uri cu imagini din timpul desfășurării activităților, mediatizarea proiectului și activităților pe site-ul www.didactic.ro.

La activitate au participat învățătorii de pe raza comunei Palanca, derulând și ei activități creative, pe grupe, realizând compoziții artistico-plastice deosebite. Spre sfârșitul activității, le-am prezentat colegilor un volum din colecția „**Cărticica mea de toamnă**”, în care am publicat poezii eu și elevii mei.

PRODUSELE ACTIVITĂȚILOR ÎN IMAGINI:

Gândirea vie - activitatea extracurriculară

*Prof. învă. preșcolar Tanța Cojocariu
Grădinița cu Program Normal Vidra, jud. Vrancea*

În orice domeniu de activitate este necesară cunoașterea proprietăților materialului de prelucrat, pentru a utiliza uneltele cele mai potrivite și tehnologia adecvată. Această cerință se impune cu atât mai mult în domeniul educației, unde se modelează „materialul” uman, care are o multitudine diversă de variante comportamentale ce cu greu pot fi prevăzute, unele fiind chiar imprevizibile.

Necesitățile curente ale activității instructiv-educative impun cerința de a cunoaște cât mai bine personalitatea ființei umane pe care o prelucrăm, pentru a găsi mijloacele și strategiile cele mai eficiente. Studiarea și cunoașterea personalității celor care intră sub incidența educației se impune și pentru depistarea cât mai timpurie a copiilor dotați și supradotați și pentru dirijarea educării și instruirii lor.

Cunoașterea potențelor individuale ale copilului trebuie pusă astăzi în termeni noi, mult mai largi, mai bogați și mai diverși, pentru a depăși încadrarea trăsăturilor personalității în tipare preconcepute.

Educația depășește limitele exigențelor și valorilor naționale și tinde spre universalitate, spre patrimoniul valoric comun al umanității. Un curriculum unitar nu mai poate răspunde singur diversității umane, iar dezideratul educației permanente tinde să devină o realitate de necontestat. Astfel, fără a nega importanța educației de tip curricular, devine tot mai evident faptul că educația extracurriculară, adică cea realizată dincolo de procesul de învățământ, își are rolul și locul bine stabilit în formarea personalității tinerilor. În școala contemporană eficiența educației depinde de gradul în care se pregătește copilul pentru participarea la dezvoltarea de sine și de măsura în care reușește să pună bazele formării personalității copiilor. În acest cadru, învățământul are misiunea de a-i forma pe copii sub aspect psihointelectual, fizic și socioafectiv, pentru o cât mai ușoară integrare socială.

Sistemul educațional din România a suferit multe transformări. Școala românească trece printr-o acută criză existențială și nu ajunge doar să spui „tinerii ăștia... ce generație imposibilă”. De fapt tinerii aceștia sunt un semnal. Ei vor altceva. Nu înseamnă că nu mai vor să învețe - ei nu mai vor să învețe așa. Metodele comuniste de predare-redare, învățare pentru nota sau pentru examene care anihilează creativitatea, gândirea nu sunt de nici un folos, nefăcând decât rău. Metodele de pedeapsă a elevilor „indisciplinați” nu-i corectează nicidecum dar generează și mai multă agresivitate: acei tineri, care, dorind să fie înțeleși, acceptați, dar neștiind să arate asta decât în felul acela agresiv, izbindu-se de duritatea adulților care nu le arată cum să fie mai buni dar le pretind asta, nu vor deveni niciodată mai buni.

Pentru a nu muri, școala românească ar trebui reinventată. Metodele ei dintr-o altă epocă, dintr-o altă realitate, păstrate din inerție și indiferență îndepărtează tinerii de la procesul frumos și natural al instruirii, pentru că ea, școala a uitat să fie frumoasă și naturală.

În orice tip de activitate extrașcolară, fie că este vorba de drumeție, vizita într-un atelier de creație, un muzeu, un loc istoric, o excursie de mică sau mare anvergură este necesar să antrenăm trei factori implicați în actul educațional:

- copii – prin responsabilități asumate atât individual, cât și în grup;
- familie – prin susținere morală, financiară, sau chiar implicate în organizarea activităților;

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

- școala – prin obținerea avizelor necesare deplasării, elaborarea strategiilor didactice, realizarea unității dintre cei doi factori, finalizarea activității întreprinse.

Acest tip de activitate îi antrenează pe copii în activitatea de învățare, îi apropie de școală, îi determină să o îndrăgească. Chiar ei propun, cer așteaptă și se implică în realizarea acestui tip de activitate.

Dacă avem grijă că obiectivele instructiv-educative să primeze, dar să fie prezentate în mod echilibrat și momentele recreative, de relaxare, atunci rezultatele vor fi întotdeauna deosebite. În cadrul acestor activități copii se deprind să folosească surse informaționale diverse, să întocmească colecții, să sistematizeze date, „*învață să învețe*”.

Prin faptul că în asemenea activități se supun de bună voie regulilor, asumându-și responsabilități, copiii se autodisciplinează. Cadrul didactic are, prin acest tip de activități, posibilități deosebite să-și cunoască elevii, să-i dirijeze, să le influențeze dezvoltarea, să realizeze mai ușor și mai frumos obiectivul principal – pregătirea copilului pentru viață.

Trebuie promovat modul variat de abordare a problemelor de manipulare a obiectelor și a ideilor. O gândire independentă, nedeterminată de grup, toleranță față de ideile noi, capacitatea de a descoperi probleme noi și de a găsi modul de rezolvare a lor și posibilitatea de a critica constructiv. Activitățile extracurriculare contribuie la gândirea și completarea procesului de învățare, la dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor preșcolarilor, la organizarea rațională și plăcută a timpului lor liber. Având un caracter atractiv, copiii participă într-o atmosferă de voie bună și optimism, cu însuflețire și dăruire, la astfel de activități.

Potențialul larg al activităților extracurriculare este generator de căutări și soluții variate. Succesul este garantat dacă ai încredere în imaginația, bucuria și în dragostea din sufletul copiilor, dar să îi lași pe ei să te conducă spre acțiuni frumoase și valoroase.

În concluzie, putem spune că activitatea extracurriculară e o componentă educațională valoroasă și eficientă căreia orice cadru didactic trebuie să-i acorde atenție, adoptând el în primul rând o atitudine creatoare, atât în modul de realizare al activității, cât și în relațiile cu copiii, asigurând astfel o atmosferă relaxantă care să permită stimularea creativă a copiilor.

Noica visa la „o școală în care să nu se predea nimic.” Stări de spirit, asta trebuie dat altora; nu conținuturi, nu sfaturi, nu învățături. De aceea nici nu trebuie lecții. Chiar unui om care te întreabă, nu ai nevoie să-i dai „lecții”. O carte pe care o scoți din bibliotecă, un Preludiu de Bach pe care-l pui seara, în liniște, sau un exemplu de seninătate intelectuală, sunt mult mai educative decât o lecție. Oamenii aceia tineri văd că vrei să încorporezi o idee și încep să încorporeze și ei una.

Chiar dacă e un drum lung până acolo, e drumul anevoios și necesar care trece prin vindecare interioară și cristalizare de sine.

Formarea noțiunilor ecologice prin abordare interdisciplinară în ciclul primar

*Prof. înv. primar Irina-Ancuța
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Ecologia, ca știință nou apărută, se ocupă cu studiul interrelațiilor dintre organisme și mediul lor de viață.

Prin **protecția mediului** se înțelege totalitatea acțiunilor menite să asigure conservarea resurselor naturale și protejarea calității componentelor mediului înconjurător.

Prin **educație ecologică**, copiii trebuie să dobândească cunoștințe, atitudini și motivații pentru a acționa individual și în echipă la soluționarea problemelor care țin de protecția mediului.

Astfel se cultivă dragostea și respectul elevilor pentru lumea înconjurătoare, se formează atitudini de dezaprobare față de cei care încalcă normele de protecție a mediului și se cultivă interesul pentru promovarea ideii unui mediu natural sănătos.

Educația ecologică ajută la cunoașterea efectelor poluării apelor, aerului și solului, a poluării estetice și fonice, precum și la găsirea soluțiilor de rezolvare pentru diferite situații de distrugere a mediului natural.

Educația ecologică și obiectivele acesteia rămân la nivel de informație dacă nu se traduc în experiență. Formarea atitudinilor pozitive implică o componentă cognitivă, informațională de necontestat, dar și o implicare afectivă și un demers comportamental dezirabil care obligă la o gamă diversă de activități diferite, dar congruente, mergând de la simple discuții la audiții, vizionări, vizite, expoziții, transpunere în maniere plastice a unor teme.

În învățământul primar, pentru educația ecologică nu sunt alocate ore speciale, aceasta realizându-se prin orele de științe ale naturii și prin tratarea interdisciplinară a temelor legate de protecția mediului său prin alegerea unui opțional care să aibă în studiu o temă de ecologie.

Alegerea opționalului, din sfera educației ecologice, constituie un bun prilej de a continua demersul început în anii precedenți în vederea pregătirii copilului pentru viață, cunoașterea, înțelegerea și practicarea unui comportament de protejare a mediului înconjurător pentru o viață sănătoasă. Prin participarea activă la aceste cursuri elevii vor dobândi o bază sănătoasă pentru constituirea unor scheme cognitive și un cod exemplar de conduită prin raportarea la modele. Exemplificarea modelelor se poate realiza prin desfășurarea activităților în locații diferite, tocmai pentru a stimula elevii și de a trezi interesul (ecologizarea albiei râului, colectarea unor materiale refolosibile, plantarea de puieți în spațiile verzi, amenajarea unui colț verde în clasă, etc.).

În cadrul orelor de limba și literatura română pentru a realiza educația ecologică putem apela la conținutul unor texte literare sau texte cu conținut științific care pot constitui punctul de plecare pentru discutarea unor probleme de mediu.

Rebusurile, curiozitățile din lumea plantelor și animalelor, realizarea unor fotografii, colectarea de materiale din natură contribuie de asemenea la realizarea unor conexiuni între cunoștințele însușite la diferite discipline.

Prin analiza textelor anumitor cântece, la orele de muzică avem posibilitatea realizării unor conexiuni între cunoștințele însușite la științe și conținutul cântecului.

Educația ecologică se poate realiza și în cadrul orelor de educație plastică prin alegerea unor subiecte legate de mediu (*În excursie, Primăvara în livadă, Incendiul*).

Unele teme prevăzute de programă ne dau posibilitatea realizării tangențiale a educației ecologice. Astfel se realizează corelarea cu lecțiile de geografie și științele naturii, elevii aflând că viața oamenilor este strâns legată de mediul în care trăiesc și că trebuie să aibă o atitudine corespunzătoare față de natură. Climă, relieful și bogățiile naturale au influențat mult viața oamenilor care au produs schimbări importante în natură, nu întotdeauna dintre cele mai bune, cum ar fi: poluarea solului, poluarea apei, poluarea aerului, dispariția unor plante și animale, defrișări etc.

Prin prezentarea unor imagini care redau influența negativă a omului asupra mediului, elevii vor înțelege că pământul trebuie respectat și ocrotit.

În cadrul orelor de educație civică, am purtat mai multe discuții cu privire la cele ce se pot întâmpla datorită nerespectării regulilor de conviețuire între oameni, între oameni și animale, cazuri ce au fost mediatizate în ziare și la televizor. De asemenea, s-a vorbit mult despre dezastrele naturale ce se abat atât de des asupra țării noastre, cauzele și efectele defrișărilor necontrolate ale pădurilor, dezechilibrul lanțului trofic etc.

Lecțiile despre om și despre mediile de viață îi fac pe copii să înțeleagă că dezvoltarea armonioasă fizică și intelectuală este posibilă numai într-un mediu sănătos, curat, lipsit de probleme. Cele mai multe probleme de mediu le găsim în lecturile ce vin în completarea lecțiilor de științe ale naturii. Prin intermediul acestora, elevii află lucruri care să-i determine să ocrotească natura.

Prin intermediul lucrărilor practice își poate exprima emoțiile ce se nasc în sufletul lui într-o manieră proprie, ce anume îl interesează și îi place să rezeze cu ajutorul materialelor din natură.

La disciplină educație tehnologică, lucrările realizate cu materiale din natură și cu materiale reciclabile pot deveni adevărate opere de artă și pot constitui premisele realizării educației ecologice. Colajele din fructe și semințe, frunze, coajă de copac, diferite pene colorate, pot genera discuții pe teme de ecologie cum ar fi:

- protecția plantelor și animalelor din zona în care trăim;
- pădurea, aurul verde al planetei.

Prin tratarea interdisciplinară a problemelor privind protecția mediului, contribuim la formarea unui comportament ecologic față de mediul înconjurător.

Protecția naturii necesită mijloace materiale destul de costisitoare, dar și creșterea gradului de responsabilitate al oamenilor din întreaga lume față de mediul înconjurător, școlii revenindu-i un rol important în acest sens prin educația ecologică.

Această activitate contribuie la dezvoltarea spiritului de observație, la stimularea creativității, a perspicacității în gândire și acțiune, consolidează cunoștințele despre mediul înconjurător, îl protejează, luptă împotriva poluării, refolosește deșeurile, își dezvoltă procesele psihice, sentimentele de dragoste și respect față de natură.

Trebuie să ne convingem că o luptă împotriva poluării nu poate fi opera unei țări sau a unei generații, ci totul trebuie gândit la nivel universal. Este o mare satisfacție să constatăm la tinerii din lumea întreagă o atracție și uneori chiar un entuziasm pentru această bătălie, menită să protejeze mediul nostru.

Din păcate, degeaba se face la școală educație ecologică dacă strada oferă cel mai prost exemplu. Unii oameni au rămas cu obiceiuri proaste, deși campania de colectare, reciclare și tratare a deșeurilor reprezintă o prioritate pentru toți și se regăsește în angajamentele asumate de România față de U.E.

Trebuie să respectăm natură pentru că avem dreptul la un mediu ambiant sănătos. Este un drept elementar pe care mulți cetățeni nu îl cunosc sau nu îi acordă importanța necesară. Nu realizează că de el depinde de fapt viața, sănătatea și pe termen lung chiar bunăstarea proprie, și mai ales a generațiilor care urmează.

Bibliografie:

Cosmovici, Andrei; Cozma, Teodor, *Psihopedagogie*, Iași, Editura *Spiru Haret*, 1995;
Mohan, Gheorghe; Ardelean, A., *Ecologie și protecția mediului*, București, Editura „Scaiul”, 1993;
Oprîș, Tudor, *Mică Enciclopedie pentru Tineret*, București, Editura *Forum*, 1998;
Vidu Alexandra; Predețeanu Maria Lucia, „Prietenii naturii” – Ecologie – clasele a III a – a IV a, București, Editura Erc Press.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Proiect educațional „Din suflet pentru suflet”

Proiect de acțiune comunitară

Prof. înv. primar Georgeta Condrea

Prof. înv. primar Ovidiu Condrea

Școala Gimnazială Solonț

Motto:

“Nu există prilej mai minunat pentru dăruire, decât să poți da, zi de zi, tot ce ai mai bun și mai adevărat unei ființe cu suflet deschis.” (Rabindranath Tagore)

Voluntariatul apropie oamenii și rupe frontierele. De asemenea ne face să redescoperim latura umană din interiorul fiecăruia. Este minunat să fii mereu prezent printre oameni cu inima și sufletul, să-i ajuți necondiționat acolo unde este nevoie. Este o onoare să fii voluntar, să-ți pese de cei din jur.

Compassiunea față de semenii, bunătatea, mărinimia le înveți din primii ani de viață și te caracterizează apoi pentru totdeauna pentru că devin un mod de viață, un firesc. Asta am încercat și noi să facem la **Școala Primară Sărata**: să învățăm copiii să fie darnici, să iubească pe cei din jur, să fie alături de ei la greu.

Scopul proiectului a fost: cultivarea spiritului și valorilor voluntariatului în conștiința copiilor; implicarea cadrelor didactice în acțiuni de voluntariat; formarea unui comportament responsabil față de copiii aflați în dificultate.

Prin derularea acestui proiect, ne-am dorit în primul rând antrenarea unui număr cât mai mare de elevi care să participe la strângerea donațiilor (reviste, cărți pentru copii, jucării, rechizite, alimente neperisabile, îmbrăcăminte, încălțăminte etc.) înțelegând importanța solidarității față de aproapele lor în situații dificile.

Grup țintă

elevii claselor I - IV

cadre didactice

Beneficiari direcți: 4 copii cu risc social

Parteneri: Primăria Comunei Solonț, părinți

Finalități așteptate:

Privind copiii:

- cultivarea dragostei pentru semenii;
- formarea unui comportament civic, onest față de oameni;
- antrenarea în activități practice pentru beneficiile celor din jur.

Privind cadrele didactice:

- Familiarizarea cadrelor didactice cu metode noi de stimulare a interesului elevilor pentru întraajutorarea persoanelor aflate în situații dezavantajate.

Privind părinții și alți factori educaționali din comunitate:

- Creșterea implicării părinților și a comunității locale în activitățile de voluntariat.

Privind produsul finit al proiectului:

- Realizarea unui portofoliu al proiectului cu fotografii de la activitățile desfășurate.

Activități planificate:

6 Decembrie 2013 – „**A sosit Moș Nicolae**” – acțiune de colectare de cadouri (jucării, dulciuri, îmbrăcăminte)

Martie 2014 – „**Cartea, prietena copiilor**” – acțiune de colectare de cărți pentru copii, confecționare de măștișoare pentru copii, felicitări – expoziție

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

1 Iunie 2014 – „Copil ca tine sunt și eu” – vizită la copiii cu risc social în vederea donării unor mici cadouri

Participarea a fost masivă, fiecare școlar donând obiecte pentru familiile aflate în dificultate. Satisfacția elevilor la gândul că au făcut o faptă bună, a fost maximă. Părinții au conștientizat că doar împreună, școală - familie, putem educa frumos tânără generație. Familiile aflate în dificultate au primit cu plăcere darurile elevilor noștri.

Și acestea sunt poze care stau mărturie frumoaselor clipe despre care v-am povestit.

Calitatea activităților extrașcolare – contribuții la pregătirea pentru viață a elevilor

Prof. înv. primar Lenuța Corobană
Școala Gimnazială Săscut

„Educația este un proces al vieții și nu o pregătire pentru viață. Cred că școala trebuie să reprezinte viața actuală, viața tot atât de reală și de vitală pentru copil ca aceea pe care el o duce în familia sa, cu vecinii săi, pe locurile lui de joacă.” John Denvey.

Argument

Problematica educației dobândește în societatea contemporană noi conotații, date mai ales de schimbările fără precedent din toate domeniile vieții sociale. Accentul trece de pe informativ pe formativ.

Educația depășește limitele exigențelor și valorilor naționale și tinde spre universalitate, spre patrimoniul valoric comun al umanității. Un curriculum unitar nu mai poate răspunde singur diversității umane, iar dezideratul educației permanente tinde să devină o realitate de necontestat. Astfel, fără a nega importanța educației de tip curricular, devine tot mai evident faptul că educația extracurriculară, adică cea realizată dincolo de procesul de învățământ, își are rolul și locul bine stabilit în formarea personalității tinerilor.

1) Educația – considerente generale

Într-o societate determinată istoric, sistemul de educație se materializează printr-o educație de tip formal, nonformal sau informal, incluzând toate dimensiunile (intelectuale, morale, estetice, tehnologice, fizice) implicate în cadrul acțiunilor educaționale organizate, structurate și planificate sau în contextul influențelor incidentale de tip pedagogic provenite din câmpul psihosocial.

În funcție de gradul de organizare și de oficializare al formelor educației, putem delimita trei mari categorii:

- educația formală (oficială);
- educația non-formală (extrașcolară);
- educația informală (spontană).

A) Educația formală

Această formă de educație cuprinde totalitatea activităților și a acțiunilor pedagogice desfășurate și proiectate instituțional (în grădinițe, școli, licee, universități, centre de perfecționare etc.), în cadrul

sistemului de învățământ în mod planificat și organizat. Se realizează „în cadrul unui proces de instruire realizat cu rigurozitate în timp și spațiu: planuri, programe, manuale, cursuri... etc”. (S. Cristea 2002 ap. Oprea)

B) Educația nonformală

Această formă de educație a fost definită ca: „orice activitate educațională, intenționată și sistematică, desfășurată de obicei în afara școlii tradiționale, al cărei conținut este adaptat nevoii individului și situațiilor speciale, în scopul maximizării învățării și cunoașterii și minimalizării problemelor cu care se confrunta acesta în sistemul formal (stresul notării în catalog, disciplina impusă, efectuarea temelor... etc.) (Kleis 1973)

Educația nonformală cuprinde ansamblul activităților și acțiunilor care se realizează într-un cadru instituționalizat, constituindu-se ca „o punte între cunoștințele asimilate în timpul lecțiilor și informațiile acumulate nonformal” (Vaideanu 1998 ap Oprea)

Obiectivele educației nonformale sunt:

- lărgirea și completarea orizontului de cultură îmbogățind cunoștințele din anumite domenii;
- crearea condițiilor pentru desăvârșirea profesională;
- să contribuie la recreerea și destinderea participanților precum și la petrecerea organizată a timpului liber;
- alfabetizarea grupurilor sociale defavorizate;
- asigurarea cadrului de exersare și cultivare a diferitelor inclinații, aptitudini, capacități.

Relația dintre educația formală și educația nonformală este de complementaritate sub raportul conținutului, al formelor de organizare și de realizare.

C) Educația informală

Este forma educației care se referă la experimentele zilnice care nu sunt planificate sau organizate și care conduc către o învățare informală. Este procesul care se întinde pe toată durata vieții, prin care individul dobândește informații își formează priceperi și deprinderi, își structurează convingerile și atitudinile se dezvoltă prin intermediul experiențelor cotidiene.

Formarea personalității elevilor trebuie să constituie o preocupare principală a factorilor educaționali, prin modelarea întregii activități psihice a elevilor și a conduitei acestora după relațiile sociale și după cerințele vieții sociale (G. Chiriță, 1977).

Lumea în care trăim este importantă nu numai în ideea că este spațiul în care viețuim, ea trebuie să exprime dorința de a progresa și de a urca pe scara umanității. Cei ce vor asigura mai departe continuitatea efortului și a gândirii umane sunt adolescenții de azi, oamenii de mâine (A. Tabachiu, I. Moraru, 1997; C. Bîrzea, 1995; A. Marga, 1999;).

Activitatea extracurriculară - componentă educațională eficientă

*Prof. înv. primar Liliana Creangă
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Modelarea, formarea și educația omului cer timp și dăruire. În școala contemporană eficiența educației depinde de gradul în care pregătește copilul pentru participarea la dezvoltarea de sine și de măsura în care reușește să pună bazele formării personalității copiilor. Complexitatea finalităților educaționale impune îmbinarea activităților curriculare cu cele extracurriculare.

Oricât de importantă ar fi educația curriculară realizată prin procesul de învățământ, ea nu epuizează sfera influențelor formative exercitate asupra copilului. Rămâne cadrul larg al timpului liber al copilului, în care viața capătă alte aspecte decât cele din procesul de învățare școlară.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Trebuința de a se juca, de a fi mereu în mișcare, este tocmai ceea ce ne permite să îmbinăm școala cu viața. Dacă avem grijă că obiectivele instructiv- educative să primeze, dar să fie prezentate în mod echilibrat și momentele de relaxare, recreative, atunci rezultatele vor fi totdeauna deosebite.

Activitatea educativă extrașcolară este concepută ca mediu de dezvoltare personală, ca modalitate de formare și întărire a culturii organizaționale a unității de învățământ, ca mijloc de îmbunătățire a motivației, frecvenței și performanței școlare, precum și de remediere a unor probleme comportamentale ale elevilor. Ea se desfășoară în afara orelor de curs, fie în incinta școlii, fie în afara acesteia, în palate și cluburi ale copiilor, în cluburi sportive, în baze sportive și de agrement, în spații educaționale turistice, culturale și de agrement.

Activitățile extracurriculare pot consta în proiecte și programe educative, concursuri, festivaluri, expoziții, campanii, schimburi culturale, excursii, serbări, expediții, tabere, caravane tematice, dezbateri, simpozioane, vizite, ateliere, etc.

Scopul activităților extrașcolare este dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în activități cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, oferirea de suport pentru reușita școlară în ansamblul ei, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale. Activitățile extrașcolare se desfășoară într-un cadru informal, ce permite elevilor cu dificultăți de afirmare în mediul școlar să reducă nivelul anxietății și să-și maximizeze potențialul intelectual.

Activitățile extracurriculare organizate împreună cu elevii mei au conținut cultural, artistic, spiritual, științific, tehnico-aplicativ, sportiv sau simple activități de joc sau de participare la viața și activitatea comunității locale.

În ultimii ani școlari am organizat multe excursii cu elevii, cu scopul de a-și îmbogăți cunoștințele despre istoria și frumusețile țării, pentru cultivarea dragostei și a respectului pentru frumosul din natură, artă, cultură. Conținutul didactic al excursiilor și drumețiilor este mult mai elastic, mai variat și mai complex decât al lecțiilor în clasă, au un caracter mai atractiv, elevii participând într-o atmosferă de voieșie, optimism și multă însuflețire la asemenea acțiuni.

De fiecare dată am stabilit obiectivele, am precizat itinerariile, data, ora de plecare, echipamentele necesare. Apoi am adus la cunoștință elevilor principalele probleme care se vor urmări pe timpul deplasărilor, le-am reamintit regulile de circulație, securitate și comportament ce trebuie respectate. Pentru a trezi interesul elevilor, am popularizat acțiunile excursiei prin prezentarea unor hărți, itinerarii, literatură istorică, descrieri geografice, prezentări power-point. În timpul desfășurării excursiilor am dirijat observarea în mod sistematic, îndemnând elevii să noteze ceea ce li se pare interesant. Datele culese vor putea fi valorificate la toate disciplinele de învățământ la care se pretează, consolidându-și astfel cunoștințele și îmbogățindu-și cultura generală. Elevii reușesc cu mai multă ușurință să-și exprime propriile impresii și sentimente despre cele vizitate.

Astfel, în cadrul taberei de la Arieșeni am vizitat Peștera Scărișoara care adăpostește cel mai mare ghețar subteran din România și al doilea ca mărime din lume. Apoi am avut ocazia să descoperim o altă capodoperă a naturii - Peștera Urșilor, unde am explorat o lume nouă: stalactite și stalagmite din calcar precum și fosile ale ursului de cavernă, de capră neagră, leu și hienă de peșteră. Programul taberei a inclus și o drumeție în Dumbrăveni, unde au învățat tehnici de supraviețuire. Am vizitat Groapa Ruginoasa - un renumit și vast fenomen torențial la altitudinea de 1400 m, în Munții Padiș. Elevii au aflat "pe viu" fenomenul de eroziune torențială a depozitelor de cuarțite, frezii și argile roșii, creând o adevărată "Rană vie" în trupul muntelui. La fel de interesantă și frumoasă a fost excursia la Salina Turda - un adevărat muzeu de istorie a mineritului în sare. Drumeția la Cheile Turzii străbătute la pas, i-a animat și bucurat cu frumusețile văilor create în

calcare, cu aerul curat al pădurilor și poienilor. Anul acesta am avut prilejul să mergem la Sibiu unde am vizitat muzeul de Istorie Bruckenthal, Piața Sfatului, „Podul mincinoșilor” și Muzeul de istorie naturală. Pașii făcuți în zonele geografice încărcate de freamătul istoriei, prilejuiesc îmbogățirea cunoașterii, generând totodată sentimente de prețuire față de strămoșii noștri și de dragoste de țară. Programul taberei a continuat cu vizitarea stațiunii Sovata, a Lacului Ursului și Muntelui de sare. Copiilor le-a făcut mare plăcere să se plimbe cu „bătrâna mocăniță”, întorcându-se parcă în timp. Au aflat povestea locomotivei cu aburi și a celor două vagoane care, circulând cu 35 km pe oră, le-a dat elevilor șansa de a admira cele mai frumoase peisaje ale țării ce se află între Sovata și Câmpul Cetății: păduri dese, dar și câmpii deschise.

Elevii au manifestat o preocupare deosebită pentru participarea la concursuri și festivaluri. Acestea au contribuit la promovarea valorilor culturale și etice fundamentale dar și al fair-play-ului competițional, sensibilitatea și personalitatea lor suferind modificări pozitive.

Elevii clasei pregătitoare au urmat pe parcursul anului școlar la cursuri de dans sportiv. Împărțiți în două grupe, una din ele a alunecat în pași de vals pe scenele unor festivaluri, câștigând medalii și trofee, iar cealaltă grupă în pași de samba. Așa se face că ambele formații: Ministar și Steluțele au câștigat locul I la concursul «Caravana isteților» și «Trofeul pentru cel mai bun dans» la Concursul Național de dans «Flori pentru mama», desfășurat la Focșani în martie 2014. Un binemeritat loc I au obținut elevii și la Festivalul de dans de la Bacău, desfășurat la Teatrul Bacovia în luna mai 2014. Reușita acestor concursuri a răsplătit din plin efortul copiilor depus la orele de repetiții și pregătire. Îmbinând frumosul cu muzică și utilul, copiii au demonstrat încă o dată că acest gen de activități aduc lumină în suflete, satisfacții, voieșie, plăcere, dau aripi imaginației, entuziasmului și rămân de-a pururi ca momente de neuitat în viața fiecăruia. Emoțiile și lacrimile de bucurie ale părinților acestor copii care s-au implicat și au sprijinit desfășurarea acestor activități (pregătire, costumații, deplasări, etc.) au demonstrat încă o dată că fără sprijinul activ al părinților, școala nu poate realiza obiectivele educaționale stabilite, oricât de competenți ar fi educatorii. Numai o bună colaborare între cei doi poli ai educației poate conduce la desăvârșirea personalității copilului.

Chiar dacă necesită un efort suplimentar din partea tuturor celor implicați, activitățile extracurriculare bine pregătite sunt atractive la orice vârstă, stârnesc interes, aduc bucurie, plăcere și odată cu ele, facilitează învățarea. Copilului i se dă posibilitatea să se afirme conform naturii sale, să își dezvolte simțul practic și operațional. El se autodisciplinează, prin faptul că în aceste activități el se supune regulilor de bună voie, asumându-și responsabilități.

La rândul său, dascălul are posibilitatea să-și cunoască mai bine elevii, să-i dirijeze, să le influențeze dezvoltarea și să realizeze mult mai ușor și mai plăcut obiectivul principal: pregătirea copilului pentru viață.

Bibliografie:

Cernea, Maria, *Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ*, în „Învățământul primar”, Editura Discipol, București, nr. 1/200;

Crăciunescu, Nedelea, *Forme de activități extracurriculare desfășurate cu elevii ciclului primar*, în „Învățământul primar”, Editura Discipol, București, nr. 2, 3/2000;

Calotă, Riana; Dănculescu, Doina; Margineanțu, Dorina (coord.) – *Consultații pentru activitatea educativă*, Editura Eurobit, Timișoara, 1996.

Familia și școala – parteneri indispensabili în educație

*Prof. învă. primar Cătălina-Ioana Drăghici
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Educația are rolul de a pregăti omul pentru integrarea socială. Ea nu vizează formarea unui om abstract, ci a omului necesar societății respective, potrivit cerințelor acesteia.

Familia reprezintă mediul socio-cultural în care copilului s-a născut și în care crește și de aceea este foarte important respectul pentru moștenirea culturală a fiecărei familii și valorificarea acesteia. Statutul familiei ca prim educator al copilului reprezintă un factor important în stabilirea parteneriatului între instituțiile de educație timpurie și familie. Eforturile depuse de părinți și educatori trebuie să se bazeze pe un schimb bogat de informații, de experiențe și pe colaborare în asigurarea celor mai bune condiții de creștere și dezvoltare ale copiilor.

Rolul școlii este acela de formare a persoanelor capabile să utilizeze o bază de informații tot mai largă, să se adapteze flexibil la noile medii și condiții, să lucreze în mod efectiv în echipă, să aibă o atitudine empatică autentică față de alte grupuri și culturi și să rezoneze moral în mod responsabil la noile provocări și influențe distructive.

Părinții trebuie să regăsească un sprijin în instituția de educație timpurie, să se simtă bineveniți pentru a colabora cu educatorii și a participa la orice activități realizate cu copiii. Aici ei trebuie să fie familiarizați cu: informații privind particularitățile de vârstă ale copilului, importanța intervențiilor educaționale, rolul important al mediului stimulativ cu care copiii interacționează, necesitatea asigurării protecției și securității fizice și emoționale a mediului, activitățile care se desfășoară în instituția de educație timpurie.

Parteneriatele școală – familie – comunitate au la bază ideea că profesorii, elevii, părinții ceilalți membri ai comunității sunt parteneri în educație. Dacă în trecut aceste parteneriate erau activități cu caracter opțional și țineau mai mult de domeniul relațiilor publice, în prezent ele au un rol esențial în procesul de educație a elevilor, deoarece îi ajută să-și dezvolte competențe și abilități sociale încă din primii ani ai copilăriei, pregătindu-i să aibă succes la școală și mai târziu, în viață și în carieră.

În ceea ce privește relația școală-familie se impun deschideri oferite părinților privind aspectele școlare, psihopedagogice, pe lângă aspectele medicale, juridice etc. Se recomandă, în general, o restrângere a programului de educație a părinților pe problemele ce satisfac nevoile specifice (de regulă, exprimate de părinți), îmbinându-se aspectele îngrijirii fizice, medicale, cu aspectele psihosociale și psihopedagogice. Programul trebuie să țină seama de rețeaua instituțiilor ce pot corela ofertă cu cererea de educație exprimată - ceea ce impune întemeierea lui pe cercetări sistematice.

Problemele relației școală-familie pot fi de ordin comportamental (întâlnite, atât între părinți, cât și la profesori și administratori școlari) sau de ordin material (relația școală - familie cere un surplus de efort material și de timp). Punctele negative referitoare la părinți față de colaborarea cu școala sunt: apatia (nu vin la reuniuni anunțate); lipsa de responsabilitate (așteaptă inițiativa profesorilor); timiditate (lipsa de încredere în sine); participare cu ingerințe (critica cu impertinență școala); preocupări excesive (exclusive) pentru randamentul școlar (notele copilului); rolul parental rău definit (nu înțeleg corect funcțiile și rolurile în educația copilului); contacte limitate cu școala (numai în situații excepționale, de criză în comportarea copilului); conservatorism (reacții negative la idei noi), activitatea cu părinții are un caracter neorganizat, sporadic și la întâmplare sau este ignorată în multe școli. În ceea ce privește profesorii privind colaborarea cu familiile elevilor reproșurile sunt similare, inclusiv privind: dificultăți de a stabili relația cu adulții (tratează părinții ca pe copii și nu ca parteneri în educația copilului, decizând autoritar la reuniunile cu părinții);

definirea imprecisă a rolului de profesor (oscilează între autonomia tradițională și perspectivele noi ale parteneriatului); lipsa pregătirii privind relația școală - familie.

Cooperarea dintre părinți și educatori este esențială pentru a asigura coerența și consecvența acțiunii educaționale a celor doi factori de educație asupra copilului, precum și a celor două medii în care copilul trăiește cea mai mare parte din perioada lui timpurie. Cooperarea profesor-părinte în beneficiul elevului nu se poate substitui participării părinților la gestiunea școlii, din mai multe motive: părinții sunt responsabili legali a educației copiilor lor, deci trebuie să influențeze natura acestei educații.

A forma un bun cetățean, a-l învăța pe copil să-și construiască civilitatea înseamnă a-l instrui și a-l educa civic. Necunoașterea, ignoranța poate fi și este de multe ori cauza comportamentelor reprobabile. Oricât de bine ar fi pregătit un elev, nu se va integra în viața socială dacă nu practică un comportament civic (activ, liber, responsabil, deschis, tolerant, comunicativ, reflexiv, autoevaluativ), unele atitudini și valori morale (cinstea, corectitudinea, sinceritatea, respectul față de prieteni, părinți, oameni în general, față de școală, muncă). Atât familia, cât și școala au un rol definitoriu în „modelarea educațională” a viitorilor cetățeni și numai conlucrând pot atinge obiectivele idealului educațional.

Bibliografie:

Bunescu Gheorghe „Școala și valorile morale”, EDP, R.A, București, 1998;
Șincan E.; Alexandru Gheorghe „Școala și familia”, Editura Gh. - Cartu Alexandru, Craiova, 1993;
Bistriceanu Corina, „Sociologia familiei”, Editura Fundației România de Măine, București, 2004;
Șerdean Ioan, „Pedagogie”, Editura Fundației România de Măine, București, 2004.

Despre activitățile extracurriculare

*Prof. Monalisa-Laura Gavriliuț
Școala Gimnazială „Spiru Haret” Bacău*

Pentru a avea ecou în sufletul elevului toată viața, activitățile educative trebuie să fie bine echilibrate, bine motivate și, mai ales, bine organizate. Învățătorul formează ființe umane care vor schimba lumea. Dezvoltarea înțelepciunii, sensibilitatea, dragostea de viață, capacitatea de a vorbi inimii, de a-i influența pe oameni sunt cerințe parcurse cu succes de activitățile propuse și parcurse împreună cu elevii, fără ca acestea să fie impuse, rigide. Dacă școlarul ajunge să înțeleagă și să aleagă ceea ce-i zidește sufletul, beneficiarii sunt ambele părți; starea de satisfacție, plăcere, mulțumire învăluie finalitatea.

Copiii vor să trăiască experiențele adulților, exprimându-și, astfel, încrederea în forțele proprii, asumarea responsabilităților. Ei simt nevoia de a-și expune liber ideile, părerile, impresiile, sentimentele, dorințele. E bine să le dăm aripi către fantezie, creativitate, comunicare interpersonală. De aceea, permanent trebuie să avem în vedere formarea atitudinilor pozitive sociale și civice, sensibilizarea elevilor noștri față de carte, învățătură sau nevoile semenilor, îndreptarea personală, regenerarea spirituală și, nu în ultimul rând, dezvoltarea capacităților interpretative. Bătrânul Cronos scoate din sac câte o nouă zi și îi dă drumul pe Pământ. Orologiul școlii se desface mereu în clipe de neuitat. Cât timp acele lui caută o secundă în care să se odihnească, glasuri cristaline de copii prind a răsună fericite. Parcă ar anunța o multitudine de evenimente: unele plăcute, altele hazlii și, cele mai multe, emoționante.

Vreau să vă împărtășesc două dintre experiențele avute, legate de dragostea față de carte. Prima este cea legată de încărcătura emoțională deosebită dintr-o zi de 1 Martie.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Prima zi a lunii martie ne aduce, în fiecare an, pe lângă bucuria sosirii primăverii calendaristice, nostalgia când ne gândim la cel mai frumos mărtișor al românilor, la „împăratul poveștilor”, Ion Creangă.

Clasele a IV-a A și a IV-a C de la Școala „Spiru Haret” Bacău au marcat acest moment printr-un dublu simbol: un mărtișor spiritual (sub formă de reflecții, cântece și poezii) și o punte între generații (cu grupa pregătitoare de la Grădinița „Spiru Haret” Bacău).

Activitatea dedicată scriitorului Ion Creangă (desfășurată la Biblioteca Județeană „Costache Sturdza”) a făcut debutul proiectului internațional „Bucuria de a învăța împreună”, inițiat de doamnele învățătoare Monalisa Gavriluț, Maria Postelnicu de la Școala Gimnazială „Spiru Haret” Bacău și de doamna educatoare Maria Tamaș de la Grădinița „Spiru Haret” Bacău.

Copiii s-au întrecut în a răspunde la întrebările concursului inițiat de doamna bibliotecară Atena Zară, și-au exprimat propriile păreri referitoare la opera marelui povestitor, au cântat, au recitat.

Efervescența rezultată a atins, cu siguranță, spiritul năzdrăvanului Nică. Copilăria stăpânea peste tot locul. S-a predat ștafeta...

A doua experiență de neuitat este legată de comuna Săucești.

Cărțile sunt considerate moștenirile pe care marile spirite le lasă omenirii, care sunt transmise din generație în generație, ca daruri pentru posteritatea celor care nu s-au născut încă. Dar ce s-ar întâmpla dacă ele ar dispărea?

O asemenea întrebare și-au pus-o oamenii din Săucești, când biblioteca, grav afectată de inundații, a pierdut câteva mii de volume.

Roxana Bogdan, președinta Asociației „Mie îmi pasă!”, sensibilizată de pierderea suferită de biblioteca „Ion Roșu” din Săucești, a lansat campania „Oferă o carte!”. Acțiunea a fost încununată de succes datorită oamenilor generoși care s-au implicat cu pasiune pentru a strânge diverse cărți care să-și ocupe locurile pe rafturile bibliotecii. Astfel, au fost donate aproape 500 de cărți de către: Biblioteca Județeană „Costache Sturdza”, Școala Gimnazială „Spiru Haret” Bacău, Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău, Școala Gimnazială Lespezi și chiar de persoane particulare din Bacău și Roman.

Pentru ca totul să capete farmec de poveste, elevii clasei I A de la Școala Gimnazială „Spiru Haret” Bacău au îmbrăcat costumele unor personaje celebre: Frumoasa din Pădurea Adormită, Cenușăreasa, Albă-ca-Zăpada, Aurora, Scufița Roșie, Motanul Încălțat, Zorro, Batman, Spider-Man, Prinți, Prințese și Vrăjitoare. Coborând parcă din cărți, ei au ajutat-o pe doamna Roxana Bogdan să transmită cărțile elevilor mari și mici din Săucești, cu mesajul că, doar citind, vor păși în lumea fermecată a basmelor.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Primăria din Săucești a devenit o sală de spectacol unde s-au derulat scene celebre din poveștile copilăriei.

Așa cum deseori cărțile sunt albinele care duc polenul însuflețitor de la o minte la alta, cei care s-au implicat sufletește în această acțiune au fost mesagerii minunilor create de omenire în calea ei spre fericire.

Proiectul, metodă interactivă de grup

Prof. înv. primar Mariana Gunea
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău

Plasarea învățării ca proces în centrul demersurilor școlii, important fiind ceea ce elevul a învățat ca achiziție de tip funcțional pentru viitoarea sa evoluție, face ca evaluare să își adauge noi metode. Cunoscute sub denumirea de metode *alternative de evaluare*, cerute din ce în ce mai mult de procesul instructiv-educativ actual, în care accentul cade pe *învățarea eficientă*, metodele propuse de didactica modernă se rup de paradigma tradițională, cea a măsurării cantității achizițiilor. Astfel, metode ca *observația sistematică a activităților și a comportamentului elevilor*, *investigația*, *proiectul*, *portofoliul* și *autoevaluarea* aduc cu sine implicarea activă a educabilului. Acesta poate să arate atât cantitatea achizițiilor, dar și mobilitatea acestora, materializată în *ceea ce poate face*.

Motivată de argumentele amintite mai sus, am ales ca metodă de evaluare alternativă *proiectul*. Metoda oferă avantajul dat de timpul de desfășurare, zile, săptămâni și, uneori, perioade chiar mai lungi. Este o formă de evaluare puternic motivantă pentru elevi, deși implică un volum de muncă sporit- inclusiv activitatea individuală în afara clasei. În alegerea titlului și a conținutului proiectului propus elevilor, trebuie ca să se țină cont ca elevii să aibă un anumit interes pentru propunerea primită, să fie dornici de a crea un produs de care să fie mândri. Așa că, în ultima săptămână a unui blând septembrie 2014, am lansat provocarea unui titlu de proiect *Toamna*. S-a lucrat în șase echipe de câte patru, dovedindu-se un demers motivant, antrenant pentru elevi de nouă ani.

Mi-am asumat rolul de manager al activității de învățare propusă, alegând munca diferențiată până la nivel individual, propunând în cadrul grupei sarcini pe măsura potențialului fiecărui elev.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Așa cum era de dorit, sarcinile s-au dovedit atât de captivante, încât elevii nu au conștientizat că sunt diferite de cele ale coechipierului. Proiectul a dat șansa trecerii pragului impus de monodisciplinaritate încă elevilor de clasa a III-a, ilustrând toamna în creații proprii. Creațiile literare semnate de elevi au fost precedate de lecturarea unor pasteluri alecsandrinene, realizarea *Copacilor toamnei* a implicat studiul cromatic al unor picturi (aduse în format electronic elevilor în clasă), dar și presarea frunzelor necesare colajului. Studiul anterior al fructelor și al legumelor de toamnă a făcut posibil, așa cum o să vedeți mai jos, prezența pinguinilor, șoriceilor sau aricilor în clasa noastră.

Atașez câteva lucrări ale elevilor, fiind convinsă că doar ele pot pleda exhaustiv pentru alegerea acestei metode de evaluare.

Jurnal de toamnă

A venit toamna. Blândul septembrie este pe sfârșite. Soarele mângâie ca un părinte înțelept pământul acum amorțit. Parfumul îmbietor al fuctelor coapte s-a mutat din livezi în cămara misterioasă a mamei. În curând nu se va mai auzi nici zumzetul insectelor.

La meteo se anunță nopți răcoroase, iar frigul neiertător va spulbera tainele toamnei. Copiii au început școala. Și-au luat cu greu rămas bun de la prieteni sau de la verișori care au plecat, din păcate, și anul acesta în alte țări.

Bunica este cea mai fericită. Bunicului îi zâmbesc ochii privind-o. În cămară, între zecile de borcane, bunica pare un conducător de trib. Știe de pe acum ce va trimite la Bacău sau afară. Zacusca, dulceața, compoturile îi ascultă gândurile.

Eu cred că temperaturile scăzute, ploile și vântul sunt motive de bucurie. Da!!!! Ne adună laolaltă pe toți, iar vizitele bunicii sunt mai dese... și pline de gust. Mmmm!

GRUPA BUBURUZELOR

Idei de marketing școlar

*Prof. înv. primar Ion Gurin
Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău*

Astăzi, părinții, atunci când optează pentru înscrierea într-o instituție școlară, au în vedere: apropierea de domiciliu sau apropierea de serviciul acestora (mulți dintre părinți preferă ca școala să fie în apropierea serviciului deoarece economisesc timp și resurse materiale pentru combustibil); oferta instituției școlare, mai ales privind activitățile extracurriculare, cursuri opționale; greutatea profesională a cadrului didactic, ce decurge din reclama pozitivă a activității prestate; continuitatea, deci stabilitatea cadrului didactic la clasă. Ordinea în care au fost enumerate este aleatoare, totul ținând cont de particularitățile familiei, ținând cont de aspectele economice și educaționale. În mediul rural aceasta nu este o problemă, nu a fost și nu va fi. Acolo copiii merg, oricum, la singura școală din apropiere, în unele cazuri fiind singura de pe o rază considerabilă de distanță.

Iată de ce școala din mediul urban trebuie să-și atragă și mențină populația școlară. Aici trebuie să punem, pentru prima dată, importanța pe care o are directorul unității de învățământ-manager al instituției. Știm că un manager eficient ia decizii corecte, aducătoare de plus de valoare instituției pe care o conduce. Dacă o companie, firmă poate angaja o persoană responsabilă cu marketingul, o instituție școlară este vitregită, această activitate revenindu-i directorului, implicit a angajaților, deci a cadrelor didactice ce-și desfășoară activitatea în instituția școlară. Marketingul presupune, în acest caz, dezvoltarea, îmbunătățirea serviciilor educaționale în vederea atragerii și menținerii populației școlare. Școala de astăzi, sub acest aspect, condusă de manager, cu o strategie generală și coerentă de marketing, în acord cu viziunea și misiunea instituției, conturată, la propriu, de către cadrele didactice, prestatoare de servicii educaționale, intră sau se menține pe piață, în încercarea de a fi etalon în cadrul comunității locale. Activitatea desfășurată de fiecare cadru didactic din unitatea de învățământ, prin promovare, prin evidențierea performanței, crește și așază unitatea școlară în ierarhia școlilor bine-cotate din cadrul comunității locale (un punct de diametru mare este format din alte puncte de diametre mai mici).

Cadru didactic este, prin natura activității desfășurate, un prestator de servicii. La nivelul clasei ești și manager. Cum poți fi simultan și prestator de servicii și manager? Să ne gândim că totuși, nefiind un bussines personal, fiind angajat al unui sistem, dar, mai nou, al școlii, chiar în condițiile unui statut de titular, putem să declinăm de la calitatea actului educațional, dar, astfel, ca și profesor pentru învățământul primar, ne pierdem clienții, adică elevii, în contextul în care, actualmente, înscrierea într-o clasă se face după cota de piață a cadrului didactic. Cum se formează această cota de piață? Prin performanța generată de către elevi în cadrul procesului instructiv-educativ și, cu precădere, în cadrul activităților extracurriculare de genul competițiilor-concursurilor școlare. Performanță ce recurge, direct, din activitatea (munca asiduă) a ta ca și cadru didactic. Astfel, din spirit autodidact, fiecare cadru didactic, trebuie să-și construiască o strategie de marketing, deci strategie de marketing personală, ce trebuie corelată cu strategia de marketing generală a unității de învățământ. Prin strategia de marketing a unității de învățământ, atrag clienți – elevi către unitatea de învățământ, mai ales în contextul în care astăzi vorbim de plata per capita. Ca și cadru didactic, ceea ce fac îmi ridică cota de piață, prin recunoașterea calității activității instructive dezvoltate, apoi mă poziționează pe piața educațională (mulți părinți optează pentru înscrierea la o unitate de învățământ, aflată chiar la o distanță considerabilă de reședință, doar pentru renumele unui cadru didactic, în timp ce alții își pot orienta apropiatii – prieteni, alți membri ai familiei).

Utilizarea circumscripției școlare, deci arondarea de străzi, din vecinătate, unei unități de învățământ, cred, ar duce la lipsa de competitivitate între instituțiile școlare. Dar, astăzi populația școlară, datorită indicelui natalității scăzut, este într-un trend descendent. O instituție școlară trebuie să absoarbă populația școlară din arondismmentul altei unități de învățământ, pentru menținerea pe piață. Ca și unitate de învățământ, vei ști că te bazezi pe un eșantion de populație școlară, previzionat în cadrul recensămintelor. Cum punem problema pentru acele circumscripții școlare în care recensămintele circumscripției școlare nu pot dezvolta un plan de școlarizare favorabil, vorbind aici despre menținerea posturilor, deci câte clase absolvă un ciclu de învățământ, atâtea se vor forma? Importantă este, în acest caz, poziția strategică a unității de învățământ în cadrul urban, deci poziția față de unele instituții centrale, de importanță pentru comunitatea locală, ce implică angajarea unei resurse umane considerabile. Dar, dacă și acest atu dispăre, ce-ți rămâne, ca și unitate de învățământ, de făcut? Atragerea beneficiarilor direcți, elevii, și a beneficiarilor indirecti, în sensul cel mai restrâns, părinții.

Ca și cadru didactic, manager al unei clase, aplic o strategie de marketing. Mulți o fac, pur și simplu, nefiind conștienți că așa se și numește. Parcă nu ar avea nici prea multă importanță, nu?

Dar majoritatea cadrelor didactice doresc să realizeze performanță cu elevii capabili de așa ceva sau să ridice nivelul de educație al elevilor, să zicem, obișnuți. Și oare de ce? Ar zice unii că pentru punctajul acordat în cadrul fișelor de evaluare la diferite competiții profesionale: gradații de merit, pretransfer, restrângere, dar, cu siguranță, unii, nu pentru asta o fac. O fac pentru împlinirea sufletească, pentru automotivare, o fac din inimă, pentru a-și duce la îndeplinire menirea de dascăl.

Multe școli au înțeles raportul de comunicare pe care trebuie să-l aibă cu comunitatea locală (beneficiarii indirecti). Tot mai multe unități de învățământ și-au creat propriile site-uri, pagini de facebook și își promovează, astfel, activitatea. E publicitate! Și e benefic! Dincolo de orice poză, postare, există o activitate. Activitatea unui cadru didactic cu elevii, cu părinții, e muncă și satisfacție. Și crează modele, astăzi, când învățarea pe bază de model începe să se estompeze în trecut. Și uite așa aceste unități de învățământ devin magneti de populație școlară.

Dacă, până acum, școala, deci fiecare instituție de învățământ din mediul urban, nu a înțeles importanța pe care o are marketingul în supraviețuirea sa, merge pe un teren minat, această acțiune soldându-se cu pierderea identității în comunitatea locală, apoi autodesființare. Instituția de învățământ trebuie să aibă, în permanență, ca țință determinarea nevoilor, expectanțelor consumatorilor de educație - elevi, părinți, comunitate, să se adapteze pieței, susținând/ofering, reactualizând o ofertă ce satisface, pe termen scurt, mediu sau lung, consumatorul de educație.

Cuvânt. Sunet. Culoare – un opțional de plăcere

Înv. Mihaela–Oana Isac

Școala Gimnazia „Sfântul Voievod Ștefan cel Mare” Onești

Activitatea predominantă vârstei școlare este învățarea. Jocul, învățarea și muncă sunt interdependente, ele se condiționează reciproc; se poate aprecia că. Jocul este premisa învățării, așa cum învățarea este premisa muncii. Aceeași activitate la vârste diferite are semnificații categoricale distincte (joc, învățare, muncă). Munca - joc este mai ușoară decât munca - trudă. Una și aceeași activitate poate fi pentru persoane diferite joc, muncă sau învățare.

Caracterul evolutiv al învățării arată faptul că procesul se desfășoară în timp, producând transformări continue, din ce în ce mai favorabile adaptării. Timpul necesar învățării diferă de la o persoană la alta în cazul aceleiași situații de învățare, fiind dependent de particularitățile psihice ale fiecăreia, diferă de asemenea la aceeași persoană de la o situație la alta, fiind dependent de elementele contextuale. Cultivarea nevoii de cunoaștere la elev pune în evidență adevărata măiestrie didactică a profesorului, aspirația acestuia către performanță în activitatea educativă, implicarea vocațională autentică în realizarea funcției sale sociale și abordarea modelării tinerei generații din perspectivă largă, instructiv și formativă a personalității autonome și creative. În relația educațională, cultivarea motivelor învățării trebuie să parcurgă aceleași etape pe care le parcurge motivația activității în general pe parcursul dezvoltării ontogenetice. Durata etapelor va fi diferită, adaptată fiecărei persoane, etapa de la care se pornește va fi diferită în raport cu specificul individual al nivelului motivelor active. Bucuria efectului este prima etapă a motivației învățării și constă în satisfacția pe care o generează rezultatele acțiunii pe timpul desfășurării ei. Constatarea că litera scrisă pe tablă de către profesor seamănă cu modelul din carte bucură elevul, reușita unui coleg într-o acțiune sportivă, constatarea unui efect așteptat pe parcursul unui experiment, la fel. Asemenea emoții pozitive susțin implicarea persoanei în continuarea activității prin simplul fapt că se întâmplă „ceva” agreabil, așteptat, palpitant. Bucuria efectului nu presupune întărire socială, efectul propriu-zis este recompensa dătătoare de satisfacție.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Climatul educațional la nivelul clasei include stările subiective din realitatea acestora ce pot fi percepute din structura sa organizatorică, comportamentele și relațiile care s-au stabilit între elevi, între elevi și învățător în timpul desfășurării lecțiilor. Valoarea naturii climatului educațional poate fi pozitiv sau negativ, mobilizator și angajant sau nemotivant care să frâneze dezvoltarea acestuia în folosul elevilor. Se poate constata că un climat educațional defectuos în timpul lecțiilor poate avea consecințe negative în performanțele școlare ale elevilor. În timpul orelor învățătorul poate folosi mai multe metode pentru stimularea creativității și implicarea activă a elevilor din colectivul clasei: Brainstorming, Sinectica, Philips 6-6, Metoda FRISCO, Metoda 635, Mima, Desene.

Verificarea practică a soluțiilor: Cuvânt. Sunet. Culoare – un opțional de plăcere

Disciplina opțională, „Cuvânt. Sunet. Culoare” este de o reală valoare în vederea îndeplinirii unuia din obiectivele principale ale învățământului primar și anume transdisciplinaritatea, școala oferind un cadru coerent și flexibil în care cooperarea, opinia liber exprimată, capacitatea de a face corelații intra și transdisciplinare, gândirea flexibilă, imaginația, dorința de afirmare și valorile asumate constituie dimensiuni definitorii. Opționalul a fost conceput ca fiind o modalitate:

- de stimulare a creativității și flexibilității gândirii elevilor punând accent pe învățarea procedurală;
- de încurajare a creativității și libertății de alegere a copiilor;
- de introspecție, de cunoaștere a personalității elevului.

Elevii sunt atrași de lecturile literare, de lumea fascinantă a basmelor cu Feți-Frumoși și Ilene Cosânzene, de poeziile cu muzicalitate deosebită care le încântă auzul și inima și sunt încântați atunci când au posibilitatea de a intra în rolul personajelor, de a interpreta scurte scenete create uneori chiar de ei, de a transpune în imagini personajele literare, de a interpreta cântece despre personajele îndrăgite. Literatură, muzica și artele plastice se regăsesc într-o construcție unitară, mărturie a sensibilității umane ce irumpe într-o varietate de modalități de exprimare. Limbajul muzical poate reprezenta o modalitate de stimulare a „gândirii culorii”, „imaginației culorii” și transpunerea acestora în cuvinte. Apropierea copilului de muzică și literatură se realizează firesc, sunetele și cuvintele se transformă, trecând prin vis și inspirație, în culoare, trăsătură de penel, creion, cariocă. Ora de opțional la clasă este deosebită deoarece într-o atmosferă relaxată copiii se simt în largul lor își manifestă liber creativitatea, sunt încurajați, stimulați și motivați. Am folosit în cadrul orei de opțional câteva din metodele de stimulare a creativității potrivite vârstei elevilor, dar și cu caracteristicile clasei.

În concluzie, majoritatea metodelor active sunt aplicabile cu succes având în vedere vârsta elevilor și faptul că elevii claselor II – IV sunt foarte creativi.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Exemple de activități desfășurate în cadrul Proiectului Educațional „Cuvânt. Sunet. Culoare” desfășurat de Școala Gimnazială „Sfântul Voievod Ștefan cel Mare” Onești, în parteneriat cu Biblioteca „Radu Rosetti” Onești

Bibliografie

Cucoș, Constantin: *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2000;
Dimitriu, Gheorghe; Dimitriu, Constanța: *Psihopedagogie Curriculum suport pentru examenele de definitivat și gradul II în învățământ*, E.D.P., București, 2003;
Ministerul Educației și Cercetării: *Managementul educațional pentru instituțiile de învățământ*, București, 2001;
Suport de curs „Consiliere și orientare”, C.C.D., 2006.

”PĂDUREA - AURUL VERDE AL TERREI” CONCURS JUDEȚEAN

*Prof. învă. primar Gabriela Melincianu
Școala Gimnazială „Mihai Drăgan” Bacău*

Numele și adresa unității de învățământ aplicante:

Școala Gimnazială „Georgeta Mircea Cancicov” Bacău

Nivelul/nivelurile de învățământ: gimnazial

Coordonatorul activității (nume și prenume, funcție, date de contact): Gabriela Melincianu

1. TITLUL PROIECTULUI: „Pădurea - aurul verde al Terrei”, Ediția I, 2014

2. DOMENIUL: ecologie și protecția mediului

3. SCOPUL PROIECTULUI:

Formarea de atitudini și comportamente civice responsabile față de natură vizând păstrarea unui mediu natural echilibrat, propice vieții.

4. OBIECTIVELE SPECIFICE ALE PROIECTULUI:

- formarea comportamentului ecologic, a atitudinii civice față de mediul înconjurător;
- stimularea potențialului artistic și creativ al elevilor;
- valorificarea potențialului creator al elevilor prin promovarea elevilor talentați în domeniul creației literare și plastice;
- creșterea calității lucrărilor realizate de către elevi prin stimularea competiției;
- responsabilizarea elevilor și a cadrelor didactice prin implicarea în acțiuni de voluntariat;
- realizarea expoziției cu lucrările premiate, volumului cu lucrările participante;
- promovarea imaginii instituțiilor de învățământ preuniversitar participante la concurs.

5. ELEVI PARTICIPANȚI: 285 de elevi din 11 județe coordonați de 125 cadre didactice

6. DURATA DESFĂȘURĂRII: 15.01.2014 – 31.05.2014

7. DESCRIEREA ACTIVITĂȚII:

Eugen Pora spunea că: „A înțelege natura înseamnă a înțelege viitorul, iar a face ceva pentru salvarea naturii atât de amenințată astăzi înseamnă să contribuim la fericirea naturii.” este un argument puternic ce angajează școala în asigurarea unei educații de calitate la nivelul standardelor europene. Aceste standarde includ domenii sensibile ale vieții economico-sociale, cunoscute generic ca ”noile educații” sau răspunsuri la problematica lumii contemporane (PLC) tot mai des abordate în curriculumul la decizia școlii sau în activități extracurriculare.

Iată de ce, curiozitatea pe care o manifestă copiii față de natură trebuie menținută și transformată în dorință de a cunoaște, explora și respecta natura, pentru a fi responsabili și direct angajați în ocrotirea acesteia. Acțiunea de învățare a protejării mediului înconjurător, în toate componentele sale, inițiată în familie, continuată în grădiniță și școală, modelează și dezvoltă, potrivit particularităților de vârstă și individuale ale copilului, interese, capacități/abilități și atitudini pro-natură, structurând astfel sistemul de valori al acestora.

În acest sens, prin Concursul „Pădurea - aurul verde al Terrei” se dorește încurajarea elevilor în domeniul creației literare și plastice materializate în producții personale.

8. PARTENERI:

Inspectoratul Școlar Județean Bacău;
Palatul Copiilor Bacău, județul Bacău;
Agenția pentru Protecția Mediului Bacău;
Asociația Părinților „Georgeta Mircea Cancicov” Bacău.

9. PRODUSE FINALE/REZULTATE OBTINUTE:

În urma încheierii activității s-a realizat:

- premiarea elevilor participanți la concursul județean cu diplome și a profesorilor coordonatori cu adeverințe;
- realizarea expoziției cu lucrările premiate;
- realizarea volumului cu lucrările participante la toate secțiunile;
- album cu fotografii de la activitățile proiectului;
- întărirea parteneriatului școală-comunitate locală.

10. MOTIVAȚIA PROPUNERII CONCURSULUI:

Coordonatorii colectivelor de elevi au devenit mai implicați, mai conștienți că organizarea unui asemenea eveniment, contribuie la crearea unui anume spirit al școlii, precum și crearea unui plus de imagine atât pentru clasă cât și pentru cariera lor de diriginți/profesori.

Elevii consideră concursul o adevărată competiție, învățând că trebuie respectate anumite reguli și norme: de comunicare, de competiție, de lucru individual și în echipă.

Părinții contribuie și ei, fiind adevărate modele pentru copiii lor. Președintele Asociației Părinților a fost implicat atât în organizarea concursului, cât și în etapa de jurizare.

11. DORINȚA DE A CONTINUA ACTIVITATEA ȘI MODALITATI DE REALIZARE:

Proiectul a contribuit semnificativ la formarea în rândul copiilor a unor atitudini sănătoase privind mediul înconjurător, la stabilirea unui set de valori care întăresc convingerea că educația este esențială pentru formarea și dezvoltarea personalității, că omul nu poate deveni om decât dacă este educat, iar acest lucru nu se poate realiza fără a cunoaște frumusețile patriei, ale mediului înconjurător;

Activitate finală a *Proiectului județean „Pădurea-aurul verde al Terrei”*, concursul cu același nume, se dorește a se continua și în anii școlari viitori, spre a fi un exemplu de bune practici pentru școala noastră. Sperăm ca tot mai mulți elevi să participe la activități de acest gen și să aibă alături pe părinți (tutori legali), așteptați ca actori implicați în punerea în practică a acestor tipuri de acțiuni.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Proiectul se va derula și în anii următori, la nivel interjudețean și național, cu alte tipuri de activități. Dorim să promovăm activitățile școlii în comunitate, să demonstrăm că prin educarea corectă și sănătoasă a tinerei generații întreaga comunitate poate fi influențată în mod pozitiv.

B. OPINII PĂRINȚI/ELEVI DESPRE ACTIVITATE:

„Au fost activități deosebit de frumoase și antrenante. Foarte mulți elevi s-au implicat și toți au lucrat cu multă pasiune.”

„Dorim ca școala să mai organizeze asemenea acțiuni.”

Părinții au fost foarte mulțumiți că au oferit o altă alternativă de petrecere a timpului la școală într-un mod plăcut copiilor.

C. DOVEZI ALE ACTIVITĂȚII (fotografii, volum, pagină de ziar local)

- album cu fotografii;
- realizarea expoziției cu lucrările premiate;
- editarea volumului ”Pădurea - aurul verde al Terrei”, 2014;
- <http://www.desteptarea.ro>

Rolul serbărilor școlare în viața școlarului

*Prof. inv. primar Crăița-Adina Moisă
Școala Gimnazială Chetriș*

Experiența a peste 30 ani de activitate în mijlocul copiilor mi-a întărit convingerea că serbările școlare au un caracter stimulator atât pentru micii artiști, cât și pentru părinții lor. Am explicat, în momente oportune, cu tact și cu răbdare, motivul și sensul serbării, am antrenat părinții în pregătirea acestor manifestări deosebite, iar copiii au fost stimulați să participe activ, fiecare primind rolul potrivit preferințelor și talentului său. În timpul fiecărui ciclu de patru ani ai școlii primare, cu fiecare generație, am căutat să descopăr și să cultiv talentele copiilor, calitățile de ritm, grație, armonie, găsind pentru fiecare un rol, (de dans popular, piese, montaje-literare, dramatizări). Iată cum am început serbarea de 8 martie anul acesta cu elevii mei de clasa a II-a:

„Dragi părinți, invitați, elevi, - Activitatea de astăzi face parte din calendarul activităților extrașcolare pe care ni le propunem în fiecare an. Orice serbare școlară este o sărbătoare atât pentru elevi cât și pentru cadrul didactic dar și o mare bucurie pentru părinți. Pregătirea unei serbări este un excelent prilej de a pune în valoare imaginația și creativitatea atât a elevilor cât și a îndrumătorului. De ce organizăm serbări? Verificăm astfel de câteva ori pe an că elevii și-au însușit informațiile transmise prin activitățile școlare și le dăm posibilitatea de a aplica ceea ce au învățat. Cântând, dansând, recitând, interpretând un rol dintr-o scenetă, elevul își perfecționează deprinderile artistice. Începutul primăverii, omagierea zilei de 8 martie, iată un bun prilej de a realiza toate aceste lucruri. Știm că nu suntem niște profesioniști, copiii dumneavoastră nu sunt niște actori, eu nu am pretenții de regizor, nu avem la îndemână timpul necesar unor repetiții îndelung gândite, răzgândite, nu avem nici decoruri fabuloase, nici cele mai bune idei, dar tot ce facem, facem din suflet cu dăruire.

Dacă albul ghiocilor abia răsăriți ne strecoară în suflet bucuria și dacă în ochii noștri inundă iubirea este datorită faptului că purtăm în noi o părticică din mamă. Recunoștința noastră să fie darul de preț ce-l oferim, iar gândul cel pur și curat ce-l purtăm să ne unească. Te-au cântat poezii, te cântă copiii slăvind grija ta necontenită, nopțile nedormite la căpățul pruncilor, imensa ta bucurie de a trăi pentru a te dăru.

Mamelor, priviți-vă copiii! Ascultați cu mândrie, apoi spuneți ***Acela e copilul meu!*** La mulți ani tuturor! ***Vizionare plăcută!***”

Menită să aducă frumosul artistic în viața copiilor, am avut tot timpul convingerea că serbarea școlară contribuie, prin multiplele sale valențe educative, la educarea estetică a elevilor, la dezvoltarea creativității, a spiritului de colaborare, la dezvoltarea sentimentului de apartenență la o echipă în care fiecare copil este pus în fața îndeplinirii unui rol, la păstrarea tradițiilor locale. Serbarea școlară este parte integrantă a activităților extrașcolare. Acestea au un impact major, atât asupra performanțelor școlare, integrării sociale, cât și asupra dezvoltării personalității elevilor.

Pentru o bună desfășurare a activităților extracurriculare, trebuie să se aleagă din timp materialele, sursele necesare, modul de ordonare a acestora într-un repertoriu cu o temă centrată și originalitatea – „spectacolul” susținut de cadrul didactic. Prin desfășurarea acestora, cadrul didactic are posibilitatea de a-și cunoaște mai bine elevii, de a-i vedea în altă ipostază, să-i dirijeze, să le influențeze dezvoltarea, să pătrundă în „cămara sufletului lor”, să-i pregătească pentru ceea ce îi va aștepta. Totodată, aceste activități permit elevilor cu dificultăți de afirmare în mediul școlar, cei timizi, să reducă nivelul de anxietate, să-și pună în practică adevărata lor valoare intelectuală.

La aceste activități elevii sunt activi, entuziasmați, participă într-o atmosferă de voie bună, optimism, cu dăruire și însuflețire. Se pot exprima liber, fără teama de a primi un calificativ bun sau rău, sunt îndrumați să dobândească o gândire independentă. Totodată, li se dezvoltă simțul estetic, practic, dragostea pentru artă, istorie, neam, și nu în ultimul rând se autodisciplinează.

Serbarea școlară este o modalitate de cultivare a capacităților de vorbire și a înclinațiilor artistice ale elevilor. Prin conținutul însușit în cadrul acesteia, elevii, încetul cu încetul, cu pași mărunți, încep să-și adune o bogăție de idei, impresii, trăiesc cu emoții situațiile concrete. Prin intermediul acestora se realizează stimularea și educarea atenției, exersarea memoriei elevilor.

Nu există o rețetă prin care să putem realiza stimularea creativității elevilor. Aceasta este condiționată de creativitatea învățătorului. Cadrul didactic cu adevărat valoros este acela care inspiră elevul, îl pune pe gânduri, îl determină să emită judecăți de valoare prin propriul său efort. Astfel pregătim elevul pentru a fi creativ, plin de imaginație și să aibă resurse pentru a prevedea și a influența schimbările; pentru a avea o gândire critică spre a fi capabil să definească valorile și tradițiile de asemenea, pentru a fi autonom, independent, încrezător în sine.

Activitățile extrașcolare, în general, au cel mai larg caracter interdisciplinar, oferă cele mai eficiente modalități de formare a caracterului copiilor încă din clasele primare, deoarece sunt factorii educativi cei mai apreciați și mai accesibili sufletelor acestora.

La început este, desigur, mai greu, pentru că trebuie îndrumat fiecare pas, trebuie urmărită fiecare mișcare și asigurată sincronizarea diferitelor activități. De asemenea, trebuie să fie suficiente repetițiile unde să domnească bună dispoziție, dar și disciplina și rigurozitatea.

Perioada de pregătire a serbării, dorința sinceră de succes, sudează colectivul, impulsionează în mod favorabil, face ca elevul să trăiască clipe de desfătare sufletească. Consider că fiecare copil trebuie să aibă un loc bine definit în cadrul programelor, pentru a se simți parte integrantă a colectivului, să fie conștient că și de participarea lui depinde reușita unei serbări școlare. Am trăit alături de ei bucuria succesului, am remarcat, că acel contact cu publicul trezește în sufletul copiilor dorința de a învinge dificultățile, de a-și stăpâni timiditatea, de a trăi bucuria reușitei.

E fascinant când pe marea scenă, sub lumina reflectoarelor, apar micii artiști, recitatori, cântăreți ori dansatori îmbrăcați în costume superbe. Este cu adevărat extraordinar când ei reușesc să trezească în sufletul spectatorilor emoții, bucurii de neuitat, când în sală răsună ropotul aplauzelor. Întregul lanț de manifestări organizate în școală și în afara ei, sub atență și priceputa îndrumare a dascălului aduc o importantă contribuție în formarea și educarea copiilor, în modelarea sufletelor acestora, are profunde implicații în viața spirituală și educativă a comunității, restabilind și întărind respectul acesteia față de școală și slujitorii ei.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Aceste serbări organizate evaluează talentul colectivului clasei și al fiecărui copil în parte. Punerea serbărilor în scenă aduc satisfacții atât „artiștilor” cât și „spectatorilor”, elevi și părinți, contribuind la socializarea copiilor de la o vârstă fragedă.

Modalități de realizare a activităților extracurriculare.

Șezătoarea literară

*Prof. învă. primar Anca-Elena Motoca
Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău*

Educația extracurriculară (realizată dincolo de procesul de învățământ) își are rolul și locul bine stabilit în formarea personalității copiilor noștri. Educația, prin activitățile extracurriculare, urmărește identificarea și cultivarea corespondenței optime dintre aptitudini, talente, cultivarea unui stil de viață civilizat, precum și stimularea comportamentului creativ în diferite domenii. Începând de la cea mai fragedă vârstă, copiii acumulează o serie de cunoștințe punându-i în contact direct cu obiectele și fenomenele din natură.

Trebuința de se juca, de a fi mereu în mișcare, este tocmai ceea ce ne permite să împăcăm școala cu viața. Dacă avem grijă că obiectivele instructiv-educative să primeze, dar să fie prezentate în mod echilibrat și momentele recreative, de relaxare, atunci rezultatele vor fi întotdeauna deosebite. În cadrul acestor activități elevii se deprind să folosească surse informaționale diverse, să întocmească colecții, să sistematizeze date, învață să învețe. Prin faptul că în asemenea activități se supun de bună voie regulilor, asumându-și responsabilități, copiii se autodisciplinează. Cadrul didactic are, prin acest tip de activități, posibilități deosebite să-și cunoască elevii, să-i dirijeze, să le influențeze dezvoltarea, să realizeze mai ușor și mai frumos obiectivul principal al școlii și al învățământului primar – pregătirea copilului pentru viață.

Scopul activităților extrașcolare este dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în activități cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, oferirea de suport pentru reușita școlară în ansamblul ei, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale. Activitățile extrașcolare se desfășoară într-un cadru informal, ce permite elevilor cu dificultăți de afirmare în mediul școlar să reducă nivelul anxietății și să-și maximizeze potențialul intelectual.

Oricât ar fi de importantă educația curriculară realizată prin procesul de învățământ, ea nu epuizează sfera influențelor formative exercitate asupra copilului. Rămâne cadrul larg al timpului liber al copilului, în care viața capătă alte aspecte decât cele din procesul de învățare școlară. În

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

acest cadru, numeroși alți factori acționează pozitiv. Activitățile extracurriculare sunt apreciate atât de către copii, cât și de factorii educaționali în măsura în care: valorifică și dezvoltă interesele și aptitudinile copiilor; organizează într-o manieră plăcută și relaxantă timpul liber al copiilor contribuind la optimizarea procesului de învățământ; formele de organizare sunt din cele mai ingenioase, cu caracter recreativ; copiii au teren liber pentru a-și manifesta în voie spiritul de inițiativă; au un efect pozitiv pentru munca desfășurată în grup; sunt caracterizate de optimism și umor; crează un sentiment de siguranță și încredere tuturor participanților; urmăresc lărgirea și adâncirea influențelor exercitate în procesul de învățământ; contribuie la dezvoltarea armonioasă a copiilor. Pornind de la aceste argumente și de la nevoia elevilor de acțiuni care să le lărgască lumea lor spirituală, să le împlinească setea de cunoaștere, să le ofere prilejuri de a se emoționa puternic, de a fi în stare să iscodească singuri pentru a-și forma convingeri durabile, în anul școlar precedent am desfășurat o activitate sub formă de șezătoare literară cu elevii clasei a IV-a.

Șezătoarea literară

Argument

Cultura tradițională românească s-a confruntat cu o „zdruncinătură” din cauza globalizării și extinderii culturii de consum. Dacă în trecut poporul român a reușit să reziste „încercărilor” de dizolvare a specificului său, acest lucru s-a datorat inerției impuse de tradiție. Astăzi, tradiția nu mai are forța necesară să se împotrivească influențelor nocive, însă are potențialul să lupte, potențial ce trebuie valorificat. Avem de-a face cu un fenomen al ignoranței, al indifferenței față de valorile tradiționale. Limba română - „sufletul poporului” - se pare că nu mai e „la modă”, fiind adesea „mai la îndemână” limba de circulație internațională - engleza. Obiceiurile, tradițiile folclorice românești par învinse, cel puțin în mediul urban, în lupta cu sărbătorile occidentale cu caracter preponderent comercial, de tipul: Thanksgiving Day, Valentine's Day, Halloween etc. Potențialul educativ al folclorului este imens și, odată atins obiectivul - redescoperirea identității naționale și culturale -, lupta cu globalizarea e aproape câștigată. Educația ar trebui să urmărească familiarizarea cu valorile naționale, materiale și spirituale, renașterea, valorificarea, perpetuarea tradițiilor, utilizarea potențialului educativ al datinilor, obiceiurilor și literaturii populare, formarea conștiinței naționale, educarea civismului, a umanitarismului.

Scop:

Valorificarea potențialului creator al copiilor privind capacitatea acestora de a reproduce strigături din strămoși, de a spune ghicitori, bancuri, urături, colinde și de a prezenta portul tradițional românesc.

Obiective:

- Dezvoltarea dragostei pentru frumos;
- Dezvoltarea dragostei pentru tradiții;
- Dezvoltarea potențialului creativ;
- Stimularea creativității și a comunicării.

Grup țintă: elevii clasei a IV-a, părinții acestora, cadre didactice;

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Mijloace de realizare: conversația, dramatizarea, exerciții practice, expunerea, povestirea, activități interactive, expoziții

Mijloace de învățământ: obiecte cu specific țăranesc, videoproiectorul, PC

Bibliografie :

Cerneș, Maria, Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ, în "Învățământul primar", Ed. *Discipol*, București, nr. 1/2000;

Ionesc, M., Chiș, V., *Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001;

Vlăsceanu, Gheorghe; coord., Neculau, Adrian, *Școala la răscruce. Schimbare și continuitate în curriculumul învățământului obligatoriu. Studiu de impact*, Editura Polirom, 2002;

Crăciunescu, Nedeia, *Forme de activități extracurriculare desfășurate cu elevii ciclului primar*, în "Învățământul primar", Ed. *Discipol*, București, nr. 2, 3 / 2000.

Învățătorul – tradiție și continuitate

Prof. inv. primar Marta Pânzaru

Școala Gimnazială „Sfântul Voievod Ștefan cel Mare” Onești

„Brav stejar cu fruntea ninsă,
Ai crescut vlăstare, mii
Și-ai avut drept călăuză
Dragostea pentru copii!

Te revăd și gându-mi zboară
Către anii de-nceput
Când mi-ai pus condeiu-n mână,
Azi m-aplec și te sărut”.

Cuvinte de suflet, dedicate deschizătorilor de drumuri, învățate de pe băncile Liceului Pedagogic „Ștefan cel Mare”, Bacău, adânc întipărite în memoria și sufletul meu, cuvinte pe care le-am rostit și le rostesc cu mare drag, mai ales în memoria părinților mei, foști dascăli, trecuți, din păcate, mai aproape de Dumnezeu, la cele veșnice.

Și ca să nu uităm de unde am plecat, unde ne sunt rădăcinile, eu, un urmaș al unor dascăli de renume, de pe Valea Tazlăului, am inițiat și desfășurat în școala unde îmi desfășor activitatea un proiect educațional, intitulat în mod sugestiv **MUZEU CREAT DE COPII PENTRU COPII**, proiect din care am să vă împărtășesc unele aspecte, întrucât activitățile desfășurate în cadrul lui au avut un impact deosebit asupra tuturor participanților, beneficiarilor cuprinși în grupul țintă și a fost apreciat de părinți, invitați, presă.

Scopul proiectului a fost înființarea unui mic muzeu în cadrul școlii în vederea cunoașterii de către elevi a rădăcinilor strămoșești privind munca, portul, obiceiurile și tradițiile de pe Valea Trotușului, a Oituzului și Cașinului, a păstrării și prețuirii acestora și a conservării unor obiecte vechi, cu valoare istorică.

Obiectivul general l-am împărțit în trei aspecte și anume:

Aspectul educativ:

Cunoașterea de către elevi a originii strămoșești, a modului de utilizare a unor obiecte semnificative pentru cultură și tradițiile zonei, a materialelor din care sunt confecționate, a persoanelor care le-au folosit, a vechimii lor, în vederea trezirii interesului și respectului pentru tot ceea ce este autentic.

Aspectul lucrativ (atelier):

Organizarea și desfășurarea unor activități cu conținut folcloric: înființarea grupului folcloric, „Fluierașul”, învățarea unor cântece și dansuri populare specifice zonei, întâlniri cu rapsozi populari, demonstrații ale unor meșteri – prelucrarea lânei, a lemnului, confecționarea de costume, încondeierea ouălor -, audiții muzicale, șezători, concurs de proverbe și zicători, dramatizări după povești cu conținut folcloric;

Aspectul expozițional:

Valorificarea frumuseții și simplității obiectelor, expunerea lor artistică, recrearea armoniei dintre mediul natural și creația umană în vederea dezvoltării sensibilității, a dorinței de cunoaștere și respectului pentru frumos.

Prin activitățile cuprinse în calendarul activităților am încercat să ating următoarele **obiective specifice:**

- îmbogățirea cunoștințelor elevilor despre istoria oamenilor de pe văile Trotușului, Oituzului, Cașinului, despre cultura și tradițiile zonei;
- cunoașterea materialelor, ustensilelor de lucru din anumite domenii de activitate, materii prime folosite în vechime și utilizarea lor în crearea de noi obiecte;
- formarea de priceperi și deprinderi de lucru cu mâna (cusături, alesături, tors, sculptură, pictură, împletituri cu nuiile, pănuși, etc.);
- dezvoltarea gustului de lectură și audiție muzicală din diferite zone ale țării;
- valorificarea creației folclorice, locul ei în literatura românească, legături ale marilor scriitori români cu folclorul;
- îndrumarea elevilor de a colecționa obiecte vechi, cu valoare tradițională;
- organizarea la nivelul școlii a unei tombole cu materiale create de elevi în atelier după modelul celor colecționate;
- organizarea unor serbări școlare cu ocazia diferitelor evenimente sociale, religioase sau din viața școlii;
- îmbogățirea cunoștințelor despre frumosul popular prin prezența unor invitați de la instituțiile partenere.

La început de drum m-am străduit să le prezint elevilor și tuturor celor interesați un

Argument:

Sunt nume, oameni, construcții, obiecte, chipuri care au avut viață cândva și care ne sunt rădăcini.

Din discuțiile purtate cu elevii ne-am dat seama că aceștia pot face diferența dintre ceea ce este modern, de actualitate și ceea ce a aparținut cândva acestor locuri.

Avem datoria sacră de a încerca să le trezim elevilor noștri interesul, dragostea și respectul pentru aceste valori moștenite și, totodată, datoria de a conserva aceste amintiri care n-au dispărut și încă le descoperim în jurul nostru.

În acest sens ne-am hotărât să înființăm în spațiul special din școala noastră un mic muzeu în care să adunăm ceea ce a aparținut stră, străbunicilor noștri și care nu s-a pierdut încă.

Împreună cu elevii am discutat cu oamenii de la sate din împrejurimi, cu bunici, rude ale lor; am ascultat cântecele bătrânilor, am privit demonstrațiile femeilor care încă mai știu cum se prelucra inul, cânepa, lâna; ne-am bucurat de frumusețea obiceiurilor și, mai ales, de simplitatea și înțelepciunea cu care sunt concepute; am admirat frumusețea și trăinicia vechilor case „în patru ape” făcute din bârne, încheiate în coadă de rândunică, cu cerdac și pământ pe jos; am simțit armonia dintre aceste construcții și mediul natural și, nu în ultimul rând, dorința copiilor de a conserva aceste lucruri moștenite, de a le avea cât mai aproape de ei, de a desfășura activități în

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

cadrul de odinioară. Așa ne-am hotărât să plecăm la drum adunând materiale, recondiționându-le, selectându-le, ordonându-le.

Și așa am pornit la drum, formând o echipă de proiect, cu care am colaborat și desfășurat toate activitățile propuse, reușind în mare măsură să ne atingem obiectivele la care am aspirat. Ne propunem și pe viitor reluarea proiectului și aducem un îndemn, o sugestie poate, și altora ca noi, tuturor celor care nu vor să uite unde le e trecutul, ce îi învață tradiția, cum să respecte și mai mult munca de odinioară, înțelepciunea, simplitatea și dragostea pentru frumos ale strămoșilor;

Proiectul Educațional Festivalul de origami „Cocorul”

Prof. înv. primar Monica Rusu
Școala Gimnazială Nr. 1 Onești

Origami este o ocupație universală pentru orice vârstă, care reprezintă o formă interesantă de a petrece timpul, de a descoperi oameni cu aceleași pasiuni. De aceea, se încadrează perfect în categoria activităților practice care se pot desfășura în școli sau a activităților extracurriculare organizate sub forma unor cercuri de creație sau ateliere de vacanță.

Festivalul Național de origami „Cocorul” este o activitate de vacanță dedicată în special copiilor, dar în aceeași măsură cadrelor didactice și părinților. Este organizat de Școala Gimnazială Nr.1 Onești în parteneriat cu Biblioteca Municipală „Radu Rosetti”.

Acest proiect educațional a debutat în anul 2009 și a ajuns la a V-a ediție, devenind o tradiție în școala noastră. Se organizează două tipuri de activități: un concurs național cu lucrări origami și ateliere practice, legătura dintre acestea fiind abordarea temei festivalului. Astfel, fiecare ediție a însemnat câte o călătorie într-o lume în care hârtia este însuflețită în forme cât mai diverse: *Fluturi și flori, La Zoo, Anotimpuri, În lumea păsărilor și În împărăția apelor*.

Toate lucrările participante la concurs, figurine, colaje, felicitări, machete sunt prezentate comunității sub forma unei expoziții găzduite pe durata verii de biblioteca municipală.

Cele trei zile de festival înseamnă descoperirea acestei lumi aparte, arta Origami, construită din bucurii, zâmbete, jocuri, bunătate sufletească. Reprezintă un nou tip de activitate, în care copiii leagă prietenii, își dezvoltă o serie de calități morale: hărnicia, modestia, dărnicia

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

creatoare, spiritul de economie, dragostea față de natură, simțul estetic, tenacitatea, capacitatea de adaptare la exigențele unui grup.

Experiența ne-a arătat că cea mai bună soluție pentru organizarea atelierelor este cea pe vârste, încât modelele alese să poată fi înțelese și realizate de către toți copiii.

Parteneriatul cu Cercul de Origami al Liceului Tehnologic din Zetea, jud. Harghita a fost începutul unei colaborări de durată, materializată prin participarea directă la festival a unui grup de elevi găzduiți de colegii oneșteni, profesorii parteneri au predat la ateliere, a urmat și o excursie la Zetea.

Am încercat ca în fiecare ediție a festivalului să invităm o personalitate din lumea origami de la care cu mic cu mare am avut de învățat.

Ne-a bucurat că participarea directă la festival nu s-a limitat la oneșteni, ci am trezit interesul elevilor și colegilor din Târgu-Ocna, Ghimeș, Oituz, Răcăciuni, precum și a copiilor aflați în vacanță în localitatea noastră. Consider o reușită faptul că foști participanți la primele ediții acum ne ajută la ateliere ca instructori, că unii colegi continuă experiența origami la clasele lor și, nu în ultimul rând, că origami nu mai este în aceste zile o noutate, ci a devenit o artă cunoscută.

Proiect educațional județean „Natura, prietena mea”

Prof. învă. primar Lidia Sabău
Școala Gimnazială „Mihai Drăgan” Bacău

1. Argumentul proiectului

Prin activitatea zilnică, oamenii produc cantități mari de gunoi (ambalaje, hârtie, pungi de plastic, PET-uri, resturi menajere, deșeuri electrice și electronice etc). Toate lucrurile aruncate la gunoi sunt deșeuri. Deșeurile aruncate la întâmplare produc poluare, cu efecte deosebit de grave asupra naturii și, implicit, asupra oamenilor. Astfel, este foarte important să promovăm o atitudine responsabilă față de mediu, de a-i face pe elevi să conștientizeze pericolele degradării accentuate a sănătății mediului ambiant.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Prin abordarea acestui proiect educațional, este foarte important să stimulăm la copii dorința de a cunoaște cum putem ocroti natura înconjurătoare, ce pot face ei pentru a elimina sau cel puțin diminua cauzele ce duc la poluarea mediului.

De asemenea, un alt aspect important pe care acest proiect îl vizează este legat de reducerea cantităților de gunoi prin reciclarea acestuia, prin diverse modalități de re folosire și transformare a unor lucruri aparent inutile.

2. Scopul proiectului:

- cunoașterea și înțelegerea unor componente și procese ale lumii vii utilizate de către om și consecințele asupra mediului;
- formarea comportamentului ecologic prin stimularea motivației pentru protecția naturii și derularea de acțiuni concrete de protecție a mediului înconjurător.

3. Obiectivele proiectului:

- dezvoltarea capacității de cunoaștere și înțelegere a realității din mediul înconjurător, precum și stimularea curiozității pentru investigarea acestuia;
- conștientizarea și sensibilizarea elevilor față de problemele mediului;
- cunoașterea și aplicarea normelor de comportare specifice asigurării echilibrului naturii și adoptarea unei atitudini de prietenie și respect față de aceasta;
- antrenarea elevilor în economisirea resurselor: hârtie, hrană și îmbrăcăminte, apă, energie, obiecte din mediul apropiat;
- familiarizarea elevilor cu procesul de re folosire a resurselor;
- promovarea valorilor ecologice;
- identificarea acțiunilor negative ale omului asupra naturii, pericolul poluării și efectele ei;
- promovarea schimbului de experiență între cadrele didactice în scopul creșterii eficienței activităților și implicarea elevilor ca factor activ;
- formarea unei atitudini motivante și responsabile față de menținerea și îmbunătățirea calității mediului înconjurător și a unor deprinderi de conservare a naturii;
- participarea conștientă la acțiuni de păstrare și îmbunătățire a calității mediului înconjurător (de ecologizare).

4. Resurse:

- materiale: afișe, postere, diplome, aparate de fotografiat, panouri, pliante, CD-uri, calculator, saci din plastic, mănuși din plastic, semințe de flori, materiale și unelte necesare activităților;
- umane: elevii din clasele pregătitoare din cele două școli, cadrele didactice implicate în acest proiect, părinții elevilor;
- financiare: din fonduri proprii;
- spațiale: cele două școli implicate;
- temporale:

5. Conținutul proiectului:

1. Documentarea

termen:

2. Lansarea ofertei către parteneri

termen:

3. Încheierea protocolului de colaborare

termen:

4. Întocmirea propunerii de proiect educațional și înaintarea acestuia spre avizare la isj

termen:

5. Desfășurarea activităților cuprinse în proiect:

Termen:

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Notă: Toate activitățile se vor desfășura fără a perturba programul școlar al claselor implicate (răspund învățătorii claselor).

6. Bugetul proiectului

Finanțarea proiectului este susținută din fonduri proprii și de către părinții elevilor din cele două școli.

CHELTUIELI

NR. CRT.	CATEGORII CHELTUIELI	PRODUS BUCĂȚI	PREȚ UNITAR	TOTAL
1.	Cheltuieli organizatorice	-film foto -album foto	15 RON 10 RON	1x15.....15 1x10.....10
2.	Cheltuieli pentru materiale Consumabile	Coli carton Hârtie colorată Hârtie xerox	1 RON 10 RON 10 RON	10x1.....10 1x10.....10 1x10.....10
3.	Alte cheltuieli	Semințe flori Saci din plastic	2 RON 3 RON	100x2.....200 5x3.....15

Total cheltuieli: 270 RON

7. Strategia de realizare

- activități de informare, activități practice, munca în echipă, distribuire de pliante realizate de elevi, vizionare CD, prezentare de imagini foto, expoziție foto și concurs de desene „Prietenii naturii”

8. Forme de organizare

- pe grupe;
- pe clase;
- pe școli.

9. Calendarul activităților

NR. CRT.	TEMA ACTIVITĂȚII	MODALITĂȚI DE REALIZARE	LOCUL DE DESFĂȘURARE	DATA	RESPONSA BILI
1.	„Pământul, casa noastră”	Prezentare de material PPT cu imagini referitoare la poluare și la tipurile de deșeuri	Sala de clasă		Învățătorii claselor implicate
2.	„Micii ecologiști în acțiune”	-realizarea unui afiș și a unor fluturași -plantarea de semințe de flori -concurs de pictură: „Prietenii naturii”	Sala de clasă Curtea școlii		Învățătorii și elevii
3.	„Împreună să curățăm natura”	Acțiune de colectare de deșeuri	Curtea școlii		Învățătorii și elevii
4.	„Din deșeuri, jucării”	Confecționare de jucării, selectând din materialele reciclabile strânse	Sala de clasă		Învățătorii și elevii
5.	Expoziție	Realizarea unei	Sala de clasă		Învățătorii și

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

	Origami	expoziții cu lucrări din hârtie	Holul școlii		elevii
--	---------	------------------------------------	--------------	--	--------

10. **Rezultate așteptate:**

- de către elevi și cadre didactice a informațiilor obținute cu prilejul derulării proiectului;
- implicarea unui număr cât mai mare de elevi în acțiunile propuse;
- realizarea unei expoziții cu lucrările realizate din materiale refolosibile, precum și cu lucrările din cadrul concursului de pictură „Prietenii naturii”;
- comunicarea și păstrarea legăturii cu școala parteneră.

11. **Evaluare:**

- acordarea unor diplome pentru lucrările care se remarcă în mod deosebit;
- acordarea unor diplome celor mai implicați și mai pricepuți elevi;
- analiza activităților independente.

Proiect educațional

Excursia - formă de activitate extrașcolară ce îmbină utilul cu plăcutul

Iașiule, Iașiule mândră cetate

Prof. înv. primar Laura Savin

Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău

TEMA PROIECTULUI: Moldova istorică și literară

STRUCTURI IMPLICATE

Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău;

Societatea „S.C. CULIARDO S.R.L.” Bacău

SCOP: Cunoașterea, înțelegerea, interpretarea și valorificarea faptelor istorice și culturale prin efort propriu, prin contactul viu, direct cu urmele trecutului și cu realizările prezentului din județul Iași.

METODE ȘI PROCEDEE: observația, explicația, conversația, problematizarea

ARGUMENT

Interdisciplinaritatea este promovată de învățământul actual prin utilizarea informațiilor din cadrul mai multor discipline, facilitând înțelegerea acestora și perceperea lor ca un întreg.

Munca în echipă antrenează toți elevii: pe cei curajoși, stăpâni pe cunoștințele și deprinderile lor, dar și pe cei timizi, nesiguri, stărnindu-le interesul și ajutându-i să depășească anumite bariere existente între ei și restul clasei.

O activitate didactică bazată pe interdisciplinaritate și munca în echipă este excursia. Conținutul didactic al excursiilor este mult mai flexibil și mai variat decât al lecțiilor desfășurate în sala de clasă, elevii participând cu multă bucurie și optimism la aceste acțiuni, lărgindu-și în acest fel orizontul de cunoștințe prin contactul direct cu realitatea. Prin mijloacele atrăgătoare pe care le are la dispoziție, excursia înviorează activitatea școlară, stimulează curiozitatea de a descoperi noi fenomene, formează o atitudine ecologică pozitivă, prilejuiește trăiri adânci ale unor sentimente patriotice.

Astfel, cu ajutorul excursiilor școlare se dezvoltă spiritul de prietenie, de colectiv, de disciplină, inițiativă, precum și deprinderi, proceduri gospodărești de la vârstă mică, toate acestea fiindu-le folositoare în viață.

L.D.Hainault: „Se acordă mai multă importanță omului care merge decât drumului pe care îl urmează.”

OBIECTIVE URMĂRITE:

O1 – Optimizarea activităților școlare prin activități extracurriculare;

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

O2 – Dezvoltarea curiozității, a capacității de investigare și cercetare, precum și a spiritului de observație, a interesului față de ceea ce înseamnă valoare;

O3 – Educarea capacității de a manifesta un comportament disciplinat prin respectarea regulilor de circulație, a regulilor de comportare în grup, a celor din timpul vizitării unor obiective cultural-istorice;

O4 – Cultivarea spiritului de echipă și de cooperare (team building), a deschiderii spre valorile culturale și istorice;

O5 – Derularea excursiei școlare și valorificarea elementelor culturale și istorice din Iași.

GRUPUL ȚINTĂ

- elevii claselor a III-a D și a IV-a B de la Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău

ITINERARIUL EXCURSIEI:

Obiective turistice: Iași (Palatul Culturii – Casa „Dosoftei”, Biserica „Trei Ierarhi”, Mănăstirea „Golii”, Teatrul Național „Vasile Alecsandri”, Muzeul Mihai Eminescu, Grădina Botanică, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Muzeul Unirii, Mitropolia Moldovei)

PLANUL SINTETIC DE REALIZARE

Nr. crt	Perioada	Activitatea
1.	3.05 – 14.05	Identificarea și organizarea grupului țintă Informarea elevilor Atragerea grupului țintă
2.	4.06	Desfășurarea excursiei- program: 7.15 - întâlnirea elevilor în fața școlii 9.00 - 9.30- municipiului Iași 10.00 - 11.00 - Vizionarea spectacolului de teatru „Ursul păcălit de vulpe” 12.00 - Vizitarea Mitropoliei Moldovei 13.00 - 14.00 - Vizitarea Primăriei Municipiului Iași 14.30 - 15.00 - Vizitarea muzeului de Istorie Naturală - Iași 15.30 - 16.00 - Vizitarea Muzeului Mihai Eminescu și Muzeul Teatrului 16.30 – 17.30 – Grădina Botanică „Anastase Fătu” 17.30 - 19.00 - Deplasarea spre Bacău
3.	7.06 - 11.06	Diseminarea proiectului: expoziție de fotografii ale elevilor, în holul școlii, cu instantanee din timpul excursiei; realizarea unui proiect interdisciplinar, de către fiecare clasă, cu tema <i>Istorie și cultură în județul Iași</i> ; premierea compunerilor din jurnalul elevilor (aflat în lucru) scrise în ziua excursiei; portofoliu individual
4.	10.06 - 11.06	Evaluarea proiectului: Numărul elevilor participanți; Impactul acțiunilor de popularizare în rândul elevilor și a comunității; Numărul elevilor care au receptat mesajul proiectului și l-au concretizat într-un comportament activ, observabil și măsurabil; Evaluările parțiale și finale ale celor implicați; Aplicarea unor chestionare pentru a aprecia impactul proiectului;

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

PRODUSE ALE PROIECTULUI:

- Expoziție cu fotografii;
- Albume cu fotografii;
- Mape tematice;
- Compuneri.

REZULTATE AȘTEPTATE:

- angajarea elevilor într-o activitate cognitivă proprie;
- îmbogățirea cunoștințelor despre cultură, artă, valori;
- manifestarea unui comportament de respect și admirație față de valorile naționale.

PROPUNERI PENTRU FINALUL PROIECTULUI

La finalul proiectului ne propunem:

- Realizarea unui album foto cu derularea activității;
- Fiecare elev va realiza un portofoliu cu: pliante, fotografii, cărți.
- Derularea proiectului va duce la:
- Cunoașterea elevilor implicați în proiect;
- Colaborare și intercunoaștere cu elevii din altă clasă;
- Dezvoltarea interesului pentru înțelegerea spațiului și a timpului istoric;
- Manifestarea unei atitudini de respect față de valorile istorice și culturale naționale;
- Descoperirea de către elevi a caracteristicilor geografice, istorice, culturale ale județului Iași.

Livada copilăriei

*Prof. înv. primar Anca Sereș
Școală Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău*

Copiii din ziua de azi au prea multe „distracții” tehnologice care îi țin mult timp ocupați și departe de natură. Că este vorba de un joc video sau televizor, ori alte astfel de activități, copiii uită să interacționeze direct cu mediul înconjurător.

Nu este nimic mai magic decât să-ți pui copilul sau elevul să planteze o sămânță, să o îngrijească sau să planteze un copăcel și să-l vadă cum crește. Asta îi va reaminti că toate lucrurile vii lucrează împreună pentru a prospera. În vreme ce își văd planta cum crește, copiii se simt mândri și vor petrece cu mai mult interes timp în natură sau în grădină.

Plecând de la considerentul că noi, dascălii, trebuie să-i întoarcem pe copii către natură, să mijlocim concret acesta legătura, în acest an școlar ne-am implicat în parteneriat cu Primăria Colonești și școala din localitate în dezvoltarea unui proiect ecologic inițiat în 2011 de Consiliul Județean Bacău.

Astfel că, zeci de copii ai claselor I-C și I-D ai Școlii Gimnaziale „Alexandru Ioan Cuza” Bacău și-au petrecut o zi din *Săptămâna Altfel*, din luna aprilie 2014, chiar în „Livada copilăriei” din comuna Colonești.

Scopul proiectului a fost acela de a promova formarea atitudinilor de apropiere a elevilor de mediul înconjurător, pentru dezvoltarea activităților conștiente și responsabile, care au drept scop îmbunătățirea calității mediului.

Implementarea acestor activități în școli, cu participarea voluntară a elevilor, a avut un impact pozitiv asupra atitudinii copiilor lor față de mediul înconjurător, cu efecte benefice și asupra mediul educațional și a comunității locale.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Refacerea plantațiilor de pomi fructiferi de pe lângă școlile din mediul rural s-a făcut și cu suportul Consiliului Județean Bacău și al comunităților locale, prin mobilizarea tuturor elevilor din cele două clase întâi.

La acest program au participat 56 de elevi ai Școlii Gimnaziale „Alexandru Ioan Cuza” și 70 elevi din comuna Colonești, jud. Bacău

Alături de elevi am fost și noi, profesorii lor, Anca Sereș și Laura Romanschi, școlari de la Colonești și cadre didactice din comună, dar și primarul comunei, Valentin Mârzac. Locul ales de primar pentru livada are 10.000 mp și e foarte potrivit, ca sol și ca expunere la soare, pentru tânăra livadă.

„Ne-am gândit și unde vom depozita fructele: în beciul boierului Apostoleanu, care se găsește peste drum, unde au fost grajdurile și casa argaților” a declarat edilul Valentin Mârzac.

Dimineată, la intrarea în viitoarea livadă, fiecare elev a primit o etichetă pe care era scris numele lui și pe care a legat-o de pomul sădit. Elevii au găsit gropile deja săpate și au continuat munca:

„Eu, acum, pun un pic de pământ și mranita, până la jumătatea gropii, așez mărul, apoi iar pun mranita, pământ, îndes bine și îl ud”, mi-a explicat Alexandra Nițulescu, 7 ani. Fetița a mărturisit, apoi, că are o mică livadă și acasă, prin urmare se pricepe la sădit.

La începutul acțiunii, toți elevii au semnat un angajament care le va aminti că trebuie să aibă grijă de mărul lor până iese pe rod. La sfârșit, fiecare copil a fost felicitat și a primit o diplomă de participare. Proiectul „Livada copilăriei” a dat o mână de ajutor naturii și sănătății, dar a legat și câteva prietenii de suflet.

Importanța educației ecologice

*Prof. înv. primar Rita Simion
Școala Gimnazială Nr.2 Dărmănești*

Educația ecologică reprezintă una dintre orientările noilor educații, foarte bine structurată, inclusă în planurile de învățământ din sistemele educative din țările europene și nu numai. Educația ecologică se definește prin asimilarea unor conținuturi, formarea și dezvoltarea unor convingeri, atitudini și comportamente relative la abordarea sistemică, interacționistă a mediului înconjurător.

Cunoașterea mediului înconjurător de către copiii are o importanță deosebită în dezvoltarea lor multilaterală și reprezintă o sarcină de bază a procesului instructiv-educativ desfășurat în școală. În acest scop, orele de matematică și explorarea mediului contribuie foarte mult la educația intelectuală a școlarilor.

Prin orele de matematică și explorarea mediului, copiii au ocazia să perceapă procesele și fenomenele din realitatea înconjurătoare. În acest mod ei intră în contact direct cu lumea viețuitoarelor și corpurilor lipsite de viață (apă, aer, sol), cu procesele și fenomenele din mediul înconjurător. Prin intermediul acestor activități, elevii își formează capacitatea de a sesiza transformările din natură, relațiile dintre viețuitoare, unitatea dintre organism și mediu.

O importanță deosebită o prezintă fenomenele naturii, care oferă copiilor prilejul de a comunica descoperirile lor și de a interpreta date și simboluri din care ei extrag informații – este vorba în acest caz de calendarul naturii, tabelul responsabilităților, cu care copiii operează zilnic.

Orele de matematică și explorarea mediului sunt importante datorită faptului că prin acestea se reușește cultivarea unei atitudini active de ocrotire a naturii și de protejare a mediului înconjurător, al unui comportament ecologic în relațiile copiilor cu natura și mediul. În aceste activități elevii exersează deprinderile de îngrijire și ocrotire a mediului înconjurător, educând

atitudinea pozitivă față de natură și în același timp stimulând curiozitatea pentru investigarea acestora.

Prin cunoașterea mediului, copiilor li se dezvoltă sentimente morale cum ar fi: dragostea și respectul față de părinți, dragostea față de muncă, respectul față de munca altora. Importanța cunoașterii realității înconjurătoare provine din influența pe care mediul biologic o are asupra întregii dezvoltări psihice a copilului, asupra procesului de formare a personalității sale. Cu o bună cunoaștere a naturii, a relațiilor dintre viețuitoare, copiii pot îndrăgi mai mult plantele și animalele și pot înțelege mai bine cât de necesar este să ocrotim natura.

Învățătorii sunt conștienți de necesitatea implicării lor în efectuarea acțiunilor care au ca scop să sprijine copilul în manifestarea interesului și curiozității pentru cunoștințele din domeniul ecologiei. Aceștia trebuie să stimuleze copilul în desfășurarea activităților cu caracter experimental și demonstrativ, prin care să-și aducă aportul la păstrarea sănătății mediului în care trăiește, la îmbogățirea vocabularului activ cu termeni din domeniul ecologic. Se insistă și asupra unor acțiuni care vizează însușirea unor norme de conduită ecologică specifică asigurării echilibrului dintre sănătatea individului, a societății și mediului și formarea unei atitudini dezaprobatore față de cei care încalcă aceste norme, stimularea imaginației și a creativității și încurajarea copilului pentru a exprima independent opinii și stări sufletești proprii și pentru motivarea lor.

G. și M. Nedelcu definesc ecologia ca fiind „știința care studiază condițiile de existență ale ființelor și interacțiunile dintre aceste ființe pe de o parte, iar pe de altă parte dintre aceste ființe și mediul lor de viață. Etimologia cuvântului „ecologie” derivă din grecescul *oikos* = casă, godpodărie și *logos* = descriere, vorbire”

Copilul, încă de la naștere, intră în relații din ce în ce mai complexe cu mediul în care trăiește, dezvoltându-se sub influența lui. Pentru copii, mediul este casa părintească, grădinița, școala, strada, satul/orașul în care locuiesc. Mediul reprezintă un cadru necesar evoluției copilului prin faptul că îi crează acestuia posibilitatea de a-l cunoaște, de a avea o viziune realistă asupra naturii și a fenomenelor ei, de a avea o atitudine pozitivă față de tot ce îl înconjoară. Importanța cunoașterii mediului biologic și social decurge și din felul în care procesul de însușire a cunoștințelor dezvoltă spiritul de observație al copiilor, acționează asupra gândirii prin punerea elevilor în situația de a analiza, sintetiza, compara.

Degradarea continuă a mediului, care se petrece sub ochii noștri, este un element major al unei crize de civilizație. Pericolul este foarte mare și de aceea trebuie conștientizată necesitatea protecției naturii, a ocrotirii vieții. Învățătorii au obligația de a forma și dezvolta conștiința ecologică a copiilor. Stimularea interesului copiilor de cunoaștere a realității se realizează mai profund pe plan afectiv, prin sensibilizarea acestora la aprecierea frumosului din jurul lor, la apărarea, îngrijirea, păstrarea, prețuirea frumuseților naturii.

Oamenii trebuie să ocrotească și să protejeze natura. Fără a cunoaște temeinic mediul, fără a cultiva dragostea pentru viețuitoare, nu este posibilă o educație ecologică adecvată. Toate aceste convingeri trebuie cultivate de la o vârstă cât mai fragedă pentru că atunci îi putem modela pe copii, ei fiind impresionați de tot ce îi înconjoară. Natura atrage copilul din primii ani ai vieții prin ceea ce oferă nou, prin contactul cu lumea plantelor și a animalelor.

Filozoful francez Chateaubriand spunea: „Pădurile vin înaintea civilizației, deșerturile – după ea”. Gradul de civilizație a unui popor se reflectă în modul de conservare a frumuseților originare, în transmiterea lor nealterată posterității. Natura poate fi privită ca pe o carte viu colorată ce cuprinde cele mai variate tablouri care ne invită la cunoaștere, descoperiri, bucurie, fiind în același timp izvor de viață și sănătate. Omul își organizează viața în funcție de transformările din natură. Aceasta ne dă lecții de viață echilibrată. Uneori trecem indiferenți pe lângă ea, fără să-i

auzim glasul ce ne cheamă, fără să o vedem. Ea este darnică cu cei care o protejează. Reprezintă refugiul nostru, în ea ne găsim liniștea și pacea sufletească.

Având în vedere toate acestea, rolul educației ecologice și de protecție a mediului înconjurător este evident, el se concentrează pe modelarea viitorului cetățean capabil de a-și forma un punct de vedere obiectiv asupra realității înconjurătoare, de a-l incita la participare, devenind astfel conștient de viitor și de faptul că viața generațiilor de mâine depinde într-o mare măsură de opțiunile sale.

Educația ecologică reprezintă o educație prin și pentru valori, care poate avea forme concrete de realizare, la diferite nivele de școlaritate, livrând conținuturi informaționale în modalitate transdisciplinară, în context formal sau nonformal.

Bibliografie:

Berca, M., *Ecologie generală și protecția mediului*, București: Editura Ceres, (2000),;

Mohan, A.; Ardelean, A., *Ecologia și protecția mediului*, București: Editura Scailul, (1994);

Nedelcu, G.; Nedelcu, M., (2003), *Educația ecologică și voluntariatul în protecția mediului*, Oradea: Ed. Treira, (2003),;

Turleanu, S., , *S.O.S. – Natura în pericol!*, București: Editura Didactică și Pedagogică, (1989) .

Excursia școlară, o formă de învățare îndrăgită de elevi

*Prof. inv. primar Maria-Laura Șișca
Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu” Comănești*

În scopul creșterii randamentului școlar și realizării odihnei active a copiilor din ciclul primar, o atenție deosebită ar trebui acordată excursiilor și vizitelor organizate în scop instructiv-educativ. Programarea acestora trebuie să înceapă cu stabilirea unor obiectivele precise care să se refere la obiectele de studiu din clasa respectivă, cu posibilitatea reală de a le cuprinde chiar pe toate.

În timpul excursiilor de acest gen, elevii își îmbogățesc cunoștințele la mai multe obiecte de învățământ: geografie, istorie, limba română, matematică și să nu mai vorbim despre dezvoltarea unor competențe civice, de comunicare, antreprenoriale de care sigur vor avea nevoie pe parcursul lor educațional și care vor contribui la dezvoltarea personală. Scopul acestor activități este atât de natură informativă, formativă, dar mai ales de natură educativă.

Avantajele acestor activități sunt: contactul cu lumea reală, observarea și studierea fenomenelor în condiții naturale și sociale, dezvoltarea deprinderii de a se descurca într-un mediu diferit, dezvoltarea atenției etc. Elevii vor fi familiarizați cu tematica pusă în discuție, își vor adânci cunoștințele deja dobândite și vor achiziționa noutăți, își vor forma și consolida atitudini și convingeri.

Excursiile sunt întotdeauna prilej de bucurie, de relaxare, de cunoaștere. Elevii sunt foarte încântați de organizarea lor. De asemenea, reprezintă un prilej de a cunoaște alte dimensiuni ale educației copilului, de manifestare psihică și de adâncire a relațiilor elev - elev, elev - învățător, elev – învățător - părinte.

La sfârșitul clasei a IV-a, am organizat o excursie tematică „Cetatea – habitat și apărare” pe care am gândit-o ca pe o lecție de recapitulare finală a cunoștințelor de istorie, geografie și nu numai.

După ce am stabilit cu minuțiozitate traseul excursiei, am împărțit elevii pe grupe de lucru care să pregătească informații despre obiectivul turistic repartizat.

Geografii au întocmit hărți cu traseul și obiectivele turistice care se mai pot vedea pe parcursul excursiei, informații despre relieful și vegetația zonei.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Istoricii au pregătit informații despre obiectivele turistice repartizate, în cazul de față, cetățile: Bran, Brașov, Sighișoara și Târgu Mureș.

Grupa sportivilor a pregătit jocuri geografice de orientare în spațiu, întreceri, jocuri distractive pentru momentele de popas și cele petrecute în spațiul de cazare.

Grupa micilor artiști a pregătit repertoriul de cântece pentru excursie și s-a îngrijit că acestea să fie cunoscute de toți copiii.

Toți elevii au fost valorizați, fiecare și-a adus contribuția într-o oarecare măsură pentru bună desfășurare a acestei excursii.

Bineînțeles că am avut și grupa sanitarilor care aveau în grijă Trusa de prim ajutor și vegheau la sănătatea excursioniștilor.

Jurnaliștii excursiei care s-au ocupat de jurnalul călătoriei și de poze pentru a întocmi un album la finalul excursiei.

Pe tot parcursul excursiei, am dirijat observarea în mod sistematic, îndemnându-i să noteze ceea ce li se pare mai interesant, să-și completeze cunoștințele. Dincolo de peisaj, de cetățile istorice absolut impresionante, de explicațiile ghizilor, elevii au socializat într-un alt cadru, cu alți oameni, au fost puși în situații de viață complet diferite și au trăit emoții și sentimente greu de definit în cuvinte.

Poate doar pozele... pot să spună mai multe...

O poză face cât o mie de cuvinte...

Excursiile tematice organizate în școala primară, chiar de la primele clase, au multiple valențe educative care pot fi intens valorificate, dar și valențe de informare și îmbogățire a cunoștințelor.

Dacă sunt foarte bine pregătite excursiile devin atractive la orice vârstă pentru că se desfășoară într-un cadru nou, stârnesc interes, produc bucurie, facilitează acumularea de cunoștințe, chiar dacă necesită un efort suplimentar din partea tuturor, de la învățător la elevi și părinți. Cadrul de acțiune este diferit, iar tehnicile de lucru sunt altele. Noutatea îi atrage pe elevi, contribuie la dezvoltarea spiritului de observație, îmbunătățirea memoriei vizuale și auditive, formează gândirea operatorie a copilului, cu calitățile ei de echilibrare, organizare și obiectivare a interesului pentru cunoaștere și la sporirea capacității de înțelegere a realității înconjurătoare.

12 octombrie 2014

Educația părinților

Prof. Camelia Stamate

Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău

Educația părinților este o dimensiune a educației permanente și a educației adulților, ei acordându-i-se astăzi o foarte mare importanță, deoarece presupune responsabilizarea părinților pentru viața familială și pentru sănătatea mintală și morală a copiilor lor.

Evoluțiile rapide din viața socială generează o cerere de continuare a proceselor de reînnoire a cunoștințelor, deprinderilor și valorilor pe durata vieții. Din perspectiva unei analize sistemice, educația părinților apare ca o dimensiune a educației permanente și desigur, a educației adulților.

Modificarea pe care au suferit-o, în curs de o generație sau două, relațiile dintre părinți și copii, dintre adulți și tineri, apare mai vădită în considerația pentru copil ce „are semnificația de recunoaștere intimă și profundă a valorii persoanei copilului și de încredere în potențialul lui de dezvoltare”.

Sentimentul de siguranță - singurul care permite copilului să se emancipeze și să-și dobândească personalitatea - depinde de mai multe condiții: protecția împotriva loviturilor din afară; satisfacerea trebuințelor elementare; coerența și stabilitatea cadrului de dezvoltare; sentimentul de a fi acceptat de ai săi ca membru al familiei – să fie iubit, să dăruiască dragoste, să fie izvor de bucurie și de mulțumire pentru adulți, să i se accepte caracteristicile individuale, să aibă posibilitatea de acțiune și experiență personală, să aibă asigurată o anumită arie de libertate. S-ar putea spune că aceste condiții sunt constante indispensabile, dacă ele nu ar cere să fie satisfăcute într-un mod care diferă riguros de la o vârstă la alta. Pentru îndeplinirea funcției fundamentale a familiei – de securizare a copilului – și a rolului său socializator, finalitatea educației părinților devine formarea conștiinței educative a părinților, a necesității unui efort conștient pe măsura evoluției nevoilor copilului. Ca puncte de reper în educația părinților se apreciază: educarea viitorilor părinți (în școală sau în afara școlii); educarea părinților cu copii mici; relația școală – familie; rolul mass - media în educația părinților; programe de formare a formatorilor pentru educația părinților. În școală, cea mai bună pregătire generală pentru îndatoririle părintești constă într-un sistem de învățământ armonios, care să pregătească pentru învățarea continuă și colaborarea cu alții; la elevii mai mari pot fi introduse cursuri speciale de educație sexuală, de educație familială. În educarea părinților cu copii mici, un rol deosebit au instituțiile de puericultură pentru îngrijirea medicală, fizică a copiilor; se impune colaborarea educatori – părinți în adaptarea copiilor

la grădiniță și la școală. În ceea ce privește relația școală - familie se impun deschideri oferite părinților privind aspectele școlare, psihopedagogice, pe lângă aspectele medicale, juridice etc.

Se cunosc următoarele forme mai importante de organizare a educației părinților și a colaborării școală – familie: asociații ale părinților (și ale profesorilor) care au o largă libertate de inițiativă (au apărut pentru prima oară în Statele Unite); școli ale părinților inițiate în Franța în perioada interbelică; consilii de administrație școlară formate din părinți, cu rol consultativ, informațional și decizional – în Belgia, Olanda, Danemarca; școli ale mamelor (ca în Germania), comitete de părinți pe clasă și pe școli, fără rol decizional, care sprijină școala – în țările est – europene.

Pentru a valorifica avantajul mass-media de a se adresa unui public larg, care are libertatea de a alege dacă își însușește sau nu experiența propusă, în majoritatea țărilor occidentale există reviste și programe radio – tv destinate educației părinților.

Se consideră că punctul cheie îl constituie programele de pregătire a formatorilor, a celor care vor îndruma auto/educația părinților; toate persoanele care prin profesia lor sunt în legătură cu copiii și familia (profesori, medici, juriști, preoți etc.) au nevoie de o pregătire pe probleme ale educării familiei. Anumite categorii de părinți pot fi folosite ca „formatori voluntari”.

Un raport asupra relațiilor dintre școală și familie în țările Uniunii Europene, enumera câteva motive pentru care școala și familia se străduiesc să stabilească legături între ele: părinții sunt juridic responsabili de educația copiilor lor (legislația reflectă astfel libertatea părinților de a-și crește copiii așa cum doresc); învățământul este doar o parte din educația copilului, o bună parte a educației se petrece în afara școlii; cercetările pun în evidență influența atitudinii parentale asupra rezultatelor școlare ale elevilor, în special asupra motivațiilor învățării, precum și faptul că unele comportamente ale părinților pot fi favorizate de dialogul cu școala; grupurile sociale implicate în instituția școlară au dreptul să influențeze gestiunea școlară.

Obstacolele relației școală-familie pot fi de ordin comportamental (între părinți, profesori, administratori școlari) sau de ordin material. Dificultățile pot rezulta din ideile divergente privind: responsabilitatea statului și a familiei privind educația copiilor; libertatea de alegere a școlii de către părinți sau unicitatea învățământului; impactul mediului familial asupra rezultatelor școlare ale copilului; randamentul pedagogic și datoria parentală; participarea părinților la gestionarea și procesul decizional din instituția școlară. Se consideră, în general, că este problemă de atitudine; este dificil de pretins, atât la părinți cât și la profesori, că relația de colaborare școală – familie este sau nu un drept de opțiune.

Reproșurile care li se fac părinților privind colaborarea cu școala sunt: apatia (nu vin la întâlniri anunțate), lipsa de responsabilitate (așteaptă inițiativa profesorilor); timiditate (lipsa de încredere în sine); participare cu ingerințe (critică cu impertinență școala); preocupări excesive pentru notele copilului; conservatorism. Reproșurile care li se fac profesorilor privind colaborarea cu familiile elevilor sunt similare (nu identice), inclusiv: dificultăți de a stabili relația cu adulții (tratează părinții ca pe copii și nu ca parteneri în educația copilului, decizând autoritar la reuniunile cu părinții); definirea imprecisă a rolului de profesor (între tradițional și modernism); lipsa pregătirii privind relația școală – familie.

Se preconizează ca în țările Uniunii Europene să se treacă la o nouă etapă a colaborării școlii cu familia în care accentul este pus pe un angajament mutual clar stabilit între părinți și profesori, pe un „contract parental” privind copilul individual; contractul între familie și școală nu se mai consideră ca un drept opțional, ci ca un sistem de obligații reciproce în cooperarea părinților cu profesorii.

Bibliografie:

Baciu Amelia, Cazan Carmen, Chendea Cătălina - *Educația părinților*;

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

www.ismb.edu.ro;

www.scoalaparintilor.ro;

Șova Mirela – Educația părinților la începutul mileniului III.

Iarna - tradiție și magie. Proiect educațional

Prof. învă. primar Elena-Loredana Tăbăcaru

Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești

Motto: „Pictura trebuie să fie o poezie tăcută, iar poezia o pictură vorbitoare” (Plutarh)

Organizator: Școala Gimnazială „Ștefan Luchian”, Moinești

Parteneri: Primăria orașului Moinești

Biserica „Sfântul Nicolae” Moinești

Coordonator: Prof. Tăbăcaru Elena-Loredana

Argument: Se apropie iarna cu cele mai frumoase tradiții și obiceiuri. Să intrăm în magia sărbătorilor și să transmitem din frumusețea acestora, zugrăvind și descriind ce impresionează sufletul: iarna, obiceiuri din zonă, port popular.

Scop: Afirmarea, cunoașterea și stimularea potențialului artistic și creativ al elevilor din învățământul primar.

Obiective:

- Dezvoltarea dragostei pentru tradiții;
- Dezvoltarea dragostei pentru frumos;
- Promovarea lucrărilor efectuate de elevi;
- Valorificarea potențialului creativ;
- Stimularea creativității și a comunicării;
- Contribuții la educarea estetică a elevilor pentru o viață cu noi și multiple provocări.

Grup țintă: elevii din învățământul primar din Școala Gimnazială „Ștefan Luchian”, Moinești

Secțiuni: - creație literară

Pictură sau colaj

Data și locul desfășurării: 19 decembrie 2014, Școala Gimnazială „Ștefan Luchian”, Moinești

Regulament de participare:

Înscrierea participanților: 17 noiembrie 2014 - 5 decembrie 2014 la învățătorul/profesorul clasei;

Depunerea lucrărilor și a acordului de parteneriat – până la data de 5 decembrie 2014;

Creațiile literare vor fi scrise la calculator;

Creațiile artistice vor fi realizate în tehnica de lucru la alegere, pe suport A4;

Pe spatele lucrării se vor trece: titlul lucrării, numele și prenumele elevului, clasa, îndrumătorul, școala;

Lucrările înscrise în concurs nu se restituie, iar diplomele vor fi înmânate elevilor în cadru festiv.

Jurizarea lucrărilor se va face în comisia metodică a învățătorilor din data de 20 decembrie 2014.

Se vor acorda premiile I, II, III și mențiuni și diplome de participare tuturor participanților.

Taxa de participare este de 2 lei pentru fiecare participant.

Se va organiza o expoziție cu lucrările participanților la Primăria Moinești și la Biserica „Sfântul Nicolae” Moinești.

Juriul va fi alcătuit din comisia metodică a învățătorilor de la Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești.

Echipa de implementare și coordonare:

Director: prof. Hereș Elena

Coordonator proiect: prof. Tăbăcaru Elena-Loredana

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Colaboratori: prof./înv: Balaban Mărioara, Bălănică Carmen, Toncu Iuliana, Hereș Viorica, Cojocar Gabriel, Dascăl Ioana, Pintilie Alina, Dumea Anca, Buruiană Tanța, Parascan Mircea, Carp Viorel, Ambăruș-Bânțu Serafina

ACORD DE PARTENERIAT

Încheiat astăzi,...

ȘCOALA Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești reprezentată de prof. Elena Hereș, în calitate de director și

..., în calitate de partener în cadrul proiectului „Iarna - tradiție și magie”, ediția I, 2014

Durata: 17.11.2014 - 20. XII.2014

Școala coordonatoare se obligă:

- să distribuie regulamentul colaboratorilor;
- să colecteze lucrările realizate de către parteneri;
- să asigure jurizarea lucrărilor;
- să dea tuturor participanților diploma;
- să realizeze expoziție de lucrări la biserică și la primărie;
- să realizeze o revistă cu lucrările participanților.
- Școala participantă se obligă:
- să înscrie elevii în concurs;
- să îndrume elevii în realizarea lucrărilor;
- să distribuie elevilor participanți diplomele și premiile cuvenite.

Partenerii se obligă să colaboreze pe toată durata proiectului pentru ca acesta să se deruleze conform scopului stabilit.

Prezentul contract se încheie în 2 exemplare, câte unul pentru fiecare parte.

Activitățile extracurriculare – determinant al dezvoltării personalității elevilor

Prof. inv. primar Mariana Tânjala

Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău

Mediul învățării școlare trebuie să fie stimulativ și diversificat, pentru a oferi fiecărui elev o motivație susținută.

Activitățile extracurriculare au cel mai larg caracter interdisciplinar, oferă cele mai eficiente modalități de formare a caracterului copiilor încă din clasele primare, deoarece sunt factorii educativi cei mai apreciați și mai accesibili sufletelor acestora. Acțiunile concretizate în excursii, drumeții, vizite, vizionări de spectacole imprimă copilului un anumit comportament, o ținută adecvată situației, declanșează anumite sentimente. Implicarea în mod direct a copilului și nu prin produsul realizat de acesta, are o mare contribuție în dezvoltarea personalității copilului. Activitățile desfășurate au permis elevilor să exploreze și să folosească legăturile interdisciplinare și crosscurriculare, instrumentele intelectuale și emoțional afective proprii unei educații integrale.

Serbarea școlară reprezintă o modalitate eficientă de cultivare a capacităților vorbire și a înclinațiilor artistice ale elevilor. În cadrul serbării, elevii împărtășesc impresii, trăiesc autentic, spontan și sincer situațiile redate. Pregătirea serbării, dorința de reușită, sudează colectivul, impulsionează în mod favorabil, face ca elevul să trăiască clipe de bucurie și satisfacție. Intervenția cu rolul pe care îl are de interpretat fiecare elev și susținută de suportul afectiv-motivațional, contribuie la creșterea stabilității atenției, iar cu timpul sporește capacitatea de rezistență la efort.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Concursurile organizate pe anumite teme stimulează valorificarea aptitudinilor, a vocației, a talentului, încurajează comunicarea. Ele presupun o cunoaștere aprofundată a materiei studiate, iar cerințele pot cuprinde: interpretare, recitare, priceperi și deprinderi formate în orele de Arte vizuale și abilități practice.

Excursiile și drumețiile sunt activități deosebit de plăcute. Acestea contribuie la dezvoltarea intelectuală și fizică a copilului, îi prilejuiesc însușirea unei experiențe sociale importante, dar și îmbogățirea orizontului cultural-științific. Aceste activități pot fi valorificate: elaborarea unor compuneri, texte despre momentele deosebite ale excursiei, realizarea unor compoziții plastice cu aspecte din itinerarul parcurs, efectuarea unor lucrări din materiale adunate în timpul activității.

Prin astfel de activități ne propunem să contribuim la dezvoltarea unor atitudini și comportamente democratice la elevi, stimulând atât inițiativa și răspunderea personală cât și spiritul de înțajutorare și solidaritate de grup, spiritul critic, capacitatea de argumentare, de a acționa și rezolva probleme în mod responsabil.

Proiect de programă pentru opțional

înv. Mariana Tisescu

Scoala Gimnazială „Ciprian Porumbescu” Comănești

1. Denumirea opționalului: *Cum circulăm*
2. Tipul: *Opțional la nivelul ariei curriculare*
3. Aria curriculară: *Consiliere și orientare*
4. Durata: *un an școlar*
5. Clasa: *a III-a*
6. Învățător: *Tisescu Mariana*

ARGUMENT

În vederea protejării și menținerii vieții elevilor noștri am considerat necesar să introduc tema „Cum circulăm” în schema orară la clasa a III-a ca opțional.

Motivele sunt următoarele:

- familia și societatea nu au posibilitatea realizării acestui obiectiv într-un cadru instituționalizat și, atunci, acest rol revine școlii;
- în urma prezentării mai multor teme în cadrul ședinței cu părinții, aceștia au solicitat tema „Cum circulăm”;
- numărul mare de evenimente rutiere nefericite ale căror victime sunt copiii;
- copiii trebuie îndrumați pentru a-și alege în mod corect locul de joacă;
- observându-le comportamentul în traficul pietonal, am considerat că trebuie să-i îndrumăm pentru a descifra ABC-ul circulației;
- prezentându-le cauzele unor evenimente rutiere nedorite, elevii și-au dat seama că nu știu să se comporte în trafic și au dorit să dezbatem mai multe teme de acest fel pentru a afla noutăți.

OBIECTIVE CADRU

- I. 1. Achiziționarea unor cunoștințe și capacități pentru aplicarea normelor de circulație rutieră
2. Dezvoltarea atitudinii și comportamentului de orientare în spațiul rural și urban, de circulație pe drumurile publice

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

II. Dezvoltarea deprinderilor de circulație rutieră și a comportamentului preventiv

III. Dezvoltarea spiritului de echipă și a colaborării pe baza unui sistem de norme

NR. CRT.	OBIECTIVE DE REFERINȚĂ	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
I.	ÎNSUȘIREA NORMELOR DE CIRCULAȚIE -să se familiarizeze cu principalele reguli de circulație rutieră, atât în mediul rural cât și în cel urban; -să rețină semnificația indicatoarelor de circulație (în special cele referitoare la pietoni și bicicliști);	convorbire cu un agent de circulație; prezentarea indicatoarelor de circulație; consultarea regulamentelor de circulație rutieră; desenarea indicatoarelor de circulație; concursuri pe teme de circulație;
II.	DEZVOLTAREA DEPRINDERILOR DE CIRCULAȚIE CORECTĂ ȘI A COMPORTAMENTULUI PREVENTIV -să aplice corect în practică normele rutiere -să observe pericolele la care se expun cei ce nu circulă corect; -să specifice cum putem preveni accidentele;	vizitarea împrejurimilor școlii și stabilirea locurilor pe unde circulația pietonilor și traversarea sunt permise; joc de rol „Cum traversăm?” exprimarea prin desen a unor aspecte de circulație corecte/incorecte; povestirea unor întâmplări nefericite care au avut drept cauză neatenția pietonilor; vizionarea de filme educative; joc de rol „Conduita preventivă” exemple în opoziție de fapte corecte/incorecte; convorbiri despre comportarea corectă în timpul deplasării cu un mijloc de transport;
III.	DEZVOLTAREA SPIRITULUI DE ECHIPĂ -să ia atitudine în cazul semnalării unor nereguli în comportamentul unor persoane de pe stradă; -să acționeze rapid în cazul unor răniți ușoare;	joc de rol „Fii atent!”; exerciții de transportare a răniților; exerciții de bandajare a unor răni ușoare; convorbiri despre măsurile de protecție ce se vor lua în timpul acordării primului ajutor.
	CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII: Indicatoare de circulație (cu referire la pietoni și bicicliști); Reguli de circulație în orașe și sate; Jocurile copiilor (locuri permise/nepermise); Comportamentul în timpul circulației cu mijloacele de transport; Comportamentul preventiv; Acordarea primului ajutor (inițiere).	

Bibliografie:

Palatul Copiilor Tulcea, Poliția Rutieră Tulcea, „Ghid pentru desfășurarea lecțiilor de educație rutieră la clasele I - IV”;
Teodorescu, D., *Curs de legislație rutieră la zi – 2007*, Editura SHIK-București, 2007;

Vlăsceanu, M.; Burleanu, G.; Nica, A., *Manual de circulație rutieră pentru clasele I - IV*, E.D.P. București;
Zepiși, D.; Niculae, I.; Rizea, R., *Educație rutieră – Clasele I - IV*, Editura ZeusTârgoviște, 2006.

Educația rutieră – educația pentru viață

Înv. Maur Tisescu

Școala Gimnazială „Ciprian Porumbescu” Comănești

Educația rutieră, vast capitol al educației tinerei generații în condițiile epocii moderne, când circulația devine dimensiunea esențială a existenței umane, implică în mod obligatoriu o atitudine conștientă și activă nu numai din partea organizațiilor procesului educațional, ci mai ales din partea omului de rând – copil, elev, părinte – care intră în mod obiectiv în acest circuit.

Educația rutieră în școală și familie nu constituie un aspect colateral, ci intră în esența pregătirii copilului pentru viață. De aceea se impune ca părinții și cadrele didactice să adopte cu toată seriozitatea ideea că orice accident de circulație suferit de un copil, un tânăr sau chiar un om matur își are cauza în insuficiența pregătire, la timpul oportun, pentru a înfrunta realitatea.

Oricare ar fi vinovatul stabilit de organele de specialitate în cadrul unui accident, există un vinovat comun și anume lipsa de educație rutieră la timp.

Din acest motiv mă adresez cadrelor didactice, dar și părinților care sunt angajați în primul rând în asigurarea vieții copilului.

Deși s-ar părea că, în era automobilului, când și cei mai mici cetățeni conduc bolizii lor din plastic, a vorbi despre educația rutieră, ca educație pentru viață, ar fi o chestiune depășită, rămân credincios zicalei „repetiția este mama învățării”.

Și pentru că viața este altfel decât întâmplările fantastice din povești, trebuie să le adresăm copiilor rugămintea și recomandarea de a-și însuși, dar mai ales, de a respecta regulile de comportare preventivă pe drumurile publice, cu atât mai mult cu cât, în zilele noastre, circulația a devenit deosebit de intensă, a crescut numărul mijloacelor de transport auto și, în special al autoturismelor, cu formele și culorile lor atrăgătoare, dar și cu viteze amețitoare.

Trebuie să le aducem aminte copiilor de primele lecții de aritmetică și limba română, când au învățat despre puncte, linii, bastonașe. Cu ajutorul lor au început să citească, să scrie, să socotească. După ce au știut regula folosirii literelor, ce ușor e să nu greșească niciodată scrierea. Deci regula îi ajută, le arată ce să facă. Și regulile de circulație sunt făcute tot ca să îi ajute, să îi ferească de greșeli și, mai ales, de urmările acestor greșeli. Nu e deloc greu unui elev să învețe regulile de circulație; ele nu îl încurcă, nu îl sperie și nici nu-i fac drumul mai complicat, ci îi arată, în fiecare împrejurare, cum trebuie să se comporte atunci când merge în oraș sau sat, pe trotuar, pe stradă ori pe drum de țară, cu bicicleta sau ca pieton.

Este un pas înainte faptul că la tipul de opțional, la nivelul ariei curriculare „Consiliere și orientare” la clasele I-IV putem realiza opționalul „Cum circulăm”. Tot mai mulți învățători au ales acest opțional. Esențial este că orele de circulație rutieră să aibă un caracter viu, atractiv și educativ, să imprime convingerea în rândul copiilor că respectarea regulilor de circulație este un atribut al comportării civilizate, dar mai presus de toate, o condiție a existenței. Și acest lucru depinde, însă, în primul rând, de cadrele didactice, de priceperea și pasiunea ce le vor manifesta pe tărâmul educației rutiere, pentru a crește noua generație în spiritul respectului reciproc și al responsabilității colective față de siguranța circulației.

O problemă nerezolvată, deosebit de gravă, rămâne însă frecvența mare a accidentelor pe drumurile publice; din analiza lor rezultă într-o măsură preponderentă, cauza accidentelor este atitudinea incorectă a participantului față de situațiile de circulație. În limbaj obișnuit acest lucru e desenat cu noțiunea de „disciplina circulației”.

Adaptarea copiilor la circulație nu este și nu poate fi realizată printr-o instruire de câteva săptămâni sau luni, ea reprezintă un proces continuu de învățare și instruire. Din cercetările făcute la accidente de circulație, la care participă copii, rezultatul concluziilor arată că nu sunt în stare să facă o apreciere obiectivă completă a realităților circulației, motiv pentru care educarea lor atentă, îndrumarea și supravegherea în circulație sunt necesare, atât de către factorii din școală, cât și din familie. Pe copil îl conving, în primul rând, situațiile concrete în care este pus, demonstrațiile pe viu, exemplul altora redat accesibil și veridic.

Din punct de vedere metodic se poate porni fie de la faptul concret de circulație, fie de la ponderea cunoștințelor teoretice și aplicarea ulterioară în practică, a acestora. Important rămâne însă exercițiul în circulație al copiilor, pentru a aplica cele însușite referitoare la modul cum se circulă corect.

Obiectivele educației rutiere sunt următoarele:

- însușirea cunoștințelor în materie de circulație și exersarea deprinderilor de tehnică a circulației;
- formarea modului de comportare adecvată pentru folosirea în condiții de deplină securitate a drumurilor publice;
- investigarea, practicarea și popularizarea acelor forme și mijloace de organizare a circulației care să asigure mereu mai buna ei desfășurare.

Un obiectiv propriu educației rutiere este renunțarea la câștigul de timp, la comoditate, la tendința de a avea întotdeauna dreptate, renunțarea la anumite acțiuni îndreptățite, la învățarea renunțării care este – pe lângă obișnuință – experiență și instrucție. A renunța, în circulație nu constituie semn de slăbiciune, ci dimpotrivă, de tărie. A aștepta este adesea mai înțelept decât a continua să înaintezi chiar dacă ai dreptul, renunțarea făcându-se în folos propriu.

Principiul suprem în circulație este „nu trebuie să faci niciodată ceea ce este interzis, ci trebuie să faci totdeauna ceea ce este ordonat” și „uneori nu trebuie să faci ceea ce este îngăduit din punct de vedere legal”.

Educația pentru circulație ne revine în primul rând nouă, cadrelor didactice, pe măsura atașamentului nostru, față de interesul și pasiunea pe care suntem în măsură să le dezvoltăm în jurul problemelor de circulație rutieră.

Lecțiile de circulație rutieră impun folosirea și aplicarea creatoare a principiilor didactice, cunoscute prin pedagogia generală. În cadrul circulației rutiere se aplică următoarele principii didactice: al intuiției, al însușirii conștiente și active, al accesibilității, al sistematizării, al continuității, al conexiunii teorie – practică.

Legarea teoriei de practică este un principiu foarte important deoarece tot ceea ce se învață din cuprinsul lecțiilor servește în mod direct elevilor în activitatea cotidiană.

Instrucția și educația rutieră au, în ultimă instanță, un singur scop: acela al asigurării securității individului în cadrul unui flux mereu crescând al circulației. În acest caz, se impune a-l considera pe elev nu numai obiect al educării, ci în primul rând subiect. Învățământul, în materie de circulație, nu poate rămâne închis între pereții unei săli de clasă, ci pe stradă.

Regulile de circulație nu sunt noțiuni teoretice, ci mai curând activități practice.

În concluzie, numai cunoașterea regulilor de circulație nu este suficientă, ci este necesară respectarea lor.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Proiectul ca metodă alternativă de evaluare. Excursia geografică

Prof. învă. primar Iuliana Toncu
Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești

MOTTO:

«Eu sunt copilul. Tu ții în mâinile tale destinul meu.
Tu determini, în cea mai mare măsură, dacă voi reuși sau voi eșua în viață!
Dă-mi, te rog, acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire!
Educă-mă, te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume!» (din Child's Appels)

„Copilăria este șuvoiul de apă care izvorăște limpede și curat din adâncurile finite și la care omenirea aleargă fără încetare să-și potolească setea idealurilor sale de dragoste, de bunătate, de frumusețe, de perfecțiune”, spunea Francesco Orestano.

Copilăria reprezintă pentru oricine un tărâm de povești, o perioadă minunată din viață, care pare anume destinată a descoperi frumosul din lumea înconjurătoare.

Școala contribuie, prin lecții, în cea mai mare măsură, la dezvoltarea armonioasă și la educarea estetică a elevilor. Imense posibilități educative oferă însă participarea elevilor la **activitățile extracurriculare**, desfășurate în afara clasei și a școlii. Aceste activități, preponderent distractive, îmbogățesc volumul de cunoștințe dobândite de elevi, dezvoltă spiritul de observație, stimulează gândirea și fantezia școlarilor din ciclul primar.

Șezătorile, serbările școlare, montajele literar-artistice, concursurile gen «Cine știe răspunde», teatrul de păpuși, **excursia geografică, vizitele, drumețiile, expedițiile școlare**, etc. Constituie prilejuri de destindere, de bună dispoziție, dezvoltă la copii sentimentul apartenenței la colectivitatea din care fac parte, desprinzându-i să-și stăpânească emoțiile provocate de prezența spectatorilor.

Integrate firesc în activitățile extracurriculare adecvate vârstei și posibilităților copiilor, mijloacele și materialele audiovizuale, prin caracterul lor viu, prin dinamism și noutate captează, prin ele însele, atenția copiilor, îi antrenează pe elevi la receptarea cunoștințelor pe căi mai apropiate de felul cum le achiziționează - în mod obișnuit, pe calea experienței cotidiene.

Activitățile extracurriculare contribuie substanțial la conturarea unor calități morale ca: perseverența, stăpânirea de sine, îndrăzneala, spiritul de independență etc. Acestea sunt activități complementare, atractive, care au o anumită strategie de desfășurare și un scop precis:

- aduc „noul”, surpriza intelectuală și afectivă;
- îmbină utilul cu plăcutul;
- creează posibilitatea de a observa fapte comportamentale ale elevilor clasei.

Această activitate cunoaște o continuă perfecționare determinată de îmbunătățirea conținutului și diversificarea formelor de exprimare artistică accesibile elevilor din ciclul primar.

Excursia geografică este o activitate cu caracter instructiv - educativ care contribuie la dezvoltarea spiritului de observație al elevului, la trezirea interesului pentru studierea geografiei patriei și la formarea capacității de înțelegere a lumii înconjurătoare.

Realizarea excursiei geografice impune învățătorului o mare responsabilitate legată de conținut, de scopul urmărit, de obiectivele stabilite, de modul de desfășurare și finalizare.

După scopul propus, excursiile pot fi: preliminare - organizate înaintea predării unei teme, pentru a-i pregăti pe elevi să înțeleagă anumite fenomene; de comunicare de noi cunoștințe; finale - organizate după finalizarea unui capitol, în scopul consolidării, sistematizării și fixării cunoștințelor.

I. CONȚINUTUL GENERAL AL OBIECTIVELOR PROPUSE

1. Elemente de geografie fizică:

- ✓ relief de câmpie, deal, munte (Munții Ciucas din Carpații Orientali);

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

- ✓ ape (Argeș, Prahova, Teleajen, Slănic);
- ✓ vegetația și faună (schimbarea vegetației în funcție de altitudine);
- ✓ tipuri de soluri pentru diferite forme de relief.

2. Elemente de geografie economică:

- A) Centre economice;
- B) Centre comerciale;
- C) Căi de transport;
- D) Culturi agricole.

3. Organizarea administrativă:

județe, orașe, cartiere, comune (**Cheia**) sate

Atracțiile zonei:

- A) naturale:** Slănic Prahova (salina, muntele de sare, 7 lacuri sărate, Piatră Verde)
- B) drumetii:** Cabana Muntele Roșu - (acces pe potecă 1 h - 1h30min și pe drum auto 8 km); Cabana Ciucaș - (circa 3 ore pe potecă)
- C) culturale:** - Mănăstirea Cheia, Muzeul Județean de Științele Naturii Prahova - Flori de mină

II. SCOPUL EXCURSIEI

1. Informativ:

achiziționarea unor cunoștințe despre cadrul natural al zonelor din traseu, despre evenimentele din istoria poporului român; sintetizarea cunoștințelor anterioare, achiziționate în lecțiile de geografie, istorie, limba română; evaluarea competențelor și capacităților formate în orele de geografie și de științele naturii, prin raportarea la observarea directă a elementelor și fenomenelor.

2. Formativ:

formarea unor reprezentări despre relief, ape, vegetație, faună, organizare administrativă, activitatea ecologică și culturală a zonelor din traseu; stimularea proceselor intelectuale prin corelarea interdisciplinară a informațiilor (geografie, istorie, religie, muzică) și observarea directă a elementelor și fenomenelor geografice.

3. Educativ:

cultivarea sentimentelor de dragoste pentru frumusețile pământului românesc, pentru istoria acestui neam; formarea unui comportament corect față de mediul înconjurător (păstrarea și menținerea naturii); formarea unor deprinderi de comportare corectă, civilizată, de integrare în structura unui grup turistic, de cooperare și respect.

III. OBIECTIVELE URMĂRITE

- Să identifice principalele elemente fizico-geografice ale zonei (formă de relief, ape, vegetație, faună și tipuri de soluri);
- Să observe obiective istorice, economice și culturale;
- Să descrie obiectivele vizitate și să argumenteze importanța lor;
- Să reactualizeze lecturi geografice, istorice, literare despre elementele observate și identificate;
- Să stabilească poziția principalelor elemente fizico-geografice și culturale în raport cu punctele cardinale;
- Să manifeste interes pentru cunoașterea frumuseților pământului românesc.

IV. EVALUAREA EXCURSIEI

- Elaborarea unor compuneri despre momentele deosebite ale excursiei; despre frumusețile și bogățiile patriei noastre; realizarea unor desene, colaje cu aspecte din itinerariul parcurs; completarea albumelor de geografie, istorie cu ilustrații și pliante achiziționate pe traseu; realizarea unui panou intitulat „Pe drumuri de munte” cu fotografii din această excursie, afișat pe holul școlii; realizarea Proiectului - Excursia geografică.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Bibliografie:

Gherghina, D.; Șerban, D., **Dincolo de hotarul orei de clasă**, Editura Didactica Nova, Craiova, 2003;
Revista TERRA - Revista Societății de Geografie din România, nr. 2/2000, Excursia - moment optim de aplicare a cunoștințelor dobândite în clasă, prof. DINCĂ CORNELIA.

„Interferențe eco” la Hemeiș

Înv. Lenuța Trofin-Radovici
Școala Gimnazială „Grigore Tabacaru” Hemeiș

Perfecționarea și modernizarea procesului instructiv-educativ impun îmbinarea activității școlare cu activități extracurriculare ce au numeroase valențe formative. Învățătorul își poate afirma în acest cadru spiritul inovator, creativitatea sa didactică, iar desfășurarea activităților școlare și extrașcolare permite manifestarea creativității de grup și a relațiilor creative.

Proiectele educaționale ce au fost realizate în parteneriat cu diverse instituții atrag copiii deoarece sunt activități foarte atractive ce le stimulează interesul și inițiativa, ei solicitând participarea și implicarea activă în cât mai multe activități de acest gen.

Elevii școlii noastre au participat la numeroase proiecte educaționale, desfășurate în forme variate, bazate pe valori, cu obiective realiste ce au considerat elevul un partener educațional. Permanent a existat preocuparea pentru selectarea celor mai bune metode pentru valorificarea potențialului creativ al elevilor, selectarea celor mai potrivite tehnici de lucru.

Unul dintre cele mai iubite proiecte este „Interferențe ECO – Obiceiuri și tradiții moldovenești” proiect ajuns la cea de a III-a ediție. Astfel acest proiect educațional județean a inclus activități dedicate celor mai importante sărbători creștine, precum și activități specifice celor patru anotimpuri cu amprenta obiceiurilor și tradițiilor locale. Cu zestrea artei populare, cu vechile amintiri bizantine, cu darul decorativ al românului, cu spiritul inventiv și fantezia proprie se realizează, an de an activități de înaltă trăire emoțională și de mare însemnătate creștinească, respectiv în cinstea Nașterii Sfântului Prunc Iisus. Astfel, în ton cu această perioadă magică a sărbătorilor de iarnă, școlile Trofin-Radovici Grigore Tabacaru” și „Ion Siminescu” din Hemeiș, „Gheorghe Bontaș” (Itești) și „Costache Negri” (Negri) „Alexandru Piru” Mărgineni și Colegiul „Grigore Antipa” Bacău, au derulat un amplu program artistic format din poezii religioase, plugușoare și căprîțe, activitate inclusă într-un proiect educațional național care are menirea de a păstra vii obiceiurile și tradițiile populare românești.

Proiectul, inițiat de prof. Vătămănescu Elena, adună sub umbrelă să mai multe școli partenere din Bacău, printre care și Școala „Grigore Tabacaru”, reprezentată de bibliotecar - documentarist Silvia Laslau, înv. Trofin-Radovici Lenuța și prof. Bucuță Ramona-Florinela. Este plină de emoție fiecare etapă parcursă, încărcătura emoțională făcând să vibreze sufletul fiecărui participant. Societatea s-a redesenat și reinventat în nenumărate rânduri, în ritmul alert al prezentului, însă lupta pentru a păstra frumusețea obiceiului popular merită dusă și doar pentru a mai avea ocazia de a auzi răsunetul clopoțelilor în mâinile copiilor cu obraji rumeni de ger.

Obiceiurile de Crăciun ne duc adesea cu gândul la copilărie, povești, magie, la puritatea și intensitatea vieții din satul românesc.

Perioada sărbătorilor de iarnă este o vreme a jocului, a bucuriei ce poate fi cu greu egalată. Obiceiurile de Crăciun sunt strâns legate atât de credința creștină, cât și de cea populară, marea lor majoritate ascunzând o taină.

Sărbătorile de Crăciun sunt minunate mai ales în sate unde se respectă tradițiile străvechi. Peisajul de iarnă este emoționant: căsuțele sunt luminate, prin geamuri licăresc lumânări și globuri colorate,

iar mesele sunt pline de bunătați tradiționale: cârnați, sarmale, caltaboși, colaci, cozonaci. Amintirile sărbătorilor de Crăciun din copilărie ne întristează uneori pentru că realizăm că nu putem da timpul înapoi, dar e minunat să primim în casele noastre cu lacrimi de emoție în ochi pe copiii și nepoții noștri care ne urează tot ce e mai frumos și ne încălzesc sufletele cu veselia și tinerețea lor.

Nimic nu îl înveselește mai mult pe orice om cu suflet românesc decât cântul și jocul tradițional. Un adevărat păstrător al tradiției și valorilor spirituale ale localității Hemeiș este și interpretul Negru Alexandru Ștefan ce a interpretat un colaj de melodii populare ce a ajuns direct la sufletul spectatorilor.

În România, Crăciunul este în primul rând momentul în care se strâng toți membrii familiei, chiar dacă unii sunt plecați departe. O mare familie au format și aceste școli implicate în proiect.

Un ecou deosebit în sufletul elevilor au avut activitățile din proiect dedicate primăverii, reînvierea naturii, dar și activitățile dedicate sărbătorilor pascale. Elevii s-au implicat activ în realizarea fiecărui spectacol dar și în realizarea obiectelor ce au constituit adevărate expoziții ce le-au încântat privirea și sufletul spectatorilor. Proiectul a cultivat imaginația, creativitatea, simțul estetic prin crearea de desene, colaje, postere, machete, felicitări, măști, tablouri, ornamente și în același timp au dezvoltat capacitățile de comunicare și interrelaționare între elevii școlilor partenere, promovând tradițiile românești și au dus la crearea unui mediu educațional care să favorizeze dezvoltarea unor trăsături pozitive de caracter, dar și la dezvoltarea spiritului artistic al elevilor.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Acest proiect educațional a dat posibilitatea lărgirii orizontului spiritual al elevilor, cultivând receptivitatea și sensibilitatea, a trăirilor emoționale și afective, stimulând dorințele micilor vlăstare de a cunoaște tradițiile, datinile și obiceiurile populare de pe meleagurile natale.

Biserica și școala - activități extracurriculare cu impact intercultural

Prof. învă. primar Doinița Vasiloiu

Școala Gimnazială Nr. 2 Măgura

Privită din perspectiva integrării, școala poate fi considerată spațiul unde are loc un schimb intercultural al valorilor. Din acest punct de vedere, școala trebuie să pună accentul în mod deosebit pe interrelația continuă între toți factorii implicați în educația copilului, să-și focalizeze atenția supra nevoilor reale ale tinerilor. Un lucru esențial, pe care școala trebuie să-l ia în considerare, este faptul că există persoane diferite, motivații și puncte de vedere diferite, și că fiecare are dreptul la educație. În acest sens, este foarte important ca toți copiii să fie crescuți în spiritul iubirii, respectului și toleranței față de cei din jur. În realizarea acestui obiectiv o contribuție importantă o aduce Biserica și școala. Este cunoscut faptul că educația religioasă se naște, în primul rând, în sânul familiei, dar ea se continuă apoi în școală și în Biserică. Această educație are rolul de a trezi în sufletul elevului sentimentul iubirii, al libertății și permanentei legături cu Dumnezeu.

Biserica este cea care continuă lucrarea mântuitoare a lui Hristos, iar misiunea pe care o desfășoară aceasta face parte din planul lui Dumnezeu de mântuire a lumii. Ea este cea care propovăduiește pe Hristos și Evanghelia Sa prin cult și Liturghie, așa încât doctrina creștină socială este parte integrantă din concepția creștină despre viață.

Atunci când există un adevărat parteneriat între Biserică și școală, profesorii împreună cu slujitorii bisericii reușesc să îndrepte pașii elevilor către adevăratele valori creștine. În acest sens, e necesar să amintim aici strânsa colaborare care există între Biserică „Sfântul Ioan Botezătorul” din localitatea Măgura, județul Bacău reprezentată prin părintele paroh Grigoraș Radu și Școala Gimnazială Nr. 2 Măgura. Această colaborare dăinuiește de mai bine de 10 ani, pe parcursul cărora s-au desfășurat o serie de activități în parteneriat, dintre care doar câteva vor fi amintite aici. Un impact deosebit asupra elevilor l-a avut proiectul educativ intitulat „Biserică-Școală-Familie” desfășurat la Biserica „Sfântul Ioan Botezătorul” Măgura care a avut ca obiective stimularea creativității, dobândirea unor competențe de dezvoltare personală și aprofundarea cunoștințelor legate de Nașterea Domnului.

Omul are nevoie de un sistem de valori religioase care să-l ajute în formarea propriei personalități. Această colaborare fructuoasă dintre Biserică și școală are un rol important în educația religioasă morală a elevilor. Toate aceste activități desfășurate nu ar fi fost posibile fără deschidere din partea școlii și fără susținere din partea bisericii. Dorința de participare a elevilor la aceste activități în colaborare cu biserica este dovada vie a faptului că aceștia manifestă o atitudine pozitivă față de disciplina religie. Totuși, nu putem să ignorăm faptul că societatea în care trăim este caracterizată de o criză a valorilor, ceea ce determină uneori în rândul adolescenților manifestarea unei atitudini de indiferență față de cultură, o modificare semnificativă în alegerea modelelor de viață, o respingere a acțiunilor morale, toate acestea având implicații în formarea personalității lor. De aceea, pe umerii profesorilor apasă o sarcină grea, aceea de a forma deprinderi și atitudini morale în rândul tinerilor. În sprijinul profesorilor trebuie să vină întotdeauna preotul care, prin puterea Duhului Sfânt, aduce rugăciuni de binecuvântare și lumânare a minții elevilor.

Din acest tablou al activităților religioase la care au participat elevii școlii noastre reiese clar că aceștia au auzit vocea caldă, blândă și chemarea tainică a lui Hristos: „Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați... și Eu vă voi odihni pe voi...” (Mt. 11,28). Idealul de viață creștin este viața veșnică iar mijloacele prin care o putem obține le găsim în învățătura Domnului Iisus Hristos cu care trebuie să îi deprindem pe copii de mici. Îndemnul nostru, al dascălilor de religie către toți elevii nu poate fi altul decât acesta: apropiați-vă de Hristos, care vă învață să trăiți o viață înaltă și vă ajută să deveniți oameni credincioși, cinstiți și drepți.

Rolul activităților extracurriculare în organizarea rațională și plăcută a timpului liber al elevilor

*Înv. Ileana Vârlan
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Procesul educațional din școală presupune și forme de muncă didactică complementară activităților obligatorii. Acestea sunt activități desfășurate în școală în afara activităților obligatorii sau activități desfășurate în afara școlii. Ele sunt **activități extracurriculare** și se desfășoară sub îndrumarea atentă a învățătorilor. Astfel, fără a nega importanța educației de tip curricular, devine tot mai evident faptul că educația extracurriculară, adică cea realizată dincolo de procesul de învățământ, își are rolul și locul bine stabilit în formarea personalității elevilor.

Astfel de activități sunt de o reală importanță într-o lume dominată de mass-media și ne referim la televizor, calculator și internet, care nu fac altceva decât să contribuie la transformarea copiilor noștri în niște persoane incapabile de a se controla comportamental, emoțional și mai presus de toate slabi dezvoltăți intelectual. Se știe că începând de la cea mai fragedă vârstă, copiii acumulează o serie de cunoștințe punându-i în contact direct cu obiectele și fenomenele din natură.

Școala, oricât de bine ar fi organizată, oricât de bogat ar fi conținutul cunoștințelor pe care le comunicăm elevului, nu poate da satisfacție setei de investigare și cutezanței creatoare, trăsături specifice copiilor. Ei au nevoie de acțiuni care să le lărgescă lumea lor spirituală, să le împlinească setea lor de cunoaștere, să le ofere prilejul de a se emoționa puternic, de a fi în stare să iscodească singuri pentru a-și forma convingeri durabile.

Activitățile extracurriculare contribuie la adâncirea și completarea procesului de învățământ, la dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor elevilor, la organizarea rațională și plăcută a timpului lor liber. Ele prezintă unele particularități prin care se deosebesc de activitățile din cadrul

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

lecțiilor. Aceasta se referă la conținutul activităților, durata lor, la metode folosite și la formele de organizare a activităților.

Conținutul acestor activități nu este stabilit de programa școlară, ci de către cadrele didactice, în funcție de interesele și dorințele elevilor.

Având un caracter atractiv, elevii participă într-o atmosferă de voie bună și optimism, cu însuflețire și dăruire, la astfel de activități.

Activitățile extracurriculare pot îmbrăca variante formate: spectacole cultural-artistice, tabere școlare, excursii, vizite, cercuri pe discipline sau cercuri literare, întreceri sportive, concursuri, etc.

Alegerea din timp a materialului și ordonarea lui într-un repertoriu cu o temă centrală este o cerință foarte importantă pentru orice fel de activitate extracurriculară.

Creativitatea copiilor este stimulată încă de la vârsta preșcolară și este continuată la școală prin practicarea unor jocuri specifice vârstei acestora.

Se știe că jocul este esența și rațiunea de a fi a copilăriei. Prin joc, copilul aspiră la condiția adultului. Jocul socializează, umanizează, prin joc se realizează cunoașterea realității. Se exersează funcțiile psihomotrice și socioafective, el are rolul de a bucura, destinde, delecta, de a crea confort spiritual, de a compensa terapeutic tensiunea și neîmplinirile individuale.

Concursurile pe diferite teme sunt, de asemenea, momente deosebit de atractive pentru cei mici. Acestea dau posibilitatea copiilor să demonstreze practic ce au învățat la școală, acasă, să deseneze diferite aspecte, să demonteze jucării.

Concursurile cu premii sunt necesare în dezvoltarea creativității copiilor și presupun o cunoaștere aprofundată a materiei învățate. Întrebările pot cuprinde: interpretare, recitare, priceperi și deprinderi formate în activitățile practice.

Dat fiind rolul educativ al serbărilor școlare în istoria învățământului românesc și constatând că lucrările destinate serbărilor școlare din ultimele decenii au fost deficitare prin conținutul, valențele și scopul, ca însuși sistemul educațional unilateral care le-a generat și degenerat, voi stăruî asupra acestei forme de activitate extracurriculară.

Serbarea școlară reprezintă o modalitate eficientă de cultivare a capacităților de vorbire și înclinațiilor artistice ale elevilor. Prin conținutul vehiculat în cadrul serbării, elevii culeg o bogăție de idei, impresii, trăiesc autentic, spontan și sincer situațiile redată. Serbarea contribuie la dezvoltarea armonioasă a personalității copiilor.

Stimularea și educarea atenției și exersarea memoriei constituie obiective importante care se realizează prin intermediul serbării. Intervenția, la momentul oportun, cu rolul pe care îl are de îndeplinit fiecare elev și susținută de suportul afectiv-motivațional, contribuie la mărirea stabilității atenției, iar cu timpul sporește capacitatea de rezistență la efort.

Lectura artistică, dansul, cântecul devin puternice stimulări ale sensibilității estetice. Valoarea estetică este sporită și de cadrul organizatoric: sala de festivități, un colț din natură (parcul său grădina școlii) amenajate în chip sărbătoresc.

Contribuția copilului la pregătirea și realizarea unui spectacol artistic nu trebuie privită ca un scop în sine, ci prin prisma dorinței de a oferi ceva spectatorilor: distracție, înălțare sufletească, plăcerea estetică, satisfacție-toate acestea îmbogățindu-le viața, făcând-o mai frumoasă, mai plină de sens.

Este un succes extraordinar, o trăire minunată, când reușește să trezească o emoție în sufletul spectatorilor. Reușita spectacolului produce ecou în public, iar reacția promptă a spectatorilor îi stimulează pe copii să dea tot ce sunt în stare.

O activitate deosebit de plăcută este excursia. Ea ajută la dezvoltarea intelectuală și fizică a copilului, la educarea lui cetățenească și patriotică. Excursia îl reconfortează pe copil, îi prilejuiește

Însușirea unei experiențe sociale importante, dar și îmbogățirea orizontului cultural științific. Prin excursii elevii își suplimentează și consolidează instrucția școlară prin însușirea a noi cunoștințe. Excursiile și taberele școlare contribuie la îmbogățirea cunoștințelor copiilor despre frumusețile țării, la educarea dragostei, respectului pentru frumosul din natură, artă, cultură. Prin excursii, copiii cunosc locul natal în care au trăit, muncit și luptat înaintașii lor învățând astfel să-și iubească țara, cu trecutul și prezentul ei, pot cunoaște realizările oamenilor, locurile unde s-au născut, au trăit și au creat opere de artă scriitori și artiști.

Ea reprezintă finalitatea unei activități îndelungate de pregătire psihologică a elevilor, pentru a-i face să înțeleagă excursiile nu numai din perspectiva evadării, din atmosfera de muncă, ci și ca un act de ridicare a nivelului cultural.

Vizitele la muzee, expoziții, monumente și locuri istorice, case memoriale constituie un mijloc de a intuit și prețui valorile culturale, folclorice și istorice ale poporului nostru.

Educatorii au un rol deosebit de important în alegerea spectacolelor, la recomandarea emisiunilor de televiziune pentru copii și selecționarea emisiunilor, programelor distractive care au o influență pozitivă mai evident conturate.

Putem spune că activitatea extracurriculară e o componentă educațională valoroasă și eficientă, căreia orice cadru didactic trebuie să-i acorde atenție, adoptând el, în primul rând, o atitudine creatoare, atât în modul de realizare al activității, cât și în relațiile cu elevii, asigurând astfel o atmosferă relaxantă care să permită stimularea creativă a elevilor.

În concluzie, cadrul didactic poate face multe pentru educarea spiritului creativ în cadrul activităților extracurriculare. Dar, se vede necesitatea de a modifica destul de mult modul de gândire, să evite critica, în astfel de activități, să încurajeze elevii și să realizeze un feedback pozitiv.

Bibliografie:

1. L. Decun, *Contribuția activităților extrașcolare în optimizarea procesului de învățământ*, în „Învățământul Primar” nr. 4/1998;
2. E. Șincan; Gh. Alexandru, *Îndrumător pentru învățători, părinți și elevi*, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1993;
- 3 M. Ionescu; V. Chiș, *Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire*, Editura „Presa Universitară Clujeană”, Cluj-Napoca, 2001.

Activități și proiecte ale Asociației Învățătorilor Bacău

„Dascăli – între vorbe și suflet”

*Prof. învă. primar Daniela-Cristina Mocondoi
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Asociația Învățătorilor din județul Bacău a organizat în data de 12 decembrie 2009, Conferința interjudețeană **„Dascăli – între vorbe și suflet”**, un proiect care a respectat principalul scop al grupării nou înființată: promovarea imaginii cadrelor didactice, care și-au dezvoltat, în afara calităților profesionale, și competențe artistice. Profesorii renumiți de la Universitatea din Bacău au susținut un pachet de conferințe. Doamna conf. Univ. Dr. Venera-Mihaela Cojocariu a vorbit despre educație și încredere în oameni, iar domnul conf. Univ. Dr. Ioan Dănilă despre proiectarea didactică. În afara discuțiilor din cadrul conferinței, cei aproximativ 200 de participanți au asistat și la un moment artistic susținut de profesori și învățători sau la vernisajul unei expoziții cu lucrări realizate de cadre didactice.

În cadrul acestui eveniment, Asociația Învățătorilor, prezidată de doamna Rodica Leonte, a acordat diplome și titlul de membru de onoare unor persoane care au contribuit la promovarea învățământului băcăuan iar universitarii Gheorghe Dumitriu, Constanța Dumitriu, Venera Cojocariu, Ioan Dănilă și profesorii Gabriel Stan și Costică Lupu au primit distincții „pentru contribuția adusă la formarea inițială și continuă a cadrelor didactice”. Inspectorii școlari Luminița Cojocaru, Ioan Surdu și institutoarea Maria Mătăsaru au fost numiți membri de onoare ai asociației „pentru contribuția adusă la modernizarea învățământului băcăuan”. Un moment special al festivității a fost premiera învățătorilor pensionari Eugen Teirău, Vasile Hagimă și Vasile Duță. Au mai primit titlul de membru de onoare inspectoarea Coca Dumitrașcu, institutorul Marcela Acăr, învățătoarea Coca Dimidof, liderul de sindicat Manole Gheorghe Chiriac „pentru contribuția adusă la susținerea învățământului băcăuan”.

Alături de membrii asociației au fost și cadre didactice din județul Harghita care au coordonat ansamblul „Mugurașul”, oferind asistenței momente artistice cu mare încărcătură emoțională.

Conferința interjudețeană „Dascăli – între vorbe și suflet” a fost organizată în parteneriat cu Sindicatul Liber din Învățământ Bacău, Inspectoratul Școlar Județean Bacău, Casa Corpului Didactic „Grigore Tabacaru” Bacău și Colegiul Tehnic “Anghel Saligny”.

Simpozion național „Dascăli memorabili” - 30 iunie 2011

*Înv. Isabela-Elena Adam
Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău*

Cu ocazia Zilei Învățătorului, Asociația Învățătorilor din județul Bacău, în colaborare cu Casa Corpului Didactic „Grigore Tabacaru” Bacău a organizat, în data de 30 iunie 2011, Sesiunea de comunicări „Dascăli memorabili” – proiect regional la Centrul multifuncțional din Dofteana.

Cu această ocazie a avut loc lansarea volumului cu același titlu, momentul fiind marcat și de o sărbătoare câmpenească care s-a desfășurat în Parcul Dendrologic din Hăghiach, comună Dofteana.

Proiectul a fost susținut și de Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău, Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău, Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău, Școala Gimnazială

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

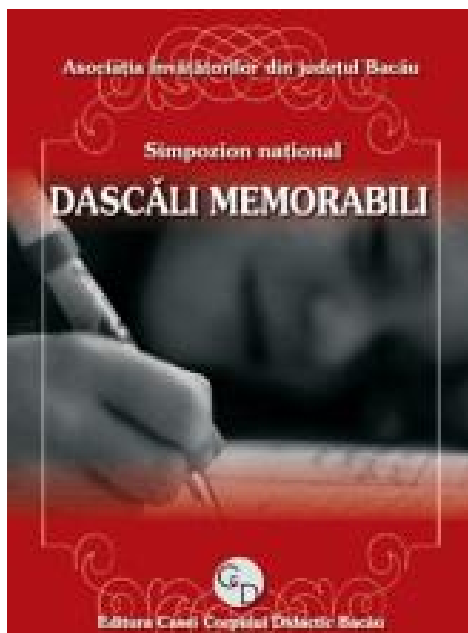
„Scarlat Loghin” Dofteana, Inspectoratul Școlar al județului Bacău și Sindicatul Liber al Învățământului din Bacău.

Activitatea a reușit să retrezească flacăra ce arde mocnit în sufletul oricărui dascăl, să aducă în atenția comunității modele de cadre didactice care s-au dăruit și se dăruiesc sufletelor fragile ale copiilor. Cadrele didactice prezente și-au amintit cu drag de momente ale copilăriei, momente din viața de școlar, momentele care le-au definit destinele datorită dascălilor adevărați pe care i-au avut.

Asociația Învățătorilor din Județul Bacău, prin proiectul realizat, a adus un omagiu dascălilor care contribuie la dezvoltarea omului pe plan spiritual, moral și cultural.

Invitații au beneficiat și de un moment artistic oferit de către doamna învățătoare Ecaterina Rață, coordonatoarea ansamblului folcloric „Mugurașii” din Agăș (instructor: Maria Tătaru, coregraf Robert Costrovanu).

Reușita proiectului a fost confirmată de către reprezentantul Ministerului Educației Naționale, domnul Alin Cătălin Păunescu, inspector general, care a onorat invitația Asociației Învățătorilor din județul Bacău, de primarul comunei Dofteana, domnul Ioan Bujor, de reprezentanți ai Inspectoratului Școlar al județului Bacău, de cadrele didactice prezente la acest eveniment.

Informare

*Prof. înv. primar Antonina Gheorghiu
Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău*

Pe 7 martie 2012, Asociația Învățătorilor din Bacău a organizat, în parteneriat cu A.R.D.O.R Moldova, un eveniment special dedicat cadrelor didactice, cursul de dezvoltare personală prin tehnici non-formale.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Manifestarea, făcând parte din proiectul „**Modalități eficiente de organizare, cu profesionalism, a timpului liber**” a avut loc în sala de conferințe a Hotelului Euro-Vacanța din stațiunea Slănic-Moldova.

Prin aportul formatorilor naționali, prof. Carmen Zaharia și prof. Ciprian Zaharia, participanții au experimentat dezbaterile educaționale. S-au dovedit a fi profesori dedicați, dornici să aplice metode active, cum este cea a comunicării prin intermediul dezbaterilor, aceasta neputând fi însușită și aplicată decât în cadrul non-formal, al cluburilor, participând la cursuri de formare specifice.

Activitatea a surprins plăcut colegii prin ineditul formatului și profesionalismul trainerilor. A fost urmată de o seară festivă binemeritată. A doua zi, proiectul s-a încheiat cu o vizită la Salina Târgu-Ocna.

Implicarea AIJBc în activitățile extracurriculare

Înv. Angela Ciupală

Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău

Asociația Învățătorilor din județul Bacău a inițiat numeroase activități extracurriculare, atât pe cont propriu, cât și în parteneriat cu alte instituții, pentru sărbătorirea **Zilei Învățătorului**, dintre care enumerăm următoarele:

- excursie pe traseul *Bacău – Mircești - Ruginoasa*, în iunie 2011 - cele 50 de cadre didactice participante la activitate au vizitat Casa memorială „Vasile Alecsandri” de la Mircești, Mausoleul lui Vasile Alecsandri, Palatul Cuza, Biserica Domnească din Ruginoasa, Castelul Sturza de la Miclăușeni. La Casa memorială „Vasile Alecsandri” de la Mircești a avut loc lansarea volumului de versuri, *Tainele copilăriei*” și o serbare câmpenească la care au participat și membrii *Ansamblului „Florile din Cucuieți*”, coordonați de către preotul paroh *Irinel Cernat*. *Excursia* a lăsat amintiri frumoase, bogate și pline de valori.

- excursie de două zile pe traseul *Bacău - Vatra Dornei*, în iunie 2013 – au fost vizitate următoarele obiective turistice: Salina Cacica, Mănăstirea Sucevița, Mănăstirea Moldovița, Cetatea de Scaun a Sucevei, Muzeul de la Marginea.

- excursie de două zile pe traseul *Bacău - Măreșești- Soveja - Lepșa*, în iunie 2014, cu scopul vizitării următoarelor obiective turistice: Mausoleul de la Măreșești, Casa lui Moș Ion Roată din

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

comuna Câmpuri, Rezervația naturală Cheile Tișitei, Cascada Putnei, Focul Viu de la Andreiașu de Jos.

Optând și asigurând un echilibru armonios între activitățile curriculare și cele extrașcolare, Asociația Învățătorilor din județul Bacău a celebrat **Ziua Internațională a Femeii** prin aplicații practice și activități de grup în cadrul cursului de formare „Autocunoaștere și comunicare interpersonală” susținut de Ciprian Zaharia, președinte al Asociației Regionale de Dezbateri, Oratorie și Retorică Moldova, în martie 2012, la Slănic-Moldova. Tradiția a continuat în martie 2013, când 40 de cadre didactice au relaționat în cadrul cursului de formare „Profilaxia și întreținerea corporală a copiilor și adulților” susținut de lectorul kinetoterapeut Viorel-Ionel Miron, președinte al Asociației Kinetoterapeuților Bacău. Membrii AIJBc au încheiat cursurile de formare cu activități de socializare din care nu a lipsit muzica, iar voia bună a întregit atmosfera.

Asociația Învățătorilor din județul Bacău și-a propus implicarea, deopotrivă, a elevilor și a dascălilor, în activități extracurriculare interesante, care să le valorizeze talentele, preocupările extrașcolare și competențele în domenii cât mai diverse și interesante.

Asociația Învățătorilor din județul Bacău - implicare și participare

*Prof. inv. primar Gabriela Melincianu
Școala Gimnazială „Mihai Drăgan” Bacău*

Înțelegem menirea Asociației Generale a Învățătorilor din România precum și a congreselor acesteia ca forme de solidaritate profesională, metodică și socială.

Asociația Învățătorilor din județul Bacău a aderat la prevederile statutului AGIRo, reale deziderate ale cadrelor didactice, menite a aduce în rândul acestora, un prilej pentru echilibrarea spiritului educațional, precum și un model de organizare profesională. Dintre acestea, enumerăm: cultivarea spiritului de solidaritate, ridicarea prestigiului școlii și al cadrelor didactice, recuperarea tradiției asociative învățătorești și a patrimoniului istoric al asociației, creșterea eficienței actului educativ prin dezvoltare profesională, ameliorarea legislației, a programelor manualelor și materialului didactic, promovarea și apărarea drepturilor și libertăților membrilor săi.

Prevedere a statutului AGIRo, **congresul** a reunit în fiecare an reprezentanții asociațiilor din țară și de peste hotare, în vederea susținerii atât a unor probleme profesionale cât și promovarea exemplelor de bună practică din activitatea cadrelor didactice.

Profund atașați aceluiași principii și valori care animă și călăuzesc spiritul fiecărui dascăl, reprezentanți de seamă ai Asociației Învățătorilor din județul Bacău, au participat anual la Congresul Asociației Generale a Învățătorilor din România, desfășurat în perioada 2008 – 2014.

La **al XXIX-lea Congres al Învățătorilor din România și al Învățătorilor Români de peste Hotare**, 6 - 7 septembrie 2008, desfășurat la Sala Parlamentului României din București, delegația băcăuană a fost reprezentată de următoarele cadre didactice: Dascăl Silvia, Dimidof Coca, Acăr Marcela, Hodoroabă Ana, Fonoca Aglaia, Strătilă Nicu, Țărlungă Paul, Leonte Rodica, Diaconu Ionel-Cătălin și Țoc Maria.

La **al XXX-lea Congres AGIRo – Congresul Cadrelor Didactice din România și al Cadrelor Didactice Române de peste Hotare**, 27 - 30 august 2009, București, au participat următoarele cadre didactice: Acăr Marcela, Barbu Alina-Maria, Botezatu Maria, Budău Iulia, Cernat Elena, Diaconu Ionel-Cătălin, Fonoca Aglaia, Huian Lucica, Leonte Rodica, Melincianu Gabriela, Mocondoi Daniela-Cristina, Surdu Ioan, Solomon Valentina, Țoc Maria, Teirău Eugen, Bucur Ana-Nicoleta, Condrea Georgeta, Condrea Ovidiu, Olteanu Mariana, Apreotesei Maria-

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Diana, Stolniceanu Elena, Ciurea Georgeta, Hodoroabă Ana, Duhalmu Cristina, Adam Isabela-Elena și Măucă Clemansa.

La **al XXXI-lea Congres AGIRO și al Cadrelor Didactice Române de peste Hotare**, 27 - 31 august 2010, Constanța-Eforie Sud, au participat următoarele cadre didactice: Leonte Rodica, Adam Isabela-Elena, Diaconu Ionel-Cătălin, Mocondoi Daniela-Cristina, Melincianu Gabriela, Ciupală Angela, Fonoca Aglaia, Acăr Marcela, Olteanu Mariana, Măucă Clemansa, Văsâi Maria, Dănilă Ioan, Budău Iulia, Budău Nicoleta, Diaconu Gabriela, Maței Camelia, Bouriță Daniela-Gabriela, Blănuș Petronela, Iosub Lenuța, Barbu Alina-Maria, Păduraru Emil, Pițu Aurelia, Pricopi Elena, Leahu Elena, Leahu Vasile, Becleanu Maria, Duhalmu Cristina, Surdu Ioan și Dascăl Silvia.

La **al XXXII-lea Congres AGIRO și al Cadrelor Didactice Române de peste Hotare**, 25 - 28 august 2011, Slobozia-Ialomița, au participat următoarele cadre didactice: Acăr Marcela, Barbu Alina-Maria, Bârsă Mihaela, Cernat Carmen, Condrea Georgeta, Condrea Ovidiu, Diaconu Ionel-Cătălin, Fonoca Aglaia, Măucă Clemansa, Melincianu Gabriela, Olteanu Mariana, Păduraru Emil, Budău Iulia, Budău Nicoleta și Ciubotaru Ramona Mihaela.

La **al XXXIII-lea Congres AGIRO și al Cadrelor Didactice Române de peste Hotare**, 10 - 12 iulie 2012, Bușteni-Prahova, au participat următoarele cadre didactice: Leonte Rodica, Adam Isabela-Elena, Diaconu Ionel-Cătălin, Melincianu Gabriela, Gheorghiu Antonina, Ciupală Angela, Duhalmu Cristina-Elena, Herghea Anca-Ștefania, Fonoca Aglaia, Olteanu Mariana, Hărățau Elena, Cernat Carmen și Mocanu Milica.

La **al XXXV-lea Congres AGIRO, Congres al Cadrelor Didactice din România și al Cadrelor Didactice Române de peste Hotare**, 21 - 23 august 2013, Slatina-Olt, au participat următoarele cadre didactice: Diaconu Ionel-Cătălin, Barbu Alina-Maria, Bucur Liliana, Fonoca Aglaia, Guraliuc Lucica, Hărățau Elena, Măucă Clemansa și Olteanu Mariana.

La **Congresul al XXXVI-lea al AGIRO, Suceava 1914 - Suceava 2014, Cernăuți 1929 - Cernăuți 2014, Chișinău 1919 – Chișinău 2014**, 20 - 28 august 2014, au participat următoarele cadre didactice: Diaconu Ionel-Cătălin, Barbu Alina-Maria, Cernat Carmen, Corobană Lenuța, Fonoca Aglaia, Melincianu Gabriela, Olteanu Mariana, Sabău Lidia și Vasilescu Doinița.

La ceas aniversar, urez membrilor asociației, sănătate, putere de muncă și realizări deosebite în activitatea profesională!

Identitate vizuală și media

Prof. înv. primar Ionel-Cătălin Diaconu

Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău,

Vicepreședinte AGIRO

Trăim într-o lume a comunicării, în care imaginea contează, în care mesajul poate fi transmis pe diverse canale, unele dintre ele noi, dar de mare impact. A ține cont de aceste realități constituie o etapă în construirea unui brand de succes.

În procesul de promovare a Asociației Învățătorilor din județul Bacău a devenit necesară, încă de la început, crearea unei „cărți de vizită” online și a unor canale de comunicare eficiente.

Astfel, au luat naștere site-ul asociației <http://aibacau.ro>, pagina de Facebook, <https://www.facebook.com/aibacau.ro> și grupul de google pentru trimiterea de mesaje către membri.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Existența acestora a făcut posibilă prezentarea activităților proprii, rod al muncii voluntare a membrilor, totul constituindu-se în final într-o imagine fidelă a asociației, dovadă a profesionalismului și devotamentului celor care fac parte din ea. Sigla, afișele, bannerele, diplomele, slide-show-urile de fotografii, filmările, articolele scrise, cărțile publicate ș.a. fac parte din această identitate vizuală și media care atestă că învățătorii sunt moderni, deschiși spre a inova, receptivi la necesitățile lumii în care trăim.

Efortul nostru de a prezenta la justa valoare Asociația Învățătorilor din județul Bacău face parte dintr-unul mai amplu de promovare a AGIRo, cea mai mare și mai dinamică asociație profesională a cadrelor didactice, din care cu mândrie, dar și cu responsabilitate facem parte.

Implicare, consecvență

Prof. Rodica Leonte

*Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău,
președinta Asociației Învățătorilor din județul Bacău*

De la reînființarea asociației, am încercat, an de an, să oferim posibilitatea colegilor de a se implica în derularea unor activități diverse și calitative.

Astfel, **Asociația Învățătorilor din județul Bacău**, în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Bacău, Casa Corpului Didactic „Grigore Tabacaru” Bacău, Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău, Colegiul Național de Artă „George Apostu” Bacău și Centrul de Informare Europeană „Europe Direct” Comănești a organizat în data de 8 noiembrie 2013 **Simpozionul Internațional „Formal și nonformal în activitatea didactică”**.

La această activitate de amploare au participat reprezentanți ai asociațiilor învățătorilor din țară și de peste hotare, reprezentanți ai universităților din Bacău și București și ai Centrului Național de Evaluare în Educație.

După activitatea din plen, lucrările simpozionului au continuat pe secțiuni la Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” din Bacău, unde a avut loc și **Adunarea Generală a Asociației Învățătorilor din județul Bacău**, la care membrii activi au obligația de a participa.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Membrii AIJBc, care au dorit, au încheia ziua printr-o **activitate de socializare „Comunicarea între cadrele didactice în mediul nonformal“**, desfășurată la Slănic-Moldova.

Lucrările participanților la simpozionul internațional au fost publicate într-un volum editat cu această ocazie.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Cuprins

Câteva date privind Asociația Învățătorilor din județul Bacău	1
<i>Prof. Vilică Munteanu</i>	
Învățătorul absolut – Grigore Tabacaru	8
<i>Conf. univ. dr. Ioan Dănilă, Facultatea de Litere a Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău</i>	
Comunicare în limba română. Digitalizare și metacogniție	10
<i>Lect.univ.dr. Petronela Savin, Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău</i>	
Utilizarea dicționarului, o necesitate	11
<i>Prof. Marcela Acăr, Școala Gimnazială” Miron Costin” Bacău</i>	
Metode moderne în predarea verbului	14
<i>Prof. limba și literatura română, Mădălina Alexoae, Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău</i>	
Ghid de lectură	15
<i>Prof. dr. Lavinia-Elena Băisan, Colegiul Național „Ștefan Cel Mare” Bacău</i>	
Toamna (acrostih)	17
<i>Mirela-Despina Balaj, Școala Gimnazială Brusturoasa</i>	
Rolul imaginii în vederea dezvoltării imaginației creatoare la școlarul mic	18
<i>Prof. înv. primar Carmen Bălănică, Școala Gimnazială, Ștefan Luchian” Moinești</i>	
Puiul meu	20
<i>Balaj Neculai, Școala Gimnazială Brusturoasa</i>	
Modalități de stimulare a interesului pentru lectură la școlarul mic	20
<i>Prof. înv. primar Carmen–Mihaela Barcan, Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău</i>	
Învățătorii	22
<i>Prof. înv. primar Luminița Botezatu, Școala Gimnazială Plopu, Dărmănești</i>	
Jocul didactic în predarea citit-scrisului	23
<i>Înv. Daniela Căpraru, Școala Gimnazială Sascut</i>	
“De-a Capra cu trei iezi”. Schiță de joc – dramatizare	25
<i>Paula Caruceru, Școala Gimnazială Ruginești, G.P.N.Ruginești, Vrancea</i>	
Spune mai departe!	25
<i>Prof. înv. preprimar Maricica Chiticaru, GPN Anghelești, jud. Vrancea</i>	
Lectura prin desen	27
<i>Prof. înv. primar, Liliana Crăciun, Școala Gimnazială „Costachi S. Ciocan” Comănești</i>	
„Gândire critică - abilitate pentru societatea cunoașterii și comunicării”	28
<i>Prof. înv. primar Mărioara Crețu, Școala Gimnazială Solonț, județul Bacău</i>	
Rolul poveștilor în dezvoltarea psihosocială a elevilor	29
<i>Prof. înv. primar Costel Cutur, Școala Gimnazială Traian</i>	
De la „Bucvariu” la... abecedarul electronic, de la tăbliță la... tabletă	32
<i>Prof. înv. primar Mariana Damian, Școala Gimnazială „Ciprian Porumbescu” Comănești</i>	
Stratul lexical al limbii și implicațiile ortografice	33
<i>Înv. Camelia Dordea, Școala „Vasile Borcea” Berești - Bistrița</i>	
Comunicarea de la suflet la suflet în procesul de integrare școlară și social	37
<i>Prof. înv. primar Elena Durac, Școala Gimnazială “Ioniță Sandu Sturza” Săucești</i>	
Valențe didactice și estetice ale textelor și modelului comunicativ funcțional	39
<i>Înv. Carmen Gabriela Erdic, Școala Gimnazială Nr.2 Măgura</i>	
Repere psihologice în învățarea literaturii în școală	40
<i>Înv. Monica Fichioș, Școala Gimnazială Nr. 1 Oituz</i>	
Textul epic în ciclul primar. „Amintiri din copilărie”, de Ion Creangă	42
<i>Înv. Lenuța Fodor, Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Zemeș</i>	

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Cultivarea interesului pentru lectură	45
<i>Prof. înv. primar Aglaia Fonoca, Școala Gimnazială „Emil Racovița” Onești</i>	
Comunicarea în bibliotecă școlară	47
<i>Ec. Mihaela-Nicoleta Grama, Biblioteca Centrală Universitară, Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău</i>	
Modalități de receptare eficientă a textului narativ în învățământul primar	49
<i>Înv. Ramona-Mirela Lăzărică, Școala Gimnazială Lespezi, com. Gîrleni</i>	
Rolul literaturii pentru copii în cadrul comunicării în limba română	51
<i>Prof. înv. primar Ana-Maria Mîcîială, Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău</i>	
Cartea – comoară pentru modelarea copilului	53
<i>Înv. Elena Pop, Școala Gimnazială „George Călinescu” Onești</i>	
„Domnul Trandafir” vs. Educatorul european	55
<i>Prof. înv. primar Anca Nicoleta Popa, Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău</i>	
Particularități psihologice ale însușirii, formării și dezvoltării vocabularului la școlarii mici	57
<i>Prof. înv. primar Tatiana Saftciuc, Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău</i>	
Basmul din discursul publicitar	59
<i>Prof. înv. primar Nadia Tufă; prof. înv. primar Elena Ursu, Școala Gimnazială „George Călinescu” Onești</i>	
Scrisoare de la păsări pentru prietenii naturii	61
<i>Înv. Laura Ungureanu, Școala Gimnazială „Ion Creangă” Bacău</i>	
Elemente de limbaj în clasa pregătitoare – modalități de abordare. Metoda fonetică, analitico-sintetică	62
<i>Prof. înv. primar Gabriela Zăvoianu, Școala Gimnazială Ruginești, Jud. Vrancea</i>	
Activizarea și aspectul ludic în lecțiile de matematică	64
<i>Prof. înv. primar Violeta Almășan-Monica, Școala Gimnazială „Sfântul Voievod Ștefan cel Mare” Onești</i>	
Rolul jocului didactic în formarea gândirii logice	66
<i>Înv. Daniela Aygan, Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău</i>	
Unele strategii (inter) active de învățare a matematicii la clasa pregătitoare	68
<i>Prof. înv. primar Elena Docan-Caselia, Școala Gimnazială „Ciprian Porumbescu” Comănești</i>	
Formarea capacității de explorare și investigare, și metodologia activității de rezolvare a problemelor la școlarii mici	70
<i>Înv. Mihaela Gârțu, Școala Gimnazială Blăgești</i>	
Matematica și explorarea mediului – elemente de noutate	71
<i>Prof. înv. primar Lenuța Iosub, Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău</i>	
Utilizarea unor itemi subiectivi în evaluare la ciclul primar	73
<i>Prof. înv. primar Rodica Leonte, Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău</i>	
<i>Inspector școlar – Inspectoratul Școlar Județean Bacău</i>	
Jocul didactic la orele de matematică privind elementele de geometrie	75
<i>Prof. înv. primar Elena Matasă, Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
Baza psihopedagogică a formării noțiunilor matematice	76
<i>Prof. înv. primar Virginia Merlușcă, Școala Gimnazială Agăș</i>	
Învățarea matematicii prin activități practice	78
<i>Prof. înv. primar Adriana Moisă-Claudia, Școala Gimnazială Nr.1 Pâncești</i>	
Eficiența jocului didactic în cadrul lecțiilor de matematică	80
<i>Înv. Viorea Moșei, Școala Gimnazială „Ciprian Porumbescu” Comănești</i>	
Dezvoltarea gândirii creatoare a elevilor la orele de matematică prin metode moderne de predare-învățare	81
<i>Înv. Cristina Munteanu, Școala Gimnazială „George Enescu” Moinești</i>	

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Metode și procedee de însușire a operațiilor aritmetice cu numere naturale	83
<i>Prof. Monalisa-Delia Pavăl, Școala Gimnazială „George Călinescu” Onești</i>	
Să vorbim despre probleme de matematică	85
<i>Prof. înv. primar Maria Pintilie, Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău</i>	
Modalități de dezvoltare a gândirii creatoare a elevilor prin orele de matematică	86
<i>Prof. înv. primar Iulia Roșu, Școala Gimnazială Nr. 1 Pâncești</i>	
Contribuția compunerii și rezolvării de probleme și exerciții la dezvoltarea gândirii logice a elevilor	88
<i>Prof. înv. primar Laura- Elena Țârca, Școala Gimnazială „Spiru Haret” Bacău</i>	
Cercetarea comparativă a programelor de mentorat – resurse de învățare pentru formarea profesorilor	91
<i>Conf. univ. dr. Diana Csorba, Universitatea din București, Departamentul de Formare a Profesorilor</i>	
Modalități de reducere a barierelor de comunicare didactică	95
<i>Prof. Adina-Corina Albu, Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr. 1 Bacău</i>	
Jocul didactic – metodă de învățare eficientă în învățământul primar	97
<i>Prof. înv. primar Nela Andrei, Școala „George Călinescu” Onești</i>	
Competență-performanță-eficiență profesională și pedagogică a educatorului contemporan	99
<i>Prof. înv. primar Roxana-Mihaela Anton, Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
Învățarea centrată pe elev – imperativ al învățământului modern	101
<i>Prof. înv. primar Alina-Loredana Bârjoveanu, Școala Gimnazială Buhoci</i>	
Despre clasa pregătitoare	102
<i>Prof. înv. primar Maria Becheanu, Școala Gimnazială Ion Creangă” Bacău</i>	
Formularea întrebărilor - unelte ale dezvoltării gândirii critice	104
<i>Prof. înv. primar Carmen-Elena Butnaru, Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău</i>	
Metoda – „răspunde – aruncă - interoghează”	106
<i>Prof. înv. primar Carmen Cernat, Școala Gimnazială Huruiești</i>	
Posibilități de realizare a strategiilor educaționale centrate pe elev în cadrul activităților practice	107
<i>Prof. înv. preșcolar Maria Chiriloaie, Școala Gimnazială „Alec Russo” Bacău</i>	
Învățătorul creativ – premisă a calității învățării	108
<i>Înv. Angela Ciupală, Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău</i>	
Err - model de structurare interactivă a lecției	110
<i>Prof. înv. primar Mariana Constantinescu, Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
Educația – știință și artă	113
<i>Prof. înv. primar Delia-Georgeta Costea; Școala Gimnazială „Mihai Drăgan” Bacău</i>	
Cadrul didactic un profesionist în sistemul de învățământ	115
<i>Prof. înv. primar Georgeta-Maria Cozma, Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Buhuși</i>	
Valențe formative ale metodelor didactice interactive	117
<i>Prof. înv. primar Monica Gașpar, Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
Inquiry based learning. Învățarea bazată pe cercetare	118
<i>Tamara Gherasimescu, Școala Gimnazială Solonț</i>	
Evaluarea cadrelor didactice în Austria, Grecia și Marea Britanie	120
<i>Prof. dr. Jeny Ghioc, Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău</i>	
Continuitate în educație	122
<i>Prof. Ionica Grigoraș, Colegiul Tehnic „Dumitru Mangeron” Bacău</i>	
Utilizarea metodei proiectului în cadrul orelor de istorie- considerații practice	123
<i>Prof. Anca-Ștefania Hergheba, Școala „Miron Costin” Bacău, județ Bacău</i>	
Metode de activizare a elevilor	125
<i>Prof. înv. primar Cristina Ionașcu, Școala Gimnazială „Alec Russo” Bacău</i>	
Învățarea în colaborare la școlarul mic	127
<i>Prof. înv. primar Irina Kincses, Școala Gimnazială „Alexandru Piru” Mărgineni</i>	

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Cum putem aplica teoria inteligențelor multiple la clasă? (Aplicație -, Ciuboșelele ogarului” de Călin Gruia)	129
<i>Înv. Ionela Măgirescu, Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
Metode și tehnici alternative de evaluare	132
<i>Prof. învă. primar Titiana Mareș, Școala Gimnazială Solonț</i>	
Argumente psihopedagogice ale organizării clasei pregătitoare	133
<i>Prof. învă. primar Ancuța Matei, Școala Gimnazială Ruginești, Vrancea</i>	
Metoda R. A. I. – Metodă alternativă de evaluare	135
<i>Prof. învă. primar Daniela-Mihaela Mihăilă, Școala Gimnazială Letea Veche</i>	
Clasic și modern în educație- Metode și tehnici interactive de grup	136
<i>Înv. Daniela Păduraru, Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
Didactica între clasic și modern	138
<i>Prof. învă. preșcolar Simona Paiu, Școala Gimnazială Huruiești</i>	
Direcții pentru eficientizarea metodelor tradiționale	139
<i>Prof. învă. preșcolar Lenuța Păduraru, Școala Gimnazială „Ion Creangă”, Grădinița „Lizuca” Bacău</i>	
Pledoarie pentru cub	141
<i>Prof. Alina Radu–Ramona, Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău</i>	
Metode și tehnici de stimulare a creativității aplicate în cadrul orelor de arte vizuale și activități practice	143
<i>Denisa Roșu Nicoleta, Școala Gimnazială „Grigore Tabacaru” Hemeiș</i>	
Privind spre viitor...	145
<i>Prof. învă. primar Marciana-Cerassela Simon, Școala Gimnazială „Domnița Maria” Bacău</i>	
Clasa pregătitoare - legătura între grădiniță și școală	146
<i>Înv. Adina Știrbăț, Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău</i>	
Abordarea integrată a conținuturilor la clasa pregătitoare	148
<i>Prof. învă. primar Anișoara Țintaru, Colegiul Național “Ferdinand I” Bacău</i>	
Tendințe ale perfecționării și modernizării învățământului românesc	150
<i>Prof. învă. primar Florentina Trandafir, Școala Gimnazială „Ioniță Sandu Sturdza” Săucești Bacău</i>	
Prelegerea – o perspectivă modernă în lecțiile de istorie	152
<i>Prof. învă. primar Maria-Cristina Vâșca, Școala Gimnazială „George Călinescu” Onești</i>	
Prima școală publică din Bacău	154
<i>Prof. învă. primar Adriana Dima, Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău</i>	
Istoria învățământului țigănesc	154
<i>Prof. învă. primar Maria Abaza, Școala Gimnazială Nr. 1 Târgu Ocna</i>	
Un nume, un om, o școală	155
<i>Prof. învă. primar Cezarina Gheorghiță, Școala Gimnazială „Mihail Andrei” Buhuși</i>	
Octavian Ifimie – Om al școlii și al culturii	156
<i>Educ. Ramona Genes, Școala Gimnazială Oncești</i>	
La ceas aniversar...	158
<i>Prof. învă. primar Cornelia Iștoc, Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău</i>	
<i>Prof. învă. primar Felicia Grigore, Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău</i>	
Dumitru V. Manciu – om al școlii și al culturii	156
<i>Educ. Floarea-Cristina Iacob, Școala Gimnazială Pâncești</i>	
Incursiune în trecut	159
<i>Prof. învă. primar Ana-Nicoleta Irimia, Școala Gimnazială „Scarlăt Longhin” Dofteana</i>	
Învățătorul - tradiție și continuitate	163
<i>Maricica-Nela Marian, Școala Gimnazială Plopu, Dărmănești</i>	
Alexandru Piru - concizie, franchețe, jovialitate	164
<i>Prof. învă. primar Ana-Maria Năstase, Școala Gimnazială „Alexandru Piru” Mărgineni</i>	
Începuturile învățământului moineștean – preotul și învățătorul David Climescu	165
<i>prof. Alina Pistol, inspector școlar general adjunct, I.S.J. Bacău,</i>	

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

150 de ani de la înființarea primei școli la Dofteana – Bacău (1864-2014)	167
<i>Prof. învă. primar Ana-Carmen Semeș, Școala Gimnazială "Scarlat Longhin" Dofteana, Bacău</i>	
Fragmente istorice ale învățământului românesc - Momente alese, rememorabile la ceas aniversar.	169
<i>Prof. învă. primar Margareta Vătămănescu, Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău</i>	
Managementul carierei didactice și dezvoltare personală	171
<i>Conf. univ. dr. Constanța Dumitriu, prof. univ. dr. Gheorghe Dumitriu, lector univ. dr. Iulia Cristina Timofti, Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău</i>	
Potretul profesorului inovator	175
<i>Prof. învă. primar Camelia Ababei, Școala Gimnazială „Alexandru Piru” Mărgineni</i>	
Relația grădiniță - familie	177
<i>Prof. învă. preșcolar Mariana Alexe, Grădinița cu Program Normal Cotești, jud. Vrancea</i>	
Cum ne pregătim pentru evaluarea națională?	178
<i>Prof. învă. primar Adriana Avădăni, Școala Gimnazială Palanca</i>	
Șanse egale pentru toți	179
<i>Prof. învă. primar Alina-Maria Barbu, Colegiul Tehnic „Dumitru Mangeron” Bacău</i>	
Educația prin iubire	181
<i>Prof. învă. primar Cătălina Bejan, Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Buhuși</i>	
Dascălul, acel artist anonim	184
<i>Înv. Miorica Bîntu, Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu” Comănești</i>	
Învățătoarei, suflet drag	185
<i>Prof. învă. primar Elena-Mihaela Bostan, Școala Gimnazială „Mihai Drăgan” Bacău</i>	
<i>Prof. învă. primar Viorica Ungureanu, Școala Gimnazială Tulgheș</i>	
<i>Prof. învă. primar Mihai-Paul Ungureanu-Covasan, Gimnaziul „Serafim Duicu” Târgu Mureș</i>	
Imagologie	187
<i>Prof. Florinela-Ramona Bucuță, Școala Gimnazială „Grigore Tabacaru” Hemeiș</i>	
Inteligența emoțională	189
<i>Prof. învă. primar Norina-Daniela Bulai, Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău</i>	
Profesorul de azi, copilul de mâine...	192
<i>Prof. învă. primar Alina-Cristina Chirilă, Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău</i>	
Sportul în viața copiilor	193
<i>Prof. Ionela Ciolan, Școala Gimnazială Sărata</i>	
Scrisoare către școala mea	194
<i>Mândița Ciotloș, Școala Gimnazială „Ciprian Porumbescu” Comănești</i>	
Dezvoltare profesională și personală prin Erasmus +	197
<i>prof. Mihaela-Liliana Ciuchi, Colegiul Economic „Ion Ghica” Bacău</i>	
Vocația de dascăl	198
<i>prof. învă. primar Dorina Ciudin, Școala Gimnazială Letea Veche</i>	
Națiunea română în contextul actual	199
<i>prof. învă. primar Florina Codreanu, Școala Gimnazială Berești-Tazlău</i>	
Contribuția jocului de mișcare la creșterea eficienței orelor de educație fizică	200
<i>Tili-Mihaela Codreanu, Școala Gimnazială Solonț</i>	
„A fi copil”	203
<i>Prof. învă. primar Gabriela Cojocar, Școala Gimnazială „Ștefan Lichian” Moinești</i>	
Impactul stilului de viață asupra calității vieții individului	204
<i>Prof. Maria-Cristina Condrea, Școala Gimnazială „George Enescu” Moinești</i>	
Omul vesel, omul trist	206
<i>Înv. Iulia Corlade, Liceul Tehnologic „Petru Rareș” Bacău</i>	
Învățătorul MEU, elevul MEU!	208
<i>Prof. învă. primar Adriana Dima, Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău</i>	
Unui mentor drag,	209
<i>Prof. Elena-Cristina Duhalmu, Grădinița cu program prelungit Nr.24, Structură a Școlii Gimnaziale „Dr. Alexandru Șafran” Bacău</i>	

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Școală prietenoasă – copii mai veseli	212
<i>Prof. înv. primar Cristina-Maria Frigură, Școala Gimnazială "Ștefan Cel Mare" Buhuși, Bacău</i>	
Dezvoltare personală prin stimularea competențelor emoționale și sociale	214
<i>Prof. înv. primar Antonina Gheorghiu, Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău</i>	
Repere morale în relația învățător – elev	215
<i>Prof. înv. primar Lucica Guraliuc, Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău</i>	
Influența aptitudinilor personale ale elevului în dezvoltarea creativității	217
<i>Prof. înv. primar Elena Hărățau, Școala „Domnița Maria” Bacău</i>	
Pledoarie pentru meseria de învățător	218
<i>Prof. înv. primar Gabriela Hoge, Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Buhuși</i>	
Din nou despre creativitate	220
<i>Prof. înv. primar Angela Iojă, Școala Gimnazială Nr. 1 Turluianu</i>	
Jocul copilului de clasă pregătitoare	221
<i>Prof. înv. primar Adina Leureanu, Școala Gimnazială „Alexandru Cel Bun” Bacău</i>	
Sunt dascăl!	223
<i>Prof. înv. primar Mariana Lungu, Școala Gimnazială Ruginești</i>	
Calitate și respect!	224
<i>Prof. înv. primar Camelia Maței, Școala Gimnazială „Scarlat Longhin” Dofteana</i>	
A fi sau a nu fi învățător?	225
<i>Înv. Ana-Maria Marin, Școala Gimnazială “Alexandru cel Bun” Bacău</i>	
Violența în locul în care copilul ar trebui să devină om!	226
<i>Prof. înv. primar Irina Merlușcă, Școala Gimnazială „Costachi S. Ciocan” Comănești</i>	
Personalitatea învățătorului (cadrului didactic)	227
<i>Prof. înv. primar Marinela-Doina (Monica) Mocanu-Savu, Școala Gimnazială Blăgești</i>	
Copiii și creativitatea	229
<i>Prof. înv. primar Carmen-Lucia Moisă, Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău</i>	
Dezvoltarea creativității la școlar mic	230
<i>Prof. înv. primar Mihaela Nistor, Școala Gimnazială Nr. 1 Balcani</i>	
Școala mea... o școală a bucuriei!	231
<i>Prof. înv. primar Mariana Olteanu, Colegiul Tehnic „Dimitrie Ghika” Comănești</i>	
Violența în școli	232
<i>Prof. înv. primar Lăcrămioara Petrea, Școala Gimnazială „Ciprian Porumbescu” Comănești</i>	
Provocarea de a fi cadru didactic în secolul XXI	233
<i>Prof. Marius Pinte, Școala Gimnazială Vidra, jud. Vrancea</i>	
Gândirea pozitivă – premisă a dezvoltării personale	234
<i>Alina-Cecilia Pintilie, Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești</i>	
Impresii...	236
<i>Prof. înv. primar Teodora Popa, Școala Gimnazială „Georgeta Mircea Cancicov” Bacău</i>	
Învățătorul - de la competență profesională la model de perfecțiune umană	237
<i>Prof. înv. primar Liliana Purice, Școala Gimnazială „Emil Racovița” Onești</i>	
Modalități de percepere a profesorului	239
<i>Prof. înv. primar Paula-Maria Rădulescu, Școala Gimnazială „Emil Racovița” Onești</i>	
Rolurile educatorului modern	241
<i>Prof. înv. primar Laura-Lilioara Roman, Școala Gimnazială „Ciprian Porumbescu” Comănești</i>	
Învățare – dezvoltare	243
<i>Prof. înv. primar Daniela Rotaru, Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
Stimularea potențialului creativ al elevilor - o prioritate a învățământului românesc	244
<i>Prof. înv. primar Andra Scutaru, Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău</i>	
Profesorul – model pentru tână generație	247
<i>Prof. înv. primar Elena Ștefănescu, Școala Gimnazială „Emil Racovița” Onești</i>	
Pledoarie pentru profesia de învățător	248
<i>Prof. înv. primar Mimi-Lenuța Toma, Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura</i>	

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Rolul învățătorului în educarea școlarului mic	249
<i>Prof. înv. primar Laurenția-Silvia Tudoreanu, Școala Gimnazială Nr. 1 Slănic-Moldova</i>	
Învățătorul - model de competență, dăruire și profesionalism	250
<i>Prof. înv. primar Rodica Ursu, Școala Gimnazială „Constantin Platon” Bacău</i>	
Omagiu adus învățătorului	252
<i>Prof. înv. primar Iulia-Cătălina Vrînceanu, Școala Gimnazială „Alexandru Piru” Mărgineni</i>	
Nevoia de raportare la model a personalității în formare	252
<i>Prof. înv. primar Costina-Iuliana Zaharia, Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
Parteneriatul grădiniță-școală. Liant în realizarea eficientă a educației copilului	255
<i>Prof. înv. preșcolar Oana Adam, Școala Gimnazială „Ion Creangă” Bacău, Grădinița cu Program Prelungit „Lizuca” Bacău</i>	
De ce plângea pădurea?	257
<i>Prof. înv. primar Carmen-Paula Andrei, Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
Educația ecologică a elevilor prin activitățile școlare și extracurriculare	258
<i>Prof. înv. primar Simona-Elena Andrei, Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești</i>	
Preocupări privind definirea identității la școlarii mici	260
<i>Prof. Angela Bandea, Colegiul Tehnic „Dimitrie Ghika” Comănești</i>	
Activitățile extracurriculare	262
<i>Prof. înv. primar Ecaterina Bejan, Școala Gimnazială „Sfântul Voievod Ștefan cel Mare” Onești</i>	
Muzeul – spațiu de învățare	264
<i>Prof. Maria Bîrgu, Colegiul Tehnic „Dumitru Mangeron” Bacău</i>	
Stimularea creativității elevilor prin activitățile extracurriculare	265
<i>Prof. înv. primar Petronela Blănuș, Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău</i>	
„Trăim și simțim românește”	267
<i>Prof. Daniela Bobeică, Școala Gimnazială „Alexandru Sever” Moinești</i>	
Educația estetică în învățământul primar. Frumosul văzut prin ochii copiilor	268
<i>Prof. înv. primar Maria-Lăcrămioara Călin, Școala Gimnazială Solonț</i>	
“Stop violenței” - proiect educațional	269
<i>Prof. înv. primar Ionela Cengher, Școala Gimnazială Nr. 2 Dărmănești</i>	
Pe Aripile Creativității	270
<i>Prof. înv. primar Simona Ciotloș, Școala Gimnazială Palanca</i>	
Gândirea vie - activitatea extracurriculară	273
<i>Prof. înv. preșcolar Tanța Cojocariu, Grădinița cu Program Normal Vidra, jud. Vrancea</i>	
Formarea noțiunilor ecologice prin abordare interdisciplinară în ciclul primar	274
<i>Prof. înv. primar Irina-Ancuța Coman, Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
Proiect educațional „Din suflet pentru suflet”. Proiect de acțiune comunitară	277
<i>Prof. înv. primar Georgeta Condrea; prof. înv. primar Ovidiu Condrea, Școala Gimnazială Solonț</i>	
Calitatea activităților extrașcolare – contribuții la pregătirea pentru viață a elevilor	278
<i>Prof. înv. primar Lenuța Corobană, Școala Gimnazială Săscut</i>	
Activitatea extracurriculară - componentă educațională eficientă	279
<i>prof. înv. primar Liliana Creangă, Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
Familia și școala – parteneri indispensabili în educație	282
<i>Prof. înv. primar Cătălina-Ioana Drăghici, Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
Despre activitățile extracurriculare	283
<i>Prof. Monalisa-Laura Gavriluț, Școala Gimnazială „Spiru Haret” Bacău</i>	
Proiectul, metodă interactive de grup	285
<i>Prof. înv. primar Mariana Gunea, Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
Ideii de marketing școlar	286
<i>Prof. înv. primar Ion Gurin, Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău</i>	
Cuvânt. Sunet. Culoare – un opțional de plăcere	288
<i>Înv. Mihaela-Oana Isac, Școala Gimnazială „Sfântul Voievod Ștefan cel Mare” Onești</i>	

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

"Pădurea-aurul verde al terrei"- concurs județean	290
<i>Prof. învă. primar Gabriela Melincianu, Școala Gimnazială „Mihai Drăgan” Bacău</i>	
Rolul serbărilor școlare în viața școlarului	292
<i>Prof. învă. primar Crăița-Adina Moisă, Școala Gimnazială Chetriș</i>	
Modalități de realizare a activităților extracurriculare. Sezătoarea literară	294
<i>Prof. învă. primar Anca-Elena Motoca, Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău</i>	
Învățătorul – tradiție și continuitate	296
<i>Prof. învă. primar Marta Pânzaru, Școala „Sfântul Voievod Ștefan cel Mare” Onești</i>	
Proiectul Educațional Festivalul De Origami "Cocorul"	298
<i>Prof. învă. primar Monica Rusu, Școala Gimnazială Nr. 1 Onești</i>	
Proiect educațional județean „Natura, prietena mea”	299
<i>Prof. învă. primar Lidia Sabău, Școala Gimnazială „Mihai Drăgan” Bacău</i>	
Proiect educațional. Excursia - formă de activitate extrașcolară ce îmbină utilul cu plăcutul	302
Ieșule, Ieșule mândră cetate	
<i>Prof. învă. primar Laura Savin, Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
Livada copilăriei	304
<i>Prof. învă. primar Anca Sereș, Școală Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău</i>	
Importanța educației ecologice	305
<i>Prof. învă. primar Rita Simion, Școala Gimnazială Nr. 2 Dărmănești, Bacău</i>	
Excursia școlară, o formă de învățare îndrăgită de elevi	307
<i>Prof. învă. primar Maria-Laura Șișcă, Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu” Comănești</i>	
Educația părinților	309
<i>Prof. Camelia Stamate, Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău</i>	
Iarna - tradiție și magie. Proiect educațional	311
<i>Prof. învă. primar Elena-Loredana Tăbăcaru, Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești</i>	
Activitățile extracurriculare – determinant al dezvoltării personalității elevilor	312
<i>Prof. învă. primar Mariana Tânjală, Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău</i>	
Proiect de programă pentru opțional	313
<i>Înv. Mariana Tîsescu, Școala Gimnazială „Ciprian Porumbescu” Comănești</i>	
Educația rutieră – educația pentru viață	315
<i>Înv. Maur Tîsescu, Școala Gimnazială „Ciprian Porumbescu” Comănești</i>	
Proiectul ca metodă alternativă de evaluare. Excursia geografică	317
<i>Iuliana Toncu, Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Onești</i>	
„Interferențe eco” la Hemeiș	318
<i>Înv. Lenuța Trofin-Radovici, Școala Gimnazială „Grigore Tăbăcaru” Hemeiș</i>	
Biserica și școala - activități extracurriculare cu impact intercultural	321
<i>Prof. învă. primar Doinița Vasileoiu, Școala Gimnazială Nr. 2 Măgura</i>	
Rolul activităților extracurriculare în organizarea rațională și plăcută a timpului liber al elevilor	322
<i>Înv. Ileana Vârlan, Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
„Dascălii – între vorbe și suflet”	325
<i>Prof. învă. primar Daniela-Cristina Mocondoi, Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău</i>	
Simpozion național „Dascăli memorabili” - 30 iunie 2011	325
<i>Înv. Isabela-Elena Adam, Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău</i>	
Informare	326
<i>Prof. învă. primar Antonina Gheorghiu, Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău</i>	
Implicarea AIJBc în activitățile extracurriculare	327
<i>Înv. Angela Ciupală, Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău</i>	
Asociația Învățătorilor din județul Bacău - implicare și participare	328
<i>Prof. învă. primar Gabriela Melincianu, Școala Gimnazială „Mihai Drăgan” Bacău</i>	
Identitate vizuală și media	329
<i>Prof. învă. primar Diaconu Ionel-Cătălin, vicepreședinte AGIRO</i>	

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău - 2014

Implicare, consecvență

Prof. Rodica Leonte, Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău, președinta Asociației Învățătorilor din județul Bacău

330